

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ГОДИШЕН ДОКЛАД

**ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЕДИННИЯ МНОГОГОДИШЕН НАЦИОНАЛЕН
ПЛАН ЗА КОНТРОЛ НА Р БЪЛГАРИЯ ЗА ХРАНИ, ФУРАЖИ,
ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ НА ЖИВОТНИТЕ, ХУМАННО ОТНОШЕНИЕ КЪМ
ТЯХ И ЗАЩИТА НА РАСТЕНИЯТА
2016 ГОДИНА**

Съдържание:

Резюме/Обобщение към годишния доклад

I. Цел на годишния доклад, правно основание, обхват, период на докладване

II. Официален контрол от компетентните власти

III. Съответствие със законодателството по безопасност на храни и фуражи

III.1. Честота и вид на несъответствието

III.2. Анализ на несъответствието

Случаи на несъответствие

Естество на риска, който възниква от несъответствието

Причина(и) за несъответствието

Анализ и първопричина на несъответствието:

III.3. Одити

III.3.1 Одити, съгласно чл.4 (6) на Регламент (ЕО) № 882/2004

III.3.2. Одити и инспекции на контролните органи съгласно чл.5, пар.3 на Регламент (ЕО) № 882/2004

III.4. Действия за гарантиране на ефективността

III.4.1. Действия за гарантиране на съответствието от операторите с храни и фуражи и другите съответни производители и оператори

III.4.2. Действия за гарантиране на ефективно функциониране на службите за официален контрол

III.5. Отчет на цялостното изпълнение

III.6. Изменения в националния план за контрол

СЪКРАЩЕНИЯ

МЗХГ	Министерство на земеделието, храните и горите
МЗ	Министерство на здравеопазването
МВР	Министерство на вътрешните работи
ДПАВ	Дирекция „Политики по агрохранителната верига”
БАБХ	Българска агенция по безопасност на храните
ОДБХ	Областна дирекция по безопасност на храните
ИАСАС	Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол
РЗИ	Регионална здравна инспекция
ДРЗП	Добра растително-защитна практика
ФСК	Фитосанитарен контрол
РЗККППЗ	Растителна защита и контрол на качеството на пресните плодове и зеленчуци
ЛДКК	Дирекция „Лабораторни дейности и контрол на качеството”
ЗЖ	Отдел “Здравеопазване на животните”
ЗХОЖ	Здравеопазване и хуманно отношение към животните
ЗХОЖКФ	Здравеопазване и хуманно отношение към животните и контрол на фуражите
КХ	Контрол на храните
ОЛКМ	Отдел „Официален лабораторен контрол и мониторинг“
ПРЗТ	Дирекция „Продукти за растителна защита и торове”
ВМП	Ветеринарномедицински продукти
ПРЗ	Продукти за растителна защита
ЦЛВСЕЕ	Централна лаборатория за ветеринарно-санитарна експертиза и екология
ЦЛХИК	Централна лаборатория за химични изпитвания и контрол
ЦЛКР	Централна лаборатория по карантина на растенията
ЕМНКП	Единен многогодишен национален контролен план
ЦУ	Централно управление
ГИП	Граничен инспекционен пункт
СЖП	Странични животински продукти
ТСЕ	Трансмисивни спонгиформни енцефалопатии
НАССР	Система за анализ на опасностите и критичните контролни точки
RASFF	Система за бързо предупреждение за храни и фуражи
ЕК	Европейска комисия
ЗВД	Закон за ветеринарномедицинската дейност
МДК	Максимално допустими количества
НМПКО	Национална мониторингова програма за контрол на остатъци
НПКОП	Национална програма за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни от растителен и животински произход

Резюме/Обобщение към годишния доклад

1. Цялостна ефективност на контролите

1.1. Здравеопазване на животните, трансмисивни спонгиформни енцефалопатии и странични животински продукти.

Изпълняват се мерките заложи в плана за действие за обезвреждането на страничните животински продукти от двата екарисажа в страната.

По отношение регистрацията на животновъдните обекти и идентификацията на животните, директорите на областните дирекции по безопасност на храните извършват проверки и въвеждат данните за същите в срок, като правомерно отразяват и коригират данните в интегрираната система на БАБХ ВетИС.

Задължителните мероприятия, заложи по изпълнение на Националната програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болестите по животните и зоонозите (НПЛБЖЗ) през 2016 г. бяха изпълнени от регистрирани ветеринарни лекари, сключили договори с ОДБХ.

Разходите за изпълнението на НПЛБЖЗ се предоставят като помощ на земеделските стопани от ДФ “Земеделие”.

За 2016 година експерти от дирекцията участваха в не малък брой работни групи, като по-важните от тях бяха:

- Участие в състава на работна група за изменение и допълнение на Наредба № 44 за ветеринарномедицинските изисквания към животновъдните обекти.
- Участие в работна група за разработване на проект на НИД на Наредба № 10 от 1.04.2015 г. за условията за регистрация и реда за идентификация на пчелните семейства.
- Участие в работна група за разработване на национална програма по пчеларство.
- Участие в работна група за разработване на НИД на Наредба № 61 от 9.05.2006 г. за условията и реда за официална идентификация на животните, за които не са предвидени изисквания в регламент на Европейския съюз.
- Участие в работна група за разработване на НИД на Наредба № 17 от 16.06.2008 г. за здравните изисквания към стопанските водни животни, продуктите от тях и предпазването и контрола на болести по водните животни.
- Участие в работна група и разработване на Наредба № 2 от 23 февруари 2017 г. за специфичните изисквания за производство, събиране, транспортиране и преработка на сурово краве мляко, предлагането на пазара на мляко и млечни продукти и официалния им контрол
- Участие в работна група за разработване на НИД на Наредба № 6 от 8.10.2013 г. за изискванията към средствата за официална идентификация на животните и използването им, условията, реда и контрола по събиране, въвеждане, поддържане и използване на информацията в Интегрираната информационна система на Българската агенция по безопасност на храните.
- Участие в работна група за разработване на НИД на Наредба № 6 от 20.03.2007 г. за условията и реда за пасищно отглеждане на свине от източнобалканската порода и нейните кръстоски.
- Участие в разработване на програма по мярка 10 - Агроекология и климат.
- Организиране и провеждане на обучение на началник отделите ЖЖ при ОДБХ.

В дирекцията се поддържат и редовно актуализират следните регистри:

- за кокошки носачки;
- за развъдни птици;

- патици мюлари;
- бройлери;
- пчели;
- аквакултури;
- приюти за животни;
- търговци на животни;
- търговците на зародишни продукти;
- транспортните средства, с които се превозват животни;
- обектите за събиране или карантиниране на животни;
- центровете за трансплантация на ембриони, центровете за изкуствено осеменяване и центровете за съхранение на сперма;
- местата за почивка на животни по време на транспортиране;
- обектите, в които се осъществява ветеринарномедицинска практика и ветеринарните лекари, работещи в тях;
- лицата, получили разрешение за провеждане на опити с животни;
- производителите и търговците на средства за идентификация на животните.

Дейността по идентификация и частна практика за 2016 година беше свързана с контрола на идентификацията на селскостопанските животни, движението на същите, както и по отношение регистрацията на животновъдните обекти; участие в дейности по контрол на частната ветеринарна практика; участие в комисии при извършване на проверки на животновъдни обекти; участие в работни срещи, съвещания, семинари и комисии; участие в извършване на проверки по жалби, сигнали, оплаквания от граждани и институции, по сигнали на полицията, прокуратурата и съда за нарушения на ветеринарномедицинската дейност, участие в разработването на нови и изменението на действащи нормативни документи, касаещи дейността на дирекцията.

Съществена част от дейността на експертите е работа с информационната система на БАБХ - ВетИС, извършване на контрол на постъпващата информация в нея, за извеждане на статистически данни и тяхната оценка, както и във връзка с подобряване на работата на потребителите на системата. През изминалата година бяха дискутирани предложения за въвеждане на нови функционалности, модули и справки в системата.

През 2016 г. продължи и активната работа по идентификацията на еднокопитните животни, както и на домашните любимци в страната.

Служители от отдела участваха и в работните срещи за актуализиране на Ръководството и методиката за кръстосано съответствие за 2016 г. Проверките по кръстосано съответствие, бяха извършени съвместно от служители на ОДБХ и ДФ „Земеделие” по Законоустановени изисквания за управление (ЗИУ) – 6,7 и 8 (идентификация на свине, едър рогат добитък и овце и кози).

Успешно бяха ликвидирани огнищата на заболяването Заразен нодуларен дерматит по едрите преживни животни и не се допусна заболяването да премине отвъд границите на страната, с което се предотврати разпространението му в други държави членки на ЕС.

Във връзка със избухването, контрола и ликвидирането на заболяването Заразен нодуларен дерматит по едрите преживни животни през 2016 г., експерти от дирекцията взеха участие в редица международни срещи по въпроса с представители на ЕК, други държави членки и трети държави.

1.2. Здраве на растенията - фитосанитарен контрол

Българската агенция по безопасност на храните е компетентният държавен орган за официален контрол по отношение на качеството и безопасността на храните по цялата хранителна верига, включително и фитосанитарната дейност, чрез Дирекция "Растителна защита и контрол на качеството на пресни плодове и зеленчуци (РЗККППЗ). Дирекцията методически

ръководи, координира и контролира дейността на ОДБХ в областта на фитосанитарния контрол и задълженията на Република България по Международната конвенция по растителна защита.

Функциите ѝ включват участие в изготвянето на Единния многогодишен национален контролен план на Република България за храни, фуражи, здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях и растително здраве (ЕМНKP), предоставя данни за докладване на изпълнението му и контролира изпълнението му в частта, свързана с фитосанитарния контрол, извършване на проверки на ОДБХ относно спазването на изискванията на фитосанитарното законодателство при осъществяване на фитосанитарния контрол, обмен на информация и анализ чрез Системата за бързо оповестяване на установени огнища от карантинни вредители EUROPHYT OUTBREAKS. За 2016 г. по системата са изпратени 12 доклада за установени в нови райони на страната вредители (PPV, Cms). Чрез EUROPHYT INTERCEPTION са нотифицирани 26 пратки с произход от трети страни, а за установени несъответствия при движение на територията на ЕС – за 2 пратки.

Централната лаборатория по карантина на растенията (ЦЛKP) е оторизирана национална лаборатория по растително здраве, свързана с дейността на фитосанитарния контрол в БАБХ, по Закона за защита на растенията, чиято дейност е насочена към фитосанитарна лабораторна експертиза на растения, растителни материали и почви, окончателна диагностика и идентификация на вредители, методическо ръководство и участие в мониторинги на карантинните вредители и анализа на фитосанитарния риск, методическо ръководство и контрол на дейността на областните диагностични лаборатории по растително здраве в ОДБХ, обучение на инспекторите по фитосанитарен контрол, производители, студенти и лабораторни специалисти в контрола на вредители, диагностиката и идентификацията на вредителите.

През периода 01.01-31.12.2016 в Централната лаборатория са постъпили 4668 броя проби и са извършени 12329 броя анализи на растения, растителни материали и почви от внос, от движение в общността, от контрол на терена, от мониторингови програми и от частния сектор.

В областните диагностични лаборатории /6 бр./ са анализирани 2478 бр. проби.

- Официалния фитосанитарен контрол в Р. България се извършва в съответствие с изискванията на европейско и национално законодателство в областта на растителното здраве. Въпреки недостатъчната финансова обезпеченост на дейностите и много ниското ниво на заплащане на инспекторите и експертите, основния приоритет за постигане на високо ниво на защита на здравето на растенията от карантинни вредители е изпълнен.

През 2016 г. Бяха установени няколко нови огнища на карантинни вредители, които са ограничено разпространени в страната /бактерии по картофите, микоплазми вируси и бактерии по овощни и др./ и един нов за страната вредител - *Aiceria kuko* по годжи бери. Приложените бързи действия ограничиха разпространението на заразата, но липсата на регистрирани препарати за борба ще постави производителите /особено на биологично производство/ в комплицирано положение при борбата с вредителя.

Планът за официалния контрол за 2016 г. е изпълнен по отношение на планираните проби и обследвания, като в някои случаи те са завишени (мониторинг овощни, горски).

- Това обаче не дава гаранция за ефективен контрол, тъй като поради липса на достатъчен административен и финансов ресурс наблюденията и инспекциите не винаги се извършват в подходящите периоди от развитието на вредителите. Това бе анализирано от работната група по актуализиране на мониторинговите програми с цел намаляване честотата на контрол и увеличаване на ефективността му.

Приоритетите при износа на растения, растителни продукти и други обекти са постигнати, включително, значително са разширени дестинациите.

- Това води до допълнително натоварване на инспекторите. Допуснати са няколко несъответствия за които сме нотифицирани за дървен материал от Турция и зърно от Индия, чиито основания не бяха доказани при направените проучвания.

Резултатите от официалните проверки показват, че подходът при тяхното планиране и изпълнение следва да бъде основан на оценка на риска, с цел ефективност на контрола.

Подробни данни за провежданите Програми за мониторинг през 2016 г. са в ПРИЛОЖЕНИЕ I от доклада.

1.3. Качество и безопасност на храни и материали в контакт с храните

1. Цели на дирекция "Контрол на храните" през 2016 г.:

Годишният доклад има за цел представяне на отчет за изпълнението на Многогодишния национален контролен план за храни и материали в контакт с храни, съгласно член 44, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 882/2004; извършване на оценка на ефективността на системата за контрол върху храни и материали в контакт с храни, въз основа на резултатите и последствията от официалния контрол в Р България.

Дирекция "Контрол на храните" (КХ) е част от специализираната администрация при Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ). Съгласно Устройствения правилник на БАБХ, тя методически ръководи и координира дейността на ОДБХ по осъществяване контрола на безопасността и качеството на: суровините, храните, материалите и предметите предназначени за контакт с храни; междинните предприятия за съхранение и предприятията за преработка на странични животински продукти; хуманното отношение към животните по време на клане.

Годишният доклад представя дейностите през 2016 г. от официалния контрол и анализ на резултатите от:

- проведения ефективен контрол върху храните и обектите за производство и търговия с храни и материали в контакт с храни, с цел защита здравето на потребителите и провеждане на контрола в обектите за производство на храни и в обектите за търговия с храни в т.ч. и заведения за обществено хранене за изпълнението на нормативните изисквания за хигиената на храните, посочени в Регламент (ЕО) № 852/2004 за хигиената на храните, чрез прилагане на дейностите, посочени в Регламент (ЕО) № 882/2004 относно официалния контрол и Закона за храните;
- прилагане на подхода за оценка на риска при провеждане на официалния контрол върху храните и обектите за производство и търговия с храни;
- спазване на разпоредбите и изискванията на законодателството на ЕС, на националното законодателство;
- извършване на контрол за изпълнение на нормативните изисквания по отношение критериите за химична и микробиологична безопасност на храните и на критериите за техния състав и етикетироване;
- извършване на тематични проверки в обектите за производство и търговия с храни и проверки на основание заповеди на изпълнителния директор на БАБХ;
- извършване на оценка на ефективността при прилагането на системите за самоконтрол в обектите за производство на храни и обектите за търговия с храни, както и на системите за проследимост - провеждане на одити на системите НАССР;
- недопускане разпространението на хранителни взривове, включително проучване и елиминиране на причините за възникналите заболявания;
- предприемане на административно наказателни мерки, адекватни на констатираните несъответствия;
- засилване на доверието на консуматорите чрез осигуряване на независима и прозрачна контролна дейност, подобряване на формите и начините за предоставяне на информация на обществеността за резултатите от провеждания контрол чрез провеждане на системна медийна политика;
- създаване на всички предпоставки за здравословно хранене на децата и учениците - детски ясли, детски млечни кухни, детски градини, училища, детски и ученически лагери.

Общо за 2016 г. инспекторите от отдели "Контрол на храните" при ОДБХ са извършили проверки и са взели проби за лабораторен анализ от обекти за производство, търговия на едро и дребно с храни и заведенията за обществено хранене в страната, данните от които са :

- Общ брой извършени проверки в цялата страна - 179 383 бр.;
- Издадени предписания - 11 301 бр.; Съставени АУАН - 2 574 бр.;
- Взети проби за лабораторен анализ в цялата страна - 2148 бр., от които 42 бр. несъответстващи;
- Възбранени и бракувани храни - 572 827,029 кг. храни, 323,69 л. безалкохолни напитки и бира, 688,69 л. мляко и млечни напитки, 4 л. зехтин и 83 107 бр. яйца, 313,5 л. сладолед, 25 бр. лютеница и 6 л. слънчогледово олио;
- Общ брой затворени обекти/обекти с временно преустановена дейност - 104 бр.;
- Общ брой сигнали и жалби - 492 бр.;
- Запитвания и становища - 684 бр.

2. Цифровият анализ за средните стойности на ефективността на извършения официален контрол сочат следното:

1. Предписания: Средно всяка 15-та проверка приключва с издаване на Предписание (за сравнение за 2015 г. - всяка 13-та) ;
2. Акт за установяване на административно нарушение (АУАН): Средно всяка 70-та проверка приключва със съставяне на АУАН (за сравнение за 2015 г. - всяка 73-та).

Извод: Анализът на тези цифри показва сравнително еднаква кратност на налагане на административни мерки при извършения официален контрол за последните 2 години. Резултатите от официалните инспекции показват, че подходът, основан на оценката на риска, за планирането и изпълнението на официалните проверки е подходящ, по отношение откриването на несъответствията и гарантиране на безопасността на храните възможно най-ефективно.

Дирекция "Контрол на храните" е част от специализираната администрация при Българска агенция по безопасност на храните. Съгласно Устройствения правилник на БАБХ, тя методически ръководи и координира дейността на ОДБХ по осъществяване контрола на безопасността и качеството на: суровините, храните, материалите и предметите предназначени за контакт с храни; междинните предприятия за съхранение и предприятията за преработка на странични животински продукти; хуманното отношение към животните по време на клане.

С изменение на Устройствения правилник на БАБХ от 2016 г. към Дирекция КХ беше създаден Отдел "Официален лабораторен контрол и мониторинг" (ОЛКМ) с един началник отдел и 5 експерти. Отдел "Официален лабораторен контрол и мониторинг" (ОЛКМ) изготвя, методически ръководи и координира изпълнението изискванията на законодателството, свързани с лабораторните изпитвания на храни и на национални и мониторингови програми за лабораторен контрол, както следва:

1. „Национална програма за контрол на остатъци от пестициди в или върху храни от растителен и животински произход“ (НПКОП);
2. „Национална програма за контрол на генетично модифицирани храни (НПКГМХ);
3. „Национална програми за контрол на храни за съдържание на замърсители, добавки, материали и предмети, предназначени за контакт с храни и за храни, обработени с йонизиращи лъчения“;
4. Програма за мониторинг и докладване на антимикуобиалната резистентност на зоонозни и коменсални бактерии в Република България;
5. „Национална мониторингова програма за контрол на остатъци от ветеринарномедицински продукти и замърсители от околната среда“ (НМПКО)

1.4. Цялостна ефективност на контрола на фуражите

Като специализирано звено в структурата на Българската агенция по безопасност на храните, отдел „Контрол на фуражите“, дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към

животните, и контрол на фуражите” (ЗХОЖКФ) методически ръководи, координира и контролира извършването на контрола от областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) в областта на фуражите.

С изпълнението на Рамков план за контрол на фуражите 2016 г., дирекция ЗХОЖКФ чрез отдел „Контрол на фуражите” продължи изпълнението на основните дейности, заложи в програмните документи и Устройствения правилник на БАБХ, като следва целите и приоритетите, заложи в Единния многогодишен национален план за контрол на Република България (ЕМНПК) 2015-2017 г. През 2016 г. контролът на фуражите следва определените основни специфични (оперативни) цели, които са свързани със стратегическите цели, определени в ЕМНПК на Република България за 2015-2017 г., а именно: да се гарантира, че фуражите отговарят на изискванията за безопасност; проверка на съответствието с изискванията на законодателството за пускането на пазара и употребата на фуражите (етикетиране).

Изпълнението на тези цели се постига чрез проверка за съответствието с изискванията на законодателството по фуражите и намаляване на честотата на проверките и вземането на проби, поради съответствие на операторите с изискванията на законодателството по фуражите.

1.5. Ефективност на официалния контрол на Ветеринарномедицински продукти (ВМП) 2016г.

Българската агенция по безопасност на храните, чрез Дирекция “Контрол на ветеринарномедицински продукти” контролира: употребата, производството, търговията, съхранението, рекламата на ветеринарномедицински продукти /ВМП/, както и пускането на пазара на ветеринарномедицински продукти, които се състоят или съдържат генетично модифицирани организми или комбинация от генетично модифицирани организми.

Контролът върху търговията с ВМП, както и употребата на ВМП във фермите се извършва съгласно Годишната инспекционна програма на БАБХ за официален контрол върху ВМП, с която се определя честотата и реда за извършване на проверките на базата на оценка на риска.

За изпълнение на Годишната инспекционна програма за официален контрол върху ВМП са изготвени и утвърдени образци на протоколи /чек-листи/ за извършване на инспекции във всеки от видовете обекти, които подлежат на контрол.

Съгласно Годишната инспекционна програма за официален контрол върху ВМП, инспекторите от ОДБХ извършват най-малко по една проверка в годината на животновъдни ферми за контрол върху употребата на ветеринарномедицински продукти, на обекти за търговия на едро и дребно с ВМП и на ветеринарномедицинските заведения.

При необходимост, за целите на контрола върху производството, търговията и употребата на ВМП, инспекторите и експертите от БАБХ вземат проби от ВМП и/или активни субстанции за извършване на анализ в лаборатория на отдел лабораторен контрол на ВМП в дирекция КВМП при ЦУ на БАБХ.

В края на всяко тримесечие директорите на ОДБХ изпращат до Дирекция “Контрол на ветеринарномедицински продукти” в ЦУ на БАБХ обобщени доклади за извършените проверки за контрол на ВМП.

Дирекция КВМП изготвя годишен доклад до изпълнителния директор на БАБХ за изпълнението на Годишната инспекционна програма от страна на ОДБХ. Докладът включва анализ на извършения от ОДБХ контрол на ВМП, който се основава на данните от получените доклади от ОДБХ, извършените в ОДБХ проверки за оценка на ефективността на извършвания контрол на ВМП и наблюденията върху работата на инспекторите от ОДБХ при съвместни инспекции на обекти, които подлежат на контрол. В дирекция КВМП се прилага стандартната оперативна процедура на БАБХ за извършване на проверка на ефективността на извършвания от ОДБХ официален контрол на ВМП в съответствие с чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) 882/2004. При необходимост от повишаване на ефективността от осъществявания контрол, дирекция КВМП прави предложения до изпълнителния директор на БАБХ и изготвя изменения

на образците на документи за извършване на проверки, Годишната инспекционна програма и/или нормативните документи.

За повишаване мерките за ефективност на официалния контрол е извършено актуализиране и утвърждаване на образците на заявления за изпълнение на процедурите по всички дейности в компетенциите на дирекцията.

1.6 Граничен контрол

БАБХ чрез дирекция „Граничен контрол“ контролира въвеждането (вноса), изнасянето и транзитното преминаване на животни, зародишни продукти, суровини и храни от животински произход, странични животински продукти и продукти, получени от тях, специфични растителни продукти, храни от неживотински произход, фуражни суровини, фуражни добавки, премикси и комбинирани фуражи.

Здраве на растенията - фитосанитарен контрол

По отношение на здравето на растенията, бяха извършени проверки на пратки, внасяни от трети страни (зеделски продукти) в съответствие с член 13 от директива 2000/29/ЕО, През 2016 г. е извършен фитосанитарен контрол, включващ документална, идентификационна и растително-здравна проверка на общо 3691 бр. партии и 27070 пратки растителни стоки - внос от трети страни - семена, растения за засаждане и растителни продукти. От тях унищожени са 3 бр., върнати 8 бр. и 72 бр. са задържани. След извършване на растително - здравната проверка на стоките на гранично инспекционния пункт, те се движат свободно на цялата територия на ЕС. Взети са и анализирани 209 бр. проби.

Определените гранични пунктове са и одобрените места за внос на растения и растителни продукти с произход трети страни.

Заложените стратегически и оперативни цели за 2016 г. в годишният план на БАБХ в сектор храничен контрол са изпълнени.

Съгласно Директива 97/78/ЕО, Регламент (ЕО) 136/2004, Регламент (ЕО) 282/2004, Директива 91/496/ЕО, Наредба 47/2006 на министъра на земеделието, храните и горите и чл.188, ал.1 от ЗВД, граничният ветеринарен инспектор от ГИП, при внос от трети страни в ЕС на пратки с продукти от животински произход, живи животни и фуражи, извършва за всяка от тях документална проверка, проверка за идентичност и физическа проверка преди те да бъдат допуснати за свободно обръщение в Съюза.

Проверката се извършва преди да завърши митническият контрол. Стоките, които подлежат на ветеринарни проверки, са посочени в Решение 2007/275/ЕО, изменено с Решение 2012/31/ЕО и чл.184 от ЗВД. Проверките се извършват по начин недопускащ възможност от кръстосано замърсяване и при спазване на необходимия температурен режим.

Гранични инспекционни пунктове са:

- Пристанище Варна - Запад: за въвеждане на пакетирани суровини и храни от животински произход, на температурен и нетемпературен режим, предназначени за човешка консумация и непредназначени за човешка консумация.
- Пристанище - Бургас: за въвеждане на пакетирани суровини и храни от животински произход, на температурен и нетемпературен режим, предназначени за човешка консумация и непредназначени за човешка консумация.
- Капитан Андреево - шосе: за въвеждане на живи животни, суровини и храни от животински произход, на температурен и нетемпературен режим, предназначени за човешка консумация и непредназначени за човешка консумация.

- Златарево - шосе: за въвеждане на пакетирани суровини и храни от животински произход, на температурен и нетемпературен режим, предназначени за човешка консумация и непредназначени за човешка консумация.
- Гюешево - шосе: за въвеждане на пакетирани суровини и храни от животински произход, на температурен и нетемпературен режим, предназначени за човешка консумация и непредназначени за човешка консумация.
- Калотина - шосе: за въвеждане на живи животни, пакетирани суровини и храни от животински произход, на температурен и нетемпературен режим, предназначени за човешка консумация и непредназначени за човешка консумация.
- Летище София: за въвеждане на еднокопитни и други животни, суровини и храни от животински произход, на температурен и нетемпературен режим, предназначени за човешка консумация и непредназначени за човешка консумация.
- Брегово - шосе: за въвеждане на пакетирани суровини и храни от животински произход, на температурен и нетемпературен режим, предназначени за човешка консумация и непредназначени за човешка консумация.

На входните пунктове се извършва ветеринарен контрол на личния багаж на пътниците и на домашни любимци от гранични ветеринарни инспектори.

Официалните ветеринарни лекари на входните пунктове:

- Участват в контрола (проверките) на личния багаж на пътниците, пренасящи продукти от животински произход от трети страни.
- осъществяват контрол при въвеждането в ЕС на домашни любимци;
- на входните пунктове, където няма назначени ветеринарни лекари, контрола на личния багаж и домашните любимци се извършва от митническите инспектори, които при необходимост осъществяват контакт с дежурни ветеринарни лекари.

Заложените стратегически и оперативни цели за 2016 година в годишния план на БАБХ в сектор граничен контрол са изпълнени.

1.7 Цялостна ефективност на контрола на ПРЗ

Като специализирано звено в структурата на Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ), отдел „Контрол на ПРЗ и торове” към дирекция „Продукти за растителна защита и торове” (ПРЗТК) методически ръководи, координира и контролира извършването на контрола от областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) в областта на ПРЗ и торове.

С изпълнението на Националните планове за контрол върху предлагането на пазара и употребата на ПРЗ за 2016 г., дирекция ПРЗТК, отдел „Контрол на ПРЗ и торове” продължи изпълнението на основните дейности, заложи в програмните документи и Устройствения правилник на БАБХ, като следва целите и приоритетите, заложи в Единния многогодишен национален план за контрол на Република България (ЕМНПК) 2015-2017 г. През 2016 г. контролът на ПРЗ следва определените основни специфични (оперативни) цели, които са свързани със стратегическите цели, определени в ЕМНПК на Република България за 2015-2017 г., а именно:

- Осигуряване на висока степен на защита на здравето на хората, животните и околната среда посредством ефективен контрол върху производство, пускането на пазара, преупаковането, съхранението и употребата на продукти за растителна защита.
- Гарантиране, че предлаганите на пазара продукти за растителна защита са ефикасни, разрешени и годни за употреба.
- Постигане на устойчива употреба на продуктите за растителна защита при производството на растения и растителни продукти, предназначени за храна или за фураж, спазвайки изискванията на Добрата растителнозащитна практика (ДРЗП) и внедряване на принципите на интегрираното управление на вредителите.

Изпълнението на тези цели се постига чрез проверка за съответствието с изискванията на европейското и национално законодателство в областта на ПРЗ чрез извършване на проверки и вземането на проби.

2. Информация и тенденции относно контрола

2.1. Здравеопазване на животните и хуманно отношение към животните

Дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните и контрол на фуражите” към Централно Управление на Българска агенция по безопасност на храните е компетентен орган, който осъществява контрол по спазване изискванията за здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях, както и за прилагане на законодателството в тази област.

Дирекция ЗХОЖКФ методически ръководи и координира дейността на Областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) по отношение на ЗЖ, ХОЖ и КФ. Дирекцията отговаря за изготвянето на процедури и инструкции за контрол за ОДБХ, за спазването на разпоредбите и изискванията на законодателството на ЕС, както и на националното законодателство. Експертите от дирекцията:

- извършват проверки на основание заповеди на изпълнителния директор на БАБХ;
- извършват тематични проверки за спазване изискванията за здравеопазване и хуманно отношение към животните в животновъдни обекти, които се регистрират по чл. 137 от ЗВД;
- отговорни са за недопускане разпространението на заразни болести, включително проучване и елиминиране на причините за възникналите заболявания;
- предприемат административно наказателни мерки, адекватни на констатираните несъответствия.

Контролът в общините на територията на Р България се осъществява от официални ветеринарни лекари (ОВЛ). За 2016 г. броят на ОВЛ е 375 (триста седемдесет и пет). Те извършват проверки в стопанствата в областта на здравето на животните и хуманното отношение към тях, упражняват надзор на действията на регистрираните ветеринарни лекари (РВЛ), упражняващи частна ветеринарномедицинска практика. На 1100 частни ветеринарни лекари е възложено изпълнението на мерките по НПЛБЖ, мерки по Програмите за надзор и ликвидиране на болести по животните, някои мерки по Програмата за надзор на трансмисивни спонгиформни енцефалопатии (ТСЕ) и наблюдение за спазване на изискванията за хуманно отношение към животните в стопанствата. Тази дейност се осъществява чрез сключване на договори между РВЛ и съответните ОДБХ. При необходимост (със заповед на изпълнителния директор на БАБХ) РВЛ могат да бъдат ангажирани с допълнителни задачи. Контролът върху тяхната дейност се осъществява от ОВЛ, отговарящи за здравеопазване на животните на територията на съответната община.

ОДБХ извършват официален контрол. Този контрол се осъществява от инспектори и официални ветеринарни лекари. Методите за извършване на инспекциите и вземането на проби са описани в процедурите и инструкциите за специфични проверки, изготвени от ЦУ на БАБХ. ОДБХ използват наличната документация, но в определени случаи могат да разработят своя собствена.

Мониторингът на прилагането на програмите за контрол се извършва от ръководителите на съответните отдели в ОДБХ и в определени случаи от служители на БАБХ на централно ниво. Резултатите от официалния контрол се докладват от ОДБХ ежеседмично, ежемесечно и на тримесечие (като се изпращат по имейл и поща до ЦУ на БАБХ) в зависимост от определената честота в процедурите за контрол.

От месечните доклади за прилагането на програмите за мониторинг на класическа чума по свинете, бруцелоза по говедата, бруцелоза по дребните преживни животни, туберкулоза по говедата, програмата за ваксинация срещу антракс, програмата за ваксинация срещу син език,

програмата за ваксинация за заразен нодуларен дерматит, програмата за ТСЕ(вземане на проби мозък) които се изпращат от ОВЛ до началникът на отдел „Здравеопазване на животните” (ЗЖ) в ОДБХ, се прави анализ на изпълнението. При установяване от страна на началник отдел ЗЖ в ОДБХ на недостатъчно прилагане на програмите се предприемат мерки за коригиране на изпълнението през следващите месеци. Тези мерки се обсъждат по време на срещите с ОВЛ.

На централно ниво Дирекция ЗХОЖКФ осъществява ежемесечно мониторинг на изпълнението на плана (количествена проверка на извършените спрямо планираните проверки). При откриване на несъответствия се изпраща обратна информация с насоки за корекция.

Дейностите на дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните и контрол на фуражите” са:

- изготвяне на: Националната програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болести по животните и зоонозите съгласно чл. 118, ал. 1 от ЗВД и Програми за надзор и ликвидиране на болести по животните;
- изготвя схеми за дезинфекция, дезинсекция, дератизация и девастация;
- контролира дейността на обектите за обезвреждане на странични животински продукти и продукти, получени от тях съгласно чл.259 от ЗВД;
- уведомява чрез компютърната система за спешно обявяване на болести (ADNS) държавите - членки на ЕС, за констатираните болести;
- изготвя и представя доклади за епизоотичната обстановка в страната, както и междинни и окончателни финансови доклади до Европейската комисия (ЕК) за отчитане изпълнението на програмите за надзор и ликвидиране на болести по животните, които се съфинансират от ЕК;
- обменя информация чрез информационните системи на ЕС - за проследяване на търговията с животните, зародишни продукти и странични животински продукти (TRACES) и за спешно обявяване на болести (ADNS);
- методически ръководи и контролира прилагането на мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестите по животните;
- контролира събирането и обезвреждането на умрели животни от цялата територия на страната;
- контролира спазването на изискванията за хуманно отношение към животните и ветеринарномедицинските изисквания към животновъдните обекти и зоохигиенните параметри при отглеждане на животни в тях.
- контролира спазването на изискванията за идентификация и регистрация на животните, както и своевременно въвеждане на информацията за същите в Интегрираната информационна система на БАБХ – ВетИС;
- контролира спазването на изискванията при регистрацията на животновъдните обекти.

2.2. Тенденциите в официалния фитосанитарен контрол са:

Подход, базиран на риска - да съсредоточим ресурсите си върху по-важните въпроси. Необходимо е да се обърне по-голямо внимание на търговията с висок риск, идваща от трети държави, и на повишената проследимост на посадъчния материал на вътрешния пазар, както и последващ контрол при отглеждането.

Насочване към нови стоки с риск от далечни дестинации. Зачестява внасянето на различни стоки от други континенти - мебели, техника , строителни материали и др. с които могат да бъдат пренесени вредители по растенията.

От голямо значение е предотвратяването, защитата и ранното откриване.

Увеличаване на наблюденията за регулирани вредители и проучване на нови рискове от навлизане на нови и непознати такива, съответно увеличаване на броя на взети проби и анализи.

Повишаването на подготовката на експертния персонал, осведомеността на обществеността за появата на новоустановени вредители.

В същото време персонала на заетите с тази дейност се редуцира постоянно, поради ниското заплащане и липсата на мотивация за постъпване на работа на млади кадри, които да бъдат подготвени своевременно за попълване местата на пенсионирани или напуснали служители.

Техническата обезпеченост на фитосанитарния контрол е от периода на предприєдиняване на страната към ЕС и не се прави нищо съществено за осъвременяване и въвеждане на иновативни методи за наблюдение, с мотива че няма заложи средства в бюджета по програма „Фитосанитарен контрол”.

Недостатъчен е административния капацитет и в диагностичните лаборатории по растително здраве. За осигуряване работата на висококвалифицираните лабораторни специалисти липсват необходимите средства за закупуване на консумативи, химикали и диагностични китове, за поддръжка на оборудването и закупуване на ново.

Информация за интензитета

Броят на регистрираните оператори е нараснал с 9,4 % в сравнение с 2015 г., а броят на извършените инспекции с 9,1 % , като средно на обект са извършени по 1,7 проверки, което отговаря на изискванията за минимум 1 обследване годишно и е резултат от необходимостта местата за отглеждане на посевен и посадъчен материал да се посещават по няколко пъти в различни периоди, подходящи за наблюдение на вредителите или за отчитане на заложи капани или уловки за вредители. Всички наблюдения и взети проби (общо 5741 бр.) са извършени от общо 64 инспектори в ОДБХ или средно по 84 проверки на инспектор само в областта на фитосанитарния контрол. В редица райони на страната едни и същи инспектори отговарят за няколко контролни дейности - фитосанитарен контрол, контрол на употребата и търговията, контрол по програми финансирани от ЕС, контрол на качеството на пресните плодове и зеленчуци, което се отразява на ефективността на провеждания официален контрол.

2.3. Приоритети в дейността на дирекция Контрол на храните са:

- опазване здравето на потребителите при консумация на храни;
- засилване на доверието на консуматорите към предлаганите на пазара храни;
- поддръжане на контролна система по цялата хранителна верига и осигуряване на оптимална ефективност на официалния контрол;
- специално внимание към уязвимите групи от населението - деца и възрастни хора;
- участие в работни групи за изменение и допълнение на нормативни актове, касаещи храните;
- повишаване на качеството и ефективността на официалния контрол - прилагане на разработените процедури и инструкции; допълване и изменението им при установяване на нужда от това; разработване на нови, когато се установят затруднения при официалния контрол.
- оптимизиране на връзките на дирекцията с други служби и ведомства, имащи отношение към производството и търговията с храни. Ефективна комуникация с неправителствения сектор и всички заинтересовани страни, имащи отношение към контрол на храните.
- превантивни срещи преди започването на зимните и летни туристически сезони с представители на бизнеса - хотелиери, ресторантьори, арендатори и концесионери на плажове, на които се извършва анализ на предходните и се набелязват мерки за недопускане на хранителни отравяния на летуващите.
- участие в подготовката на Председателството на България на ЕС по компетентност.
- участие в операциите свързани с предотвратяване на измамите с храни.
- подготовка за предстоящите през 2017 г. в Р. България одити от DG SANTE, които са свързани с дейността по осъществяване на официален контрол върху храните.

2.4. Контрол на фуражите

През 2016 г. контролът на фуражите продължи да следва следните приоритети:

- постигане висока степен на защита на здравето на хората, здравето на животните и околната среда посредством провеждане на ефективен контрол на всички етапи от производство, преработка, съхранение, внос, транспортиране, разпространение, включително хранене на животни;
- предпазване на потребителите от измами, заблуди и незаконни практики с фуражи;
- ефективно функциониране на системата за контрол на фуражи, следейки за прилагането и изпълнението на европейското право и националното законодателство по фуражите;
- извършване на редовен и ориентиран към риска контрол на процесите при операторите от фуражния сектор - на всеки етап от производство, преработка, съхранение и разпространение на фуражи, включително хранене на животните;
- извършване на контрол на фуражи, относно съдържание на нежелани и забранени субстанции, както и контрол за съответствието им с предоставената на клиентите информация;
- ефективен контрол върху генетично модифицирани фуражи, контрол на пускането на пазара, проследяването и етикетирането на фуражи, които съдържат или са произведени от ГМО. Целта на осъществяване на контрола е да се гарантира информиран избор на потребителите;
- контрол по спазване на фуражната забрана, свързана с трансмисивни спонгиформни енцефалопатии, с оглед да не се допусне риск за здравето на хора и животни.

Официалният контрол на фуражите е планов и текущ и цели да провери степента на съответствие с общото и специфичното законодателство в сектор „Фуражи”. Плановият контрол се основава на база ясно разписани критерии за оценка на риска, които са ясни и унифицирани за цялата държава, както следва:

- нивото на съответствието с нормативните разпоредби;
- видове обекти във фуражния сектор;
- честотата и разпространението на опасностите, например болести и диоксини;
- предишни записи от официалния контрол по фуражи (досието на оператора);
- уведомления по Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF);
- постъпили жалби и сигнали.

През 2016 г. са изпълнявани „Рамков план за контрол на фуражите за 2016 г.” и “Указания за работа”, които са изготвени на основание предвидените контроли в ЕМНПК - 2015 - 2017 г. Планът обхваща контрола на фуражите на всички етапи, включително и изхранването на животните във фермите - контрол на процесите (производствена и документална проверка), контрол на продуктите (взимане на проби за анализи - хранителен състав, добавки, нежелани и забранени вещества) и контрол за спазване изискванията за етикетиране и за защита от заблуда и реклама.

Контролът в сектора включва извършването на одити и проверки на операторите (последващи, при съмнение и разследващи).

През 2016 г. отново е гарантирано равномерното разпределение на проверките и броят на взетите проби и анализи на всички етапи от фуражната верига.

2.5. Контрол на ВМП

Основни приоритети

Във връзка с надзора върху микробната резистентност, дирекция KBMP получава ежегодно от притежателите на лицензи за употреба на ВМП данни за продадените количества ВМП с антимикробно действие. Дирекция KBMP обобщава данните и ги предоставя в Европейската агенция по лекарствата, съгласно утвърдените от ESVAC / Европейска система за надзор на консумацията на ветеринарни антимикробни средства / формати. Предоставените през 2016 г.

данни от страна на БАБХ ще се включат в Годишния доклад на ESVAC за консумацията на антимикробни средства за животни в ЕИП.

Критерии за оценка на риска

Честотата на извършване на инспекции се определя на базата на оценка на риска, в зависимост от:

1. обема на производство, търговия и/или употреба на ВМП;
2. броя, вида и тежестта на несъответствия и нарушения, констатирани при предишни инспекции;
3. естеството на контролираните обекти или продукти, както и спецификата и степента на риск от възникване на несъответствие с изискванията за производство, търговия, съхранение и употреба на ВМП;
4. получени сигнали и жалби във връзка с производство, търговия, съхранение и употреба на ВМП;
5. резултати от лабораторните изпитвания на проби от ВМП или суровини, взети при предходни инспекции и/или при надзор на пазара;
6. видовете, предназначението и броя на животните или птиците, които обслужва ветеринарната клиника или амбулатория;
7. категорията на ветеринарната амбулатория или клиника;
8. видовете, предназначението и броя на животните или птиците във фермата;
9. обема на производство или употреба на медикаментозни фуражи.

В Дирекция КВМП са определени оперативни цели, чието изпълнение би гарантирало ефективен контрол на търговията и употребата на ВМП.

Изпълнението на всяка оперативна цел се оценява посредством определени критерии за изпълнение, като стремежът е да се извършва количествена и качествена оценка на изпълнението.

Обекти на контрол по отношение на ветеринарномедицинските продукти са: производители на ВМП, търговци на едро с ВМП и/или активни субстанции, търговци на дребно с ВМП /ветеринарномедицински аптеки/, животновъдни обекти и ветеринарномедицински заведения.

Обобщена справка за извършените проверки от ОДБХ във връзка с официалния контрол върху търговията, съхранението и употребата на ВМП:

- Извършени проверки от ОДБХ във връзка с официалния контрол върху търговията, съхранението и употребата на ВМП: Общ брой извършени проверки - 4014 броя, от които: обекти за търговия на едро - 100 броя; обекти за търговия на дребно - 290 броя; ветеринарномедицински амбулатории и клиники - 1094 броя; животновъдни обекти - 2496 броя; зоомагазини - 34 броя.

Представените данни показват, че извършените проверки в обектите, подлежащи на контрол от ОДБХ надвишават минимално заложените, съгласно Инспекционната програма на БАБХ за 2016 г. Това се дължи на допълнително извършени проверки във връзка с подадени сигнали и жалби и на база оценката на риска за всеки отделен обект, въз основа на която са били планирани допълнителни проверки.

Броят, честотата и последователността на извършваните проверки в обектите не винаги се основава на предварителна оценка на риска за всеки обект, което намалява ефективността от проверките.

2.6. Граничен контрол

Официалният контрол се извършва въз основа на оценка на риска и данните получени от извършената контролна дейност през предходните години. Категоризирането и оценката на риска се извършва на база на съществуващото законодателство, както и ползвайки информацията от

експертната система за контрол на търговията TRACES и Системата за бързо предупреждение за опасни храни и фуражи RASFF.

През 2016 година се наблюдава съществен спад в регистрираните нарушения при вноса на храни от животински произход от определени трети страни. За разлика от това обаче има завишение в нарушенията при спазване процедурата при осъществяване на хуманно отношение към животните при продължителни пътувания.

2.7. Контрол на пазара и употребата на продукти за растителна защита

Обхват на контрола и през 2016 г. са регламентиранияте обекти, в които се съхраняват, преупаковат и предлагат за продажба продуктите за растителна защита – складове, цехове, селскостопански аптеки, нерегламентирани обекти - пазари, магазини и др., както и земеделските производители, които прилагат продуктите за растителна защита при производството на растениевъдна продукция. Извършва се документален и контрол на терен при:

- Планови инспекции в обектите - планират се в Регионалната програма на ОДБХ, като брой инспекции по месеци и брой на инспекциите за един инспектор.
- Внезапни инспекции - извършват се през цялата година, в зависимост от рисковите обекти и по преценка на ЦУ или на регионалния отговорник по контрол на ОДБХ.
- Инспекции по сигнал - извършват се в срок до един работен ден от подаването на сигнала и отразяването му в Дневник за подадени сигнали и жалби.

Контролът върху предлагането на пазара на продуктите за растителна защита се осъществяваше съгласно годишен Национален план за контрол на пазара на продукти за растителна защита 2016 г. Основна цел е да се гарантира търговията и употребата само на разрешени продукти за растителна защита, съгласно реда, предвиден в Закона за защита на растенията. Да се осигурят добрите практики при търговията с ПРЗ и защита интересите на потребителите.

При провеждането на инспекциите се акцентираше върху нарушенията, свързани със:

- Продажба на неразрешени ПРЗ;
- Продажба на ПРЗ с прекратено разрешение за предлагане на пазара;
- Продажба на ПРЗ с изтекъл срок на годност;
- Продажба на ПРЗ без необходимото разрешение/удостоверение за търговия;
- Продажба на ПРЗ от неоторизирано лице;
- Продажба на ПРЗ, които са преупаковани не по нормативно установения ред;
- Несъответствие на етикета;
- Продажба на ПРЗ извън регламентиранияте обекти.

Контролът върху употребата на продукти за растителна защита се осъществяваше съгласно годишния Национален план за контрол върху употребата на ПРЗ 2016 г., чиято основна цел е да се гарантира правилната и устойчива употреба на продуктите за растителна защита при спазване на изискванията на Добрата растителнозащитна практика (ДРЗП) и внедряване методите на прогнозата с принципите на интегрирано управление на вредителите.

При извършения контрол през 2016 г. бяха обхванати от 5% до 15 % от регистрираните земеделски производители с площ над 10 дка.

При провеждането на инспекциите се акцентираше върху нарушенията, свързани със:

⇒ Употреба на ПРЗ, които не са разрешени за пускане на пазара и употреба в Република България;

⇒ Неразрешена употреба за дадена култура или вредител, на разрешен ПРЗ;

⇒ Употреба на продукти за растителна защита, разрешени за ограничена и контролирана употреба извън териториите на областите за които са разрешени и извън срока, за който са разрешени;

⇒ Употреба на ПРЗ с изтекъл срок на годност;

⇒ Неправилна употреба на ПРЗ - доза/концентрация;

⇒ Неспазени технологични параметри при работа с техника за растителна защита;

⇒ Употреба на ПРЗ в несъответствие на фенологията на вредителите и културите при регистрация на продукта.

При инспекциите се вземат проби, съгласно Националните планове за контрол върху пазара и употребата на ПРЗ за 2016 г, както и съгласно Планът за нерегламентирано отглеждане на генетично модифицирани висши растения и се изпращат за анализ в лаборатории в системата на БАБХ или външни лаборатории при липса на лабораторен капацитет. Освен планираните проби, проби се вземат от инспекторите и при констатирани нарушения, както и при заявяване от фирми, търгуващи с ПРЗ, за извършване на анализ за съответствие и за удължаване срока на годност на определени продукти и партиди продукти.

Продуктите за растителна защита, за които при контролната дейност се установи, че са неразрешени, с изтекъл срок на годност, с несъответствия по отношение на етикета или с несъответствие доказано при анализа, се спират от продажба, като се дава съответното разпореждане за безопасното обезвреждане на ПРЗ, съгласно Закона за управление на отпадъците. Иззетите ПРЗ от контролния орган при конфискация се съхраняват в определените за това складове на територията на страната.

3. Анализ на тенденцията за несъответствие

3.1. Здравеопазване на животните и хуманно отношение към животните

3.1.1. Отдел „Здравеопазване на животните“:

Основно дейността на отдел „Здравеопазване на животните“ е насочена към минимизиране на риска от поява и разпространението на остри и екзотични заразни болести по животните, имайки в предвид географското разположение на страната. За тази цел се изпълняват национални програми за надзор на болестите, а именно които са приложения на Национална програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болестите по животните и зоонозите в България 2016 - 2018 г. (НПБЛЖЗ).

С приложения включват:

- Списък с приоритетни за България и ЕС заболявания по животните и зоонози, за които СА изготвени национални програми или е предвидена диагностична готовност;
- Програма за профилактика, надзор и контрол на болестта антракс в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за надзор и контрол на болестта африканска чума по свинете в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за надзор на болестта бруцелоза по едрите преживни животни в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за надзор и контрол на болестта бруцелоза (*Brucellamelitensis*) по овцете и козите в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болестта бяс в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за надзор и контрол на болестта инфекциозна анемия по конете в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за надзор на болестта инфлуенца при домашни и диви птици в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за надзор и контрол на болестта класическа чума при домашни и диви свине в България през 2016 - 2018 г.;

- Програма за надзор и контрол на болестта Ку - треска в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор на болестта лептоспироза в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор на нюкясълската болест (псевдочума) по птиците в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за контрол на салмонела при разплодни стада от домашни птици в България за периода 2016 - 2018 г.;
- Програма за контрол на салмонела при бройлери в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за контрол на салмонела при кокошки носачки от вида *Gallus gallus* в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за контрол на салмонела при пуйки в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за надзор и контрол на болестта син език по преживните животни в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за надзор на трансмисивните спонгиформни енцефалопатии в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за надзор и контрол на болестта треска от западен Нил в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за надзор и контрол на болестта туберкулоза по едрите преживни животни в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за надзор на болестта шап по чифтокопитни животни в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за надзор и контрол на болестите по пчелите в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за надзор на екзотични и неекзотични болести по рибите и двучерупчестите мекотели в България през 2016 - 2018 г.

В настоящата програма са посочени схемите за профилактика, надзор, контроли ликвидиране на болестите по животните и зоонозите, с цел гарантиране на опазването на здравето на животните от заразни болести и здравето на хората от зоонози (болести общи за човека и животните). При планиране на мероприятията, включени в програмата са взети под внимание:

- действащите нормативни документи: Регламенти, Директиви и Решения на Европейския съюз, Закон за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД) и съответни наредби за профилактика, ограничаване и ликвидиране на епизоотични огнища на болести по животните и зоонозите и планове за спешни действия (контингенс планове);
- изискванията на Световната организация по здравеопазване на животните (OIE) и Световната здравна организация;
- оценката на значимостта на заразните болести и зоонозите за ЕС и България, съгласно документ на ЕК за степенуване значимостта на заразните болести DS 13/18 - Priorities for disease control - Strategic objectives and performance indicators;
- броя на животновъдните обекти, стада и животни на територията на страната;
- епизоотичния статус на домашните и дивите животни на територията на страната;
- въведените мерки за биосигурност и добри фермерски практики в животновъдните обекти;
- въведените технологии за отглеждане на различните видове и категории животни;
- епизоотичната обстановка в съседните на България страни, държавите членки на ЕС и близки трети страни;
- епизоотичната, епидемиологичната и икономическата значимост на отделните заразни болести;
- придвижването на животни за и от България в рамките на Общността и/или трети държави.

НПБЛЖЗ подлежи на ревизиране и/или актуализация при промяна в епизоотичната обстановка в България, ЕС и съседните трети държави, както и в случаи на обективна финансова невъзможност при непредвидени форсмажорни обстоятелства, които могат да окажат въздействие върху изпълнението ѝ.

Обхвата на програмата НПБЛЖЗ се изпълнява на цялата територия на България за периода 2016 - 2018 г. и включва:

- мерки за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болести по животните и зоонози със значение за ЕС и България, финансирани от държавния бюджет;
- болести с епизоотично значение, за които следва да се поддържа диагностична готовност и се извършват изследвания при съмнение;
- профилактични мероприятия на болести, които следва да се заплащат от собствениците на животни;
- прогнозни финансови разходи за изпълнение на НПБЛЖЗ.

Детайлна информация за извършените проверки и констатираните нарушения за периода на 2016 г. е посочена в таблицата по - долу:

Вид животни		Общ брой обекти в ИИС на БАБХ - ВетИС	Брой обект и с издадени удостоверения за регистрация на животновъден обект по смисъла на чл. 137 от ЗВД през 2016 г.	Общ брой обекти с натрупване, въведени във ВетИС НЕАКТИВНИ за 2016 г.	Идентифицирани животни /отнася се за ЕПЖ, ДПЖ, СВИНЕ, ЕКЖ и КЧ/ за 2016 г.	Премаркирани животни /отнася се за ДПЖ и СВИНЕ/ Премаркирани животни с лазерно надписани ушни марки /отнася се за ЕПЖ/ през 2016 г.		Брой обекти и животни, брой извършени проверки, брой проверени обекти и животни					Неидентифицирани животни		Несъответствия в регостъра на животния обект		Закъсни оповестявания (раждане, смърт, движения)		Паспортни несъответствия		Несъответствия с движения и/или в издаване на Ветеринарномедицински свидетелства за придвиждане/transportиране на животни		Предприети мерки					
								брой обекти	Брой проверки обекти	Брой извършени проверки	Брой животни	Брой проверени животни											Предписания			Административно-наказателни разпоредби /АУАН/		
						брой	брой животни	за настоящия месец	с натрупване	с натрупване	за настоящия месец	с натрупване	брой животни	брой обекти	брой животни	брой обекти	брой животни	брой обекти	брой животни	брой обекти	брой животни	брой обекти	брой	брой засенати животни	брой обекти	брой	брой засенати животни	брой обекти
ЕПЖ	говеда	51442	1702	10762	189712	3604	19314	38630	8181	9731	228369	310589	2312	210	1096	179	2372	268	1406	170	174	21	1105	18363	979	235	2835	208
	биволи	587	43	6		80	602	156	475	568	2984	18849	5	2	5	2	218	8	0	0	64	7	1	0	0	14	404	14
ЕКЖ	коне	9792	62	41	7035			9647	382	452	14867	3757	60	12	1	1	10	1	71	5	7	5	20	99	8	22	188	17
	други	4063	2	65				7433	282	278	13873	9731	10	2	0	0	104	17	5	0	2	2	2	210	2	25	487	24
ДПЖ	овце	39449	1244	4087	376458	3444	49138	35543	4665	4785	589565	397007	10155	193	2713	79	7869	188	0	0	550	10	342	20907	320	258	15287	228
	кози	16000	411	775	58034	354	11308	14765	738	847	128165	41876	494	26	368	19	366	24	0	0	24	2	53	3038	54	22	495	22
СВ		5918	86	42	87212	864	4771	5153	291	319	311030	109934	180	3	146	5	174	6	0	0	17	2	10	363	49	14	2851	12
КЧ		822	25	17	20757			11695	109	113	38983	1263	363	2	10	1	0	0	0	0	0	0	1	399	1	4	447	4
Пчелини		18155	1713	219				9220	1541	3604	313056	69932	600	2	0	0	70	1	0	0	0	0	6	698	6	0	110	0
Други		1235	568	31				9202	112	119	192755	47560	0	0	2501	2	0	0	0	0	1	1	14	807560	21	3	4901	3
	Общо:	147463	5856	16045	739208	8346	85133	141444	16776	20816	1833647	1010498	14179	452	6840	288	11183	513	1482	175	839	50	1554	851637	1440	597	28005	532

При извършените съпоставки на посочените данни и направения анализ от подадената информация в месечните електронни отчети - /форма 12 ВД/, се правят следните констатации:

- не се използва актуалния образец на документа;
- не се актуализира всеки месец броя на животните съгласно информацията в информационната система на БАБХ - ВетИС.

Със Заповед № РД 11-1065 от 15.06.2016 г. е разпоредено на директорите на Областните дирекции по безопасност на храните да организират извършването на проверки на животновъдните обекти:

- проверка на всички животновъдни обекти, вписани в Интегрираната информационна система на БАБХ - ВетИС, с цел установяване на съответствието на обектите с изискванията на Наредба № 44 от 20 април 2006 г. за ветеринарномедицинските изисквания към животновъдните обекти;
- издаване на предписания, актове за установени административни нарушения, принудителни административни мерки за обектите, в които се отглеждат животни надвишаващи допустимия брой за лични нужди и които не отговарят на изискванията на Наредба № 44.

При извършените проверки са регистрирани 1745 бр. животновъдни обекти с ЕПЖ и 1655 бр. животновъдни обекти за ДПЖ по реда на чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

В 10768 броя обекти за ЕПЖ и 4862 броя обекти за ДПЖ не са установени животни и те са със статус „неактивен” във ВетИС.

Съставени са 1105 броя предписания в животновъдните обекти, в които се отглеждат ЕПЖ и 395 броя в обекти с ДПЖ.

До края на 2016 г. от служители на Българската агенция са извършени общо проверки за обекти, в които се отглеждат животни:

- 8 656 животновъдни обекта с 329 438 бр. едри преживни животни,
- 664 обекта с 13 488 бр. еднокопитни животни,
- 5 403 обекта с 438 883 бр. дребни преживни животни,
- 291 обекта с 109 934 бр. свине,
- 109 обекта с 1 263 бр. кучета,
- 1 541 пчелина с 69 932 бр. пчелни семейства.

В следствие на проверките са възбранени общо 8901 бр. животни в общо 25 бр. животновъдни обекта.

През годината са издадени общо 1554 бр. предписания за 1440 бр. животновъдни обекти и 597 бр. Актове за установяване на административни нарушения (АУАН) за 532 бр. животновъдни обекти.

През 2016 година успешно бяха извършени и проверки от служители от ОДБХ в присъствието на служители от Държавен Фонд „Земеделие” по Кръстосаното съответствие. За проверка на база извършения риск-анализ от ДФ „Земеделие” - РА са избрани първоначално 793 кандидати с животновъдни обекти в които отглеждат животни (включително и за спазване на законоустановените изисквания при идентификация на свине, едър рогат добитък, и овце и кози - ЗИУ-6, ЗИУ-7 и ЗИУ-8), както и допълнително 375 кандидата за проверка само за някои законоустановени изисквания (включително и по ЗИУ-7 и ЗИУ-8).

Във връзка с идентификацията на еднокопитните в периода 03-07 октомври 2016 г. в страната и храните е проведена одитна мисия от експерти от Дирекция F „Одити и анализи в областта на здравето“ DG SANTE 2016-8754 за оценяване на контрол на място по здравеопазване на животните за идентификация и проследяване на животни от семейство еквида (коне). Беше иницииран и

вътрешен одит на дейността на БАБХ във връзка спазване на изискванията на Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/262 на Комисията от 17 февруари 2015 година за определяне на правила в съответствие с директиви 90/427/ЕИО и 2009/156/ЕО на Съвета по отношение на методите за идентификация на еднокопитни животни (Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/262).

Извършени са 1115 документални проверки и 1973 проверки на терена по отношение на изпълнението Националната програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болестите по животните и зоонозите в България 2016 - 2018 г. за 2016 г. и представяне на документация за извършените от регистрираните ветеринарни лекари мероприятия през месец декември 2016 г. за представянето и в Държавен фонд „Земеделие“, както и необходимите приложения в електронен вариант. За мероприятията извършени през декември месец на 2016 г. са проверени 156 броя регистрирани ветеринарни лекари.

При извършените проверки са направени 245 предписания и са съставени 25 бр. актове за установени административни нарушения.

3.2. Здраве на растенията - фитосанитарен контрол

Член 54 от Регламент (ЕО) № 882/2004 изисква компетентният орган, който открие несъответствие, да предприеме подходящи действия, за да гарантира, че стопанският субект ще вземе мерки да коригира ситуацията. Посочената разпоредба не се прилага по отношение на растителната защита и не съществуват общи законови изисквания, които да са еквивалентни, но в специални случаи съществуват подобни изисквания:

В член 11 и член 13 в, параграф 7 от Директива 2000/29/ЕО на Съвета се уточняват мерките, които трябва да се вземат, в случай на констатирано несъответствие по време на официалните инспекции.

ОДБХ са отговорни за прилагането на законодателството в регионите. Съгласно изискванията на Закона за защита на растенията и Наредба № 8 от 2015 година за фитосанитарния контрол, , в случай на констатирано несъответствие по време на вътрешни фитосанитарни проверки се взимат следните мерки:

- не се издава Растителен паспорт, когато растенията и растителните продукти не отговарят на специфичните изисквания;
- отказ за въвеждане на територията на ЕС или поставяне под карантина на пратката/зоната;
- предписание за подходящо третиране или унищожаване;
- забрана за движение и/или засаждане, или разрешение за движение под официален контрол до зони, където вредителите не представляват допълнителна опасност, или до места за промишлена преработка;
- определяне на буферни зони при необходимост;
- цялостно или частично прекратяване на дейността на производителя.

Една от главните причини за несъответствията е непознаване на законодателството от операторите и недобросъвестното им отношение към контрола на внос, при износ и по време на производство. Въпреки това, в случаите на установени несъответствия са приложени съответните законови мерки и действия.

Установена зараза от карантинни вредители при осъществяване на контрола е отразена в ПРИЛОЖЕНИЕ III на доклада:

Контрол на храните

3.3. Анализи и заключения относно контрола на храните

Цялостният анализ на дейността на Дирекция “Контрол на храни” показва, че:

1. Официалния контрол на храните в Р България се извършва адекватно, в съответствие с изискванията на европейско и национално законодателство и в съответствие с чл. 10 на Регламент (ЕО) № 882/2004. Този извод се потвърждава и от одити на DG SANTE при ЕК през 2016 г.

2. През последните години се наблюдава тревожна тенденция към намаляване броя на инспекторите, осъществяващи официален контрол върху храни и увеличаване на тяхната ангажираност, поради нарастване броя на обектите, подлежащи на официален контрол.

3. В изпълнение на действащи и задължителни нормативни изисквания за контрол на качество и безопасност на храните възникват затруднения, поради липса на официални лаборатории или акредитирани методи за необходимите лабораторни изпитвания. Това налага ползването на външни лаборатории, както на територията на България, така и в други държави членки, което е допълнителна финансова тежест за бюджета на БАБХ.

4. Финансовата необезпеченост на лабораторните изследвания на пробите взети при официален контрол често пъти компрометира резултатите от официалния контрол. Пропуските при планиране на ежегодната повторемост на нуждите от средства за обезпечаване на услугите на външните лаборатории, които БАБХ ползва за анализи на проби храни, за които не разполага с необходимия капацитет, води до неизпълнение на националните и мониторингови програми. Това понижава ефективността на официалния контрол. Също така протоколите с резултати от изпитване на външните лаборатории се получават след заплащане на услугата, което понякога означава месеци след извършения официален контрол и обезсмисля предприемане на административни мерки.

5. През 2016г. извънредния труд продължава да заема голям обем от работата на инспекторите на територията на страната (осигуряване на дежурни инспектори и инспектори на разположение по време на официални и религиозни празници, съвместни проверки по споразумения с НАП, Агенция „Митници“ и МВР и др., извършвани в извън работно време и др.), което поради недостатъчен брой на инспекторите води до неизпълнение на плановия официален контрол.

6. Въпреки трудностите основния приоритет при провеждане на официалния контрол върху храни на ОДБХ по постигане на високо ниво на защита на здравето на потребителите, беше изпълнена. През изминалата 2016 г. в ЦУ на БАБХ са постъпили от ОДБХ 19 уведомления за съмнения за хранително отравяне в хранителни обекти. След извършване на съвместни проверки в обектите с представители на РЗИ, извършване на проследимост на храните, вземане на проби за анализ от храните и персонала на обекта, **няма доказани случаи на заболяване причинено от храна.**

7. По отношение на изпълнението на плана за официален контрол, направеният анализ показва, че в предприятията за производство на храни от животински и неживотински произход и складове за търговия на едро с храни от животински и неживотински храни е изпълнен в по - голямата си част. Не е изпълнен на 100 % плана за официален контрол в търговски обекти и заведения за обществено хранене. Причините за неизпълнението са големия брой обекти, недостатъчни транспортни средства, липса на средства за градски транспорт, недостатъчен брой инспектори, сезонната дейност на обектите, разположени в курортните комплекси.

8. Изготвените планове за вземане на проби от животински и неживотински произход в по-голямата си част са изпълнени, като неизпълнението се дължи на вече споменатите в т.13 от доклада затруднения.

3.4. Контрол на фуражите

Цялостният напредък при постигането на стратегическите и специфичните цели в контролна система „Фуражи и хранене на животните” се оценява като положителен.

Заложеният в Рамковия план за контрол 2016 г. брой проверки към 31.12.2016 г. е изпълнен на 104,25 % (при план 100,00%) - 4 119 броя. В сравнение с 2015 г. броят на плановите проверки през 2016 г. се е намалил с 6,58 %. През 2016 г. са извършени и 204 одита на оператори.

При извършените проверки през 2016 г. на регистрираните и одобрени оператори във фуражния сектор са установени 1951 броя несъответствия с изискванията на приложимото право на ЕС и националното законодателство. Несъответствията се отнасят основно за: непълноти в процедурите за почистване и тяхното изпълнение; липса на План за контрол на качеството и безопасността или частично изпълнение на мерките, заложи в същия; непълното водене на записи; пропуски в етиктирането на фуражите.

Като цяло не се наблюдава тенденция за групиране на несъответствията по време и етапи от фуражната верига.

Причините, които най-често водят до несъответствия с изискванията на законодателството във фуражния сектор, са:

- неосъзната отговорност на операторите в съответствие с Регламент (ЕО) №178/2002;
- недостатъчни познания за изискванията на законодателството;
- недостатъчни финансови ресурси от страна на операторите от фуражния сектор.

3.5. ВМП

В отделни обекти все още се констатира сериозни несъответствия с нормативните изисквания, касаещи търговията и употребата на ВМП. Най-често несъответствия с изискванията на Закона за ветеринарномедицинската дейност и подзаконовите нормативни актове, по отношение на търговията и употребата на ВМП се установяват при проверки на животновъдни обекти и ветеринарномедицински амбулатории. Това налага предприемане на мерки за повишаване на ефективността на извършвания от ОДБХ контрол в обектите за търговия с ВМП, ветеринарномедицинските заведения и животновъдните обекти. Необходимо да се подобрят уменията на отговорните за контрола на ВМП служители от ОДБХ за извършване на проверки, установяване на несъответствия и предприемане на последващи мерки. Това може да бъде постигнато чрез увеличаване на честотата на извършваните съвместни проверки с експерти от дирекция КВМП и провеждане на обучение на отговорните служители от ОДБХ, във връзка с новите разпоредби на Закона за ветеринарномедицинската дейност и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, които касаят контрола на ВМП.

3.6. Граничен контрол

Резултатите от проверките показват, че контролираните растителни вредни организми СА били ограничени, и че контрола на здравето на посадъчен материал с растителен паспорт остава изключително ефективен.

Внос на храни и продукти от животински произход - През 2016 година е осъществен граничен ветеринарномедицински контрол върху 24 525 броя пратки храни от животински произход и на 808 броя пратки живи животни. Контрола включва 100% проверка на документите, проверка за идентичност, физическа проверка и проверка за хуманно отношение по време на транспорт.

3.7. Контрол на пазара и употребата на продукти за растителна защита

Цялостният напредък при постигането на стратегическите и специфичните цели при контрола на ПРЗ се оценява като положителен.

На територията на страната са извършени **1660 бр.** инспекции, от които **988 бр.** в селскостопански аптеки, **544 бр.** в складове, **20 бр.** в цехове за преупаковане и **108 бр.** на нерегламентирани обекти /общински пазари, магазини и др./. Съставени са **1661 бр.** констативни протоколи, направени са **321 бр.** предписания с корективни мерки за отстраняване на

несъответствията и посочен срок за изпълнение, взети са общо **113 бр.** проби за анализ на ПРЗ, в т.ч. **96 бр.** проби за съответствие с показателите, одобрени при разрешаването и **17 бр.** проби за удължаване срока на годност на продукта.

Съставени са **29 бр. Акта** за административно нарушение, съгласно разпоредбите на Закона за защита на растенията.

Основни несъответствия, констатирани в обектите за съхранение, преупаковане и предлагане за търговия ПРЗ са:

1. Липса на разрешение за дейността.
2. Не са на видно място необходимите документи - разрешение за дейността, диплом и др.
3. Продажбата в ССА се извършва от неоторизирано лице.
4. Предлагане за продажба, съхранение или преупаковане на неразрешени ПРЗ.
5. ПРЗ с изтекъл срок на годност.
6. Наличие в ССА на ПРЗ от първа категория за употреба.
7. ПРЗ в опаковки, по-големи от 1 кг/л.
8. Наличие на ПРЗ, разфасовани без разрешение от фирмата производител или оторизиран представител.
9. ПРЗ не са подредени по функционална характеристика: - в складова база - в селскостопанска аптека
10. Липса на обозначителни табели за групи ПРЗ: - в складова база - в селскостопанска аптека
11. Дневник на доставките в ССА: - липса на дневник - не се води редовно
12. Липса на обособено място в складова база за съхранение на ПРЗ с изтекъл срок на годност, повредена опаковка или спрени от продажба.
13. Липса на обособено място за съхранение на ПРЗ от първа категория за употреба в складова база.
14. Липса на списък на ПРЗ, които се съхраняват в складовата база.
15. Липса на указателна табела с името на фирмата-наемател в складова база.
16. Неподходящи условия за съхранение на ПРЗ.
17. Незаявена промяна в обстоятелствата - нов продавач-консултант в ССА.
18. Други несъответствия.
19. Липса на сертификат по чл. 83

При контролната дейност върху употребата на ПРЗ се вземат предвид следните обстоятелства:

- установените рискове, свързани с търговията и употребата на ПРЗ или с процеси, дейности или действия, които могат да повлияят на безопасността на растителната продукция;
- водената документация от търговците на ПРЗ и от земеделските производители по отношение на съответствието с нормативните изисквания;
- документираните от компетентните органи данни за установени при предишни проверки несъответствия в дейността на търговците и земеделските производители с нормативните изисквания; всяка друга информация, която би могла да свидетелства за несъответствие.

От плануванияте за 2016 година **1418 бр.** инспекции, на територията на страната са извършени общо **7165 бр.** инспекции на употребата на ПРЗ, в т.ч. **1645 бр.** на земеделски производители с наземна техника, **35 бр.** при авиационно третиране, **5 бр.** при извършване на фумигация и **357 бр.** при обеззаразяване на семена. Съставени са **7270 бр.** констативни протоколи, направени са **1255 бр.** предписания, съставени са **13 бр.** Акта за установено административно нарушение, съгласно разпоредбите на Закона за защита на растенията. Основни несъответствия, констатирани при контрола на Земеделските производители са:

1. Водене на зъдължителни записи.
2. Употреба на неразрешен ПРЗ.
3. Неразрешена употреба на разрешен ПРЗ.
4. Непълни данни в Дневника за проведените химични обработки.
5. Непълни данни в Дневник за появата, развитието, плътността или степента на нападение от вредители.
Непълни данни в Дневник за взети проби от растения и растителни продукти.
Липса на Сертификат по чл.83 от ЗЗР.
8. Липса на склад за съхранение на ПРЗ или сключен договор за наем с фирма притежаваща склад.
9. Неспазен карантинен срок на употребените ПРЗ.
10. Неспазена регистрирана доза на употребените ПРЗ.
11. Липса на уведомително писмо за авиационно третиране.
12. Неподходящи условия за съхранение на ПРЗ.
13. Неподходящи условия за съхранение на празни опаковки.
14. Незаконно изхвърляне на празни опаковки от ПРЗ.
15. Липса на площадка за измиване на техниката
16. Пръскане на дворно място без уведомяване на съседа
17. Няма лично, предпазно облекло за третиране с ПРЗ
18. Не е спазено изискването за третиране с ПРЗ в определени часове
19.Разпиляна пшеница спесена с минерален тор
20. Липса на анализи на проби за съдържание на замърсители от растения и растителни продукти, поливна вода, питейна вода, почва
21.Няма поставени уведомителни табели съгласно Заповед № РД 11-436/21.03.2016 г. на изпълнителния директор на БАБХ.
22.Недоизградено или липсващо съоръжение за съхранение на оборски тор.
23. Липса на документ за доставка на ПРЗ.

Освен предварително планираните, инспекции се извършват и по допълнителни указания и писма на МЗХ, във връзка с постъпили нотификации по системата RAPEX, по сигнали и жалби на физически и юридически лица и др.

4. Тенденции при изпълнението: предприети мерки в случаите на несъответствие

4.1. Здравеопазване на животните

Предприети са мерки за отстраняване на откритите несъответствия:

- издава се предписание за отстраняване на несъответствието в срок от по-малко от 3 месеца, без незабавни действия за административни и наказателни санкции;
- издава се предписание за отстраняване на несъответствието в срок от повече от 3 месеца, без незабавни действия за административни и наказателни санкции;
- Административни и наказателни санкции.

През 2016 г. са извършени проверки на ветеринарните лечебни заведения (ВЛЗ) на територията на страната без сключен договор за изпълнение на НПБЛЖЗ, като са проверени 350 ВЛЗ.

КОНТРОЛ ВЪВ ВЕТЕРИНАРНИ ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ влз без сключен договор за изпълнение на НПБЛЖЗ				
брой проверки	чипирани	ваксинирани	обезпаразитени	въведени във ВетИС
350	3181	16292	23821	2014

При анализ и обобщение на получената информация за извършените проверки и констатираните нарушения за периода на 2016 г., може да се изчисли процентът на изпълнение на одобрения годишен план. В таблиците по-долу се посочва извършените от регистрираните ветеринарни лекари ветеринарномедицински профилактични мероприятия - планирани и изпълнени:

ВЕТЕРИНАРНОМЕДИЦИНСКИ ПРОФИЛАКТИЧНИ МЕРОПРИЯТИЯ ПО ЧЛ. 118, АЛ. 1 ОТ ЗВД

№ по ред				ПЛАН	ИЗПЪЛНЕНИЕ	
1. ИМУНОПРОФИЛАКТИЧНИ МЕРОПРИЯТИЯ - ВАКСИНАЦИИ						
1	Антракс	говеда		97100	67889	
		овце		269800	153540	
		кози		0		
		еднокопитни		10310	1056	
		свине		0		
2	Бяс	при констатирано огнище		0	0	
3	Псевдочума по птиците	„Ла Сота” инактивирана		0	48997	
4	Син език по преживните	говеда		614730	742044	
		овце		1474284	1437916	
5	Заразен нодуларен дерматит	ЕПЖ		0	689643	
2. АЛЕРГИЧНИ ДИАГНОСТИЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ НА ТЕРЕНА						
1	Туберкулоза	говеда	редовно изследване	610950	667758	
3. КЛИНИЧНИ ДИАГНОСТИЧНИ ПРЕГЛЕДИ ЗА:						
1	Американски гнилец - пчели			1281911	1214470	
2	Класическа чума по свинете	промишлени ферми		Регистрирани лекари	3430	8674
				Официални лекари	98	93
		фамилни ферми	„А”	Регистрирани лекари	570	1070
				Официални лекари	114	125
			„Б”	Регистрирани лекари	310	467
				Официални лекари	162	154
		св. обекти в т.н.		Регистрирани лекари	1706	1456
		„задни дворове”		Официални	861	346

		лекари		
	стада източно балкански свине	Регистрирани лекари	177	217
		Официални лекари	59	33

4.2. Здраве на растенията - фитосанитарен контрол

Резултатите от проверките показват, че контролираните вредители по растенията са били ограничени, и че контрола на производството на здрав посадъчен материал, който се придвижва с растителен паспорт е изключително ефективен.

Чрез системата на растителния паспорт, компетентният орган декларира здравия статус на растенията-гостоприемници - че те са свободни от съответните карантинни вредители.

4.3. Дейности в областта на контрола на храните:

При осъществяването на дейността си дирекция „Контрол на храните“ упражнява контрол на електронните национални регистри, както и изготвя и поддържа списъци на обектите под контрол на БАБХ. Броят на обектите в обхвата на контрол на отдели „Контрол на храните“ при ОДБХ, съгласно тези регистри и списъци е общо **150 519 бр.**

Разпределението на обектите е както следва:

1. Национални регистри на обектите за производство и търговия с храни (обекти за производство, съхранение и търговия с храни от животински произход, обекти за производство, съхранение и търговия с храни от неживотински произход, обекти за търговия на едро с храни, обекти за търговия на дребно с храни), съгласно изискванията на Закона за храните. През 2016 г. регистрираните обекти за производство, съхранение и търговия на едро с храни са **9 247 бр.**, обектите за търговия на дребно с храни са **131 411 бр.** и млекосъбирателни пунктове и помещения за съхранение на мляко към ферми - **4 189 бр.** През 2016 г. са одобрени и регистрирани общо **334 бр.** предприятия осъществяващи дейност, съгласно изискванията на Регламент 1069/2009 (съхранение, обезвреждане и преработка на странични животински продукти);

2. Национални списъци на:

- риболовните кораби, извършващи улов на риба – към момента **3 159 бр.**;
- обектите за първично производство на гъби - към момента **138 бр.**;
- пунктове за изкупуване на диворастващи гъби и/или горски плодове - към момента **348 бр.**;
- обекти, съгласно изискванията на Наредба 26/2010 г. за директни доставки на малки количества суровини и храни от животински произход - към момента са **1693 бр.**

3. Обекти, произвеждащи храни по стандарти, изготвени по предложение на браншовите организации и с участието на представители на браншовите организации, представители на висши учебни заведения, на научните среди и експерти от агенцията:

- Утвърден стандарт „Стара планина“ (за месни заготовки и месни продукти) – към момента **92 бр.**;
- Утвърден стандарт „България“ (за брашно бяло, добруджа и типово и хляб бял, добруджа и типов) - **108 бр.**;
- Браншови стандарт „Лютеница“ – **8 бр.**;
- Браншови стандарт за „Рафинирано слънчогледово масло“ - **5 бр.**;
- Обекти, произвеждащи млечни продукти по Български държавен стандарт (БДС) – **45 бр.**;
- Браншови стандарт за „Рафинирано слънчогледово масло“ - **5 бр.**

През 2016 г. бяха създадени, изменени и допълнени следните стандарти и приложения към тях: **Браншови стандарт „Лютеница”, Браншови стандарт за „Рафинирано слънчогледово масло”, Утвърдени стандарти „Стара планина“.**

През 2016 г. **беше внедрена новата уеб базирана система** за електронни национални регистри в компетенциите на Дирекция „Контрол на храните“ при ЦУ на Българската агенция по безопасност на храните обхващащи обектите за производство и търговия с храни и странични животински продукти (СЖП) регистрирани на територията на Република България по проект с регистрационен № 14-32-10 от 01.09.2014 г. „Изграждане на националния електронен регистър на обектите за обществено хранене и търговия на дребно с храни на нови електронни административни услуги, свързани с използването на разработения регистър“.

Чрез въвеждането на уеб базираната система на регистрите се подпомага и улеснява достъпа на потребителите, бизнес операторите, институциите и други служби и ведомства, които имат ежедневна необходимост от информацията за регистрираните обекти на територията на Република България.

Дейности на дирекция „Контрол на храните“ свързани с лабораторен контрол.

- С цел прилагане на изискванията на Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1375 бяха организирани и осъществени проверки в лаборатории към клиници, с цел установяване на компетентността на съответната лаборатория да извършва изпитване на проби за наличие на Трихинела и определянето им за лаборатории за официален контрол.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕО) № 882/2004 и Закона за храните бе проведена процедура за определяне на Национална референтна лаборатория за ГМО, Национална референтна лаборатория за материали, предназначени да влизат в контакт с храни и Национална референтна лаборатория за някои микробиологични причинители (*Bacillus cereus*, *Cronobacter spp.*) в храни за кърмачета и малки деца. Процедурата се проведе съгласувано с Министерство на здравето, тъй като лабораториите са в структурата на Националния център по обществено здраве и анализи към Министерство на здравеопазването. Изготвена бе нова Заповед № РД 09-941/23.11.2016 г. за определяне на НРЛ от структурата на Българската агенция по безопасност на храните към Министерство на земеделието, храните и горите и НРЛ от структурата на Националния център по обществено здраве и анализи към Министерство на здравеопазването.

- Изготвени бяха неколkokратно анализи и доклади за състоянието на лабораториите в структурата на БАБХ относно амортизационното състояние на сгради и лабораторно оборудване и готовността им за разширяване на обхвата на дейност и включване на нови методи и анализи с цел искане за допълнително финансиране към МЗХГ.
- Активно участие в подготовката на лабораториите за въвеждане на новия по-широкообхванат и чувствителен метод за откриване на инхибитори (DELVOTEST) в сурово мляко. Както и участие в дооборудване на лабораториите изпитващи сурово мляко по показателите ОБМ и ОБСК чрез инструментални методи, с цел включване в процеса на обработка на баркод четец и свързване на апаратите с разширението на електронната система ВетИС - модул «мляко» в изпълнение на Стратегия за контрол на сурово мляко на Р България. С цел откриване на акредитирани лаборатории за специфични методи, за които БАБХ не разполага с необходимия капацитет, Дирекцията е провеждала кореспонденция с редица лаборатории в страната и ЕС и е подsigурила условия за извършване на необходимите анализи, при най-подходящи договорни условия.

Осъществена дейност във връзка с изпълнение на целите на официалния контрол за периода 04.01.2016 г. до 31.12.2016 г., от компетентните органи в направление “Контрол на храните” при БАБХ:

Общо за 2016 г. инспекторите от отдели “Контрол на храните” при ОДБХ са извършили проверки и са взели проби за лабораторен анализ от обекти за производство, търговия на едро и дребно с храни и заведенията за обществено хранене в страната, данните от които са:

- Общ брой извършени проверки в цялата страна - **179 383 бр.**;
- Издадени предписания - **11 301 бр.**;
- Съставени АУАН - **2 574 бр.**;
- Взети проби за лабораторен анализ в цялата страна - **2148 бр.**, от които **42 бр.** несъответстващи;
- Възбранени и бракувани храни - **572 827,029 кг.** храни, **323,69 л.** безалкохолни напитки и бира, **688,69 л.** мляко и млечни напитки, **4 л.** зехтин и **83 107 бр.** яйца, **313,5 л.** сладолед, **25 бр.** лютеница и **6 л.** слънчогледово олио;
- Общ брой затворени обекти/обекти с временно преустановена дейност - **104 бр.**;
- Общ брой сигнали и жалби - **492 бр.**; запитвания и становища - **684 бр.**

През 2016 г. са извършени проверки по официален контрол на база оценката на риска в обекти за производство, търговия на едро и дребно с храни и заведения за обществено хранене, тематични извънпланови проверки и проверки по сигнали и жалби, както следва:

ПЛАНОВ ОФИЦИАЛЕН КОНТРОЛ: За периода от **04.01.2016 г.** до **31.12.2016 г.** - на базата на извършена оценка на риска на всички обекти за производство и търговия с храни е извършен **планов официален контрол** на обекти за производство, търговия на едро и дребно с храни и заведенията за обществено хранене в страната. Обобщените данни за извършените проверки са както следва:

- Общ брой извършени проверки в цялата страна - **148 566 бр.**;
- Издадени предписания – **9841 бр.**;
- Съставени АУАН – **2 210 бр.**;
- Възбранени и бракувани храни - **543 244,106 кг.** храни, **323,69 л.** безалкохолни напитки и бира, **688,69 л.** мляко и млечни напитки, **4 л.** зехтин и **83 107 бр.** яйца;
- Общ брой затворени обекти/обекти с временно преустановена дейност - **89 бр.**

ТЕМАТИЧНИ ПРОВЕРКИ: За изминалата година със заповеди или писма на изпълнителния директор или по сигнали и жалби на граждани и заинтересовани лица са разпоредени и извършени тематични проверки и са взети проби за лабораторен анализ в обектите за производство и търговия с храни в страната. Обобщените данни за извършените проверки, са както следва:

- Общ брой извършени проверки в цялата страна - **29 466 бр.**;
- Издадени предписания - **1460 бр.**;
- Съставени АУАН - **364 бр.**;
- Възбранени и бракувани храни - **29 582,923 кг.** храни, **313,5 л.** сладолед, **25 бр.** лютеница и **6 л.** слънчогледово олио;
- Общ брой затворени обекти/обекти с временно преустановена дейност - **15 бр.**

4.4. Контрол на фуражите

През 2016 г. са дадени предписания във връзка с констатираните несъответствия, със съответни срокове за отстраняване. Съставени са 34 акта за установяване на административни нарушения. Наложени са 97 бр. акта за забрана. Отнети са 13 бр. одобрения (по искане на оператора и при прилагане на чл. 15 от Регламент (ЕО) № 183/2005) и са преустановени 250 бр. регистрации (по искане на оператора и при прилагане на чл. 15 от Регламент (ЕО) № 183/2005).

4.5. Контрол на ВМП

В резултат на констатирани несъответствия при извършените проверки на обектите за търговия и употреба на ВМП през 2016 г. са предприети следните мерки:

- Общ брой издадени предписания - 407 броя;
- Общ брой съставени актове за установяване на административно нарушение - 35 броя.

Представените данни показват, че извършените проверки в обектите, подлежащи на контрол от ОДБХ включват освен минимално заложените, съгласно Инспекционната програма на БАБХ за 2016 г. и допълнително извършени проверки във връзка с подадени сигнали и жалби и на база оценката на риска за всеки отделен обект. Проверките, при които са констатирани несъответствия и инспекторите са давали предписания са около 18 % от общия брой проверки, което е с около 6 % повече, в сравнение с 2015 г. АУАН са съставяни при около 1 %, което е близко до съставените през 2015 г. Най-голям брой предписания и АУАН са издадени за констатирани нарушения във ветеринарномедицински амбулатории и животновъдни обекти. В същото време се наблюдава намаляване спрямо 2015г. с около 20% на общия брой извършени проверки от ОДБХ във връзка с контрола на ВМП, което се дължи в определена степен и на недостига на служители в някои ОДБХ, които да изпълняват в пълен обем контролната дейност по отношение на ВМП. По-големият брой констатирани несъответствия и дадени предписания е във връзка с проверки в животновъдните обекти и амбулатории. В отделни обекти все още се констатират сериозни несъответствия с нормативните изисквания, касаещи търговията и употребата на ВМП. Това налага предприемане на мерки за повишаване на ефективността на извършвания от ОДБХ контрол в обектите за търговия с ВМП, ветеринарномедицинските заведения и животновъдните обекти. Необходимо да се подобрят уменията на отговорните за контрола на ВМП служители от ОДБХ за извършване на проверки, установяване на несъответствия и предприемане на последващи мерки. Това може да бъде постигнато чрез увеличаване на честотата на извършваните съвместни проверки с експерти от дирекция КВМП и провеждане на периодично обучение на отговорните служители от ОДБХ, във връзка с разпоредбите на Закона за ветеринарномедицинската дейност, касаещи контрола на ВМП и подзаконовите нормативни документи по прилагането му.

В тримесечните доклади от ОДБХ за изпълнение на ГИП е необходимо да се посочват ясно отделните видове обекти, подлежащи на контрол, в които са извършени проверките и съответно са издадени предписания/съставени АУАН. По този начин ще се даде възможност за коректно обобщаване на данните и проследяване на тенденциите.

4.6. Граничен контрол

Член 54 от регламент 882/2004 изисква компетентния орган, който открие несъответствие, да предприеме подходящи действия, за да гарантира, че стопанският субект ще вземе мерки да коригира ситуацията. Посочената разпоредба не се прилага по отношение на растителната защита и не съществуват общи законови изисквания, които да СА еквивалентни, но в специални случаи съществуват подобни изисквания:

В член 11 и член 13 в, параграф 7 от Директива 2000/29/ЕО на Съвета се уточняват мерките, които трябва да се вземат, в случай на констатирано несъответствие по време на официалните инспекции.

Инспекторите на дирекция „Граничен контрол” са предприели компетентни действия във всеки един от случаите на установени несъответствия при вноса. Корективните действия са съгласно членове 19, 20 и 21 от Регламент (ЕО) № 882/2004.

4.7. Контрол на пазара и употребата на продукти за растителна защита

Тенденции при изпълнението: предприети мерки в случаите на несъответствие

При осъществяване на контролната дейност през 2016 г., продуктите за растителна защита за които беше установено, че са неразрешени, с изтекъл срок на годност, с несъответствия по отношение на етикета или с доказано несъответствие на показателите одобрени при разрешаването на продукта, бяха спрени от продажба, запечатани и оставени на отговорно пазене, с даден срок за унищожаването им, съгласно Закона за управление на отпадъците или иззети от инспекторите от ОДБХ и оставени на съхранение в определените за това складове на територията на страната.

Причина за констатираните несъответствия е неспазване изискванията, регламентирани в Закон за защита на растенията.

С рисков характер продължават да бъдат общинските пазари и зеленчуковите борси, където се създават условия за нерегламентираната търговия с ПРЗ, както и търговия и разпространение на неразрешени или фалшиви ПРЗ, което налага да се акцентира върху този контрол и през следващите години. За по-добър резултат, инспекциите се осъществяват съвместно с органите на реда (служителите на МВР).

5. Национални системи за одит:

5.1. Одити съгласно чл. 4 (6) на Регламент (ЕО) № 882/2004

5.1.1 Българска агенция по безопасност на храните

Одитите на официалния контрол, съгласно чл. 4 п. 6 на Регламент (ЕО) № 882/2004, се организират и провеждат от отдел „Одит на официалния контрол“. С промяната на Устройствения правилник на БАБХ (публ. в ДВ бр. 29 от 21.04.2015г.) задълженията, свързани със системата на вътрешни одити в БАБХ, са вменени на главна дирекция „Верификация на официалния контрол“, като отдел „Одит на официалния контрол“ е част от дирекцията.

За 2016 г. бяха планирани 18 одита на официалния контрол, като всичките са изпълнени - (100%). Проведените одити са в областта на здравеопазването и хуманното отношение към животните и официалния контрол на храните.

През годината беше проведен проследяващ одит с цел оценка на изпълнението на корективните и превантивните мерки от страна на одитираната организация във връзка с проведения през 2015г. одит с обхват: „Оценка на системата на официалния контрол при търговия на дребно и заведенията на обществено хранене - ОДБХ-Добрич.

С извършените през годината одити са обхванати 18 областни структури.

Одитният процес обхваща областни структури, които от създаването на Агенцията до 2016г. не бяха включени в одитния процес - ОДБХ-Видин, ОДБХ-Враца, ОДБХ-Монтана.

С изпълнението на програмата за вътрешни одити в БАБХ през 2016 г. и с цялостния процес на одит е извършен анализ на степента на изпълнение на планираните мерки и на ефективността на провеждания официален контрол.

5.2. Контрол на храните

Директорите на ОДБХ определят със заповед комисии, които да извършват одити на системата НАССР въведена в предприятията на територията на съответния регион. Честотата за извършване на одити е минимум един път годишно на предприятия, произвеждащи храни от животински произход и един път на две години на предприятия, произвеждащи храни от неживотински произход. В инспекционните екипи извършващи одита трябва да се включат служители с необходимия професионален опит, преминали обучения по НАССР, познаващи добре конкретните обекти, способни да се справят с отговорната задача. Одитите се извършват при спазване на всички принципи за извършване на одити: (уведомяване на фирмата, съгласуване на датата и програмата за извършване на одит, встъпителна среща, попълване на чек-лист с критериите, които се одитират, заключителна среща с обсъждане на несъответствията,

предписване на несъответствията с краен срок за отстраняването им, доклад от извършения одит, проверка на предприетите корективни действия и в зависимост от резултата предприемане на съответните законови мерки). През 2016 г. от ОДБХ са извършени 2191 одита.

5.3. Проверка на ефективността на официалния контрол на ПРЗ в съответствие с член 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004

Вътрешните проверки/верификация се провеждат с цел оценка на степента на съответствие на документацията, която се води и доколко и как се изпълняват поставените цели и задачи, заложи в Националните планове за контрол на пазара и контрол върху употребата на ПРЗ, във връзка с прилагане на разпоредбите на Закона за защита на растенията и подзаконовата нормативна уредба. Проверката обхваща контролната дейност на инспекторите от ОДБХ, която осъществяват върху предлагането на пазара и употребата на ПРЗ и торове на територията на съответната ОДБХ и се извършва съгласно разработена стандартна оперативна процедура за верификация на официалния контрол, утвърдена от изпълнителния директор на БАБХ. Процедурата за проверка съдържа критериите, по които се прави оценката за съответствие. При констатирани несъответствия се попълва фиш за забележка или фиш за несъответствие, като се посочват корективни мерки и срок за изпълнението им, както и отговорно лице. След приключване на проверката се прави заключение, което се изготвя от проверяващия и се представя на началник отдела и лицата, които са одитирани. Процедурата приключва с изготвяне на доклад от проведената проверка. В случаите на установени несъответствия, може да бъде проведена повторна проверка, след изтичане на срока на предписаните корективни мерки, като се оценява резултата от предприетите действия. Резултатът може да бъде оценен на базата на представен доклад от началник отдела „Растителна защита” на съответната ОДБХ, в който са описани предприетите действия, като в този случай не се извършва повторна проверка.

Извършени са 12 бр. планови проверки на дейността на ОДБХ през 2016 г., организирани от отдел "ВАКДОДБ" в ГД "ВОК" при ЦУ на БАБХ в направление РЗ, в които участваха 10 инспектора от ОДБХ, представители на растителна защита в комисиите.

6. Ресурси

6.1. Здравеопазване на животните

Контролът в общините на територията на Р. България се осъществява от официални ветеринарни лекари (ОВЛ). За 2016 г. броят на ОВЛ е 375 (триста седемдесет и пет). Те извършват проверки в стопанствата в областта на здравето на животните и хуманното отношение към тях, упражняват надзор на действията на регистрираните ветеринарни лекари (РВЛ), упражняващи частна ветеринарномедицинска практика. На 1100 частни ветеринарни лекари е възложено изпълнението на мерките по НПБЛЖЗ, мерки по Програмите за надзор и ликвидиране на болести по животните, някои мерки по Програмата за надзор на трансмисивни спонгиформни енцефалопатии (ТСЕ) и наблюдение за спазване на изискванията за хуманно отношение към животните в стопанствата. Тази дейност се осъществява чрез сключване на договори между РВЛ и съответните ОДБХ. При необходимост (със заповед на изпълнителния директор на БАБХ) РВЛ могат да бъдат ангажирани с допълнителни задачи. Контролът върху тяхната дейност се осъществява от ОВЛ, отговарящи за здравеопазване на животните на територията на съответната община.

ОДБХ извършват официален контрол. Този контрол се осъществява от инспектори и официални ветеринарни лекари. Методите за извършване на инспекциите и вземането на проби са описани в процедурите и инструкциите за специфични проверки, изготвени от ЦУ на БАБХ. ОДБХ използват наличната документация, но в определени случаи могат да разработят своя собствена.

Мониторингът на прилагането на програмите за контрол се извършва от ръководителите на съответните отдели в ОДБХ и в определени случаи от служители на БАБХ на централно ниво. Резултатите от официалния контрол се докладват от ОДБХ ежеседмично, ежемесечно и на тримесечие (като се изпращат по имейл и поща до ЦУ на БАБХ) в зависимост от определената честота в процедурите за контрол.

От месечните доклади за прилагането на програмите за мониторинг на класическа чума по свинете, бруцелоза по говедата и програмата за ваксинация срещу антракс, които се изпращат от ОВЛ до началникът на отдел „Здравеопазване на животните” (ЗЖ) в ОДБХ, се прави анализ на изпълнението. При установяване от страна на началник отдел ЗЖ в ОДБХ на недостатъчно прилагане на програмите се предприемат мерки за коригиране на изпълнението през следващите месеци. Тези мерки се обсъждат по време на срещите с ОВЛ.

На централно ниво Дирекция ЗХОЖКФ осъществява ежемесечно мониторинг на изпълнението на плана (количествена проверка на извършените спрямо планираните проверки). При откриване на несъответствия се изпраща обратна информация с насоки за корекция.

6.2. Здраве на растенията - фитосанитарен контрол

Член 2, параграф 1, буква и) от Директива 2000/29/ЕО на Съвета изисква от държавите-членки да гарантират, че техните държавни служители и квалифицирани кадри притежават необходимите квалификации за правилното прилагане на директивата.

Общият брой на заетите в областта на Растителното здраве инспектори са 64 в 28 ОДБХ. В ЦЛКР експертите са 22 и 4 експерта в ЦУ на БАБХ. Към дирекция Граничен контрол има 34 фитосанитарни инспектори работещи на ГКПП. Всички служители са с висше агрономическо образование и подлежат на обучения в процеса на работа, съгласно годишните планове за продължаващи обучения на БАБХ.

Известно е, че фитосанитарните инспектори от ОДБХ изпитват недостиг на необходимите материали, инструменти и оборудване за извършване на инспекции, включително средства за лична защита. Недостигат автомобили за пресечени и трудно достъпни терени.

6.3. Контрол на храните

Фактори, затрудняващи осъществяването на дейността по контрола на храните:

Недостатъчна обезпеченост на официалния контрол:

- Недостиг на финансови средства за осъществяване на контрол и верифициране на дейността на отделите “Контрол на храните” при ОДБХ.
- Затруднения при планиране на вземането на проби (неизпълнение на планове за вземане на проби), заплащането на лабораторните изпитвания (трудности при сключване на договори с външни лаборатории, затруднение при заплащането на лабораторните изпитвания не само на външни лаборатории, но и на лаборатории на БАБХ). Има случаи на вземане на планираните проби за официален контрол за един-два месеца в края на календарната година, което компроментира обективността на контрола.
- Недостатъчно съвременно материално техническо оборудване (компютри, таблети, смартфони, принтери, мултифункционални устройства и др.).
- Недостатъчно добро заплащане на служителите с оглед квалификацията, отговорността и натоварването им (ниски заплати, няма допълнително материално стимулиране, оценката при атестацията не е обвързана с повишаване на заплатата).
- Недостатъчен административен капацитет - за извършване на официален контрол от инспекторите в отдели “Контрол на храните” при ОДБХ.

6.4. Контрол на фуражите

Контролната дейност се осъществява със средства осигурени от бюджетна субсидия.

На областно ниво, в 28-те ОДБХ, през 2016 г. официалният контрол на фуражите се осъществява от 38 инспектори. Поради големия брой контролирани обекти в областите Варна, Велико Търново, Русе, Кърджали, Стара Загора, Пловдив и София има необходимост от ангажирането по 2 инспектори, които да извършват официалния контрол на фуражите. Това обаче не е осигурено в ОДБХ Варна, ОДБХ Плевен и ОДБХ София, където контролът се извършва само от един служител.

Съгласно чл. 50 а, ал. 4 от Закона за фуражите, във връзка с чл. 27, Приложение VI, т. 2 към Регламент (ЕО) № 882/2004, разходите за вземане и изпитване на пробите взети за целите на официалния контрол се заплащат от операторите във фуражния сектор.

През 2016 г. пробите, взети за целите на официалния контрол на фуражите, са анализирани в акредитирани лаборатории от системата на БАБХ и в лаборатории извън структурата на агенцията („СЖС България” ЕООД, „Приморис България” АД, Австрия, Германия, Белгия).

6.5. Персонал, извършващ контрола на ВМП

Официалният контрол на ВМП се осъществява на централно и регионално ниво от инспектори от дирекция "Контрол на ветеринарномедицински продукти" и областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ). През 2016 г. с изменение на Устройствения правилник на БАБХ броят на служителите в дирекция КВМП бе увеличен на 28, във връзка с разширяване на функциите на дирекцията. Във всяка ОДБХ има по един инспектор - ветеринарен лекар, определен да отговаря за контрола на ВМП, като дейността му се подпомага и от официалните ветеринарни лекари към съответните общини.

Лабораториите за официален контрол на ВМП са в рамките на дирекция Контрол на ВМП.

Проби за лабораторни изследвания на ВМП се вземат от инспектори от централно или регионално ниво, съгласно процедура за вземане на проби. Пробите се изпращат за изследване в лабораторията за контрол на ВМП към дирекция КВМП. През 2016 г. е стартирано изготвянето на Програма за контрол на качеството на ВМП в търговската мрежа, която предвижда пробовземане на определени на база оценка на риска ВМП от обектите за търговия с ВМП и техния анализ в ДКВМП. Предвижда се изпълнението на програмата да започне през 2017 г., като за целта бъдат предвидени необходимите финансови средства.

6.6. Граничен контрол

Съгласно Устройствения правилник на БАБХ дирекция „Граничен контрол” е в структурата на специализираната администрация, и се ръководи от директор. Дирекцията се състои от 9 отдела, като отдел „Организация и управление на граничния контрол” (ОУГК) се намира в централно управление на БАБХ, а останалите 8 отдела са съответните одобрени ГИП. В отдел ОУГК работят 1 началник отдел, трима главни експерти и един специалист. Общата численост на персонала в дирекция ГК е 134 щатни бройки.

6.7. Контрол на пазара и употребата на продукти за растителна защита

Контролната дейност се осъществява със средства осигурени от бюджетна субсидия.

7. Предприети мерки за подобряване на изпълнението на контролните органи

7.1. Здравеопазване на животните и хуманно отношение към животните

Извършени са 1115 документални проверки и 1973 проверки на терена по отношение на изпълнението Националната програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болестите по животните и зоонозите в България 2016 - 2018 г. за 2016 г. и представяне на документация за извършените от регистрираните ветеринарни лекари мероприятия през месец декември 2016 г. за представянето и в Държавен фонд „Земедели”, както и необходимите

приложения в електронен вариант. За мероприятията извършени през декември месец на 2016 г. са проверени 156 броя регистрирани ветеринарни лекари.

При извършените проверки са направени 245 предписания и са съставени 25 бр. актове за установени административни нарушения.

Предприети са мерки за отстраняване на откритите несъответствия:

- издава се предписание за отстраняване на несъответствието в срок от по-малко от 3 месеца, без незабавни действия за административни и наказателни санкции;
- издава се предписание за отстраняване на несъответствието в срок от повече от 3 месеца, без незабавни действия за административни и наказателни санкции;
- Административни и наказателни санкции.

7.2. Здраве на растенията - фитосанитарен контрол

При прилагането на фитосанитарния контрол се съблюдават разпоредбите на редица нормативни актове на Европейския съюз, Международни стандарти за фитосанитарни мерки на Международната конвенция по растителна защита, ЕРРО стандарти за диагностика и идентификация на вредители, в това число изискванията за спазване на специални условия за работа с карантинни вредители за научни цели и селекция.

В брой L 317/4 на Официален вестник на Европейския съюз от 23.11.2016 г. бе публикуван новият Регламент (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета за защитните мерки срещу вредителите по растенията. Регламентът ще започне да се прилага реално от декември 2019 година, а дотогава ще се изготвя и приема свързаното третично законодателство.

Създава се прозрачна и устойчива законодателна уредба, фокусирана върху превенция на новите и непознати рискове от вредители, свързани с глобализацията на търговията и новите търговски потоци, и климатичните промени.

Дирекция РЗКППЗ методически ръководи, координира и контролира дейността на ОДБХ в областта на фитосанитарния контрол при внос, износ и производство на растения и растителни продукти, с които могат да се пренасят вредители по растенията чрез:

1. В Методическо ръководство за прилагане на Наредба № 8 за фитосанитарния контрол са разработени процедурите за контрол.
2. Обучение на фитосанитарните инспектори и специалистите от областните диагностични лаборатории по растително здраве.
3. Изготвяне на указания при внос на картофи от Египет, при движение в ЕС на картофи с произход Полша; програма за прилагане на Международен стандарт за фитосанитарни мерки № 15 и други.

Изготвени са 12 национални мониторингови програми за карантинни вредители по определени култури. Програмите се актуализират ежегодно от работната група от експерти от ЦУ на БАБХ, ЦЛКР и определените национални докладчици по програмите.

ЦЛКР е оторизирана национална лаборатория по растително здраве, свързана с дейността на фитосанитарния контрол в БАБХ. Дейността на лабораторията е насочена в следните направления:

- фитосанитарна лабораторна експертиза на растения, растителни материали и почви, окончателна диагностика и идентификация на вредители;
- методическо ръководство и участие в мониторинги на карантинните вредители и анализа на фитосанитарния риск;
- методическо ръководство и контрол на дейността на областните диагностични лаборатории по растително здраве в ОДБХ;
- обучение на инспекторите по фитосанитарен контрол, производители, студенти и лабораторни специалисти в контрола на вредители, диагностиката и идентификацията на вредителите;

- обмен на добри практики чрез: Обучения по мониторингови порграми по годишен план; всички доклади от обучения по BTSF се изпращат до инспекторите в страната за запознаване с добри практики в другите СЧ; участие в международни междублабораторни тестове за пригодност и организиране на такива на национално ниво.

7.3. Предложения за оптимизиране дейността в контрол на храните:

Базирайки се на анализите и заключенията се предлага:

1. Провеждане на Национални съвещания с началник отделите “Контрол на храните” на всеки три месеца за отчитане дейността на отделите, поставяне на предстоящи задачи и унифициране на дейностите по официален контрол в страната с цел повишаване на ефективността му.
2. Да се изготвят ежегодни планове за периодично осъществяване на методическо ръководство чрез посещения на място в ОДБХ, като така ще бъдат използвани адекватно и максимално уменията и компетенциите на експертите от дирекция „Контрол на храните” при ЦУ на БАБХ. По този начин ще бъдат уеднаквени критериите за извършване на официален контрол на територията на цялата страна и това ще доведе до повишаване на ефективността на официалния контрол.
3. Предприемане на мерки за финансово стимулиране и актуализиране на заплащането на инспекторите и експертите на централно и регионално ниво.
4. Предприемане на спешни мерки за финансиране на належащи акредитации на лабораторни методи за нуждите на официалния контрол, както и обезпечаване на лабораториите с нужните консумативи и оборудване за извършване анализи за целите на официалния контрол.
5. Предприемане на мерки, чрез срещи с ръководството на БАБХ и ангажирани дирекции с цел изграждане на механизъм за регулярно планиране на средства в бюджета за обезпечаване на лабораторните анализи във външни за БАБХ лаборатории, което ще доведе до изпълнение на плановете за лабораторен контрол и ще повиши ефективността на официалния контрол.
6. Поради остарялата техническа и материална база се налага обновяване на техническото оборудване (компютри, скенери, принтери), както на регионално, така и на централно ниво, което е свързано и с обслужване на системата RASFF.
7. Да се осигури обучение по английски език на служителите на дирекцията с оглед на ежедневното боравене с документи на английски език, необходимостта от изготвяне на становища и позиции и предстоящото участие в екипа на Председателството на България на ЕС.
8. Да се информира адекватно и професионално обществеността за работата на КХ и реалните резултати от нея.

Експерти от дирекция КХ са участвали в дискусии и работни срещи и семинари и обучения, както следва:

- Проведено обучение на всички началник отдели „Контрол на храните“ и „Здравеопазване и хуманно отношение към животните и контрол на фуражите“ за прилагане на СОП за вземане, приемане, изпитване и получаване на резултати от проби сурово мляко;
- Проведено обучение на инспектори от отдел „Контрол на храните“ при 13 ОДБХ по въпроса за отразяване на информация в паспортите на еднокопитните животни, предназначени за клане, както и проверка на еднокопитните животни и техники при използването на четци;
- Проведено обучение със служители от отдел „Контрол на храните“ при 26 ОДБХ /две от ОДБХ не са изпратили представители, поради финансови причини/, представители от

МЗХГ и дирекция „Контрол на храните“ при ЦУ на БАБХ, във връзка с предстоящата мисия за оценка на контролните системи по отношение на ЗГУ, ЗНП и ХТСХ за селскостопански продукти и храни на тема „Схемите за качеството на земеделски продукти и храни и официалния контрол върху употребата им на пазара“;

- Проведени са две национални съвещания с началник отделите „Контрол на храните“ при ОДБХ, като първото се проведе през месец април и включваше анализ на резултатите от извършения официален контрол през 2015 г. и първото тримесечие на 2016 г.; запознаване с промените в структурата и дейността на дирекция „Контрол на храните“, произтичащи от измененията в Устройствения правилник на БАБХ и др. Второто съвещание се проведе през месец ноември и в дневния ред бяха включени въпроси относно мерките прилагани от КХ във връзка със заболяването заразен нодуларен дерматит и обсъждане на решенията на ЕК по ЗНД, прилагане на програмите по лабораторен мониторинг (в съвещанието взеха участие и ръководителите на лаборатории в системата на БАБХ), анализ, актуализация и оптимизация на справките и обсъждане на процедурите по прилагане на различни видове стандарти за храни и други текущи въпроси свързани с контрола.
- Участие на експерт от дирекцията в заседание на работна група в Брюксел относно законодателството на ЕС в областта на интернет продажбите на храни;
- Участие на експерт от дирекцията в заседание на работна група в Брюксел на тема „Загуби на храни и хранителни отпадъци“. ЕС и държавите членки са поели ангажимент за постигане подкрепа на целите за устойчивото развитие. В първата среща на членовете на Платформата за загуба на храни и хранителни отпадъци, на която участва експерт от дирекция „Контрол на храните“ бе представен проекта за работа на новосформираната платформа. Тя ще има за цел да подпомага всички участници в определянето на мерки, необходими да защитят загубата на храни, да насърчи междусекторното взаимодействие и да е място за споделянето на най-добрите практики за превенция и борба с изхвърлянето на храни. Освен това чрез активна работа ще подпомогне и за ускоряване на напредъка на SDG. Платформата ще има регулярни работни срещи и през 2017 г.;
- Работни срещи с представители на Агенция за обществени поръчки, Държавен фонд Земеделие по актуални въпроси свързани с осъществяване на официалния контрол върху храните;
- Активно медийно участие на експерти и ръководни кадри от дирекцията в редица предавания, интервюта и изготвяне на писмени отговори на запитвания от различни медии по актуални въпроси и проблеми с храните;
- Национален двудневен практически семинар-дискусия на тема „Хранителни добавки и добавки в храни, етикетиране, енергийна стойност на храните. Опаковки за хранителни продукти. Официален контрол - най-нови изисквания“;
- Национална младежка научно практическа конференция с международно участие на тема „Хранителни добавки и добавки в храни, етикетиране, енергийна стойност на храните. Нови продукти в хранителната индустрия“;
- Национална конференция „Промоция на реформулирането на храните с цел намаляване съдържанието на сол, мазнини, наситени мастни киселини, транс мастни киселини, добавена захар и повишаване наличността им на пазара“;
- Заседанията на Комисията по определяне принадлежността на продуктите към ИАЛ;
- Заседанията на междуведомствена комисия за оценка съответствието на храни за кърмачета и преходни храни с Наредбата за изискванията към състава, характеристиките и наименованията на храните за кърмачета и преходни храни;
- Работна среща, организирана от БАБХ с представители на Столична община, НЦОЗА, МЗ, СРЗИ във връзка с изискванията на законодателството при осигуряване на диетични храни за деца със специфични потребности;
- Работна среща с ОДБХ София град по поставени въпроси по прилагане на Наредба № 9;

- Работна среща на експерти от дирекция „КХ“ към ЦУ на БАБХ с представители на КЗП относно подобряване координацията в съвместната работа по обработката на сигнали и жалби от потребителите;
- Участие в две заседания на работната група по Заповед № РД 11-2377/30.11.2016 г. за преразглеждане и определяне на ново разположение на информацията на закритата дирекция „Лабораторни дейности и стандарти“ (ЛДС) и промяна на стандартна оперативна процедура (СОП) „Процедура за избор на външни лаборатории, съгласно чл. 12 от Регламент (ЕО) № 882/2004“, утвърдена със Заповед № РД 11-2007/13.12.2014 г. Работната група завърши своята дейност, като изпълни заложените задачи, за което е изготвен доклад до изпълнителния директор на БАБХ и нова СОП - Процедура за избор на външни лаборатории утвърдена със заповед РД11-2517/19.12.2016 г.;
- Извършени са промените по структурата на сайта на БАБХ;
- Разработени и утвърдени със заповед РД11-2630/28.12.2016 г. справки в EXSEL за „Официален лабораторен контрол на храни“:
 1. „Официален лабораторен контрол на храни - микробиология“, /обр. КХ 2016-07/;
 2. „Официален лабораторен контрол на храни - физикохимия“ /обр. КХ 2016-08/;
- Изготвен списък на Акредитирани лаборатории, които извършват изпитвания на проби за наличие на Трихинела за целите на официалния контрол, съгласно чл. 2, параграф 1 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1375 на Комисията от 10 август 2015 година относно установяване на специфични правила за официалния контрол на трихинели (*Trichinella*) в месо;
- Изготвени "Указание за вземане на проби от повърхности и оборудване в обекти за производство и търговия с храни за откриване на *Listeria Monocytogenes*";
- Участие на експерти от дирекцията в работните срещи по изпълнение на възложение за разработване на надграждане на системата ВетИС - модул „Мляко“ в изпълнение на Стратегията на Р България за гарантиране на качеството на суровото мляко, както и привеждане на оборудването на лабораториите, извършващи изпитвания на сурово мляко по инструментални методи (ИЛ Хасково и Отдел „Безопасност и качество на храни“ при ОДБХ - София-град) в съответствие с нуждите на новата електронна система;
- Активно съдействие при документалната и физическа подготовка на ИЛ при ОДБХ - Шумен за включване като трета лаборатория за изпитвания на сурово мляко по инструментални методи и в модул „Мляко“ в изпълнение на Стратегията на Р България за гарантиране на качеството на суровото мляко;
- Участие на ръководни кадри и експерти от дирекцията в международна конференция на високо ниво, във връзка с мерките по ограничаване и ликвидиране на заболяването ЗНД, които след това бяха включени в Решение на ЕК;
- Участие на ръководни кадри и експерти от дирекцията в Международна конференция по зоология и зоонози, по време на която беше представен опита на БАБХ във връзка със случая на заразяване с антракс на човек и разпространение на антракс в месо и месни продукти на територията на ОДБХ - Варна и Добрич през 2015 година;
- Продължават участията на експерти от дирекцията в обучения организирани от BTSF “По-добро обучение за по-безопасни храни “на различни актуални теми свързани с официалния контрол върху храните.

7.4. Контрол на фуражите

През 2016 г. БАБХ, чрез отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ, участва в изготвянето, изменението и допълнението на следните нормативни актове:

- Проект на Закон изменение и допълнение на Закона за фуражите;

- Проект на Наредба за отменяне на Наредба № 4 от 2001 за обръщение на фуражните суровини;
- Наредба за отменяне на Наредба № 44 от 2001 г. за търговия с комбинирани фуражи;
- Наредба за отменяне на Наредба № 44 от 2002 г. за вземане на проби и методи за анализ при контрол на фуражите;
- Проектите по трите цитирани по-горе Наредби за отмяна са обнародвани в Държавен вестник.

С цел осъществяването на унифициран официален контрол на фуражите в Република България през 2016 г., са актуализирани Оперативният план за действие при извънредни ситуации, които произтичат от фуражи и някои от образците на документи и стандартните оперативни процедури за работа в сектор „Фуражи” при БАБХ. Изготвени са „Рамков план за контрол на фуражите за 2016 г.” и „Указания за работа” по неговото изпълнение.

Законодателството в областта на “Фуражи и хранене на животните” се поддържа в актуално състояние в електронната страницата на БАБХ.

В съответствие с изискванията на чл. 6, буква а) от Регламент (ЕО) № 882/2004 в периода 01.01 - 31.12.2016 г. има 54 участия в обучения на експерти/инспектори, отговорни за официалния контрол на фуражите, които са преминали обучения по различни теми.

7.5. Граничен контрол

Актуално законодателство в областта на вноса и контрола на храни и фуражи от неживотински произход, материали и предмети в контакт с храни, ГМО и внос на биологично произведени храни и продукти може да бъде намерено на интернет страницата на БАБХ тук:

http://www.babh.government.bg/bg/Page/border_control/index/border_control

Проведени са 11 външни и вътрешни обучения на 20 души от персонала на дирекция „Граничен контрол”.

Регистрираните несъответствия през 2016 година сочат, че пресните плодове и зеленчуци са с най-голям процент несъответствия, на следващо място са ядките с произход трети страни. Основните видове несъответствия са наличие на пестицидни остатъци, сулфити, замърсяване с микотоксини и афлатоксини. Общия брой изготвени нотификации за 2016 година е 92, като 1 222 тона не са допуснати за внос.

Всички пратки със суровини и продукти от животински произход, живи животни и фуражи от трети страни се внасят при спазване на изискванията на европейското и национално законодателство. Официалният контрол включва посочените в чл. 16, параграф 1 на Регламент (ЕО) № 882/2004 дейности.

7.6. Контрол на пазара и употребата на продукти за растителна защита

Предприети мерки за подобряване на изпълнението на контролните органи

- Засилване на контрола за установяване на случаи на неизпълнение на задължението за водене на Дневници за проведените химични обработки от земеделските производители, съгласно Наредба № 104 за контрол върху предлагането на пазара и употребата на ПРЗ и вземане на контролни растителни проби;
- Установяване на несъответствия при приложение на ПРЗ: употреба на неразрешени ПРЗ или неразрешена употреба на разрешен ПРЗ; неспазени - карантинен срок, доза, концентрация и срок на годност на ПРЗ, фенология на вредителите или фенофаза при културите;
- Засилване на контрола върху съхранението на празните опаковки от използваните ПРЗ от земеделските производители;
- Усъвършенстване знанията на експертите от БАБХ и инспекторите от ОДБХ, в областта на контрола върху предлагането на пазара и употребата на ПРЗ, чрез участия в регионални,

национални и международни обучения и семинари. През 2016 г. е проведено **едно обучение** на инспекторите, осъществяващи контрол върху ПРЗ и торове от ОДБХ за актуализиране на знанията на инспекторите, осъществяващи контрол върху ПРЗ и торовете, относно новостите в европейското и национално законодателство, с цел компетентно провеждане на контролните дейности и служебните задължения, в съответствие с изискванията на чл. 51 от Регламент (ЕО) № 882/2004 на ЕП и на Съвета относно официалния контрол.

-През 2016 г. беше проведено обучение на инспектори от ОДБХ за работа с електронните регистри и стартирано регулярно попълване на тези регистри.

-Осигуряване на обучения на земеделските производители за работа с ПРЗ от професионална категория за употреба. Проведени са обучения на 371 бр. земеделските стопани през 2016 година на територията на ОДБХ Благоевград, Варна, Кюстендил, Разград, Плевен, Перник, София-област по следните теми: Интегрирано управление на вредителите при земеделските култури, интегрирано производство, Добрите РЗ практики, Работни срещи с пчелари, Нови акценти в нормативната база при употреба на продукти за растителна защита и торове.

-Осигуряване от страна на БАБХ и ОДБХ на достъпна информация за всички заинтересовани лица, по отношение на разрешените за употреба продукти за растителна защита и правилното им прилагане, както и за опасността за здравето на фермерите, потребителите на растениевъдна продукция и за околната среда от използването на неразрешени или фалшиви ПРЗ.

-За осъществяване на по-ефективен контрол върху нерегламентираната търговия с ПРЗ, както и търговията и разпространението на неразрешени ПРЗ, се осъществяват съвместни проверки с представители на МВР и други контролни органи на регламентирани и нерегламентирани обекти за търговия с ПРЗ, на ГКПП, както и редица съвместни инициативи с браншови организации.

-В по-голяма степен се акцентира на контрола, който се осъществява върху употребата на ПРЗ от земеделските производители, в процеса на отглеждане на културите, за да се гарантира безопасността на храните от растителен произход, като се ограничава употребата на пестициди, носещи определен риск за здравето на хората, животните, биоразнообразието и околната среда. Задължението на земеделските производители да предлагат на европейския пазар продукция без замърсители и остатъци от пестициди и с висока конкурентност, ще бъде мотив за коректното прилагане на разрешените за употреба ПРЗ и спазване изискванията на Добрата растителнозащитна практика (доза на приложение, карантинни срокове, използването им само за цели, за които са разрешени).

-През 2016 година усилията на експертите от отдел "Контрол на ПРЗ и торове" бяха насочени изключително към работата по изпълнение на **Националния план за действие за устойчива употреба на пестициди**, който беше изготвен и приет от Министерски съвет на Република България на 21.11.2012 г., в изпълнение на чл. 4 от Директива 2009/128/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година за създаване на рамка за действие на Общността за постигане на устойчива употреба на пестициди.

8. Предприети мерки за подобряване на работата на бизнес операторите

8.1. Здраве на растенията - фитосанитарен контрол

През 2016 г. са осъществявани срещи с различните браншови организации на теми, свързани с действащото законодателство и са обсъждани въпроси, свързани с осъществяването на контрола в съответните браншове на земеделието.

Провеждат се ежегодни срещи с производители по административни области, по въпроси на фитосанитарния контрол - две срещи с представители на лесозащитата (Враца и В.Търново), срещи в райони с малинопроизводство (Ловеч, Самоков) за новия вредител *Drosophila suzukii*.

През април 2016 г. бе проведена обща среща с Асоциациите на оранжерийните производители, картофопроизводители, овощари и градинари.

Информационни кампании - във връзка с установения нов вредител в страната - *Aceria kuko*, Галообразуващ ериофиден акар, бяха проведени срещи с асоциацията на производителите на

годжи бери и бе разпространена информация в медиите и официалния сайт на БАБХ. ЦЛКР подготви информационна брошура за инспектори и оператори.

8.2. Контрол на храните

- И през 2016 г. дирекция “Контрол на храните” участва активно в разяснителна кампания, свързана с прилагане изискванията на Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година за предоставянето на информация за храните на потребителите. Съвместно с различните браншови организации бяха организирани обучителни сесии за членове на съответните браншови организации и инспектори от отдели “Контрол на храните” при ОДБХ.

- Друга важна част от дейността на дирекция КХ е осъществяването на взаимодействие чрез провеждане на срещи и други мероприятия с различните браншови организации по въпроси, касаещи безопасността на храните. През изминалия период неколккратно са проведени срещи с Асоциация на месопреработвателите в България, Асоциация на преработвателите на пресни плодове и зеленчуци, Асоциация на производителите на растителни масла и маслопродукти в България, Асоциация на хотелиерите и ресторантьорите, Асоциация на хлебопроизводителите и мелничарите, Асоциация на млекопреработвателите в България, Национална асоциация на млекопреработвателите, Асоциация на търговците в тържища и пазари на производители, Съюз на производителите на безалкохолни напитки, Асоциация на хотелиерите, ресторантьорите и кафетерии, Асоциация на производители и търговци на хранителни добавки, Национален браншови съюз на хлебарите и сладкарите в България, Съюз на пивоварите в България, представители на веригите за търговия с храни - супер и хипермаркети и др. На проведените срещи с представителите на асоциациите са обсъждани актуални въпроси и констатирани несъответствия при извършване на официалния контрол в страната.

- Българска агенция по безопасност на храните работи активно за развитие на система за използване на излишъци от годни и безопасни хранителни продукти, чрез системата на хранително банкиране. В партньорство с Българска хранителна банка (БХБ), БАБХ (с участието и на експерти от дирекция КХ) се ангажира да организира и провежда обучения на екип сътрудници на БХБ по отношение безопасността на храните, да осигурява контрол върху осъществяваните дейности относно спазване изискванията за безопасност на храните по цялата верига, да осигурява експертно съдействие, както и всяка друга помощ, възникнала в процеса на работата на Хранителната банка, при стриктно спазване на законодателството в областта на безопасността на храните.

- Участва на дирекция “Контрол на храните” в Семинар, организиран от „Лидл“, относно сертифицирането на доставчиците на плодове и зеленчуци по GLOBAL G.A.P;

- Участие на експерт от дирекцията в семинар на тема „Перспективи за развитие на биологичното земеделие в страните от Югоизточна Европа“;

- Участие в провеждането на IFS Конференция за безопасност на храните, проведена в Интер Експо Център, гр. София;

- Участие на експерти от дирекция КХ в Конференция на тема „Година на географските означения в България - Да защитим българския вкус“;

- Среща иницирана от Асоциацията на пчеларите и медопроизводителите за фалшификации, наличие на изкуствени подсладители и остатъци от ВМП в български мед;

- Участие на експерти от дирекцията в работна група по промяна на Утвърдените стандарти „Стара планина“ във връзка с прилагането на изискванията за етиктирането на храните, влезли в сила от 13.12.2014 г. - обявяване на енергийната стойност за храни съгласно Регламент (ЕС) № 1169/2011;

- Въвеждането на уеб базираната система на регистрите за подпомагане и улесняване достъпа на потребителите, бизнес операторите, институциите и други служби и ведомства, които имат ежедневна необходимост от информацията за регистрираните обекти на територията на Република България.

- Важен момент е и взаимодействието на агенцията с представители на Агенция Митници, НАП, МВР, ДАНС и ДФЗ при осъществяване на официалния контрол върху безопасността на храните.

8.3. Контрол на фуражите

По отношение на предоставяните административни услуги на гражданите и операторите, в отдел „Контрол на фуражите“ няма просрочени преписки, жалби по АПК и жалби по повод лошо администриране, извън хипотезите на АПК.

Изготвени са информационни материали в помощ на операторите от фуражния сектор. Същите са публикувани на интернет страницата на БАБХ.

Заклучение

Наблюдава се цялостен напредък при постигането на стратегическите и специфичните цели, които са заложили от Българска агенция по безопасност на храните по изпълнението на Рамковите планове за контрол на фуражите по трите контролни системи в сектора на фуражите.

8.4. Граничен контрол

Дирекция “Граничен контрол” координира дейността си с останалите служби за граничен контрол - Главна дирекция „Гранична полиция” и Агенция „Митници”, и работи в тясно сътрудничество както с тях, така и с Министерство на околната среда и водите, „Български пощи” ЕАД, Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, а при необходимост и с други заинтересовани ведомства.

Оперативното взаимодействие между органите на БАБХ, Агенция „Митници” и Главна дирекция „Гранична полиция” се осъществява на териториален принцип от съответните териториални структури на трите ведомства.

Съгласно Инструкцията за взаимодействие между БАБХ и Агенция „Митници”, митническите органи не разрешават вдигането на пратката преди извършването на граничния контрол от компетентния орган.

Процедурите за обмен на информация имат за цел осигуряването на постоянен поток на информация по контролната дейност на компетентните органи, с което се гарантира постигане на целите на многогодишния план. Съгласно инструкциите за взаимодействие, периодично експерти от централните управления на компетентните органи се събират и анализират резултатите от контрола и обмена на информация, а също така и изготвят указания към регионалните структури за усъвършенстване на контрола.

8.5. Контрол на пазара и употребата на продукти за растителна защита

Предприети мерки за подобряване на работата на бизнес операторите

Съгласно чл. 83 от Закона за защита на растенията (обн. ДВ бр. 61 от 25 юли 2014 г.), дистрибуторите, консултантите и професионалните потребители на продукти за растителна защита от професионална категория на употреба трябва да притежават сертификат за използване на ПРЗ от професионална категория на употреба. Сертификатът се издава от директора на ОДБХ. Лицата, които не притежават висше агрономическо образование в областта на аграрните науки, получават сертификат след преминалото обучение във висше училище или институция в системата на професионалното образование. Към момента са одобрени от изпълнителния директор на БАБХ, програми на **41 бр.** висши училища и ЦПО.

В ОДБХ общо са издадени **3 030 бр.** сертификата за употреба на ПРЗ от професионална категория на употреба (**безсрочни** - на лица с висше агрономическо образование и **срочни** - на лица, преминали обучение по чл. 84, ал. 2 от Закона за защита на растенията).

Заклучение

При анализ на резултатите от 2016 г. от проведения контрол върху предлагането на пазара и употребата на ПРЗ, могат да се направи извода, че е постигнат напредък при изпълнение на стратегическите и специфичните цели в контролната дейност на БАБХ, като извършените проверки са ефективни и официалният контрол върху спазването на изискванията в законодателството имат освен оперативен и превантивен ефект;

Бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

1. Цялостна ефективност на контрола

През 2016 г. дейността на Министерство на здравеопазването, чрез 28-те регионални здравни инспекции (РЗИ) е свързана с изпълнение на разписаните в законодателството дейности, с методическо ръководство, организация и координация при осъществяването на ефективен контрол на храните и в съответствие с Указание за планиране на дейността на РЗИ в областта на официалния контрол на обекти за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води.

Отбелязано е цялостно изпълнение на поставените приоритети.

2. Информация и тенденции относно контрола

Официалният контрол върху обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води се провежда с цел да се провери степента на съответствие с нормативните изисквания, относно въвеждането на системи за вътрешен контрол на извършваните дейности с храни и относно правилата за добрите хигиенни и производствени практики, с насоченост към безопасността на храните. При проверките е отчитан също и начинът на прилагане, поддържане и актуализация от производителите на установената от тях система за управление на безопасността на храните или система за нализ на опасностите и критичните контролни точки. Контролът върху тези дейности е включвал и проверка за изпълнение на изискванията за въвеждане на системи и процедури за осигуряване на данни за проследимостта на храните, в съответствие с действащото законодателство.

Честотата на инспекциите в обектите за производство на бутилирани води, планирана на база оценката на риска на обектите е не по-малко от 4 пъти годишно и съобразно поставените приоритети в ЕМНКП.

През 2016 г. е поддържан в актуално състояние Национален регистър на обектите за бутилиране на натурални минерални, изворни и трапезни води, достъпен на Интранет страницата на МЗ.

3. Анализ на тенденцията за несъответствие

Най-честите несъответствия през 2016 г. в обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води могат да бъдат класифицирани в следните групи, съобразно обобщените резултати от извършения официален контрол:

- нарушение на законодателството по отношение етиктирането и представянето на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води;
- установени отклонения по микробиологични показатели;
- установени отклонения по физико-химични показатели;
- неспазване на принципите на добрите производствени и хигиенни практики.

Установените несъответствия са предимно в обекти за производство на бутилирани натурални минерални води, чийто дял спрямо другите обекти за производство на бутилирани изворни и трапезни води е значително по-голям. Повечето установени несъответствия са

незначителни и случайни, като не се установяват тенденции относно тяхната системност на възникване.

Общата констатация е, че установените несъответствия в обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, както и в предлаганите в търговската мрежа бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води не са създали непосредствен и сериозен риск за здравето на потребителите. В резултат на предприетите адекватни мерки за отстраняване на констатираните отклонения, рискът е сведен до минимум.

4. Тенденции при изпълнението: предприети мерки в случаите на несъответствие

В хода на осъществения официален контрол през 2016 г., са предприети следните административнонаказателни мерки, адекватни на констатираните нарушения на действащото законодателство в обектите за производство и търговия с храни, както следва:

- връчени предписания - **44 бр.**;
- съставени АУАН - **6 бр.**;
- издадени заповеди за спиране експлоатацията на обект или на част от него - **6 бр.**;
- издадена заповед за спиране реализацията на храни - **8 бр.**

5. Национална система за одит:

За посочения период не е извършван одит на системата на официалния контрол от страна на Министерство на здравеопазването.

Проведени са одити от страна на ръководителите на регионални здравни инспекции на служители, осъществяващи официален контрол на обекти за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води.

6. Ресурси

През 2016 г. не са настъпили промени в системата на официалния контрол на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, извършван от МС, чрез 28-те РЗИ.

7. Предприети мерки за подобряване на изпълнението на контролните органи

През 2016 г. са направени предложения за промени в националното законодателство в областта на безопасността на храните.

Направени са промени с цел актуализация на съдържанието на прилаганите процедури при извършване на инспекции, одит и вземане на проби за целите на официалния контрол, вследствие на настъпили промени в националното законодателство, след направени анализи на резултатите от извършения официален контрол, както и от направени препоръки при извършените специфични одити от страна на DG SANCO.

Проведено е практическо обучение в периода 02-04.11.2016 г. на 28-те регионални здравни инспекции и националните центрове по въпросите на безопасност на продуктите попадащи в обхвата на системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), работа в реално време с уеб-базираните приложения на RASFF, чрез изготвяне на нотификации в съответствие със стандартните оперативни процедури на RASFF и обмен на информация.

Проведени са обучения на регионално ниво на инспекторите, извършващи официален контрол на обекти за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, както и на предлаганите в търговската мрежа бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, съгласно изискванията на действащото законодателство.

Не са инициирани предложения за изменения в ЕМНКП.

Биологично земеделие

Биологичното производство е един от приоритетите на Програмата на правителството за стабилно развитие на Република България за периода 2014 – 2018 г. и на Министерство на земеделието и храните (МЗХ). Основните цели в политиката и програмата за развитие на

правителството е ефективен надзор и контрол в областта на биологичното производство и гарантиране качеството на продукти и храни, произведени по биологичен начин.

Съгласно чл. 16, ал. 1 от Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз, министърът на земеделието и храните провежда политика на качество в съответствие с Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета и Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията. Съгласно устройствения правилник на МЗХ, компетентното звено, което подпомага Министъра на земеделието, храните и горите при провеждане на политиката на качество по Регламент (ЕО) № 834/2007 е отдел „Биологично растениевъдство и животновъдство”. Отделът осъществява надзор и контрол в областта на биологичното производство и гарантира спазването на изискванията на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета.

През 2016 г. от МЗХ са предприети мерки и действия за постигане на заложените цели в програмата. С цел популяризиране предимствата на биологичното производство са проведени разяснителни кампании, семинари, срещи и консултации със земеделски производители и браншови организации.

През 2016 г. са издадени шест нови разрешения, в това число едно временно за контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 от ЗПООПЗПЕС и са извършени четиринадесет годишни надзорни проверки на одобрените от министъра на земеделието и храните, контролиращи лица.

В резултат на политиката на правителството в областта на биологичното производство се наблюдава увеличаване броя на операторите, площите и животните, включени в система на контрол. Към края на 2016 г. общият брой на регистрираните биологични производители, преработвателите и търговците е 7 262 (вкл. и подизпълнители). Нарастването на броя на операторите е с над 17,6 % спрямо 2015 г.

През 2016 г. основните несъответствия, установени от контролиращите лица са свързани с неправилно или непълно водене на документацията, употреба на небιологични семена без съответното разрешение и др. В преобладаващата част от случаите са предприети съответни корективни действия.

С цел подпомагане процеса за развитие на високоефективно, конкурентноспособно и качествено производство на земеделски продукти компетентното звено продължава работата по надзора и контрола в областта на биологичното производство.

Храни с традиционно специфичен характер, защитени географски указания и защитени наименования за произход

Като резултат от одита, проведен през 2016 г. от ЕК на контролните системи в България на ЗНП, ЗГУ и ХТСХ, е отправена препоръка да се осигури ефективен контрол на изискванията за проследяване по време на контрола на пазара и като част от проверката на съответствието на продукта със съответната спецификация, съгласно изискванията на чл. 18 от Регламент (ЕО) № 178/2002. Ангажиментите, поети от българска страна в отговор на препоръката, са като цяло изпълнени. Министерство на земеделието и храните направи изменение и допълнение на Наредба № 6 от 5 май 2011 г. за специфичните изисквания при осъществяване на официален контрол върху употребата на защитени географски означения и храни с традиционно специфичен характер. Разписано е изискване за предоставяне на сертификат или на други писмени доказателства за съответствие на продукта с продуктова спецификация на защитеното географско означение или ХТСХ от търговците при проверките на БАБХ в търговската мрежа. Наредбата беше обнародвана в Държавен вестник на 07.04.2017 г.

В БАБХ беше изготвена стандартна оперативна процедура за мониторинг на използването на регистрирани наименования на пазара, утвърдена със заповед № РД 11-330/15.02.2017 г. на изпълнителния директор на БАБХ. В процедурата са разписани критерии за оценка на риска на обектите и честотата на извършване на проверките. Въз основа на извършената оценка се изготвят Регионални годишни планове за контрол, като част от Единния многогодишен

национален контролен план. Като приложение към процедурата е разработен Чек-лист за проверка на използването на регистрирани наименования на пазара.

В отговор на отправената препоръка за оборудване на инспекторите на БАБХ с технически средства, на този етап е изготвена докладна до изпълнителния директор на БАБХ през м. септември 2016 г. Предвид липсата на технически средства, когато е необходимо допълнително проучване и не е възможно приключването на проверката на място в обекта, тя ще продължава в сградата на съответната областна дирекция по безопасност на храните. В тези случаи е предвидено докладът да се изготвя в срок от 14 дни от датата на приключване на проверката.

Контролиращото лице, от своя страна, ревизира контролните си листове за ЗГУ и ХТСХ и приложенията към тях в установения срок до 31.03.2017 г., като беше добавено приложение „Проверка за проследяемост“.

По отношение на регулярните официални проверки на употребата на защитени наименования на пазара, през 2016 г. БАБХ е извършила общо 2 022 инспекции за съответствието на употребата на наименования и символи на храни със ЗГУ, ЗНП и ХТСХ в обекти за търговия на едро и дребно и в обекти за производство, от които: 1351 са извършени планово в обекти за търговия на едро и дребно в рамките на проверките по безопасност на храните, 662 са тематични проверки в обекти за търговия на едро и дребно и 9 са проверките по сигнали за проследяване на несъответствия в обекти за производство. В резултат на проверките, на обекти за търговия на дребно и на производствени обекти са издадени 14 предписания за преустановяване на използването на защитени наименования, за подвеждащо потребителите етикетирание и за пускане на пазара на несъответстващ на спецификацията продукт. Съставен е и един Акт за установяване на административно нарушение за производство на продукт, защитен като ХТСХ, в обект, който не е регистриран по Закона за храните за производство на трайни сурово-сушени месни продукти.

По отношение на контрола за съответствие със спецификацията, през 2016 г. контролиращото лице „Биоагричерт Италия България“ ЕООД беше одобрено да осъществява контрол за съответствие със спецификацията на ЗГУ „Българско розово масло“ и ХТСХ „Кайсерован врат Тракия“.

Контролиращите лица „Биоагричерт Италия България“ ЕООД и „Кю Чертификациони“ ООД са извършили проверки на място и са взели проби за лабораторен анализ при всички производители, вписани в базата данни на производителите на ЗГУ „Горнооряховски суджук“, ЗГУ „Българско розово масло“, ХТСХ „Филе Елена“, ХТСХ „Луканка Панагюрска“, ХТСХ „Роле Трапезица“ и ХТСХ „Кайсерован врат Тракия“. При проведените допълнителни проверки е установено, че констатираните несъответствия са отстранени.

Компетентният орган – дирекция „Пазарни мерки и организации на производители“ при МЗХ, проведе 4 надзорни проверки на контролиращото лице по време на проверки при производители. Установено беше, че контролиращото лице изпълнява функциите си в съответствие с изискванията на европейското и националното законодателство. Проведени бяха също така 3 проверки за съответствие с продуктова спецификация преди пускането на продукта на пазара при производители, подали заявление за регистрация на нов продукт като ЗНП, както и 3 проверки за съответствие с продуктова спецификация при производители, кандидатстващи за вписване в базата данни на производителите на вече регистрирани ХТСХ.

I. Цел на годишния доклад, правно основание, обхват, период на докладване

I.1 Цел

Годишният доклад за изпълнението на Единния многогодишен национален контролен план за храни, фуражи, здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях и защита на растенията (ЕМНКП) на Р България е изготвен в съответствие с изискването на чл. 44 на Регламент (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и на Съвета относно официалния контрол, провеждан с цел осигуряване на съответствието със законодателството в областта на фуражите и

храните и правилата за опазване здравето на животните и хуманното отношение към тях и чл. 29ж. ал.2 от Закона за храните.

ЕМНКП е изготвен от Министерство на земеделието, храните и горите - Дирекция „Политики по агрохранителната верига” (ДПАВ), Българската Агенция по безопасност на храните (БАБХ) и Министерство на здравеопазването (МЗ).

Годишният доклад има за цел:

- изпълнение на правните задължения за представяне на доклад за изпълнението на ЕМНКП до Европейската комисия съгласно член 44, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 882/2004;
- анализ на съответствието на упражнявания официален контрол с приложимото към съответната контролна система законодателство, представяне напредъка по изпълнение на стратегическите цели на контрола, посочени в ЕМНКП и извършване на оценка на ефективността на условията и системите за контрол въз основа на резултатите и последиците от официалния контрол в Р България.

I.2.Правно основание

Годишният доклад е изготвен на основание чл. 44, параграф 1 на Регламент (ЕО) № 882/2004 относно официалния контрол, провеждан с цел осигуряване на съответствието със законодателството в областта на фуражите и храните и правилата за опазване здравето на животните и хуманното отношение към тях.

Член 44 от Регламент (ЕО) № 882/2004 предвижда:

1. “Една година след въвеждането на многогодишните национални планове за контрол и всяка следваща година държавите-членки представят на Комисията доклад със следното съдържание:
 - а) всички изменения, направени в многогодишните национални планове за контрол, за да се вземат предвид факторите, посочени в член 42, параграф 3 на Регламент (ЕО) № 882/2004;
 - б) резултатите от контрола и одитите, извършени през предходната година в съответствие със съдържанието на многогодишния национален план за контрол;
 - в) типа и броя на установените случаи на несъответствие;
 - г) действията, гарантиращи ефективното изпълнение на многогодишните национални планове за контрол, включващи действията с принудителен характер и резултатите от тях.
2. За да се подпомогне последователното представяне на доклада, и по-специално на резултатите от официалния контрол, информацията, посочена в параграф 1, следва да отчита насоките, изготвяни от Комисията в съответствие с процедурата, посочена в член 62, параграф 2 на Регламент (ЕО) № 882/2004.
3. Държавите членки приключват докладите си и ги предоставят на Комисията в срок от шест месеца след края на годината, за която се отнася докладът.“

I.3. Обхват на годишния доклад

Годишният доклад включва обхвата на ЕМНКП на Р България:

- безопасност на храни;
- безопасност на фуражи;
- здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях;
- защита на растенията;
- граничен контрол;
- контрол на ПРЗ;
- контрол на ВМП.

I.4. Период на докладване и предаване на годишните доклади

Съгласно член 44, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004 държавите-членки приключват докладите си и ги предоставят на Комисията в срок от шест месеца след края на годината, за която се отнася докладът.

Настоящият доклад се отнася за 2016 г. и се представя на Комисията най-късно до 30 юни 2017 г.

II. Официален контрол от компетентните власти

II. 1. Здравеопазване на животните, трансмисивни спонгиформни енцефалопatii и странични животински продукти

Дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите” (ЗХОЖКФ) към Централно Управление на Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ) е компетентен орган, който осъществява контрол по спазване изискванията за здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях, както и за прилагане на законодателството в тази област.

Дирекция ЗХОЖКФ методически ръководи и координира дейността на Областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) по отношение на ЗЖ, ХОЖ и КФ. Дирекцията отговаря за изготвянето на процедури и инструкции за контрол за ОДБХ, за спазването на разпоредбите и изискванията на законодателството на ЕС, както и на националното законодателство. Експертите от дирекцията:

- извършват проверки на основание заповеди на изпълнителния директор на БАБХ;
- извършват тематични проверки за спазване изискванията за здравеопазване и хуманно отношение към животните в животновъдни обекти, които се регистрират по чл. 137 от ЗВД;
- отговорни са за недопускане разпространението на заразни болести, включително проучване и елиминиране на причините за възникналите заболявания;
- предприемат административно наказателни мерки, адекватни на констатираните несъответствия.

Контролът в общините на територията на Р България се осъществява от официални ветеринарни лекари (ОВЛ). За 2016 г. броят на ОВЛ е 375 (триста седемдесет и пет). Те извършва проверки в стопанствата в областта на здравето на животните и хуманното отношение към тях, упражняват надзор на действията на регистрираните ветеринарни лекари (РВЛ), упражняващи частна ветеринарномедицинска практика. На 1100 частни ветеринарни лекари е възложено изпълнението на мерките по Държавната профилактична програма, мерки по Програмите за надзор и ликвидиране на болести по животните, някои мерки по Програмата за надзор на трансмисивни спонгиформни енцефалопatii (ТСЕ) и наблюдение за спазване на изискванията за хуманно отношение към животните в стопанствата. Тази дейност се осъществява чрез сключване на договори между РВЛ и съответните ОДБХ. При необходимост (със заповед на изпълнителния директор на БАБХ) РВЛ могат да бъдат ангажирани с допълнителни задачи. Контролът върху тяхната дейност се осъществява от ОВЛ, отговарящи за здравеопазване на животните на територията на съответната община.

След приемането на годишните програми за контрол, ОДБХ извършват официален контрол. Този контрол се осъществява от инспектори и официални ветеринарни лекари. Методите за извършване на инспекциите и вземането на проби са описани в процедурите и инструкциите за специфични проверки, изготвени от ЦУ на БАБХ. ОДБХ използват наличната документация, но в определени случаи могат да разработят своя собствена.

Мониторингът на прилагането на програмите за контрол се извършва от ръководителите на съответните отдели в ОДБХ и в определени случаи от служители на БАБХ на централно ниво. Резултатите от официалния контрол се докладват от ОДБХ ежеседмично, ежемесечно и на

тримесечие (като се изпращат по имейл и поща до ЦУ на БАБХ) в зависимост от определената честота в процедурите за контрол.

От месечните доклади за прилагането на програмите за мониторинг на класическа чума по свинете, бруцелоза по говедата и програмата за ваксинация срещу антракс, които се изпращат от ОВЛ до началникът на отдел „Здравеопазване на животните“ (ЗЖ) в ОДБХ, се прави анализ на изпълнението. При установяване от страна на началник отдел ЗЖ в ОДБХ на недостатъчно прилагане на програмите се предприемат мерки за коригиране на изпълнението през следващите месеци. Тези мерки се обсъждат по време на срещите с ОВЛ.

На централно ниво Дирекция ЗХОЖКФ осъществява ежемесечно мониторинг на изпълнението на плана (количествена проверка на извършените спрямо планираните проверки). При откриване на несъответствия се изпраща обратна информация с насоки за корекция.

Дейностите на дирекция ЗХОЖКФ са:

- изготвяне на: НПБЛЖЗ съгласно чл. 118, ал. 1 от ЗВД и Програми за надзор и ликвидиране на болести по животните;
- изготвя схеми за дезинфекция, дезинсекция, дератизация и девастация;
- контролира дейността на обектите за обезвреждане на странични животински продукти и продукти, получени от тях;
- уведомява чрез компютърната система за спешно обявяване на болести (ADNS) държавите - членки на ЕС, за констатираните болести;
- изготвя и представя доклади за епизоотичната обстановка в страната, както и междинни и окончателни финансови доклади до Европейската комисия (ЕК) за отчитане изпълнението на програмите за надзор и ликвидиране на болести по животните, които се съфинансират от ЕК;
- обменя информация чрез информационните системи на ЕС - за проследяване на търговията с животни, зародишни продукти и странични животински продукти (TRACES) и за спешно обявяване на болести (ADNS);
- методически ръководи и контролира прилагането на мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестите по животните;
- контролира събирането и обезвреждането на умрели животни от цялата територия на страната;
- контролира спазването на изискванията за хуманно отношение към животните и ветеринарномедицинските изисквания към животновъдните обекти и зоохиgienните параметри при отглеждане на животни в тях.
- контролира спазването на изискванията за идентификация и регистрация на животните, както и своевременно въвеждане на информацията за същите в Интегрираната информационна система на БАБХ – ВетИС;
- контролира спазването на изискванията при регистрацията на животновъдните обекти;

При осъществяването на дейността си дирекцията:

Изготвя и поддържа национални регистри на:

- Животновъдни обекти за: кокошки носачки, развъдни птици, патици мюлари, бройлери, пчели, аквакултури, приюти за безстопанствени животни;
- Търговци на животни;
- Търговци на зародишни продукти;
- Транспортни средства, които превозват животни;
- Обекти за събиране или карантиниране на животни;
- Списък на одобрени места за почивка на живи животни (пунктове за почивка) на територията на Р България;
- Регистър на издадени лицензи за превоз на животни за кратки пътувания;

- Регистър на издадени лицензи за превоз на животни за дълги пътувания;
- Одобрени пазари за живи животни;
- Центрове за трансплантация на ембриони, центрове за изкуствено осеменяване и центрове за съхранение на сперма;
- Обекти, в които се осъществява ветеринарномедицинска практика, и ветеринарните лекари, работещи в тях;
- Лицата, получили разрешение за провеждане на опити с животни;
- Производителите и търговците на средства за идентификация на животни.

2. 1. Здравеопазване на животните

2.1.1. Отдел „Здравеопазване на животните“:

Основно дейността на отдел “Здравеопазване на животните” е насочена към минимизиране на риска от поява и разпространението на остри и екзотични заразни болести по животните, имайки в предвид географското разположение на страната ни. За тази цел се изпълняват национални програми за надзор на болестите, а именно които са приложения на Национална програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болестите по животните и зоонозите в България 2016 – 2018 г. (НПБЖЗ).

С приложения включват:

- Списък с приоритетни за България и ЕС заболявания по животните и зоонози, за които са изготвени национални програми или е предвидена диагностична готовност;
- Програма за профилактика, надзор и контрол на болестта антракс в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за надзор и контрол на болестта африканска чума по свинете в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за надзор на болестта бруцелоза по едрите преживни животни в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор и контрол на болестта бруцелоза (*Brucellamelitensis*) по овцете и козите в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болестта бяс в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор и контрол на болестта инфекциозна анемия по конете в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за надзор на болестта инфлуенца при домашни и диви птици в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор и контрол на болестта класическа чума при домашни и диви свине в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор и контрол на болестта Ку-треска в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор на болестта лептоспироза в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор на нюкясълската болест (псевдочума) по птиците в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за контрол на салмонела при разплодни стада от домашни птици в България за периода 2016 - 2018г.
- Програма за контрол на салмонела при бройлери в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за контрол на салмонела при кокошки носачки от вида *Gallus gallus* в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за контрол на салмонела при пуйки в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор и контрол на болестта син език по преживните животни в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор на трансмисивните спонгиформни енцефалопатии в България през

2016 - 2018 г.

- Програма за надзор и контрол на болестта треска от западен Нил в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор и контрол на болестта туберкулоза по едрите преживни животни в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор на болестта шап по чифтокопитни животни в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор и контрол на болестите по пчелите в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор на екзотични и неекзотични болести по рибите и двучерупчестите мекотели в България през 2016 - 2018 г.

В настоящата програма са посочени схемите за профилактика, надзор, контроли ликвидиране на болестите по животните и зоонозите, с цел гарантиране на опазването на здравето на животните от заразни болести и здравето на хората от зоонози (болести общи за човека и животните). При планиране на мероприятията, включени в програмата са взети под внимание:

- действащите нормативни документи: Регламенти, Директиви и Решения на Европейския съюз, Закон за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД) и съответни наредби за профилактика, ограничаване и ликвидиране на
- епизоотични огнища на болести по животните и зоонозите и планове за спешни действия (контингенс планове);
- изискванията на Световната организация по здравеопазване на животните (OIE) и Световната здравна организация;
- оценката на значимостта на заразните болести и зоонозите за ЕС и България, съгласно документ на ЕК за степенуване значимостта на заразните болести DS 13/18-Priorities for disease control – Strategic objectives and performance indicators:
- броя на животновъдните обекти, стада и животни на територията на страната;
- епизоотичния статус на домашните и дивите животни на територията на страната;
- въведените мерки за биосигурност и добри фермерски практики в животновъдните обекти;
- въведените технологии за отглеждане на различните видове и категории животни;
- эпизоотичната обстановка в съседните на България страни, държавите членки на ЕС и близки трети страни;
- эпизоотичната, епидемиологичната и икономическата значимост на отделните заразни болести;
- придвижването на животни за и от България в рамките на Общността и/или трети страни.

НПБЛЖЗ подлежи на ревизиране и/или актуализация при промяна в эпизоотичната обстановка в България, ЕС и съседните трети страни, както и в случаи на обективна финансова невъзможност при непредвидени форсмажорни обстоятелства, които могат да окажат въздействие върху изпълнението ѝ.

Обхвата на програмата НПБЛЖЗ се изпълнява на цялата територия на България за периода 2016 - 2018 г. и включва:

- мерки за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болести по животните и зоонози със значение за ЕС и България, финансирани от държавния бюджет;
- болести с эпизоотично значение, за които следва да се поддържа диагностична готовност и се извършват изследвания при съмнение;
- профилактични мероприятия на болести, които следва да се заплащат от собствениците на животни;
- прогнозни финансови разходи за изпълнение на НПБЛЖЗ.

Детайлна информация за извършените проверки и констатираните нарушения за периода на 2016 г. е посочена в таблицата по-долу:

Informacia za
proverki.xlsx

При извършените съпоставки на посочените данни и направения анализ от подадената информация в месечните електронни отчети – /форма 12 ВД/, се правят следните констатации:

- не се използва актуалния образец на документа;
- не се актуализира всеки месец броя на животните съгласно информацията в информационната система на БАБХ - Вет ИС.

Със Заповед №РД 11-1065 от 15.06.2016 г. е разпоредено на директорите на Областните дирекции по безопасност на храните да организират извършването на проверки на животновъдните обекти:

- проверка на всички животновъдни обекти, вписани в Интегрираната информационна система на БАБХ - ВетИС, с цел установяване на съответствието на обектите с изискванията на Наредба № 44 от 20 април 2006 г. за ветеринарномедицинските изисквания към животновъдните обекти;
- издаване на предписания, актове за установени административни нарушения, принудителни административни мерки за обектите, в които се отглеждат животни надвишаващи допустимия брой за лични нужди и които не отговарят на изисъкванията на Наредба № 44.

При извършените проверки са регистрирани 1745 бр. животновъдни обекти с ЕПЖ и 1655 бр. животновъдни обекти за ДПЖ по реда на чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

В 10768 броя обекти за ЕПЖ и 4862 броя обекти за ДПЖ не са установени животни и те са със статус "неактивен " във ВетИС.

Съставени са 1105 броя предписания в животновъдните обекти, в които се отглеждат ЕПЖ и 395 броя в обекти с ДПЖ.

До края на 2016 г от служители на Българската агенция са извършени общо проверки за обекти, в които се отглеждат животни:

- 8 656 животновъдни обекта с 329 438 бр. едри преживни животни,
- 664 обекта с 13 488 бр. еднокопитни животни,
- 5 403 обекта с 438 883 бр. дребни преживни животни,
- 291 обекта с 109 934 бр. свине,
- 109 обекта с 1 263 бр. кучета,
- 1 541 пчелина с 69 932 бр. пчелни семейства.

В следствие на проверките са възбранени общо 8901 бр. животни в общо 25 бр. животновъдни обекта.

През годината са издадени общо 1554 бр. предписания за 1440 бр. животновъдни обекти и 597 бр. Актове за установяване на административни нарушения (АУАН) за 532 бр. животновъдни обекти.

През 2016 година успешно бяха извършени и проверки от служители от ОДБХ в присъствието на служители от Държавен Фонд „Земеделие“ по Кръстосаното съответствие. За проверка на база извършения риск-анализ от ДФ „Земеделие“ - РА са избрани първоначално 793 кандидати с животновъдни обекти в които отглеждат животни (включително и за спазване на законоустановените изисквания при идентификация на свине, едър рогат добитък, и овце и кози - ЗИУ-6, ЗИУ-7 и ЗИУ-8),

както и допълнително 375 кандидата за проверка само за някои законоустановени изисквания (включително и по ЗИУ-7 и ЗИУ-8).

Извършени са 1115 документални проверки и 1973 проверки на терена по отношение на изпълнението Националната програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болестите по животните и зоонозите в България 2016 – 2018 г. за 2016 г. и представяне на документация за извършените от регистрираните ветеринарни лекари мероприятия през месец декември 2016 г. за представянето и в Държавен фонд „Земеделие“, както и необходимите приложения в електронен вариант. За мероприятията извършени през декември месец на 2016 г. са проверени 156 броя регистрирани ветеринарни лекари.

При извършените проверки са направени 245 предписания и са съставени 25 бр. актове за установени административни нарушения.

Предприети са мерки за отстраняване на откритите несъответствия :

- издава се предписание за отстраняване на несъответствието в срок от по-малко от 3 месеца, без незабавни действия за административни и наказателни санкции;
- издава се предписание за отстраняване на несъответствието в срок от повече от 3 месеца, без незабавни действия за административни и наказателни санкции;
- Административни и наказателни санкции;

През 2016 г. са извършени проверки на ветеринарните лечебни заведения (ВЛЗ) на територията на страната без сключен договор за изпълнение на НППКНЛБЖЗ, като са проверени 350 ВЛЗ.

КОНТРОЛ ВЪВ ВЕТЕРИНАРНИЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ ВЛЗ без сключен договор за изпълнение на НППКНЛБЖЗ				
брой проверки	чипирани	ваксинирани	обезпаразитени	въведени във ВетИС
350	3181	16292	23821	2014

При анализ и обобщение на получената информация за извършените проверки и констатираните нарушения за периода на 2016 г., може да се изчисли процентът на изпълнение на одобрения годишен план. В таблиците по-долу се посочва извършените от регистрираните ветеринарни лекари ветеринарномедицински профилактични мероприятия - планирани и изпълнени:

ВЕТЕРИНАРНОМЕДИЦИНСКИ ПРОФИЛАКТИЧНИ МЕРОПРИЯТИЯ ПО ЧЛ.118, АЛ.1 ОТ ЗВД

№ по ред			П Л А Н	И З П Ъ Л Н Е Н И Е
1. ИМУНОПРОФИЛАКТИЧНИ МЕРОПРИЯТИЯ - ВАКСИНАЦИИ				
1	Антракс	говеда	97100	67889
		овце	269800	153540
		кози	0	
		еднокопитни	10310	1056
		свине	0	
2	Бяс	при констатирано огнище	0	0

3	Псевдочума по птиците	"Ла Сота"		0	48997	
		инактивирана		0		
4	Син език по преживните	говеда		614730	742044	
		овце		1474284	1437916	
5	Заразен нордуларен дерматит	ЕПЖ		0	689643	
2. АЛЕРГИЧНИ ДИАГНОСТИЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ НА ТЕРЕНА						
1	Туберкулоза	говеда	редовно изследване	610950	667758	
3. КЛИНИЧНИ ДИАГНОСТИЧНИ ПРЕГЛЕДИ ЗА:						
1	Американски гнилец - пчели			1281911	1214470	
2	Класическа	промишлени ферми		Регистрирани л-ри	3430	8674
	чума по			Официални л-ри	98	93
	свинете	фамилни ферми	"А"	Регистрирани л-ри	570	1070
				Официални л-ри	114	125
			"Б"	Регистрирани л-ри	310	467
				Официални л-ри	162	154
		св.обекти в т.н		Регистрирани л-ри	1706	1456
		"задни дворове"		Официални л-ри	861	346
		стада източно-		Регистрирани л-ри	177	217
		балкански свине		Официални л-ри	59	33

ЛАБОРАТОРНО-ДИАГНОСТИЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

№ по ред	ЗАБОЛЯВАНИЯ		БРОЙ ПРОБИ	
			ПЛАН	ИЗПЪЛНЕНИЕ
ЕДРИ ПРЕЖИВНИ ЖИВОТНИ				
1	Антракс			27
2	Бруцелоза		421302	423325
3	Ку-треска		340	167
4	Шап	- при съмнение за заболяване	69	1

		- в „Санитарния кордон"	домашни	15	0	
			диви	0	0	
5	Син език	при съмнение за заболяване		0	124	
		по програма за надзор		6600	5726	
6	СЕГ			0	3965	
ДРЕБНИ ПРЕЖИВНИ ЖИВОТНИ						
1	Антракс				20	
2	Бруцелоза			636300	568626	
3	Ку-треска			372	213	
4	Скрейпи			0	6964	
5	Син език	при съмнение за заболяване		0	9	
		кози по програма за надзор				
6	Шап	- при съмнение за заболяване		51	95	
		- в „Санитарния кордон"	домашни		4045	
			диви	0	0	
СВИНЕ						
1	Бруцелоза			636300	568626	
2	Лептоспироза			2258	3670	
3	КЧС	при съмнение за заболяване		4	0	
		по програма за радикална ерадикация	промишлени ферми		686	762
			Фамилни ферми	A	1513	1241
				с търговска цел	B	2737
			“задан двор” – при съмнение			0
			източнобалкански		826	1119
КОНЕ						
1	Инфекциозна анемия			2391	1812	
ДРУГИ ВИДОВЕ ЖИВОТНИ						
1	Бяс	при съмнение за заболяване		173	63	
		к-л на "орална" ваксинация	активен надзор	3028	1627	
2			пасивен надзор	89	459	
ПЧЕЛИ, БУБИ						
1	Американски гнилец				75	
2	Нозематоза				29	

През изминалата 2016 година бяха обявени следните огнища:

- Американски гнилец по пчелите в областите Благоевград, Бургас, Враца, Габрово, Кюстендил, Плевен, Русе, Стара Загора, Смолян и Ямбол;
- Туберкулоза в областите Габрово, Кърджали, Пловдив, Разград, Търговище и Шумен;
- Бруцелоза овце и кози в област Кюстендил;

- Антракс в област Силистра;
- Заразен нодуларен дерматит;
- Нюкасъл в областите Кърджали, Хасково и Монтана.
- Високопатогенна инфлуенца по птиците в края на 2016 г.

Всички собственици на животни бяха изплатени обезщетения, съгласно Наредбата за условията и реда за разходване на средствата за покриване на разходите, свързани с епизоотичните рискове. Обезщетенията бяха на база средна пазарна цена на вид, килограм живо тегло за съответната област, определена от Националния статистически институт. Поролистите животни бяха оценени от комисии, назначени от директорите на съответните областни дирекции по безопасност на храните, която включи трима представители от ОДБХ, представител на общинска администрация, регистриран ветеринарен лекар и представител на териториалното звено на Изпълнителната агенция по селекция и репродукция и/или представител на съответната развъдна асоциация, регистрирана по чл. 29 от Закона за животновъдство.

При констатиране на случай на антракс се извършва ваксинация на всички говеда и еднокопитни над тримесечна възраст и овце над двумесечна възраст, в съответното селище. Ваксинация на биволи, кози, свине се извършва само при установяване на заболяването, след разпореждане от Централно управление (ЦУ) на Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ). При доказана необходимост, след извършено епизоотично проучване и след разпореждане на ЦУ на БАБХ, могат да се ваксинират и стада или цели селища в съседство на заразените селища. В този случай ваксинацията се извършва еднократно. Ваксинация беше извършена на територията на областите Бургас, Варна, Велико Търново, Видин, Враца, Добрич, Ловеч, Монтана, Пазарджик, Перник, Плевен, Пловдив, Разград, Русе, Силистра, Сливен, София - град, София - област, Стара Загора, Търговище, Хасково, Шумен и Ямбол.

Съгласно Програмата за надзор и контрол на болестта туберкулоза по говедата бяха извършени:

- диагностични изследвания на терен - ежегодна, еднократна интрадермална туберкулинизация с говежди пречистен протеинов дериват (ППД) на всички ЕПЖ навършили 42 дневна възраст, в стада свободни от туберкулоза;
- диагностични изследвания на терен - диференциална туберкулинизация (с говежди и птичи туберкулин, на 42-я ден след първоначалната туберкулинизация) на ЕПЖ с положителна или неопределена реакция при предходното еднократно изследване с говежди туберкулин, в стада свободни от туберкулоза;
- диагностични изследвания на терен - еднократна интрадермална туберкулинизация с говежди ППД (между 45-я и 60-я ден след диференциалната туберкулинизация) в доза 0,2 мл. на всички ЕПЖ, реагирани с положителна или неопределена реакция при диференциалната туберкулинизация;
- в стада с констатирана туберкулоза по ЕПЖ учестени интрадермални изследвания през 2 месеца, от датата на която е заклано последното реагирало животно, на всички ЕПЖ навършили 6 седмична възраст. В случай на отрицателни резултати за туберкулоза при всички ЕПЖ в стадото, следващото изследване се извършва след 6 месеца и при отрицателни резултати стадото се счита за свободно от болестта;
- диагностично/санитарно клане при положително или неопределено реагирани за туберкулоза ЕПЖ;
- лабораторно изследване на лимфни възли, бял дроб, черен дроб и други вътрешни органи, взети при диагностично или санитарно клане или при съмнение за туберкулозна находка по време на кланичния месопреглед при редовно заклани животни;
- патологоанатомични и лабораторни изследвания (бактериологични и молекулярнобиологични) на органни проби от възприемчиви диви животни, при съмнение;

- диагностични изследвания на терен – еднократна интрадермална туберкулинизация с говежди ППД на всички говеда навършили 42 дневна възраст, при внос от трети страни (изследването се заплаща от собственика на внесените животни);
- еднократна туберкулинизация на всички свине (с говежди и птичи ППД туберкулин - едновременно на двете уши), които се отглеждат съвместно с ЕПЖ при които е констатирана туберкулоза.

За надзор и контрол на на заболяването син език, бяха предприети следните мерки, съгласно Програмата:

- лабораторно изследване на кръвни проби от сентинелни животни за установяване наличието на антитела срещу син език;
- лабораторно изследване на кръвни проби от преживни животни за установяване наличието на антитела срещу син език, при съмнение за заболяването;
- лабораторно изследване на кръвни и органни проби от преживни животни за установяване генома на вируса на син език, при съмнение за заболяването;
- лабораторно изследване на кръвни и органни проби от преживни животни за установяване генома на вируса на епизоотична хеморагична болест, при съмнение и за извършване на диференциална диагноза;
- морфологичен анализ на улови от куликоиди;
- лабораторно изследване на сборни проби куликоиди за установяване генома на вируса на син език във вектора;
- ваксинация на говеда и овце;
- клиничен преглед на сентинелни животни;
- клиничен преглед на ваксинирани животни.

За ограничаване на болестите по пчелите бяха и огранич предприети следните мерки:

- клинични прегледи на пчелните семейства;
- лабораторно изследване на проби от пчели и пчелно пило.

Във връзка с ограничаване на огнищата срещу Нюкясълска болест (псевдочума) по птиците (кокошки-носачки, родителски стада и бройлери, фазани, пуйки и спортни гълъби и гълъби за представление), се извършва ваксинация във всички промишлени птицевъдни обекти в страната, регистрирани, съгласно ЗВД и на птиците отглеждани в селищата попадащи в 10 км зона около промишлените обекти (стойността на ваксината и прилагането ѝ от регистрирани ветеринарники се заплаща от собствениците на промишлените фирми). Пернатия дивеч, отглеждан във ферми (волиери) се реваксинира с ваксина “лентогенен” щам, съгласно указанията на фирмата производител, двеседмици преди разселването му. За извършване на ваксинацията се използва само с регистрирани в страната “лентогенни” ваксини. Освен едновалентни ваксини срещу Нюкясълска болест /псевдочума/ по птиците може да се използват и комбинирани поливалентни ваксини, регистрирани в Република България. Стойността на ваксината и разходите за прилагането ѝ са за сметка на собствениците напромишлените птицевъдни обекти. За контрол на имунния статус на ваксинираните птици, 15-20 дни след ваксинацията, от всяко ваксинирано стадо задължително се вземат и изследват от 20 до 40 броя кръвни проби за контрол на напрежението на имунитета и контрол на извършената ваксинация.

За ограничаване и ликвидиране на заболяването Заразен нодуларен дерматит по едрите преживни животни се извърши поголовна ваксинация на всички едри преживни животни в страната независимо от възрастта им; лабораторно изследване на кръвни проби от едри преживни животни за установяване наличието на вируса, при съмнение за заболяването.

Информация изплатените суми по видове заразни болести, в табличен вид:

Суми изплатени за обезщетения на собственици на животни при заразни болести през 2016 г.			
№ по ред	Заболяване	вид животни	изплатена 2016 г.
1	американски гнилец	пчилни семейства	18,246.39
2	туберкулоза	говеда	121,639.73
3	син език	говеда	2,059.05
4	бруцелоза	овце и кози	490.00
5	антракс	говеда	16,364.50
6	нюкясълска болест	кокошки	7229.60
7	заразен нодуларен дерматит	говеда	2,441,040.17
общо:			2,607,069.44

2.1.2. Отдел „Хуманно отношение към животните“:

Проверките за спазване изискванията за хуманно отношение към животните се извършват съгласно годишен план, който е одобрен от изпълнителния директор на БАБХ. Планирането на проверките за официалния контрол за хуманното отношение и защита на животните се извършва на основание анализа на риска. Планът е с необходимата честота, като се взема под внимание идентифицираните рискове, свързани с хуманното отношение и защита на животните, констатирани при предишните проверки. Анализът на риска се основава на откритите несъответствия при отглеждането на телета за угодяване, свине и птици (кокошки носачки и бройлери), както и откритите несъответствия по време на транспорт на животните, съгласно изискванията на законодателството. С оглед изпълнение на годишния план се следват принципите на пропорционалност, под отчетност, постоянство и планиран резултат.

Във връзка с изпълнение на изискванията на Решение на Комисията 2006/778/ЕС от 14 ноември 2006 г. относно минималните изисквания за събиране на информация по време на инспекциите на производителните обекти относно определени животни, отглеждани за стопански цели, и Решение 2013/188/ЕС, ОДБХ изпраща до дирекция ЗХОЖКФ в ЦУ на БАБХ годишен доклад. Докладът съдържа:

- Брой на извършените проверки за спазване изискванията за хуманно отношение при отглеждане на селскостопански животни във ферми и констатирани несъответствия през 2016 г.;
- Брой на извършените проверки за спазване изискванията за хуманно отношение по време на транспорт на животни през 2016 г.;

В случай на неизпълнение на плановете за проверките се посочва причината за това, както и предприетите корективни действия от страна на ОДБХ;

- Информация за наблюдаваната тенденция към подобрене ефективността на осъществявания контрол за хуманно отношение към животните през 2016 г.

При констатиране на нарушение на изискванията за ХОЖ, по време на извършване на проверки от компетентните органи, се предприемат следните действия:

- Издава се предписание за отстраняване на несъответствието в срок от по-малко от 3 месеца, без незабавни действия за административни и наказателни санкции (несъответствие А);
- Издава се предписание за отстраняване на несъответствието в срок от повече от 3 месеца, без незабавни действия за административни и наказателни санкции (несъответствие Б);
- Административни и наказателни санкции (несъответствие В).

За улеснение при извършването на официалния контрол дирекция “Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите” към ЦУ на БАБХ е изготвила нормативни документи в сферата на хуманното отношение към животните.

Документите са публикувани на интернет страницата на БАБХ:

<http://www.babh.government.bg/bg/Page/242/index/242/Хуманно%20от>◆

На основание чл. 8 от Регламент (ЕО) № 882/2004, със Заповед № РД 11- 44 от 16.01.2015 г. на изпълнителния директор на БАБХ е утвърдена Стандартна оперативна процедура (СОП – ЗХОЖ-03, версия 01): „Процедура за попълване на годишните доклади по Решение 2013/188/ЕС относно минималните изисквания за събиране на информация при проверки на животновъдни обекти за селскостопански животни и за извършените проверки по време на транспорт, съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1/2005“, която се прилага от 01.02.2015 г.

Процедурата регламентира начина за попълване на годишните таблици, съгласно Решение 2006/778/ЕС, относно минималните изисквания за събиране на информация по време на инспекциите на производствените обекти относно определени животни, отглеждани за селскостопански цели и таблицата за извършени проверки по време на транспорт, съгласно изискванията на Регламент 1/2005/ЕС на Съвета от 22 декември 2004 г. относно защитата на животните по време на транспортиране и свързаните с това операции и за изменение на директиви 64/432/ЕИО и 93/119/ЕО и Регламент (ЕО) № 1255/97, и Решение 2013/188/ЕС на Комисията от 18 април 2013 г. относно минималните изисквания за събиране на информация по време на инспекциите на производствените обекти, относно определени животни отглеждани за селскостопански цели и таблицата за извършени проверки по време на транспорт, съгласно изискванията на Регламент 1/2005/ЕС и Решение 2013/188/ЕС.

Процедурата е разработена в съответствие с действащото Европейско законодателство:

- Регламент (ЕО) № 1/2005 относно защита на животните по време на транспортиране и свързаните с това операции и за изменение на директиви 64/432/ЕИО и 93/119/ЕО;
- Регламент (ЕО) № 882/2004 от 29 април 2004 г. за официалните проверки, които се извършват с цел верификация на изискванията на закона за храните и фуражите, изискванията за здравеопазване и хуманно отношение към животните;
- Решение 2013/188/ЕС относно минималните изисквания за събиране на информация по време на инспекциите на производствените обекти, относно определени животни отглеждани за селскостопански цели и таблицата за извършени проверки по време на транспорт, съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1/2005;
- Решение 2006/778/ЕС относно минималните изисквания за събиране на информация по време на инспекциите на производствените обекти относно определени животни, отглеждани за селскостопански цели.

Инспекторите от отдел “Контрол на храните” към ОДБХ са отговорни за спазване изискванията за ХОЖ по време на клане.

I. Ферми за селскостопански животни:

Целта на одобрения годишен план на ОДБХ за официален контрол е ефективна система на контрол и мониторинг върху изпълнението на правилата за здравеопазване на животните, хуманно отношение към тях и безопасност на фуражите. При планирането на проверките се обхващат всички обекти, регистрирани по реда на чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност, както и ферми, в които се отглеждат голям брой селскостопански животни. При планирането трябва да се вземе под внимание установените несъответствия в проверените обекти, открити при проверките извършени през предходната година и съобразно броя на откритите несъответствия, на основание на анализа на риска да се планират по-голям брой проверки в тези обекти.

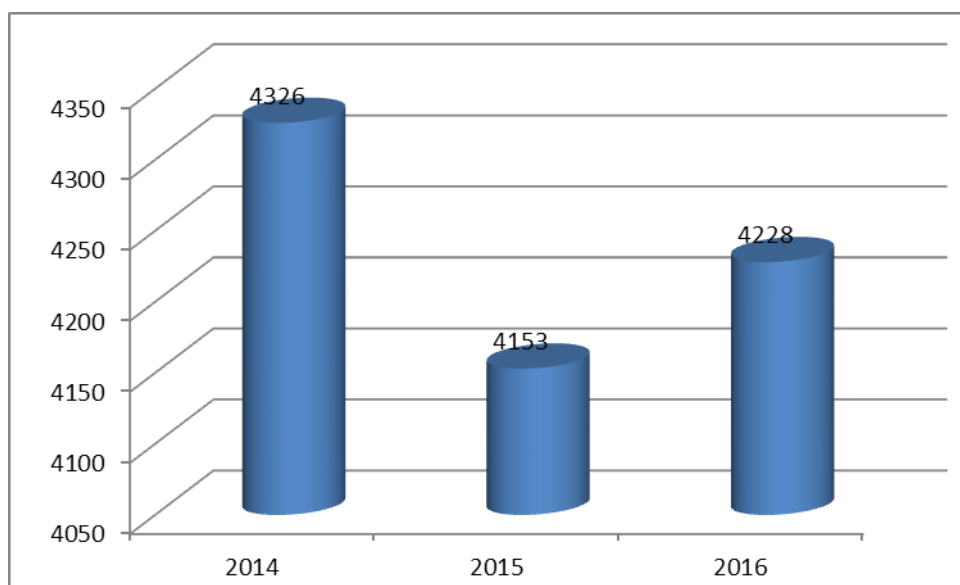
През 2016 г.:

- ✓ Осъществените проверки за контрол по спазване правилата за хуманно отношение към животните в земеделските стопанства, определени в годишния план за 2065 г., са около **83,2 %** или **4 228 броя**.
- ✓ Броят на проверките, посочен в одобрения годишен план за 2016 г., който трябва да бъде изпълнен е **5 080 броя**.
- ✓ Неизпълнението на годишния план за 2016 г., изчислен в проценти, е **16,80 %** или **852 броя**.

Причините за непълното изпълнение на планираните проверки са регулярни. Животновъдните обекти, които са останали непроверени, като и през последните години, така и през 2016 г. са за отглеждане на едри и дребни преживни животни.

На през 2016 г. тренда за спад в броя на извършените проверки от контролните органи в животновъдни обекти за спазване изискванията за хуманно отношение към животните, отглеждани в тях се променя, като броят на проверките е увеличен.

Разликата между броя извършени проверки през 2016 г. и броя извършени проверки за 2015 г. в проценти е **1,8 %** - с толкова са повече извършените проверки през текущия изминал период.

Графика 1: Сравнителна графика, показваща броя проверки в животновъдни обекти за последните 3 години - 2014 г., 2015 г., 2016 г.

След приключване на проверката, контролният орган докладва за констатираните случаи на неспазване на изискванията на Регламент (ЕО) № 882/2004. В зависимост от тежестта на установените нарушения, се предприемат различни по брой и тежест корективни действия съгласно разпоредбите в Регламент (ЕО) № 882/2004.

Заключението, направено на база процента на констатирани несъответствия за неспазване изискванията за хуманно отношение към животните, отглеждани в производствените обекти, посочени за проверка в годишния план за 2016 г., е че в сравнение със същия през изминалата година (2015 г.), ефективността на осъществявания контрол от компетентните контролни органи се повишава със задоволителни темпове.

Таблица 1: Процент (%) на съответствие по сектори за 2015 г.

Категория	Кокошки носачки	Прасета	Телета	ЕПЖ	Овце	Кози	Патици
<i>Инспектирани производствени обекти</i>	151	224	178	1 761	1 113	392	141
<i>Производствени обекти без несъответствие</i>	147	216	172	1 552	1 029	364	138
<i>% на съответствие</i>	97,35 %	96,43 %	96,63 %	88, 13 %	92,45 %	92,86 %	97,87 %

Таблица 2: Процент (%) на съответствие по сектори за 2016 г.

Категория	Кокошки носачки	Прасета	Телета	ЕПЖ	Овце	Кози	Патици
<i>Инспектирани производствени обекти</i>	154	185	180	1889	1072	350	166
<i>Производствени обекти без несъответствие</i>	150	178	168	1646	990	324	165
<i>% на съответствие</i>	97,40 %	96,21 %	93,33 %	88, 13 %	92,35 %	92,57 %	99,40 %

От представените по-горе таблици е видно, че процентът на несъответствие остава почти непроменен за периода 2015 – 2016 година.

Детайлната информация за извършените проверки и констатираните нарушения за 2016 г., разделена по категории животни, е посочена в таблицата по-долу:

Таблица 3:

Категория животни		Кокошки носачки			Телета	Прасета
Метод на отглеждане, брой		Свободно отглеждане	Подово отглеждане	Уголемени клетки		
1	Производствени обект, предмет на инспекция	10	98	46	287	198
2	Инспектирани производствени обекти	9	98	47	180	185
3	Производствени обекти без несъответствие	9	94	47	168	178
Брой несъответствия						
4	Персонал	0	0	0	2	0

5	Инспекция	0	0	0	2	0
6	Записи	0	0	0	2	2
7	Свобода на движение	0	0	0	2	0
8	Позволено пространство	0	0	0	0	0
9	Сгради и настаняване	0	2	0	5	5
10	Минимално осветление	0	0	0	0	0
11	Подово покритие (за прасета)	0	0	0	0	0
12	Материали	0	0	0	0	0
13	Автоматично и механично оборудване	0	2	0	0	0
14	Храна, вода и други вещества	0	1	0	0	0
15	Хемоглобин (телета)	0	0	0	1	0
16	Храна от фибри (телета и свине)	0	0	0	0	0
17	Наранявания	0	0	0	0	0
18	Процедура на отглеждане	0	0	0	1	0
19	Несъответствие А	0	3	0	8	7
20	Несъответствие Б	0	1	0	4	0
21	Несъответствие В	0	0	0	0	0

Таблица 4:

Брой Категория животни		Рогат добитък (освен телета)	Овце	Коз и	Домашни птици (*)	Щраусов и птици	Патици	Гъски	Животни отглеждани за кожа	Пуйки
1	Производствени обект, предмет на инспекция	2294	1360	433	200	3	148	1	0	2
2	Инспектирани производствени обекти	1889	1072	350	224	3	166	1	0	3
3	Производствени обекти без несъответствие	1646	990	324	211	3	166	1	0	3
Брой несъответствия										

4	Персонал	75	28	4	8	0	0	0	0	0
5	Инспекция	9	2	1	5	0	0	0	0	0
6	Записи	25	16	7	8	0	0	0	0	0
7	Свобода на движение	19	7	2	0	0	0	0	0	0
8	Сгради и настаняване	133	36	13	4	0	0	0	0	0
9	Автоматично и механично оборудване	9	1	0	2	0	0	0	0	0
10	Храна, вода и други вещества	105	20	2	0	0	0	0	0	0
11	Наранявания	11	6	0	0	0	0	0	0	0
12	Процедура на отглеждане	12	0	1	1	0	0	0	0	0
13	Несъответствие А	106	45	11	13	0	0	0	0	0
14	Несъответствие Б	132	32	15	0	0	0	0	0	0
15	Несъответствие В	5	5	0	0	0	0	0	0	0

(*) Птици от вида *Gallus gallus*, освен кокошки носачи

Сравнителният анализ, изготвен въз основа на получените в срок доклади от ОДБХ за извършените проверки в производствени обекти за спазване на изискванията за хуманно отношение, показва следното:

- несъответствията, открити в животновъдни обекти за отглеждане на домашни птици, основно са превишаване на определения капацитет и неспазване на заложената процедура за отглеждане;
- в сравнение с 2015 г. през 2016 г. се наблюдава подобряване на условията на отглеждане на животните по отношение на сградов фонд, автоматично оборудване и механично оборудване;
- наблюдава се намаляване броя на обектите тип „задан двор“, което води към повишаване тенденцията при ХОЖ;

През 2016 г. на територията под контрол на ОДБХ Бургас са извършени общо 443 броя проверки за спазване изискванията за хуманно отношение и защита на животните, от които по време на транспорт 71 броя, на мястото на заминаване – 9 броя, след транспортиране - 152 броя и в животновъдни обекти – 211 броя.

На територията под контрол на ОДБХ Благоевград, в сравнение с 2015 г., е понижен броя на извършените проверки във ферми.

В ОДБХ Габрово при проверките на обекти, в които се отглеждат ЕПЖ и ДПЖ, не са установени груби нарушения на правилата за хуманно отношение при отглеждане. Най-често констатираните нарушения са незначителни пропуски от страна на стопаните при воденето на необходимата документация във фермите или несъхраняване на документацията в обекта.

При извършените инспекции на обектите за птици не са установени нарушения. В обектите за стокови носачки също няма установени нарушения.

Завишеният брой извършени проверки спрямо заложения брой по план при ЕПЖ включително и при отглеждане на телета, се дължи на засиленият контрол в тези обекти, породен от усложнената епизоотологична обстановка през 2016 г. по отношение на заболяването Заразен нодуларен дерматит (ЗНД), както и проверките извършвани във връзка с изпълнението на Държавната профилактична програма. При направените измервания на зоохигиенните показатели (газове, температура, влажност, течение, шум и осветеност) е установено, че проверените обекти отговарят на изискванията на нормативите изисквания.

В ОДБХ Кърджали, при сравняване на резултатите от инспекциите за 2014 г., 2015 г. и за 2016 г. се наблюдава подобряване на условията на отглеждане на животните по отношение на сградов фонд и оборудване, както и намаляване на броя на животновъдните обекти, в които не се водят дневниците по чл.132, ал.1, т. 13.

В ОДБХ Монтана при извършения сравнителен анализ на проверките във фермите през 2015 г. и през 2016 г., се установява намаляване броят на животните и животновъдните обекти от всички видове. Наблюдава се запазване на вида на констатираните несъответствия като липса на задължително водената документация със записи за извършените ветеринарномедицински мероприятия, както и по отношение на „сгради и настаняване” - необходимост от ремонт на сградите и оборудването, подмяна на осветителни тела в помещенията.

При извършения сравнителен анализ върху констатациите от проверките през 2014 г., 2015 г. и 2016 г. се наблюдава тенденция на намаляване броят на несъответствията в законодателството в областта на хуманното отношение към животните, отглеждани във ферми, се установява и в ОДБХ Перник.

През 2016 г. са извършени 260 бр. проверки на животновъдни обекти, в които се отглеждат селскостопански животни, на територията на ОДБХ Разград, което представлява покачване от 130 % в сравнение с проверките, извършени през 2015 г., но с 6,5 % по-малко от тези, извършени през 2014 г. Констатираните несъответствия касаят основно животновъдни обекти за едри и дребни преживни животни и се отнасят главно до сгради и настаняване и храна и вода. През 2016 г. се наблюдава ръст от 120 % в извършените проверки в животновъдни обекти за отглеждане на домашни птици (птици от вида Gallus gallus), във ферми за угодяване на пилета бройлери, спрямо 2015 г. и 2014 г. Ръстът се дължи основно на повишаване на броя на животновъдните обекти за отглеждане на пилета - бройлери на територията на област Разград.

II. По време на транспорт, в съответствие с изискванията, посочени в чл. 27 на Регламент (ЕО) 1/2005 от 22 декември 2004 г. относно защитата на животните по време на транспорт:

Във връзка с чл. 27, ал. 2 на Регламент (ЕО) 1/2005 в настоящия доклад са представени основните нарушения, констатирани при извършване на проверки за спазване изискванията за хуманно отношение към животните по време на транспорт, както и корективните мерки, предприети от българските власти за тяхното отстраняване.

Със заповед № РД 11-907 от 02.05.2017 г. на изпълнителния директор на БАБХ е утвърдена актуализирана версия на Стандартна оперативна процедура (СОП) за извършване на официален контрол за спазване правилата за хуманно отношение към животните при продължителни пътувания.”

http://www.babh.government.bg/userfiles/files/Proceduri%20BABH/ZHOJKF/SOP%20AW%2017_Final_02.05.2017-1-1.docx

Съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1/2005 на Съвета от 22.12.2004 г. относно защитата на животните по време на транспорт през 2016 г. продължи издаването на лицензи на водачите на превозни средства, превозващи живи животни, с което се гарантира спазване на правилата за хуманно отношение и защита на животните по време на транспорт.

За 2016 г. са издадени лицензи за кратки пътувания – 94 броя, и за продължителни пътувания – 19 броя. В дирекция ЗХОЖКФ се поддържа в актуалност регистър на издадените лицензи за превоз на живи животни съгласно чл. 166 от ЗВД и въвеждане на актуална информация за одобрените превозни средства в интегрираната информационна система на БАБХ - ВетИС.

Във връзка с прилагане на разпоредбите на чл. 24, ал. 2 на Регламент (ЕО) № 1/2005 – продължава взаимодействието с подаване на сигнали от и до други контактни точки по отношение на констатираните нарушения на изискванията за хуманното отношение към животните по време на транспорт.

През 2016 г. са получени 4 сигнала от други контактни точки към нас и са подадени 652 сигнала от БАБХ към други контактни точки, като по-голямата част от тях са констатирани от официалните ветеринарни лекари на Граничен инспекционен пункт “Капитан Андреево”.

През 2016 г. се наблюдава положителна тенденция при получаването на сигнали за констатирани нарушения на правилата за ХОЖ по време на транспорт.

През последните години се постигна тясно сътрудничество между отделните държави членки, отразяващо се в добра комуникация и своевременно уведомление за всяко несъответствие.

Всичко това е в резултат от провежданите регулярни срещи на контактните точки за хуманно отношение към животните по време на транспорт, на които срещи добрата комуникация и обмяната на информация и опит, добрите практики и ръководства всеки път са точка от дневния ред. През 2016 г. са извършени общо 20 185 броя проверки. Процентът на констатираните несъответствия за 2016 г. е 0,63 %. Данните са илюстрирани в таблицата по-долу:

Таблица 5: Брой проверки и процент (%) на несъответствие

Проверки и несъответствия	2013	2014	2015	2016
Проверени транспортни средства	20660	11631	19693	18656
Процент на несъответствие	0,57	4,2	0,44	0.63

Броят на проверките на транспортни средства е по-малък в сравнение с тези, извършени през 2015 г., но процента на несъответствия остава близък.

Официалният контрол, извършван във фермите и по време на транспорт на живи животни, се подобрява, базирано на периодичното обучение на официалните ветеринарни лекари, както и на съвместни срещи с всички заинтересовани страни по хуманно отношение към животните.

Засилване на контрола за спазване правилата за хуманно отношение към животните по време на транспорт:

1. Като допълнение на писмените указания и с цел гарантиране благосъстоянието на животните, транспортирани от Р България за Р Турция, БАБХ изисква всички транспортни средства, които се използват, да бъдат одобрени и да отговарят на изискванията за превоз на животни с продължителност над 8 ч., независимо че необходимото време за транспорт е под 8ч.

2. За 2016 г. при осъщественият официален контрол за констатираните нарушения от превозвачи с произход различни държави членки /ДЧ/ своевременно са уведомени съответните компетентни органи, съгласно чл. 26 на Регламент (ЕО) № 1/2005.

3. При неспазване изискванията на Регламент (ЕО) № 1/2005, се налагат необходимите санкции, както за физически, така и за юридически лица, съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност.

4. Последващ мониторинг: Във връзка с констатираните нарушения се извършват периодични проверки от експерти с цел гарантиране спазване на изискванията на Регламент (ЕО) № 1/2005.

Сравнителен анализ:

1. През 2016 г. се извършвани проверки на пътя по време на транспорт съвместно с органите на Министерство на вътрешните работи. Целта на проверките е да се засили контрола цялостно и да се прекрати транспортирането на живи животни в нелицензирани за целта транспортни средства;

2. За 2016 г. няма постъпили заявления в ЦУ на БАБХ за временно отнемане на лицензи за превоз на животни и удостоверения за правоспособност на водачи съгласно ЗВД;

3. При лицензираните превозвачи констатираните несъответствия стават все по-малко и по-незначителни;

4. В резултат на проведените обучения от ЦУ на БАБХ, както и от обученията по програмата BTSF, експертите, които одобряват транспортни средства са много по-подготвени и обучени.

От извършения сравнителен анализ можем да направим заключение, че има тенденция към подобряване ефективността на осъществявания контрол.

В таблиците по- долу са представени данни за извършените проверки по време на транспорт през 2016 г.:

Таблица 1: Видове недискриминационни проверки, извършени в съответствие с член 27, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1/2005															
<u>Вид (1):</u>	ЕПЖ			Свине			ДПЖ			ЕК			Други видове		
<u>Видове недискриминационни проверки (2)</u>	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспорт	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспорт	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспорт	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспорт	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспорт
Брой недискриминационни проверки	349	1995	3062	64	31	7298	172	18	954	31	26	49	137	44	5955
Брой проверени животни	3677	60745	14440	9939	3798	446988	4831	844	31127	392	47	421	1362789	931165	17250704
Брой проверени транспортни средства	259	1995	2826	64	31	6743	77	18	712	12	25	45	102	44	5703
Брой проверени придружаващи документи	268	1995	3059	64	31	7228	151	17	946	15	24	49	112	46	5940

Таблица 2: Категория и брой случаи на неспазване на изискванията на Регламент (ЕО) № 1/2005, констатирани по време на недискриминационните проверки

<u>Вид (1):</u>	ЕПЖ			Свине			ДПЖ			ЕК			Други видове		
<u>Категории на нарушенията</u>	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспорт	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспорт	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспорт	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспорт	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспорт
Годност на животните за транспорт	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Транспортни практики, допустима пространствена площ, височина	0	6	0	0	2	0	0	5	0	0	7	0	0	0	0

Транспортни средства и допълнителни разпоредби относно кораби, превозващи животни, или контейнеровози, както и относно пътуванията с дълга продължителност	0	3	0	1	0	1	0	8	0	0	3	0	0	0	0
Поене и хранене, продължителност на пътуването и периоди на почивка	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Документация	0	21	0	0	3	0	0	20	0	0	19	0	0	3	1
Други случаи на неспазване на изискванията	0	5	0	1	3	0	0	11	0	0	2	0	0	2	0
Общ брой случаи на неспазване на изискванията	0	35	0	2	8	1	0	45	0	0	31	0	0	5	1

Таблица 3. Категория и брой действия, предприети от компетентния орган след констатиране на случаи на неспазване на изискванията на Регламент (ЕО) № 1/2005

<u>Вид (1):</u>	ЕПЖ			Свине			ДПЖ			ЕК			Други видове		
<u>Категории на нарушенията</u>	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспорт	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспорт	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспорт	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспорт	на място на заминаване	по време на транспорт	след транспорт
А. Наложени санкции	0	27	0	1	5	1	0	13	0	0	20	0	0	2	2
Б. Привеждане в действие и обмен на информация	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Съгласно изискванията на Регламент № (ЕО) № 1/2005 на Съвета от 22.12.2004 г., относно защитата на животните по време на транспорт, през 2016 година продължи издаването на лицензи на водачите на превозни средства, превозващи живи животни, с което се гарантира спазване на правилата за хуманно отношение и защита на животните по време на транспорт.

През 2016 г. продължи издаването на лицензи за превоз на живи животни, с цел спазване изискванията на националното и европейско законодателство в сферата на хуманното отношение към животните по време на транспорт. През 2016 година са издадени лицензи за кратки пътувания – 95 броя и за продължителни пътувания – 18 броя.

Във връзка с изискванията за хуманно отношение към животните по време на транспорт се поддържа регистър на издадените лицензи за превоз на живи животни и се въвежда актуална информация за одобрените превозни средства на електронната страница и в информационната система на БАБХ.

Във връзка с прилагане на разпоредбите на чл. 24. ал. 2 на Регламент (ЕО) № 1/2005 – продължава кореспонденцията по подаване на сигнали от и до други контактни точки съгласно Регламент (ЕО) № 1/2005 по отношение на констатираните нарушения на хуманното отношение към животните по време на транспорт.

През 2016 година са получени 24 сигнала от други контактни точки към България и са подадени 675 сигнала от БАБХ към други контактни точки, като по-голямата част от тях са констатирани от официалните ветеринарни лекари на граничен инспекционен пункт “Капитан Андреево”.

През 2016 година се наблюдава положителна тенденция за получаване на сигнали за констатирани нарушения на правилата за ХОЖ по време на транспорт. През последните години се постигна тясно сътрудничество между отделните държави членки, добра комуникация и своевременно уведомление. Всичко това е в резултат от провежданите регулярни срещи на контактните точки за хуманно отношение към животните по време на транспорт, на които в дневния ред основа тема е добрата комуникация и обмен на информация и опит, добри практики и ръководства.

II.2. Граничен контрол

Внос на храни от животински произход, живи животни, фуражи и странични животински продукти

Като специализирано звено в структурата на Българската агенция по безопасност на храните, отдел „Организация и управление на граничния контрол” (ОУГК) към дирекция ”Граничен контрол“ методически ръководи, координира и контролира извършването на официален граничен контрол от н-к отделите и инспекторите в отделите „ГИП-Калотина, ГИП-Капитан Андреево, ГИП-Гюешево, ГИП-Златарево, ГИП-Брегово, ГИП-Варна, ГИП-Бургас, ГИП-Летище София

Основна цел на осъществяваната от дирекция „Граничен контрол” (ГК) дейност е осигуряване на ефективен официален контрол и спазване изискванията на европейското и национално законодателство.

Осъществяваният граничен контрол включва граничен ветеринарномедицински контрол, граничен фитосанитарен контрол и граничен здравен контрол.

1.1. Граничен ветеринарномедицински контрол за спазване изискванията на европейското и национално законодателство, касаещо вноса, износа и транзита на:

- продукти от животински произход;
- живи животни и фуражи;
- продукти от животински произход, предназначени за лична консумация от пътниците - съгласно Регламент (ЕО) № 206/2009 г.;

- на влизащите в страната домашни любимци, съпровождащи пътниците от трети страни - съгласно Регламент (ЕО) № 576/2013

Официалният контрол на търговските пратки на продукти от животински произход, фуражи и живи животни се извършва, съгласно Решение на Комисията 2007/275/ЕС. Контрола се осъществява от гранични ветеринарни инспектори - официални ветеринарни лекари (ОВЛ) на 8 (осем) одобрени от ЕК „Гранични инспекционни пунктове“ (ГИП): Пристанище Варна - Запад; Пристанище-Бургас; Капитан Андреево; Златарево - шосе; Гюешево - шосе; Калотина - шосе; Летище София; Брегово-шосе. Освен на одобрените ГИП, контрол на личния багаж на пътниците и на домашни любимци се осъществява и на входни пунктове: Малко Търново, Лесово, Логодаж, Стрезимировци, Летище Варна, Летище Бургас.

1.2. Граничен фитосанитарен контрол /карантинен/ при внос на растения и растителни продукти за България и държави членки на ЕС, в съответствие с европейските стандарти и Директиви 2000/29, 98/22 и др. Официалният контрол се извършва на граничните инспекционни фитосанитарни пунктове, които са идентични с ГИП.

1.3. Граничен здравен контрол върху вноса на „високорискови“ храни от неживотински произход съгласно изискванията на европейското законодателство, който се осъществява на определени пунктове за внос (ОПВ), първи пунктове за въвеждане (ППВ) и контролни пунктове (КП), определени от компетентния орган и нотифицирани пред ЕК. Определените гранични пунктове за извършване на официален контрол върху вноса на храни от неживотински произход са: Капитан Андреево, Пристанище Бургас, Пристанище Варна, Пристанище Варна - запад, Летище София.

ГИП Капитан Андреево е приведен в съответствие за извършване както на ветеринарен, така и на фитосанитарен и здравен граничен контрол.

Официалният граничен контрол включва извършването на документални, идентификационни и физически проверки, включително вземане на проби и предприемане на корективни действия при установяване на несъответствие с изискванията на законодателството.

III. Съответствие със законодателство по безопасност на храните и фуражите

Официалният контрол върху вноса на храни от животински и неживотински произход, фуражи, живи животни, материали и предмети в контакт с храни и ГМО, с произход от определени трети страни, се осъществява при стриктно спазване на изискванията на регламентите и директивите на ЕС, както и при спазване на националното приложимо законодателство в областта.

За безпристрастност и качество на контрола се използват стандартни оперативни процедури разработени от отдел ОУГК, в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 882/2004 относно официалния контрол.

3.1. Актуално законодателство в областта на вноса и контрола на храни и фуражи от неживотински произход, материали и предмети в контакт с храни, ГМО и внос на биологично произведени храни и продукти може да бъде намерено на интернет страницата на БАБХ тук:

http://www.babh.government.bg/bg/Page/border_control/index/border_control

3.2. Одобрени пунктове за внос

В съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 882/2004, Компетентните органи следва да обявят публично одобрените гранични инспекционни пунктове, определени пунктове за внос, определени гранични пунктове и контролни пунктове на своята територия.

Информацията може да бъде намерена на интернет страницата на БАБХ тук:

http://www.babh.government.bg/bg/Page/kontrolni_punktove/index/kontrolni_punktove

III.1. Честота и вид на съответствието

Резултати от контролна дейност на дирекция Граничен контрол - резултатите са представени в табличен вид

Резултати от контролната дейност при внос на растения и растителни продукти в периода 01.01.2016 - 31.12.2016 година (подробни данни)

АЕРОГАРА

Вид	Брой партиди общо/	Количество, брой, м3/	Визуално експертни партиди/	Лабораторно анализирани партиди/	Произход	Внос за България / партиди/	Внос за други страни-членки /бр.партиди/
I.Посевен материал							
ДОМАТИ	18	6,794 кг.	18	18	Израел	18	
* *	2	0,436 кг.	2	2	КИТАЙ	2	
* *	2	4,320 кг.	2	2	КОРЕЯ	2	
* *	2	2,68 кг.	2	2	САЩ	2	
ЛУК (Аллиум Фистулосум)	1	5,400 кг.	1		ЯПОНИЯ	1	
ПАТЛАДЖАН	1	12,04	1		ИЗРАЕЛ	1	
СЛЪНЧОГЛЕД	1	3 кг.	1		САЩ	1	
ТИКВИ	1	4 кг.	1		ИНДИЯ	1	
ПЪПЕШ	1	9,063 кг..	1		ИЗРАЕЛ	1	
ПИПЕР	1	6,241 кг.	1		ИЗРАЕЛ	1	
ПИПЕР	1	0,600 кг..	1	1	САЩ	1	
ПШЕНИЦА	1	2000 кг.	1	1	САЩ	1	
II.Посадъчен материал							
КАЛАДИУМ	1	4400 бр.	1	1	САЩ	1	
РЕЗНИЦИ	3	82300 бр.	3		КЕНИЯ	3	
РЕЗНИЦИ	1	2500 бр.	1		ИЗРАЕЛ	1	
РЯЗАН ЦВЯТ							
РОЗИ	57	465538 бр.	57		ЕКВАДОР	57	
РОЗИ	1	1256 бр.	1		ЮАР	1	
ГИПСОФИЛА	17	33220 бр.	17		ЕКВАДОР	17	
ГИПСОФИЛА	2	1300 бр.	2		КЕНИЯ	2	
РОЗИ	66	790894бр.	66		КЕНИЯ	66	
СОЛИДАГО	3	2800 бр.	3		ИЗРАЕЛ	3	
ГИПСОФИЛА	26	59000 бр.	26		ИЗРАЕЛ	26	
ОРХИДЕИ	2	34000 бр.	2		ТАЙЛАНД	2	
ЕУСТОМА	6	12250 бр.	6		ИЗРАЕЛ	6	

Зеленчуци / БОСИЛЕК/	200	17429 кг.	200		ИЗРАЕЛ	200	
АЛИУМ	78	1794 кг.	78		ИЗРАЕЛ	78	

БУРГАС

Вид	Брой р.партиди общо/	Количество /тон/	Визуал но ектиран и р.партиди/	Лабораторно лизирани партиди/	РЗД	Произход	Внос за България /бр.партиди/	Внос ути страни членки р.партиди/
Citrus sinensis	28	639,232	6	0	22	ЮАР	28	0
Citrus sinensis	10	239,520	3	0	7	ЕГИПЕТ	10	0
Citrus paradisi	21	415,525	13	0	8	ЮАР	21	0
Citrus limon	27	697,248	2	0	25	АРЖЕНТИНА	27	0
Citrus maxima	9	157,982	7	0	2	КИТАЙ	9	0
Pyrus communis	9	202,100	0	0	9	ЮАР	9	0
Pyrus communis	1	22,050	0	0	1	АРЖЕНТИНА	1	0
Lens spp.	3	72,000	3	0	0	КАНАДА	3	0
Lens spp.	8	182,600	8	0	0	САЩ	8	0
Phaseolus vulgaris	5	115,000	5	0	0	ЕГИПЕТ	5	0
Oryza sativa	2	50,000	2	0	0	КАМБОДЖА	2	0
Panicum spp. нарско просо/	1	24,902	1	0	0	КАНАДА	1	0
Carthamus orius /шафранка/	1	18,000	0	0	1	Русия	1	0
Дървен иал Quercus alba	1	29.377 М3	1	0	0	САЩ	1	0
Посадъчен материал orylus avellana	1	55000 бр.	1	0	0	Грузия	0	1
ДОМ	226	9515	111	4			222	

ВАРНА

Вид	Брой р.партиди общо/	Количество о н,брой,м³/	Визуално спектирани р.партиди/	Лабораторно лизирани партиди/	Произход	Внос за ългария партиди/	Внос за ути страни- членки р.партиди/	РЕЕКСПОР Т р.партиди/
Приложения								
Посевен м-								
Посадъчен								
Лайм	1	11	1	1	Виетнам	1	0	0
Приложен								

Фасул	35	829	22	22	Египет	7	15	13
Фасул	154	3696	72	72	Етиопия	0	61	93
Фасул	4	99	2	2	Канада	0	0	4
Фасул	11	253	6	6	Китай	1	5	5
Фасул	2	44	2	2	Киргизстан	0	0	2
Фасул	9	223	4	4	Украина	0	0	9
Фасул	46	1042	22	22	Аржентина	3	1	42
Фасул	1	23	1	1	Мадагаскар	1	0	0
Ориз	10	246	10	0	Виетнам	0	0	10
Ориз	2	50	2	0	Египет	0	0	2
Ориз	66	1 620	65	0	Индия	3	24	39
Ориз	250	6 247	250	0	Камбоджа	1	142	107
Ориз	38	949	38	0	Мианмар	8	0	30
Ориз	9	225	9	0	Пакистан	1	0	8
Ориз	22	551	22	0	Тайланд	0	8	14
Леща	82	1989	51	51	Канада	16	11	55
Леща	8	216	11	11	Турция	1	4	3
Леща	9	221	3	3	САЩ	6	0	3
Леща	1	18	1	1	Сирия	0	0	1
Царевица кан.	16	415	10	10	Аржентина	7	8	1
Царевица кан.	12	312	5	5	Бразилия	0	12	0
Царевица кан.	8	169	3	3	САЩ	3	5	0
Грах	1	1	1	1	САЩ	1	0	0
Нахут	4	94	3	3	Аржентина	0	4	0
Нахут	2	42	2	2	Канада	0	1	1
Нахут	2	48	1	1	Русия	0	2	0
Нахут	0	1	1	1	Турция	0	0	0
Нахут	1	3	1	1	Казахстан	1	0	0
Соя	1	20	1	1	Канада	1	0	0
Слънчогле	2	29	2	2	Турция	0	0	2
Слънчогле	2	2400	12	12	Украина	0	2	0
Канарено	3	71	3	3	Канада	3	0	0
Канарено	1	23	1	1	Канада	1	0	0
Конопено	1	25	1	1	Индия	1	0	0

Ряпа семе	1	123	2	2	САЩ	1	0	0
Ряпа семе	3	58	2	2	Нова Зеландия	3	0	0
Райграс	0	1	1	1	САЩ	0	0	0
Бакла	0	1	1	1	Египет	0	0	0
Бакла	1	6	1	1	Китай	1	0	0
Пшеница	4	57	7	7	Турция	4	0	0
Зелен боб	0	1	1	1	Аржентина	0	0	0
Дървен м-	1	29м3	0	0	САЩ	1	0	0

КАЛОТИНА

Вид	Брой партиди / общо/	Количество тон, брой, м3/	Визуално експертни партиди/	Лабораторно тизирани партиди/	Произход	Внос за България партиди/	Внос за други страни-членки /бр.партиди/
I.Посевен материал							
Capsicum annuum	9	3,3723	9	27	Сърбия	9	0
Helianthus annuus	4	24,799	4	0	Сърбия	4	0
Glycine max	11	179,625	11	0	Сърбия	11	0
Zea mays	15	1883,33905	15	23	Сърбия	15	0
Medicago sativa	2	5,6	2	0	Сърбия	2	0
Solanum lycopersicum	3	0,02326	3	11	Сърбия	3	0
Brassica oleraceae	1	0,015	1	1	Сърбия	1	0
II.Посадъчен материал							
Rosa sp.	3	42289	3	0	Сърбия	3	0
Malus domestica	15	139040	15	23	Сърбия	15	0
Pyrus communis	7	17170	7	7	Сърбия	7	0
Cydonia oblonga	7	4450	7	1	Сърбия	7	0
Prunus domestica	20	94690	20	27	Сърбия	20	0
Prunus armeniaca	8	3970	8	0	Сърбия	8	0
Prunus persica	6	3710	6	0	Сърбия	6	0
Prunus avium	6	6080	6	2	Сърбия	6	0
Prunus cerasus	12	92510	12	3	Сърбия	12	0
Mespilus germanica	3	650	3	0	Сърбия	3	0
Juglans regia	6	8720	6	0	Сърбия	6	0
Vaccinium myrtillus					Сърбия		

III.Дървен материал							
Quercus robur	10	114,222	10	0	Сърбия	10	0
Quercus robur	15	269,151	15	0	Босна и Цергвина	15	0
IV.Други							
Capsicum annuum	2	9,11	2	0	Сърбия	2	0
Citrus limon	5	103,68	5	0	Сърбия	5	0
Citrus paradisi	4	83,6515	4	0	Сърбия	4	0
Citrus sinensis	1	20,4	1	0	Сърбия	1	0
Solanum tuberosum							
Phaseolus vulgaris							
Solanum lycopersicum	1	8,8	1	0	Сърбия	1	0

ГЮЕШЕВО

Вид	Брой партиди общо/	Количество в,брой,м3/	Визуално спектирани р.партиди/	Лабораторно нализирани бр.партиди/	Произход	Внос за България р.партиди/	Внос за други страни- членки р.партиди/
Pinus sylvestris	5,00	1220,00	5,00	0,00	Македония	0,00	5,00
Pinus Waterieri	1,00	10,00	1,00	0,00	Македония	0,00	1,00
Pinus Mugo	1,00	30,00	1,00	0,00	Македония	0,00	1,00
Pinus fastigiata	1,00	10,00	1,00	0,00	Македония	0,00	1,00
Pinus nigra	3,00	600,00	3,00	0,00	Македония	0,00	3,00
Abies Blue	1,00	15,00	1,00	0,00	Македония	0,00	1,00
Abies Koreana	1,00	30,00	1,00	0,00	Македония	1,00	0,00
Picea Blue and	1,00	20,00	1,00	0,00	Македония	1,00	0,00
Picea Carol	2,00	90,00	2,00	0,00	Македония	0,00	2,00
Picea Omorika	1,00	450,00	1,00	0,00	Македония	1,00	0,00
Picea Conica	5,00	4170,00	5,00	1,00	Македония	4,00	1,00
Prunus otto	1,00	100,00	1,00	0,00	Македония	1,00	0,00
Helianthus annus	2,00	44,00	2,00	0,00	Македония	2,00	0,00
Capsicum annum	234,00	814,85	234,00	0,00	Албания	138,00	96,00
Capsicum annum	38,00	784,48	38,00	0,00	Македония	38,00	0,00
Citrus lemon	6,00	125,96	6,00	0,00	Аржентина	5,00	1,00
Citrus lemon	4,00	2,82	4,00	0,00	Албания	2,00	2,00
Palmae	1,00	30 бр.	1,00	0,00	Испания	1,00	0,00
Solanum gena	7,00	6,00	7,00	0,00	Албания	4,00	3,00

Citrus sinensis	1,00	1,51	1,00	0,00	Албания	0,00	1,00
Всичко:	316,00	6775 бр. 779,63 т.	316,00	1,00		198,00	118,00

Други стоки контролирани на ГКПП

лево :

Вид	Брой партиди общо/	Количество тон,брой,м3/	Визуално спектирани р.партиди/	Лабораторно нализирани бр.партиди/	Произход	Внос за България р.партиди/	Внос за други страни- членки р.партиди/
ДОМ -Pinus spp.	147,00	8422,00	147,00	0,00	Македония	26,00	121,00
ДОМ -Pinus spp.	252,00	9733,00	252,00	0,00	Албания	155,00	97,00
ДОМ -Pinus spp.	2,00	798,00	2,00	0,00	Косово	2,00	0,00
Thuja Smaragd	126,00	305453,00	126,00	0,00	Македония	13,00	113,00
Chamaecyparis mnaris	34,00	31597,00	34,00	0,00	Македония	2,00	32,00
Juniperus ssp.	32,00	32437,00	32,00	0,00	Македония	4,00	28,00
Buxus	45,00	14960,00	45,00	0,00	Македония	30,00	15,00
Cupressocyparis di	4,00	5808,00	4,00	0,00	Македония	0,00	4,00
Taxus	3,00	580,00	3,00	0,00	Македония	2,00	1,00
Berberis	14,00	4048,00	14,00	0,00	Македония	1,00	13,00
Acer	6,00	1365,00	6,00	0,00	Македония	1,00	5,00
Rossa	1,00	50,00	1,00	0,00	Холандия	0,00	1,00
Rhododendron	31,00	10876,00	31,00	0,00	Холандия	5,00	26,00

ЗЛАТАРЕВО

Вид	Брой партиди общо/	Количество тон,брой,м3/	Визуалн о ектирани партиди/	Лабораторно нализирани р.партиди/	Произход	Внос за България р.партиди/	Внос за други рани-членки р.партиди/
пипер	709	7587.749 т	709	0	Македония	709	24
пипер	48	180.229 т	48	0	Албания	48	8
патладжан	30	232.834 т	30	0	Македония	30	3
патладжан	6	5.460 т	6	0	Албания	6	0
разсад- граставици	1	56320 бр.	1	0	Албания	1	0
ДОМ	23	378 бр.	23	0	Македония	23	0
ДОМ	6	152 бр.	6	0	Албания	6	0
Всичко:	823	8006.272 т бр.	823	0	Македония ния	823	35

БРЕГОВО

Вид	Брой партиди общо/	Количество тон,брой,м3/	Визуал но ектирани партиди/	Лабораторно анализирани р.партиди/	Произход	Внос за България партиди/	Внос за други членки бр.партиди/
Rubus spp.	2	25000бр.	0	0	Сърбия	0	0
Prunus domestica	1	1500бр.	0	0	Сърбия	0	0
Armeniaca vulgaris	1	400бр.	0	0	Сърбия	0	0
Prunus persica	1	600бр.	0	0	Сърбия	0	0
Всичко:	5	27500бр.	0	0		0	0

К АНДРЕЕВО

вид	количество	С натрупване от м.януари			произход
		до м.декември			
1	2	6	7	8	9
Раст.продукти България		количество	бр.пратки	бр.МПС	от страна
1.Пресни чуци					
- патладжан	т.	2570,0	447	447	Турция
- пипер	т.	11744,3	1230	1230	Турция
2.Пресни ове					
- Цитруси	т.	38309,4	1722	1722	Турция/ Иран
- кайсии		227,4	15	15	Турция
- нектарини		176,2	11	11	Турция
- череши		300	15	15	Турция
- круши	т.	-	-	-	Турция
- сливи		-	-	-	Турция
- дюли	т.	113,6	29	29	Турция
- ябълки	т.	-	-	-	Турция
3.Рязан цвят	бр.	38684680	207	207	Турция
4. Картофи за	т.	3703	161	161	Турция
5. Фасул за мация	т.	108,1	5	5	Киргизст ан
6. Оризова	т.	6	1	1	Турция
7. Леща	т.	50	3	3	Турция

1	2	6	7	8	9
8.Декоративни ета	бр.				
9.Растения за дане- Орех	бр.	221490	40	40	Турция
10.Цветни ици	бр.	11328	1	1	Турция

11.Фасул за	т.	-	-	-	Турция
12.Слънчоглед сев	т	30 875	2	2	Турция
13. Царевица сев	т.	10 136	1	1	Турция
14. Грах за	т.	14,2	1	1	Турция
15. Семена фасул	кг.	5000	1	1	Турция
16. Семена за лук	кг.	50	1	1	Турция
II.Внос за ЕС от други страни:					
18. Пресни ове					
- дюли	т.	2230,9	793	793	Турция
- цитруси	т.	162607,8	7242	7242	Турция, Кентина
- кайсии	т.	7681,2	508	508	Турция
- праскови	т.	881,5	140	140	Турция
- череши	т.	32512,1	1910	1910	Турция
- круши	т.	693,3	304	304	Турция
- ябълки	т.	16,3	1	1	Турция
- нектарини	т.	2798,6	269	269	Турция
18. Пресни чуци					
- патладжан	т.	12134,0	3449	3449	Турция
- пипер	т.	60326,3	5721	5721	Турция,
19. Рязан цвят	бр.	92107555	1115	1115	Турция
20.Растения за дане	бр.	205035	22	22	Турция
21. Зелени и	т.	215,8	511	511	Турция
22. Сливи	т. бр.	721,8	593	593	Турция
23.Орехи за дане		15000	1	1	Турция
24.Леща за мация	т.	92,3	5	5	Турция
25.Фасул за мация	т.	22,0	1	1	Турция
26.Слънчоглед сев	т.	5375	325	325	Турция
27. Венци	бр.	479161	62	62	Турция
28.Саксийни	бр.	302433	12	12	Турция
29.Картофи за м.	т.	1060	48	48	Турция

30.Царевица за	т.	1 230 149	73	73	Турция
31.семена за цвекло	т.	20 020	2	2	Турция
32.Треви стения	бр.	2958184	27	27	Турция
33.Лук за дане	т.	-	-	-	Турция
34.Булгур	т.	43,4	2	2	Турция
35.Луковици ажд.	бр.	24364857	33	33	Турция
36.Граха за	т.	22	1	1	Турция

**Резултати от контролната дейност при вноса на храни и фуражи от животински
произход и живи животни в периода 01.01.2016 - 31.12.2016 година**

Страна на произход	CN код на стоката	Пратки (брой)	Лабораторни анализи (брой)	Изследвани за	Отхвърлени пратки (брой)	Отхвърле- ни RASFF
Турция	пипер	35587	4299	пестицидни остатъци	65	1
Турция	пипер	378	12	пестицидни остатъци	0	-
Турция	лимони	4968	602	пестицидни остатъци	52	46
Турция	кайсии	509	53	сулфити	11	-
Турция	лозови листа	9	3	пестицидни остатъци	2	-
Грузия	лешници	385	77	афлатоксини	5	-
Афганистан	сушено грозде	7	4	афлатоксини	0	-
Индия	сусам	40	8	салмонела	0	-
Китай	чай	25	2	пестицидни остатъци	0	-
САЩ	шам фъстък	6	1	афлатоксини	1	-
Индия	ензими	5	2	хлорамфеник ол	0	-
Сърбия	малини	4	1	норовирус	0	-
Всичко:		41 923	5064	-	136	47

Внос на храни и продукти от животински произход - През 2016 година е осъществен граничен ветеринарномедицински контрол върху 24525 броя пратки храни от

животински произход и на 808 броя пратки живи животни. Контрола включва 100% проверка на документите, проверка за идентичност, физическа проверка и проверка за хуманно отношение по време на транспорт.

Резултати от контролната дейност при внос на биологично произведени продукти и храни с произход трети страни в периода 01.01.2016 - 31.12.2016 година (обобщени данни)

Дирекция „Граничен контрол“ спазва стриктно агнажиментите си по извършване на контрол при внос в Р. България на биологично произведени храни и продукти съгласно Наредба 1 от 07-ми февруари 2013 г. за прилагане на правилата на биологично производство на растения, животни и аквакултури, растителни, животински продукти, продукти от аквакултури и храни, тяхното етикетирание и контрола върху производството и етиктирането и разработената към нея Процедура за осъществяване на внос на биологично произведени продукти и храни от трети държави.

През отчетният период са одобрени общо 126 броя пратки храни от биологичен произход с произход трети страни. Основно това са преработени и непреработени земеделски (растителни) продукти. Длъжностните лица на БАБХ/инспекторите на ГИП са извършили 100% документален контрол на всички пратки като са заверили с подпис и печат клетка 17 от Сертификата за инспекция за внос. За всеки един внос е изготвено уведомително писмо до директора на дирекция „Биологично земеделие и растениевъдство“ в МХЗ. Поради съмнение в една от заявленията за внос пратки инспекторите от ГИП Варна сигнализират експертите от дирекцията в ЦУ на БАБХ и съвместно с Контрол на храните е извършена проверка в склада на вносителя в гр. Балчик.

В дирекция „Граничен контрол“ е създаден и се поддържа РЕГИСТЪР на внесените биологично произведените продукти.

Произход	Видове продукти	Брой пратки	Брой проверки (док. к-л)*
Шри Ланка	Кокос, кокосово олио, кокосови готини	27	27
Македония	лутеница, юфка, нахут, чай, хумус, сухи тарки, грах, чай и др.	10	10
Перу	киноа, какао, мака, кокосови стърготини, сово масло и др.	14	14
Китай	годжи бери, оризов протеин, водорасли, ени, елда, соя и др.	9	9
Тунис	паста от фурми и смокини	10	10
Сърбия	плодови сокове, оризовки и др.	14	14
Индия	канела, куркума, моринга, ванилия, ителни добавки	9	9
Израел	био фурми	2	2
Канада	кленов сироп	2	2
Турция	сушени черници, десертни барчета, паста юкини и стафиди, булгур и др.	6	6
Америка	био чия	3	3
Боливия	акай на прах, киноа	3	3

Египет	лайка	1	1
Еквадор	банани	10	10
Парагвай	семена от чия, брашно от чия	3	3
Швейцария	плодови сокове	3	3
Общо внос: ~ 525 000 кг.		Общо: 126 пратки	Общо: 126 проверки

* Да се чете документален контрол

СН КОД	СТРАНА ПРОИЗХОД	ПРОДУКТ	DPE	DPI
0802 21 00	Турция	лешници с черупки	178	2
0802 22 00	Турция	лешници без черупки	644	0
ex2008 19; ex2008 97	Турция	лешници приготвени или сервирани, включително смеси	2071	70
ex1106 30 90	Турция	брашна, грис и смлян на прах лешници	98	0
ex2007 10 or 2007 99	Турция	лешници паста от лешници	782	13
2008 19 13-2008 19 93; ex 97	Турция	шамфъстък приготвен или сервиран, включително смеси	106	2
0802 51 00	Турция	шамфъстък с черупки	6	7
0802 52 00	Турция	шамфъстък без черупки	15	9
ex2007 10 or 2007 99	Турция	шамфъстък паста	1	0
ex2008 99; ex2008 97	Турция	смокини, приготвени или сервирани, включително смеси	25	16
0804 20 90	Турция	сушени смокини	560	32
6ex 0813 50	Турция	смеси от черупкови плодове или от сушени плодове, съдържащи смокини	21	1
ex2007 10 or 2007 99	Турция	смокини паста от смокини	23	12
	Турция	Комбинирани продукти	38	0
12024200	Индия	фъстъци (без черупка)	3	0
12024100	Китай	фъстъци (без черупки)	0	59
12024200	Китай	фъстъци (с черупки)	0	14
12024100	Египет	фъстъци с черупки)	0	7
08025100	Иран	шамфъстъци в черупки	13	2
08025200	Иран	шамфъстъци без черупки	3	0
20081912; 20081993; ex 0897	Иран	шамфъстъци приготвени или сервирани, включително смеси	6	0
12024200	Бразилия	фъстъци (без черпука)	0	4
Общ брой пратки:			4 953	250

ГИП КАЛОТИНА							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.)	БР. ПРОБИ	ИЗСЛЕДВАНО ЗА:	РЕЗУЛТАТ
Сърбия	България	сладолед	24	131,670	0	0	0
Босна и Херцеговина	Гърция	Охладена риба	1	15,022	0	0	0
Общо:			25	146,692	0		
ГИП Гюешево							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.)	БРОЙ ПРОБИ	ИЗСЛЕДВАНО ЗА:	РЕЗУЛТАТ
Албания	България	охладена риба /пъстърва/	1	0,870	0	Б(3)(а)-органохлорни съединения	задоволителен
		замразена риба /пъстърва/	4	76,800	0		
		осолени свински черва /обвивки/	1	1,160	1		
Албания	Румъния	охладена риба /пъстърва/	55	540,963	2	Б(3)(в)-хим.сл.-олово,кадмий и живак	задоволителен
						Б (1) – изследване за антибактериални субстанции	задоволителен
Македония	България	бюрек /тестени изделия/	1	0,803	0		
Общо:			62	620,596	3		
ГИП ЗЛАТАРЕВО							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.)	БРОЙ ПРОБИ	ИЗСЛЕДВАНО ЗА:	РЕЗУЛТАТ
Македония	България	сладолед	2	10,2			
Македония	България	Кокоши яйца	3	4,2	1	Salmonella	
Общо:			5	14,4	1		
ГИП БРЕГОВО							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.)	БРОЙ ПРОБИ	ИЗСЛЕДВАНО ЗА:	РЕЗУЛТАТ
		няма	-	-	-		
Общо:			-	-	-		
ГИП ЛЕТИЩЕ СОФИЯ							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (КГ.)	БРОЙ ПРОБИ	ИЗСЛЕДВАНО ЗА:	РЕЗУЛТАТ
САЩ	България	живи омари	42	6 317	0		
		охл. миди	12	185.5	0		
		охл.риба	4	45	0		
		охл.филе риба	5	27.5	0		

Пакистан	България	осолени овчи черва (обвивки)	7	2 481	0		
Афганистан	България	осолени овчи черва (обвивки)	1	24.5	0		
Египет	България	осолени овчи черва (обвивки)	1	190	0		
Канада	България	рибено масло в капсули	1	939.86	0		
Китай	България	рибено масло в капсули	4	1 755.6	0		
Израел	България	рибено масло в капсули	1	7	0		
САЩ	България	рибено масло в капсули(мостри)	2	5.04	0		
Виетнам	България	рибни п-ти(мостри)	4	8.5	0		
Китай	България	пчелно млечице прополис	4 1	380 100	0 0		
Турция	България	сирична мая (на прах)	2 (1бр. реимпорт)	70 (20)	0 0		
Китай	България	колаген(мостра)	4 (1бр.отказ)	6 (3)	0		
Катар	България	замразени пат. бутчета(реимпорт)	1	599	0		
САЩ	България	хайвер	1	1	0		
Общо:			97	13 142,5 кг.	0		
ГИП К.АНДРЕЕВО							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.)	БРОЙ ПРОБИ	ИЗСЛЕДВА НО ЗА:	РЕЗУЛТ АТ
Турция	Холандия, Германия, Обединено кралство, Румъния, България, Франция, Полша, Чехия, Словения, Италия	Риба за консумация	4719	46032,8	26	Хистамин, Б(1), Б(3)е, Б(3)в, Б(2)а, Б(3)д, А(6),	Турция
Турция	Франция	Месо от охлюви	26	373,8	2	Б(3)а, Б(3)е	Турция
Турция	Германия, България, Румъния	Осолени овчи черва	343	1182	0		Турция
Турция	Румъния	Колагенови обвивки	6	51,2	0		Турция
Турция	Обединено кралство,	Рибни консерви	3	10,1	1	Б(3)е	Турция

	България						
Турция	Германия, Холандия	Тестени продукти с пълнеж от животински продукти и суровини	51	438,6	0		Турция
Турция	България, Румъния	Колаген	3	17,1	0		Турция
Турция	Обединено кралство, Румъния, Унгария, Холандия	Желатин	30	28	2	Б(3)в	Турция
Турция	България, Германия	Млечни продукти	8	66,5	2	Микробиолог ия- L. Monocytogene s, Salmonella	Турция
Турция	Холандия, Германия, Румъния	Рибни продукти	4727	930,4	27	Б(2)а, Б(3)в, Б(3)е, микробиолог ия- L. monocytogene s	Турция
Турция	Швеция	Мариновани раци	33	276,6	3	Б(3)е,	Турция
Турция	Италия, Испания	Миди	4	50,9	18	Микробиолог ия- E. coli Токсикология - PSP	Турция
Турция	Германия, Австрия	Пчелен мед	6	14,2	3	Б(1)	
Турция	Франция	Замразени жабешки бутчета	2	8,2	1	Б(3)в	
Турция	Франция	Хайвер	3	41,2			
Турция	Румъния, Германия, Франция	Черупки от охлови	18	178,2	1	Б(3)в	
Общо:			9982	49699,8	85		
ГИП БУРГАС							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.)	БРОЙ ПРОБИ	ИЗСЛЕДВА НО ЗА:	РЕЗУЛТ АТ
Нова Зеландия	България	говеждо шкембе	11	254,920	3	Тежки метали	Отр.
Нова Зеландия	България	агнешки субпродукти	13	278,890	3	2-тежки метали 1-п- метилкарбама ти	Отр.
Австралия	България	агнешки субпродукти	6	150,004			
Китай	България	осолени овчи обвивки	5	8,200			
Китай	България	пчелен мед	4	81,200	1	Сулфонамид	Отр.
Китай	България	замр.риба(аквакул тура)	1	20,400			
Виетнам	България	замр.риба(аквакул тура)	2	42,000	2	Тежки метали	Отр.
Чили	България	замр.риба(аквакул тура)	5	106,380	5	3-багрила 1-тежки метали 1-ивермектин	Отр.
Китай	България	замразена риба	23	441,002	6	3-тежки метали	Отр.

						1-хистамин 1- радионуклид	
Мароко	България	замразена риба	20	946,240	3	3-хистамин	Отр.
Аржентина	България	замразена риба	7	182,640	4	2-т.метали 1-хистамин 1- радионуклид	Отр.
Канада	България	замразена риба	7	262,550	7	5-т.метали 2- радионуклид	Отр.
С А Щ	България	замразена риба	2	33,500	1	1-т.метали	Отр.
С А Щ	България	хран. добавки	2	6,760			
Перу	България	замразена риба	1	54,000	1	1-хистамин	Отр.
Уругвай	България	замразена риба	1	25,345	1	1-т.метали	Отр.
Фолкл.о-ви	България	замразена риба	1	24,667	1	1- радионуклид	Отр.
Тайланд	България	рибни консерви	2	30,480	1	1-хистамин	Отр.
Чили	България	замразени миди	4	96,000	2	2- т.метали	Отр.
Канада	България	замразени скариди	47	1204,840	2	1- радионуклид 1-хос	Отр.
Еквадор	България	замразени скариди	1	8,900	1	1- т.метали	Отр.
Канада	България	замразен хайвер	4	20,700			
Канада	България	замразени раци	1	1,407	1	1- т.метали	Отр.
Бразилия	България	замр.пил.дробчета	12	303,270	2	1- стилбени,ст. 1- т.метали	Отр.
Русия	България	сладолед	1	8,287			
Общо:			183	4610,582	47		
ГИП ВАРНА							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.)	БРОЙ ПРОБИ	ИЗСЛЕДВА НО ЗА:	
NZ	BG	Субпродукти ДРД	16	373	3	А/1,3,4/- 26р,Б/1/	задоволи телен
		Месо от ДРД	12	238	1	Б1	задоволи телен
		Субпродукти ЕРД	36	740			
		Замразена риба	13	171			
		Калмари	1	18			
AR	BG	Субпродукти ДРД	1	24	1	Б/3/б	задоволи телен
		Желатин	1	12	1	Б/3/в	задоволи телен
		Замразена риба	12	289			
CN	BG	Аквакултури	4	72			
		Замразена риба	15	200			
		Калмари	3	38	1	Б/3/в	задоволи телен
		Пчелен мед	20	550	2	Б/3/а;Б/3/в	задоволи телен
		Рибно масло	1	0,6			
		Суrimi	4	100			
CL	BG	Аквакултури	2	40	1	Б/2/а	задоволи телен
VN	BG	Аквакултури	27	683	2	Б/3/д; Б/2/а	задоволи телен
		Замразена риба	3	65			
US	BG	Мляко и млечни	17	15	1	Б/1/	задоволи

		продукти					телен
		Замразена риба	2	46			
		Рибно масло	9	1			
BR	BG	Птичи субпродукти	35	466	3	А/1,3,4/; Б/3/е-2бр.	задоволи телен
ID	BG	Рибни консерви	16	240	1	Б/3/а	задоволи телен
TH	BG	Рибни консерви	12	200	2	хистамин	задоволи телен
CA	BG	Замразена риба	15	354	1	б/3/в	задоволи телен
		Рибно масло	1	0,4			
EC	BG	Замразена риба	1	135	1	хистамин	задоволи телен
MA	BG	Замразена риба	3	69	1	Б/3/в	задоволи телен
MR	BG	Замразена риба	1	26	1	Б/3/в	задоволи телен
MK	BG	Замразена риба	2	54	1	Б/3/е	задоволи телен
UY	BG	Замразена риба	2	54			
TW	BG	Калмари	1	23			
PY	BG	Говежди обвивки	2	46			
Общо:			290	5343	24		
Всичко:			10 644	60 448,21	160		

**ВНЕСЕНИ ПРАТКИ С ЖИВИ ЖИВОТНИ ЗА ПЕРИОДА 01.01.2016 - 31.12.2016 ГОДИНА
(ПО СТРАНИ**

ГИП Летище София				
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД ЖИВОТНИ	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (БР.)
Сингапур	България	декоративни рибки	30	85 011
Сингапур	България	декоративни аквариумни животни	2	1 205
Тайланд	България	декоративни рибки	5	19 520
Израел	България	декоративни рибки	7	32 305
Индонезия	България	декоративни рибки	12	74 703
Индонезия	България	декоративни аквариумни животни	2	520
Виетнам	България	декоративни аквариумни животни	2	763
Израел	България	бомбуси	15	329кош./ 16 450 бр.
Канада	България	оплоден хайвер(сьомга)	2	65 000
ЮАР	България	оплоден хайвер (д.пъстърва)	1	270 000
ОАЕ	България	куче	1	1
Русия	България	куче	7	9

Австралия	България	куче	2	4
ЮАР	България	куче	3	5
Саудитска Арабия	България	куче	1	2
Йордания	България	куче	1	1
ОАЕ	България	котка	3	3
САЩ	България	котка	2	2
Австралия	България	котка	1	3
Киргистан	България	котка	1	2
Русия	България	котка	1	1
Сингапур	България	котка	1	1
Общо:			102	565 511
ГИП Калотина				
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД ЖИВОТНИ	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (БР.)
Сърбия	България	коня	28	28
Македония	България	коня	2	2
Сърбия	България	Примат(лемур)	1	1
Общо:			31	31
ГИП Капитан Андреево				
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД ЖИВОТНИ	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (БР.)
Турция	Холандия	Декоративни рибки	1	30
Турция	България	коня	66	66
Турция	Унгария	коня	55	55
Турция	Германия	коня	8	8
Турция	Италия	коня	10	10
Турция	Австрия	коня	12	12
Турция	Гърция	коня	1	14
Турция	Хърватска	коня	7	7
Турция	Белгия	коня	1	1
Турция	Румъния	коня	29	29
Общо:			203	232
Всичко:			354	565 774

ВНЕСЕНИ ПРАТКИ С ПРОДУКТИ И ФУРАЖИ ЗА НЕЧОВЕШКА КОНСУМАЦИЯ ЗА ПЕРИОДА 01.01.2016 – 31.12.2016 ГОДИНА (ПО СТРАНИ)

ГИП Летище София							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (КГ.)	БРОЙ ПРОБИ	ИЗСЛЕДВАНО ЗА:	РЕЗУЛТАТ
Намибия	България	ловни трофеи	18	1 702	0		
ЮАР	България	ловни трофеи	1	55	0		
Зимбабве	България	ловни трофеи	3	217	0		
Беларус	България	ловни трофеи	1	70	0		
О.Мавриций	България	ловни трофеи	1	12	0		
Мадагаскар	България	гуано от прилепи	2	1000	0		
САЩ	България	семенна течност-БЦ	4	10 207 доз и	0		
Япония	България	ф.д.CBM-Gpowder	27	10 000.89	0		
Япония	България	ф.д.Sumizyme	16	22 240	0		
Китай	България	фитаза	12	10 700	0		

Китай	България	ф.д.-протеаза	1	2 521	0		
Китай	България	алфаамилаза	1	400	0		
Индия	България	лумиксиланаза	1	1000	0		
Общо:			88	49 917.89+ 10 207доз и	0		
ГИП Бургас							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.)	БР. ПРО БИ	ИЗСЛЕДВА НО ЗА:	РЕЗУЛТ АТ
Бразилия	България	вълна	1	40522			
САЩ	България	вълна	5	234230			
Южна Африка	България	вълна	3	43115			
Чили	България	вълна	2	43334			
Перу	България	вълна	6	151112			
Фолкландски острови	България	вълна	17	454826			
Уругвай	България	вълна	13	327689			
Аржентина	България	вълна	24	625995			
Австралия	България	вълна	12	363342			
Нова Зеландия	България	вълна	11	360816			
Китай	България	никарбазин	8	80000			
Китай	България	клопидол	8	83875			
Китай	България	Цинков оксид	4	216000			
Китай	България	L-лизин	1	18000			
Аржентина	България	фъстъци	8	451600	2	афлатоксини	Отр.
Китай	България	Монокалциев фосфат	1	24000	1	ПСЖ	Отр.
Канада	България	Канарско просо	1	24902	1	афлатоксини	Отр.
Малайзия	България	Суша палм.мазнина	8	195000	3	1-диоксини 2-хос	1-Отр. 2-отр.
Китай	България	Дикалциев фосфат	2	75000	2	1-псж 1-т.метали	Отр.
Китай	България	L-треонин	1	10000			
САЩ	България	Дрожди	2	19500			
САЩ	България	алфадим	3	53889			
Общо:			141	4126,517	9		
ГИП Варна							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.)	БР. ПРО БИ	ИЗСЛЕДВА НО ЗА:	РЕЗУЛТ АТ
Перу	България	Рибно брашно	3	350	4	Съставки от сухоземни животни	задоволи телен
Китай	България	Пчелен восък	6	28			
Китай	България	ХДЛ	1	0,4			
Китай	България	Фуражни добавки	20	360	3	ГМО-Bt63	задоволи телен
Турция	България	ХДЛ	1	8	1	Salmonlla spp	задоволи телен
Турция	България	Фуражни суровини	1	19			
Тайланд	България	ХДЛ	1	1	1	Salmonella spp. Enterobacteria cea	задоволи телен
Канада	България	ХДЛ	5	100	1	Salmonella spp. Enterobacteria cea	задоволи телен
Канада	България	Фуражни	3	96	1	Cd,Hg,Pb	задоволи

		суровини					телен
Индонезия	България	Фуражни добавки	60	1116			
Индия	България	Фуражни добавки	2	6	2	хлорамфеникол	задоволи телен
Индия	България	Фуражни суровини	1	25	1	Афлатоксин Б1	задоволи телен
Русия	България	Фуражни суровини	1	52			
САЩ	България	Фуражни суровини	3	122	4	Афлатоксин Б1;ГМО	задоволи телен
САЩ	България	Непрана вълна	5	231			
Австралия	България	Непрана вълна	10	251			
Нова Зеландия	България	Непрана вълна	2	50			
Общо:			125	2815,4	18		
ГИП К.Андреево							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.)	БР. ПРО БИ	ИЗСЛЕДВАНО ЗА:	РЕЗУЛТАТ
Турция	Германия	Гуано	3	66,3			
Турция	България, Румъния, Унгария,	Минерални добавки и сол	57	1236,4	5	Б(3)в,	
Турция	Румъния, България, Чехия, Германия, Унгария, Хърватска	Храна за домашни любимци	23	199,1	3	Б(3)в, тежки метали, Salmonella	
Турция	Унгария	Гъши пух	2	13,2			
Общо:			85	1515	8		
ГИП Гюешево							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.)	БР. ПРО БИ	ИЗСЛЕДВАНО ЗА:	РЕЗУЛТАТ
Албания	България	непрана овча вълна	8	184,830	0		
Македония	Холандия	осолени говежди кожи	1	23,000	0		
Македония	България	осолени агнешки кожи	4	63,610	0		
		осолени свински кожи	1	13,000	0		
		непрана овча вълна	23	519,423	0		
Общо:			37	803, 863	0		
ГИП Златарево							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.)	БР. ПРО БИ	ИЗСЛЕДВАНО ЗА:	РЕЗУЛТАТ
Албания	България	Вълна овча	1	22,3	0		
Македония	България	Осолени агн.кожи	1	18,5	0		
Общо:			2	40,8	0		
ГИП Брегово							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.)	БР. ПРО БИ	ИЗСЛЕДВАНО ЗА:	РЕЗУЛТАТ
Сърбия	България	Моно калциев	73	1738	0		

		фосфат					
Сърбия	България	Концентриран фураж	18	421	0		
Сърбия	България	Соево олио	1	25	0		
Сърбия	България	Витаминен премикс	1	0,600	0		
Общо:			93	2186,6	0		
ГИП Калотина							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА	БРОЙ ПРАТКИ	К-ВО (Т.)	БР. ПРОБИ	ИЗСЛЕДВАНО ЗА:	РЕЗУЛТАТ
Сърбия	България	Компост за гъби	67	1360	0	0	0
Сърбия	България	Кожи от ДПЖ	2	20	0	0	0
Сърбия	България	Фураж за животни	150	3300	1	Salmonella spp.	Не се установяват салмонелни бактерии.
Сърбия	България	Храна за домашни любимци	10	230	1	Salmonella spp.	Не се установяват салмонелни бактерии.
Сърбия	България	Восъчни основи	4	10	0	0	0
Сърбия	България	Непрана вълна	52	1196	0	0	0
Сърбия	България	Свински кожи	5	12	0	0	0
Сърбия	България	Меласа	1	0,150	0		
Босна и Херцеговина	България	Храна за пчели	3	4	0	0	0
Общо:			298	6 135,150	2	0	0
Всичко:			869	17 673,25	37		

**ЗА ОТХВЪРЛЕНИТЕ (КОНФИСКУВАНИ) ПРАТКИ С ЖИВИ ЖИВОТНИ, ЗА ПЕРИОДА
01.01 .2016– 31.12.2016 ГОДИНА (ПО СТРАНИ)**

СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА/ ЖИВОТНИ	БР. ПРАТКИ	К-ВО (БР.)	ОТХВЪРЛЕНИ	КОНФИСКУВАНИ	ПРИЧИНИ
ГИП ГЮЕШЕВО							
Македония	България	кучета	6	6	върнати		липсва вет. сертификат Реш. 2009/821-ГИП Гюешево не е одобрен за внос на живи животни
		агнета	1	23	върнати		
		гълъби	1	15	върнати		
Сърбия	България	кучета	2	2	върнати		липсва вет. сертификат
Общо:			10	46			
ГИП БРЕГОВО							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА/ ЖИВОТНИ	БР. ПРАТКИ	К-ВО (БР.)	ОТХВЪРЛЕНИ	КОНФИСКУВАНИ	ПРИЧИНИ
Р.Сърбия	Частно лице	Кучета	3	5	5		Липса на

							вет.сертификат
Р.Сърбия	Частно лице	Гълъби	1	10	10		Липса на вет.сертификат
общо:			4	15			
ГИП КАЛОТИНА							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА/ ЖИВОТНИ	БР. ПРАТКИ	К-ВО (БР.)	ОТХВЪР-ЛЕНИ	КОНФИСКУВАНИ	ПРИЧИНИ
Сърбия	България	Гълъби	1	27	Върнати	0	Неодобрена страна Липсващ/ невалиден сертификат,
Сърбия	България	Кучета	3	4 1 3	Върнати Върнати Върнати	0	Липсващ ветеринарен сертификат според образца посочен в регламент 576/ 2013
Сърбия	Гърция	Живи охлюви	1	12 920 кг.	Върнати	0	Неодобрена държава, неодобрено предприятие.
общо:			5	12 920кг + 35 бр.		0	
ГИП КАП. АНДРЕЕВО							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА/ ЖИВОТНИ	БР. ПРАТКИ	К-ВО (БР.)	ОТХВЪР-ЛЕНИ	КОНФИСКУВАНИ	ПРИЧИНИ
Турция	България	конс	1	1	1		
Общо:			1	1			
Всичко:			20	97 бр. + 12 920кг			

СПРАВКА ЗА ОТХВЪРЛЕНИТЕ (КОНФИСКУВАНИ) ПРАТКИ С ПРОДУКТИ ОТ ЖИВОТИНСКИ ПРОИЗХОД И ФУРАЖИ, ЗА ПЕРИОДА 01.01.2016 – 31.12.2016 ГОДИНА (ПО СТРАНИ)

ГИП ВАРНА							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА/ ЖИВОТНИ	БР. ПРАТКИ	К-ВО (КГ.)	ОТХВЪР-ЛЕНИ	КОНФИСКУВАНИ	ПРИЧИНИ
САЩ	България	Яйчни продукти	1	0,08	1		Документална незадоволителна
Бразилия	България	Птичи субпродукти	1	25	1		Документална незадоволителна
Китай	България	Замразена риба	2	2	2		Незадоволителна идентичност
Китай	България	Замразена риба	1	18	1		Лабораторни резултати

							незадоволителни
Китай	България	ХДЛ	2	2	2		Документална незадоволителна
общо:			7	47,08	7		
ГИП ЛЕТИЩЕ СОФИЯ							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА/ ЖИВОТНИ	БР. ПРАТКИ	К-ВО (КГ.)	ОТХВЪР-ЛЕНИ	КОНФИ С-КУВАНИ	ПРИЧИНИ
Китай	България	колаген	1	3	върната		Неодобро предприятие
общо:			1	3	1		
ГИП ГЮЕШЕВО							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА/ ЖИВОТНИ	БР. ПРАТКИ	К-ВО (КГ.)	ОТХВЪР-ЛЕНИ	КОНФИ С-КУВАНИ	ПРИЧИНИ
		няма	-	-	-		
ГИП ЗЛАТАРЕВО							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА/ ЖИВОТНИ	БР. ПРАТКИ	К-ВО (КГ.)	ОТХВЪР-ЛЕНИ	КОНФИ С-КУВАНИ	ПРИЧИНИ
Македония	България	Месни продукти	4	50, 8		конфискувани	Регл.206/2009
Общо:			4	50, 8			
ГИП БРЕГОВО							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА/ ЖИВОТНИ	БР. ПРАТКИ	К-ВО (КГ.)	ОТХВЪР-ЛЕНИ	КОНФИ С-КУВАНИ	ПРИЧИНИ
Р.Сърбия	Частно лице	месо	4	41	0	41кг.	Забранен внос
Р.Сърбия	Частно лице	фураж	1	150	0	150кг.	Липса на вет.сертификат
общо:			5	191			
ГИП КАПИТАН АНДРЕЕВО							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА/ ЖИВОТНИ	БР. ПРАТКИ	К-ВО (КГ.)	ОТХВЪР-ЛЕНИ	КОНФИ С-КУВАНИ	ПРИЧИНИ
Турция	България	риба и рибни продукти	41	442 800		върнати	незадоволителни и документална и проверка и проверка за идентичност
Турция	България	Мляко и млечни, риба и рибни продукти	8	16 000		Унищожени/екарисаж	
Турция	България	Месо и млечни продукти, мед	14	216	14	конфискувани	

Общо:			63	459 016			
ГИП БУРГАС							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА/ ЖИВОТНИ	БР. ПРАТКИ	К-ВО (КГ.)	ОТХВЪР- ЛЕНИ	КОНФИ С- КУВАНИ	ПРИЧИНИ
		няма	-	-	-		
ГИП КАЛОТИНА							
СТРАНА ИЗНОСИТЕЛ	СТРАНА ВНОСИТЕЛ	ВИД НА ПРОДУКТА/ ЖИВОТНИ	БР. ПРАТКИ	К-ВО (КГ.)	ОТХВЪР- ЛЕНИ	КОНФИ С- КУВАНИ	ПРИЧИНИ
Сърбия	България	Храна за пчели	1	800	върната	0	Неодобрен вносител в ЕС, Липсва сертификат.
Общо:			1	800			
Всичко:			81 бр.	459 387, 9 кг.			

Резултати от проведения мониторинг на границата с Р. Турция

Със заповед РД 11-353/09.03.2016 г. на изпълнителния директор на Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ) бе стартиран мониторинг с вземане на проби за съдържание на остатъци от пестициди от пратки, съдържащи пресни плодове и зеленчуци с произход трети страни и крайно местоназначение Р. България. **Считано от 10.03.2016 г. на лабораторен анализ са подлагани 100% от посочените в заповедта пресни плодове и зеленчуци.**

10/03 – 24/03/2016 г. /включително/						
Продукт	Произход	Брой пратки	Количество на пратките (общо кг)	Брой проверки	Установени несъответствия	Предприети коригиращи действия
Домати	Турция	148	1 027,157 кг.	147	-	-
Краставици	Турция	52	192 295 кг.	52	1	Унищожена
Общо:		200 пратки = 200 проби	1 219, 452 кг.	199 проверки и	1 брой	680 кг.

Вследствие на извършения мониторинг на границата в началото на 2015 година и установените множество несъответствия, по искане изразено от България пресни/охладени лимони с произход Р. Турция считано от 01.04.2016 г са включени в Приложение I от Регламент 669/2009 и са обект на засилен контрол при внос.

II.3. Здраве на растенията - фитосанитарен контрол

Българската агенция по безопасност на храните е компетентният държавен орган за официален контрол по отношение на качеството и безопасността на храните по цялата

хранителна верига, включително и фитосанитарния контрол, чрез Дирекция "Растителна защита и контрол на качеството на пресните плодове и зеленчуци" (РЗККППЗ).

Дирекцията методически ръководи, координира и контролира дейността на ОДБХ в областта на фитосанитарния контрол и задълженията на Република България по Международната конвенция за растителна защита. Функциите ѝ включват участие в изготвянето на Единния многогодишен национален контролен план на Република България за храни, фуражи, здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях и растително здраве (ЕМНKP), предоставя данни за докладване на изпълнението му и контролира изпълнението му в частта, свързана с фитосанитарния контрол, извършване на проверки на ОДБХ относно спазването на изискванията на фитосанитарното законодателство при осъществяване на фитосанитарния контрол, обмен на информация и анализ чрез Системата за бързо оповестяване за установени огнища от карантинни вредители EUROPHYT OUTBREAKS. За 2016 г. по системата са изпратени 12 доклада за установени в нови райони на страната вредители (PPV, Cms). Чрез EUROPHYT INTERCEPTION са нотифицирани 26 пратки с произход от трети страни, а за установени несъответствия при движение на територията на ЕС – за 2 пратки.

Основните дейности на ФСК са:

- ефективен контрол при внос на растения и растителни продукти от трети страни на територията на страната и ЕС като външна граница на Съюза;
- контрол при производството с цел своевременно установяване и предотвратяване на разпространението на карантинни вредители по растенията и растителните продукти;
- провеждане на фитосанитарни мониторингови програми съобразени с изискванията на ЕС;
- осигуряване износ на растения и растителни продукти, съгласно фитосанитарните изисквания на страната вносител;
- лабораторно - диагностичната мрежа.

Централната лаборатория по карантина на растенията е оторизирана национална лаборатория по растително здраве, свързана с дейността на фитосанитарния контрол в БАБХ, по Закона за защита на растенията, чиято дейност е насочена към фитосанитарна лабораторна експертиза на растения, растителни материали и почви, окончателна диагностика и идентификация на вредители, методическо ръководство и участие в мониторинги на карантинните вредители и анализа на фитосанитарния риск, методическо ръководство и контрол на дейността на областните диагностични лаборатории по растително здраве в ОДБХ, обучение на инспекторите по фитосанитарен контрол, производители, студенти и лабораторни специалисти в контрола на вредители, диагностиката и идентификацията на вредителите.

През периода **01.01-31.12.2016** в Централната лаборатория са постъпили **4668 броя проби** и са извършени **12329 броя анализи** на растения, растителни материали и почви от внос, от движение в общността, от контрол на терена, от мониторингови програми и от частния сектор .

В областните диагностични лаборатории /6 бр./ са анализирани 2478 бр. проби.

- Официалния фитосанитарен контрол в Република България се извършва в съответствие с изискванията на европейското и национално законодателство в областта. Въпреки недостатъчната финансова обезпеченост на дейностите и много ниското ниво на заплащане на инспекторите и експертите, основният приоритет за постигане на високо ниво на защита на здравето на растенията от карантинни вредители е изпълнен.

През 2016 година бяха установени няколко нови огнища от вредители, които са ограничено разпространени в страната (бактерии по картофите, микоплазми, вируси и

бактерии по овощни и други). Установен бе нов вредител за страната - *Aceria kuko* по годжи бери.

Приложените бързи действия ограничиха разпространението на заразата, но липсата на регистрирани препарати за борба ще постави производителите (особено на биологично производство) в комплицирано положение при борбата с вредителя.

Планът за официален контрол през 2016 година по отношение на планирани проби и обследвания е изпълнен, а в някои случаи изпълнението е по-високо (напр. при мониторинг овощни, горски видове и други).

- Това обаче не дава гаранция за ефективен контрол, тъй като поради липса на достатъчен административен и финансов ресурс, наблюденията и инспекциите не винаги се извършват в подходящите периоди от развитието на вредителите. Това бе анализирано от работната група по актуализиране на мониторинговите програми с цел намаляване честотата на контрол и увеличавана на ефективността му.
- Приоритетите при износ са постигнати, като дестинациите са значително разширени.
- Това води до допълнително натоварване на инспекторите. Допуснати са няколко несъответствия за които сме нотифицирани за дървен материал от Турция и зърно от Индия, чиито основания не бяха доказани при направените проучвания.
- Ефикасността при контрола на внос не е на достатъчно ниво поради недостатъчния административен и технически капацитет на граничния контрол. На служителите по фитосанитарен контрол не са провеждани обучения от 5 години и това рефлектира при действията им по различни казуси - допускане на внос на картофи без извършен контрол, насочване за вътрешен контрол без необходимите щателни проверки и взимане на проби на първа точка на влизане. Констатирани са някои несъответствия при внос предимно на дървен опаковъчен материал (ДОМ). Издадени 21 нотификации за липса на маркировка по стандарт 15 и за цитруси от Ю.Африка, Бразилия и Аржентина, по Решения за спешни мерки.
- Резултатите от официалните проверки показват, че подходът за тяхното планиране и изпълнение следва да бъде основан на оценка на риска, с цел ефективност на контрола.

Подробни данни за здраве на растенията и провежданите Програми за мониторинг през 2016 г. са в ПРИЛОЖЕНИЕ I

II.3.1. Здраве на растенията - фитосанитарен контрол

Здравето на растенията е важно за растениевъдството, горите, естествените екосистеми, екосистемните услуги и биологичното разнообразие в Съюза. Здравето на растенията е застрашено от някои видове, които са вредни за растенията и растителните продукти, като понастоящем има по-голям риск от тяхното въвеждане на територията на страната и ЕС поради глобализацията на търговията и изменението на климата. С цел борба с тази заплаха се предприемат мерки във връзка с определянето на фитосанитарните рискове, породени от посочените вредители, и намаляването на тези рискове до приемливо ниво.

Приоритетите, целите и задачите на фитосанитарния контрол (ФСК) в България са формулирани в националните стратегически документи на министерството на земеделието, храните и горите за политиките, приоритетите и стратегическите цели в развитието на земеделието в страната, както и в Програмата на администрацията на МЗХГ за 2015 - 2018 г., където са формулирани стратегическите цели на ведомството.

Приоритетните дейности за постигане на основната оперативна цел на ФСК са:

- ефективен контрол при внос на растения и растителни продукти от трети страни на територията на страната и ЕС като външна граница на Съюза;
- контрол на територията на страната при производството, с цел своевременно установяване и предотвратяване на разпространението на карантинни вредители по растенията и растителните продукти;
- Провеждане на ежегодни обследвания по фитосанитарни мониторингови програми за вредители по основни групи култури в страната, съобразени с националното и европейско законодателство в тази област;
- На базата на данните от наблюденията за вредители в страната, осигуряване условия за износ на растения и растителни продукти, съгласно фитосанитарните изисквания на страната вносител;
- Навременна и качествена диагностика на вредители, установени при обследванията, развитие на лабораторно - диагностичната мрежа в подкрепа на системата за фитосанитарен контрол.

Основен приоритет в областта на фитосанитарния контрол във връзка с прилагането на общностното законодателство е **контролът при производството на растения и растителни продукти** чрез ежегодно актуализиране и провеждане на различни мониторингови програми по култури и вредители, изцяло съобразени с фитосанитарното законодателство на Съюза. Целта е:

1. Да се осигури свободно движение на територията на ЕС на регулираните в законодателството растения, растителни продукти и други обекти, чрез система за проследимост на регистрационния номер на оператора от официалния фитосанитарен регистър и издаване на растителни паспорти.

През 2016 г. бяха проведени наблюдения по дванайсет национални мониторингови програми: 7 по основни групи култури - *при картофи, овощни видове, лозя, зеленчукови видове, ягоди, горски видове, при цветни и декоративни видове и 5 по конкретни вредители с решения за спешни мерки в ЕС*. Във всяка една от програмите са въведени и Решенията на ЕК за предприемане на спешни мерки за предотвратяване разпространението на определени вредители.

2. Да се осигури безпроблемен износ за трети страни, чрез издаване на сертификати във връзка с фитосанитарните разпоредби на договарящата се страна вносител за пратките с растения, растителни продукти и други обекти.
3. Своевременно докладване за резултатите от националните наблюдения за вредители и приложените мерки, съгласно Решения на ЕК за предотвратяване на разпространението на опасни за ЕС вредители.
4. Своевременно докладване за случаите на установени несъответствия и/или зараза от регулирани вредители и приложените мерки, чрез системата за бързо уведомяване EUROPHYT.
5. Контрол на пратките с растения и растителни продукти и други обекти, обект на международна търговия, за предотвратяване на въвеждането и/или разпространяването на вредители.

II.3.4.1 Законодателство

Системата за растително здраве е развита на базата на Международната конвенция по растителна защита (нов ревизиран текст от 1997 г.), която България ратифицира през 2005 г., а след присъединяване на страната ни към ЕС, водещо е Общностното законодателство в областта, с основен акт Директива на Съвета 2000/29/ЕО, въведена в националното ни законодателство със Закона за защита на растенията и Наредба № 8 от

2015 година за фитосанитарния контрол. С Наредбата се определят защитните мерки срещу въвеждането и разпространението на вредители на територията на страната и ЕС и прилагането на адекватни и ефикасни мерки за контрол.

Актуалното международно, европейско и национално законодателство, в сферата на растителната защита се намира на официалната интернет страница на БАБХ на следните електронни адреси:

<http://www.babh.government.bg/bg/Page/documents/index/documents/Документи>

През 2016 г. е въведено следното ново законодателство:

1. Наредба №11 от 26 юли 2016 г. за условията, при които вредители, растения, растителни продукти се използват за научноизследователски цели и селекция;
2. Наредба № 14 за икономически важните вредители;

П.3.4.2. В официалния регистър за фитосанитарен контрол се регистрират лицата по чл. 22, ал. 1 от Закона за защита на растенията - вносители, производители, преработватели, складове, спедиторски центрове, тържища и лица, които боравят с растения, растителни продукти и други обекти, подлежащи на фитосанитарна регулация.

ОДБХ	Брой	Брой документирани проверки	Бр.проби за анализ в ОДБХ	Бр.проби изпратени в ЦЛКР	Установени нарушения или вредител	Предприети мерки
Благоевград	67	94	40	126	8	
Бургас	108	128	170	56	8	
Варна	232	624	826	170	9	
Велико Търново	116	233	217	41	1	0
Видин	80	434	66	76	10	
Враца	58	71	30	20	0	
Габрово	27	39	42	24	0	0
Добрич	119	237	85	94	29	
Кърджали	63	54	15	12	1	
Кюстендил	80	247	26	204	10	
Ловеч	69	86	89	38	1	
Монтана	120	140	66	40	15	
Пазарджик	120	208	184	98	7	
Перник	251	501	0	268	12	28
Плевен	80	157	96	44	2	
Пловдив	170	274	303	214	10	
Разград	29	66	62	52	0	0
Русе	131	191	103	44	0	
Силистра	55	78	50	34	1	0
Сливен	57	148	225	123	4	
Смолян	270	59	1	57	25	
София град	288	400	0	32	0	0
София област	348	710		487	3	
Стара Загора	60	112	162	101	2	
Търговище	36	88	112	94	2	
Хасково	38	31	16	4	2	
Шумен	40	76	35	89	0	

Ямбол	60	48	28	50	7	0
Всичко:	3172	5534	3049	2692	169	28

В т.ч регистрирани 149 фирми одобрени за прилагане на Стандарт 15 и 22 регистрирани места, различни от местата на влизане, одобрени за фитосанитарни проверки по Наредба № 68 от 2006 г. (не всички са под митнически контрол).

Броят на регистрираните оператори е нараснал с 9,4 % в сравнение с 2015 г., а броят на извършените инспекции с 9,1 %. Средно на обект са извършени по 1,7 проверки, което отговаря на изискванията за минимум 1 обследване годишно и е резултат от необходимостта местата за отглеждане на посевен и посадъчен материал да се посещават по няколко пъти в различни периоди, подходящи за наблюдение на вредителите или за отчитане на заложените капани или уловки за вредители. Всички тези наблюдения (и взети проби - общо 5741 бр.) са извършени от общо 64 инспектори в ОДБХ или средно по 84 проверки на инспектор само в областта на фитосанитарния контрол, като в доста райони на страната едни и същи инспектори отговарят за няколко контролни дейности - фитосанитарен контрол, контрол на употребата и търговията, контрол по програми, финансирани от ЕС, контрол на качеството на пресните плодове и зеленчуци, което се отразява на ефективността на провеждания официален контрол.

Осъществяване на граничен фитосанитарен контрол при внос на растения и растителни продукти за България и държави-членки на ЕС, в съответствие с европейските стандарти и Директива на Съвета 2000/29/ЕО, и др. Данните за граничния контрол са в частта на Дирекция „Граничен контрол“.

Износ на растения и растителни продукти, съгласно фитосанитарните изисквания на страната вносител

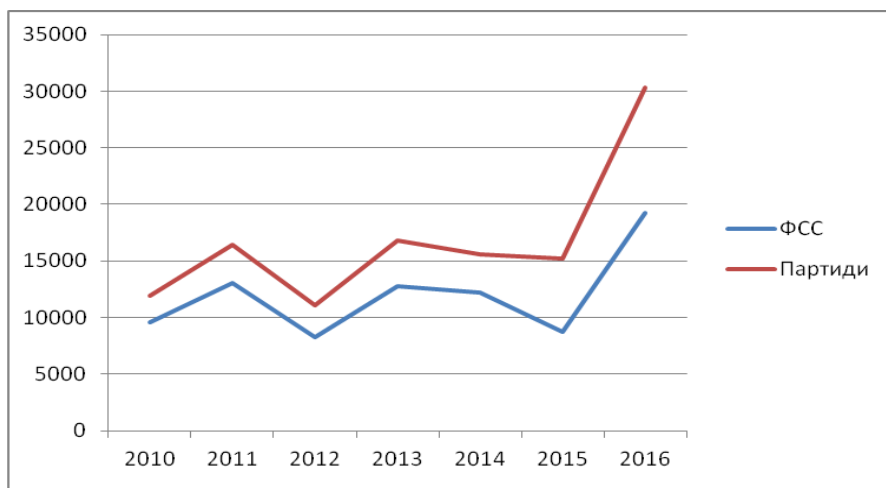
Контрол на стоки предназначени за износ				
ОДБХ	Бр. Партиди	Брой прегледи	Анализ. Проби	Издадени ФСС / брой/
Благоевград	2942	816	19	2685
Бургас	1081	1017	101	1081
Варна	4647	858	1 212	1 394
Велико Търново	935	935	20	808
Видин	272	43	0	270
Враца	88	12	0	88
Габрово	209	209	2	209
Добрич	579	143	139	384
Кърджали	789	631		702
Кюстендил	412	193	9	405
Ловеч	187	187		187
Монтана	189	97	4	185
Пазарджик	2 886	2503	0	2503
Перник	61	61	0	61
Плевен	405	405	260	405
Пловдив	4095	873	58	2535
Разград	4307	182	67	341
Русе	458	458	90	458
Силистра	663	0		633

Сливен	616	200	2	583
Смолян	2744	303	4	1468
София град	1 888	260	0	1844
София област	405	405	0	
Стара Загора	1363	273	273	1031
Търговище	1353	787	558	1353
Хасково	1963	317	0	1963
Шумен	570	574		574
Ямбол	777	132	132	723
Всичко:	36884	12874	2950	24873

Основни стоки освидетелствани за износ са: дървен материал, кориандър, зърно, тютюневи изделия и други.

За установени несъответствия при износ сме получили нотификация от Индия за 14 бр. несъответствия с изискване на страната за фумигиране с метилбромид /забранен в ЕС от 2005г./ и 10 от Турция за дървен материал.

Износът на дървен материал и др. стоки от дървесина е нараснал значително през 2016 г.

Дървен материал - 30366 партии, в т.ч. 1500858.00 т, 431009 куб.м, 236854 бр.

За издаването на общо 19209 бр. фитосанитарни сертификати са извършени 15596 инспекции (предимно на дървен материал за Турция и Македония), взети са 113 проби за анализ, нотифицирани за несъответствие са 10 партии. Контрола при износ на дървен материал е изключително тежък поради строгите изисквания на вносителите и трудността да се преглеждат натоварени превозни средства, което носи сериозен риск за инспекторите.

Обобщена информация за РЕЕКСПОРТ		
ОДБХ	Брой партии	Издадени ФСС за реекспорт
Благоевград	11	11
Варна	95	95
Враца	2	2
Добрич	1	1
Кърджали	4	5

Пазарджик	110	63
Пловдив	3	3
Русе	21	21
Сливен	1	1
София град	8	8
София област	1	1
Стара Загора	2	2
Търговище	1	1
Всичко	260	214

Реекспорт предимно на: зърнени продукти с произход Киргизстан, Пакистан, Етиопия, Малайзия, Аржентина, Виетнам, Индия, Сърбия, Босна и Херцеговина, Косово, Македония, Сирия и др.

Рязан цвят от Турция за Сърбия и Македония.

Броят на реекспортираните стоки през страната рязко е намалял в сравнение с 2015г., като през СБЗ Русе за 2015 г. са издадени 656 сертификата, при 21 бр. през 2016 г.

За целите на официалния фитосанитарен контрол през периода **01.01-31.12.2016** в Централната лаборатория са постъпили **4668 броя проби** и са извършени **12329 броя анализи** на растения, растителни материали и почви от внос, от движение в Общността, от контрол на терена, от мониторингови програми и от частния сектор, както следва:

1. Семена, растения за засаждане и растителни материали от внос - на 355 броя проби са извършени 1438 броя анализи.

УСТАНОВЕНА ЗАРАЗА ОТ КАРАНТИННИ ВРЕДИТЕЛИ

- **PPV** - в една проба сливи, внос от Сърбия през ГКПП - Калотина. Заразената партида е унищожена.
- ***Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*** - в 3 броя проби от картофи за консумация, внос от Турция, изпратени от ГКПП Капитан Андреево. Партидите с установена зараза са върнати на страната вносител.

УСТАНОВЕНА ЗАРАЗА ОТ НЕКАРАНТИННИ ВРЕДИТЕЛИ

- ***Pseudaulecaspis pentagona*** - в проба череша, внос от Сърбия
- ***Висока плътност на яйца от Aphididae, Cicadellidae*** – в проби ябълки и круша, внос от Сърбия
- ***Oligonychus spp.*** – в проби туя, внос от Сърбия
- ***Pseudomonas syringae* pv. *syringae*** – в една проба от кайсия и в две проби от праскови, внос от Сърбия
- ***Cadra (Ephestia) figuliella* (складов неприятел)** – в проба кашу, внос от Индия

2. Семена, растения за засаждане и растителни материали от контрол при движение в Общността – на 108 броя проби са извършени 540 броя анализи.
ЗАРАЗА ОТ КАРАНТИННИ ВРЕДИТЕЛИ НЕ Е УСТАНОВЕНА.

3. Семена, растения за засаждане и растителни материали от контрол на терен и мониторинги – на 3783 броя проби са извършени 9758 броя анализи.

УСТАНОВЕНА ЗАРАЗА ОТ КАРАНТИННИ ВРЕДИТЕЛИ:

Ентомология

- ***Drosophila suzukii*** –
 - 1 бр. в праскови в Благоевград, ОДБХ Благоевград
 - 166 бр. в 2 бр. уловки от малини във Враца, ОДБХ

- 22 бр. в череша с. Коняво, с. Драговищица и с. Долна Козница от ОДБХ Кюстендил
 - 48 бр. в тържище Дупница, ОДБХ Кюстендил
 - 1 бр. на територията на Бирса Слатина (върху дърво вишна), ОДБХ София-град
 - 56 бр. от уловка в 15 дка сливи в с. Дворище, ОДБХ Кюстендил
 - 438 бр. в уловка в 12 дка сливи в с. Соголяно, ОДБХ Кюстендил
 - 511 бр. от уловка в 6 дка малини в с. Ресилово, ОДБХ Кюстендил
 - 19 бр. от малини ОДБХ Кюстендил
 - 15 бр. - 7 бр. в уловка от Дълбок дол, 8 бр. в малини, с.Белиш, ОДБХ Ловеч
 - 57 бр. - 41 бр. в 2 уловки в Мездря, 6 бр. от уловки в 7,5 дка малини в Берковица, ОДБХ Монтана
 - 518 в малини - 374 бр. в 3 уловки в гр.Велинград, 11 бр. и 303 бр.от малини с.Черногорово, ОДБХ Пазарджик
 - 156 бр. от лози с.Черногорово ОДБХ Пазарджик
 - 218 бр. в малини с.Цалапица, ОДБХ Пловдив
 - 3 бр.: 1 бр. в праскови в с. Гергевец и 1 бр. праскови и 1 бр. ябълки в с.Глуфишево, ОДБХ Сливен
 - 343 бр. в малини, арония и касис в ОСЖЗ Смолян, ОДБХ Смолян
 - 18 бр.-16 бр. в малини с.Доспей и 2 бр.в ябълки, с. Радотина, ОДБХ София област
 - 9 бр. в малини гр. Попово, ОДБХ Търговище
- ***Aceria kuko*** - ериофиден галообразуващ акар по годжи бери (*Lycium* sp.) в 15 броя проби: 6 бр. проби от ОДБХ Пловдив, 4 бр. проби Ботаническа градина Пловдив, гр. Раковски, с. Строево, Рогаш, 1 бр. проба от с. Лик, ОДБХ Враца и 1 бр. проба от ОДБХ Перник в проба частен двор гр. Перник, в двора на ОДБХ В.Търново.
Нов неприятел за България. Ериофидният галообразуващ акар *Aceria kuko*, е с произход от Югоизточна Азия. Разпространен е в Китай, Япония, Южна Корея, Тайван и САЩ. Установяван е Европейския съюз - Великобритания, Гърция, Германия. Освен годжи бери (*Lycium chinense* Miller; *Lycium barbarum* L.), напада и пипер (*Capsicum annuum* L.), черно куче грозде (*Solanum nigrum* L.). Причинява повреди по листата - гали с размери 3 - 5 мм, с жълтеникаво-зелен цвят от долната страна на листата, а горната страна над галата е червеникава, а по-късно и кафява.
 - ***Bemisia tabaci*** - в 3 бр. проби от *Hibiscus* от Баумакс България, „Баухаус България” ЕООД, ОДБХ София град, 4 бр. проби *Euphorbia* и 1 бр. *Platycodon* sp., от ОДЛРЗ Бургас и 3 бр. проби *Euphorbia* от ОДЛРЗ Пловдив, (празен пупарий) в 1 бр. проба лавандула за износ, от ОДБХ Хасково.

Нематология

- ***Aphelenchoides besseyi*** - в 17 броя екстракции от оризова арпа, изпратени от ОДЛРЗ Пловдив;
- ***Globodera pallida*** - в 15 проби почви: от площи, предназначени за отглеждане на картофи за консумация и преработка - 9 проби, изпратени от ОДЛРЗ Пловдив и в 4 проби, изпратени от ОДЛРЗ Благоевград; от площи предназначени за отглеждане на картофи за семе - 2 проби, изпратени от ОДЛРЗ Пловдив;
- ***Globodera pallida* (цисти с нежизнено съдържание)** - в 4 проби почви от площи предназначени за отглеждане на картофи за консумация и преработка, изпратени от ОДЛРЗ Пловдив;

- ***Globodera rostochiensis*** - в 3 проби почви от площи, предназначени за отглеждане на картофи за консумация и преработка - 1 проба, изпратена от ОДЛРЗ Пловдив и 2 проби от ОДЛРЗ Благоевград;
- ***Globodera rostochiensis*** (цисти с нежизнено съдържание) - в 1 проба, изпратена от ОДЛРЗ Пловдив от площ, предназначена за отглеждане на картофи за консумация;
- ***Globodera rostochiensis* и *Globodera pallida*** - в 2 проби почви от площи, предназначени за отглеждане на картофи за консумация и преработка, изпратени от ОДЛРЗ Благоевград;
- ***Globodera* sp.** - в 6 броя проби картофи предназначени за семена, изпратени от ОДБХ Смолян и в 35 броя проби картофи предназначени за консумация и преработка: 10 броя, изпратени от ОДБХ Пазарджик, 5 броя от ОДБХ Пловдив, 12 броя от ОДБХ София-област и 8 броя от ОДБХ Смолян.

Бактериология

- ***Erwinia amylovora*** – в две проби от ябълки от ОДБХ Благоевград и ОДБХ Монтана
- ***Clavibacter michiganensis ssp. michiganensis*** - в девет броя проби домати от ОДБХ Варна, ОДБХ Видин, ОДБХ Пазарджик, ОДБХ Добрич и ОДБХ Перник.
- ***Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus*** - в осем клубенови проби картофи за консумация и преработка от ОДБХ Перник, ОДБХ София-Област и ОДБХ Сливен.

Вирусология

- TSWV - в 4 проби домати от ОДБХ София област, в 2 проба домати от ОДБХ Пазарджик и в 1 проба пипер от ОДБХ Добрич.
- PPV - в 4 проби праскови от ОДБХ Благоевград и 1 проба нектарини от ОДБХ Кюстендил.
- PD - в 1 проба круша от ОДБХ Пазарджик
- ESFY - в 2 проби праскови от ОДБХ Благоевград и 1 проба кайсия от ОДБХ Силистра, в една проба слива от ОДБХ Бургас
- PD - в една проба круша от ОДБХ Стара Загора
- ESFY - в една проба слива от ОДБХ Стара Загора
- ArMV - в една проба ягоди от ОДБХ Пловдив.

4. Анализ на почви – на 422 броя проби са извършени 593 броя анализи.

УСТАНОВЕНА ЗАРАЗА ОТ КАРАНТИННИ ВРЕДИТЕЛИ:

- ***Globodera pallida*** - в 44 броя проби, изпратени от ОДБХ София - област и 9 броя проби, изпратени от ОДБХ Смолян на площи, предназначени за отглеждане на картофи за консумация и в 1 брой проба, изпратена от ОДБХ Смолян на площ, предназначени за отглеждане на разсад лавандула;
- ***Globodera rostochiensis*** - в 50 броя проби, изпратени от ОДБХ София - област на площи, предназначени за отглеждане на картофи за консумация;
- ***Globodera rostochiensis* и *Globodera pallida*** - в 1 проба, изпратена от ОДБХ София - област на площ, предназначена за отглеждане на картофи за консумация;
- ***Synchytrium endobioticum*** - в една проба от контрол на огнище от площ, предназначена за отглеждане на картофи за консумация и преработка, изпратена от ОДБХ Смолян

II.4. Контрол на пазара и употребата на продукти за растителна защита

Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) е компетентният държавен орган, който извършва официалния контрол при условията, по реда и съгласно правомощията уредени в Закона за защита на растенията и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, по отношение разрешаването за пускане на пазара на продуктите за растителна защита (ПРЗ), с цел производството на безопасна растителна продукция, защита здравето на хората и животните и опазване на околната среда от замърсяване. Българската агенция по безопасност на храните контролира търговията и употребата в Р България на продуктите за растителна защита и торовете.

Дирекция “Продукти за растителна защита, торове и контрол” към БАБХ методически ръководи и координира дейността на ОДБХ относно контролната дейност върху продуктите за растителна защита и торовете.

Основната цел на контрола върху предлагането на пазара, съхранението, преопаковането и употребата в земеделието само на разрешени, годни за употреба, ефикасни, максимално безопасни за здравето на хората и животните, щадящи околната среда продукти за растителна защита, които са с етикети на български език, в оригинални запечатани опаковки на производителя или преопаковани от лице, което притежава разрешение за това. Да се осигурят добрите практики при търговията с ПРЗ и защита интересите на потребителите.

Да се гарантира правилната употреба на продуктите за растителна защита при първично производство на растения и растителни продукти, предназначени за храна или за фураж, спазвайки изискванията на Добрата растителнозащитна практика (ДРЗП) и внедряване на принципите на интегрираното управление на вредителите.

Обхват на контрола са регламентиранияте обекти, в които се съхраняват, преопаковат и предлагат за продажба продуктите за растителна защита - складове, цехове, селскостопански аптеки, нерегламентирани обекти - пазари, магазини и др., както и земеделските производители, които прилагат продуктите за растителна защита при производството на растениевъдна продукция.

Годишният доклад е изготвен от отдел „Контрол на ПРЗ и торове” към дирекция „Продукти за растителна защита и торове”.

Настоящият доклад се отнася за осъществената контролна дейност върху продуктите за растителна защита за 2016 г. и включва резултатите от контрола, типа и броя на установените случаи на несъответствие и действията, гарантиращи ефективното изпълнение на многогодишния национален план за контрол.

II.4.1. Официален контрол върху продуктите за растителна защита

Резултати от контролната дейност

А) Контрол върху предлагането на пазара на ПРЗ

- **Дейност по издаване на удостоверения/разрешения за търговия и преопаковане на ПРЗ.**

През 2016 г. са издадени са общо 257 бр. удостоверения, в т. ч. за: търговия с ПРЗ - 245 бр. и преопаковане на ПРЗ - 12 бр. Направена е промяна на 132 бр. разрешения.

- **Резултати от контролната дейност върху предлагането на пазара на ПРЗ.**

На територията на страната са регистрирани **1291 бр.** обекти, в това число **885 бр.** обекти за търговия с ПРЗ в селскостопанска аптека, **390 бр.** складове за съхранение и търговия на едро с ПРЗ (собствени складове и клетки под наем), **14 бр.** цеха за преопаковане на ПРЗ. Производители на ПРЗ в Р България са **2 бр.** фирми.

Контролът върху предлагането на пазара на продуктите за растителна защита се осъществява съгласно годишен Национален план за контрол на пазара на продукти за растителна защита.

I. Основна цел:

Да се гарантира търговията и употребата само на разрешени продукти за растителна защита, съгласно реда, предвиден в Закона за защита на растенията. Да се осигурят добрите практики при търговията с ПРЗ и защита интересите на потребителите.

II. Вид на инспектираните обекти и планиране на инспекциите:

- Производители на ПРЗ - инспектират се 100 % от броя на регистрираните обекти, два пъти годишно.
- Цехове за преопаковане на ПРЗ - инспектират се 100 % от броя на регистрираните обекти, два пъти годишно.
- Складова база за съхранение и търговия на ПРЗ - инспектират се 100 % от броя на регистрираните обекти.
- Селскостопански аптеки - инспектират се от 70 % до 100 % от броя на регистрираните обекти.
- Нерегламентирани обекти - броят на инспекциите се определя в зависимост от броя на предполагаемите (възможните) обекти, където съществува риск от нерегламентирана търговия с ПРЗ.

Периоди за инспекция на обектите:

- Планови инспекции в обектите - планират се в Регионалната програма на ОДБХ, като брой инспекции по месеци и брой на инспекциите за един инспектор.
- Внезапни инспекции - извършват се през цялата година, в зависимост от рисковите обекти и по преценка на ЦУ или на регионалния отговорник по контрол на ОДБХ.
- Инспекции по сигнал - извършват се в срок до един работен ден от подаването на сигнала и отразяването му в Дневник за подадени сигнали и жалби.

На основание Националния план за контрол на пазара на продуктите за растителна защита за 2016 г., на територията на страната са извършени инспекции на дейността на селскостопанските аптеки, складовата база и цеховете за преопаковане на продукти за растителна защита. Контролът върху продуктите за растителна защита се извършва въз основа на категоризиране на риска, на база контролната дейност от предходни години.

Основната цел на проверките беше, да се идентифицират евентуални нарушения, свързани със:

- Продажба на неразрешени ПРЗ;
- Продажба на ПРЗ с прекратено разрешение за предлагане на пазара;
- Продажба на ПРЗ с изтекъл срок на годност;
- Продажба на ПРЗ без необходимото разрешение/удостоверение за търговия;
- Продажба на ПРЗ от неоторизирано лице;
- Продажба на ПРЗ, които са преопаковани не по нормативно установения ред;
- Несъответствие на етикета;
- Продажба на ПРЗ извън регламентирания обекти.

При осъществяване на контролната дейност през 2016 г., продуктите за растителна защита, за които беше установено, че са неразрешени, с изтекъл срок на годност, с несъответствия по отношение на етикета, с доказано несъответствие на показателите одобрени при разрешаването на продукта, бяха свалени от продажба, запечатани и оставени на отговорно пазене, със срок за изтеглянето им от обектите, съгласно Закона за управление на отпадъците или иззети от инспекторите от ОДБХ и оставени на съхранение в определените за това складове на територията на страната.

Резултати от контролната дейност върху търговията на ПРЗ

На територията на страната са извършени **1660 бр.** инспекции, от които **988 бр.** в селскостопански аптеки, **544 бр.** в складове, **20 бр.** в цехове за преупаковане и **108 бр.** на нерегламентирани обекти /общински пазари, магазини и др./. Съставени са **1661 бр.** констативни протоколи, направени са **321 бр.** предписания с корективни мерки за отстраняване на несъответствията и посочен срок за изпълнение, взети са общо **113 бр.** проби за анализ на ПРЗ, в т.ч. **96 бр.** проби за съответствие с показателите одобрени при разрешаването и **17 бр.** проби за удължаване срока на годност на продукта.

Съставени са **29 бр. Акта** за административно нарушение, съгласно разпоредбите на Закона за защита на растенията.

ОДБХ	Общ брой инспекции	в т.ч.				Брой констативни протоколи	Брой констатираните нарушения	Брой предписания	Брой актове	Брой взети проби от ПРЗ за:	
		Аптеки	Складове	Цехове	Нерегламентирани обекти					съответствие	удължаване срока на годност
Благоевград	68	58	6	0	4	67	77	68	3	3	0
Бургас	70	56	8	0	6	70	19	19	1	4	0
Варна	82	56	23	0	3	82	13	20	1	4	0
В.Търново	39	32	7	0	0	39	4	4	0	4	0
Видин	31	27	2	0	2	31	0	0	0	3	0
Враца	46	38	4	0	4	46	5	5	0	4	0
Габрово	27	20	4	0	3	27	1	1	0	3	0
Добрич	119	30	85	0	4	119	0	0	0	4	1
Кюстендил	35	22	10	0	3	35	3	3	0	4	0
Кърджали	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ловеч	32	25	4	0	3	32	6	6	0	3	0
Монтана	34	20	8	0	6	34	3	3	0	2	0
Пазарджик	95	56	24	6	9	111	57	57	6	4	7
Перник	42	26	8	0	8	42	23	34	1	3	0
Плевен	82	45	31	0	6	82	0	0	0	4	0
Пловдив	278	133	132	11	2	281	6	43	1	4	0
Разград	34	21	13	0	0	34	0	0	0	4	0
Русе	63	18	43	0	2	58	4	3	1	4	5
Силистра	28	19	7	0	2	26	6	4	4	4	0
Сливен	27	19	7	0	1	27	15	15	0	3	0
Смолян	21	15	0	0	6	20	4	3	1	3	0
София град	64	49	12	1	2	64	3	3	0	4	1
София окръг	37	35	1	0	1	37	6	6	0	3	0
Стара Загора	109	62	38	0	9	109	6	6	1	4	0
Търговище	32	20	9	0	3	32	1	1	0	4	0

Хасково	66	47	8	2	9	66	6	9	7	4	0
Шумен	61	24	29	0	8	52	6	7	2	3	0
Ямбол	38	15	21	0	2	38	1	1	0	3	3
Общо:	1660	988	544	20	108	1661	275	321	29	96	17

Основни несъответствия, констатирани в обектите за съхранение, преупаковане и предлагане за търговия ПРЗ

<i>Вид на констатираните несъответствия</i>	<i>Брой</i>
1. Липса на разрешение за дейността.	14
2. Не са на видно място необходимите документи - разрешение за дейността, диплом и др.	28
3. Продажбата в ССА се извършва от неоторизирано лице.	5
4. Предлагане за продажба, съхранение или преупаковане на неразрешени ПРЗ.	6
5. ПРЗ с изтекъл срок на годност.	14
6. Наличие в ССА на ПРЗ от първа категория за употреба.	4
7. ПРЗ в опаковки, по-големи от 1 кг/л.	6
8. Наличие на ПРЗ, разфасовани без разрешение от фирмата производител или оторизиран представител.	25
9. ПРЗ не са подредени по функционална характеристика: - в складова база - в селскостопанска аптека	20 5
10. Липса на обозначителни табели за групи ПРЗ: - в складова база - в селскостопанска аптека	0
11. Дневник на доставките в ССА: - липса на дневник - не се води редовно	12 55
12. Липса на обособено място в складова база за съхранение на ПРЗ с изтекъл срок на годност, повредена опаковка или спрени от продажба.	0
13. Липса на обособено място за съхранение на ПРЗ от първа категория за употреба в складова база.	0
14. Липса на списък на ПРЗ, които се съхраняват в складовата база.	0
15. Липса на указателна табела с името на фирмата-наемател в складова база.	0
16. Неподходящи условия за съхранение на ПРЗ.	0
17. Незаявена промяна в обстоятелствата - нов продавач-консултант в ССА.	8
18. Други несъответствия.	69
19. Липса на сертификат по чл. 83	59
Общо:	330

Всички констатирани нарушения са описани в констативните протоколи и са направени предписания, със срок за отстраняването им, след изтичането на който са извършени повторни проверки.

На следните ГКПП са конфискувани **273,4 кг** гранулирани и прахообразни и **763 л** течни ПРЗ.

<i>ГКПП</i>	<i>Иззети количества ПРЗ</i>	
	<i>Гранулирани и прахообразни/кг</i>	<i>Течни/л</i>
Брегово	152	49
Лесово	9,4	26
Марко Търново	112	688
ОБЩО:	273,4 кг	763 л

Б) Контрол върху употребата на ПРЗ

Контролът върху употребата на продукти за растителна защита през 2016 г. се осъществяваше съгласно годишния Национален план за контрол върху употребата на ПРЗ, чиято основна цел е да се гарантира правилната и устойчива употреба на продуктите за растителна защита при спазване на изискванията на Добрата растителнозащитна практика (ДРЗП) и внедряване методите на прогнозата с принципите на интегрирано управление на вредителите.

1. Основна цел

Да се гарантира правилната употреба на продуктите за растителна защита (ПРЗ) при производство на растения и растителни продукти, спазвайки изискванията на Добрата растителнозащитна практика (ДРЗП) или интегрираното управление на вредителите и производството на безопасна растителна продукция.

2. Вид на инспектираните обекти и планиране на инспекциите:

- **Документален контрол** - водене на дневници.
- **Контрол на терен** - приложение на продукти за растителна защита с наземна техника, авиационна техника, обеззаразяване на семена и извършване на фумигация, обеззаразяване на площи, помещения и растителна продукция срещу вредители.

При извършения контрол през 2016 г. бяха обхванати от 5% до 15 % от регистрираните земеделски производители с площ над 10 дка.

Извършването на инспекциите е документирано чрез попълнен Доклад за инспекция и Констативен протокол, утвърдени по образец.

При провеждането на инспекциите се акцентираше върху нарушенията, свързани със:

- **Употреба на ПРЗ, които не са разрешени за пускане на пазара и употреба в Република България;**
- **Неразрешена употреба за дадена култура или вредител, на разрешен ПРЗ;**
- **Употреба на продукти за растителна защита, разрешени за ограничена и контролирана употреба извън териториите на областите за които са разрешени и извън срока, за който са разрешени;**
- **Употреба на ПРЗ с изтекъл срок на годност;**
- **Неправилна употреба на ПРЗ - доза/концентрация;**
- **Неспазени технологични параметри при работа с техника за растителна защита;**

- **Употреба на ПРЗ в несъответствие на фенологията на вредителите и културите при регистрацията на продукта.**

При извършения контрол през 2016 г. бяха обхванати от 5% до 15 % от регистрираните земеделски производители с площ над 10 дка.

Извършването на инспекциите е документирано чрез попълнен Доклад за инспекция и Констативен протокол, утвърдени по образец.

Проверките са планирани въз основа на категоризиране на риска, след извършен анализ от инспекторите от БАБХ, като се вземат предвид следните показатели:

- анализ на структурата на отглежданите култури за съответния район и изготвяне на представителна извадка на земеделски производители по видове култури които отглеждат;
- класификация на културите, според интензивността на растителнозащитните мероприятия, които се прилагат при тях, съгласно технологията на отглеждане;
- данни за плътността, развитието и разпространението на вредителите над прага на икономическа вредност, получени от инспекторите, отговарящи за съответния агроекологичен район;
- обявен каламитет или епифитотия през вегетационния период;
- сигнали за нерегламентирана употреба на продукти за растителна защита;
- констатирани несъответствия при предходни инспекции;
- земеделски производители, които не водят записи според нормативната уредба.

Периоди за инспекция на обектите

Всяка ОДБХ планира периодите за провеждане на инспекциите при земеделските производители, в зависимост от естеството на отглежданите култури в Агроекологичния район и извършваните растителнозащитни мероприятия за съответния период. Изготвя се график за брой инспекции по месеци за всеки един инспектор.

При контролната дейност върху употребата на ПРЗ се вземат предвид следните обстоятелства:

- установените рискове, свързани с търговията и употребата на ПРЗ или с процеси, дейности или действия, които могат да повлияят на безопасността на растителната продукция;
- водената документация от търговците на ПРЗ и от земеделските производители по отношение на съответствието с нормативните изисквания;
- документираните от компетентните органи данни за установени при предишни проверки несъответствия в дейността на търговците и земеделските производители с нормативните изисквания; всяка друга информация, която би могла да свидетелства за несъответствие.

Данни за регистрираните земеделски производители са ползвани от Регистъра на земеделските производители, съгласно Наредба № 3 от 29 януари 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските производители.

При извършване на проверките бяха спазвани изискванията и реда посочени в Процедурите за инспекции на земеделски производители:

- Документален контрол - водене на дневници.
- Контрол на терен - приложение на продукти за растителна защита с наземна техника, авиационна техника, обеззаразяване на семена, фумигация.

Към всеки констативен протокол беше попълнен и Доклад за инспекция по съответния утвърден образец.

При провеждането на инспекциите се акцентираше върху нарушенията свързани със:

- Проследяване на употребата на неразрешени ПРЗ;
- ПРЗ с изтекъл срок на годност;
- Употреба на ПРЗ без регистрация за съответния вредител и култура;
- Неправилна употреба на ПРЗ - доза/концентрация;
- Неспазени технологични параметри при работа с техника за растителна защита;
- Употреба на ПРЗ в несъответствие на фенологията на вредителите и културите при регистрация на продукта.

Резултати от контролната дейност върху употребата на ПРЗ

От планираните за 2016 година **1418 бр.** инспекции, на територията на страната са извършени общо **7165 бр.** инспекции на употребата на ПРЗ, в т.ч. **1645 бр.** на земеделски производители с наземна техника, **35 бр.** при авиационно третиране, **5 бр.** при извършване на фумигация и **357 бр.** при обеззаразяване на семена. Съставени са **7270 бр.** констативни протоколи, направени са **1255 бр.** предписания, съставени са **13 бр. Акта** за установено административно нарушение, съгласно разпоредбите на Закона за защита на растенията.

ОДБХ	Общ брой инсп екци и	Брой инспекции на земеделски производители при употреба на ПРЗ, в т.ч.:					Брой конста- тивни прото- коли	Брой конста- тирани наруше ния	Брой пред- писан ия	Брой акто ве	Общ бр растит
		документална проверка в ОДБХ	Проверка на терен:								
			Наземна техника	Авиационна техника	Обеззаразяване на семена	Фумигац ия					
Варна	151	150	0	1	0	0	151	78	78	0	
Велико Търново	425	410	5	2	8	0	425	0	71	0	
Видин	236	120	88	0	28	0	236	38	41	0	
Враца	117	105	4	1	7	0	117	15	15	0	
Габрово	215	137	65	3	10	0	215	0	29	0	
Горно Оряховице	122	91	26	2	1	2	122	49	49	9	
Добрич	119	80	39	0	0	0	119	11	11		
Дупница	477	256	118	3	99	1	477	28	16	0	
Елхово	190	172	16	2	0	0	190	23	16	0	
Етър	454	420	34	0	0	0	454	88	88	0	
Жуица	70	63	0	1	6	0	70	8	8	0	
Казанлък	120	104	7	0	9	0	120	10	11	0	
Калотина	370	288	71	0	11	0	370	176	177	1	
Камбурово	241	185	38	0	18	0	164	105	110	0	
Кнежа	180	154	8	0	17	1	179	40	40	0	
Кюстендил	821	192	629	0	0	0	821	3	275	1	
Ловеч	184	152	13	1	18	0	184	0	35	0	
Лясковец	378	302	28	0	48	0	378	4	4	0	
Мездра	500	470	4	3	22	1	500	15	15	0	
Монтана	143	100	39	1	3	0	143	56	56	1	
Нови Пазар	48	28	20	0	0	0	48	8	8	0	
Оряховица	47	43	0	0	4	0	43	5	5	0	
Пазарджик	313	35	261	0	17	0	313	9	9	0	
Перник	229	204	0	0	25	0	376	20	20	0	

вище	121	100	15	0	6	0	161	9	8	1	
о	436	410	26	0	0	0	436	7	14	0	
	253	149	91	13	0	0	253	7	7	0	
	205	203	0	2	0	0	205	39	39	0	
	7165	5123	1645	35	357	5	7270	851	1255	13	

Основни несъответствия, констатирани при контрола на Земеделските производители

<i>Вид на констатираните несъответствия</i>	<i>Брой</i>
1. Водене на зъдължителни записи.	89
2. Употреба на неразрешен ПРЗ.	1
3. Неразрешена употреба на разрешен ПРЗ.	40
4. Непълни данни в Дневника за проведените химични обработки.	103
5. Непълни данни в Дневник за появата, развитието, плътността или степента на нападение от вредители.	75
Непълни данни в Дневник за взети проби от растения и растителни продукти.	14
Липса на Сертификат по чл.83 от ЗЗР.	854
8. Липса на склад за съхранение на ПРЗ или сключен договор за наем с фирма притежаваща склад.	17
9. Неспазен карантинен срок на употребените ПРЗ.	0
10. Неспазена регистрирана доза на употребените ПРЗ.	5
11. Липса на уведомително писмо за авиационно третиране.	2
12. Неподходящи условия за съхранение на ПРЗ.	13
13. Неподходящи условия за съхранение на празни опаковки.	24
14. Незаконно изхвърляне на празни опаковки от ПРЗ.	0
15. Липса на площадка за измиване на техниката	1
16. Пръскане на дворно място без уведомяване на съседа	1
17. Няма лично, предпазно облекло за третиране с ПРЗ	1
18. Не е спазено изискването за третиране с ПРЗ в определени часове	1
19.Разпиляна пшеница спесена с минерален тор	1
20. Липса на анализи на проби за съдържание на замърсители от растения и растителни продукти, поливна вода, питейна вода, почва	2
21.Няма поставени уведомителни табели съгласно Заповед № РД 11-436/21.03.2016 г. на изпълнителния директор на БАБХ.	13

22.Недоизградено или липсващо съоръжение за съхранение на оборски тор.	10
23. Липса на документ за доставка на ПРЗ.	1
Общо:	1 268 бр.

Проверени записи на земеделските производители - Дневник за проведените химически обработки и употребени торове, подобрители на почвата и биологично активни вещества

Инспекторите от ОДБХ съставят регистър на земеделските производители, които водят записи в Дневника за проведените химически обработки и употребени торове, подобрители на почвата и биологично активни вещества. Дневниците се заверяват от съответната ОДБХ и в тях се отбелязва всяка извършена инспекция. Проверени са 8 410 бр. дневници на ЗП.

В) Контрол чрез вземане на проби

При инспекциите на селскостопанските аптеки, складове и цехове се вземат проби от ПРЗ за съответствие по годишната национална програма за контрол на пазара. Пробите се изпращат за анализ в Централна лаборатория за химични изпитвания и контрол.

Освен пробите от ПРЗ, които се вземат от инспекторите при проверките и съобразени с Националния годишен план за контрол на пазара, проби се вземат и при констатирани нарушения, както и при заявяване от фирми, търгуващи с ПРЗ, за извършване на анализ за съответствие и за удължаване срока на годност на определени продукти и партиди продукти.

Продуктите за растителна защита, за които при контролната дейност се установи, че са неразрешени, с изтекъл срок на годност, с несъответствия по отношение на етикета или с несъответствие доказано при анализа, се спират от продажба, като се дава съответното разпореждане за безопасното обезвреждане на ПРЗ, съгласно Закона за управление на отпадъците. Иззетите ПРЗ от контролния орган при конфискация се съхраняват в определените за това складове на територията на страната.

Взети проби от ПРЗ при извършване контрол на пазара на ПРЗ

ОДБХ	Плануван брой проби от ПРЗ за 2016 г.	Брой взети проби от ПРЗ през 2016г.
Благоевград	3	3
Бургас	4	4
Варна	4	4
Велико Търново	4	4
Видин	3	3
Враца	4	4
Габрово	3	3
Добрич	4	4
Кърджали	4	4
Кюстендил	3	3
Ловеч	3	3
Монтана	3	2
Пазарджик	4	4
Перник	3	3
Плевен	4	4
Пловдив	4	4
Разград	4	4

Русе	4	4
Силистра	4	4
Сливен	3	3
Смолян	3	3
София - град	4	5
София - област	3	3
Стара Загора	4	4
Търговище	4	4
Хасково	4	4
Шумен	3	3
Ямбол	4	6
ОБЩО:	101	103

Изпълнение на плана за вземане на проби

При контролната дейност са взети общо **69 бр. растителни проби**, в т. ч. **23 бр. растителни проби за остатъци от пестициди** в растения предназначени за храна и за фураж и **46 бр. растителни проби за съдържание на замърсители - нитрати и тежки метали**.

Взети са и допълнително проби на основание заповеди, писма, сигнали, жалби и др. от растения и растителни продукти и на основание резултатите от лабораторните анализи.

Взети растителни проби по Национална контролна програма за остатъци от пестициди във и върху храни от растителен и животински произход за 2016 г.

Като държава-членка на ЕС и в изпълнение на разпоредбите на Регламенти (ЕО) №178/2002, 882/2004 и 396/2005, Република България ежегодно изготвя и изпълнява единна Национална програма за контрол на остатъци от пестициди в и върху храни от растителен и животински произход и изпълнява програмата на ЕК, предвидена в Регламент (ЕС) № 2015/595 относно координирана многогодишна контролна програма на Съюза за 2016, 2017 и 2018 г.

При изготвянето на програмата за 2016 г. бяха взети под внимание:

- производството на земеделски култури в България;
- нивата на остатъци от пестициди в различните продукти, получени въз основа на изследвания и програми от предходните години;
- относителният дял на продуктите в храната на българина;
- координираната програма на ЕС.

Програмата за контрол на остатъци от пестициди в и върху храни от растителен произход е насочена към осигуряване на коректното прилагане на разрешените за употреба продукти за растителна защита в съответствие с Добрата растителнозащитна практика. Целта е да се направи оценка на нивата на пестицидни остатъци в растителната продукция при прибиране на реколтата и съответствието им с определените максимално допустими количества от пестициди; да се осигури коректното прилагане на разрешените за употреба продукти за растителна защита (доза на приложение, карантинни срокове, използването им само за цели, за които са разрешени). Изпълнението на програмата е превенция за намаляване на злоупотребите, свързани с превишаване на дозите, неспазване на карантинните срокове или употребата на неразрешени ПРЗ.

Програмата обхваща главно земеделски райони и култури с интензивна употреба на продукти за растителна защита. Пробите от растителни продукти се вземат от местата на производство (на полето, в оранжерии), при прибиране на реколтата и преди тяхното предлагане на пазара от обучени инспектори по растителна защита от ОДБХ, в пълно съответствие с разпоредбите на Директива 2002/63/ЕС.

В програмата за контрол за 2016 г. съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/595 бяха включени културите домати, моркови, спанак, тиквички, марули, салати, ябълки, праскови, зеле, череши, десертно грозде, слънчоглед, царевица зърно, които са задължителни по Регламент (ЕС) № 2015/595 относно координирана многогодишна контролна програма на Съюза за 2016, 2017 и 2018 г. за гарантиране спазването на максимално допустимите граници на остатъчни вещества от пестициди във и върху храни от животински и растителен произход и за оценка на потребителската експозиция на тези остатъчни вещества.

Освен пробите от задължителните видове култури по регламента, в програмата бяха включени също и проби от културите: краставици и салати (оранжерийно производство), картофи.

За целите на контрола върху употребата на ПРЗ при производството на зърнена продукция, предназначена за производство на фуражи, в програмата бяха включени и проби от пшеница, ечемик и царевица, които са основни култури отглеждани у нас, с предназначение използване за фуражи. Пробите от зърно се вземат по време на прибиране на зърнено-житните култури. Получените резултати от анализа на тези проби са база за установяване на потенциалния риск от пестицидни остатъци за селскостопанските животни и изготвяне на препоръки към земеделските производители за прилагане на Добрите земеделски практики.

Общо планираният брой проби за 2016 г. беше **78 бр.**

При вземането на пробите е спазена Процедура за вземане на проби от продукти от растителен произход за остатъци от пестициди (Код: РПК 10-22; Версия: 02) и при спазване на изискванията за вземане на проби за целите на официалния контрол. Пробите са етикетирани и придружени от Протокол за вземане на проби от растения и растителни продукти за установяване на остатъчни количества от ПРЗ (Код: ФК 10-14; Версия: 02).

Броят на проби по култури, тяхното разпределение по региони и календарния график бяха предварително определени.

Брой на пробите от всяка култура и регионите, от които е планирано вземането на проби през 2016 г.

ПРОДУКТ	РЕГИОН	БРОЙ ПРОБИ
Краставици-корнишони	Благоевград	1
	Кърджали	1
Всичко:		2
Домати	Благоевград	1
	Бургас	1
	Добрич	1
	Кърджали	1
	Пазарджик	1
	Пловдив	1
	Хасково	1
Всичко:		7
Моркови	Благоевград	1
	Кюстендил	1
	Пазарджик	1
	Пловдив	1
	София-област	1
Всичко:		5
Спанак	Пазарджик	1
	Пловдив	1

Всичко:		2
Салати, Марули	Монтана	1
	Пазаржик	3
	Плевен	1
	Пловдив	2
	Сливен	1
	Ст. Загора	1
	Хасково	2
	Ямбол	1
Всичко:		12
Ябълки	Варна	1
	В. Търново	1
	Кюстендил	1
	Ловеч	
	Ст. Загора	
Всичко:		5
Праскови	Бургас	1
	Варна	1
	Русе	1
	Сливен	2
	Стара Загора	1
Всичко:		5
Зеле	Перник	2
	София-град	2
	София-област	1
		5
Черешки	Кюстендил	1
	Шумен	1
Всичко:		6
Праз	Перник	1
	София-град	1
	София-област	1
Всичко:		3
Ягоди	Габрово	1
	Ловеч	1
	Монтана	1
	Търговище	2
Всичко:		5
Тиквички	Благоевград	1
	Пловдив	2
Всичко:		2
Ръж	Силистра	1
	Ст. Загора	1
Всичко:		2
Зелен фасул	Благоевград	2
Всичко:		2
Пшеница	В. Търново	1
	Добрич	1
	Плевен	1

	Разград	1
Всичко:		4
Десертно грозде	Варна	1
	Плевен	1
	Ямбол	1
	Бургас	1
	Сливен	1
Всичко:		5
Слънчоглед	В. Търново	1
	Враца	1
	Разград	1
	Русе	1
	Шумен	1
Всичко:		5
Царевица зърно	Видин	1
	Враца	1
	Добрич	1
	Русе	1
	Монтана	1
		5
Общо:		78

Резултати от изпълнението на Национална контролна програма за остатъци от пестициди през 2016 година.

От планиваните по програмата **78 бр.** растителни проби, инспекторите от ОДБХ са взели от полето общо **23 бр.**, поради липса на определена външна лаборатория, в която да бъдат изследвани, както следва:

1. Краставици - 2 бр.
2. Тиквички - 2 бр.
3. Зелен фасул - 2 бр.
4. Марули - 2 бр.
5. Спанак - 2 бр.
6. Моркови - 5 бр. - пробите са анализирани едновременно за съдържание на устойчиви органични замърсители (УОЗ) и по мултикомпонентния метод за остатъци от пестициди.
7. Картофи - 1 бр.
8. Череша - 2 бр.
9. Десертно грозде - 5 бр.

Листни проби планирани за идентификация на употребените ПРЗ за 2016 г.

Листните проби планирани в Националния план за контрол не са взети, поради липса на външна лаборатория за идентификация на употребените ПРЗ.

Взети проби от растения и растителни продукти по Национална програма за контрол на замърсители в храни (нитрати и тежки метали - олово и кадмий) за 2016 г.

От планиваните за вземане по програмата **49 бр.** растителни проби, инспекторите от ОДБХ са взели от полето общо **46 бр.**, от които:

1. За съдържание на нитрати - 9 бр. проби, от които:

1.1. Спанак (пресен) - 3 бр.

1.2. Пресни марули - 6 бр.

Забележка: Пробите спанак и марули, взети от полето са анализирани едновременно в ЦЛХИК за съдържание на нитрати и тежки метали (олово, кадмий).

2. За съдържание на тежки метали - олово и кадмий - 37 бр. проби, от които:

2.1. Пиперки - 4 бр.

2.2. Домати - 3 бр.

2.3. Зеле - 2 бр.

2.4. Марули - 6 бр.

2.5. Спанак - 3 бр.

2.6. Моркови - 4 бр.

2.7. Картофи - 5 бр.

2.8. Сливи - 5 бр.

2.9. Ябълки - 5 бр.

Забележка: Пробите марули и спанак, взети от полето са анализирани едновременно в ЦЛХИК за съдържание на тежки метали (олово, кадмий) и нитрати.

Резултатите от анализа на взетите през 2016 г. растителни проби за съдържание на нитрати и тежки метали (олово и кадмий) показват, че няма несъответстващи проби.

Включени са 6 бр. допълнителни проби, взети от оранжерийни краставици и марули, за съдържание на микробиологични замърсители, във връзка с проведената Мисия на FVO DG (SANTE)/2015-7457 за оценяване на официалния контрол при първично производство на храни от неживотински произход

Общо, извън Националния план за контрол върху употребата на ПРЗ за 2016 г., на основание заповеди, писма, сигнали, жалби и др., са взети **31 бр.** проби от растения и растителни продукти и на основание резултатите от лабораторните анализи са съставени три акта (употреба на неразрешено активно вещество, неразрешена употреба на ПРЗ).

Растителни проби за анализ за съдържание на ГМО, съгласно План за контрол при регламентирано и нерегламентирано отглеждане на полето на генетично модифицирани висши растения в България през 2016 г.

На основание План за оценка на риска при нерегламентирано отглеждане на генетично модифицирани висши растения в Република България за целите на контролната дейност върху тях, през 2016 г. от планираните 12 бр. проби от царевица, соя и рапица са взети и анализирани общо 11 бр. растителни проби.

ТАБЛИЦА
С РЕЗУЛТАТИ ОТ ЛАБОРАТОРЕН АНАЛИЗ ЗА СЪДЪРЖАНИЕ НА ГМО
В ПРОБИ ОТ ЦАРЕВИЦА, МАСЛОДАЙНА РАПИЦА И СОЯ – 2016 Г.

О Д Б Х	П Р О Б И			А Н А Л И З		
	Брой	Местност	Фирма/ЗП собственик на посева	Протокол №	Резултат	Лаборатория

ЦАРЕВИЦА - 7 броя проби, както следва:						
Видин	1	с. Флорентин	Ул. „Бузлуджа” 129	01-1036 /15.08.2016 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС
В.Търново	1	с. Български Сливово	ОППК „Зора I”	01-1264 /02.09.2016 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС
Враца	1	с. Хърлец	„Аугуста” ПТКЗ	01-1088/15.08.2016 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС
Добрич	1	с. Кардам	ЕТ „Пола- Илия Стоянов”	01-1037 /15.08.2016 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС
Плевен	1	гр. Кнежа	„Си Би Илчовски”	01-1255/02.09.2016 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС
Русе	1	с. Голямо Враново	„Агро 2004” ЕООД	01-1032/15.08.2016 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС
Силистра	1	с. Калипетрово	„Агра 2000” АД	01-1102/16.08.2016 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС
МАСЛОДАЙНА РАПИЦА – 2 броя проби, както следва:						
Ловеч	1	гр. Угърчин	„Петрови” ООД	01-0639 /17.05.2016 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС
Ст. Загора	1	с. Даскал Атанасова	„Граал” ЕООД	01-0762 /10.06.2016 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС
СОЯ – 2 броя проби, както следва:						
Добрич	1	с. Соколово	с. Соколово	01-1037 /15.08.2016 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС
Русе	1	с. Бабово	ППК „Задруга”	01-1032/15.08.2016 г.	отрицателен за ГМО	ИАОС

Резултатите за всички анализирани проби от културите: **маслодайна рапица, соя и царевица са отрицателни за наличие на ГМО.**

При контролната дейност не са идентифицирани продукти за растителна защита и торове произведени от или съдържащи ГМО.

Г) Извършени контролни дейности извън предварително планирания официален контрол

Освен предварително планираните, инспекции се извършват и по допълнителни указания и писма на МЗХ, във връзка с постъпили нотификации по системата RAPEX, по сигнали и жалби на физически и юридически лица и др.

Инспекциите по сигнал се извършват в срок до два работни дни от подаване на сигнала и отразяването му в дневник за подадените жалби и сигнали в ОДБХ или БАБХ. Броят на тези инспекции са предвидени в плановете за контрол, като за база се взети получените през предходната година сигнали.

Общо, извън Националния план за контрол върху употребата на ПРЗ за 2016 г., на основание заповеди, писма, сигнали, жалби и др., са взети 46 бр. проби от растения и растителни продукти и на основание резултатите от лабораторните анализи са съставени пет акта (употреба на неразрешено активно вещество, неразрешена употреба на ПРЗ, прилагане на ПРЗ чрез въздушно пръскане без разрешение).

II.5. Официален контрол от компетентните власти по отношение качество и безопасност на храни и материали в контакт с храните.

Дирекция "Контрол на храните" (КХ) е част от специализираната администрация при Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ). Съгласно Устройствения правилник на БАБХ, тя методически ръководи и координира дейността на ОДБХ по осъществяване контрола на безопасността и качеството на: суровините, храните, материалите и предметите предназначени за контакт с храни; междинните предприятия за съхранение и предприятията за преработка на странични животински продукти; хуманното отношение към животните по време на клане.

С изменение на Устройствения правилник на БАБХ от 2016 г. към Дирекция КХ беше създаден Отдел "Официален лабораторен контрол и мониторинг" (ОЛКМ) с един началник отдел и 5 експерти, който изготвя, методически ръководи и координира изпълнението изискванията на законодателството, свързани с лабораторните изпитвания на храни и на национални и мониторингови програми за лабораторен контрол, както следва:

1. „Национална програма за контрол на остатъци от пестициди в или върху храни от растителен и животински произход“ (НПКОП);
2. „Национална програма за контрол на генетично модифицирани храни (НПКГМХ);
3. „Национална програми за контрол на храни за съдържание на замърсители, добавки, материали и предмети, предназначени за контакт с храни и за храни, обработени с йонизиращи лъчения“;
4. Програма за мониторинг и докладване на антимикробна резистентност на зоонозни и коменсални бактерии в Република България;
5. „Национална мониторингова програма за контрол на остатъци от ветеринарномедицински продукти и замърсители от околната среда“ (НМПКО)

II.5.1. Начертани приоритети и набелязани цели на дирекцията през 2016 г.

- провеждане на ефективен контрол върху храните и обектите за производство и търговия с храни и материали в контакт с храни, с цел защита здравето на потребителите и провеждане на контрола в обектите за производство на храни и в обектите за търговия с храни в т.ч. и заведения за обществено хранене за изпълнението на нормативните изисквания за хигиената на храните, посочени в Регламент (ЕО) № 853/2004 за хигиената на храните, чрез прилагане на дейностите, посочени в Регламент (ЕО) № 853/2004 относно официалния контрол и Закона за храните;
- прилагане на подхода за оценка на риска при провеждане на официалния контрол върху храните и обектите за производство и търговия с храни;
- спазване на разпоредбите и изискванията на законодателството на ЕС, на националното законодателство;
- извършване на контрол за изпълнение на нормативните изисквания по отношение критериите за химична и микробиологична безопасност на храните и на критериите за техния състав и етикетирание;
- извършване на тематични проверки в обектите за производство и търговия с храни и проверки на основание заповеди на изпълнителния директор на БАБХ;

- - извършване на оценка на ефективността при прилагането на системите за самоконтрол в обектите за производство на храни и обектите за търговия с храни, както и на системите за проследимост - провеждане на одити на системите НАССР;
- недопускане разпространението на хранителни взривове, включително проучване и елиминиране на причините за възникналите заболявания;
- предприемане на административно наказателни мерки, адекватни на констатираните несъответствия;
- засилване на доверието на консуматорите чрез осигуряване на независима и прозрачна контролна дейност, подобряване на формите и начините за предоставяне на информация на обществеността за резултатите от провеждания контрол чрез провеждане на системна медийна политика;
- създаване на всички предпоставки за здравословно хранене на децата и учениците - детски ясли, детски млечни кухни, детски градини, училища, детски и ученически лагери.

II.5.2. Дейности на дирекцията:

При осъществяването на дейността си дирекция КХ упражнява контрол на електронните национални регистри, както и изготвя и поддържа списъци на обектите под контрол на БАБХ. Броят на обектите в обхвата на контрол на отдели „Контрол на храните” при ОДБХ, съгласно тези регистри и списъци е общо **150 519 бр.**

Разпределението на обектите е както следва:

II.5.2.1. Национални регистри на обектите за производство и търговия с храни (обекти за производство, съхранение и търговия с храни от животински произход, обекти за производство, съхранение и търговия с храни от неживотински произход, обекти за търговия на едро с храни, обекти за търговия на дребно с храни), съгласно изискванията на Закона за храните.

През 2016 г. регистрираните обекти за производство, съхранение и търговия на едро с храни са **9 247 бр.**, обектите за търговия на дребно с храни са **131 411 бр.** и млекосъбирателни пунктове и помещения за съхранение на мляко към ферми – **4 189 бр.**

През 2016 г. са одобрени и регистрирани общо **334 бр.** предприятия осъществяващи дейност, съгласно изискванията на Регламент 1069/2009 (съхранение, обезвреждане и преработка на странични животински продукти).

II.5.2.2. Национални списъци на:

- риболовните кораби, извършващи улов на риба - към момента **3 159 бр.;**
- обектите за първично производство на гъби - към момента **138 бр.;**
- пунктове за изкупуване на диворастящи гъби и/или горски плодове - към момента **348 бр.;**
- обекти, съгласно изискванията на Наредба № 26/2010 г. за директни доставки на малки количества суровини и храни от животински произход - към момента са **1693 бр.;**

II.5.2.3. Обекти, произвеждащи храни по стандарти, изготвени по предложение на браншовите организации и с участието на представители на браншовите организации, представители на висши учебни заведения, на научните среди и експерти от агенцията:

- Утвърден стандарт „Стара планина“ (за месни заготовки и месни продукти) - към момента **92 бр.**
- Утвърден стандарт „България“ (за брашно бяло, добруджа и типово и хляб бял, добруджа и типов) - **108 бр.**

- Браншови стандарт „Лютеница“ - 8 бр.
- Браншови стандарт за „Рафинирано слънчогледово масло“ - 5 бр.
- Обекти, произвеждащи млечни продукти по Български държавен стандарт (БДС) – 45 бр.
- Браншови стандарт за „Рафинирано слънчогледово масло“ - 5 бр.
- През 2016 г. бяха създадени, изменени и допълнени следните стандарти и приложения към тях: **Браншови стандарт „Лютеница“, Браншови стандарт за „Рафинирано слънчогледово масло“, Утвърдени стандарти „Стара планина“.**

През 2016 г. във връзка с договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с приоритетна ос III „Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление“, Подприоритет 3.2. „Стандартна информационно-комуникационна среда и оперативна съвместимост“, Бюджетна линия BG051PO002/14/3.2-06 финансиран по Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд проект с регистрационен № 14-32-9 от 01.09.2014 г. за „Изграждане на националните електронни регистри за храни от животински произход, храни от неживотински произход и на предприятията за странични животински продукти. Внедряване на нови електронни административни услуги, свързани с използването на разработените регистри“ и проект с регистрационен № 14-32-10 от 01.09.2014 г. „Изграждане на националния електронен регистър на обектите за обществено хранене и търговия на дребно с храни на нови електронни административни услуги, свързани с използването на разработения регистър“ **беше внедрена новата уеб базирана система** за електронни национални регистри в компетенциите на Дирекция „Контрол на храните“ при ЦУ на Българската агенция по безопасност на храните обхващащи обектите за производство и търговия с храни и странични животински продукти (СЖП) регистрирани на територията на Република България.

Чрез електронизираните регистри определените служители от съответното ОДБХ своевременно въвеждат данните за регистрираните обекти, които системата обобщава автоматично, като актуализирането и публикуването се извършва в момента на промяната.

Чрез въвеждането на уеб базираната система на регистри се подпомага и улеснява достъпа на потребителите, бизнес операторите, институциите и други служби и ведомства, които имат ежедневна необходимост от информацията за регистрираните обекти на територията на Република България.

Във връзка с изпълнение на т. 7 от Заповед № РД 11-1436/04.08.2016 г. на изпълнителния директор на БАБХ, относно договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с приоритетна ос III „Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление“ за доказване на устойчивото развитие на създадените през 2015 г. и внедрени през 2016 г. национални електронни регистри на обектите за производство и търговия с храни и СЖП ежесечно се изготвят доклади до главния секретар на БАБХ, подкрепени с доказателствен материал. Доказателствата включват извличане на справки от системата и проверка на пълнотата на заложените данни в електронните регистри. При установяване на пропуски по системата до директора и началник отдела „Контрол на храни“ при съответното ОДБХ се изпращаха електронни писма за отстраняване на откритите несъответствия във възможно най-кратки срокове.

Може да се направи извода, че се осигурява устойчивост на приключилия проект с регистрационен № 14-32-9 от 01.09.2014 г. за „Изграждане на националните електронни регистри за храни от животински произход, храни от неживотински произход и на предприятията за странични животински продукти. Внедряване на нови електронни административни услуги, свързани с използването на разработените регистри“, с бенефициент Българска агенция по безопасност на храните по приоритетна ос III

„Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление”, Подприоритет 3.2. „Стандартна информационно-комуникационна среда и оперативна съвместимост”, Бюджетна линия BG051PO002/14/3.2-06 финансиран по Оперативна програма „Административен капацитет“.

II.5.2.4. Дейности на дирекция „Контрол на храните“ свързани с лабораторен контрол.

С цел прилагане на изискванията на Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1375 бяха организирани и осъществени проверки в лаборатории към кланици, с цел установяване на компетентността на съответната лаборатория да извършва изпитване на проби за наличие на Трихинела и определянето им за лаборатории за официален контрол. При проверките е установено, че посочените по-горе лаборатории разполагат със съвременен оборудване, налице са всички необходими условия на работната среда и инфраструктура, съгласно изискванията на законодателството и добрата лабораторна практика. В резултат от проверките е изменена и допълнена т. I на заповед № РД 09- 1135/31.08.2012 г. на министъра на земеделието, храните и горите, където от компетентния орган се вписват лабораториите, които са преминали акредитация по метода за изследване на проби за трихинела, съгласно чл. 2, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 2015/1375. Заповедите са публикувани на страницата на БАБХ заедно със списъци с адреси на лабораториите.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕО) № 882/ 2004 и Закона за храните бе проведена процедура за определяне на Национална референтна лаборатория за ГМО, Национална референтна лаборатория за материали, предназначени да влизат в контакт с храни и Национална референтна лаборатория за някои микробиологични причинители (*Bacillus cereus*, *Cronobacter* spp.) в храни за кърмачета и малки деца. Процедурата се проведе съгласувано с Министерство на здравето, тъй като лабораториите са в структурата на Националния център по обществено здраве и анализи към Министерство на здравеопазването. След представяне на доказателства за компетентността на лабораториите към НЦОЗА за изпълнение на референтни функции по отношение официалния контрол на ГМО, материали за контакт с храни и някои микробиологични причинители (*Bacillus cereus*, *Chronobacter* spp.), опасни за храни за кърмачета и малки деца те бяха определени за НРЛ със Заповед № РД 09-941/23.11.2016 г. на Министъра на земеделието, храните и горите.

Лабораторните анализи на храни за нуждите на официалния контрол се извършват в собствени лаборатории, част от структурата на БАБХ. Само за анализите, за които тези лаборатории не разполагат с необходимия капацитет и оборудване, БАБХ ползва услугите на други държавни или частни лаборатории (външни лаборатории). За да могат собствените лаборатории на агенцията да отговарят на законовите изисквания за дейността си през 2016 г. бяха изготвяни неколккратно анализи и доклади за състоянието им, включващи амортизационното състояние на сгради и лабораторно оборудване и готовността им за разширяване на обхвата на дейност и включване на нови методи и анализи с цел искане за допълнително финансиране към МЗХГ.

Дирекцията активно участва в подготовката на лабораториите за въвеждане на новия по-широкообхватен и чувствителен метод за откриване на инхибитори (DELVOTEST) в сурово мляко. Както и участие в дооборудване на лабораториите изпитващи сурово мляко по показателите ОБМ и ОБСК чрез инструментални методи, с цел включване в процеса на обработка на баркод четец и свързване на апаратите с разширението на електронната система ВетИС - модул «мляко» в изпълнение на План за контрол на сурово мляко на Р. България.

С цел откриване на акредитирани лаборатории за специфични методи, за които БАБХ не разполага с необходимия капацитет, Дирекцията е провеждала кореспонденция с

редица лаборатории в страната и ЕС и е подsigурила условия за извършване на необходимите анализи, при най-подходящи договорни условия.

II.5.2.5. Осигуряване на необходимите действия по компетентност по Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF).

За периода 1 януари - 31 декември 2016 година от звеното за контакт към дирекция "Контрол на храните" при ЦУ на БАБХ са предприети действия по 49 бр. входящи нотификации (вкл. 3 бр. уведомителни нотификации - News) и 1 бр. запитване. Изготвени са 5 бр. изходящи нотификации, в които България съобщава за несъответствия.

От тези нотификации **40 бр.** засягат храни от животински произход, **12 бр.** - храни от неживотински произход и **3 бр.** за материали и предмети, предназначени за контакт с храните. Чрез сайта на БАБХ потребителите бяха своевременно информирани за налацието на пазара на храни, които са обект на нотификация и се разпространяват на българския пазар.

II.5.3. Осъществена дейност във връзка с изпълнение на целите на официалния контрол за периода 04.01.2016 г. до 31.12.2016 г., от компетентните органи в направление "Контрол на храните" при БАБХ:

Общо за 2016 г. инспекторите от отдели "Контрол на храните" при ОДБХ са извършили проверки и са взели проби за лабораторен анализ от обекти за производство, търговия на едро и дребно с храни и заведенията за обществено хранене в страната, данните от които са:

- Общ брой извършени проверки в цялата страна - **179 383 бр.;**
- Издадени предписания - **11 301 бр.;**
- Съставени АУАН - **2 574 бр.;**
- Взети проби за лабораторен анализ в цялата страна - **2148 бр.**, от които **42 бр.** Несъответстващи;
- Възбранени и бракувани храни – **572 827,029 кг.** храни, **323,69 л.** безалкохолни напитки и бира, **688,69 л.** мляко и млечни напитки, **4 л.** зехтин и **83 107 бр.** яйца, **313,5 л.** сладолед, **25 бр.** лютеница и **6 л.** слънчогледово олио;
- Общ брой затворени обекти/обекти с временно преустановена дейност - **104 бр.;**
- Общ брой сигнали и жалби - **492 бр.;** запитвания и становища - **684 бр.**

II.5.3.1. През 2016 г. са извършени проверки по официален контрол на база оценката на риска в обекти за производство, търговия на едро и дребно с храни и заведения за обществено хранене, тематични извънпланови проверки и проверки по сигнали и жалби, както следва:

II.5.3.1.1. ПЛАНОВ ОФИЦИАЛЕН КОНТРОЛ:

За периода от **04.01.2016 г. до 31.12.2016 г.** - на базата на извършена оценка на риска на всички обекти за производство и търговия с храни е извършен **планов официален контрол** на обекти за производство, търговия на едро и дребно с храни и заведенията за обществено хранене в страната. Обобщените данни за извършените проверки са както следва:

- Общ брой извършени проверки в цялата страна - **148 566 бр.;**
- Издадени предписания - **9841 бр.;**
- Съставени АУАН - **2 210 бр.;**
- Възбранени и бракувани храни - **543 244,106 кг.** храни, **323,69 л.** безалкохолни напитки и бира, **688,69 л.** мляко и млечни напитки, **4 л.** зехтин и **83 107 бр.** яйца;
- Общ брой затворени обекти/обекти с временно преустановена дейност - **89 бр.**

II.5.3.2. ТЕМАТИЧНИ ПРОВЕРКИ:

За изминалата година със заповеди или писма на изпълнителния директор или по сигнали и жалби на граждани и заинтересовани лица са разпоредени и извършени тематични проверки и са взети проби за лабораторен анализ в обектите за производство и търговия с храни в страната. Обобщените данни за извършените проверки, са както следва:

- Общ брой извършени проверки в цялата страна - **29 466 бр.;**
- Издадени предписания - **1460 бр.;**
- Съставени АУАН - **364 бр.;**
- Възбранени и бракувани храни - **29 582,923 кг. храни, 313,5 л. сладолед, 25 бр. лютеница и 6 л. слънчогледово олио;**
- Общ брой затворени обекти/обекти с временно преустановена дейност - **15 бр.**

II.5.3.2.1. Разпределението на проверките по теми и обхват, са както следва:

II.5.3.2.1.1. В изпълнение на Заповед № РД 11-1800/03.12.2015 г. на изпълнителния директор на БАБХ, за извършване на засилени проверки в обекти от търговска мрежа, подвижни, временни и сезонни обекти, обекти с дейност кетъринг, обекти за обществено хранене, намиращи се на територията на хотелски комплекси, туристически обекти, предлагащи услугата „all inclusive”, находящи се в курортите на територията на ОДБХ Благоевград, ОДБХ София град, ОДБХ София област и ОДБХ Смолян за периода **09.12.2015 г. - 29.02.2016 г.**, инспекторите от отдели „Контрол на храните“ са извършили **561 бр.** проверки. При проверките са предприети следните мерки:

- Издадени предписания - **64 бр.;**
- Съставени АУАН - **38 бр.;**
- Възбранени и бракувани храни - **531,071 кг. Храни;**
- Общ брой затворени обекти/обекти с временно преустановена дейност - **2 бр.**

II.5.3.2.1.2. В изпълнение на Заповед № РД 11-257 на Изпълнителния Директор на БАБХ, за извършване на засилени **проверки на пазари, борси, тържища, складове за търговия на едро и търговски вериги предлагащи пресни плодове и зеленчуци** на територията на цялата страна за периода **22.02.2016 г. - 25.02.2016 г.**, инспекторите от отделите „Контрол на храните“ са извършили **838 бр.** проверки. При проверките са предприети следните мерки:

- Издадени предписания - **17 бр.;**
- Съставени АУАН – **4 бр.;**
- Възбранени и бракувани храни - **19 004 кг. храни.**

II.5.3.2.1.3. В изпълнение на Заповед № РД 11-185 на изпълнителния директор на БАБХ, за извършване на тематични проверки, относно правомерната употреба и спазване на изискванията при етикетиране **на храни със защитени географски указания (ЗГУ), защитени наименования за произход (ЗНП) и храни с традиционно специфичен характер (ХТСХ)** в обекти за търговия на дребно с храни, на територията на цялата страна за периода **15.02.2016 г. - 29.02.2016 г.**, инспекторите от отделите „Контрол на храните“ са извършили **662 бр.** проверки. При проверките са предприети следните мерки: Издадени предписания - **5 бр.;** Съставени АУАН - **2 бр.**

II.5.3.2.1.4. В изпълнение на Заповед № РД 11-565 на изпълнителния директор на БАБХ, е разпоредено извършването на проверки във връзка с празниците **Великден и Гергьовден** за периода **18.04.2016 г. - 08.05.2016 г.** Инспекторите от отдели „Контрол на храните“ са извършили **3721 бр.** проверки. При проверките са предприети следните мерки:

- Издадени предписания - **153 бр.;**
- Съставени АУАН - **80 бр.;**
- Възбранени и бракувани храни - **1660,541 кг.** храни;
- Общ брой затворени обекти/обекти с временно преустановена дейност - **4 бр.**

II.5.3.2.1.5. В изпълнение на Заповед № РД 11-833 на изпълнителния директор на БАБХ, е разпоредено извършването на проверки във връзка с официалния празник **24 май** и провеждането на **абитуриентските балове** за периода **19.05.2016 г. - 25.05.2016 г.** Инспекторите от отдели „Контрол на храните“ са извършили **548 броя** проверки. При проверките са предприети следните мерки:

- Издадени предписания - **44 бр.;**
- Съставени АУАН - **16 бр.;**
- Възбранени и бракувани храни - **69 598 кг.** храни.

II.5.3.2.1.6. В изпълнение на Заповед № РД 11-572 на изпълнителния директор на БАБХ, е разпоредено извършването на проверки в обектите за производство на брашно и хляб по **Утвърдените стандарти „България“** за установяване спазването на изискванията на съответните стандарти. За периода **15.04.2016 г. - 22.04.2016 г.,** инспекторите от отдели „Контрол на храните“ са извършили **81 бр.** проверки. При проверките са предприети следните мерки: Издадени предписания - **7 бр.**

II.5.3.2.1.7. В изпълнение на Заповед № РД 11-1069 на изпълнителния директор на БАБХ, е разпоредено извършването на проверки в предприятията за производство на боза за периода **20.06.2016 г. - 30.06.2016 г.** инспекторите от отдели „Контрол на храните“ са извършили **74 бр.** проверки. При проверките са предприети следните мерки:

- Издадени предписания - **13 бр.;**
- Съставени АУАН - **1 бр.**

II.5.3.2.1.8. В изпълнение на Заповед № РД 11-258 на изпълнителния директор на БАБХ, е разпоредено извършването на проверки в обектите за производство на сокове от **плодове и нектари от плодове** за периода **25.05.2016 г. - 07.06.2016 г.** и инспекторите от отдели „Контрол на храните“ са извършили **34 бр.** проверки. При проверките са предприети следните мерки: Издадени предписания - **3 бр.**

II.5.3.2.1.9. В периода от **08.07.2016 г. до 15.07.2016 г.** инспекторите от отдели „Контрол на храните“ извършиха **1116 бр.** проверки в обекти за производство и търговия на едро и дребно със **сладолед**, вкл. и на временни и подвижни обекти и машини за сладолед. При проверките са предприети следните мерки:

- Издадени предписания - **26 бр.;**
- Съставени АУАН - **2 бр.;**
- Възбранени и бракувани храни - **313,5 л.** сладолед.

II.5.3.2.1.10. В периода от 25.07.2016 г. до 25.08.2016 г. в изпълнение на Заповед № РД 11-1354/25.07.2016 г. на изпълнителния директор на БАБХ, инспекторите от отдели „Контрол на храните“ извършиха **1608 бр.** проверки на борси, тържища, складове за търговия на едро и търговски вериги за **продажба на пресни плодове и зеленчуци.** При проверките са предприети следните мерки:

- Издадени предписания - **57 бр.;**
- Съставени АУАН – **26 бр.;**
- Възбранени и бракувани храни - **40 кг.** храни (картофи);
- Общ брой затворени обекти/обекти с временно преустановена дейност - **4 бр.**

II.5.3.2.1.11. Във връзка със стартиране на учебната година са разпоредени проверки, считано от **07.09.2016 г. до 07.10.2016 г.** в хранителни блокове към детски ясли, детски градини, детски кухни майки и училищни столови и бюфети, находящи се на територията на съответната област. Извършени са **2465 бр.** проверки и са предприети следните мерки:

- Издадени предписания - **192 бр.;**
- Съставени АУАН - **19 бр.;**
- Възбранени и бракувани храни - **65 кг.** храни, **25 бр.** лютеница, **6л.** слънчогледово масло;
- Общ брой затворени обекти/обекти с временно преустановена дейност - **2 бр.**

II.5.3.2.1.12. В Изпълнение на Препоръка 5 от Окончателния доклад за одит проведен в България с цел оценка на официалния контрол, свързан с безопасността на храните от животински произход, по-специално отнасящо се до преходните мерки по отношение на предвидената в Решение 2009/861ЕО на Комисията, с последващите изменения в него, преработка на несъответстващо на критериите мляко в някои млекопреработвателни предприятия, се извършваха ежеседмични проверки в млекопреработвателните предприятия през цялата 2016 г. Извършени са **7505 бр.** проверки и са предприети следните мерки:

- Издадени предписания - **145 бр.;**
- Съставени АУАН - **6 бр.**

II.5.3.2.1.13. В периода от 30.05.2016 г. до 09.09.2016 г. в изпълнение на Заповед № РД 11-874/26.05.2016 г. на изпълнителния директор на БАБХ, инспекторите от отдели „Контрол на храните“ при ОДБХ - Бургас, Варна и Добрич извършиха **2310 бр.** на обекти за търговия на дребно с храни, подвижни, временни и сезонни обекти, обекти с дейност кетъринг, заведения за обществено хранене, вкл. и такива намиращи се на територията на хотелски комплекси, туристически обекти предлагащи услугата „ол инклузив“ и др., находящи се на територията на съответната област. При проверките са предприети следните мерки:

- Издадени предписания - **248 бр.;**
- Съставени АУАН - **88 бр.;**
- Възбранени и бракувани храни - **531,633 кг.** храни;
- Общ брой затворени обекти/обекти с временно преустановена дейност - **2 бр.**

II.5.3.2.1.14. В периода от 26.09.2016 г. до 30.09.2016 г. в изпълнение на писмо на МЗ, инспекторите от отдели „Контрол на храните“ при ОДБХ, съвместно с инспектори от РЗИ извършиха **649 бр.** проверки в аптечната мрежа за предлагане на билков чай „Златист миши трън, див чимшир“. При проверките са възбранени **5 бр.** пакетчета от по **350 гр.** чай от ОДБХ Стара Загора.

II.5.3.2.1.15. В периода от 27.09.2016 г. до 14.10.2016 г. в изпълнение на Заповед № РД 11-1793/21.09.2016 г. на изпълнителния директор на БАБХ, инспекторите от отдели КХ при ОДБХ в страната извършиха **1259 бр.** проверки в търговска мрежа на предлаганите видове оцет и заместители на оцет. При проверките са предприети следните мерки:

- Издадени предписания - **18 бр.;**
- Съставени АУАН - **29 бр.;**
- Възбранени и бракувани храни - **6064,3 кг.** храни; взети проби за лабораторно изпитване - **17 бр.** проби;

- **Общ брой затворени обекти/обекти с временно преустановена дейност - 2 бр.**

II.5.3.2.1.16. Проверки в изпълнение на Процедура за осъществяване на официален контрол на храни със защитени географски указания (ЗГУ), защитени наименования за произход (ЗНП) и храни с традиционно специфичен характер (ХТСХ) в търговската мрежа. Основни акценти: проверка на опаковките и етикетите на храните, предлагани в обектите, за наличието на символи, означения и наименования на продукти или храни със защитени географски указания, защитени наименования за произход или храни с традиционно специфичен характер, в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) №1151/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 21.11.2012г. относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни. Данните от тях са: извършени **1 351 бр.** проверки в обекти за търговия на едро и дребно с храни в страната. До момента **има констатирани случаи на неправомерно използване** на защитени наименования и/или символи на предлаганите храни в обектите за търговия в страната - регион Смолян и регион София град, за което са издадени едно Предписания и един АУАН.

II.5.3.2.1.17. В периода от 07.11.2016 г. до 25.11.2016 г. в изпълнение на Заповед № РД 11-2171/07.11.2016 г. на изпълнителния директор на БАБХ, инспекторите от отдели КХ при ОДБХ в страната извършиха **2312 бр.** проверки в хранителни блокове към детски ясли, детски градини, детски кухни майки и училищни столове и бюфети, във връзка с даден преходен период до 03.11.2016 г. на Наредба № 9/2011 за специфичните изисквания към безопасността и качеството на храните, предлагани в детските заведения, училищните столове и обектите за търговия на дребно на територията на училищата и на детските заведения, както и към храни, предлагани при организирани мероприятия за деца и ученици. При проверките са предприети следните мерки:

- Издадени предписания - **343 бр.;**
- Съставени АУАН - **17 бр.;**
- Възбранени и бракувани храни - **5,03 кг.** храни;
- **Общ брой затворени обекти/обекти с временно преустановена дейност - 1 бр.**

II.5.3.2.1.18. В периода от 30.11.2016 г. до 06.12.2016 г. включително в изпълнение на Заповед № РД 11-2310/ 23.11.2016 г. на изпълнителния директор на БАБХ, във връзка с религиозния празник Никулден, инспектори от отделите “Контрол на храни” при ОДБХ всички извършиха **1299 бр.** проверки в обекти за отглеждане на аквакултури, обекти за производство и търговия с риба и рибни продукти, складове за търговия на едро, заведения за обществено хранене, обекти за търговия на дребно, пазари и борси, находящи се на територията на страната.

В областите Бургас, Варна, Габрово, Добрич, Ловеч, Пазарджик, Пловдив, София-град и Стара Загора част от проверките са извършени съвместно с представители на ИАРА, КЗП или НАП.

За отстраняване на констатираните несъответствия са предприети следните мерки:

- Издадени предписания – **20 бр.;**
- Съставени АУАН - **4 бр.;**
- Възбранени и насочени за унищожаване - **255 кг.** риба и рибни продукти.

II.5.3.2.1.19. В периода от 20.12.2016 г. до 02.01.2017 г. включително, инспекторите от отделите “Контрол на храни” при съответната ОДБХ са извършили общо **2254 бр.** проверки в изпълнение на Заповед № РД 11-2518/19.12.2016 г., във връзка с официални и религиозни празници (Коледа и Нова година) в предприятията за производство и търговия с храни, складове за търговия на едро, заведения за обществено хранене, обекти за търговия на дребно, пазари и борси, находящи се на територията на страната. При проверките са предприети следните мерки:

- Издадени предписания - **103 бр.;**
- Съставени АУАН - **32 бр.;**
- Възбранени и бракувани храни - **1535 кг. храни**

II.5.3.2.1.20. В периода от 08.12.2016 г. до 29.12.2016 г. включително, инспекторите от отделите “Контрол на храни” при съответната ОДБХ са извършили общо **170 бр.** проверки в изпълнение на Заповед № РД 11-2431/07.12.2016 г. на изпълнителния директор на БАБХ във връзка със зимния туристически сезон в обекти за търговия на дребно с храни, подвижни, временни и сезонни обекти, обекти с дейност кетъринг, заведения за обществено хранене, вкл. и такива намиращи се на територията на хотелски комплекси, туристически обекти предлагащи услугата „ол инклузив“ и други, находящи се на територията на ОДБХ София, ОДБХ София област, ОДБХ Смолян и ОДБХ Благоевград. При проверките до момента са предприети следните мерки:

- Издадени предписания - **9 броя;**
- Съставени - **5 бр. АУАН;**
- Разпореждане за насочване за унищожаване на храни от животински произход - **2 бр.;**
- Насочени за унищожаване храни: - **14,550 кг.**

II.5.4. Планиране, изпълнение и отчитане на програмите за официален контрол на проби храни от неживотински и животински произход, както и проследяване на предприетите корективни мерки при несъответствия. Данните от изпълнението им са както следва:

Изпитването на пробите, залегнали в програмите става в собствени лаборатории и лаборатории, извън структурата на БАБХ.

За осигуряване на изпълнение на изискванията на Закона за обществените поръчки Дирекцията активно участва в разработване на **процедура за възлагане на външни лаборатории на анализи на храни по националните и мониторингови програми**, за които БАБХ не разполага с необходимите условия и капацитет за изпитване, под ръководството на Дирекция „Правна“ и Дирекция „ФСД“.

В процедурата бяха включени:

- Национална програма за контрол на остатъци от пестициди в или върху храни от растителен и животински произход (НПКОП), утвърдена със Заповед № РД 11-294/ 29.02.2016 г. на изп. директор на БАБХ;
- Национална програма за контрол на генетично модифицирани храни (НПКГМХ), утвърдена със Заповед № РД 11-919/27.05.2016 г. на изп. директор на БАБХ.
- Национална програма за контрол на храни за съдържание на замърсители, добавки, материали и предмети, предназначени за контакт с храни и за храни, обработени с йонизиращи лъчения 2016 г., утвърдена със Заповед № РД 11-347/ 09.03.2016 г. на изп. директор на БАБХ;
- Национална мониторингова програма за контрол на остатъци от ветеринарномедицински продукти и замърсители от околната среда (НМПКО) за 2016 г.

Процедурата по ЗОП бе задържана на етап съгласуване с Дирекция ФСД за осигуряване на необходимото финансиране. За целта бе поискано от Дирекция ФСД да се преразгледа необходимостта от изпитване на всички проби, с цел намаляване на исканата сума. Под ръководството на дирекция ФСД бе изготвен доклад, за искане на корекция на бюджета на БАБХ в размер на 145 950 лв. Доклада бе изпратен в МЗХГ на 17.09.2016 г. На 07.10.2016 г. бе изпратен в МЗХГ втори мотивационен доклад. **До края на месец декември Дирекция КХ не получи от МЗХГ исканата корекция на бюджета в размер на 145 950 лева**, необходими за провеждане на процедурата за възлагане на външни лаборатории на анализи на храни по националните и мониторингови програми.

С разрешение на изпълнителния директор на БАБХ през месец ноември и декември бяха взети и изпратени за анализи в определените външни лаборатории част от пробите, залежали в цитираните национални и мониторингови програми, което осигури частично изпълнение, както следва:

- в изпълнение на **„Националната програма за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни от растителен и животински произход за 2016 г.“** в частта, определена като задължителен контрол от Регламент (ЕС) № 595/2015 относно координирана многогодишна контролна програма на Съюза за 2016, 2017 и 2018 г. за гарантиране на спазването на максимално допустимите граници на остатъчни вещества от пестициди във и върху храни от животински и растителен произход и за оценка на експозицията на потребителите на тези пестицидни остатъци по предварително изготвени планове **са взети 70 бр. проби за лабораторен анализ от общо заложили 120 бр.** за изпитване във външни лаборатории. **Установени са 7 бр. проби с несъответстващи резултати.**
- в изпълнение на **„Националната програма за контрол на храни за съдържание на замърсители, добавки, материали и предмети, предназначени за контакт с храни и храни, обработени с йонизиращи лъчения за 2016 г.“** по предварително изготвени планове **са взети общо 157 бр. проби, както следва: 110 бр. проби за лабораторен анализ от храни за консерванти и подсладители, от които 9 бр. с несъответстващи резултати; 42 бр. проби за лабораторен анализ от храни за оцветители; 2 бр. проби за изследване на храни за наличие на хепатитен вирус А и Nov - норовируси; 3 бр. за изследване на храни, обработени с йонизиращи лъчения.** Остават с пълно неизпълнение пробите по следните показатели: обща миграция на остатъчни нискомолекулярни вещества от материали и предмети от пластмаса, предназначени за контакт с храни - 28 бр. проби; специфична миграция на Бисфенол А, формалдехид и меламина от пластмасови изделия - 12 бр. проби; изследване на храни по показател Диоксини и Диоксиноподобни полихлорирани бифенили (PCBs) - 9 бр. проби; изследване на храни по показател полициклически ароматни хидрокарбони – 11 бр. проби; изследване на храни по показател неорганичен калай - 5 бр. проби; изследване на храни за кърмачета и малки деца по показател тежки метали (олово и кадмий) - 4 бр. проби; изследване на слънчогледово рафинирано масло по показател тежки метали (олово) - 3 бр. проби; изследване на растителни масла и мазнини по показател ерукова киселина - 3 бр. проби; изследване на сухи храни за кърмачета на възраст под 6 месеца по показатели: *Salmonella species* в 25,0 g.; *Cronobacter/Enterobacter sakazakii* в 10,0 g; *Listeria monocytogenes* в 25,0 g. - 2 бр. проби.
- в изпълнение на **„Национална програма за контрол на генетично модифицирани храни“ (НПКГМХ)** по предварително изготвени планове **са взети общо 60 бр. проби за лабораторен анализ от общо заложили 80 бр.** Изпълнението на мониторинга за постигане на целите на законодателството, свързано с ГМО е обект на постоянно наблюдение от страна на редица неправителствени организации и подлежи на проверки по време на одитите от страна на Европейската комисия за цялостно изпълнение на законодателството (FVO general follow-up audit to Bulgaria).

За проверка на съответствието на **лютеница на браншовия стандарт са взети 7 бр. проби**, като са обхванати всички производители, получили одобрение да произвеждат по този вид продукт.

За изпитване на всички проби взети извънредно с разрешение на изпълнителния директор на БАБХ са изразходвани общо 33 068 лева от бюджета на БАБХ.

II.5.4.1.Национална програма за контрол на остатъци от пестициди в и в/у храни (НПКОП 2016).

Общият брой проби, включени в Националната програма за контрол на остатъци от пестициди за 2016 г. е **335 броя проби**, като от тях **175 броя** проби са съгласно Регламент (ЕС) № 2015/595, а останалите **160 броя** проби са в допълнение на Регламента, които включват листни проби за идентификация на употребените ПРЗ и проби зърно слънчоглед и царевица за наличие на глифозат. Пробите по НПКОП 2016 се изследват в ЦЛХИК, ЦЛВСЕЕ. Изследваните в ЦЛВСЕЕ по програмата НПКОП проби от продукти от животински произход през 2016 са 31 броя при план 30. Пробите, които са задължителни в Регламент (ЕС) № 2015/595 се изпитват във външна за БАБХ лаборатория, тъй като лабораториите в структурата на БАБХ не разполагат с възможности за изпитване на целия обхват от контролирани пестициди в Регламента, вкл. и листните проби, а пробите в допълнение на Регламента се изпитват в специализираните лаборатории на БАБХ. Общ брой взети проби от: храни от неживотински произход - **215 бр.**, установени са несъответстващи резултати при **10** от тях, за което са предприети съответните корективни действия; храни от животински произход - 30 бр., няма несъответствия.

При изготвяне на НПКОП са взети предвид данните от:

- извършените до момента изследвания на замърсители по официален контрол (периода 2011 г. – 2016 г.);
- ЦЛХИК по отношение на превишаване на нормите за нитрати и микотоксини за 2016 г., получена от извършените изпитвания;
- Центъра за оценка на риска по хранителната верига относно сравнително проучване на нотифицираните случаи за различни химични замърсители в храни, материали и предмети за контакт с храни според системата за бързо съобщаване (RASFF) за 2016 г. и анализ на резултатите от системата RASFF по отношение на превишаване на нормите за микотоксини за 2016 г.

II.5.4.2. Изследвания на Централната лаборатория за химични изпитвания и контрол

Централната лаборатория за химични изпитвания и контрол (ЦЛХИК) е Национална референтна лаборатория /НРЛ/ за: еднокомпонентни методи за анализ на остатъци от пестициди;

анализ на остатъци и пестициди в плодове и зеленчуци, включително продукти с високо водно и киселинно съдържание; нализ на микотоксини в храни от растителен произход; изпитване на тежки метали в храни от растителен произход.

Статутът и като НРЛ я задължава да участва в тестовите за пригодност, организирани от Европейските референтни лаборатории за анализ на пестицидни остатъци, микотоксини и тежки метали в храни от растителен произход. Участията на лабораторията в тестовите за пригодност за 2016 г. са 9 броя и за поредна година доказват компетентността и.

Основните направления на постъпващите проби в лабораторията са от: **Националната контролна програма за остатъци от пестициди** във и върху храни от растителен произход (НПКОП); **Контролна програма на замърсители** (микотоксини, тежки метали и нитрати); **Официален граничен контрол**, съгласно Регламент (ЕС) № 884/2014; **Контролна програма изпитване на продукти за растителна защита** за съответствие; **Контролна програма изпитване на торове за съответствие**, съгласно Регламент (ЕО) №2003/2003; **Извън планови контролни проверки на БАБХ.**

За 2016 г. по контролни програми в ЦЛХИК са анализирани 1335 бр. проби за 21 439 броя анализи. Установени са общо 53 бр. несъответстващи проби. (4%)

- **Остатъци от пестициди -184 бр. за 17087, като са установени 9 броя несъответствия, както следва**

Изследвани проби за остатъци от пестициди по контролни програми провеждани от БАБХ: Планирани 120 броя проби; Анализирани 118 броя проби с 11642 броя анализи; 4 броя проби с установено несъответствие (една проба салати, една проба портокали, една проба мандарини и една проба броколи).

- НПКОП – 94 бр. проби за 9044 бр. анализи, 4 бр. несъответствия; Програмата е изпълнена - 99%.
- НПКОП (Регламент (ЕС) №2015/595) – 24 бр. проби. Програмата е изпълнена на 96%.

По националната програма за контрол на остатъци от пестициди в ЦЛХИК са изследвани 94 броя проби от 18 групи плодове и зеленчуци - краставици/курнишони, тиквички, моркови, нар, портокали, вино, спанак замразен, спанак пресен, зелен фасул/замразен, зелен фасул/пресен, марули, десертно грозде, домати, чай, череши, мандарини, броколи, салати за 101 остатъка от пестициди за всяка проба или 9044 броя анализи. От анализираните 94 броя проби са установени 4 броя проби с наднормено съдържание на остатъци от пестициди (4% положителни проби). В следните проби са установени наднормени съдържания на остатъци от пестициди: в една проба салата (*пиридабен*), една проба портокали (*фенвалерат* (всяко съотношение на съставни изомери (RR, SS, RS и SR), включително есфенвалерат)), в една проба мандарини (*фенвалерат* (всяко съотношение на съставни изомери (RR, SS, RS и SR), включително есфенвалерат)) и в една проба броколи (*хлорпирифос*).

- Контролни проверки на БАБХ - 53 бр. проби за 5353 бр. анализи, не са установявани несъответствия.
- **Замърсители**
- Граничен контрол - **Микотоксини** (Регламент (ЕС) №669/2006 и №884/2014) - 265 бр. проби за 1313 анализи, 12бр. несъответстващи партиди (4.5%)
- КПЗ - **Микотоксини** - 85 бр. проби за 368 анализа, две проби с доказано несъответствие. Програмата е изпълнена - 97%.
- КПЗ - **Нитрати** – 80 бр. проби за 80 броя анализи, една проба с наднормено съдържание. Програмата е изпълнена на 100%;
- КПЗ - **олово, кадмий и калай** – 159 бр. проби за 307 броя анализи, Програмата е изпълнена - 99%; В 4 (четири) проби е установено несъответствие. В три проби спанак и една проба горски дребни плодове, стойностите за кадмий са над МДК.
- КП изпитване на **ПРЗ** за съответствие - 101 бр. проби за 166 броя анализи, 5 (пет) броя несъответстващи. Изпълнение на програмата - 100%;
- КП изпитване на **ТОРОВЕ** за съответствие - 87 бр. проби за 483 броя анализи, 2 бр. несъответстващи. Изпълнение на програмата - 97%.

Пробите, които са задължителни в Регламент (ЕС) № 2015/595 се изпитват във външна за БАБХ лаборатория, тъй като лабораториите в структурата на БАБХ не разполагат с възможности за изпитване на целия обхват от контролирани пестициди в Регламента, вкл. и листните проби, а пробите в допълнение на Регламента се изпитват в специализираните лаборатории на БАБХ. Общ брой взети проби от храни - **215 бр.**, установени са несъответстващи резултати при **10** от тях, за което са предприети съответните корективни действия.

През 2016 г. беше получена открита грама от Постоянното Представителство на Р. България към ЕС, Брюксел с № Пв-6.8-98/13.01.2017г., касаещо писмо на Генерална дирекция за здраве и безопасност на храните /SANTE/, с вх. № 721/17.01.2017 г. при БАБХ, относно искане за подробна информация за прилагането на законодателството на ЕС в България по отношение на здравните правила за странични животински продукти и **официалния контрол за остатъци от пестициди във връзка с пропуските, потвърдени по време на проведения през месец март 2016 г. генерален одит на ГД САНТЕ (GFA),**

и изпращане на отговор от страна на БАБХ за предприети действия по темите/областите, отразени в писмото.

Предприетите действия по Препоръките, свързани с изпълнение на задълженията като национални референтни лаборатории (НРЛ) за остатъци от пестициди, с цел задоволяване на изискванията на чл. 33 от Регламент (ЕО) № 882/2006 от страна на Централна лаборатория по ветеринарно-санитарна експертиза и екология (ЦЛВСЕЕ) и Централна лаборатория за химични изпитвания и контрол (ЦЛХИК), БАБХ изготви доклад до Министъра на земеделието, храните и горите за актуализиране на бюджета на агенцията. В доклада бяха поискани необходимите средства за осигуряване на адекватно лабораторно оборудване, необходимо за провеждане на научно и техническо подпомагане на ЦЛВСЕЕ и ЦЛХИК в съответствие с чл. 33.2(е) от Регламент (ЕО) № 882/2006. В официален отговор с изх. № 81-00-25/ 06.12.2016 г. Министерство на финансите ни уведоми, че е невъзможно осигуряване на средства за тези нужди в държавния бюджет на Р. България за 2017 г.

Това наложи БАБХ да предприеме мерки, с които да определи, като НРЛ за остатъци от пестициди на Р. България лаборатории с нужните компетенции от други държави членки на ЕС. Отправени са запитвания към лаборатории от списъка на НРЛ за остатъци от пестициди в държави членки на ЕС и в момента тече процедура по уточняване параметрите на сътрудничеството и сключване на договор с външна лаборатория, която има необходимия ресурс да изпълнява функцията на НРЛ за остатъци от пестициди (FV - плодове и зеленчуци, SRM - единични методи, SE - зърнени, FE - фуражи и АО - животински произход), съгласно чл. 33 от Регламент (ЕО) № 882/2006 за България.

II.5.4.3. Национална програма за контрол на суровини и храни за съдържание на химични замърсители, добавки в храни, материали и предмети предназначени за контакт с храни, храни обработени с йонизиращи лъчения (2016).

Общ брой взети проби от храни - **523 бр.**, установени са несъответстващи резултати при **13** от тях, за което са предприети съответните корективни действия.

II.5.4.4. Програма за мониторинг и докладване на антимикробната резистентност на зоонозни и коменсални бактерии в Република България през 2016 г.

Контролът на антимикробната резистентност (АМР) е един от дефинираните приоритети на Европейската Комисия (ЕК) в областта на безопасността на храните, здравеопазването на животните и употребата на ветеринарномедицински препарати. Оценявайки значимостта на проблема ЕК прие специално Решение № 2013/652/ЕС от 12 ноември 2013 г. за изпълнение на мониторинга и докладване на антимикробната резистентност на зоонозните и коменсалните бактерии за периода 2014 - 2020 г. и с решение се определят вида и броя на пробите, които Р България има за изпълнение. За 2016 г. програмата е с пълно изпълнение, както следва: взети проби цекуми от производствени предприятия - 426 бр.; взети проби птиче месо от търговска мрежа - 150 бр.

II.5.4.5. Национална програма за контрол на генетично модифицирани храни ГМО през 2016 г.

Контролът върху храните за откриване наличие на ГМО има за цел да идентифицира неразрешената генетична модификация в пратки от внос от трети страни или идентифициране на разрешени модификации, при спазване на всички законови изисквания. След направен анализ в програмата са заложили 80 бр. проби, като са обхванати различни видове от най-рисковите храни - соя и соеви продукти (соеви протеинови изолати, концентрати, гранулати, лецитин, витабел, адаптирано мляко за кърмачета на соева основа и др.), царевица и царевични продукти (брашно, грис, пуканки

и др.), шоколад, какаови продукти и захарни изделия, месни продукти, ориз и оризови продукти - внос от Република Китай. При пробонабирането се следи от всяка отделна група храна да се изследват както храни с произход България и ЕС, така и внос от трети страни.

Всички проби се изпитват във външни за БАБХ лаборатории, като за 2016 г. са изпълнени 60 бр. проби.

От получените резултати има един резултат, показващ наличие на ГМО в тофу, произведено от предприятие, находящо се на територията на ОДБХ Варна. Установено е наличие на ГМО, но не е извършен анализ за определяне на количеството ГМО в продукта, поради изчерпването му на пазара. В момента на получаване на резултата от анализа срока на съхранение на храната е изтекъл. Инспектори от отдел "Контрол на храните" са извършили проверка в производствения обект, при която са установили, че в предприятието е налична соя (основна суровина за производството на Тофу) от две партии: реколта 2015 и реколта 2016. И двете партии са опаковани в чували, като тези за реколта 2016 не са етикетирани или обозначени с вътрешна партидна маркировка. Съгласно представените документи и двете партии са произведени от български земеделски производители. Проведения лабораторен анализ на двете партии показва, че партида реколта 2015 не съдържа ГМО, партида реколта 2016 има наличие на ГМО 2,75 %.

II.5.4.6. Национална мониторингова програма за контрол на остатъци (НМПКО)

Официалният контрол по отношение на остатъци от ВМП и замърсители в живи животни и храни от животински произход се осъществява чрез изпълнение на Националната мониторингова програма за контрол на остатъци (НМПКО) за 2016 г., която се изпълнява в периода от април 2016 г. до март 2017 г. Програмата е изготвена от дирекция „Контрол на ветеринарномедицински препарати“ и ЦЛВСЕЕ. От септември 2016 г. Програмата е прехвърлена да се координира и ръководи от дирекция „Контрол на храните“, отдел „Официален лабораторен контрол и мониторинг“. Пробите са анализирани в ЦЛВСЕЕ.

Законодателство:

- Закона за ветеринарномедицинска дейност (ЗВД), в сила от 02.05.2006 г.
- НМПКО се изготвя съгласно Директива 96/23/ЕО, въведена в националното законодателство с Наредба №119 (ДВ, бр. 6 от 2007 г.) за мерките за контрол върху определени субстанции и остатъци от тях в живи животни, суровини и храни от животински произход, предназначени за консумация от хора.

Въвеждането на клаузите от ЗВД за контрол на ВМП се определят в национално законодателство за контрол на ВМП и замърсители, както и законодателството за Максимално допустимите стойности на остатъчни количества от ветеринарномедицински продукти и замърсители от околната среда.

- Регламент (ЕО) № 470/2009 на Европейския Парламент и на Съвета от 6 май 2009 година относно установяване на процедури на Общността за определяне на допустимите стойности на остатъчни количества от фармакологичноактивни субстанции в храни от животински произход, за отмяна на Регламент (ЕИО) № 2377/90 на Съвета и за изменение на Директива 2001/82/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕО) № 726/2004 на Европейския парламент и на Съвета.
- Регламент (ЕС) № 37/2010 на Комисията от 22 декември 2009 година относно фармакологичноактивните субстанции и тяхната класификация по отношение на максимално допустимите стойности на остатъчните количества в храните от животински произход.
- Официален контрол, извършван в съответствие с чл. 3 от Регламент (ЕО) 882/2004.

С НМПКО е въведена единна система за ефикасен и постоянен контрол върху използването ветеринарномедицински препарати (ВМП) и замърсители от околната среда в суровини и храни от животински произход.

Цел на контрола е гарантиране безопасността на суровините от животински произход, чрез:

- Откриване на наличие на забранени субстанции, посочени в таблица 2 от Регламент (ЕС) № 37/2010;
- Спазване изискванията за максимално допустими стойности на остатъчни количества от разрешени субстанции, посочени в таблица 1 от Регламент (ЕС) № 37/2010;
- Спазване изискванията за максимално допустими количества за някои замърсители в хранителните, посочени в Приложение I от Регламент (ЕС) 1881/2006.
- Установяване на причините, довели до наличие на остатъци от ВМП и замърсители в суровините и продуктите от животински произход и прилагане на разколебаващи мерки при доказани нарушения.

Съгласно НМПКО за 2016 г. и мерките предвидени за наблюдение на определени вещества и остатъци, съгласно Приложение I на Директива 96/23/ЕО се вземат проби от ферми, кланици или преработвателни предприятия, млекосъбирателни пунктове, индивидуални производители на пчелен мед, водоеми или рибовъдни стопанства, местата на ловуване, опаковъчни предприятия за яйца. Изследвани са проби от говеда, овце, кози, агнета, ярета, прасета, зайци, водоплаващи птици, птици от кокоши вид, риби, диви животни и проби от яйца, пчелен мед и мляко. Изпълнението на програмата е съгласно одобрените регионални планове. Поради недостиг на финансови средства за обезпечаване на изследванията на всички задължителни групи субстанции включени в НМПКО няма да бъдат изпълнени на 100% анализите за субстанции от групи А5 за всички матрици, А6 с изключение на мляко и мед, А1, А3, А4 и Б2е за всички матрици и Б2а за всички матрици. Тези анализи не се изпълнявани до месец декември. Възстановени са след обезпечаване на Централната лаборатория по ветеринарно-санитарна експертиза и екология (ЦЛВСЕЕ) с необходимите консумативи за анализите, с които могат да бъдат изпълнени 30 % от анализите по всеки отделен показател. Изготвено е разпределение на пробите по ОДБХ и същите са събрани и анализирани.

НМПКО е утвърдена от министъра на земеделието, храните и горите със заповед РД 08-13/31.03.2016 г. Планът за вземане на проби се изпълнява от областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ), съгласно УП на БАБХ, Глава пета, чл. 30 (1), т. 10. Пробоотбора и пробосъбирането се осъществява от определени със заповед на директора на ОДБХ официални ветеринарни лекари, в съответствие с правилата за пробовземане - Приложение I от програмата. Официалните проби се вземат непредвидено, неочаквано, при нефиксирано време и ден от седмицата, запазвайки елемента на изненадата постоянно. Пробовземането се извършва с Акт за вземане на проби по НМПКО - Приложение № 38 към Заповед № РД 11-470/20.05.2011 г. на изпълнителния директор на БАБХ.

В Централната лаборатория по ветеринарно-санитарна експертиза и екология (ЦЛВСЕЕ) са изпратени 1016 броя проби. При изпитванията ЦЛВСЕЕ за 2016 г. до момента са установени 9 случая на несъответствие в проби по НМПКО, както следва: 1 проба с наличие на дексаметазон в урина, взета от говедо над 2 год. във ферма; 3 проби с наличие на хлортетрациклин в проба мускул от патица, взети от кланица; 3 проби с наличие на кадмий в проба черен дроб от кон, 1 проба с наличие на олово в мускул от диво прасе и проба с наличие на β -тестостерон в мускул от есетра. Предприетите действия са в съответствие с изискванията на чл. 27 от Наредба № 119/21.12.2006 г., с изключение на проверката по ал. 3, т. 5, както и с действащите инструкции.

Изпълнение на НМПКО за 2016 г.:

Проби от едри преживни животни под/над 2 г. (ферма и кланица)

<i>Група субстанции</i>	<i>Брой проби по план 2016 г.</i>	<i>Брой взети проби по план</i>	<i>Изпълнение на план 2016 г. (%)</i>
A (1) Стилбени	17	16	94
A (2) Антитироидни агенти	13	13	100
A (3) Стероиди	17	16	94
A (4) Лактони на резорцилоновата киселина	17	16	94
A (5) Бета-агонисти	13	8	62
A (6) Таблица 2 на 37/2010/ЕС	25	8	32
Б (1) Антибактериални субстанции	17	16	94
Б (2) (а) Антихелминти	3	3	100
Б (2) (б) Антикоксидийни	11	11	100
Б (2) (в) N-метил карбамати	2	2	100
Б (2) (г) Седативи	2	2	100
Б (2) (д) Нестероидни противовъзпалителни	3	2	67
Б (2) (е) Други ФАС	17	16	94
Б (3) (а) ХОП	2	2	100
Б (3) (б) ФОП	2	2	100
Б (3) (в) Химични елементи	3	3	100
Б (3) (г) Афлатоксини	2	2	100
Б (3) (е) Радионуклиди	2	3	100
Общо:	168	141	84

Един бр. целева положителна проба от говедо над 2г. живо, за дексаметазон, постъпила един бр съмнителна проба с отрицателен резултат.

Проби от еднокопитни (ферма и кланица)

<i>Група субстанции</i>	<i>Брой проби по план 2016 г.</i>	<i>Брой взети проби по план</i>	<i>Изпълнение на план 2016 г. (%)</i>
A (1) Стилбени	3	3	100
A (2) Антитироидни агенти	2	2	100
A (3) Стероиди	3	3	100
A (4) Лактони на резорцилоновата киселина	3	3	100
A (5) Бета-агонисти	3	2	67
A (6) Таблица 2 на 37/2010/ЕС	5	5	100
Б (1) Антибактериални	6	6	100

субстанции			
Б (2) (а) Антихелминти	2	1	50
Б (2) (б) Антикокцидийни	3	3	100
Б (2) (в) N-метил карбамати	1	1	100
Б (2) (д) Нестероидни противовъзпалителни	2	1	50
Б (2) (е) Други ФАС	3	3	100
Б (3) (а) ХОП	1	1	100
Б (3) (б) ФОП	1	1	100
Б (3) (в) Химични елементи	4	13	100
Б (3) (г) Афлатоксини	1	1	100
Б (3) (е) Радионуклиди	1	1	100
Общо:	44	49	91

Четири броя целеви положителни проби за кадмий, един бр. съмнителна проба за доказване на кадмий с положителен резултат, 12 броя проби за кадмий с отрицателен резултат.

Проби от свине (ферма и кланица)

<i>Група субстанции</i>	<i>Брой проби по план 2016 г.</i>	<i>Брой взети проби по план</i>	<i>Изпълнение на план 2016г. (%)</i>
А (1) Стилбени	37	29	78
А (2) Антитироидни агенти	37	36	97
А (3) Стероиди	37	29	78
А (4) Лактони на резорцилоновата киселина	37	29	78
А (5) Бета-агонисти	37	24	65
А (6) Таблица 2 на 37/2010/ ЕС	83	32	39
Б (1) Антибактериални субстанции	150	148	99
Б (2) (а) Антихелминти	23	11	48
Б (2) (б) Антикокцидийни	19	19	100
Б (2) (в) N-метил карбамати	20	19	95
Б (2) (г) Седативи	20	20	100
Б (2) (д) Нестероидни противовъзпалителни	20	15	75
Б (2) (е) Други ФАС	37	29	78
Б (3) (а) ХОП	7	7	100
Б (3) (б) ФОП	7	8	100
Б (3) (в) Химични елементи	10	10	100
Б (3) (г) Афлатоксини	10	11	100
Б (3) (е) Радионуклиди	5	5	100

Общо:	596	481	81
--------------	------------	------------	-----------

Проби от дребни преживни животни (кланица)

<i>Група субстанции</i>	<i>Брой проби по план 2016 г.</i>	<i>Брай взети проби по план</i>	<i>Изпълнение на план 2016 г. (%)</i>
A (1) Стилбени	2	2	100
A (2) Антитироидни агенти	2	1	50
A (3) Стероиди	2	2	100
A (4) Лактони на резорцилоновата киселина	2	2	100
A (5) Бета-агонисти	2	2	100
A (6) Таблица 2 на 37/2010/ ЕС	17	11	65
Б(1) Антибактериални субстанции	43	45	100
Б (2) (а) Антихелминти	9	4	45
Б (2) (б) Антикокцидийни	17	15	88
Б (2) (в) N-метил карбамати	7	7	100
Б (2) (д) Нестероидни противовъзпалителни	7	10	100
Б (2) (е) Други ФАС	2	2	100
Б (3) (а) ХОП	2	2	100
Б (3) (б) ФОП	4	3	75
Б (3) (в) Химични елементи	10	10	100
Б (3) (г) Афлатоксини	3	2	67
Б (3) (е) Радионуклиди	2	2	100
Общо:	133	122	92

Проби от птици (ферма и кланица)

<i>Група субстанции</i>	<i>Брой проби по план 2016 г.</i>	<i>Брай взети проби по план</i>	<i>Изпълнение на план 2016 г. (%)</i>
A (1) Стилбени	49	31	63
A (2) Антитироидни агенти	35	35	100
A (3) Стероиди	49	31	63
A (4) Лактони на резорцилоновата киселина	49	31	63
A (5) Бета-агонисти	48	29	61
A (6) Таблица 2 на 37/2010/ ЕС	92	36	39
Б (1) Антибактериални субстанции	130	127	98
Б (2) (а) Антихелминти	17	9	56
Б (2) (б) Антикокцидийни	30	27	90

Б (2) (в) N-метил карбамати	16	17	100
Б (2) (д) Нестероидни противовъзпалителни	18	12	67
Б (2) (е) Други ФАС	49	31	63
Б (3) (а) ХОП	6	6	100
Б (3) (в) Химични елементи	6	6	100
Б (3) (г) Афлатоксини	7	7	100
Б (3) (е) Радионуклиди	4	4	100
Общо:	605	439	73

Три броя целеви положителни проби за хлортетрациклин, пет броя съмнителни проби с отрицателен резултат.

Проби от яйца

<i>Група субстанции</i>	<i>Брой проби по план 2016 г.</i>	<i>Брой взети проби по план</i>	<i>Изпълнение на план 2016 г. (%)</i>
А (6) Таблица 2 на 37/2010/ ЕС	50	18	100
Б (1) Антибактериални субстанции	50	41	82
Б (2) (б) Антикокцидийни	40	38	95
Б (3) (а) ХОП	45	44	98
Б (3) (е) Радионуклиди	15	15	100
Общо:	200	156	78

Проби от аквакултури

<i>Група субстанции</i>	<i>Брой проби по план 2016 г.</i>	<i>Брой взети проби по план</i>	<i>Изпълнение на план 2016 г. (%)</i>
А (1) Стилбени	15	7	47
А (3) Стероиди	15	7	47
А (6) Таблица 2 на 37/2010/ ЕС	13	4	31
Б (1) Антибактериални субстанции	8	8	100
Б (2) (а) Антихелминти	9	7	78
Б (2) (е) Други ФАС	15	7	47
Б (3) (а) ХОП	4	4	100
Б (3) (в) Химични елементи	7	7	100
Б (3) (г) Афлатоксини В1	4	4	100
Б (3) (д) Багрила	20	20	100
Б (3) (е) Радионуклиди	6	6	100
Общо:	116	81	70

Един брой целева положителна проба за тестостерон, един брой съмнителна проба с отрицателен резултат.

Проби от мляко

<i>Група субстанции</i>	<i>Брой проби по план 2016г.</i>	<i>Брай взети проби по план</i>	<i>Изпълнение на план 2016г. (%)</i>
А (6) Таблица 2 на 37/2010/ ЕС	80	80	100
Б (1) Антибактериални субстанции	95	92	97
Б (2) (а) Антихелминти	36	37	100
Б (2) (д) Нестероидни противовъзпалителни	35	19	83
Б (3) (а) ХОП	9	13	100
Б (3) (б) ФОП	9	10	100
Б (3) (в) Химични елементи	18	15	100
Б (3) (г) Афлатоксини	11	11	100
Б (3) (е) Радионуклиди	7	7	100
Общо:	300	284	95

Проби от пчелен мед

<i>Група субстанции</i>	<i>Брой проби по план 2016 г.</i>	<i>Брай взети проби по план</i>	<i>Изпълнение на план 2016г. (%)</i>
А (6) Таблица 2 на 37/2010/ ЕС	10	10	100
Б (1) Антибактериални субстанции	35	35	100
Б (2) (е) Други ФАС	5	2	40
Б (3) (а) ХОП	15	15	100
Б (3) (б) ФОП	15	14	93
Б (3) (в) Химични елементи	15	14	93
Общо:	95	90	95

Проби от зайци

<i>Група субстанции</i>	<i>Брой проби по план 2016 г.</i>	<i>Брай взети проби по план</i>	<i>Изпълнение на план 2016 г. (%)</i>
А (1) Стилбени	1	1	100
А (2) Антитироидни агенти	1	1	100
А (3) Стероиди	1	1	100
А (4) Лактони на резорцилоновата киселина	1	1	100
А (5) Бета-агонисти	1	0	0
А (6) Таблица 2 на 37/2010/ ЕС	2	2	100
Б (1) Антибактериални			100

субстанции	3	3	
Б (2) (а) Антихелминти	1	1	100
Б (2) (б) Антикоксидийни	2	2	100
Б (2) (в) N-метил карбамати	2	2	100
Б (2) (д) Нестероидни противовъзпалителни	1	1	100
Б (2) (е) Други ФАС	1	1	100
Б (3) (а) ХОП	1	1	100
Б (3) (в) Химични елементи	1	1	100
Б (3) (г) Афлатоксини	1	1	100
Б (3) (е) Радионуклиди	1	1	100
Общо:	21	20	95

Проби от диви животни

<i>Група субстанции</i>	<i>Брой проби по план 2016 г.</i>	<i>Брой взети проби по план</i>	<i>Изпълнение на план 2016 г. (%)</i>
Б (3) (в) Химични елементи	100	94	94
Б (3) (е) Радионуклиди	100	94	94
Общо:	200	188	94

Неизпълнението на някои от изпитванията на проби от плана бе свързано със забавеното финансиране на планираната обществена поръчка за „Закупуване на материали и консумативи за осъществяване на официален контрол съгласно Регламент(ЕО)882/2004 и изпълнение на мерките по Национална мониторингова програма за контрол на остатъци за 2016 г. (НМПКО)“.

По отношение на показателите Група Б2 (б) за остатъчни количества Антикоксидии, вкл. Нитроимидазоли в матрици мускул и яйца и Група Б2 (в) за остатъчни количества Карбамати и Пиретроиди в матрица пчелен мед изпълнение на плана за 2015 г. не е реализирано. Проблеми с изпълнение на плана са възниквали и през предходни години и предвид хармонизираната рамка за общи правила при организиране и осъществяване на официалния контрол, залегнали в Регламент (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и на Съвета, България все още не може да гарантира безопасността на суровините от животински произход по отношение остатъци от ВМП и замърсители от околната среда, поради липса на необходим лабораторен капацитет и финансиране за анализ на пробите във външни лаборатории. Това е констатирано от одитния екип по време на извършения Общ генерален одит DG(SANCO) 2016/8836, а също и от Общ генерален одит DG(SANCO) 2014/7004 и от проведената през 2012 г. мисия DG(SANCO) 2012/6524.

II.5.4.7. През 2016 г. БАБХ отново участва в организираната от Европол и Интерпол международна операция OPSON, насочена срещу разпространението на фалшифицирани и неотговарящи на стандартите хранителни продукти и напитки.

В рамките на операцията от пазара са изтеглени и унищожени или преетикетирани над 31 тона храни (количествата са включени и в годишния отчет на изтеглените храни). Несъответствията, констатирани по време на операцията касаят съхранение и търговия на храни с изтекъл срок на годност, несъответствия в етикетирането на продуктите, производство на храни в нерегистрирани обекти (за месни продукти и чай) и фалшифициран пчелен мед.

Във връзка с констатираното наличие на С4 захари в продукти, етикетирани като пчелен мед, Българската агенция по безопасност на храните инициира засилено лабораторно изпитване на предлагания в обекти за търговия на дребно пчелен мед. За периода 17.06.2016 - 14.07.2016 г. са взети **27 бр.** проби в потребителски опаковки. От тях 17 проби са взети от обекти за търговия на дребно, от които 2 са с произход земеделски производители и 10 проби са взети от производствени предприятия.

Два от получените резултати са несъответстващи - показват наличие на С4 захари над нормата. Наличните количества са изтеглени от пазара, а към производителите и търговците на продукта са предприети административни мерки.

II.5.4.8. Проверки, с цел защита интересите на потребителите.

Българската агенция по безопасност на храните, като контролен орган по отношение на безопасността и качеството на предлаганите хранителни стоки на пазара стриктно изпълнява ангажимента си за извършване на адекватни проверки за да гарантира правото на потребителите да получават пълна и вярна информация за храните, които закупуват и консумират, БАБХ организира **пробовземане на млечни продукти** от цялата страна за изясняване на актуалното състояние на пазара.

Млечните продукти от които бяха взети проби са произведени в Република България и други държави членки. Пробовземането обхваща обекти от търговската мрежа, складове за търговия на едро, детски и учебни заведения, заведения за обществено хранене.

От началото на годината до сега са изследвани **699 бр.** проби от млечни продукти (сирене, прясно мляко, масло, кисело мляко, кашкавал, и др.) за наличие на немлечни мазнини. При **15 бр. проби** е установено наличие на немлечни мазнини, което се явява приблизително **2,14%**.

При направения анализ на информацията се установи следното:

- Като цяло изискванията на Наредбата за специфичните изисквания към млечните продукти се спазва. Не се допуска подвеждане на потребителя, чрез етикетиране на продукти като млечни, на такива, с влагане на немлечни мазнини;
- На пазара в страната не се предлагат масово продукти, етикетирани като млечни, а с вложени немлечни мазнини;
- Несъответстващите резултати са само от краве сирене, не предварително опаковано и се предлага от витрината на търговските обекти;
- Сиренето се доставя в търговските обекти не директно от производителя, а чрез складове за търговия на едро;
- Тази инициатива има и дисциплиниращ ефект.
- За несъответстващите резултати са предприети съответните административни мерки и предприятията производители са подложени на засилен мониторинг.

С желанието да се елиминира или поне да се ограничи до минимум възможността за заблуда на потребителите по отношение предлагането на продукти, етикетирани като млечни, Дирекция "Контрол на храните" е предвидила като приоритет в плана за официален контрол за 2017 г. изследването на млечни продукти за наличие на немлечни мазнини.

II.5.4.9. Проверки и вземане на проби за съдържание на остатъчни количества от пестициди в пресни плодове и зеленчуци, предлагани на по-големите борси, тържища, хипермаркети и складове за търговия на едро в изпълнение на Заповед № РД 11-336/03.03.2016 г. на изпълнителния директор на БАБХ, извършвано на територията на ОДБХ Благоевград, Пазарджик, Пловдив, София и Стара Загора за периода 10.03.2016 г. - 13.05.2016 г. Инспекторите от отдели „Контрол на храните“ са взели **48 бр.** проби.

Няма несъответстващи резултати от извършените изпитвания за остатъци от пестициди от взетите проби плодове и зеленчуци.

II.5.4.10. Участие в разработването и прилагането на мерки за ограничаване и ликвидиране на заразните заболявания по животните.

Експерти от дирекция КХ активно участваха в разработването и прилагането на мерките за ограничаване и ликвидиране на значимите за страната заразен нодуларен дерматит (ЗНД) и инфлуенца по птиците.

ЗНД: Предвид недостатъчната информация и липсата на категорични научни становища от ЕОБХ, относно предаването на вируса на ЗНД на животни от възприемчиви видове чрез месо, месни заготовки, месни продукти и мляко експертите от ЦУ на БАБХ максимално компетентно, адекватно и професионално разработиха мерки за ограничаване на заболяването ЗНД. Експертите от дирекция „Контрол на храните“ организираха и контролираха режима на движението на възприемчивите животни от ограничителните зони, към месодобивните предприятия.

Инфлуенца по птиците: Експертите от Дирекция „Контрол на храните“ при ЦУ на БАБХ участваха в работната група, която определи защитните мерки срещу Инфлуенцата по птиците в изпълнение на изискванията на Директива 94/2005 и към момента контролират прилагането им. Експертите от дирекцията продължават да организират и контролират режима на движението на птиците от ограничителните зони и от останалата част на страната, към месодобивните предприятия.

II.5.4.11. Степен на изпълнение на оперативните цели за планиран официален контрол.

През 2016 г. бяха изпълнени в пълна степен заложените оперативни цели за провеждане на официалния контрол върху храните, както следва:

Цялостният анализ на дейността на Дирекция “Контрол на храни” показва, че:

II.5.4.11.1. Официалния контрол на храните в Р. България се извършва адекватно, в съответствие с изискванията на европейско и национално законодателство и в съответствие с чл. 10 на Регламент (ЕО) № 882/ 2004. Този извод се потвърждава и от одити на DG SANTE при ЕК през 2016 г.

II.5.4.11.2. В изпълнение на действащи и задължителни нормативни изисквания за контрол на качество и безопасност на храните възникват затруднения, поради липса на официални лаборатории или акредитирани методи за необходимите лабораторни изпитвания. Това налага ползването на външни лаборатории, както на територията на България, така и в други държави членки, което е допълнителна финансова тежест за бюджета на БАБХ. Финансовата необезпеченост на лабораторните изследвания на пробите взети при официален контрол често пъти компрометира резултатите от официалния контрол. Пропуските при планиране на ежегодната повторемост на нуждите от средства за обезпечаване на услугите на външните лаборатории, които БАБХ ползва за анализи на проби храни, за които не разполага с необходимия капацитет, води до неизпълнение на националните и мониторингови програми. Това понижава ефективността на официалния контрол. Също така протоколите с резултати от изпитване на външните лаборатории се получават след заплащане на услугата, което понякога означава месеци след извършения официален контрол и обезсмисля предприемане на административни мерки.

II.5.4.11.3. През 2016 г. извънредния труд продължава да заема голям обем от работата на инспекторите на територията на страната (осигуряване на дежурни инспектори и инспектори на разположение по време на официални и религиозни празници, съвместни проверки по споразумения с НАП, Агенция „Митници“ и МВР и др.,

извършвани в извън работно време и др.), което поради недостатъчен брой на инспекторите води до неизпълнение на плановия официален контрол.

II.5.4.11.4. Въпреки трудностите основния приоритет при провеждане на официалния контрол върху храни на ОДБХ по постигане на високо ниво на защита на здравето на потребителите, беше изпълнена. През изминалата 2016 г. в ЦУ на БАБХ са постъпили от ОДБХ 19 уведомления за съмнения за хранително отравяне в хранителни обекти. След извършване на съвместни проверки в обектите с представители на РЗИ, извършване на проследимост на храните, вземане на проби за анализ от храните и персонала на обекта, **няма доказани случаи на заболяване причинено от храна.**

II.5.4.11.5. По отношение на изпълнението на плана за официален контрол, направеният анализ показва, че в предприятията за производство на храни от животински и неживотински произход и складове за търговия на едро с храни от животински и неживотински храни е изпълнен в по-голямата си част. Не е изпълнен на 100 % плана за официален контрол в търговски обекти и заведения за обществено хранене. Причините за неизпълнението са големия брой обекти, недостатъчни транспортни средства, липса на средства за градски транспорт, недостатъчен брой инспектори, сезонната дейност на обектите, разположени в курортните комплекси.

II. 6. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF)

Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) е създадена от Европейската комисия за да предостави на контролните органи на държавите членки, добре функциониращ инструмент за уведомяване за рисковете за здравето на човека, произтичащи от храни или фуражи, чрез поддържането на бърз обмен на информация и за мерките, които са взети или предстои да бъдат взети, за овладяване на тези рискове. Функционирането на системата RASFF се осъществява чрез мрежа от звена за контакт, като всяка ДЧ определя едно звено за контакт, което е в постоянна връзка със звеното за контакт на Европейската комисията. С Регламент (ЕС) № 16/2011 на Комисията се определят мерките за прилагане на Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи. В регламента се определени задълженията на членовете на мрежата RASFF и различните видове уведомления. RASFF работи в 24-часова постоянна продължителност 7 дни в седмицата и задължава Комисията да проверява нотификациите по RASFF и да информира третите страни. Регламентът въвежда точни крайни срокове за държавите-членки (48 часа), както и Комисията (24 часа) за предаване на уведомленията за предупреждение. Системата RASFF функционира в България от 01 януари 2007 г., когато България е пълноправен член на Европейския съюз, като и към настоящият момент е функционираща система. За ефективна работа на системата RASFF в България, са създадени звена за контакт, чрез които системата функционира а именно: национално звено за контакт на Република България, звено за контакт в Министерството на здравеопазването и звено за контакт в Българската агенция по безопасност на храните.

Тяхното създаване произтича съгласно изискванията на европейските и национални правни разпоредби. Държавите от мрежата изпращат нотификациите за предупреждение до звеното на Комисията без неоправдано забавяне и във всички случаи в срок от 48 часа от момента, в който им е докладвано за риска. Фактът, че не е събрана цялата информация обаче не е причина за неоправдано забавяне при предаването на нотификациите за предупреждение. За другите видове нотификации държавите членки са длъжни да уведомяват ЕК без неоправдано забавяне.

Във връзка с функционирането на Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), за **периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г.** в Националното звено за контакт на Република България в Министерство на земеделието, храните и горите, са получени от звеното за контакт на Европейския съюз общо **2941 броя нотификации**, които са проверени, анализирани, и предприети мерки. Разпределението на нотификациите общо за Европейския съюз (ЕС) се разпределят както следва: за сектор

„Храни“ са получени общо 2600 нотификации, сектор „Фуражи“ – 210 нотификации и за сектор „Материали в контакт с храни“ 131 нотификации. В зависимост от вида, уведомленията за ЕС се разпределят както следва:

„Нотификации за предупреждение“ – 817 броя, в сравнение с предходната година, тази група нотификации е със 74 нотификации повече;

„Нотификации за насочване на вниманието“ – 573 бр. в сравнение с предходната година, тази група нотификации е с 99 нотификации повече;

„Нотификации за проследяване“ – 372 бр. в сравнение с предходната година, тази група нотификации е с 7 нотификации по-малко;

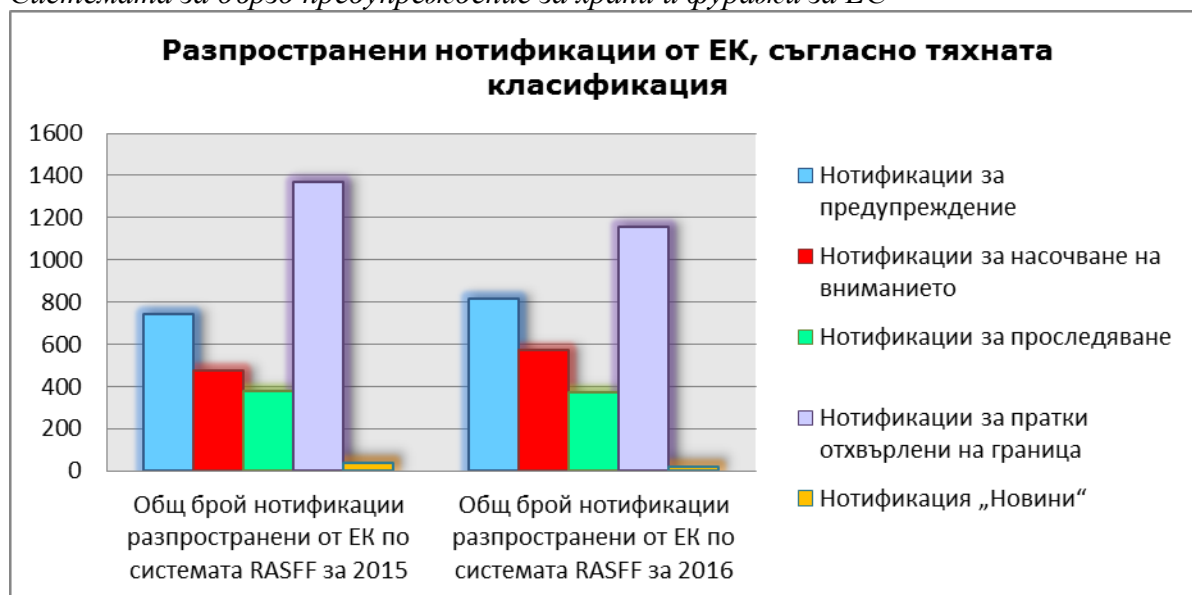
„Нотификации за пратки отхвърлени на граница“ – 1159 бр., в сравнение с предходната година, тази група нотификации е с 209 нотификации по-малко;

„Нотификации за информация“ – няма,

„Нотификация „Новини““ - 20 бр. в сравнение с предходната година, тази група нотификации е с 19 нотификации по-малко;

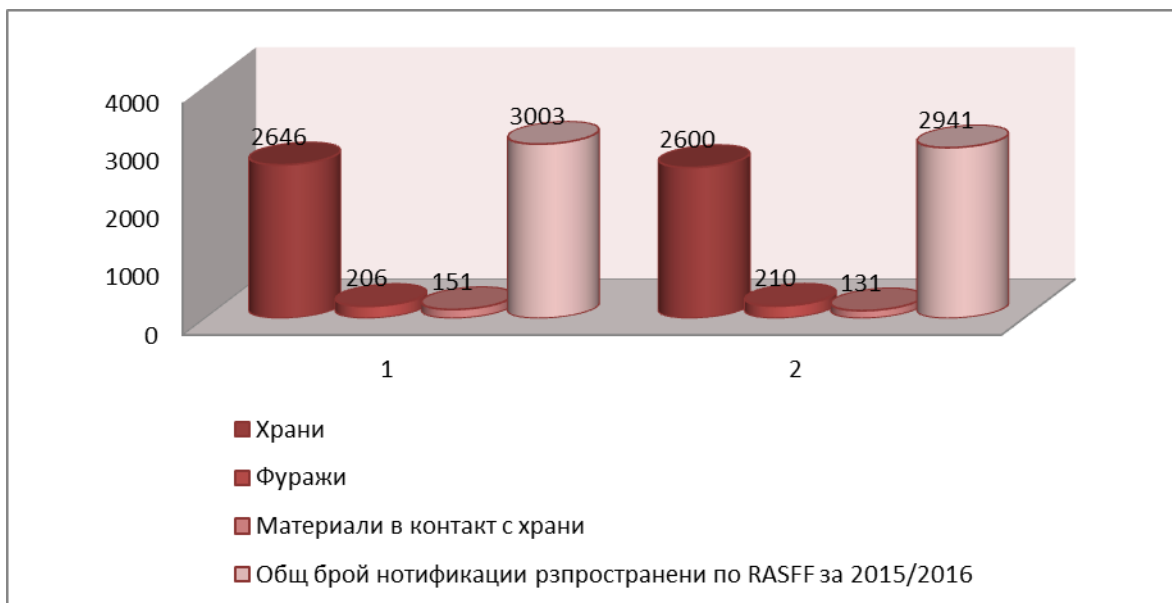
На графика № 1 е показано разпределението на уведомленията по видове, чрез Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи за ЕС

Графика № 1: Разпространени от Европейската комисия нотификации по видове, чрез Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи за ЕС

В графика № 2 е показано разпределението на броя на разпространените нотификации от Европейската комисия по групи продукти чрез Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

Графика № 2: Общ брой на разпространените нотификации от Европейската комисия по групи продукти чрез Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи

По сектори „Храни“, „Фуражи“ и „Материали в контакт с храните“, уведомленията по видове, разпространени чрез системата RASFF се разпределят както следва:

„Нотификации за предупреждение“

- За храни – 763 бр. в сравнение с предходната година нотификациите в сектора с 61 броя повече;
- За фуражи – 27 броя за 2016 в сравнения с 2015 г. се е увеличил с 8 броя нотификации;
- За „материалите в контакт с храните“ – 27 броя, като отново се наблюдава увеличение с 5 броя нотификации за 2015 г. където техният брой е бил 22 бр.

„Нотификации за насочване на вниманието“

- За храни – 507 броя нотификации, с 82 броя повече в сравнение с данните през 2015 г., където техният брой е 425;
- За фуражи – 100 броя наблюдава се увеличение с 12 броя нотификации за 2015 г.
- За „материалите в контакт с храните“ – 28 като отново се наблюдава увеличение с 5 броя нотификации за 2015 г.

„Нотификации за проследяване“

- За храни – 257 са нотификациите получени чрез системата през 2016 г., като се наблюдава намаляване на броя на уведомленията с 1 бр. в сравнение с 2015 г.;
- За фуражи – 99 броя за 2016 г. , точно колкото са били уведомленията за отчетната 2015 г.;
- За „материалите в контакт с храните“ - 15 бр., със 7 броя по-малко отколкото през отчетната 2015 г.

„Нотификации за пратки отхвърлени на граница“

- За храни – 1054 броя са нотификациите за 2016 г. в сравнение с 2015 г. техният брой е 1224, наблюдаваното намаление е с 170 по-малко нотификации за 2016 г.;
- За фуражи – 44 броя за 2016 г., като се наблюдава намаление с 17 броя нотификации за 2015 г.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 61 бр. за 2016 г. и с 22 нотификации по-малко в сравнение с предходната 2015 г.

„Нотификации за информация“

- За храни – 0 бр.;
- За фуражи – 0 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 0 бр.

„Нотификация „Новини““

- За храни – 19 или с 18 нотификации по-малко в сравнение с 2015 г.;
- За фуражи – 1 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 0 бр.

През отчетната година изготвените и изпратени от България на Европейската комисия, първоначални нотификации са общо 92 броя, като тяхното разпределение по видове е както следва:

„Нотификации за предупреждение“

- За храни – 2 бр.;
- За фуражи – 0 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 0 бр.

„Нотификации за насочване на вниманието“

- За храни – 2 бр.;
- За фуражи – 0 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 0 бр.

„Нотификации за проследяване“

- За храни – 1 бр.;
- За фуражи – 0 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 0 бр.

„Нотификации за пратки отхвърлени на граница“

- За храни – 87 броя нотификации или с 8 броя повече от предходната 2015 г. (79 бр.);
- За фуражи – 0 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 0 бр.

Графика № 3: Изготвени от България, уведомления (първоначална нотификация) и изпратени на звеното за контакт по Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи на Европейската комисия

„Нотификации за информация“

- За храни – 0 бр.;
- За фуражи – 0 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 0 бр.

„Нотификация „Новини““

- За храни – 0 бр.;
- За фуражи – 0 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 0 бр.

Нотификациите в които, **България е засегната страна, по нотификации изготвени от другите членове на системата RASFF**, и за които е уведомена от Европейската комисия за предприемане на необходимите мерки и действия по тях са общо **119 броя** като тяхното разпределение по групи е както следва:

„Нотификации за предупреждение“

- За храни – 25 броя;
- За фуражи – 3 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 1 бр.

„Нотификации за насочване на вниманието“

- За храни – 0 бр.;
- За фуражи – 0 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 0 бр.

„Нотификации за проследяване“

- За сектор „Храни“ – 21 бр.;
- За сектор „Фуражи“ – 1 бр.;
- За сектор „Материали в контакт с храните“ – 0 бр.

„Нотификации за информация“

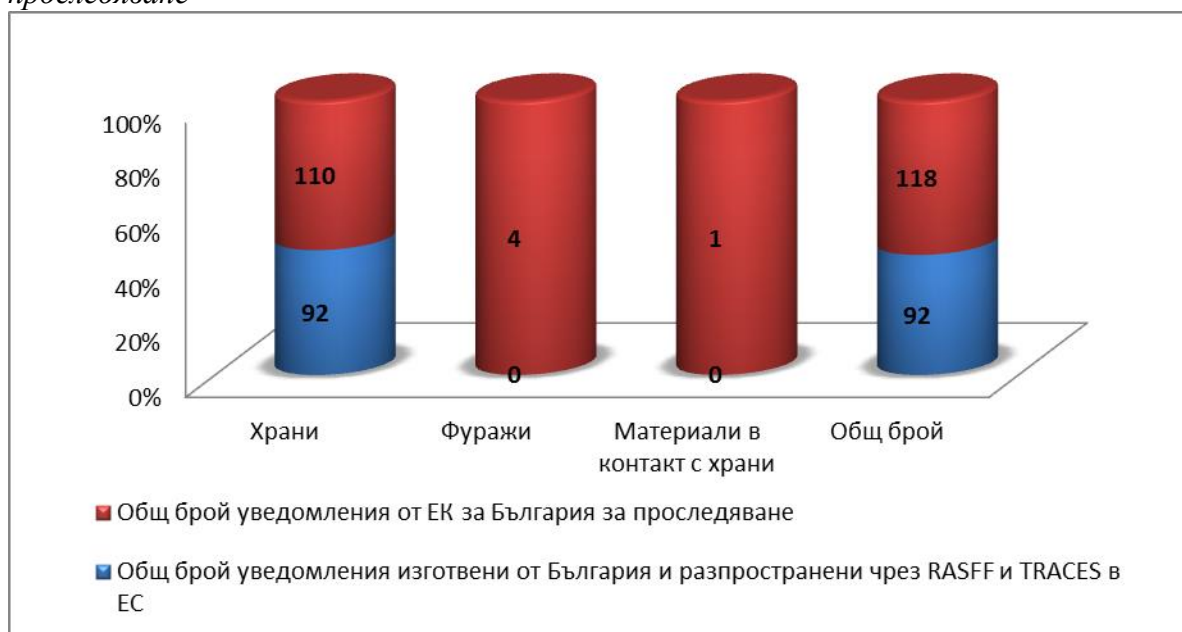
- За сектор „Храни“ – 0 бр.;
- За сектор „Фуражи“ – 0 бр.;
- За сектор „Материали в контакт с храните“ – 0 бр.

„Нотификация „Новини““

- За храни – 2 бр.;
- За фуражи – 0 бр.;
- За „материалите в контакт с храните“ – 0 бр.

Общият брой на изготвените от България нотификации за ЕК и от ЕК за нотификации по които България е била засегната страна е показан на графика № 4:

Графика № 4: *Общ брой на разпространените нотификации чрез Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи от България към Европейската комисия по групи продукти, и общ брой нотификации, за които България е била засегната страна за проследяване*

В зависимост от показателя „засегнат продукт“, за който е изпратено предупреждението към държавите членки по системата, уведомленията се изготвят по следните групи продукти:

➤ **Отглеждани ракообразни, черупчести мекотели и продукти от тях**

Общ брой уведомления за ЕС – 0 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Отглеждана риба и рибни продукти, различни от ракообразни и мекотели**

Общ брой уведомления за ЕС – 0 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Мекотели и продукти от тях**

Общ брой уведомления за ЕС – 0 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Диви (неотглеждани във ферми) ракообразни и продукти от тях**

Общ брой уведомления за ЕС – 0 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Уловени диви (неотглеждани във ферми) риби и продукти от тях, различни от ракообразни и мекотели**

Общ брой уведомления за ЕС – 0 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Алкохолни напитки**

Общ брой уведомления за ЕС – 8 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Странични животински продукти**

Общ брой уведомления за ЕС – 3 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Двучерупчести мекотели и продукти от тях**

Общ брой уведомления за ЕС – 84 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Главоноги животни (октоподи, сепии и др.)**

Общ брой уведомления за ЕС – 38 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Зърнено-житни и хлебни продукти**

Общ брой уведомления за ЕС – 112 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 3 бр.

➤ **Какао и какаови заготовки, кафе и чай**

Общ брой уведомления за ЕС – 58 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 1 бр.

➤ **Комбинирани фуражи**

Общ брой уведомления за ЕС – 13 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 1 бр.

➤ **Сладкарски и захарни изделия**

Общ брой уведомления за ЕС – 24 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 1 бр.

➤ **Ракообразни и продукти от тях**

Общ брой уведомления за ЕС – 68 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Диетични храни, хранителни добавки и обогатени енергийни храни**

Общ брой уведомления за ЕС – 204 бр.

Уведомления изготвени от България – 1 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 25 бр.

➤ **Яйца и яйчни продукти**

Общ брой уведомления за ЕС – 19 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 1 бр.

➤ **Мазнини и масла**

Общ брой уведомления за ЕС – 23 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Фуражни добавки**

Общ брой уведомления за ЕС – 4 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 1 бр.

➤ **Фуражни суровини**

Общ брой уведомления за ЕС – 136 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 1 бр.

➤ **Фуражни премикси**

Общ брой уведомления за ЕС – 4 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Риба и рибни продукти**

Общ брой уведомления за ЕС – 327 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 4 бр.

➤ **Добавки в храни и ароматизанти**

Общ брой уведомления за ЕС – 5 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Материали в контакт с храните**

Общ брой уведомления за ЕС – 131 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 1 бр.

➤ **Плодове и зеленчуци**

Общ брой уведомления за ЕС – 497 бр.

Уведомления изготвени от България – 77 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 61 бр.

➤ **Коремоноги животни използвани за храна (охлюви и др.)**

Общ брой уведомления за ЕС – 1 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Билки и подправки**

Общ брой уведомления за ЕС – 180 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 1 бр.

➤ **Мед и пчелно млечице**

Общ брой уведомления за ЕС – 7 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Сладоледи и десерти**

Общ брой уведомления за ЕС – 3 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Месо и месни продукти (различни от птиче месо)**

Общ брой уведомления за ЕС – 149 бр.

Уведомления изготвени от България – 1 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 3 бр.

➤ **Мляко и млечни продукти**

Общ брой уведомления за ЕС – 60 бр.

Уведомления изготвени от България – 1 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Изворни и минерални води**

Общ брой уведомления за ЕС – 1 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Безалкохолни напитки**

Общ брой уведомления за ЕС – 14 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Ядки, продукти от ядки и семена**

Общ брой уведомления за ЕС – 444 бр.

Уведомления изготвени от България – 12 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 6 бр.

➤ **Други хранителни продукти и смеси**

Общ брой уведомления за ЕС – 17 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 1 бр.

➤ **Храна (фураж) за домашни любимци**

Общ брой уведомления за ЕС – 50 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 1 бр.

➤ **Птиче месо и продукти от птиче месо**

Общ брой уведомления за ЕС – 180 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 1 бр.

➤ **Готвени ястия и закуски**

Общ брой уведомления за ЕС – 32 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

➤ **Супи, бульони, сосове и смеси от подправки за тях**

Общ брой уведомления за ЕС – 27 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 1 бр.

➤ **Питейна вода, различна от минерална вода**

Общ брой уведомления за ЕС – 2 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 1 бр.

➤ **Вино**

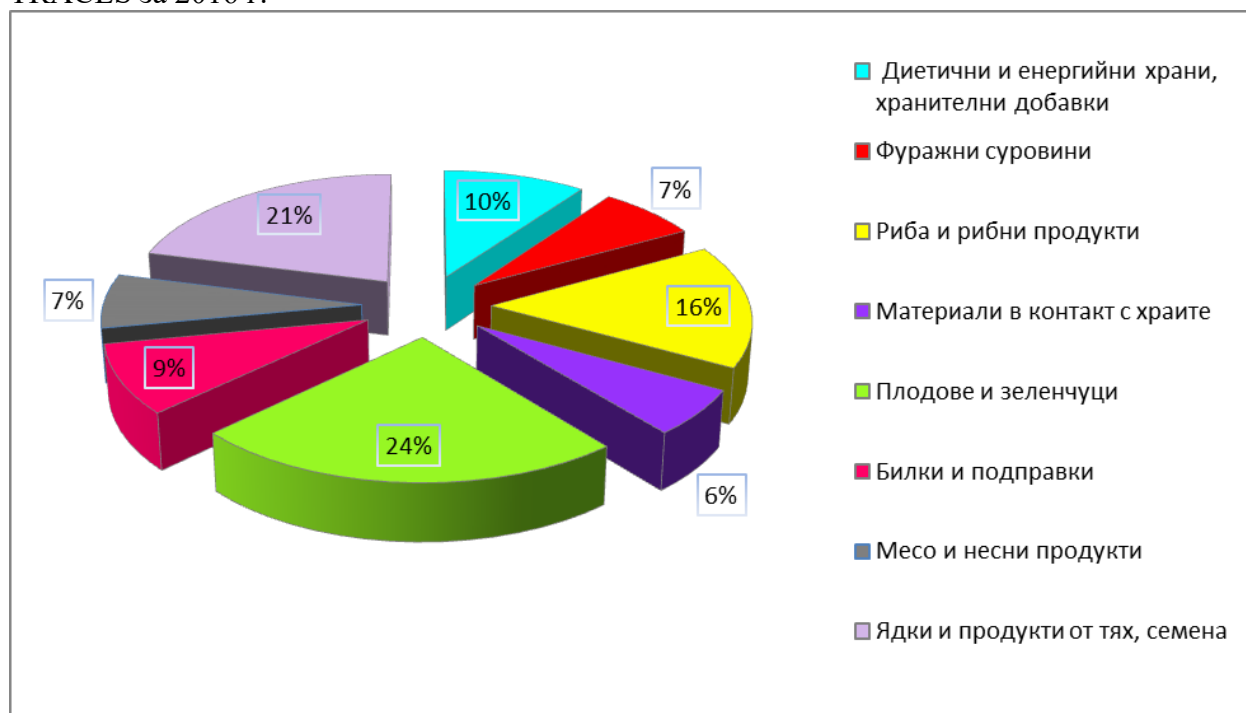
Общ брой уведомления за ЕС – 0 бр.

Уведомления изготвени от България – 0 бр.

Уведомления от ЕК към България, за проследяване – 0 бр.

В **Графика № 5** са показани най-рисковите групи продукти, разпространени чрез системите RASFF и TRACES за 2016 г., за уведомяване на държавите членки на ЕС и третите държави.

Графика № 5: Най-рискови групи продукти, разпространени чрез системите RASFF и TRACES за 2016 г.

Всички уведомления (нотификации) са изпратени до звената за контакт в Българска агенция по безопасност на храните и Министерство на здравеопазването за предприемане на необходимите мерки и действия.

В действащият начин на работа, за да се изготви нотификация от България за опасен продукт разпространен в друга/и държава/и член/ки, експертите от ЦУ на БАБХ изготвят нотификации в системата RASFF, след като получат изпратените от ОДБХ протоколи от извършени проверки на обекти в сектора на храните и/или фуражите, или при извършена проверка по сигнали на граждани за установени несъответствия на храните или фуражите. Инспекторите от звената за контакт в Областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) не изготвят нотификации (уведомления) по системата, въпреки че имат предоставен достъп в системата RASFF и/или TRACES. Фактът, че инспекторите от ОДБХ не работят със системата iRASFF в реално време, обезсмисля използването на предоставеният им достъп в системата, след като само и единствено експертите от звеното за контакт в Централно управление на БАБХ, изготвят уведомленията по системата. С този начин на работа не се използва пълният капацитет и възможности на платформата iRASFF и не се постигат целите заложили в европейското законодателство за правилното функциониране на системата RASFF както в случаи, в които е установен сериозен риск по

смисъла на член 50, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 и Регламент (ЕС) 16/2011. Националното звено за контакт, може да изготви нотификации по системата RASFF, когато поради технически причини звеното за контакт на Министерство на здравеопазването (МЗ), ОДБХ или БАБХ, нямат достъп до системата RASFF. В тези случаи звеното за контакт на Министерство на здравеопазването (МЗ), ОДБХ или БАБХ предоставят цялата налична информация за изготвяне на уведомление по системата RASFF на НЗК на Р България в МЗХГ.

Изготвянето на уведомления по RASFF са предизвикани от различни причини. Малко над половината от общия брой изготвени уведомления се отнасят при контрола по външните граници на Съюза на пунктовете на влизане или граничните инспекционни пунктове. Втората група с най-много на брой уведомления разпространени чрез системата RASFF са уведомленията от извършен официален контрол на вътрешния пазар. При изготвянето на уведомления от извършването на официалния контрол на пазара, като основание за изготвяне на нотификации са определени три специални случая:

1. в случай на подадена жалба от потребител,
2. когато компанията/предприятието уведомява за резултата от извършена собствена проверка т.н. самоконтрол (НАССР), и
3. при настъпило хранително отравяне на потребител/и

Малък е броят на уведомленията вследствие на официален контрол в държава, която не е членка на ЕС. В зависимост от категорията на опасност, уведомяването по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи се извършва по следните групи показатели:

1. фалшификация/измама
2. алергени
3. замърсители
4. биотоксини (други)
5. химическо замърсяване (други)
6. състав на продукта
7. хранителни добавки и ароматизанти
8. чужди тела
9. ГМО/нови храни
10. тежки метали
11. промишлени замърсители
12. етикетиране (отсъствие, непълно или неточно етикетиране)
13. миграция
14. микотоксини
15. не-патогенни микроорганизми
16. не е определена опасност/други
17. органолептични показатели
18. опаковане на продукта (дефектна или нарушена цялост на опаковката)
19. паразити
20. патогенни микроорганизми
21. остатъци от пестициди
22. слаб или недостатъчен контрол
23. радиация
24. остатъци от ветеринарномедицински продукти
25. Трансмисивни спонгиформни енцефалопatii (ТСЕ)

През отчетния период от България изготвените уведомления според показателя на идентифицираната опасност са в следните групи: 30 броя са уведомленията, които са по показател „добавки в храни и ароматизанти“, 93 са по показател „микотоксини“, 453 броя уведомления по показател „остатъци от пестициди“ и 1 брой уведомления по показател „Трансмисивни спонгиформни енцефалопatii“.

През отчетния период се наблюдава и непълно използване на капацитета и възможностите на платформата iRASFF, както и намаляване броят на изготвените от България уведомления по системата за Бързо предупреждение за храни и фуражи. Това се дължи следните факти:

1. Инспекторите от звената за контакт в Областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) не изготвят нотификации (уведомления) по системата, въпреки че имат предоставен достъп в системата RASFF и TRACES, и изготвянето и изпращането на нотификациите по системата се извършва само от експертите от звената за контакт в Централно управление на БАБХ.

Това създава затруднения и пренасищане с информация от проведените проверки, допълнително затруднява служителите на ЦУ на БАБХ да преценят необходимостта от изготвяне на уведомленията, съкращава времето за преценка и създаване поради изпълнението и на други задачи от служителите, поради което и създадените в системата RASFF нотификации е малко на брой.

2. През изминалата 2016 г. проверките от извършен официален контрол в България, по време на коледните, великденските и празничните дни и които проверки бяха публично оповестени в медиите, но няма изготвени нотификации по системата RASFF, въпреки констатирани нарушения във връзка с безопасността на храните.
3. По време на одит по системата RASFF се установи, че инспекторите от ОДБХ, не използват предоставеният им достъп в платформата iRASFF, тъй като на тях не е разрешено от ЦУ на БАБХ да изготвят нотификации директно в системата RASFF. Поради тази причина, голяма част от тях са забравили потребителските си имена за влизане в системата, а техните пароли са забравени или вече не са функционални.

Системата RASFF е информативна система за уведомяване на държавите членки в случаите когато е открит пряк или косвен риск за здравето на потребителите, поради което уведомленията се изготвят веднага след приключване на проверката от органите извършващи официален контрол. За целите на информиране на Обществеността Европейската комисия поддържа и допълнителни панели към системата RASFF наречени RASFF-Portal (Портал за Обществен достъп) и RASFF-Consumers' Portal (Портал на потребителите). Тези два панела, служат за по-добро информиране на потребителите и за тях не се изисква потребителско име и персонална парола за достъп.

RASFF-Portal

Известията по RASFF, които се показват в портала RASFF, са т. нар. "Първоначални уведомления", представляващи нов докладван случай за здравен риск, открит в една или повече пратки от храни или фуражи. В тези случаи контролните органи изпращат последващи уведомления относно предприетите мерки и резултатите от разследванията. Тези последващи уведомления не се показват в портала на RASFF портала.

RASFF-Consumers' Portal

Европейската комисия стартира панела RASFF-Consumers' Portal през юни 2014 г., който е предназначен за потребителите на RASFF и е инструмент, съобразен с потребителите, който предоставя най-новата информация на известията за изземване на храни. Информацията включва и предупреждения за общественото здраве, издадени от органите по безопасност на храните и хранителните компании. Използвайки този безплатен инструмент, потребителите от ЕС могат да идентифицират храните, които са били маркирани в системата, което им позволява да направят по-информиран избор. В портала на потребителите на RASFF потребителите получават достъп до практическа информация относно изземвания на продукти и предупреждения за общественото здраве във всяка страна от ЕС. Например, британски потребител на почивка в Кипър ще може да се консултира с портала, за да получи актуална информация за това, дали дадени продукти са били маркирани в Кипър, или финландски потребител може да провери последните си съобщения, преди да направи седмичното пазаруване във Финландия.

Избирайки всяка страна от ЕС, потребителят може да прегледа списъка с последните съобщения, предоставени от държавите-членки или от бизнес операторите, относно изземванията на потребителите. Информацията може да бъде разгледана в секцията "Публикации" на портала. След период от четири седмици известията се премахват от портала. Функциите на портала все още продължават за се разработват и подобряват въз основа на отзивите на потребителите.

II. Системата за административна помощ и сътрудничество/Administrative Assistance and Cooperation (AAC)

Системата за административна помощ и сътрудничество на Европейската комисия е създадена с Решение за изпълнение (ЕС) 2015/1918 на Комисията от 22 октомври 2015 година за създаване на системата за административна помощ и сътрудничество („система АПС“) съгласно Регламент (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и на Съвета относно официалния контрол, провеждан с цел осигуряване на проверка на съответствието със законодателството в областта на фуражите и храните и правилата за опазване здравето на животните и хуманното отношение към животните. С решението (ЕС) 2015/1918 се определят правилата за създаването и използването на Системата за административна помощ и сътрудничество („система АПС“), да бъде в подкрепа на обмена на информация между компетентните органи на държавите членки, както и между тях и Комисията, в съответствие с дял IV от Регламент (ЕО) № 882/2004.

Обменът на информация чрез системата АПС се осъществява, като се използва форматът, предоставен от Комисията в съответствие с член 7, буква г).

2. За всеки отделен случай информацията, обменяна чрез системата АПС, включва най-малко:

2.1 данни за контакт на компетентните органи и длъжностните лица, които се занимават със случая;

2.2 описание на възможното неспазване на изискванията;

2.3 когато е възможно, установяване на съответните стопански субекти;

2.4 данни за животните или стоките, свързани с възможен случай на неспазване на законодателството в областта на храните или фуражите;

2.5 посочване дали информацията се обменя за целите на:

2.5.1 данни за контакт на компетентните органи и длъжностните лица, които се занимават със случая;

2.5.2 описание на възможното неспазване на изискванията

2.5.3 въвеждане на уведомление за неспазване на изисквания или отговаряне на такова;

2.6 посочване на органа за връзка, към който е отправено искането за помощ или уведомлението за неспазване

2.7 посочване дали искането за помощ или уведомлението за неспазване се отнася за възможен случай на неспазване на изискванията в резултат на заблуждаващи измамни практики и дали достъпът до процедурата трябва да бъде ограничен до органите за връзка, посочени в член 4.

2.8 посочване дали искането за помощ или уведомлението за неспазване се отнася за възможен случай на неспазване на изискванията в резултат на заблуждаващи измамни практики и дали достъпът до процедурата трябва да бъде ограничен до органите за връзка, посочени в член 4.

През отчетния период получените уведомления, по системата за Европейския съюз са общо 11 броя. От тях България е засегната страна, която трябва да предостави информация са общо 3 броя, срокът за предоставяне на информацията е спазен.

III. Системата за административна помощ и сътрудничество – Мрежа за измами с храни/Administrative Assistance and Cooperation-Food Fraud Network (AAC-FF)

Борбата срещу измамите с храни е приоритет на ЕС, насочен към спазване на най-високите стандарти за безопасност на храните. Мрежата на ЕС за измами с храните (FFN) е създадена в отговор на кризата с месото от коне, с цел да се даде възможност на страните от ЕС да работят в съответствие с правилата, определени в членове 36-40 от Регламента за официалните контроли (Регламент 882/2004, правила за административно сътрудничество и помощ) и по въпросите, при които националните власти са изправени пред възможни умишлени нарушения на закона за хранителната верига с трансгранично въздействие. Мрежата на ЕС за измами на храни се състои от 28 национални звена за контакт в държавите-членки, Швеция, Норвегия и Исландия и Европейска комисия.

През отчетния период по системата са получени общо 20 уведомления, в 5 от тях България е била засегната държава членка за предоставяне на информация.

В заключение малкият брой на уведомленията получени чрез системата през изминалата 2016 г. се дължи на факта, че при проверките от извършен официален контрол в България, по време на коледните, великденските и празничните дни няма изготвени нотификации по системата AAC-FF, въпреки констатирани нарушения във връзка със заблуждаване на потребителите. Това се дължи основно на факта, че системата AAC-FF е сравнително нова и не е добре изучена система, не само за България но и за другите държави членки на ЕС. Друг фактор за непълното функциониране на системата е честото актуализиране и доизграждане на системата от страна на администраторът Европейска комисия.

IV. Система за управление разрешаването на продуктите за растителна защита/ Plant Protection Products Authorization Management System (PPPAMS)

В ЕС функционира зонална система за разрешаване, която позволява да се работи в хармонизирана и ефективна система. ЕС е разделен на 3 зони за разрешаване на ПРЗ: северна, централна и южна зона. Държавите членки извършват оценка на заявленията от името на други държави в тяхната зона и/или понякога от името на всички зони.

Регламент (ЕС) 1107/2009 определя изискванията, процедурата и сроковете за разрешаването на продуктите за растителна защита, като кандидатите, държавите-членки, Европейската комисия и Европейският орган за безопасност на храните (ЕОБХ) могат да участват в процеса на разрешаването. Съществуват различни видове заявления, които могат да бъдат подадени в зависимост от предвидената употреба на ПРЗ, държавата (ите)-членка (и), за която се изисква ПРЗ, и регулаторния статут на всички съществуващи разрешения. Съгласно правилата на ЕС времето от 1.5 години е необходимо от датата на подаване на заявлението до издаването, изменението или оттеглянето на разрешението. Този процес е различен в зависимост от това колко сложно и пълно е приложението и вида на приложението. Системата за управление разрешаването на продуктите за растителна защита е разработена от Европейската комисия, за да даде възможност на потребителите на индустрията да създават заявления на продукти за растителна защита (ПРЗ) и да ги представят на държавите-членки за оценка. След получаването на заявленията държавите-членки управляват тези заявления в рамките на системата, като одобряват разрешението за ПРЗ или да правят отказ на подаденото заявление. Системата PPPAMS е предназначена да подпомага държавите-членки при изпълнение на техните правни задължения съгласно Регламент (ЕО) № 1107/2009, по-специално член 57, параграфи 1 и 2. Целите на PPPAMS са:

- ✓ Хармонизиране на формалните изисквания за прилагане на ПРЗ между държавите-членки;
- ✓ Рационализиране на взаимното признаване на разрешенията за ПРЗ между държавите-членки, за да се ускори времето за пускане на пазара;
- ✓ Подобряване управлението на процеса на оценяване за разрешаване на ПРЗ;

- ✓ Предоставя на заинтересованите страни точна и навременна информация за разрешени или оттеглени продукти за растителна защита;

Системата позволява на заявителите (кандидатите за получаване на разрешение) да създават и управляват заявленията и да ги предоставят на държавите-членки за оценка. Разрешенията, издадени от държавите-членки, се съхраняват в системата и се предоставят чрез база данни. Кандидатите, които желаят да получат разрешение за ПРЗ, упълномощено в ЕС, трябва да подадат заявленията си до държавите-членки чрез Системата за управление на приложенията за растителна защита (PPRAMS). Тази онлайн система управлява работния поток на приложенията и допълва широката публична база данни на ЕС за разрешени ПРЗ. Досиетата на ПРЗ не се подават чрез PPRAMS както и други физически процеси като например фактуриране/таксуване и оценка) във всяка държава-членка. PPRAMS управлява работния процес на приложенията, като дава възможност на кандидатите и държавите-членки да комуникират помежду си чрез процеса на кандидатстване, главно чрез промяна на статута на приложението. PPRAMS може да изпраща уведомления за информация и действие въз основа на промени в състоянието чрез процеса на кандидатстване. PPRAMS не заменя процесите, които съществуват в държавите-членки, тъй като системата работи успоредно с другите електронни и ръчни процеси, които държавите-членки оперират извън рамките на PPRAMS. Всяка държава-членка има свои собствени национални процедури, които прилага. Актуалното състояние на системата PPRAMS, вече позволява да се подават заявления за ПРЗ в следните панели на PPRAMS:

- 1. Панел „Първо заявление на продукт за растителна защита“** – в чл. 28-39 на Регламент of [Regulation \(EU\) 1107/2009](#), са обяснени изискванията, съдържанието и процедурата за разрешаване на продукти за растителна защита. Заявленията се оценяват на зонална основа, но за някои употреби на ПРЗ, Европейския съюз се счита за една зона и една държава-членка може да оцени ПРЗ от името на целия ЕС. Към тези употреби се отнасят:

- ✓ Използване в оранжерийни условия;
- ✓ Обработки (третирания) след прибирането на реколтата;
- ✓ Обработка (третирания) на празни складови помещения или контейнери;
- ✓ Обработка (третирания) на семена;

Основната процедура за разрешаване на нови продукти за растителна защита и последващо взаимно признаване в други държави-членки на ЕС е както следва:

Заявлението се подава до държавата/страните от ЕС, където продуктът за растителна защита е предназначен за пускане на пазара чрез PPRAMS. За всяка зона, в която се разрешава ПРЗ, се избира зонална докладваща държава-членка/Zonal Rapporteur Member State (ЗДДЧ/zRMS) като някои употреби се оценяват от една държава-членка от името на всички зони.

- ✓ Зонална докладваща държава-членка извършва оценка на заявлението;
- ✓ Други държави-членки в същата зона коментират оценката на ЗДДЧ/zRMS;
- ✓ ЗДДЧ/zRMS взема решение дали да издаде или откаже разрешение на ПРЗ;
- ✓ Други държави-членки вземат решение за предоставяне или отказ на разрешение на ПРЗ;

Ако бъде издадено разрешение и по-късно заявителят желае да пусне същия продукт на пазара в друга държава-членка, се подава заявление за "взаимно признаване" на продукта в съответната държава-членка. Някои елементи от процедурата за кандидатстване се управляват и обработват извън системата PPRAMS, на ръка или чрез електронни процеси в държавите-членки. България принадлежи към зона В „Южна“ на докладващите държави, към която зона принадлежат още и държавите Гърция, Испания, Франция, Италия, Кипър, Малта и Португалия.

- 2. Панел „Взаимно признаване на ПРЗ“ на PPRAMS**

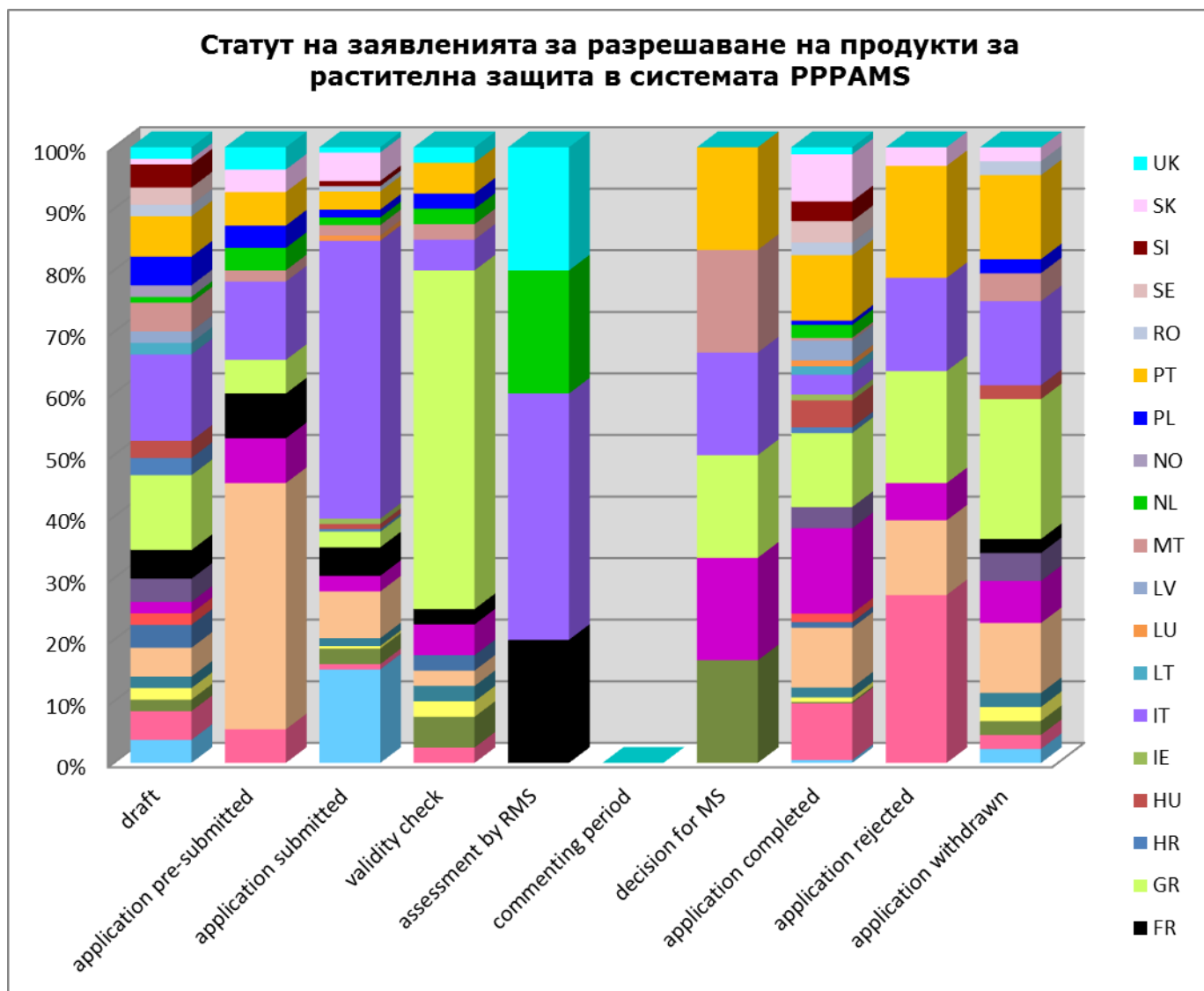
„Взаимното признаване на заявления“ позволява на притежателя на съществуващо разрешение да кандидатства за разрешение за един и същ продукт за растителна защита със същата (и) употреба (и) и при съпоставими селскостопански условия.

В чл. 40-42 от Регламент (ЕС) 1107/2009 са обяснени изискванията, съдържанието и процедурата за взаимно признаване. Допълнителни разяснения са посочени в Ръководството за взаимно признаване на продукти за растителна защита. Молбите за взаимно признаване на ПРЗ могат да се подават само ако е на лице съществуващо разрешение за ПРЗ в друга държава-членка. Заявленията могат да се подават чрез системата на ЕК PPPAMS за продукти, които са получили разрешение чрез системата. Въпреки това обаче, някои елементи от процедурата за кандидатстване се управляват и обработват извън системата PPPAMS, на ръка или чрез електронни процеси в държавите-членки.

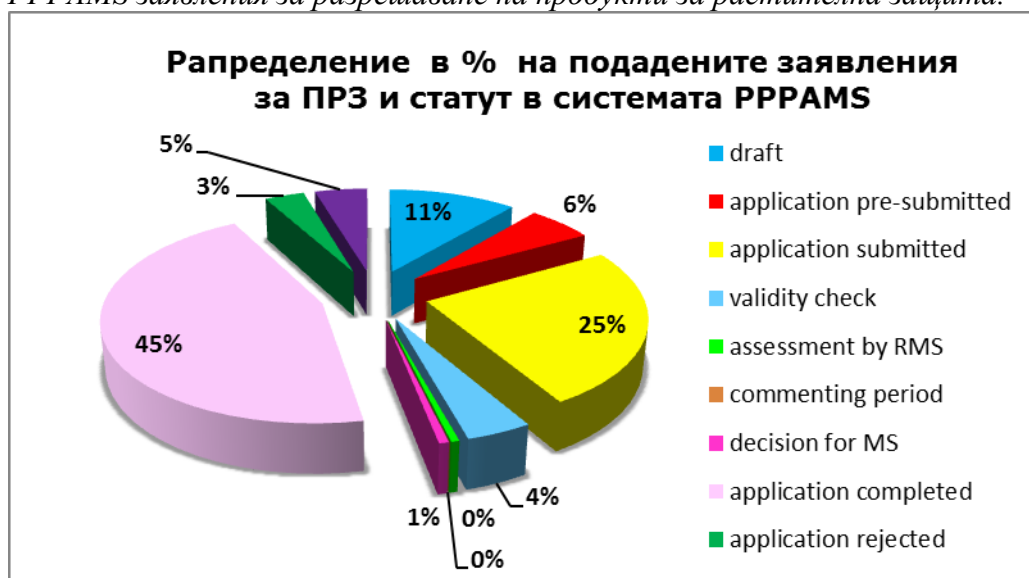
3. Панел „Разрешаване на ПРЗ при извънредни ситуации“ на PPPAMS

С чл. 53 от Регламент (ЕС) № 1107/2009 предвижда, че при специални обстоятелства държавите-членки могат да разрешат пускането на пазара на ПРЗ за максимален период от 120 дни, за ограничена и контролирана употреба, когато такава мярка е необходима, поради възникнала опасност, която не може да бъде овладяна чрез други средства за контрол. В тези случаи Европейската комисия и всички държави-членки трябва да бъдат информирани при предоставяне на разрешение при извънредни ситуации. Комисията обаче, от своя страна може да поиска от Европейския орган за безопасност на храните становище или научна/техническа помощ. Заявленията за разрешаване на продукти за растителна защита при извънредни ситуации се подават чрез системата PPPAMS. Заявленията се подават от индустрията или от държавата-членка, в случаите, когато кандидатът е производител, търговска организация или местен орган на държавата членка. Ръководство на ЕК, предоставя допълнителни подробности за това, каква информация трябва да бъде предоставена в подкрепа на заявлението за разрешение за ПРЗ при спешни случаи. Все още обаче, някои елементи на от процедурата за кандидатстване се управляват и обработват извън системата PPPAMS, на ръка или електронни процеси в държавите членки. В графика № 6 е представен статута на заявленията за разрешаване на продукти за растителна защита в системата PPPAMS и тяхното разпределение по държави членки на ЕС.

Графика № 6 Статут на заявленията за разрешаване на продукти за растителна защита в системата PPPAMS

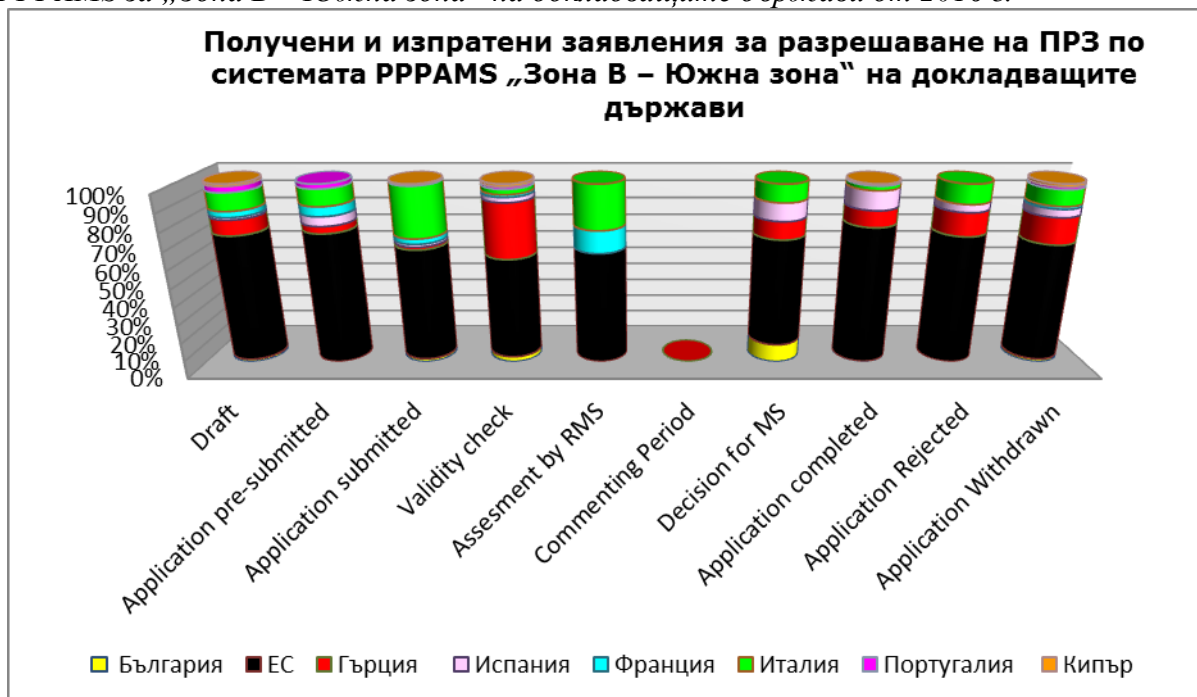
В графика № 7 е представено процентното съотношение на подадените в системата PPPAMS заявления за разрешаване на продукти за растителна защита.

За периода от 2016 г. до отчетния период по системата PPPAMS за „Зона В – Южна зона“ на докладващите държави България, Гърция, Испания, Франция, Италия, Кипър,

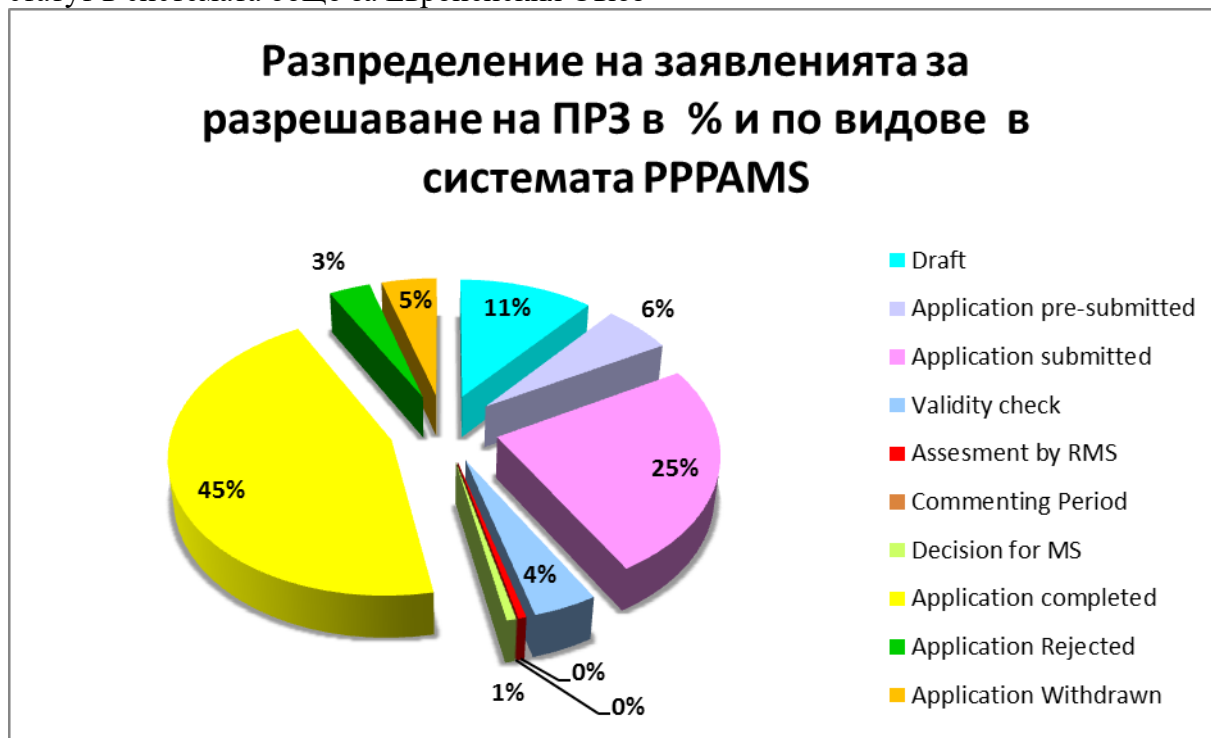
Малта и Португалия, разпределението на получените и изпратени заявления за разрешаване на продукт за растителна защита по системата PPPAMS е *показано на Графика № 8*.

Графика № 8 Получени и изпратени заявления за разрешаване на ПРЗ по системата PPPAMS за „Зона В – Южна зона“ на докладващите държави от 2016 г.

В графика № 9 е показано разпределението на заявленията за разрешаване на ПРЗ в % и по статут в системата PPPAMS

Графика № 9 Разпределение на разрешените на продукти за растителна защита в % и по статут в системата общо за Европейския Съюз

V. Заключение

През отчетната 2016 година бяха предприети и извършени следните дейности:

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи RASFF и TRACES:

1.1. От 2015 г. към настоящия момент е предоставен достъп за създаване на нотификации в системата RASFF на 109 служители от ЦУ и Областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) на БАБХ;

1.2. От 2016 г. е предоставен достъп за създаване на нотификации в системата RASFF на 8 служители на Дирекция „Политики по агрохранителната верига“ в Министерство на земеделието, храните и горите;

1.3. През 2016 г. е предоставен достъп за създаване на нотификации в системата RASFF, общо на 55 служители от ЦУ и Регионалните здравни инспекции на Министерство на здравеопазването;

1.4. Проведено е обучение на 53-ма служители от 28-те РЗИ, които работят със системата RASFF. Обучението се проведе в реално време на тренировъчната платформа на iRASFF;

1.5. По искане на ЕК е извършен превод от английски на български език на отделни елементи от интерфейса на платформата iRASFF от НЗК на РБ по системата RASFF;

1.6. Продължава поддържането на непрекъснатия обмен на информация по системата RASFF;

1.7. Европейската комисия продължава да администрира, актуализира и надгражда Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи- RASFF и TRACES.

2. Система за административна помощ и сътрудничество, Мрежа за измами с храни, и Системата за управление на заявленията за разрешаване на продукти за растителна защита

Европейската комисия продължава да администрира, доработва и надгражда Системата за административна помощ и сътрудничество, Мрежата за измами с храни и Системата за управление на заявленията за разрешаване на продукти за растителна защита.

VI. Бъдещи стъпки за оптимизиране работата по системите

1. Система RASFF

1.1. Провеждане на обучение на инспекторите от ОДБХ за работа (създаване, изпращане и получаване на уведомления) с платформата iRASFF в реално време (on-line). Обучението следва да се проведе съвместно с лектори от НЗК на Р България в МЗХГ и служителите от звеното за контакт по системата RASFF в ЦУ на БАБХ и МЗ;

1.2. Продължаване поддържането на непрекъснатия обмен на информация по системата RASFF;

2. Системи за административна помощ и сътрудничество и Мрежата за измами с храни:

2.1. Провеждане на работни срещи с НЗК на Р България в МЗХГ и служителите от звеното за контакт по системата ААС и ААС-FF в БАБХ с цел разрешаване на възникнали затруднения в процеса на работа със системите и изготвяне на „пътна карта“ за бъдещото функциониране и структуриране на системите в България;

2.2. Продължаване поддържането на непрекъснатия обмен на информация по системата;

3. Системата за управление на заявленията за разрешаване на продукти за растителна защита

3.1. Провеждане на работни срещи с НЗК на Р България в МЗХГ и служителите от звеното за контакт по системата PPPAMS в БАБХ и ЦОРХВ с цел разрешаване на възникнали затруднения в процеса на работа със системата.

3.2. Изготвяне на „пътна карта“ за бъдещото функциониране и структуриране на системата в България и даване на достъп в системата на растителнозащитната индустрия;

3.3. Продължаване поддържането на непрекъснатия обмен на информация по системата;

II.7. Бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

Министерство на здравеопазването, чрез 28-те Регионални здравни инспекции (РЗИ) извършва официален контрол, по смисъла на Закона за храните, върху бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води.

II.7.1. Официалният контрол върху обектите за производство и търговия с бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води се извършва по реда на Регламент (ЕО) № 882/2004 относно официалния контрол на храните, Закона за храните, Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели и Наредба № 36 за условията и реда за упражняване на държавен здравен контрол.

Официалният контрол върху обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води се провежда с цел да се провери степента на съответствие с нормативните изисквания, относно въвеждането на системи за вътрешен контрол на извършваните дейности с храни и относно правилата за добрите хигиенни и производствени практики, с насоченост към безопасността на храните. При проверките е отчитан също и начинът на прилагане, поддържане и актуализация от производителите на установената от тях система за управление на безопасността на храните или система за анализ на опасностите и критичните контролни точки. Контролът върху тези обекти е включвал и проверка за изпълнение на изискванията за въвеждане на системи и процедури за осигуряване на данни за проследимостта на храните, в съответствие с действащото законодателство.

Друг акцент на провеждания официален контрол е установяването на подвеждаща или непълна информация върху етикетите на предлаганите в търговската мрежа бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, относно наименованието, състава и предназначението на храните, с цел осигуряване на високо ниво на защита на здравето и икономическите интереси на потребителите, както и извършването на лабораторен контрол по физико-химични и микробиологични показатели на бутилирани води.

За безпристрастност и качество на контрола се използват стандартни оперативни процедури за методите и техниките на официалния контрол в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 882/2004 относно официалния контрол.

Стандартните оперативни процедури определят последователността на действия при констатиране на несъответствие в следния ред - предписания с определени срокове за отстраняване на несъответствието, последваща проверка за изпълнението им, административно-наказателна мярка при неизпълнение на предписаните мероприятия, като са предприемани и действия при констатирани системни нарушения на нормативните изисквания.

През 2016 г. е поддържан в актуално състояние Национален регистър на обектите за бутилиране на натурални минерални, изворни и трапезни води, достъпен на интернет страницата на МЗ.

II.7.2. Брой обекти, подлежащи на контрол

Министерство на здравеопазването, е изготвило указание за планиране на дейността на РЗИ за 2016 г. в областта на официалния контрол на обекти за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, както и на пуснатите на

пазара бутилирани води, на базата на което 28 - те регионални структури изготвят годишен план за дейността си.

Общият брой на обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води подлежащи на контрол през 2016 г. е **69** броя.

II.7.3. Брой извършени проверки

На подлежащите на контрол обекти за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води са извършени общо **332** проверки.

Извършени са и **14 939** проверки в обекти за търговия с бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води.

II.7.4. Извършени дейности извън предварително планирания официален контрол (тематични проверки)

За 2016 г. са извършени и следните дейности извън предварително планирания официален контрол:

- проверки по жалби и сигнали на граждани – **64 бр.**;
- проверка по прилагане на система за управление на безопасността на продуктите и добри хигиенни практики при предлагането на бутилирани води чрез системи топла/студена вода в детски и учебни заведения.

II.7.5. Лабораторен контрол на храните

1. Химични изследвания на храни българско производство и с произход ЕС

През 2016 г. са взети общо **640** бр. проби бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води и са извършени **над 2 265 бр.** изследвания, като в 2 изследвания са установени отклонения от нормите.

2. Микробиологичен контрол на храни българско производство и с произход ЕС

През 2016 г. е извършен микробиологичен контрол на общо **1 090** проби с **над 16 741 бр.** изследвания по микробиологични показатели, при което е отчетено отклонение при **21** изследвания.

II.7.6. Контрол на храни, внос от трети страни

През 2016 г. не са вземани проби за извършване на лабораторен анализ на бутилирани води при внос от трети страни.

II.7.7. Система за бързо съобщаване за опасни храни на пазара (RASFF)

За 2016 г. има постъпила една нотификация за бутилирана трапезна вода от Кипър, по която Министерство на здравеопазването е предприело съответните проверки и е изготвило реакция на нотификацията с предоставяне на допълнителна информация.

II.8. Фуражи и хранене на животните

Като специализирано звено в структурата на Българската агенция по безопасност на храните, отдел „Контрол на фуражите” към дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите” методически ръководи, координира и контролира извършването на контрола от областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) в областта на фуражите.

Статистическите данни за официалните проверки, както и несъответствията се намират в отделно приложение към настоящия доклад.

1. Официален контрол

Като специализирано направление в структурата на Българската агенция по безопасност на храните, отдел „Контрол на фуражите” към дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите” методически ръководи, координира и контролира извършването на контрола от областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) в областта на фуражите.

С изпълнението на заложените в Рамков план за контрол на фуражите 2016 г., дирекция ЗХОЖКФ чрез отдел „Контрол на фуражите” продължи изпълнението на основните дейности, заложи в програмните документи и Устройствения правилник на БАБХ, като следва целите и приоритетите, заложи в Единния многогодишен национален план за контрол на Република България (ЕМНKP) 2015 - 2017 г. През 2016 г. контролът на фуражите следва определените основни специфични (оперативни) цели, които са свързани със стратегическите цели, определени в ЕМНKP на Република България за 2015 - 2017 г., а именно:

- да се гарантира, че фуражите отговарят на изискванията за безопасност;
- проверка на съответствието с изискванията на законодателството за пускането на пазара и употребата на фуражите (етикетиране).

Изпълнението на тези цели се постига чрез:

- проверка за съответствието с изискванията на законодателството по фуражите;
- намаляване честотата на проверките и вземането на проби поради съответствие на операторите с изискванията на законодателството по фуражите.

В допълнение се увеличи процентът на проверките на животновъдни обекти (ферми) с оглед спазване на изискванията за хигиена на фуражите и тоталната фуражна забрана за употреба на преработени животински протеини при хранене на селскостопанските животни.

Контролът на фуражите продължи да следва следните приоритети:

- Постигане висока степен на защита на здравето на хората, здравето на животните и околната среда посредством провеждане на ефективен контрол на всички етапи от производство, преработка, съхранение, внос, транспортиране, разпространение, включително хранене на животни;
- Предпазване на потребителите от измами, заблуди и незаконни практики с фуражи;
- Ефективно функциониране на системата за контрол на фуражи, следейки за прилагането и изпълнението на европейското право и националното законодателство по фуражите;
- Извършване на редовен и ориентиран към риска контрол на процесите при операторите от фуражния сектор - на всеки етап от производство, преработка, съхранение и разпространение на фуражи, включително хранене на животните;
- Извършване на контрол на фуражи, относно съдържание на нежелани и забранени субстанции, както и контрол за съответствието им с предоставената на клиентите информация;
- Ефективен контрол върху генетично модифицирани фуражи, контрол на пускането на пазара, проследяването и етиктирането на фуражи, които съдържат или са произведени от ГМО. Целта на осъществяване на контрола е да се гарантира информиран избор на потребителите;
- Контрол по спазване на фуражната забрана, свързана с трансмисивни спонгиформни енцефалопatii, с оглед да не се допусне риск за здравето на хора и животни.

Животновъдството заема много важно място в селското стопанство на Република България. Задоволителните резултати, по отношение на здравето на хората и здравето на

животните, околната среда и икономическото състояние на животновъдите, зависят до голяма степен от използването на безопасни и качествени фуражи.

През отчетната 2016 г. за постигане висока степен на защита здравето на хората и животните, опазване на околната среда и защита от заблуди е извършван регулярен, ориентиран към риска контрол на всеки един от етапите на производство, преработка, съхранение, транспортиране, разпространение, включително изхранване на фуражите. Изпълнявани са Препоръки и Решения на Европейската комисия в сектор „Фуражи”.

С цел подобряване и уеднаквяване на работата на инспекторите и експертите извършващи официален контрол на фуражите в областните дирекции по безопасност на храните са разработени и актуализирани образци на документи, процедури и указания за работа.

1.1. Законодателство

В сектора на фуражите се контролира спазването на изискванията на националното законодателство и директно приложимото право на ЕС. Актуалното законодателство се намира на официалната интернет страница на БАБХ на следните електронни адреси:

- Национално законодателство:
<http://bfsa.bg/bg/legislation-bg.html>
- Пряко приложимо право на Европейския съюз:
<http://bfsa.bg/bg/legislation-eu-regulations.html>

1.2. Регистрация и одобрение на операторите в сектор „Фуражи”

В съответствие с изискванията на Закона за фуражите и Регламент (ЕО) № 183/2005 относно хигиена на фуражите, извършваните дейности в сектор „Фуражи” се осъществяват само в обекти, които са одобрени или регистрирани от Българската агенция по безопасност на храните.

Към 31.12.2016 г. броят на регистрираните оператори във фуражния сектор, извършващи дейности, попадащи в обхвата на чл. 9 от Регламент (ЕО) № 183/2005 е 3379, от които:

№ по ред	Вид на оператора	Брой
1.	Производители на комбинирани фуражи	266
2.	Оператори, извършващи дейности разфасоване, пакетиране, препакетиране и търговия с комбинирани фуражи и фуражни суровини	58
3.	Опаковане, етикетиране, съхранение и търговия на фуражи	8
4.	Смилане, опаковане, етикетиране, съхранение и търговия на фуражи	5
5.	Производители на добавки	4
6.	Производители на премикси от добавки	2
7.	Производители на фуражни суровини	416
в т.ч.	Производство и търговия с продукти от преработката на пшеница при производството на брашно	118
в т.ч.	Производство и търговия с продукти от преработката на маслодайни семена	77
в т.ч.	Производство и търговия с минерали	14
в т.ч.	Производство и търговия с продукти от преработка на захар (получени от производството на захарни изделия, включително на шоколад)	1
в т.ч.	Производство и търговия с тревни фуражи	14
в т.ч.	Производство и търговия с продукти от преработката на царевица	4
в т.ч.	Производство и търговия с продукти от преработката на зърнени култури	3
в т.ч.	Пивоварни	13

в т.ч.	Производство и търговия с продукти при производството на алкохол	5
в т.ч.	Производство и търговия с продукти от преработката на ориз	9
в т.ч.	Производство и търговия с продукти от тестени и макаронени изделия (получени от производството на хляб, бисквити, вафли или макаронени изделия)	31
в т.ч.	Производство и търговия с продукти, получени от производството на сладкарски изделия (от производството на сладкарски изделия и сладкиши)	2
в т.ч.	Производство и търговия с продукти, получени от преработката на клубеноплодни и кореноплодни	1
в т.ч.	Производство и търговия с продукти, получени от преработката на млечни продукти	112
в т.ч.	Производство и търговия с продукти, получени от преработката на риба и други водни животни	3
в т.ч.	Производство и търговия с продукти, получени от преработката на сухоземни животни	5
в т.ч.	Производство и търговия с продукти, получени от преработката на други растения и водорасли	2
в т.ч.	Производство и търговия с продукти, получени от преработка на семена на бобови култури	1
в т.ч.	Производство и търговия с продукти от групата "Разни" (продукти, получени от производството на сладолед, продукти и странични продукти от обработката на пресни плодове и зеленчуци, картофи, снаскове и др.)	1
8.	Търговци на фуражи	2080
9.	Оператори, транспортиращи фуражи	503
10.	Оператори, отдаващи складове под наем	37

През 2016 г. новорегистрираните оператори са **326**, от които:

1.	Търговци на фуражи	210
2.	Производители на комбинирани фуражи	25
3.	Оператори, които разфасоват, пакетират, препакетираат, преетикетират и търгуват с комбинирани фуражи	12
4.	Производители на фуражни суровини	28
5.	Оператори, транспортиращи фуражи	48
6.	Оператор, извършващ дейност „Смилане, опаковане, етиктиране, съхранение и търговия на фуражи”.	1
7.	Оператори, отдаващи складове под наем	1
8.	Оператор произвеждащ фуражни добавки	1

През отчетния период е настъпила промяна в заявените обстоятелства на **158** оператора, от които:

№ по ред	Вид на оператора	Брой
1.	Търговци на фуражи	60
2.	Производители на комбинирани фуражи	5
3.	Оператор, извършващ дейност „Разфасоване, пакетизиране, препакетиране и търговия с фуражи”	3
4.	Производители на фуражни суровини	15
5.	Оператори, отдаващи складове под наем	1
6.	Оператори, транспортиращи фуражи	74

През 2016 г. операторите със заличена регистрация са **250**, от които:

- На основание на чл. 16, ал. 10, т. 1 от Закона за фуражите по писмено искане на оператора е заличена регистрацията на **209** оператора, разпределени по видове дейности, както следва:

№ по ред	Вид на оператора	Брой
1.	Търговци на фуражи	136
2.	Производители на комбинирани фуражи	16
3.	Оператор, извършващ дейност „Разфасоване, пакетиране, препакетиране и търговия с фуражи”	4
4.	Производители на фуражни суровини	24
5.	Оператор, извършващ дейност „Смилане, опаковане, етиктиране, съхранение и търговия на фуражи”.	1
6.	Оператори, транспортиращи фуражи	28

- На основание чл. 16, ал. 10, т. 2 от Закона за фуражите и прилагане на чл. 15 от Регламент (ЕО) № 183/2005, удостоверенията за регистрация са отнети на **41** оператора, както следва:

№ по ред	Вид на оператора	Брой
1.	Търговци на фуражи	29
2.	Производители на комбинирани фуражи	2
3.	Оператор, извършващ дейност „Разфасоване, пакетиране, препакетиране и търговия с фуражи”	1
4.	Производители на фуражни суровини	2
5.	Оператори, транспортиращи фуражи	7

- На основание чл. 14 от Регламент (ЕО) № 183/2005 временно е заличена регистрацията на **4** оператора, както следва:

№ по ред	Вид на оператора	Брой
1.	Търговци на фуражи	1
2.	Производители на комбинирани фуражи	1
3.	Производители на фуражни суровини	2

Към 31 декември 2016 г., в сравнение с 31 декември 2015 г. общият брой оператори, попадащи в обхвата на чл. 9 от Регламент (ЕО) № 183/2005 се е увеличил общо с 1,05 %. Увеличението на броя на операторите е както следва:

- Производители на комбинирани фуражи с 8 броя;
- Производители на фуражни суровини с 2 броя;
- Оператори извършващи дейност „разфасоване, пакетиране, препакетиране и търговия с фуражи” с 7 броя;
- Оператори извършващи дейност „опаковане, етиктиране, съхранение и търговия на фуражи” с 1 броя;
- Производители на добавки” с 1 брой.
- Търговци на фуражи с 2 броя;
- Оператори транспортиращи фуражи с 14 броя;

В сравнение с 31.12.2015 г. (15 броя) през 2016 г. броя (4 броя) на операторите с временно заличена регистрация на основание чл. 14 от Регламент (ЕО) № 183/2005, се е намалил.

Към 31.12.2016 г. (250 броя) броя на заличените регистрации, в сравнение с 2015 г. (264 броя) е намалял с 14 броя.

Броят на заличените оператори по тяхно искане по чл. 16, ал. 10, т. 1 от Закона за фуражите в сравнение с 2015 г. (42), докато през 2016 г. 209 броя.

Броят на отнетите удостоверения за регистрация на основание чл. 16, ал. 10, т. 2 от Закона за фуражите и прилагане на чл. 15 от Регламент (ЕО) № 183/2005 в сравнение с 2015 г. (17 броя) се е увеличил общо за всички дейности през 2016 г. (41 броя) с 24 броя.

Към 31 декември 2016 г. броят на одобрените оператори във фуражния сектор, извършващи дейности, попадащи в обхвата на чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005 и издадени удостоверения за временно или окончателно одобрение е **148**, от които:

№ по ред	Вид на оператора	Брой
1.	Производители на комбинирани фуражи	48
в т.ч.	Производители на комбинирани фуражи, предназначени за пазара	24
в т.ч.	Производители на комбинирани фуражи, предназначени за собствената животновъдна ферма	9
в т.ч.	Производители на комбинирани фуражи, предназначени за пазара и за собствената животновъдна ферма	15
2.	Производители на фуражни добавки	6
3.	Производители на премикси от добавки	5
4.	Търговци на фуражни добавки и премикси	85
5.	Оператори, извършващи дейност обработка на сурово растително масло с изключение на обекти, които са регистрирани по Закона за храните, производство на мастни киселини чрез преработката на растителни масла и животински мазнини, производство на биодизел и смесване на мазнини	2
6.	Оператори, извършващи дейност смесване на мазнини	2

През 2016 г. са издадени общо **21** броя удостоверения за одобрение, от които:

- За дейност „Производство на комбинирани фуражи” - 5 одобрение;
- За дейност „Производство на фуражни добавки” - 1 одобрения;
- За дейност „Търговия на фуражни добавки и премикси, изготвени на основата на фуражни добавки” - 14 одобрения;
- За дейност „Смесване на мазнини” - 1 одобрение.

Извършена е промяна в заявените обстоятелства на **1** брой одобрен оператор, извършващ дейност „Производители на комбинирани фуражи”.

Към 31.12.2016 г. са заличени одобренията на **13** оператора, от които:

- По искане на оператора, във връзка с чл. 19, ал. 18, т. 1 са заличени одобренията на **11** оператора, както следва:
 - 9 (девет) оператора извършващи дейност „Търговия на фуражни добавки и премикси”;
 - 2 (два) оператора, извършващи дейност „Производители на комбинирани фуражи”

- На основание чл. 19, ал. 18, т. 2 от Закона за фуражите в случаите по чл. 15 от Регламент (ЕО) № 183/2005, Удостоверенията за одобрение са отнети на общо 2 оператора, извършващи дейност „Производство на комбинирани фуражи”.

В сравнение с 31.12.2015 г. броя на операторите попадащи в обхвата на чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005 към 31.12.2016 г. е увеличен със 7 (седем) бр. или 5,07%.

Към 31 декември 2016 г. броят на одобрените обекти за производство на медикаментозни фуражи по чл. 55в, ал. 1 от Закона за фуражите е **10**, от които:

№ по ред	Вид на оператора	Брой
1.	Производители на медикаментозни фуражи	10

За отчетния период не са издадени Удостоверения за одобрение за дейност „Производство на медикаментозни фуражи, предназначени за пазара”.

В Република България няма одобрени търговци на медикаментозни фуражи.

Броят на одобрените обекти за производство и/или търговия с медикаментозни фуражи по чл. 55в, ал. 1 от Закона за фуражите не е променен в сравнение с броя на операторите към 31.12.2015 г. (10 броя).

За стопанската 2015-2016 г. броят на регистрираните земеделски производители, подали декларация по Приложение № 3 към Наредба № 3 от 29 януари 1999 г. на ниво първично производство на земеделски култури по местонахождение на имота, предназначени за фуражи по чл. 9 и упражняващи дейности по чл. 5, параграф 1 на Регламент (ЕО) № 183/2005 е **10415**, както следва:

№ по ред	Вид на оператора	Брой
1.	Регистрирани обекти на земеделски производители, произвеждащи първични фуражи по местонахождение на имота	6923
2.	Регистрирани обекти на земеделски производители, произвеждащи силажи, като използват силажни добавки, като фуражите са предназначени само за нуждите на собствената им ферма	785
3.	Регистрирани обекти на земеделски производители, смесващи фуражи изключително за собствената си ферма, без да използват добавки и премикси, като използват допълващи фуражи	2594
4.	Регистрирани обекти на земеделски производители, смесващи фуражи и произвеждащи силажи, предназначени само за нуждите на собствената им ферма	113

При попълване на декларацията за извършване на дейност с първични фуражи, земеделските производители могат да отбележат повече от една от изброените в декларацията дейности.

В сравнение с подадената към 31.12.2015 г. информация от Министерство на земеделието, храните и горите (9790 броя) общият брой на регистрираните земеделски производители, подали декларация по Приложение № 3 към Наредба № 3 към 30.09.2016 г. (10415 броя) се е увеличил с 625 броя или 6,38%. Значително е увеличението на броя на регистрираните обекти на ниво първично производство на земеделски култури, предназначени за фуражи, съгласно чл. 5, параграф 1 на Регламент (ЕО) № 183/2005

Таблица №1: Обобщени данни за регистрирани и одобрени обекти във фуражния сектор към 31 декември 2016 г.

№ по	Вид на оператора	Брой
------	------------------	------

ред		
1.	Одобрени обекти във фуражния сектор по чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005	148
2.	Регистрирани обекти във фуражния сектор по чл. 9 от Регламент (ЕО) № 183/2005	3379
3.	Одобрени обекти за производство и/или търговия с медикаментозни фуражи и/или междинни продукти по чл. 55в, ал. 1 от Закона за фуражите	10
4.	Регистрирани обекти на земеделски стопани, които са подали декларация по Приложение № 3 към Наредба № 3 от 29 януари 1999 г. на ниво първично производство на земеделски култури, предназначени за фуражи по чл. 9 и упражняващи дейности по чл. 5, параграф 1 на Регламент (ЕО) № 183/2005	10 415
Общ брой обекти в сектор „Фуражи”, подлежащи на официален контрол		13 950

Българската агенция по безопасност на храните поддържа национални Регистри на одобрените и на регистрираните обекти във фуражния сектор за дейностите определени в член 9 и член 10 на Регламент (ЕО) № 183/2005.

Съгласно разпоредбите на Закона за фуражите и Устройствения правилник на БАБХ отдел „Контрол на фуражите” към дирекция ЗХОЖКФ поддържа и актуализира 7 национални Регистри на регистрираните и на одобрените обекти във фуражния сектор за дейностите, определени в член 9 и член 10 на Регламент (ЕО) № 183/2005, като процедурата е разписана в Закона за фуражите. Същите са публични и са достъпни за потребителите на интернет страницата на БАБХ:

http://www.babh.government.bg/bg/Object/site_register/view/8/

Съгласно подписани двустранни споразумения между Китайската Народна Република (КНР) и Република България отдел „Контрол на фуражите“ поддържа 2 списъка:

- Списък на одобрените предприятия за износ на царевица за КНР;
- Списък на одобрените предприятия за износ на люцерна за КНР.

Същите са публични и са достъпни за потребителите на интернет страницата на БАБХ: http://www.babh.government.bg/bg/Page/feed_control_Info/index/feed_control_Info

В изпълнение на изискванията на член 19 на Регламент (ЕО) № 183/2005, Регистърът на одобрените оператори от фуражния сектор е достъпен на сайта на ГД „Здравеопазване и безопасност на храните”:

http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/establishments/feed_list_en.html

Регистрацията и одобрението на обектите в сектор „Фуражи” е динамичен процес. Като цяло броя на дейностите извършвани в обектите през 2016 г. (регистрирани и одобрени - 3537 броя) се е увеличил спрямо 2015 г. (3492 броя).

Таблица №2: Брой регистрирани и одобрени обекти през 2015 г. и 2016 г.

Заявена дейност от оператора	Брой обекти към 31.12.2015 г.	Брой обекти към 31.12.2016 г.	Изменение в %
Производители на фуражни суровини, различни от първичното производство на фуражи	414	416	0,48 %
Регистрирани търговци на фуражи	2078	2080	0,1 %
Регистрирани производители на добавки, премикси и комбинирани фуражи	326	272	-16,56 %
Одобрени производители	54	59	9,26 %

Одобрени търговци	79	85	7,59 %
Одобрени оператори, извършващи дейност смесване на мазнини	4	4	0 %
Одобрени обекти за производство и/или търговия с медикаментозни фуражи	10	10	0 %
Други видове оператори, в т.ч. предприятия, транспортиращи фуражи и оператори, отдаващи складове под наем	526	611	16,16 %
Общо	3491	3537	1,32 %

1.3. Производство на фуражи и структуриране на операторите от фуражния сектор

1.3.1. Производство на комбинирани фуражи

За 2016 г. в изпълнение на чл. 14б от Закона за фуражите, по данни предоставени от производителите на комбинирани фуражи са произведени общо 1 189 992 тона комбинирани фуражи (КФ). В сравнение с 2015 г. (1 151 987,7 тона), данните за производството през 2016 г. показват увеличение с 3,2 %.

Делът на производството на комбинирани фуражи за 2016 година за нуждите на собствените животновъдни стопанства е 35 % от общото произведено количество, а този за пазара - 65 %. В сравнение с 2015 г. се наблюдава повишение на производството на комбинирани фуражи за пазара и на производството на комбинирани фуражи за собствени ферми.

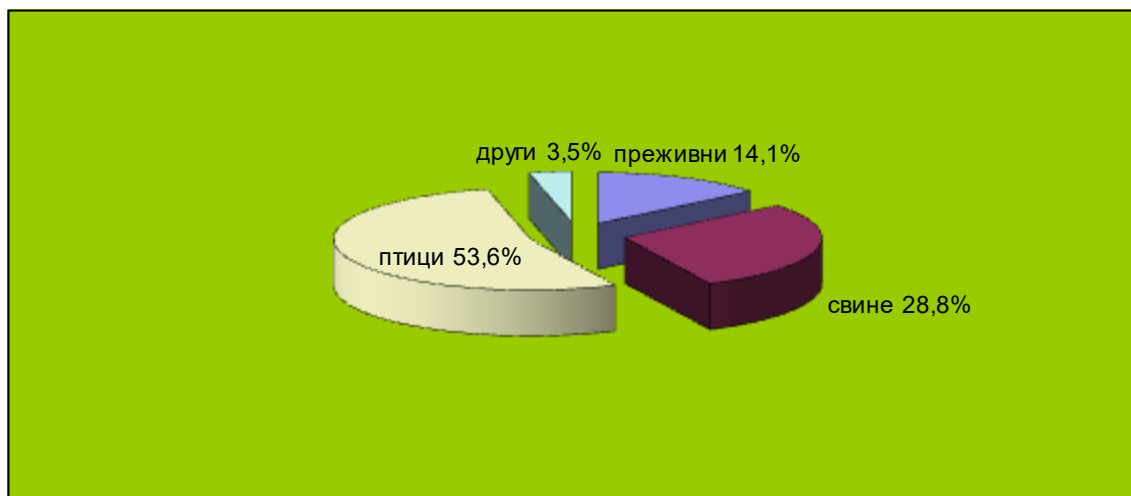
Производството на комбинирани фуражи по видове животни и предназначение е представено в Таблица № 3.

Таблица № 3: Произведени комбинирани фуражи по видове животни и предназначение - за пазара и/или собствените ферми

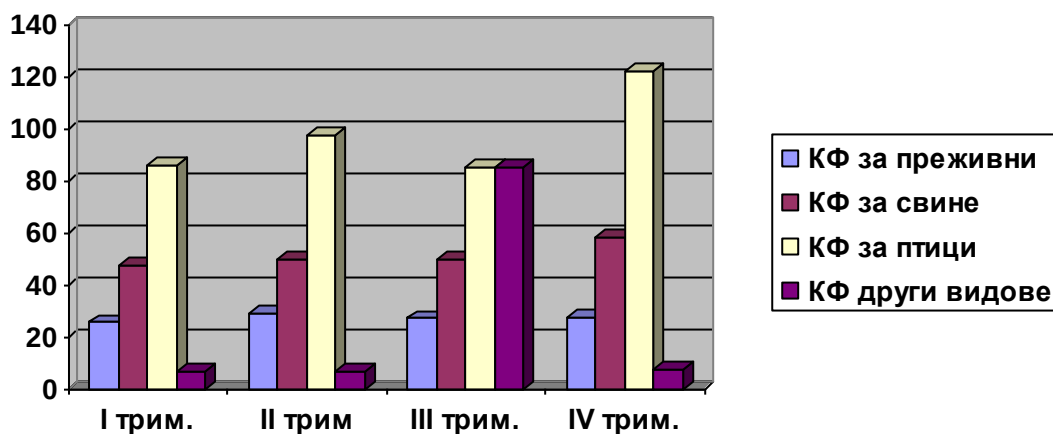
вид КФ тримесечие	за преживни, тона			За свине, тона			за птици, тона			за други, тона			общо тона		
	за пазара	за собствени ферми	Общо	за пазара	за собствени ферми	Общо	за пазара	за собствени ферми	общо	за пазара	за собствени ферми	общо	за пазара	за собствени ферми	общо
I тримесечие	30802,9	7506	38308,9	38490,4	43370,8	81861,2	102525,9	30749	133274,9	7635	12,3	7647,3	179454,2	81638,1	261092,3
II тримесечие	39490,9	10284,4	49775,3	38327,5	30303,4	68630,9	97040,0	31250,1	128290,1	8363,0	0	8363,0	183221,4	71837,9	255059,3
III тримесечие	27 176,1	7 441,7	34 617,8	42 203,3	32 239,1	74 442,4	90 452,34	54 456, 5	144 908,84	18284,6	0	18 284,6	178 116, 34	94 137,3	272 253,6
IV тримесечие	37713,6	7145,4	44859	68612,3	49638,4	118250,7	172502,9	58616	231118,9	7342,9	15,4	7358,3	286171,7	115415, 2	401586,9
Общо	135183,5	32377,5	167561	187633,5	155551,7	343185,2	462521,14	175071,6 0	637592,74	41625,5	27,7	41653,2	826963,6 4	363028, 5	1189992

Произведеното количество комбинирани фуражи за птици е 637592,74 тона, което представлява 53,6 % от общото производство.

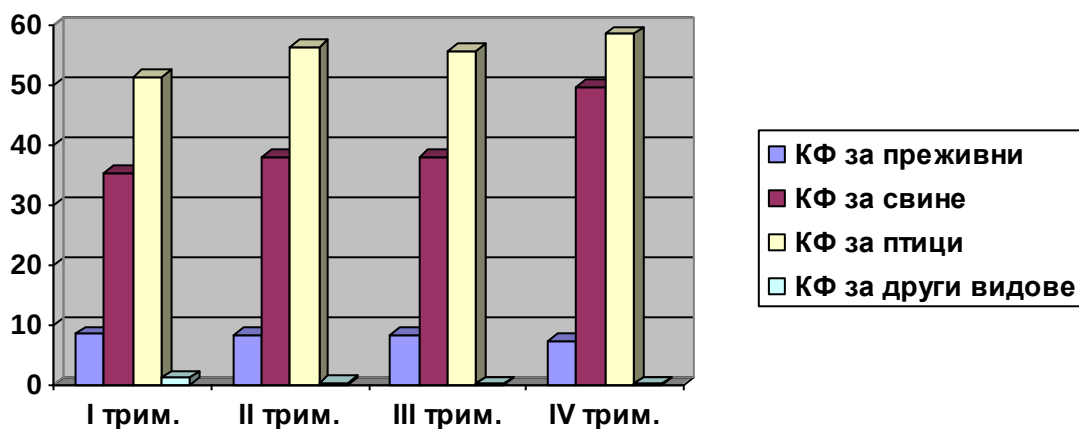
Графика 1. Производство на комбинирани фуражи по видове животни

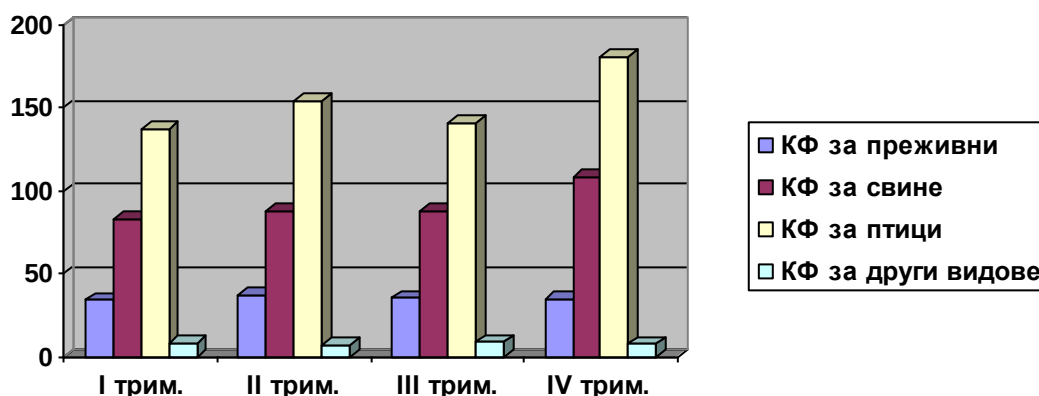
Графика 2. Производство на комбинирани фуражи, предназначени за пазара (по тримесечия, в хил. тона)

Графика 3. Производство на комбинирани фуражи, предназначени за нуждите на собствените ферми (по тримесечия, в хил.тона)

Графика 4. Общо производство на комбинирани фуражи (по тримесечия, в хил. тона)

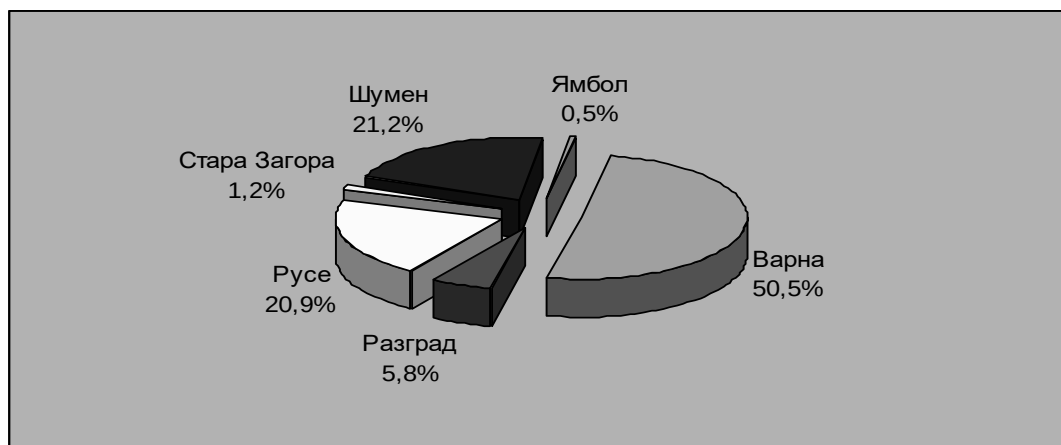
1.3.2. Производство на медикаментозни фуражи

През 2016 г. в Република България са произвеждани медикаментозни фуражи само за свине в количество 30 971 тона. Делът на производството на медикаментозни фуражи през 2016 г. за нуждите на собствените животновъдни стопанства е 59,13 % от общото произведено количество, а този за пазара – 40,87 %. В сравнение с 2015 г. (28 897,75 тона), данните за производството през 2016 г. показват увеличение.

Таблица № 4: Справка за произведените количества медикаментозни фуражи за 2016 г. по области

Област	Медикаментозни фуражи за свине тона		
	за пазара	за собствени ферми	Общо
Варна	4986	13705	14605
Разград	0	1683	1664,5
Русе	845	4257,5	6034,75
Стара Загора	0	356,5	335,5
Шумен	2891	1982	6116,5
Ямбол	265	0	141,5
Общо	8987	21984	30971

Графика 5. Процентно разпределение на производството на медикаментозни фуражи по области

1.4. Проверки на оператори от сектор „Фуражи”

През 2016 г. са изпълнявани оперативните цели, заложи в Рамковия план за контрол на фуражите за 2016 година за постигане на стратегическата цел „Ефективно функциониране на системата за контрол върху фуражите” заложи в Единния многогодишен национален контролен план на Република България за храни, фуражи, здравеопазване на животните, хуманно отношение към тях и защита на растенията (януари 2015 г. - декември 2017 г.) (ЕМНKP)

При изпълнението на стратегическата цел, стремежът при упражняването на контрола е бил да се постигне висока степен на защита здравето на хората и животните, опазване на околната среда, както и защита от измами и заблуди. За целта, е извършван регулярен, ориентиран към риска контрол на процесите при производството на различните видове фуражи и на самите продукти на всеки един от етапите на производство, преработка, съхранение, транспортиране, разпространение, включително изхранване на фуражите и обхваща, както обекти от фуражния сектор, така и животновъдни обекти, които произвеждат или само изхранват фуражи на животни, които се отглеждат за производство на храни и продукцията им е предназначена за консумация от хора.

В съответствие с чл. 17 от Регламент (EO) № 178/2002 операторите от фуражния сектор са отговорни за гарантиране на безопасността на произведените от тях продукти, за опазване здравето на животните и за предотвратяване на рисковете за околната среда.

Официалният контрол на фуражите е планов и текущ. Текущият контрол включва последващи, при съмнение и разследващи проверки (сигнали, нотификации по системата RASFF и др.).

Плановият контрол се основава на база ясно разписани критерии за оценка на риска. През 2016 г. е изпълняван “Рамков план за контрол на фуражите за 2016 г.” и “Указания за работа” по неговото изпълнение, които са изготвени на основание предвидените контроли в ЕМНKP - 2015 г. - 2017 г. Планът обхваща контрола на фуражите на всички етапи, включително и изхранването на животните във фермите. За гарантиране на равномерно разпределение при проверките, броят на взетите проби и анализи се определя така, че да се гарантира контрол на всички етапи по веригата във фуражния сектор.

Контролът се извършва чрез:

- проверки, които се извършват без предупреждение в съответствие с изискванията на чл. 3 от Регламент (EO) № 882/2004;
- проверки при съмнение за несъответствия/нарушения на законодателството;
- последващи проверки, съгласно резултати от предишни проверки;
- проверки при сигнали, разследвания и нотификации по системата RASFF;
- вземане на проби, съобразно оценката на риска, при съмнение, при сигнали и разследвания;
- одити.

Проверките обхващат:

- Контрол на процесите (производствена и документална проверка);
- Контрол на продуктите (взимане на проби за анализи - хранителен състав, добавки, нежелани и забранени вещества);
- Контрол за спазване изискванията за етикетиране и за защита от заблуда и реклама.

Официалният контрол цели да провери степента на съответствие с общото и специфичното законодателството в сектор „Фуражи”.

На проверки подлежат целевите групи от фуражната верига, както следва:

- Производители;
- Търговци;
- Съхранители и транспортни фирми;
- Вносители;
- Земеделски производители, в т. ч. ферми.

II.9. Ветеринарномедицински продукти (ВМП)

Ефективност на официалния контрол

Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ), чрез Дирекция “Контрол на ветеринарномедицински продукти” контролира: употребата, производството, търговията, съхранението, рекламата на ветеринарномедицински продукти /ВМП/, както и пускането на пазара на ветеринарномедицински продукти, които се състоят или съдържат генетично модифицирани организми или комбинация от генетично модифицирани организми.

Официален контрол от компетентните власти

Контролът върху търговията с ВМП, както и употребата на ВМП във фермите се извършва съгласно Годишната инспекционна програма на БАБХ за официален контрол върху ВМП, с която се определя честотата и реда за извършване на проверките на базата на оценка на риска.

Съгласно Годишната инспекционна програма за официален контрол върху ВМП, инспекторите от ОДБХ извършват най-малко по една проверка в годината на животновъдни ферми за контрол върху употребата на ветеринарномедицински продукти, на обекти за търговия на едро и дребно с ВМП и на ветеринарномедицинските заведения.

При необходимост, за целите на контрола върху производството, търговията и употребата на ВМП, инспекторите и експертите от БАБХ вземат проби от ВМП и/или активни субстанции за извършване на анализ в лаборатория на отдел лабораторен контрол на ВМП в дирекция КВМП при ЦУ на БАБХ.

В края на всяко тримесечие директорите на ОДБХ изпращат до Дирекция “Контрол на ветеринарномедицински продукти” в ЦУ на БАБХ обобщени доклади за извършените проверки за контрол на ВМП.

Дирекция КВМП изготвя годишен доклад до изпълнителния директор на БАБХ за изпълнението на Годишната инспекционна програма от страна на ОДБХ. Докладът включва анализ на извършения от ОДБХ контрол на ВМП, който се основава на данните от получените доклади от ОДБХ, извършените в ОДБХ проверки за оценка на ефективността на извършвания контрол на ВМП и наблюденията върху работата на инспекторите от ОДБХ при съвместни инспекции на обекти, които подлежат на контрол. В дирекция КВМП се прилага стандартната оперативна процедура на БАБХ за извършване на проверка на ефективността на извършвания от ОДБХ официален контрол на ВМП в съответствие с чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) 882/2004. При необходимост от повишаване на ефективността от осъществявания контрол, дирекция КВМП прави предложения до изпълнителния директор на БАБХ и изготвя изменения на образците на документи за извършване на проверки, Годишната инспекционна програма и/или нормативните документи.

За повишаване мерките за ефективност на официалния контрол е извършено актуализиране и утвърждаване на образците на заявления за изпълнение на процедурите по всички дейности в компетенциите на дирекцията

Извършени проверки от ОДБХ във връзка с официалния контрол върху търговията, съхранението и употребата на ВМП:

	Обект и за търговия на едро с ВМП	Обекти за търговия на дребно с ВМП	Амбулатории	Жив. обект и	Зоомагазини	Клиники	Издадени предписания	Съставени АУАН

Благоевград	-	6	78	181	5	-	15	-
Бургас	-	7	46	109	-	7	24	1
Варна	3	14	64	176	-	4	29	3
В. Търново	-	11	12	4	-	-	15	--
Видин	-	7	26	66	-	-	58	-
Враца	7	14	9	45	-	-	23	-
Габрово	1	10	30	60	-	-	16	-
Добрич	3	11	45	55	-	1	6	-
Кърджали	-	4	26	140	-	-	25	-
Кюстендил	-	9	25	54	-	-	17	1
Ловеч	3	7	13	54	-	1	13	-
Монтана	3	13	20	57	-	-	-	-
Пазарджик	2	14	80	346	-	-	11	1
Перник	-	-	20	9	4	2	4	
Плевен	15	20	10	22	1	1	4	5
Пловдив	5	16	48	131	-	1	20	
Разград	5	5	50	231	-	-	20	-
Русе	4	9	21	18	-	-	3	-
Силистра	-	3	24	76	-	2	5	-
Сливен	1	13	16	22	1	1	1	11
Смолян	1	2	35	62	-	-	7	-
София-град	32	19	79	49	10	19	39	9
София обл.	6	14	49	124	-	11	23	2
Ст. Загора	9	24	68	81	10	18	4	1
Търговище	7	8	7	75	1		2	-
Хасково	2	23	54	124	0	4	-	1
Шумен	-	-	19	2	-	-	-	2
Ямбол	1	7	48	123	7	-	23	2
общо	100	290	1022	2496	39	72	407	39

Общ брой извършени проверки – 4014 броя, от които:

- обекти за търговия на едро - 100 броя;
- обекти за търговия на дребно - 290 броя;
- ветеринарномедицински амбулатории - 1022 броя;
- животновъдни обекти - 2496 броя ;
- зоомагазини - 34 броя;
- ветеринарномедицински клиники - 72 броя;
- общ брой издадени предписания - 407 броя;
- общ брой съставени актове - 39 броя.

При осъществяване на официалния контрол върху търговията и употребата на ВМП, инспекторите от ОДБХ проверяват и пчеларски магазини, обекти за търговия с фуражи и селскостопански аптеки, като рискови търговски обекти за нерегламентирана търговия/предлагане на ВМП.

II.10. Биологично земеделие

Създаване на ефективна нормативна рамка за развитие на биологичното земеделие

Със Закона за прилагане на общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС) се урежда провежданата от министъра на земеделието, храните и горите политика по качество съгласно Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007 г.

От 01.04.2016 г са в сила следните основни изменения:

- въведени са допълнителни изисквания към заявителите за издаване на разрешения за осъществяване на дейност като КЛ;
- въведени са допълнителни задължения на контролиращите лица, в т.ч. за актуализиране на информацията за оператори в система на контрол, незабавно предприемане на проверки/действия и предоставяне на информация в определените от компетентния орган срокове, писмено уведомление на операторите, с които имат сключен договор за изтичане на срока на разрешението;
- въвеждане на ограничение за кандидатстване и издаване на ново разрешение за осъществяване на дейност като КЛ за период от 3 години на контролиращи лица, за които е установено системно неспазване правилата при извършвания контрол;
- въвеждане на възможност за ограничаване обхвата на издадените разрешения на контролиращите лица, при неефективно изпълнение на делегираните контролни задачи;
- въвеждане на имуществена санкция за контролиращи лица и операторите, които не спазват посочените в закона изисквания.

Изменението е публикувано в ДВ бр. 19 от 11 март 2016 и е в сила от 01.04.2016.

Със заповед № РД 09-297 от 17.05.2016 г. на министъра на земеделието и храните са оправомощени длъжностни лица за съставяне на актове за установяване на административни нарушения по ЗПООПЗПЕС.

В Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. са определени правилата за биологично производство. През 2016 г. е предприето изменение и допълнение на наредбата по отношение на:

- механизъм, позволяващ на КЛ да въвеждат в базата данни всички несъответствия и наложените санкции;
- задължителни критерии относно извършваният от КЛ анализ на риска;
- изискване за извършване на допълнителни инспекции и инспекции без предизвестие, в съответствие с рисковата категория на операторите.
- механизъм, който дава възможност на КЛ да уведомява КЗ за планове за вземане на проби, както е и определен минимален процент за вземане на проби;
- задължение за КЛ да определя минималния обхват на вещества и продукти, които не са разрешени за употреба в биологичното производство, които да се анализират в акредитирана лаборатория с подходяща компетентност;
- актуализиране на „Списък от мерки при нередности и нарушения“ като са преразгледани, допълнени и детайлизирани досега действащите санкции;
- премахване противоречията с правно обвързващите актове на ЕС в областта на биологичното производство.

В рамките на отчетния период е изготвена процедура за издаване, отказ, ограничаване или отнемане на разрешения за извършване на контролна дейност. Процедурата е част от вътрешните правила на дирекция „Биологично земеделие и растениевъдство“.

С цел заличаване на текстове, които дублират текстове от регламентите за биологично производство, ясно разписване на реда за контрол и надзор, задълженията на операторите и реда за определяне на лабораториите за целите на официалния контрол в биологичното земеделие предстои ново изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2013 г.

Информация и тенденции, свързани с контрола в сферата на биологичното земеделие

Основна задача на българските власти е да се установи и поддържа надеждна, ефективна и компетентна система на контрол, както в производствения процес, така и в процеса на преработка, търговия и внос.

Издаване на разрешения за контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 от Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС).

Провеждат се административни проверки за съответствие на представената от заявителя документация по чл. 19 и чл. 20 от ЗПООПЗПЕС с фактическите условия за извършване на контролна дейност. След проверка на документите със заповед на министъра на земеделието и храните се извършват проверки в офиса на заявителя за установяване на фактическото съответствие на представените данни.

Досието, заедно с изготвен доклад от административната проверка и извършена проверка в офиса на заявителя се представя за становище на Постоянната междуправителствена консултативна комисия по биологично земеделие. След разглеждане на досието комисията предлага на министъра на земеделието и храните становище за издаване на разрешение или мотивиран отказ.

През 2016 г. са издадени шест нови разрешения, като в това число 1 временно за контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 от Закона за прилагане на Общите организации на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС).

Разрешение № BG-BIO-10 - „Институт за контрол на биологични продукти акционерно дружество с фирма БИО ЕЛЛАС“ - чрез ТП „Институт за контрол на биологични продукти акционерно дружество с фирма БИО ЕЛЛАС“

Издадено на 06.01.2016 г.

Разрешение № BG-BIO-13 - „БИОАГРИЧЕРТ ИТАЛИЯ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД

Издадено на 20.01.2016 г.

Разрешение № BG-BIO-18 - „КОСМОСЕРТ услуги за сертифициране“ АД, Гърция, чрез „КОСМОСЕРТ услуги за сертифициране клон“

Издадено на 17.03.2016 г.

Разрешение № BG-BIO-19 - "МАКОМ СЕРТИФИЦИРАНЕ" ООД

Издадено на 26.09.2016 г.

Разрешение № BG-BIO-20 - „АГРО ОРГАНИК КОНТРОЛ“ ЕООД

Издадено на 21.12.2016 г.

Временно разрешение BG-BIO-14 - “СЖС БЪЛГАРИЯ” ЕООД

от 21.12.2016 г. със срок на валидност съгласно чл. 21а, ал. 3 от ЗПООПЗПЕС

Осъществяване на годишен надзор над контролиращите лица, съгласно разпоредбите на чл. 18, ал. 2 от ЗПООПЗПЕС и член 27 от Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти по отношение на биологичното производство, етикетирането и контрола, гарантиращ компетентността, обективността и ефективността на контрола

Надзорната проверка включва:

- административна проверка на процедурите за извършване на контрол и сертификация, каталог на санкциите, които контролиращото лице прилага при установяване на нарушения, ресурсната обезпеченост а ;
- проверка на 1% от досиетата на операторите;
- физическа проверка на място, придружаваща инспекторска проверка на оператор;
- изготвяне на заключение от проведената надзорна проверка;
- изготвяне на оценка на база заключението от проверката;
- изготвяне на Доклад до министъра от проведената надзорна проверка.

Във връзка с нарастване броя на биологичните производители и с увеличаване на Контролиращите лица са предприети мерки за увеличаване на административния капацитет като са обучени 112 служители от Областните дирекции „Земеделие“ за извършване на надзор над дейността на контролиращите лица. Същите са включени в заповедта за оправомощаване на длъжностни лица за извършване на надзорна дейност.

Въз основа на констатираните несъответствия от извършената на „Кива БЦС Еко - Гаранти“ ООД надзорна проверка е стартирана процедура за отнемане на разрешение за контрол. Със Заповед № РД 09-601 от 18.08.2016 г. на министъра на земеделието и храните Разрешение № BG-BIO-06 от 14.12.2015 г. на „Кива БЦС Еко - Гаранти“ ООД е отнето. Заповедта е обжалвана по съдебен ред. Към момента няма влязло в сила съдебно решение.

Дейности, свързани с намаляване на прехода съгласно разпоредбите на чл. 36, параграф. 2, т. 6 от глава 5 на Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета.

През 2016 г. Постоянната междуетадовствена консултативна комисия по биологично земеделие е разгледала 7 броя заявления за намаляване продължителността на преходния период към биологично производство съгласно чл. 24, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1 от 2013 г. Със Заповеди № РД 09-768/11.10.2016 г., РД 09-969/06.12.2016 г., РД 09-970/06.12.2016 г., РД 09-971/06.12.2016 г., РД 09-972/06.12.2016 г., РД 09-973/06.12.2016 г. и РД 09-974/06.12.2016 г. на министъра на земеделието и храните е разрешено намаляване на преходния период на парцели с насаждения.

Дейности, свързани със създаването и поддържането на информационни бази данни съгласно разпоредбите на чл.7, чл. 37 и чл. 39 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г.

На интернет страницата на Министерството на земеделието и храните са публикувани формуляри за обявяване на дейност в областта на биологичното производство съгласно чл. 16, ал. 3, т. 1 от ЗПОПЗПЕС. Формулярите се изпращат в Министерство на земеделието и храните в едномесечен срок от сключването на договор за контрол и сертификация с контролиращо лице, съгласно чл. 18, ал. 3 от ЗПОПЗПЕС и компетентното звено въвежда информацията в базата данни. Въз основа основа на подадените формуляри лицата получават служебна бележка потвърждение на регистрацията.

Със Заповед № РД 09-47/29.01.2016 г. на министъра на земеделието и храните са утвърдени Правила за поддържане, достъп и попълване на Електронна база данни на производители, преработватели и търговци на земеделски продукти и храни, произведени по биологичен начин.

Разработени са допълнителни функционалности на базата данни. Изграден е модул „Контрол“, включващ електронно досие на операторите в система на контрол. Базата данни се актуализира своевременно и в реално време.

В изпълнение на разпоредбите на чл. 48, параграф 1 и 2 от Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията от 5 септември 2008 г. за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 834/2007 всяка държава-членка гарантира създаването на компютризирана

база данни, съдържаща всички сортове, за които на нейната територия има произведени по метода на биологичното производство семена или семена от картофи.

Съгласно разпоредбата на чл. 7 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г., тази функция е възложена на отдел „Биологично растениевъдство и животновъдство“, дирекция „Биологично земеделие и растениевъдство“ при МЗХ.

Базата данни на сортовете посевен, посадъчен материал и семена от картофи, произведени по правилата на биологичното производство е публикувана на официалната страница на МЗХ.

Участие в други дейности, свързани с биологичното земеделие

- Участие в кампанията „Подкрепяме българското“, организирана от МЗХ в 28-те областни града на страната;
- Участие в Международен обзорен научен форум „Аграрната икономика в подкрепа на земеделието“, който се организира от Института по аграрна икономика.
- Участие в семинар по проблемите на опазването на почвата, 25-26 февруари 2016 г. гр. Прага, Чешка република;
- Участие в обучително посещение по проект „ПРАВА: Правата за достъп на фермерите до растителни генетични ресурси за прехрана и земеделие: прилагане на Международния договор за растителни генетични ресурси и Протокола от Нагоя в България“, 22-26 май 2016 г., Норвегия;
- Участие в среща с представители на ”Националната агенция за безопасност по хранителната верига” и посещение на демонстрационни стопанства за комбиниране на добри земеделски практики, 26 - 28 септември 2016 г., Унгария;
- Участие с презентация в конференция организирана от Българска асоциация биопродукти, проведена в рамките на селскостопанското изложение „Агра” 2016, проведено в гр. Пловдив;
- Проведена е среща със заинтересованите страни на 07.06.2016 г. за обсъждане на направените предложения за изменения и допълнения на Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г.;
- Проведена е среща между Компетентното звено, Контролиращите лица и представители на заинтересованите страни (представители на Българска Асоциация Биопродукти) на 21 юли 2016 г. за представяне на измененията и допълненията на Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г.;
- Проведена е среща на 9 март 2016 г. с одобрените от министъра на земеделието и храните контролиращите лица на биологично производство за запознаване с резултатите от проведен одит DG(SANTE)/2015-7357 от „Службата по храните и ветеринарните въпроси“ (FVO) към ГД САНТЕ в България за оценка на системите за контрол на биологичното производство и етикетането на биологични продукти, проведен в периода 16 до 27 ноември 2015 г.;
- Проведена среща с контролиращите лица, относно проблеми при редакция на въведени данни в системата за въвеждане на данни от външни институции (СВДВИ) за контролиращите лица получили разрешение от министъра на земеделието и храните да осъществяват контрол за съответствие на биологичното производство, проведена на 12.05.2016 г.;
- Участие в проведена техническа среща на 18 май 2016 г. в гр. Брюксел, Белгия с представители на Европейската комисия, във връзка с проведен одит в Република България, в периода от 16 до 27 ноември 2015 г. от FVO DG(SANTE)/2015-7357, с цел оценка на системите за контрол на биологичното производство и етикетането на биологични продукти;
- На 28.10.2016 г. по покана на Аграрен университет Пловдив дирекция „БЗР“ участва в научно-практическа конференция по биологично земеделие с презентация на тема „Състояние на биологичното производство в България“;
- На 15.11.2016 г. по покана на БСК дирекция „БЗР“ участва в среща семинар на тема „Развитие на биологичното земеделие в България“.

Дейности за осъществяване на интензивна комуникация с Европейската комисия, другите държави членки, браншовите организации.

-Участие в Комитет по биологично производство. Изготвени са указания за 5 и участие в 3 заседания на Постоянния комитет по биологично производство (SCOF)

Комитетът по биологично производство се провежда регулярно и се състои от представители на държавите-членки и представители на Комисията. Комитетът е създаден с цел да осигури тясно сътрудничество с властите, отговарящи за биологичния сектор и да гарантира еднакво прилагане на законодателството на ЕС за биологичното производство във всички държави-членки. В рамките на заседанията се обсъждат въпроси, свързани с промени в законодателството в областта на биологичното земеделие, докладване на нотификации, установени нередности, доклади от Експертните групи за технически консултации в областта на биологичното производство и други важни въпроси свързани с контрола и надзора в биологичното производство.

-Преразглеждането на законодателството в областта на биологичното производство е част от Програмата на Комисията за пригодност и резултатност на регулаторната рамка и привеждане в съответствие с договора от Лисабон.

Работната група по качество на храни – Биологично земеделие провежда регулярни заседания за обсъждане на новото предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за изменение на Регламент (ЕС) № XXX / XXX на Европейския парламент и на Съвета [Регламент относно официалния контрол] и за отмяна на Регламент (ЕО) № 834/2007 под Председателството на съответната държава-членка.

В рамките на всяко от трите заседания на работната група през 2016 г., България е участвала в дискусиите и е изразила позиция на експертно ниво по текстовете на новия Регламент въз основа на съгласувани и утвърдени указания на в рамките на работна група 7 „Земеделие” и работна група 8 „Рибарство”.

II.11. Генетично модифицирани семена и посадъчен материал

Компетентен орган по отношение контрола на генетично модифицираните семена и посадъчен материал на територията на Република България е Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол (ИАСАС). Тази функция е възложена на ИАСАС в Закона за генетично модифицираните организми и Закона за посевния и посадъчен материал.

Обхват на контролните дейности:

Официалният контрол при ГМО семената и посадъчния материал обхваща всички производствени етапи при производство и търговията на семена и посадъчен материал: производство, заготовка, търговия, разфасоване и преупаковане на семена в регламентирани и нерегламентирани обекти и внос от трети страни. На същия контрол подлежат и семената и посадъчния материал, доставяни от фирми за целите на сортоизпитването за признаване на нови сортове за вписване в Официалната сортова листа на Р България и за защита правата на селекционера.

Проверките се извършваха на полето, в предприятията за производство на семена, в предприятията за заготовка на семена, в складове за съхранение, по време на транспорт и при внос от трети страни на местата където се съхраняват семената от внос.

За целите на официалния контрол при семената се предвижда мониторинг в сектора с проверки на място и вземане на проби за лабораторен анализ.

През предходната година са направени 1000 документални проверки на място, които включват:

- Проверка на книгите по чл.62 от Закона за посевния и посадъчния материал, където се прави кръстосана проверка на записаните в книгите партии семена дали са от сортове,

за които в Европейския каталог на сортовете растения от полски култури е отбелязана генетична модификация.

- Проверка по документи(при етикетиране на семената се спазва изискването от ЗППМ „За семена от генетично модифицирани сортове на всеки етикет или придружаващ документ, поставен върху опаковките или придружаващ партидата семена, се отбелязва, че сортът е генетично модифициран“

Официалният контрол в обектите, подлежащи на контрол от страна на ИАСАС се извършва:

- Планово - извършва се по предварително изготвен план за територията на всяко териториално звено на ИАСАС съгласно стандартна оперативна процедура 3 - 6 за документирание на проверките за съответствие със ЗППМ. Обектите за проверка през календарния месец и датите за провеждане се утвърждават от главния директор на ГДСАС в края на месеца, предхождащ проверките. Честотата е съобразена и с развитието на съответните култури и активните месеци за търговия на семена.
- Извънпланово: по сигнали и жалби на граждани.

Отчитане и обмен на информация

Обменът на информация се осъществява двупосочно на ниво организация между централното управление и териториалните звена и извън организацията - хоризонтално с бизнес операторите, други държавни структури като Агенция „Митници“, БАБХ, сродни офиси на държавите членки на ЕС и др. и вертикално с МЗХГ, Европейската комисия и др.

В работата на ИАСАС по изпълнение на ЕМНКП за 2016 г. не са установени несъответствия от инспекторите на ИАСАС при осъществяване на контрол във всички етапи при производство, заготовка и търговия със семена и посадъчен материал.

Обща вътрешна организация и структура

Контролът се извършва от главна дирекция „Сортоизпитване, апробация и семеконтрол“ и отдел „Централна лаборатория“. Вземането на проби за целите на контрола се осъществява сравнително равномерно по територията на страната от инспектори на главната дирекцияоторизирани за тази цел със заповед на изпълнителния директор на ИАСАС. Инспекторите са оборудвани с необходимите уреди за вземане на проби вземането на проби, в съответствие с правилата за вземане на проби, утвърдени от министъра на земеделието, храните и горите в „Методика за пробовземане, анализ на чистота, кълняемост и маса на хиляда семена“.

Взетите проби от партии семена се анализират в „Централна лаборатория“ на ИАСАС“, която е оборудвана с необходимата апаратура, което гарантира извършване на предвидените анализи по утвърдени методи.

За всяка една година от многогодишния план са предвидени анализи за наличие на ГМО на 20 - 22 броя проби. Във взетите проби не е открито наличие на ГМО организми. Анализите на пробите са извършени по утвърдени методи.

В работата на ИАСАС по изпълнение на ЕМНКП за 2016 г. не са установени несъответствия от инспекторите на ИАСАС във всички етапи при производство, заготовка и търговия със семена и посадъчен материал.

II.12. Храни с традиционно специфичен характер, защитени географски указания и защитени наименования за произход

Регулярни официални проверки на употребата на защитени наименования:

През 2016 г. длъжностни лица от БАБХ са извършили общо 2 022 инспекции за съответствието на употребата на наименования и символи на храни със ЗГУ, ЗНП и ХТСХ в обекти за търговия на едро и дребно и в обекти за производство, от които: 1351 са извършени планово в обекти за търговия на едро и дребно в рамките на проверките по безопасност на храните, 662 са тематични проверки в обекти за търговия на едро и дребно и 9 са проверките по

сигнали за проследяване на несъответствия в обекти за производство. Констатирани са следните нарушения:

- Неправомерно използване на защитени наименования – храни, етикетирани като ХТСХ „Луканка Панагюрска“, ХТСХ „Филе Елена“, ХТСХ „Роле Трапезица“ и ХТСХ „Кайсерован врат Тракия“, без производителите им да са включени в базата данни на МЗХГ;
- Подвеждащо потребителите използване на защитени наименования - етикетирани на месни заготовки или месни продукти с наименования, сходни с тези на храни с традиционно специфичен характер, както и използване на думата „пармезан“ за търговско описание на твърди сирена, които не са ЗНП;
- Непълно или неправилно изписване на защитено наименование, непоставяне на символа на ЕС върху етикета на продукти от производители, включени в базата данни;
- Пускане на пазара като ЗГУ на храни, които не съответстват на продуктовата спецификация.

При констатиране от страна на БАБХ на неправомерно или подвеждащо потребителите използване на защитени наименования, на място в търговските обекти е спирана търговията на съответните храни. Несъответствията са проследявани до отговорния за отстраняването им оператор. Издадените предписания (5 за обекти за търговия на дребно и 9 за производствени обекти) са за преустановяване на използването на защитени наименования, за подвеждащо потребителите етикетирани, за пускане на пазара на несъответстващ на спецификацията продукт. Съставен е и един Акт за установяване на административно нарушение за производство на продукт, защитен като ХТСХ, в обект, който не е регистриран по Закона за храните за производство на трайни сурово-сушени месни продукти.

Предписанията са изпълнени от операторите и не се констатира повторемост на несъответствията.

Контрол за съответствие със спецификацията:

Защитени географски указания

Контролът за съответствие със спецификацията на ЗГУ „Горнооряховски суджук“ се упражнява от контролиращото лице - фирма „Биоагричерт Италия България“ ЕООД. През 2016 г. са проведени 8 проверки на всички 4 производители и е извършен лабораторен анализ на 11 проби. Установени са 6 несъответствия, които са били отстранени.

Контролът за съответствие със спецификацията на ЗГУ „Българско розово масло“ се упражнява от „Биоагричерт Италия България“ ЕООД, одобрено със заповед на министъра на земеделието, храните и горите № РД 09-290/14.05.2016 г., съгласно чл. 33, ал. 1 от Наредба 16 от 2007 г. През 2016 г. са проведени 2 проверки на производителите и е извършен лабораторен анализ на 2 проби. Установено е само едно леко отклонение при един физико-химичен показател.

Разрешението на контролиращото лице „Кю Чертификациони“ ООД да извършва контрол за съответствие със спецификацията на ЗГУ „Българско розово масло“ беше прекратено по желание на контролиращото лице със заповед на министъра на земеделието, храните и горите № РД 09-100/29.02.2016 г.

Храни с традиционно специфичен характер

„Биоагричерт Италия България“ ЕООД, контролиращо лице на ХТСХ „Филе Елена“, ХТСХ „Роле Трапезица“ и ХТСХ „Луканка Панагюрска“, беше одобрено през 2016 г. и за контролиращо лице на ХТСХ „Кайсерован врат Тракия“ със Заповед № РД 09-41/25.01.2016 г. на министъра на земеделието, храните и горите. През 2016 г. е осъществен контрол на 17 предприятия, производители на ХТСХ „Филе Елена“, ХТСХ „Луканка Панагюрска“, ХТСХ „Роле Трапезица“ и ХТСХ „Кайсерован врат Тракия“. Извършени са 57 проверки на място за тези продукти, установени са 14 случая на несъответствия, свързани с отклонения при някои от

физико-химичните показатели (главно водно съдържание и готварска сол). При проведените допълнителни проверки е установено, че несъответствията са отстранени.

„Кю Чертификациони“ ООД, контролиращо лице на ХТСХ „Филе Елена“, ХТСХ „Роле Трапезица“, ХТСХ „Луканка Панагюрска“ и ХТСХ „Кайсерован врат Тракия“, е извършило 4 проверки на място при двама производители през 2016 г. От резултатите на извършените лабораторни анализи е установено едно несъответствие, като при допълнителна проверка, проведена от контролиращото лице „Биоагричерт Италия България“ ЕООД, е установено, че то е отстранено.

Разрешението на контролиращото лице „Кю Чертификациони“ ООД да извършва контрол за съответствие със спецификацията на ХТСХ „Кайсерован врат Тракия“, ХТСХ „Филе Елена“, ХТСХ „Луканка Панагюрска“ и ХТСХ „Роле Трапезица“ беше прекратено по негово желание, със заповеди на министъра на земеделието, храните и горите № РД 09-101/29.02.2016 г., № РД 09-803/21.10.2016 г., № РД 09-802/21.10.2016 г. и № РД 09-801/21.10.2016 г.

Проверки от компетентния орган при контролиращото лице:

Компетентното звено в МЗХГ - дирекция „Пазарни мерки и организации на производители“ (ПМОП) - извърши 4 надзорни проверки на контролиращото лице „Биоагричерт Италия България“ ЕООД по време на проверки на място при производители (2 производители на ЗГУ и 2 производители на ХТСХ). При надзорните проверки не са констатирани нарушения.

Компетентното звено в МЗХГ извърши също така 1 проверка на място в офиса на контролиращото лице, в рамките на процедурата за издаване на разрешение да упражнява контрол за съответствие със спецификацията на ХТСХ „Кайсерован врат Тракия“.

Проверки от компетентния орган при производители:

През 2016 г., от страна на МЗХГ като компетентен орган, бяха проведени 3 проверки за съответствие с продуктова спецификация преди пускането на продукта на пазара при производители, подали заявление за регистрация на нов продукт като ЗНП.

Съгласно националното законодателство, от МЗХГ бяха проведени също така 3 проверки за съответствие с продуктова спецификация при производители, кандидатстващи за вписване в базата данни на производителите на вече регистрирани ХТСХ.

III. Съответствие със законодателството по безопасност на храни и фуражи

III.1. Честота и вид на несъответствието

III.2. Анализ на несъответствието

Случаи на несъответствие

Естество на риска, който възниква от несъответствието

Причина(и) за несъответствието

Анализ и първопричина на несъответствието:

III.2.1. Здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях

Основна дейността на отдел “Здравеопазване на животните” е насочена към минимизиране на риска от поява и разпространението на остри и екзотични заразни болести по животните, имайки в предвид географското разположение на страната ни. За тази цел се изпълняват национални програми за надзор на болестите, а именно които са приложения на Национална програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болестите по животните и зоонозите в България 2016 - 2018 г. (НПБЖЗ).

С приложения включват:

- Списък с приоритетни за България и ЕС заболявания по животните и зоонози, за които са изготвени национални програми или е предвидена диагностична готовност;

- Програма за профилактика, надзор и контрол на болестта антракс в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за надзор и контрол на болестта африканска чума по свинете в България през 2016 – 2018 г.;
- Програма за надзор на болестта бруцелоза по едрите преживни животни в България през 2016 – 2018 г.
- Програма за надзор и контрол на болестта бруцелоза (*Brucellamelitensis*) по овцете и козите в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болестта бяс в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор и контрол на болестта инфекциозна анемия по конете в България през 2016 - 2018 г.;
- Програма за надзор на болестта инфлуенца при домашни и диви птици в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор и контрол на болестта класическа чума при домашни и диви свине в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор и контрол на болестта Ку-треска в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор на болестта лептоспироза в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор на нюкясълската болест (псевдоchума) по птиците в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за контрол на салмонела при разплодни стада от домашни птици в България за периода 2016 - 2018г.
- Програма за контрол на салмонела при бройлери в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за контрол на салмонела при кокошки носачки от вида *Gallus gallus* в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за контрол на салмонела при пуйки в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор и контрол на болестта син език по преживните животни в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор на трансмисивните спонгиформни енцефалопатии в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор и контрол на болестта треска от западен Нил в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор и контрол на болестта туберкулоза по едрите преживни животни в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор на болестта шап по чифтокопитни животни в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор и контрол на болестите по пчелите в България през 2016 - 2018 г.
- Програма за надзор на екзотични и неекзотични болести по рибите и двучерупчестите мекотели в България през 2016 - 2018 г.

В настоящата програма са посочени схемите за профилактика, надзор, контроли ликвидиране на болестите по животните и зоонозите, с цел гарантиране на опазването на здравето на животните от заразни болести и здравето на хората от зоонози (болести общи за човека и животните). При планиране на мероприятията, включени в програмата са взети под внимание:

- действащите нормативни документи: Регламенти, Директиви и Решения на Европейския съюз, Закон за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД) и съответни наредби за профилактика, ограничаване и ликвидиране на епизоотични огнища на болести по животните и зоонозите и планове за спешни действия (контингенс планове);
- изискванията на Световната организация по здравеопазване на животните (OIE) и Световната здравна организация;

- оценката на значимостта на заразните болести и зоонозите за ЕС и България, съгласно документ на ЕК за степенуване значимостта на заразните болести DS 13/18-Priorities for disease control – Strategic objectives and performance indicators,
- броя на животновъдните обекти, стада и животни на територията на страната;
- епизоотичния статус на домашните и дивите животни на територията на страната;
- въведените мерки за биосигурност и добри фермерски практики в животновъдните обекти;
- въведените технологии за отглеждане на различните видове и категории животни;
- епизоотичната обстановка в съседните на България страни, държавите членки на ЕС и близки трети страни;
- епизоотичната, епидемиологичната и икономическата значимост на отделните заразни болести;
- придвижването на животни за и от България в рамките на Общността и/или трети страни.

НПБЖЗ подлежи на ревизиране и/или актуализация при промяна в епизоотичната обстановка в България, ЕС и съседните трети страни, както и в случаи на обективна финансова невъзможност при непредвидени форсмажорни обстоятелства, които могат да окажат въздействие върху изпълнението ѝ.

Обхвата на програмата НПБЖЗ се изпълнява на цялата територия на България за периода 2016 - 2018 г. и включва:

- мерки за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болести по животните и зоонози със значение за ЕС и България, финансирани от държавния бюджет;
- болести с епизоотично значение, за които следва да се поддържа диагностична готовност и се извършват изследвания при съмнение;
- профилактични мероприятия на болести, които следва да се заплащат от собствениците на животни;
- прогнозни финансови разходи за изпълнение на НПБЖЗ.

Детайлна информация за извършените проверки и констатираните нарушения за периода на 2016 г. е посочена в таблицата по-долу:

Вид животни		Общ брой обекти в ИИС на БАБХ - ВетИС	Брой обект и с издадени удостоверения за регистрация на животновъден обект по смисъла на чл. 137 от ЗВД през 2016 г.	Общ брой обекти с натрупване, въведени във ВетИС НЕАКТИВНИ за 2016 г.	Идентифицирани животни /отнася се за ЕПЖ, ДПЖ, СВИНЕ, ЕКЖ и КЧ/ за 2016 г.	Премаркирани животни /отнася се за ДПЖ и СВИНЕ/ Премаркирани животни с лазерно надписани ушни марки /отнася се за ЕПЖ/ през 2016 г.		Брой обекти и животни, брой извършени проверки, брой проверени обекти и животни					Неидентифицирани животни		Несъответствия в регостъра на животния обект		Закъсни оповестявания (раждане, смърт, движения)		Паспортни несъответствия		Несъответствия с движения и/или в издаване на Ветеринарномедицински свидетелства за придвиждане/transportиране на животни		Предприети мерки					
								брой обекти	Брой проверки обекти	Брой извършени проверки	Брой животни	Брой проверени животни											Предписания			Административно-наказателни разпоредби /АУАН/		
						брой	брой животни	за настоящия месец	с натрупване	с натрупване	за настоящия месец	с натрупване	брой животни	брой обекти	брой животни	брой обекти	брой животни	брой обекти	брой животни	брой обекти	брой животни	брой обекти	брой	брой засенати животни	брой обекти	брой	брой засенати животни	брой обекти
ЕПЖ	говеда	51442	1702	10762	189712	3604	19314	38630	8181	9731	228369	310589	2312	210	1096	179	2372	268	1406	170	174	21	1105	18363	979	235	2835	208
	биволи	587	43	6		80	602	156	475	568	2984	18849	5	2	5	2	218	8	0	0	64	7	1	0	0	14	404	14
ЕКЖ	коне	9792	62	41	7035			9647	382	452	14867	3757	60	12	1	1	10	1	71	5	7	5	20	99	8	22	188	17
	други	4063	2	65				7433	282	278	13873	9731	10	2	0	0	104	17	5	0	2	2	2	210	2	25	487	24
ДПЖ	овце	39449	1244	4087	376458	3444	49138	35543	4665	4785	589565	397007	10155	193	2713	79	7869	188	0	0	550	10	342	20907	320	258	15287	228
	кози	16000	411	775	58034	354	11308	14765	738	847	128165	41876	494	26	368	19	366	24	0	0	24	2	53	3038	54	22	495	22
СВ		5918	86	42	87212	864	4771	5153	291	319	311030	109934	180	3	146	5	174	6	0	0	17	2	10	363	49	14	2851	12
КЧ		822	25	17	20757			11695	109	113	38983	1263	363	2	10	1	0	0	0	0	0	0	1	399	1	4	447	4
Пчелини		18155	1713	219				9220	1541	3604	313056	69932	600	2	0	0	70	1	0	0	0	0	6	698	6	0	110	0
Други		1235	568	31				9202	112	119	192755	47560	0	0	2501	2	0	0	0	0	1	1	14	807560	21	3	4901	3
	Общо:	147463	5856	16045	739208	8346	85133	141444	16776	20816	1833647	1010498	14179	452	6840	288	11183	513	1482	175	839	50	1554	851637	1440	597	28005	532

При извършените съпоставки на посочените данни и направения анализ от подадената информация в месечните електронни отчети – /форма 12 ВД/, се правят следните констатации:

- не се използва актуалния образец на документа;
- не се актуализира всеки месец броя на животните съгласно информацията в информационната система на БАБХ - Вет ИС;

Със Заповед №РД 11-1065 от 15.06.2016 г. е разпоредено на директорите на Областните дирекции по безопасност на храните да организират извършването на проверки на животновъдните обекти:

- проверка на всички животновъдни обекти, вписани в Интегрираната информационна система на БАБХ - ВетИС, с цел установяване на съответствието на обектите с изискванията на Наредба № 44 от 20 април 2006 г. за ветеринарномедицинските изисквания към животновъдните обекти;
- издаване на предписания, актове за установени административни нарушения, принудителни административни мерки за обектите, в които се отглеждат животни надвишаващи допустимия брой за лични нужди и които не отговарят на изискванията на Наредба № 44.

При извършените проверки са регистрирани 1745 бр. животновъдни обекти с ЕПЖ и 1655 бр. животновъдни обекти за ДПЖ по реда на чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

В 10768 броя обекти за ЕПЖ и 4862 броя обекти за ДПЖ не са установени животни и те са със статус "неактивен" във ВетИС.

Съставени са 1105 броя предписания в животновъдните обекти в които се отглеждат ЕПЖ и 395 броя в обекти с ДПЖ.

До края на 2016 г. от служители на Българската агенция са извършени общо проверки за обекти, в които се отглеждат животни:

- 8 656 животновъдни обекта с 329 438 бр. едри преживни животни,
- 664 обекта с 13 488 бр. еднокопитни животни,
- 5 403 обекта с 438 883 бр. дребни преживни животни,
- 291 обекта с 109 934 бр. свине,
- 109 обекта с 1 263 бр. кучета,
- 1 541 пчелина с 69 932 бр. пчелни семейства.

В следствие на проверките са възбранени общо 8901 бр. животни в общо 25 бр. животновъдни обекта.

През годината са издадени общо 1554 бр. предписания за 1440 бр. животновъдни обекти и 597 бр. Актове за установяване на административни нарушения (АУАН) за 532 бр. животновъдни обекти.

През 2016 година успешно бяха извършени и проверки от служители от ОДБХ в присъствието на служители от Държавен Фонд „Земеделие“ по Кръстосаното съответствие. За проверка на база извършения риск-анализ от ДФ „Земеделие“ - РА са избрани първоначално 793 кандидати с животновъдни обекти в които отглеждат животни (включително и за спазване на законоустановените изисквания при идентификация на свине, едър рогат добитък, и овце и кози - ЗИУ-6, ЗИУ-7 и ЗИУ-8), както и допълнително 375 кандидата за проверка само за някои законоустановени изисквания (включително и по ЗИУ-7 и ЗИУ-8).

Извършени са 1115 документални проверки и 1973 проверки на терена по отношение на изпълнението на Националната програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болестите по животните и зоонозите в България 2016 - 2018 г. за 2016 г. и представяне на документация за извършените от регистрираните ветеринарни лекари мероприятия през месец декември 2016 г. за представянето и в Държавен фонд „Земеделие“, както и необходимите приложения в електронен вариант. За мероприятията извършени през декември месец на 2016 г. са проверени 156 броя регистрирани ветеринарни лекари.

При извършените проверки са направени 245 предписания и са съставени 25 бр. актове за установени административни нарушения.

III.2.2. Граничен контрол

Изпълнителният директор на БАБХ със заповед РД11-1497/11.08.2016 определи състава на звено за контакт в БАБХ по Системите RASFF, САПС и СИХЕК. Съгласно т.ХІ от Заповедта бе създаден самостоятелен акаунт (и-мейл: babh.sss@bfsa.bg) до който достъп да имат всички служители изброени в заповедта. Същият е предоставен на МЗХГ като и-мейл за кореспонденция където се получава цялата налична информация по трите Системи.

Лицата за контакт отговарят за следните ресори:

- материали и предмети в контакт с храни в дирекция “Контрол на храните” при ЦУ на БАБХ и в отделите “Контрол на храните” към всички ОДБХ.
- за фуражи в дирекция Здравеопазване и хуманно отношение към животните и контрол на фуражите при ЦУ на БАБХ и в отделите “Контрол на фуражи” към всички ОДБХ
- За пратки отхвърлени на граница в дирекция “Граничен контрол. През отчетният период в дирекция „Граничен контрол“ са изготвени общо 136 оригинални RASFF нотификации за пратки отхвърлени на граница и 60 нотификации за проследяване. 99% от оригиналните нотификации са изготвени в Система TRACES. От направените 136 предложения за нотификации са валидирани 90 броя.

Установени несъответствия в периода 01.01.2016 – 31.12.2016 година (обобщени)

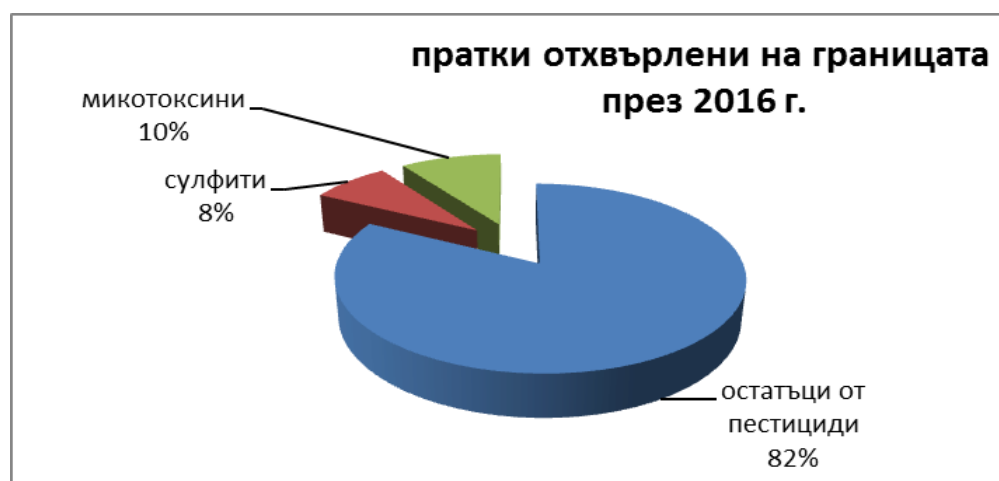
01/01/2016 – 31/12/2016			
Продукт	Страна на произход	Риск	Брой несъответствия
пипер	Турция	пестицидни остатъци	65
пипер	Египет	пестицидни остатъци	1
ягоди	Египет	пестицидни остатъци	1
кайсии	Турция	сулфити	12
лозови листа	Турция	пестицидни остатъци	3
краставици	Турция	пестицидни остатъци	1
лимони	Турция	пестицидни остатъци	46
лешници	Грузия	замърсяване с микотоксини	4
фъстъци	Китай	замърсяване с микотоксини	3
фъстъци	Египет	замърсяване с микотоксини	1
фъстъци	САЩ	замърсяване с микотоксини	2
шам фъстъци	САЩ	замърсяване с микотоксини	1
шам фъстъци	Иран	замърсяване с микотоксини	1
Общо за периода:			141 броя

Вид и брой на нотификациите изготвени от дирекция Граничен контрол през 2016

III.2.2.1. Случаи на несъответствията

01/01/2016 – 31/12/2016			
Продукт	Страна на произход	Риск	Брой нотификации
Пипер	Турция	Пестицидни остатъци	62
Пипер	Египет	Пестицидни остатъци	1
ягоди	Египет	Пестицидни остатъци	1
кайсии	Турция	сулфити	7
Лозови листа	Турция	Пестицидни остатъци	2
краставици	Турция	Пестицидни остатъци	1
лимони	Турция	Пестицидни остатъци	9
лешници	Грузия	афлатоксини	3
Фъстъци	Китай	афлатоксини	2
Фъстъци	Египет	Замърсяване с микотоксини	1
Фъстъци	САЩ	Замърсяване с микотоксини	2
Шам фъстъци	Иран	Замърсяване с микотоксини	1
Общо изготвени нотификации за периода:			92 броя нотификации
Общо количество на възбранените пратки:			1 222 тона недопуснати за внос

Разпределение на несъответствията по риск:

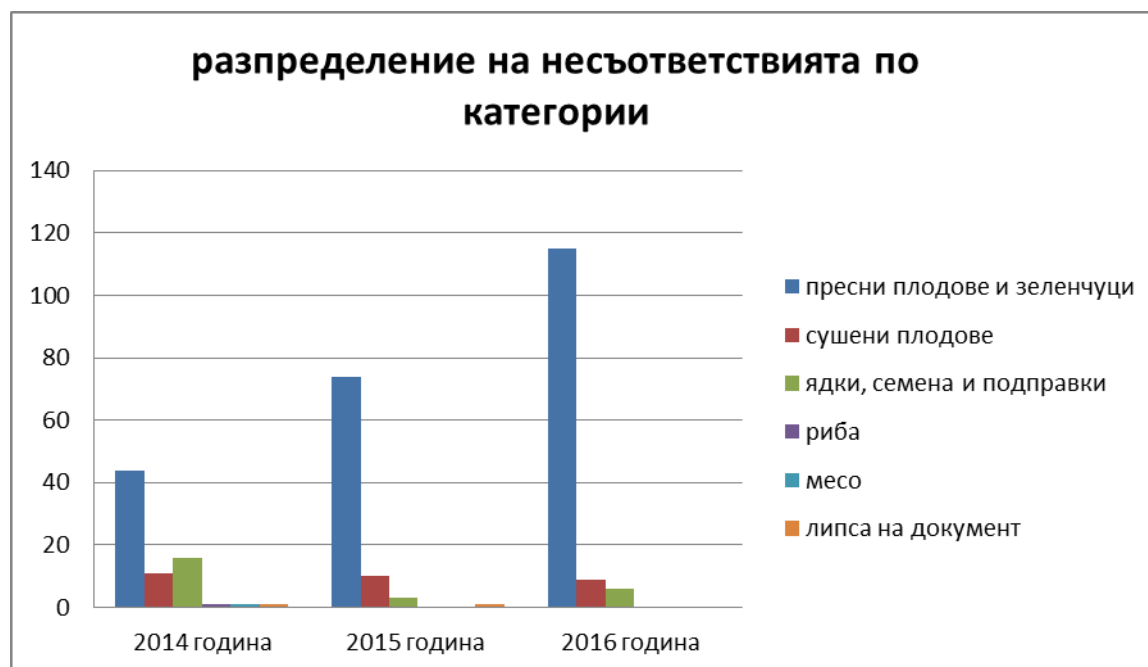

III. 2.2.2. Естество на риска, който се поражда от несъответствието - Риска се основава на вероятността една неотговаряща пратка да бъде допусната за свободно обращение и да бъде реализирана на паразита, което би довело до риск за здравето на потребителите.

III.2.2.3. Причината(и) за несъответствието - Причините за едно несъответствие могат да бъдат различни. През 2016 година основните причини за отхвърлянето на дадена пратка при внос и недопускането и до върешния пазар и до пазарите на останалите страни-членки на ЕС, са незадоволителните резултати от лабораторните анализи проведени с цел гарантирани на нормите и критериите за безопасност на храните. Друга причина може да бъде липсата (или неактуален образец) на задължителен документ, който следва да придружава дадена пратка предназначена за внос в ЕО.

III.2.2.4. Анализ и първопричината за несъответствието

В последните години се наблюдава спад в регистрираните несъответствия свързани с вноса на храни и фуражи от животински произход. В сравнение с установените нарушения през 2015 година обаче, в 2016 година се наблюдава повишаване на броя на несъответстващите праки пресни плодове и зеленчуци с произход трети страни. Причините за спрени, унищожени или върнати пратки са липса на задължителни документи, забране внос на растителни видове и липса на задължителна маркировка.

III.2.3. Здраве на растенията – фитосанитарен контрол

Фитосанитарен контрол при внос:

III.2.3.1. Случаи на несъответствие

При извършването на фитосанитарния контрол при вноса на растения и растителни продукти, са констатирани несъответствия при извършването на документални, идентификационни и физически проверки, които се дължат най-често на:

- неспазване на законодателството;
- основната причина за отхвърлени пратки от определени трети страни на граница е документални несъответствия;
- липса на маркировка на дървения опаковъчен материал;
- карантинни вредители.

III.2.3.2. Естество на риска, който се поражда от несъответствието

Решенията взети от фитосанитарните инспектори на определените гранични пунктове/контролни пунктове/определени пунктове за внос /първи пунктове на въвеждане, за унищожаване, връщане в страната на произход или друга трета страна са взети въз основа на преценка за всяка една отделна пратка, с цел предпазване територията на ЕС от карантинни вредители и недопускане вноса в Европейската общност на пратки несъответстващи на изискванията на законодателството. Всички несъответствия са нотифицирани по системата ЕВРОФИТ - 26 нотофикации за ДОМ. в т.ч.на пристанище Варна - взета е 1 проба, нотифицирана 1 партида.

ГКПП Кап.Андреево - няма взети проби, нотифицирани за липса на маркировка 22 партиди. Няма взети проби от ДОМ от несъответстващите партиди, всички са върнати в страната на произход. На ГКПП Бургас - взети 4 проби нотифицирана 1 партида.

III.2.3.3. Първопричина(и) за несъответствието

Основната причина за установените несъответствия е неспазване на законодателните изисквания за внос на растения и растителни продукт в Европейската общност.

Непознаване и некоректно отношение на вносителите към фитосанитарните изисквания на страната и рисковете от пренасяне на вредители по растенията, свързани с търгуваните от тях стоки.

Фитосанитарен контрол при производство и движение на растения, растителни продукти и други обекти:

- Регистрирани производители подлежащи на фитосанитарен контрол - 3994 бр.;
- Извършени проверки - 5038 бр.;
- Издадени растителни паспорти за движение общо – 2474 бр.;
- Установени и ликвидирани огнища от карантинни вредители – Приложение III.

III.2.3.4. Анализ на несъответствията

- Решенията взети от фитосанитарните инспектори, извършващи контрол на износа са въз основа на преценка за всяка една отделна пратка, при спазване на изискванията на страната - вносител. След направена инспекция на пратките за износ, при констатиране на вредители или други несъответствия, писмено се отказва издаване на фитосанитарен сертификат или се прави предписание за отстраняване на несъответствието, след което пратката отново се представя за освидетелстване.
- При издаване на растителни паспорти за движение в страната или ЕС, несъответствията може да се свързани с установяване на вредител и налагане на карантинни мерки. Инспекторите прилагат съответни мерки за контрол, според установените несъответствия. През 2016 г. са издадени общо 2 387 РП за движение в страната и 177 за ЕС.
- **Първопричина(и) за несъответствието**
- Основна причина за установяване на несъответствия при износ е неспазване на фитосанитарните изисквания на страната-вносител. Няма констатирани несъответствия и откази за издаване.

Фитосанитарен контрол при износ:

- За установени несъответствия при износ сме получили нотификация от Индия за 14 пратки, по причина на изискване за фумигиране с метилбромид (забранен за употреба в ЕС от 2010 г.) и 10 нотификации от Турция за дървен материал. Направените проучвания на нотификациите в повечето случаи не са потвърдили посочените в тях основания.

III.2.4. Контрол на пазара и употребата на продукти за растителна защита

III.2.4.1. Честота и вид на несъответствието

Цялостно съответствие при контрол на пазара на ПРЗ

При осъществяване на контролната дейност през 2016 г., продуктите за растителна защита за които беше установено, че са неразрешени, с изтекъл срок на годност, с несъответствия по отношение на етикета или с доказано несъответствие на показателите одобрени при разрешаването на продукта, бяха спрени от продажба, запечатани и оставени на отговорно пазене, с даден срок за унищожаването им, съгласно Закона за управление на отпадъците или иззети от инспекторите от ОДБХ и оставени на съхранение в определените за това складове на територията на страната.

Общото количество на спрените от продажба и иззети от контролния орган ПРЗ са **408 кг** гранулирани и прахообразни ПРЗ и **607,12 л** течни ПРЗ. Спрени от продажба и оставени на отговорно пазене в обекта за търговия, са **14,86 кг** гранулирани и прахообразни ПРЗ и **108,85 л** течни ПРЗ.

III.2.4.2. Анализ на несъответствията

Причини, честота и анализ на несъответствие

Причина за констатираните несъответствия е неспазване изискванията, регламентирани в Закон за защита на растенията.

Основни несъответствия, констатирани в обектите за търговия, съхранение и преупаковане на ПРЗ

- Липса на разрешение/удостоверение за дейността
- Не са на видно място необходимите документи - разрешение/удостоверение за дейността, диплом и др.;
- Продажбата в ССА се извършва от лице без сертификат по чл. 83 от ЗЗР;
- Предлагане за продажба, съхранение или преупаковане на неразрешени ПРЗ;
- ПРЗ не са подредени по функционална характеристика;
- Липса на обозначителни табели за ПРЗ по функционални групи;
- Дневник на доставките в ССА: липса на дневник; не се води редовно дневника;
- Липса на списък на ПРЗ, които се съхраняват в складовата база;
- Незаявена промяна в обстоятелствата - нов продавач-консултант в ССА.

Всички констатирани нарушения са описани в констативните протоколи и са направени предписания със срок за отстраняването им, след изтичането на който са извършени повторни проверки.

Основни несъответствия при етикетирание и опаковане на ПРЗ

- Опаковки, несъответстващи на изискванията на чл. 79, ал. 1, т. 2 от ЗЗР;
- Несъответствие на етикета - липса на дата на производство, партиден № и др.;
- Липса на листовки, трайно прикрепени към опаковките.

Основни несъответствия при употребата на ПРЗ

Най-често регистрираните несъответствия при контрола върху употребата на ПРЗ от земеделските производители са свързани с липсата на задължителните записи за употребените ПРЗ, непълни данни в дневника за проведените химични обработки и в дневника за появата, развитието, плътността или степента на нападение от вредители, неразрешена употреба на разрешен ПРЗ, както и липсата на сертификат по чл. 83 от ЗЗР за употреба на ПРЗ от професионална категория на употреба.

III.2.5. Качество и безопасност на храни и материали в контакт с храните

III.2.5.1. Честота и вид на несъответствието

III.2.5.1.1. Открити несъответствия и предприети мерки през 2016 г.

При проверките на производствените обекти и обектите за търговия с храни се установява, че като цяло е постигнато съответствие с изискванията на законодателството. Независимо от това, при някои инспекции се съобщава за редица несъответствия с изискванията на законодателството, които са описани по-горе при описанието на осъществените дейности. Най-често повтарящите се са:

- **Структурни/несъответствия, касаещи сграден фонд и оборудване в обектите:** В обектите за производство, съхранение и търговия на едро и на дребно с храни от животински и неживотински произход най-често повтарящите се несъответствия са свързани с поддръжката на сграден фонд и технологично оборудване - физическото състояние на обектите /под, стени тавани в помещенията, хладилни камери и технологично оборудване/ не отговаря на изискванията на Регламент 852/2002 и Наредба № 1/2016 за хигиената на храните, не се използват помещенията в съответствие

с тяхното предназначение, липса на достатъчно пространство за осъществяване на дейностите, неефективна вентилация;

- **Оперативни /несъответствия по отношение осъществяване на дейностите, свързани с обезпечаване безопасността на продукта/:** производство, съхранение и реализация на храни в обекти, които не са регистрирани по реда на чл. 12 от Закона за храните; превишаване на разрешените групи храни и дейности в обекта; реализация на храни с изтекъл срок на годност, без здравна или идентификационна маркировка; реализация на храни с етикети, които не съответстват на изискванията на Регламент 1169/2011; неспазване на температурните режими на съхранение, посочени от производителя; липса на съответствие между наименованието на произвежданите продукти и действително вложените суровини /напр. на етикета е обявен пчелен мед, а след лабораторно изследване е установено, че в продукта е вложен подсладител; предписанията не се изпълняват в указаните срокове;
- **Документални несъответствия /неправилно водена документация в обекта/:** Липса на пълни и точни записи към системата за самоконтрол; за храни от животински произход - некоректно водени записи по НАССР, неактуализирани програми за обучение на персонала, некоректно попълнени търговски документи; за храни от неживотински произход - неактуални ТД и НАССР планове, липса на записи по СУБХ, неефективна процедура за сформирание на партиден номер, липса на коректни работни карти и проследяемост; в търговски обекти - липса на записи в дневниците за входящ контрол и хладилно съхранение, липса на документи за произход;
- **Като цяло в обектите за търговия на дребно с храни и обществено хранене най-често са несъответствията, касаещи:** сграден фонд и оборудване; нередовно водене на документацията и неадекватното поддържане на системите за самоконтрол; липса на документи за произход; липса на здравна и идентификационна маркировка; несъответствия във връзка с прилагане на изискванията на Регламент (ЕО)1169/2011 за етиктирането на храните, при предлагане на неопаковани храни в заведенията за обществено хранене; превозване на хранителни продукти в МПС без Удостоверение за регистрация; незаверени здравни книжки на персонала.
- **Най-често срещаните несъответствия, констатирани при извършване на инспекции в предприятия за производство на храни от животински и неживотински произход, складове за търговия на едро с храни от животински и неживотински храни са:** несъответствия, касаещи сградов фонд и оборудване; несъответствия по отношение на етиктирането и представянето на храните; липса на изследвания в динамика за доказване срока на годност на някои от произвежданите храни; пропуски във воденето на записите по системите за самоконтрол, нередовно водене на записи към СУБХ, неактуални СУБХ с дейността, осъществявана в обекта; липса на контрол на ефективността на обучението на персонала.
- **Несъответствията констатирани от началник отдела при проверка на дейността на инспекторите са свързани с уменията им да упражняват ефективен контрол в обектите и да водят необходимата документация:** Съгласно изготвените доклади от извършени проверки от началник отдела на инспекторите е констатирано, че се спазват утвърдените образци на документи, предприемат се адекватни мерки за констатираните и описани в докладите нарушения, но не навсякъде е спазена честотата на извършване на официален контрол. Основната причина за това не е в липса на организация на работата, а липса на достатъчно ресурс от работещи инспектори, който да е пропорционален на заложените планове за изпълнение.

Констатирани са несъответствия и пропуски по отношение попълване на Актовете за вземане на проби, съставянето и връчването на АУАН, закъснение при извършване на проверки относно сроковете, поставени в предписанията.

Не се спазва кратността на проверките в обектите. Посочват се като цел теми за извършване на проверките, но изложенията в докладите не са пълни и не обхващат напълно посочените теми.

Докладите и констативните протоколи не са подкрепени с доказателства - копия на документи, подкрепящи съответствията или несъответствията.

В някои констативни протоколи и доклади не са добре формулирани целта на инспекцията и заключенията. В някои случаи се установяват липсващи реквизити в издадените документи (констативен протокол или доклад) - не е посочена цел на проверка, законово основание за извършване на проверката или заключение и предприети действия. Инспекторите откриват несъответствията, но дават само устни препоръки или предписания. Не се съставят достатъчно АУАН. Не се извършват цялостни инспекции съгласно одобрена „Процедура за извършване на инспекция в обекти за производство и търговия с храни от неживотински произход“, а по теми, като темите се определят от инспектора.

При някои от наблюдаваните инспекции не се използва одобрените чек-листове, с което се нарушава последователността на инспекцията и се допускат пропуски в контрола. Не се демонстрират достатъчно умения при проучване на някои аспекти от законодателството напр. проведени са няколко обучения свързани със законодателството в областта на етикетирането на храните, но има инспектори, които не установяват всички несъответствия в тази област.

III.2.5.2. Анализ на несъответствията

Като цяло не се наблюдава промяна в най-често повтарящите се несъответствие в сравнение с тези, които са констатирани през 2015 г. Те са повтарящи се, и в по-голямата си част, макар и съществени, не представляват пряк риск за човешкото здраве.

Цялостният анализ на дейността на Дирекция „Контрол на храни“ през 2016 г. показва, че официалният контрол на храните в Р. България се извършва адекватно, в съответствие с изискванията на европейско и национално законодателство и в съответствие с чл. 10 на Регламент (ЕО) № 882/ 2004. Този извод се потвърждава и от одити на DG SANTE при ЕК през 2016 г.

Цифровият анализ за средните стойности на ефективността на извършения официален контрол сочат следното:

1. Предписания: Средно всяка 15-та проверка приключва с издаване на Предписание (за сравнение за 2015 г. - всяка 13-та) ;
2. Акт за установяване на административно нарушение (АУАН): Средно всяка 70-та проверка приключва със съставяне на АУАН (за сравнение за 2015 г. - всяка 73-та)

Извод: Анализът на тези цифри показва сравнително еднаква кратност на налагане на административни мерки при извършения официален контрол за последните 2 години.

III.2.5.2.1. Случаи на несъответствие

При осъществяване на официален контрол в обекти за производство и търговия с храни, при изпълнение на различни програми за контрол и мониторинг са установени несъответствия с изискванията на законодателството, както следва:

- В изпълнение на **„Националната програма за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни от растителен и животински произход за 2016 г.“** в частта, определена като задължителен контрол от Регламент (ЕС) № 595/2015 от общо 215 броя взети проби от храни са установени **10 несъответстващи резултати**, за което са предприети съответните корективни действия.
- В изпълнение на **„Национална програма за контрол на суровини и храни за съдържание на химични замърсители, добавки в храни, материали и предмети предназначени за контакт с храни, храни обработени с йонизиращи лъчения (2016 г.)“** от общо 523 броя взети проби от храни са установени **13 несъответстващи резултати**, за което са предприети съответните корективни действия;
- В изпълнение на **Национална програма за контрол на генетично модифицирани храни ГМО през 2016 г.** от изпълнени 60 бр. проби има един резултат, показващ наличие на ГМО в тофу, произведено от предприятие, находящо се на територията на

ОДБХ Варна. В складирана соя в предприятието от партида реколта 2016 г. е установено наличие на 2,75 % ГМО.

- В изпълнение на **Национална мониторингова програма за контрол на остатъци от ВМП и замърсители в живи животни и храни от животински произход (НМПКО) за 2016 г.** са установени 9 случая на несъответствие в проби, както следва: 1 проба с наличие на дексаметазон в урина, взета от говедо над 2 год. във ферма; 3 проби с наличие на хлортетрациклин в проба мускул от патица, взети от кланица; 3 проби с наличие на кадмий в проба черен дроб от кон, 1 проба с наличие на олово в мускул от диво прасе и проба с наличие на β -тестостерон в мускул от есетра.
- В изпълнение на **международна операция OPSON на Европол и Интерпол срещу разпространението на фалшифицирани и неотговарящи на стандартите хранителни продукти и напитки** са констатирани несъответствия, касаещи съхранение и търговия на храни с изтекъл срок на годност, несъответствия в етикетирането на продуктите, производство на храни в нерегистрирани обекти (за месни продукти и чай) и фалшифициран пчелен мед. Констатирано е наличие на С4 захари в продукти, етикетирани като пчелен мед, от общо взети **27 бр.** проби в потребителски опаковки в две са получени несъответстващи резултати - показващи наличие на С4 захари над нормата.
- В изпълнение на **проверки, с цел защита интересите на потребителите и изследване на 699 бр. проби от млечни продукти (сирене, прясно мляко, масло, кисело мляко, кашкавал, и др.)** от цялата страна за изясняване на актуалното състояние на пазара за наличие на немлечни мазнини. При 15 бр. проби е установено наличие на немлечни мазнини, което се явява приблизително 2,14%. Несъответстващите резултати са от предварително не опаковано краве сирене, което се предлага от витрината на търговските обекти;
- При осъществяване на официален контрол на храни със защитени географски указания (ЗГУ), защитени наименования за произход (ЗНП) и храни с традиционно специфичен характер (ХТСХ) в търговската мрежа. Има констатирани случаи на **неправомерно използване на защитени наименования и/или символи на предлаганите храни в обектите за търговия в страната** - регион Смолян и регион София град, за което са издадени съответни предписания и един АУАН.

III.2.5.2.2. Естество на риска, който възниква от несъответствието:

През 2016 г. контролът върху храните е насочен към предотвратяване на прекия и косвен риск за здравето на потребителите, произтичащ от конкретния обект или храна. Категоризирането на обектите въз основа на риска дава възможност за приоритетно насочване на официалния контрол към обектите, притежаващи най-голям потенциален риск за здравето на населението. По този начин се осигурява по-високо ниво на безопасност на храните и съответно по-добра защита на човешкото здраве.

За храни от животински произход потенциалните рискове от несъответствията се определят в зависимост от 12 основни критерия, пряко влияещи на вероятността за появата на основните опасности /сграден фонд и оборудване, капацитет на обектите, асортимент, технология, произход на суровините и храните, водоизточници, системи за самоконтрол, квалификация на персонала, лабораторен мониторинг, мениджмънт на обекта, сигнали по системата RASFF и история на обекта.

За храни от неживотински произход потенциалните рискове от несъответствията се определят в зависимост от 5 основни критерия /сградов фонд и оборудване, капацитет на обектите, вида (асортимента) на произвежданите или предлаганите храни, ефективността на въведената система за самоконтрол, местоположение на обекта (пазари, спирки, кръстовища и др.) и броя на клиентите (човекопотока)/.

В обектите на търговската мрежа и обществено хранене потенциалните рискове от несъответствията се определят в зависимост от 6 основни критерия /структура и оборудване, капацитет на обектите, допълнителни дейности, извършвани в обекта, обхват и адекватност на

системата за управление на безопасността на храните, видовете храни, предлагани в обекта (асортимент), история на обекта/.

В зависимост от степента на риска - висок, среден и нисък риск в предприятията за производство и висок, среден, нисък риск и много нисък в обектите за търговия на дребно и обществено хранене, е планирана и честотата на контрол.

При обектите за търговия на дребно и общественото хранене водещ критерий е съответствието на сградовия фонд и оборудването с асортимента на предлаганите храни.

Като цяло констатираните и повтарящи се нарушения не представляват пряк и значим риск за човешкото здраве. Рисковете от реализирането на пазара на негодни за човешка консумация храни е елиминиран от инспекторите при унищожаването на тези храни. Показателно е, че за изминалата 2016 г. няма констатирани случаи на хранителни взривове и инциденти.

При получени незадоволителни резултати спрямо микробиологичните критерии за безопасност на храни в са предприети мерки както от страна на официалния контрол, така и от операторите на храни, с оглед предотвратяване или минимизиране на риска за потребителите и недопускане на инциденти с такива храни.

Част от констатираните несъответствия в обектите (съхранение и предлагане на храни с изтекъл срок на реализация и без етикетировка или непълна или подвеждаща информация върху етикета, неспазване на температурите на съхранение, посочени от производителя, неспазване на температурите и срока на реализация на топлите, готови за консумация храни, необявяване на алергените на неопаковани храни в заведенията за обществено хранене) представляват риск за човешкото здраве, особено консумацията на некоректно етикетирани храни, на чиито етикет не са обявени алергените, от хора с повишена чувствителност към някои съставки на храна.

В тези случаи са предприети всички възможни мерки както от страна на официалния контрол, така и от операторите на храни, с оглед предотвратяване или минимизиране на риска за потребителите и недопускане на инциденти с такива храни.

При всеки случай на констатирано несъответствие се преценява риска за човешкото здраве. При разрешаване на всеки конкретен случай се официалният контрол прилага „Процедура за действие при получаване на несъответстващи лабораторни резултати”, „Процедура за реакция при кризисна ситуация - съмнение за взрив от хранително отравяне”, процедури по спиране реализация на храни, както и процедури по спиране на дейността на обекти.

III.2.5.2.3.Причина(и) за несъответствието

Идентифицирани са основните причини за несъответствията в обектите за производство и търговия с храни:

- основната причина за несъответствията е непознаване на детайли от законодателството в областта на безопасността на храните от страна на операторите със храни;
- недостатъчно обучение и тежестта на персонала, работещ с храни;
- недостиг на финансов ресурс за поддържането на материалната база (сгради, оборудване);
- реализация на храни с изтекъл срок на годност, без здравна или идентификационна маркировка;
- реализация на храни с етикети, които не съответстват на изискванията на Регламент 1169/2011;
- неспазване на температурните режими на съхранение, посочени от производителя;
- липса на съответствие между наименованието на произвежданите продукти и действително вложените суровини /напр. на етикета е обявен пчелен мед, а след лабораторно изследване е установено, че в продукта е вложен подсладител;
- предписанията не се изпълняват в указаните срокове;
- липса на пълни и точни записи към системата за самоконтрол;

- за храни от животински произход - некоректно водени записи по НАССР, неактуализирани програми за обучение на персонала, некоректно попълнени търговски документи;
- за храни от неживотински произход - неактуални ТД и НАССР планове, липса на записи по СУБХ, неефективна процедура за сформирание на партиден номер, липса на коректни работни карти и проследяемост;
- в търговски обекти - липса на записи в дневниците за входящ контрол и хладилно съхранение, липса на документи за произход;
- в обектите за търговия на дребно с храни и обществено хранене:
- нередовно водене на документацията и неадекватното поддържане на системите за самоконтрол;
- липса на документи за произход;
- липса на здравна и идентификационна маркировка;
- несъответствия във връзка с прилагане на изискванията на Регламент (ЕО)1169/2011 за етиктирането на храните, при предлагане на неупаковани храни в заведенията за обществено хранене;
- превозване на хранителни продукти в МПС без Удостоверение за регистрация;
- незаверени здравни книжки на персонала.
- инспекции в предприятия за производство на храни от животински и неживотински произход, складове за търговия на едро с храни от животински и неживотински храни са:
- несъответствия по отношение на етиктирането и представянето на храните;
- липса на изследвания в динамика за доказване срока на годност на някои от произвежданите храни;
- пропуски във воденето на записите по системите за самоконтрол, нередовно водене на записи към СУБХ, неактуални СУБХ с дейността, осъществявана в обекта;
- липса на контрол на ефективността на обучението на персонала.

III.2.5.2.4. Анализ и първопричина на несъответствието:

Анализа на основните причини за несъответствията в обектите за производство и търговия с храни показва, че:

Често несъответствията са еднократни и основната причина за тях е непознаване на детайли от законодателството в областта на безопасността на храните от страна на операторите на храни. Твърде често, като причина за несъответствия е недостатъчно обучение и тежестта на персонала, работещ с храни;

Несъответствията, свързани с поддържането на материалната база (сгради, оборудване) се дължат най-често на недостиг на финансов ресурс за своевременното им отстраняване. Основно липсата на компетентност и осъзната необходимост от обучения по отношение на действащото законодателство от страна на операторите на храни води до затруднения и възникване на несъответствия при изпълнение на задълженията им, свързани с прилагането на СУБХ и НАССР.

Първопричините за несъответствията констатираните от началник отдела при проверките на дейността на инспекторите са свързани с липсата на допълнителни обучения на инспекторите, както и на достатъчен професионален опит у някои служители. Най-главната и най-трудно отстранима причина е липсата на финансов и материален ресурс.

III.2.6. Бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

В хода на осъществения официален контрол през 2016 г., са предприети следните административнонаказателни мерки, адекватни на констатираните нарушения на действащото законодателство в обектите за производство и търговия с храни, както следва:

- връчени предписания - **44 бр.**;

- съставени АУАН - **6 бр.**;
- издадени наказателни постановления - **4 бр.**;
- издадени заповеди за спиране експлоатацията на обект или на част от него - **6 бр.**;
- издадена заповед за спиране реализацията на храни - **8 бр.**;

Най-честите несъответствия в обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води могат да бъдат класифицирани в следните групи, съобразно обобщените резултати от извършения официален контрол през 2016 г.:

- нарушение на законодателството по отношение етикетването и представянето на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води;
- установени отклонения по микробиологични показатели;
- установени отклонения по физико-химични показатели;
- неспазване на принципите на добрите производствени и хигиенни практики.

Установените несъответствия са предимно в обекти за производство на бутилирани натурални минерални води, чийто дял спрямо другите обекти - за производство на бутилирани изворни и трапезни води е значително по-голям. Повечето установени несъответствия са незначителни и случайни, като не се установяват тенденции относно тяхната системност на възникване.

Общата констатация е, че установените несъответствия в обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, както и в предлаганите в търговската мрежа бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води не са създали непосредствен и сериозен риск за здравето на потребителите. В резултат на предприетите адекватни мерки за отстраняване на констатираните отклонения, рискът е сведен до минимум.

III.2.7. Фуражи и хранене на животните

Цялостно съответствие на операторите от фуражния сектор и продуктите (фуражите).

Цялостно съответствие на операторите от фуражния сектор

III.2.7.1. Резултати от контролната дейност в контролна система „Фуражи и хранене на животните”

Проверки на операторите от фуражния сектор

Цялостният напредък при постигането на стратегическите и специфичните цели в контролна система „Фуражи и хранене на животните” се оценява като положителен. Заложените в Рамковия план за контрол 2016 г. брой проверки към 31.12.2016 г. са изпълнени на 104,25% (при план 100,00%). В сравнение с 2015 г. (4 390 броя) през 2016 г. (4 119 броя) броя на извършените планови проверки е намалял с 6,17 % на основание на извършената оценка на риска на операторите във фуражния сектор по ясни и унифицирани критерии за цялата държава. До 31.12.2016 г. са извършени общо 4 880 броя проверки.

Таблица №5. Брой планирани и извършени проверки за 2016 г. на всички етапи от производство (вкл. първично производство на фуражи), преработката, разпространението и изхранването на фуражи:

Брой планирани проверки за периода	Брой извършени проверки				
	Планови/извънпланови	последващи	разследване	по сигнал	Общо
3 951	4 119	569	162	30	110,25

Проверките обхващат оператори, които упражняват дейности на всеки един от етапите на производство (вкл. първичното), преработка, разпространение, съхранение, транспортиране и

изхранване на фуражи. Извършени са 4 880 броя проверки (виж таблица 1 от приложението) както следва:

1. Проверки на одобрени оператори от фуражния сектор, упражняващи дейност “производство на комбинирани фуражи”
Извършени са 147 проверки на одобрени обекта от фуражния сектор, от които 12 проверки на одобрени производители на медикаментозни фуражи (виж таблица 10 от приложението).
2. Проверки на регистрирани оператори от фуражния сектор, упражняващи дейност “производство на комбинирани фуражи”. Извършени са 313 проверки на регистрирани обекта от фуражния сектор (виж таблица 11 от приложението).
3. Проверки на регистрирани и одобрени оператори от фуражния сектор, упражняващи дейност “производство на фуражни добавки и премикси на основата на добавки”. Извършени са 31 проверки на обекти от фуражния сектор (виж таблица 12 от приложението).
4. Проверки на регистрирани и одобрени оператори от фуражния сектор, упражняващи дейност “производство на фуражни суровини”. Извършени са 318 проверки на обекти от фуражния сектор (виж таблица 13 от приложението).
5. Проверки на регистрирани и одобрени оператори от фуражния сектор, упражняващи дейност “търговия на фуражни добавки и премикси на основата на добавки”. Извършени са 60 проверки на обекти от фуражния сектор (виж таблица 14 от приложението).
6. Проверки на регистрирани оператори от фуражния сектор, упражняващи дейност “търговия на комбинирани фуражи и фуражни суровини”. Извършени са 1287 проверки на обекти от фуражния сектор (виж таблица 15 от приложението).
7. Проверки на регистрирани оператори от фуражния сектор, упражняващи дейности “отдаване на складове под наем за съхранение на фуражи” и „транспорт на фуражи”. Извършени са 275 проверки на оператори от фуражния сектор (виж таблица 16 от приложението).
8. Проверки на регистрирани оператори от фуражния сектор, упражняващи дейности “пакетиране, препакетиране и етикетиране на фуражи”. Извършени са 55 проверки на оператори от фуражния сектор (виж таблица 17 от приложението).
9. Проверки на оператор от фуражния сектор, упражняващ дейност “деконтаминация, чрез сепариране”. Извършени са 2 проверки на 1 оператор от фуражния сектор (виж таблица 18 от приложението).
10. Проверки на ферми, смесващи фуражи само за нуждите на собствените си животновъдни стопанства, без да използват добавки и премикси, с изк. на силажни и/или изхранващи продуктивни животни; Извършени са 2134 проверки на ферми, смесващи фуражи само за нуждите на собствените си животновъдни стопанства, без да използват добавки и премикси и/или изхранващи продуктивни животни и отговарящи на изискванията на чл. 5, параграф 1, буква в), Приложение № I и/или Приложение № III към Регламент (ЕО) № 183/2005. (виж таблица 19 от приложението).

Одити на оператори от фуражния сектор

Извършени са 204 одита на оператори от фуражния сектор и 52 последващи проверки за изпълнение на препоръки от одити (виж. III, точка 3.1.).

III.2.7.1.1. Честота и вид на несъответствията

Класификацията на несъответствията е изготвена на основание приложимите изисквания от Приложение II към Регламент (ЕО) № 183/2005, изпълнението на изискванията чл. 6 от Регламент (ЕО) № 183/2005, относно въвеждането на процедури, основани на принципите на НАССР, приложимите изисквания за етикетиране и общите изисквания за проследяемост, посочени в Регламент (ЕО) № 178/2002, Регламент (ЕО) № 1831/2003 относно фуражните добавки, Регламент (ЕО) №767/2009 за търговия с комбинирани фуражи, Закона за фуражите и подзаконовите нормативни актове.

Приложимите изисквания от законодателството са групирани в общо четири области: хигиенни изисквания; самоконтрол (изпълнение изискванията на плана за контрол на качеството и/или въвеждане на процедури, основани на принципите на HACCP); проследяемост - поддържане на записи и архиви и процедури за изтегляне на фуражи от пазара; етикетирание - включва етикетирание и обозначения.

Проверки на одобрени производители на комбинирани фуражи (включително и производители на медикаментозни фуражи)

При извършените 147 проверки на такива обекти са установени 46 несъответствия с изискванията на Регламент (ЕО) № 183/2005 за хигиена на фуражите, както следва:

- Хигиенни изисквания - 18 бр.;
- Самоконтрол - 13 бр.;
- Проследяемост - 6 бр.;
- Етикетирание - 9 бр.

Несъответствията за хигиенните изисквания се отнасят основно за непълноти в процедурите за почистване и тяхното изпълнение.

Несъответствията при самоконтрола се отнасят основно за неоценяване на всички опасности в изпълнение на чл. 6 от Регламент (ЕО) № 183/2005 или частично изпълнение на мерките, заложи в Плана за контрол на качеството.

Несъответствията за проследяемост касаят непълното водене на записи.

Несъответствията за етикетирание касаят неизпълнение на чл. 13, чл. 15 и чл. 17 от Регламент (ЕО) № 767/2009.

Проверки на регистрирани производители на комбинирани фуражи.

При извършените 313 проверки на такива обекти са установени 85 несъответствия, както следва:

- Хигиенни изисквания - 27 бр.;
- Самоконтрол - 32 бр.;
- Проследяемост - 11 бр.;
- Етикетирание - 15 бр.

Несъответствията за хигиенните изисквания се отнасят основно за непълноти в процедурите за почистване и тяхното изпълнение.

Несъответствията при самоконтрола се отнасят основно за неоценяване на всички опасности в изпълнение на чл. 6 от Регламент (ЕО) № 183/2005 или частично изпълнение на мерките, заложи в Плана за контрол на качеството. В много редки случаи въведените системи за самоконтрол от страна на операторите от фуражния сектор не съответстват на упражняваната от оператора дейност и обема на производството.

Несъответствията за проследяемост касаят непълното водене на записи.

Несъответствията за етикетирание касаят неизпълнение на чл. 15 и чл. 17 от Регламент (ЕО) № 767/2009.

Проверки на регистрирани и одобрени производители на добавки и премикси на основата на добавки.

При извършените 31 проверки на такива обекти са установени 10 несъответствия, както следва:

- Хигиенни изисквания - 0 бр.;
- Самоконтрол - 5 бр.;
- Проследяемост - 1 бр.;
- Етикетирание - 4 бр.

При проверка на този вид оператори от сектор фуражи не са установени несъответствия свързани с хигиенните изисквания. Операторите имат разработени и прилагат процедури за почистване на обектите и оборудването и водят съответно записи по прилагането им.

Несъответствията при самоконтрола се отнасят основно за неоценяване на всички опасности в изпълнение на чл. 6 от Регламент (ЕО) № 183/2005 или частично изпълнение на мерките, заложи в Плана за контрол на качеството.

При проверка на този вид оператори от сектор фуражи не са установени несъответствия свързани с разпоредбите на чл. 18 от Регламент (ЕО) № 178/2002, относно проследяемостта на фуражите.

Несъответствията за етикетиране касаят неизпълнение на чл. 16 от Регламент (ЕО) № 1831/2003.

Проверки на производители на фуражни суровини

При извършените 318 проверки на такива обекти са установени 84 несъответствия, както следва:

- Хигиенни изисквания - 7 бр.;
- Самоконтрол - 43 бр.;
- Проследяемост - 13 бр.;
- Етикетиране - 21 бр.

Несъответствията за хигиенните изисквания са основно, относно непълноти на процедурите за почистване на прилежащите площи.

Несъответствията за самоконтрола се отнасят предимно за пропуски във процедурите за вземане на проби и честота, както и непълен анализ на опасностите за произвежданите фуражни суровини.

Несъответствията за проследяемост основно касаят пропуски в процедурите за изтегляне на фуражи от пазара.

Несъответствията за етикетиране касаят неизпълнение на чл. 15 и чл. 16 от Регламент (ЕО) № 767/2009.

Проверки на регистрирани и одобрени търговци на фуражни добавки и премикси на основата на добавки

От извършените 60 проверки на такива обекти са установени 9 несъответствия, както следва:

- Хигиенни изисквания - 2 бр.;
- Самоконтрол - 0 бр.;
- Проследяемост - 3 бр.;
- Етикетиране - 4 бр.

Несъответствията за хигиенните изисквания се отнасят основно за непълноти в процедурите за почистване на транспортните средства.

Несъответствията за самоконтрол се отнасят главно за непълноти при анализа на опасностите.

Несъответствията за проследяемост се отнасят главно за непълноти в процедурите за обратно изтегляне на продукти от пазара.

Несъответствията за етикетиране касаят неизпълнение на чл. 16 от Регламент (ЕО) № 1831/2003.

Проверки на регистрирани търговци на комбинирани фуражи и фуражни суровини

При извършените 1287 проверки на такива обекти са установени 243 несъответствия, както следва:

- Хигиенни изисквания - 29 бр.;
- Самоконтрол - 80 бр.;
- Проследяемост - 100 бр.;
- Етикетиране - 34 бр.

Несъответствията за проследяемост са основно при търговците на дребно, относно непълно водене на записи, а при търговците на едро (включително вносителите от трети държави) - непълноти в процедурите за изтегляне на фуражи от пазара.

Несъответствията за хигиенните изисквания са основно, относно непълноти на процедурите за почистване на складовите помещения и транспорта.

Несъответствията в самоконтрола се дължат на пропуски в документацията свързана с добрите търговски практики.

Несъответствията при етикетирането е липса на етикети или декларации за съответствие при насипни фуражни суровини, както и пропуски в етикетите отнасящи се до изискванията на Регламент (ЕО) № 767/2009.

Проверки на складове под наем и транспортни фирми

При извършените 275 проверки на складове под наем, транспортни и спедиторски фирми са установени 4 бр. несъответствия, от които:

- Хигиенни изисквания - 0 бр.;
- Самоконтрол - 0 бр.;
- Проследяемост - 4 бр.

Несъответствията за проследяемост се отнасят основно за непълноти във воденето на записи.

Несъответствията в самоконтрола се дължат на пропуски в документацията свързана с добрите търговски практики.

Несъответствията за проследяемост са основно непълноти в процедурите за изтегляне на фуражи от пазара.

Проверки на регистрирани оператори пакетиращи, препакетиращи и етикетиращи фуражи

При извършените 55 проверки на такива обекти са установени 23 несъответствия, както следва:

- Хигиенни изисквания - 3 бр.;
- Самоконтрол - 7 бр.;
- Проследяемост - 10 бр.;
- Етикетиране - 3 бр.

Несъответствията за хигиенните изисквания се отнасят основно за непълноти в процедурите за почистване и тяхното изпълнение.

Несъответствията при самоконтрола се отнасят основно за неоценяване на всички опасности в изпълнение на чл. 6 от Регламент (ЕО) № 183/2005 или частично изпълнение на мерките, заложи в Плана за контрол на качеството. В много редки случаи въведените системи за самоконтрол от страна на операторите от фуражния сектор не съответстват на упражняваната от оператора дейност и обема на производството. Те са взаимствани от други оператори.

Несъответствията за проследяемост касаят непълното водене на записи.

Несъответствията за етикетиране касаят неизпълнение на чл. 15 и чл. 17 от Регламент (ЕО) № 767/2009.

Проверки на оператори деконтаминиращи фуражи, чрез сепариране

При извършените 2 проверки на такъв обект са установени 4 несъответствия, както следва:

- Хигиенни изисквания - 2 бр.;
- Проследяемост - 2 бр.

Несъответствията за хигиенните изисквания се отнасят основно за непълноти в процедурите за почистване и тяхното изпълнение.

Несъответствията за проследяемост касаят непълното водене на записи.

Установените несъответствия са констатирани при един оператор, като е издаден Акт за установяване на административно нарушение (АУАН). Същият е обжалван от оператора, като

съдът на две инстанции намира жалбата за неоснователна и оставя в сила Наказателното постановление, издадено от ОДБХ. Вземтото решение на административния съд е окончателно.

Проверки на ферми, смесващи фуражи само за нуждите на собствените си животновъдни стопанства, без да използват добавки и премикси, с изключение на силажни и/или изхранващи продуктивни животни

При извършените 2134 проверки на такива обекти са установени 773 несъответствия, както следва:

- Хигиенни изисквания - 98 бр.;
- Самоконтрол - 358 бр.;
- Проследяемост - 311 бр.;
- Етикетиране - 6 бр.

Несъответствията за хигиенните изисквания се отнасят основно за непълноти в процедурите за почистване и тяхното изпълнение.

Несъответствията при самоконтрола се отнасят основно в не вземането на проби от фуражи за самоконтрол.

Несъответствията за проследяемост касаят непълното водене на записи.

Несъответствията при етикетирането се отнасят до пропуски за спазването на изискванията на Регламент (ЕО) № 767/2009 в етикетите на фуражите, с които се изхранват животните.

III.2.7.1.2. Анализ на несъответствията

Като цяло не се наблюдава тенденция за групиране на несъответствията по време и етапите от фуражната верига.

По отношение на анализиранияте фуражи не се наблюдават сериозни несъответствия, които да доведат до опасност за здравето на животните или общественото здраве.

При операторите във фуражния сектор се наблюдават несъответствия, които се дължат на недостатъчни финансови ресурси за инвестиции в ново оборудване, което оказва влияние върху спазването на хигиенните изисквания.

Установява се, че не всички оператори от фуражния сектор изпълняват плановете си за самоконтрол и фермерите.

Констатираните несъответствия и тяхното разпределение са взети предвид при оценката на риска при планирането на рамковия план за контрол 2017 г.

Причините, които водят до несъответствията често са:

- Неосъзната отговорност на операторите в съответствие с Регламент (ЕО) № 178/2002;
- Недостатъчни познания за изискванията на законодателството, например изискванията на Регламент (ЕО) № 178/2002 и Регламент (ЕО) № 183/2005;
- Недостатъчни финансови ресурси от страна на операторите от фуражния сектор.

Съответствие на фуражите

Проверки на продуктите (фуражите)

Вземтете проби са анализирани по показатели, декларирани от производителя за съответствие, както и за спазване на допустимите стойности, определени в законодателството.

Общият брой на анализи от взети проби за официалния контрол през 2016 г. е 3096 броя (таблица № 8 от приложението), разпределени по показатели, както следва:

- хранителен състав - 757 бр. (таблица № 2 от приложението);
- фуражни добавки, с фиксирано максимално съдържание, в това число разрешени кокцидиостатици - 326 бр. (таблица № 3 от приложението);
- нежелани вещества - 1983 бр. (таблица № 4 от приложението);
- забранени за влагане медикаментозни субстанции, като фуражни добавки и контаминация на нецелеви фуражи - 91 бр. (таблица № 5 от приложението);
- микробиологични изследвания (салмонела) - 207 бр. (таблица № 6 от приложението);
- наличие на ГМО - 29 бр. (таблица № 7 от приложението)

Честота и вид на несъответствията

От направените 757 бр. анализи на фуражи за хранителен състав, несъответстващи са 3,43 %.

От направените 326 бр. анализи на фуражи за съдържание на фуражни добавки с фиксирано максимално съдържание (в това число разрешени за употреба като фуражни добавки кокцидиостатици), несъответствия са установени при 10,12 % от анализите (Таблица № 3 от приложението).

Пробите за количествено определяне на кокцидиостатици са взети с цел установяване на съответствието с декларираните от производителя стойности (заблуда на клиента), както и за съответствие с индивидуалните разрешителни за употреба на фуражните добавки от тази категория. При анализиранияте 17 бр. проби са установени три несъответствия с декларираното от оператора количество на кокцидиостатик.

От направените 1983 бр. анализи за съдържание на нежелани вещества (с изключение на неизбежно замърсяване на нецелеви фуражи с разрешени кокцидиостатици като фуражни добавки) във фуражите са установени 1,36 % несъответствия (таблица № 4 от приложението).

През 2016 г. са взети 91 бр. проби за анализ съдържанието на забранени за влагане медикаментозни субстанции като фуражни добавки и неизбежен пренос в нецелеви фуражи на разрешени кокцидиостатици. Установени са 13,19 % несъответствия (таблица № 5 от приложението).

От направените 207 бр. анализа от фуражи за наличие на салмонела са установени 0,97 % несъответствия (таблица № 6 от приложението). При извършения лабораторен контрол през 2016 г., има установени 2 (два) положителни случая на салмонела. И в двата случая са предприети своевременни мерки и действия с цел изясняване на причината за несъответстващите резултати.

От направените 29 бр. анализи за наличие на ГМО във фуражите са установени 3,44 % несъответствия. При извършения лабораторен контрол през 2016 г., има установен 1 (един) случай на недеклаирана генетична модификация в проба взета за целите на официалния контрол на фуражите. При извършеното пълно разследване за изпълнение на чл. 18 от Регламент (ЕО) № 178/2002, във връзка с чл. 24 от Закона за фуражите със съдействие и от страна на оператора изискващо се в съответствие с чл. 28 от Закона за фуражите се установи, че причината за установеното съдържание на генетична модификация в анализиранията проба в количество: Soya Event GTS 40-3-2 (MON-Ø4Ø32-6) - 1,45+-0,22% се дължи на кръстосано замърсяване при транспортирането на фуража от единия оператор към другия. В конкретния случай превозвания фураж - соев експелер не е произведен от генетично модифицирана соя и за същия производител разполага с лабораторен анализ, извършен в акредитирана лаборатория. Транспортирането на фуражната суровина е извършено от нает регистриран по Закона за фуражите оператор, транспортиращ фуражи. Въпреки, че операторите транспортиращи фуражи са длъжни да гарантират, че са извършили адекватно почистване на транспортното средство преди товарене и превозване на соевия експелер е настъпило кръстосано замърсяване от предишния превозван фураж. В случая са предприети своевременни мерки и действия с цел изясняване на причината за несъответстващите резултати, направени са предписания и са предприети корективни действия.

Анализ на несъответствията при продукти (фуражите)

По отношение на анализиранияте проби се наблюдават незначителни несъответствия. При анализите на добавки от функционална група „съединения на микроелементи“ (Таблица № 9 от приложението), повечето несъответствия касаят декларираната от производителите стойност и заблуда на клиента. Установените несъответствия с индивидуалните разрешителни на добавките от тази група са близки до допустимата максимална стойност на добавките.

Установените несъответствия от проби за анализ съдържанието на забранени за влагане лекарствени субстанции като фуражни добавки са следствие на нерегламентирана употреба на лекарствени продукти от производители на комбинирани фуражи основно за свине. Някои от операторите се възползваха от правото си на повторна експертиза като получените резултати са

потвърдени. За установените несъответствия на операторите е наложена санкция по Закона за фуражите, като обжалваните наказателни постановления са потвърдени от Съда на първа и втора инстанция. При двама оператора е установено несъответствие – неизбежен пренос на кокцидиостатици в нецелеви фуражи, което е следствие на недобро почистване след производство на комбиниран фуражи, съдържащ целево добавен кокцидиостатик.

III.2.7.2. Контрол на фуражи по контролна система „Трансмисивни спонгиформни енцефалопатии и странични животински продукти“

Проверки на операторите от фуражния сектор

Отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ чрез ОДБХ контролира спазването от страна на операторите от фуражния сектор на тоталната фуражна забрана (чл. 7 и Приложение IV към Регламент (ЕО) № 999/2001) и вътревидовата фуражна забрана (чл. 11 от Регламент (ЕО) № 1069/2009) по отношение на преработените животински протеини.

Контролът във връзка със спазването на фуражните забрани е лабораторен, документален и физически, по цялата верига на производство и разпространение на фуражите, с цел проверка на съответствието с пряко приложимото право на ЕС и националното законодателство.

Лабораторният контрол се извършва в акредитирана лаборатория в структурата на БАБХ, определена със заповед на изпълнителния директор.

С Рамковия план за контрол на фуражите се цели да се постигне високо ниво на защита на здравето на хората и здравето на животните, както е определено в Регламент (ЕО) № 178/2002 както и спазване на изискванията на пряко приложимото право на ЕС и националното законодателство в сектор „Фуражи“.

Планът за контрол се изготвя на областно ниво на базата на оценка на риска по предварително определени критерии, като се взема предвид доколко тежки биха били последиците от възникване на риска за хора, животни или околната среда и се оценява вероятността от проявата на този риск.

Изпълнението на плана за контрол на фуражи по контролна система ТСЕ и СЖП се ръководи и координира от отдел „Контрол на фуражите“ към дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите“, ЦУ на БАБХ.

На централно ниво се изготвят Указания за работа и процедури, с цел подпомагане работата на служителите, отговорни за официалния контрол на фуражи в ОДБХ.

Проверките се планират като се взема предвид видът на обекта, честота на установяване на отклонения от изискванията на законодателството, установени несъответствия или нарушения през предходната година. Проверките за спазване на нормативните изисквания на законодателството по контролна система ТСЕ и СЖП се извършват едновременно с тези, по другите контролни системи в областта на фуражите.

III.2.7.2.1. Честота и вид на несъответствията

При извършените документални и физически проверки през 2016 г. от инспекторите, отговорни за официалния контрол на фуражи не са констатирани нарушения на чл. 7 и Приложение IV на Регламент (ЕО) № 999/2001 и на чл. 11 на Регламент (ЕО) № 1069/2009 относно фуражните забрани. При отделни оператори от фуражния сектор са констатирани несъответствия във връзка с изискванията, посочени в Приложение IV от Регламент (ЕО) № 999/2001 за етикетирание на комбинирани фуражи, в които са вложени протеини от животински произход като фуражни суровини – рибено брашно, кръвни продукти (хемоглобин).

Съответствие на фуражите

Проверки на продуктите (фуражите)

В периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г. са взети общо 364 броя проби за наличие на съставки от животински произход във фуражи и 16 бр. проби, взети при извършените през отчетния период разследвания във връзка със съмнение за наличие на скрепи.

Проби се вземат за наличие на несвойствени (нетипични) и неразрешени за продукта съставки от животински произход от:

Фуражни суровини - фуражни заводи, посредници/складове, ферми фуражни суровини от растителен произход, които са с високо протеиново съдържание - соев шрот, слънчогледов шрот, царевичен глутен и др. (поради опасност от фалшифициране); фуражни суровини от животински произход - хемоглобин, кръвно брашно, рибено брашно и др. (поради опасност от наличие на несвойствени за суровината съставки - за хемоглобина и кръвното брашно - костни частици от сухоземни животни и риба, а за рибеното брашно - костни частици от сухоземни животни); минерални фуражни суровини - монокалциев фосфат, дикалциев фосфат и трикалциев фосфат (на етикета или придружаващите документи трябва да е отразен произхода на тези фуражни суровини - органичен (животински) или неорганичен (неживотински) произход; когато това не е отразено задължително се взема проба, както и в случаите, в които има съмнение, че фуражната суровина не е от неорганичен произход.

Комбинирани фуражи:

- за преживни животни - фуражни заводи (поради опасност от кръстосано замърсяване, нерегламентирано влагане в комбинирани фуражи на неразрешени странични животински продукти /или производни продукти); посредници складове (поради опасност от кръстосано замърсяване); ферми (поради опасност от хранене с неподходящия за вида и категорията живогти фураж, нерегламентирано влагане в комбинирани фуражи на неразрешени странични животински продукти /или производни продукти);
- за непрехивни животни - фуражни заводи (необявено влагане в комбинирани фуражи на странични животински продукти /или производни продукти, неразрешено влагане в комбинирани фуражи на преработени животински протеини, добити от вида, за които са предназначени фуражите); посредници/складове (необявено съдържание върху етикета или придружаващите документи на странични животински продукти /или производни продукти); ферми (необявено влагане в комбинирания фураж на странични животински продукти /или производни продукти, нерегламентирано влагане в комбинирания фураж на преработени животински протеини, добити от вида, за които са предназначени фуражите)

В случаите на внос, когато България е първа държава по местоназначение на пратката (фуражни суровини – от растителен и животински произход, комбинирани фуражи) и същата е преминала транзит през другите държави – членки на ЕС се вземат проби за наличие на несвойствени или неразрешени съставки от животински произход.

Протеините от животински произход са рискови по отношение на замърсяване с микроорганизми, поради което се вземат проби от фуражи за наличие на микробиологично замърсяване:

- Салмонела - от преработени животински протеини (рибено брашно, кръвно брашно и др.), кръвни продукти (хемоглобин), суроватка, както и от комбинирани фуражи в т.ч. и млекозаместители, които ги съдържат.
- Ентеробактерии - проби за наличие на ентеробактерии се вземат от рибено брашно, както и от комбинирани фуражи, в които е вложено същото.

Лабораторният контрол се извършва в акредитирани лаборатории в структурата на БАБХ, определени със заповед на изпълнителния директор.

Взетите проби от фуражи за наличие на салмонела за 2016 г. са 33 броя, а за ентеробактерии 18 броя.

Честота и вид на несъответствията

При извършения официален контрол през 2016 г. са установени 2 (две) положителни проби от фуражи, взети за целите на официалния контрол за наличие на съставки от животински произход.

Предприети действия при доказани лабораторно положителни проби за наличие на съставки от животински произход през 2016 г.

През 2016 г. се констатира, че 2-ма оператори (1 от обл. Кърджали и 1 от обл. Монтана) са нарушили изискванията на чл. 7 и Приложение IV към Регламент (ЕО) № 999/2001) и са произвеждали или търгували фуражи съдържащи частици от сухоземни животни. Двата оператора са се отказали от правото си съгласно чл. 48, ал. 2 от Закона за фуражите. Същите са декларирали, че фуражът ще бъде насочен за унищожаване.

През 2016 г. на засилен официален контрол е подложен 1 оператор с доказана лабораторно положителна проба за наличие на съставки от животински произход.

За всеки един получен положителен резултат, ЦУ на БАБХ незабавно уведомяваше писмено съответната областна дирекция по безопасност на храните, като се даваха методически указания за извършване на разследващи проверки и предприемане на всички законови мерки и действия.

Всички налични партии от несъответстващите фуражи са унищожени след издаване на Разпореждане за унищожаване от инспекторите, отговорни за официалния контрол на фуражи в съответната областна дирекция по безопасност на храните.

При извършения лабораторен контрол през 2016 г., не са установени положителни случаи на салмонела и ентеробактерии във фуражи.

Таблица № 6. Отчет по изпълнение на рамков план за контрол на фуражите по контролна система „Трансмисивни спонгиформни енцефалопatii и странични животински продукти“

**Съставки от животински произход
01.01.2016 – 31.12.2016 г.**

ОДБХ	План за периода 01.01.-31.12. 2016 г.	Изпълнение на Рамков план за контрол на фуражите по контролна система ТСЕ и СЖП 2016 г.	Изпълнение (%) към 31.12.2016 г. на рамков план за контрол на фуражите по контролна система ТСЕ и СЖП
Благоевград	7	7	100
Бургас	7	7	100
Варна	13	10	76,92
Велико Търново	14	14	100
Видин	13	11	84,62
Враца	17	17	100
Габрово	13	12	92,31
Добрич	11	11	100
Кърджали	6	6	100
Кюстендил	10	10	100
Ловеч	16	17	106,25
Монтана	20	20	100
Пазарджик	13	13	100
Перник	14	16	114,29
Плевен	18	18	100
Пловдив	12	13	108,33
Разград	16	16	100
Русе	10	10	100
Силистра	11	7	63,64
Сливен	20	23	115
Смолян	10	10	100

София	9	8	88,88
Софийска област	17	17	100
Стара Загора	20	19	95
Търговище	10	10	100
Хасково	13	13	100
Шумен	22	14	63,64
Ямбол	13	15	115,38
ОБЩО	375	364	97,07

**Таблица № 7. Микробиологично замърсяване – салмонела
01.01.2016 – 31.12.2016 г.**

ОДБХ	Рамков план 2016 г.	Изпълнение на Рамков план 2016 г. (взети и анализирани проби)	Изпълнение на Рамков план 2016 г. (%)
Благоевград	-	-	-
Бургас	1	1	100
Варна	4	1	25
Велико Търново	1	0	0
Видин	1	1	100
Враца	2	2	100
Габрово	1	3	300
Добрич	-	-	-
Кърджали	1	1	100
Кюстендил	2	0	0
Ловеч	2	2	100
Монтана	-	-	-
Пазарджик	2	2	100
Перник	1	0	0
Плевен	-	-	-
Пловдив	1	1	100
Разград	-	-	-
Русе	4	4	100
Силистра	-	-	-
Сливен	2	2	100
Смолян	3	3	100
София-град	1	2	200
София област	-	-	-
Стара Загора	5	5	100
Търговище	-	-	-
Хасково	1	1	100
Шумен	3	1	33,33
Ямбол	1	1	100
ОБЩО	39	33	84,62

**Таблица № 8. Микробиологично замърсяване – ентеробактерии
01.01.2016 – 31.12.2016 г.**

ОДБХ	Рамков план 2016 г.	Взети и анализирани проби през периода 01.01. – 31.12.2016 г.	Изпълнение (%) 2016 г.
------	------------------------	---	---------------------------

Благоевград	-	-	-
Бургас	1	1	100
Варна	4	0	0
Велико Търново	-	-	-
Видин	-	-	-
Враца	1	1	100
Габрово	1	3	100
Добрич	1	0	0
Кърджали	-	-	-
Кюстендил	-	-	-
Ловеч	2	2	100
Монтана	-	-	-
Пазарджик	-	-	100
Перник	1	0	0
Плевен	-	-	-
Пловдив	-	-	-
Разград	-	-	-
Русе	4	4	100
Силистра	-	-	-
Сливен	-	-	-
Смолян	2	2	100
София-град	-	-	-
София област	-	-	-
Стара Загора	4	5	125
Търговище	-	-	-
Хасково	1	0	0
Шумен	-	-	-
Ямбол	-	-	-
ОБЩО	22	18	81,82

III.2.7.3. Контрол на фуражи по контролна система „Ветеринарномедицински продукти и остатъци от ветеринарномедицински продукти”

Българска агенция по безопасност на храните контролира производството и търговията на медикаментозни фуражи. Следи за спазване на изискванията на Наредба № 1 от 11.03.2014 г. за изискванията за производството и/или търговията с медикаментозни фуражи и/или с междинни продукти за производството им (Обн. ДВ. бр. 26 от 21.03.2014 г.).

Към 31.12.2016 г. са одобрени 10 обекта за производство и/или търговия с медикаментозни фуражи и/или междинни продукти по чл. 55в, ал. 1 от Закона за фуражите.

През отчетния период за 2016 г. са извършени общо 13 проверки на одобрени оператори, извършващи дейност производство на медикаментозни фуражи, от които 10 планови проверки, 1 последваща проверка и 1 разследваща проверка. Във връзка с установените несъответствия са дадени предписания. При извършената последваща проверка е установено, че несъответствията с изискванията, посочени в законодателството в областта на фуражите са отстранени от оператора.

III.2.7.4. Контрол на ГМО във фуражи

Резултати от контролната дейност на ГМО във фуражи във връзка със спазването на приложимото право в ЕС и националното законодателство

Проверки на оператори от сектор фуражи за спазване на законодателството относно ГМО във фуражи

Дирекция “Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите”, отдел „Контрол на фуражите” чрез областните дирекции по безопасност на храните извършва официален контрол на фуражите на територията на Република България.

Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) извършва официален контрол на фуражите в Република България за спазване на изискванията на законодателството по фуражите, включително за спазване на разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1829/2003 на Европейския парламент и на Съвета относно генетично модифицираните храни и фуражи и Регламент (ЕО) № 1830/2003 на Европейския парламент и на Съвета относно проследяването и етиктирането на генетично модифицирани организми и проследяването на храни и фуражи от генетично модифицирани продукти. Контролът върху генетично модифицирани фуражи, включва контрол на пускането на пазара, проследяването и етиктирането на фуражи, които съдържат, състоят се или са произведени от ГМО, за да се предостави възможност за информиран избор на потребителите.

Република България спазва изискванията на директно приложимото право на ЕС и изискванията на Закона за фуражите по отношение на пускането на пазара на генетично модифицирани фуражи. За търговия и владение във фуражите при храненето на животните се допуска използването само на разрешени генетично модифицирани фуражи, ако за същите има публикувано Решение на Комисията в Официалния вестник на ЕС. Разрешенията за пускане на пазара генетично модифицирани храни и фуражи се включват в Регистъра на Европейския съюз за генетично модифицираните храни и фуражи, в съответствие с Регламент (ЕО) № 1829/2003.

Извършени проверки през 2016 г. за спазване на разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1829/2003 и Регламент (ЕО) № 1830/2003

През 2016 г. от извършените общо 4 880 броя проверки за спазване на изискванията на законодателството по фуражите 782 броя проверки са включвали и проследяване на генетично модифицирани фуражи и етиктиране на ГМФ. При извършения контрол не са установени несъответствия с приложимото законодателство.

Съответствие на фуражите

Проверки на продуктите (фуражите) - Анализирани проби от фуражи, взети за целите на официалния контрол на фуражите за наличие на ГМО и резултати от изследванията

Ежегодно БАБХ чрез отдел „Контрол на фуражите“ към дирекция ЗХОЖКФ обобщава Рамков план за контрол на фуражите на Република България, който включва изготвените от ОДБХ рамкови планове за контрол. Рамковият план за контрол се изготвя на база оценка на риска, който включва и анализ на проби, взети за целите на официалния контрол на фуражите за наличие на генетично модифициран материал. Вземите проби за наличие на ГМО се анализират в акредитираната лаборатория „СЖС България“ ЕООД, определена със заповед на изпълнителния директор на БАБХ, съгласно разпоредбата на чл. 49, ал. 2 от Закона за фуражите.

Съгласно Рамковия план за контрол на фуражите за 2016 г. са планирани 29 проби за наличие на ГМО във фуражи. С оглед проверка на съответствието с изискванията на законодателството в областта на фуражите, при осъществяване на официалния контрол, проби за наличие на ГМО се вземат не само от фуражи с декларираното върху етикета или придружаващите партидата документи съдържание на ГМО, а и от фуражи, при които не е обявено съдържание на ГМО.

През 2016 година са взети и анализирани 29 броя проби за съдържание на ГМО от различни видове фуражни суровини и комбинирани фуражи. При извършените анализи не е установено несъответствие относно наличие на неразрешени за владение генетично модифицирани фуражи. При извършените анализи на взетите проби за целите на официалния контрол е установена употребата на ГМ соя със следните уникални идентификатори Soya Event GTS 40-3-2 (MON-Ø4Ø32-6), Soya Event MON89788 (MON-89788-1), Soya Event MON87701 (MON-877Ø1-2), Soya Event A2704 (ACS-GMØØ5-3) и Soya Event A5547(ACS-GMØØ6-4). Вземането на пробите за целите на официалния контрол на фуражите се разпределят равномерно през цялата година.

Разпределението на пробите по видове фуражи е както следва:

фуражните суровини (царевица, неактивна култура от дрожди, соя, соев шрот,	24 броя;
--	----------

паспал от царевичен глутен, соев експелер, гранула на цвеклова пулпа, рапичен шрот, смеси от цели зърна)	
пълноценен комбиниран фураж	3 броя;
пълноценен млекозаместител за телета	1 брой;
допълващ комбиниран фураж	1 брой.

При 17 броя от взетите проби за наличие на ГМФ не е установено наличие на ГМО.

При извършените анализи на 29 проби през 2016 г. не е установено наличие на генетично модифициран материал, упоменат в член 2 на от Регламент (ЕС) № 619/2011 на Комисията от 24 юни 2011 година за определяне на методите за вземане на проби и анализ за целите на официалния контрол на фуражите по отношение на наличието на генетично модифициран материал, за който е в ход процедура за даване на разрешение или за който разрешението е изтекло.

III.2.7.4.1. Честота и вид на несъответствията

При вземането на проби за ГМФ, за целите на официалния контрол, се взема и декларация за съответствие (при насипни фуражи) и етикет (при пакетирани фуражи), с които да се сравнят резултатите от анализ. Установено е едно несъответствие спрямо приложимото законодателство за етикетиране на фуражите, като при разследващата проверка е установено, че има замърсяване на фуражната суровина при транспортирането ѝ поради това, че в превозното средство предишния товар е бил соев шрот, съдържащ определената модификация.

III.2.7.5. Контрол на диоксини във фуражи

През 2016 г. са взети общо 38 проби от фуражи за съдържание на диоксини и диоксиноподобни полихлорирани бифенили. При извършените анализи на всички проби е установено, че всички са съответстващи на законодателството. Въпреки това дори и да не се надвишават максимално допустимите стойности посочени в Директива 2002/32/ЕО се установява наличие на диоксини и диоксиноподобни полихлорирани бифенили в анализирани проби. В таблицата по-долу са предоставени сравнителни данни за извършения лабораторен контрол за съдържание на диоксини и диоксиноподобни полихлорирани бифенили в проби от фуражи.

Данни от официалния контрол на фуражите през 2013, 2014, 2015 и 2016 година

Вид фураж	Брой проби по години				Диоксини (TEQ ng/kg) 0,75 съотнесено към фуражи със съдържание на влага 12 %				Сума от диоксини и диоксиноподобни полихлорирани бифенили (TEQ 1,25 ng/kg)			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Комбиниран фураж	10	21	6	2	0,14 – 0,30	0,16 – 0,32	0,27-0,36	0,33-0,32	0,22 – 0,29	0,19 – 0,43	0,37-0,48	0,38-0,4
Допълващ фураж			5	1			0,32-0,42	0,34			0,43-0,5	0,41
Фуражни добавки	2	5	1		0,16 – 0,25	0,20 – 0,39	0,40		0,32	0,26 – 0,31	0,5	
Премикс от добавки	3	1			0,14 – 0,23	0,23						
Креда	2	4	1	1	0,15 – 0,19	0,13 – 0,38	0,30	0,33	0,42	0,14 – 0,32	0,36	0,38
Перлит				1				0,33				0,4
Слама	13	2			0,15 –	0,25			0,22 -	0,30 –		

					0,29				0,33	0,32		
Люцерн о-во сено	11		1	4	0,15 – 0,29		0,40	0,33- 0,39	0,42		0,48	0,35 - 0,42
Царевич ен глютен	1	1	2		0,15	0,26	0,32- 0,37		0,22	0,34	0,36- 0,48	
Суши пивни дрожди		1	2			0,25	0,29- 0,34			0,30	0,36- 0,42	
Грах				1				0,32				0,38
Слама от грах				1				0,33				0,34
Пшениц а и пшенич ни трици		2		1		0,29 – 0,32		0,31		0,34 – 0,38		0,39
Пшенич ни трици				4				0,32- 0,35				
Топена животин -ска мас				1				0,4				0,61
Суша палмова мазнина	1	2			0,35	0,76 – 0,80			0,41			
Калциев а сол на мастни киселин и от палмово масло		1	1			0,35	0,44					
Смес от растител ни масла и мастни киселин и		1	1			0,29	0,43				0,52	
Сурово слънчог ледово масло	2	1		2	0,11 – 0,15	0,27		0,32- 0,5	0,12 – 0,16	0,47		0,41
Филтърн а утайка	1				0,22				0,27			
Слънчо- глед	1			1	0,15			0,33	0,22			0,4
Слънчог ледов шрот	25	7	8	7	0,13 – 0,29	0,13 – 0,34	0,31- 0,37	0,31- 0,33	0,20 – 0,42		0,37- 0,43	0,37 -0,4
Слънчо-	4	6	2	4	0,14 –	0,26 –	0,34-	0,3-	0,20 –	0,31 –	0,43-	0,37

гледов експелер					0,29	0,46	0,39	0,34	0,36	0,46	0,47	- 0,42
Рапично масло				1				0,39				0,47
Рапичен шрот		1	2	3		0,25	0,34-0,37	0,3-0,35		0,32	0,44-0,46	0,34-0,4
Соев шрот			3	1			0,30-0,39	0,37			0,39-0,46	0,44
Соево масло				2				0,31				0,34
Соев експелер			1				0,31				0,39	
Общо	76	56	36	38								

TEF (= фактори за токсична еквивалентност)

Получените резултати от анализи за съдържание на диоксини и диоксиноподобни полихларирани бифенили на взетите проби през 2016 г. са предоаставени до Центъра за оценка на риска по хранителната верига, като контактна точка, за дъ бъат докладвани на Европейския орган по безопасност на храните.

III.2.8. Контрол на микотоксини във фуражи

Съответствие на фуражите

Проверки на продуктите (фуражите)

През 2016 г. беше планирано вземането на 215 проби, предназначени за анализ за съдържание на микотоксини във фуражи, като са обхванати всички оператори от фуражния сектор, включително производители на фуражни суровини, търговци на фуражи, производители на комбинирани фуражи и ферми.

Във връзка с уеднаквяване на контрола на фуражите в цялата страна са изготвени Указания за работа по изпълнение на Рамковия план за контрол на фуражите за 2016 г., където анализите са разпределени по видове оператори, фуражи и административни области.

Извършеният официален контрол следва подхода „от фермата до масата” и е редовен и ориентиран към риска на процесите при операторите от фуражния сектор - на всеки етап от производство, преработка, съхранение и разпространение на фуражи, вкл. хранене на животни. Плановият контрол се основава на база критерии за оценка на риска. По отношение анализите за съдържание на микотоксини, пробите взети за целите на официалния контрол се изпращат за анализ за съдържание на микотоксини в акредитираната лаборатория „Приморис България“ АД.

През 2016 година за съдържание на микотоксини са анализирани общо 295 броя проби от фуражи, в т.ч. и 70 проби от фуражи, предназначени за износ за трети държави. В сравнение с 2015 г. през отчетния период са взети 73 бр. проби от фуражи, предназначени за износ за трети държави, по-малко. Пробите от фуражи, взети в изпълнение на Рамковия план за контрол на фуражите през 2016 г. са със 7 (седем) броя по-малко спрямо 2015 г., или с 3,11%. Причините за това са намаляването на разследвания във връзка с несъответстващи резултати през 2015 г. и метеорологичната обстановка през годината, която не води до замърсяването на реколтата с микотоксини.

Таблица № 9. Анализирани през 2016 г. проби от фуражи за съдържание на микотоксини, които са взети за целите на официалния контрол (обобщена справка)

Вид фураж	Афлатоксин В1				Охратоксин А				Зеараленон				Деоксиниваленол (ДОН)				Фумонизини (общо)				Т2- и НТ2-токсини (общо)			
	Общ брой анализи	Брой анализи с наличие	% на анализи с наличие	Диапазон µg/kg	Общ брой анализи	Брой анализи с наличие	% на анализи с наличие	Диапазон µg/kg	Общ брой анализи	Брой анализи с наличие	% на анализи с наличие	Диапазон µg/kg	Общ брой анализи	Брой анализи с наличие	% на анализи с наличие	Диапазон µg/kg	Общ брой анализи	Брой анализи с наличие	% на анализи с наличие	Диапазон µg/kg	Общ брой анализи	Брой анализи с наличие	% на анализи с наличие	Диапазон µg/kg
1. Царевица	25	1	4	87	25	2	8	0,57 - 0,85	25	-	-	-	25	-	-	-	25	2	8	113 - 364	25	1	4	166
1.1. Паспал от царевичен глутен	27	19	70,37	1,4 - 9,7	1	1	100	5,1	1	-	-	-	1	-	-	-	1	1	100	395	1	-	-	-
1.3. Царевичен силаж	1	-	-	-	1	1	100	1	1	-	-	-	1	-	-	-	1	1	100	67	1	1	100	64
2. Пшеница	19	-	-	-	19	-	-	-	19	-	-	-	19	9	47,37	68 - 541	19	-	-	-	19	-	-	-
2.1. Пшенична слама	6	-	-	-	6	-	-	-	6	4	66,67	54 - 662	6	5	83,33	382 - 29800	6	-	-	-	6	2	33,33	46 - 47
2.2. Пшенични трици	45	-	-	-	45	12	26,67	0,5 - 28	45	1	2,22	351	45	30	66,67	57,9 - 1120	45	1	2,22	51,7	45	-	-	-

3. Ечемик	8	-	-	-	8	-	-	-	8	-	-	-	8	4	50	114 - 352	8	-	-	-	8	-	-	-
4. Канарено семе	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
5. Слънчоглед	4	-	-	-	4	-	-	-	4	-	-	-	4	-	-	-	4	-	-	-	4	-	-	-
5.1 Слънчогледов експелер	3	-	-	-	3	1	33,33	0,56	3	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-
5.2. Слънчогледов шрот	20	3	15	1,3 - 2,4	20	15	75	0,52 -13	20	1	5	14	20	-	-	-	20	-	-	-	20	-	-	-
6. Рапица	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
6.1. Рапичен шрот	2	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-
7. Грах	2	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-
8. Соев шрот	3	-	-	-	3	1	33,33	0,89	3	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-
9. Сух спиртоварен остатък (DDGS)	13	2	15,38	1,3 - 2	13	11	84,62	0,61 - 250	13	-	-	-	13	5	38,46	59 - 379	13	4	30,77	100 - 246	13	-	-	-
10. Люцерна	3	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-
10.1. Люцерново сено	5	1	20	4,2	5	-	-	-	5	-	-	-	5	-	-	-	5	-	-	-	5	-	-	-
11. Слама	3	-	-	-	3	-	-	-	3	1	33,33	42	3	1	33,33	7350	3	-	-	-	3	-	-	-

12. Сено	3	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-	3	1	33,33	2800	3	-	-	-	3	1	33,33	52
13. Продукти от производството на хлебни и сладкарски изделия	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	1	100 %	105	1	-	-	-	1	-	-	-
14. Допълващи фуражи	54	7	12,96	1-602	54	40	74,07	0,64 - 31	54	8	14,81	13 - 79	54	20	37,04	51,4 - 431	54	15	27,78	51-1180	54	1	1,85	22,9
15. Пълноценни фуражи	46	3	6,52	1,8-1,5	46	31	67,39	0,54 - 12	46	11	23,91	14 - 51	46	12	26,09	57,4 - 707	46	4	8,7	63-158	46	-	-	-
ОБЩО	295	36	12,20	1 - 602	269	115	42,75	0,5 - 250	269	26	9,67	13 - 662	269	88	32,71	51,4 - 7350	269	28	10,41	51 - 1180	269	6	2,23	22,9 - 166

Таблица № 10. Анализирани през 2016 г. проби от фуражи за съдържание на афлатоксин В1, които са взети за целите на официалния контрол

Вид фураж	Афлатоксин В1			
	Общ брой анализи	Брой анализи с наличие	% на анализи с наличие	Диапазон µg/kg
1. Царевица	25	1	4	87
1.1. Паспал от царевичен глутен	27	19	70,37	1,4-9,7
1.3. Царевичен силаж	1	-	-	-
2. Пшеница	19	-	-	-
2.1. Пшенична слама	6	-	-	-
2.2. Пшенични трици	45	-	-	-
3. Ечемик	8	-	-	-
4. Канарено семе	1	-	-	-
5. Слънчоглед	4	-	-	-
5.1 Слънчогледов експелер	3	-	-	-
5.2. Слънчогледов шрот	20	3	15	1,3-2,4
6. Рапица	1	-	-	-
6.1. Рапичен шрот	2	-	-	-
7. Грах	2	-	-	-
8. Соев шрот	3	-	-	-
9. Сух спиртоварен остатък (DDGS)	13	2	15,38	1,3-2
10. Люцерна	3	-	-	-
10.1. Люцерново сено	5	1	20	4,2
11. Слама	3	-	-	-
12. Сено	3	-	-	-
13. Продукти от производството на хлебни и сладкарски изделия	1	-	-	-
14. Допълващи фуражи	54	7	12,96	1-602
15. Пълноценни фуражи	46	3	6,52	1,8-1,5
ОБЩО	295	36	12,20	1-602

Таблица № 11. Анализирани през 2016 г. проби от фуражи за съдържание на охратоксин А, които са взети за целите на официалния контрол

Вид фураж	Охратоксин А			
	Общ брой анализи	Брой анализи с наличие	% на анализи с наличие	Диапазон µg/kg
1. Царевица	25	2	8	0,57-0,85
1.1. Паспал от царевичен глутен	1	1	100	5,1

1.3. Царевичен силаж	1	1	100	1
2. Пшеница	19	-	-	-
2.1. Пшенична слама	6	-	-	-
2.2. Пшенични трици	45	12	26,67	0,5-28
3. Ечемик	8	-	-	-
4. Канарено семе	1	-	-	-
5. Слънчоглед	4	-	-	-
5.1 Слънчогледов експелер	3	1	33,33	0,56
5.2. Слънчогледов шрот	20	15	75	0,52-13
6. Рапица	1	-	-	-
6.1. Рапичен шрот	2	-	-	-
7. Грах	2	-	-	-
8. Соев шрот	3	1	33,33	0,89
9. Сух спиртоварен остатък (DDGS)	13	11	84,62	0,61-250
10. Люцерна	3	-	-	-
10.1. Люцерново сено	5	-	-	-
11. Слама	3	-	-	-
12. Сено	3	-	-	-
13. Продукти от производството на хлебни и сладкарски изделия	1	-	-	-
14. Допълващи фуражи	54	40	74,07	0,64-31
15. Пълноценни фуражи	46	31	67,39	0,54-12
ОБЩО	269	115	42,75	0,5-250

Таблица № 12. Анализирани през 2016 г. проби от фуражи за съдържание на зеараленон, които са взети за целите на официалния контрол

Вид фураж	Зеараленон			
	Общ брой анализи	Брой анализи с наличие	% на анализи с наличие	Диапазон µg/kg
1. Царевица	25	-	-	-
1.1. Паспал от царевичен глутен	1	-	-	-
1.3. Царевичен силаж	1	-	-	-
2. Пшеница	19	-	-	-
2.1. Пшенична слама	6	4	66,67	54-662
2.2. Пшенични трици	45	1	2,22	351
3. Ечемик	8	-	-	-
4. Канарено семе	1	-	-	-
5. Слънчоглед	4	-	-	-
5.1 Слънчогледов експелер	3	-	-	-

5.2. Слънчогледов шрот	20	1	5	14
6. Рапица	1	-	-	-
6.1. Рапичен шрот	2	-	-	-
7. Грах	2	-	-	-
8. Соев шрот	3	-	-	-
9. Сух спиртоварен остатък (DDGS)	13	-	-	-
10. Люцерна	3	-	-	-
10.1. Люцерново сено	5	-	-	-
11. Слама	3	1	33,33	42
12. Сено	3	-	-	-
13. Продукти от производството на хлебни и сладкарски изделия	1	-	-	-
14. Допълващи фуражи	54	8	14,81	13-79
15. Пълноценни фуражи	46	11	23,91	14-51
ОБЩО	269	26	9,67	13-662

Таблица № 13. Анализирани през 2016 г. проби от фуражи за съдържание на деоксиниваленол (ДОН), които са взети за целите на официалния контрол

Вид фураж	Деоксиниваленол (ДОН)			
	Общ брой анализи	Брой анализи с наличие	% на анализи с наличие	Диапазон µg/kg
1. Царевица	25	-	-	-
1.1. Паспал от царевичен глутен	1	-	-	-
1.3. Царевичен силаж	1	-	-	-
2. Пшеница	19	9	47,37	68-541
2.1. Пшенична слама	6	5	83,33	382-29800
2.2. Пшенични трици	45	30	66,67	57,9-1120
3. Ечемик	8	4	50	114-352
4. Канарено семе	1	-	-	-
5. Слънчоглед	4	-	-	-
5.1 Слънчогледов експелер	3	-	-	-
5.2. Слънчогледов шрот	20	-	-	-
6. Рапица	1	-	-	-
6.1. Рапичен шрот	2	-	-	-
7. Грах	2	-	-	-
8. Соев шрот	3	-	-	-
9. Сух спиртоварен остатък (DDGS)	13	5	38,46	59-379
10. Люцерна	3	-	-	-

10.1. Люцерново сено	5	-	-	-
11. Слама	3	1	33,33	7350
12. Сено	3	1	33,33	2800
13. Продукти от производството на хлебни и сладкарски изделия	1	1	100	105
14. Допълващи фуражи	54	20	37,04	51,4-431
15. Пълноценни фуражи	46	12	26,09	57,4-707
ОБЩО	269	88	32,71	51,4-7350

Таблица № 14. Анализирани през 2016 г. проби от фуражи за съдържание на фумонизини (общо), които са взети за целите на официалния контрол

Вид фураж	Фумонизини (общо)			
	Общ брой анализи	Брой анализи с наличие	% на анализи с наличие	Диапазон $\mu\text{g/kg}$
1. Царевица	25	2	8	113-364
1.1. Паспал от царевичен глутен	1	1	100	395
1.3. Царевичен силаж	1	1	100	67
2. Пшеница	19	-	-	-
2.1. Пшенична слама	6	-	-	-
2.2. Пшенични трици	45	1	2,22	51,7
3. Ечемик	8	-	-	-
4. Канарено семе	1	-	-	-
5. Слънчоглед	4	-	-	-
5.1 Слънчогледов експелер	3	-	-	-
5.2. Слънчогледов шрот	20	-	-	-
6. Рапица	1	-	-	-
6.1. Рапичен шрот	2	-	-	-
7. Грах	2	-	-	-
8. Соев шрот	3	-	-	-
9. Сух спиртоварен остатък (DDGS)	13	4	30,77	100-246
10. Люцерна	3	-	-	-
10.1. Люцерново сено	5	-	-	-
11. Слама	3	-	-	-
12. Сено	3	-	-	-
13. Продукти от производството на хлебни и сладкарски изделия	1	-	-	-
14. Допълващи фуражи	54	15	27,78	51-1180
15. Пълноценни фуражи	46	4	8,7	63-158
ОБЩО	269	28	10,41	51-1180

Таблица № 15. Анализирани през 2016 г. проби от фуражи за съдържание на Т2- и НТ2-токсини (общо), които са взети за целите на официалния контрол

Вид фураж	Т2- и НТ2-токсини (общо)			
	Общ брой анализи	Брой анализи с наличие	% на анализи с наличие	Диапазон µg/kg
1. Царевица	25	1	4	166
1.1. Паспал от царевичен глутен	1	-	-	-
1.3. Царевичен силаж	1	1	100	64
2. Пшеница	19	-	-	-
2.1. Пшенична слама	6	2	33,33	46-47
2.2. Пшенични трици	45	-	-	-
3. Ечемик	8	-	-	-
4. Канарено семе	1	-	-	-
5. Слънчоглед	4	-	-	-
5.1 Слънчогледов експелер	3	-	-	-
5.2. Слънчогледов шрот	20	-	-	-
6. Рапица	1	-	-	-
6.1. Рапичен шрот	2	-	-	-
7. Грах	2	-	-	-
8. Соев шрот	3	-	-	-
9. Сух спиртоварен остатък (DDGS)	13	-	-	-
10. Люцерна	3	-	-	-
10.1. Люцерново сено	5	-	-	-
11. Слама	3	-	-	-
12. Сено	3	1	33,33	52
13. Продукти от производството на хлебни и сладкарски изделия	1	-	-	-
14. Допълващи фуражи	54	1	1,85	22,9
15. Пълноценни фуражи	46	-	-	-
ОБЩО	269	6	2,23	22,9-166

Таблица № 16. Съдържание на Афлатоксин В1, Охратоксин и Зеараленон в проби от фуражи, взети за целите на официалния контрол в периода 2014 г. – 2016 г.

микотоксин Общ брой проби	Афлатоксин В1			Охратоксин			Зеараленон		
	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Общ брой анализи	443	375	295	376	350	269	375	350	269
Брой анализите установено съдържание, на с	33	23	36	141	154	115	56	97	26

спрямо общия брой анализи									
% на анализи с наличие на микотоксини спрямо общия брой	7,45	6,13	12,20	37,5	44	42,75	14,93	27,71	9,67

През 2016 г. в Република България се констатира увеличаване на броя на пробите от фуражи, в които е установено съдържание на Афлатоксин В1, спрямо тези през 2015 г., но не са надвишени максимално допустимите нива определени в законодателството. Този микотоксин е най-често срещан в южната и югоизточната част на континента, заедно с Охратоксин и Зеараленон. Факторите, благоприятстващи развитието на афлатоксините, са високите температури за продължителен период от годината, съчетани с повишена влажност. През отчетния период се установява и намаление в броя на пробите от фуражи с лабораторно доказано съдържание на Охратоксин и Зеараленон, спрямо 2015 г.

Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF)

В отдел „Контрол на фуражите” е ситуирано компетентното звено за контакт по фуражи по Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF).

В периода 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г. Република България е засегната страна в 4 (четири) нотификации, касаещи сектора на фуражите, по които са извършени разследвания и са предприети и последващи действия. Информацията е предоставена чрез Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи и е валидирана от Европейската комисия.

Входящи нотификации, по които Република България е предприела действия – 4 броя.
Нотификациите са съответно:

- нотификация за информация, която изисква проследяване, с референтен номер 2016.0656. Нотификацията се отнася за лабораторно доказано съдържание на желязо над максимално допустимите стойности в храни за домашни любимци – котки, произведени от френски оператор. Засегнати държави по тази нотификация са Белгия, България, Чешка република, Естония, Финландия, Франция, Германия, Гърция, Унгария, Ирландия, Италия, Литва, Люксембург, Нидерландия, Полша, Португалия, Словения Испания и Обединеното кралство. Оригиналната нотификация е във връзка с нотификация за информация 2016.0604, касаеща фуражна добавка желязо, вложена по погрешка в производството на премикс, вложен при производството на храни за котки. Нотификацията е изготвена на основание осъществен самоконтрол от оператора. Във връзка с информация, получена чрез Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи, е извършено разследване на български оператор, закупил фураж от нотифицирани партии. Всички налични количества от нотифицирания фураж са изтеглени от пазара, наложена им е забрана и са върнати на доставчика в страната на произход;
- нотификация за информация, за насочване на вниманието, с референтен номер 2016.0662 относно установено наличие на тилозин в три кокцидиостатика, произведени от български оператор и търгувани от белгийски оператор. Оригиналната нотификация е изготвена от Франция, на основание осъществен самоконтрол от френски оператор, закупувал от нотифицираните продукти в периода 2013 – 2015 г. Засегнати държави по тази нотификация, в които кокцидиостатиците са били доставени са Белгия, България, Франция, Германия, Нидерландия и Обединеното кралство. Извършено е разследване на българския оператор. Засегнатите количества са върнати до производителя и са унищожени. При проведеното разследване се констатира, че през месец декември 2015 г. българският оператор е уведомен от своя търговски партньор в Белгия за установеното

наличие на тилозин в кокцидиостатиците. В резултат на това операторът незабавно е извършил вътрешно разследване и са предприети съответните корективни мерки, гарантиращи безопасността на продуктите.

- Нотификация за предупреждение с референтен номер 2016.0885 относно установено високо съдържание на семена от Амброзия (*Ambrosia* spp.) в шарен слънчоглед от България чрез Австрия. Нотификацията е създадена на основание на извършен официален контрол от компетентния орган на Германия – провинция Северна Вестфалия. При извършеното разследване е установено, че шарен слънчоглед, с произход България и доставен от австрийски оператор, съдържа семена от *Ambrosia* spp. над максимално допустимите стойности. Извършена е разследваща проверка на българския оператор – доставчик на фуражната суровина. В съответствие с изискванията на чл. 18 от Регламент (ЕО) № 178/2002 е извършена пълна проследяемост на продукта. Установено е, че пратката е формирана в периода от 12.08.2015 г. до 01.09.2015 г., от собствено производство и чрез закупуване от оператора на шарен слънчоглед от двама първични производители от България. В периода 06.09.2015 г. – 09.09.2015 г. нотифицираното количество е транспортирано до пристанище Свищов, където от акредитирана лаборатория е извършена физическа проверка на пратката и е взета проба от фуража. Резултатът от анализа е показал липса на амброзия – по-ниско от 0,01%. Шареният слънчоглед не е доставян до други оператори. Няма налично количество от продукта в склада;
- нотификация за предупреждение с референтен номер 2016.1369 относно установено съдържание над максимално допустимите стойности на диоксини и диоксиноподобни полихлорирани бифенили в комбиниран фураж, състоящ се от три фуражни суровини (дрожди, сух спиртоварен остатък и зърнени). Нотификацията е създадена на основание на извършен самоконтрол от белгийски оператор. При извършеното вътрешно разследване операторът е установил, че комбинираният фураж е закупен от италиански оператор и вложен в производството на премикси, които са изтъргвани до оператори, осъществяващи дейност на територията на Европейския съюз и трети държави. Установено е, че чрез белгийски търговец на фуражи, един оператор в България е закупил 1 000 кг премикс от една от несъответстващите партии. Извършена е разследваща проверка на българския оператор. В тясно сътрудничество между компетентния орган (БАБХ) и засегнатия оператор (търговец на фуражи) е извършена пълна проследяемост на продукта в съответствие с изискванията на чл. 18 от Регламент (ЕО) № 178/2002. Констатирано е, че цялото закупено количество от нотифицирания премикс е налично в склада на търговеца. На същото е наложена забрана, а впоследствие е върнато към оператора в Белгия.

С действията си членовете на звената за контакт по Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи, към отдел “Контрол на фуражите” при ЦУ на БАБХ и регионалните звена за контакт, сектор “Фуражи” при ОДБХ гарантираха, съобразно своите компетентности, гладкото функциониране на Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи в Република България, през отчетния период.

III.2.9. Ветеринарномедицински продукти (ВМП)

III.2.9.1. Честота и вид на несъответствието

На базата на Годишната инспекционна програма на БАБХ в ОДБХ се изготвят годишни планове за извършване на проверки, като инспекторите от ОДБХ извършват **най-малко по една** инспекция в годината на:

- обекти за търговия на дребно с ВМП;
- обекти за търговия на едро с ВМП;
- ветеринарни лечебни заведения;
- животновъдни ферми;
- обекти за търговия на дребно с ВМП, съдържащи наркотични вещества;
- обекти за търговия на едро с ВМП, съдържащи наркотични вещества;

Контролът върху производителите и вносителите на ВМП се осъществява от дирекция КВМП на базата на Годишен план за инспекции по Добра производствена практика на производители и вносители на ВМП. Планът се изготвя в съответствие с процедура на ЕС “Основен на риска модел за планиране на инспекции на фармацевтични производители”.

Извън предвидените в годишните планове проверки, в обектите подлежащи на контрол по отношение на ВМП се извършват и допълнителни проверки във връзка с подадени сигнали и жалби, както и на база оценка на риска за всеки отделен обект, въз основа на която се планират допълнителни проверки.

Инспекторите от дирекция КВМП и/или ОДБХ извършват проверки за проследяване изпълнението на дадени предписания от предшестващи проверки.

III.2.9.2. Анализ на несъответствието

III.2.9.2.1. Случаи на несъответствие

Най-често несъответствия с изискванията на Закона за ветеринарномедицинската дейност и подзаконовите нормативни актове, по отношение на търговията и употребата на ВМП се установяват при проверки на животновъдни обекти и ветеринарномедицински амбулатории.

Амбулаториите и клиниките:

1. Липсват или се водят нередовно и неправилно дневниците за ВМП и амбулаторни дневници;
2. Липсват термометри и влагомери, както и дневници за отчитане на микроклимата в помещенията и температурите в хладилниците за съхранение на ВМП;
3. Не са изготвени писмени процедури за дейностите в обектите;
4. Издаваните рецепти за ВМП по лекарско предписание не съдържат предвидените в приложението към Наредба 66/2006 г. реквизити;
5. Не се изпълняват изискванията на Наредба № 42/12.12.2008 г. за изискванията към ветеринарните лечебни заведения и видът и обемът на ветеринарномедицинска дейност, която може да се извършва в тях;
6. Не се документират извършените хигиенизирания и дезинфекции в обектите;
7. Не се спазват изискванията на ЗУО / липсват договори с фирми за унищожаване на отпадъците, не се съхраняват протоколи за унищожаване по реда на чл. 318 от ЗВД/.

Животновъдни обекти:

1. Не се води дневник, по чл.132, ал.1, т.13 от ЗВД, в който вет. лекар, обслужващ обекта да записва проведените лечебно-профилактични мероприятия и чрез който да е видно, че стопаните са запознати с карентните срокове на третираните животни;
2. Закупуват се лекарства с карентни срокове с рецепти, изготвени по образец, различен от изискванията на Наредба № 66/16.05.2006 г., или без рецепти в нарушение на чл. 374 ал.1, т.4 от ЗВД;

3. Липсват протоколи за унищожаване на млякото от животни, третирани с ВМП, за които се изисква спазване на карентни срокове, след прилагането им;
4. Неспазване на условията за съхранение на ВМП, съгласно указанията на производителя;
5. Липсват процедури за контрол върху инфекциите и за изхвърляне и унищожаване на отпадъците.

Обекти за търговия на дребно и едро с ВМП:

1. Дневника по чл.380 от ЗВД и документацията по чл. 371 от ЗВД не се води редовно, което води до затруднена или невъзможна проследимост по отношение на закупени, продадени и налични количества ВМП, между установените в обекта и описаните в документите;
2. Продажба на ВМП за които задължително се изисква рецепта без издадена рецепта или с неправилно изписана рецепта в нарушение на чл.374 ал.1 от ЗВД и изискванията на Наредба № 66/16.05.2006 г;
3. Непълна, или некоректно водена документация /дневници за отчитане на температурите в хладилниците и микроклимата в помещенията, дневника за почистване и дезинфекция на помещенията, липсват или не са утвърдени процедури и инструкции за дейностите в обектите, липса на протоколи от годишна ревизия/;
4. Наличие на ВМП, чиито данни върху опаковката и листовката за употреба не са в съответствие с изискванията на Наредба 62/09.05.2006г. за изискванията към данните върху опаковката и в листовката за употреба на ветеринарномедицински продукт.
5. ВМП с опаковки и листовки за употреба, които не са в съответствие с лиценза за употреба.
6. Неспазване на условията за съхранение на ВМП, посочени от производителя;
7. Наличие на ВМП с изтекъл срок на годност.

Зоомагазини:

1. Не са регистрирани по чл. 137 от ЗВД;
2. Не се изпълняват изискванията на Наредба № 41/10.12.2008 г. за изискванията към обекти, в които се отглеждат, развъждат и/или предлагат домашни любимци с цел търговия, към пансиони и приюти за животни.

III.2.9.2.2. Естество на риска, който се поражда от несъответствието

Констатираните несъответствия пряко повишават риска от:

- Прилагане върху животни на нелицензирани за употреба ВМП;
- Невъзможност за пълно проследяване на произхода на закупуваните/прилаганите ВМП и идентифициране на третираните животни;
- Нерегламентирано прилагане на ВМП при животни, от които се получават храни за консумация от хора от лица без необходимата квалификация;
- Неспазване на карентни срокове след употреба на ВМП, за които се изискват такива;
- Употреба на ВМП с изтекъл срок на годност, или с отклонения в качеството;
- Употреба на ВМП в нарушение на условията, при които е издаден лиценз за употреба, както и в нарушение на изискванията на Наредба № 62/09.05.2006 г. за изискванията към данните върху опаковката и в листовката за употреба на ВМП;
- Съхранение на ВМП в нарушение на изискванията, предписани от производителя.

III.2.9.2.3. Първопричина /и/ за несъответствието

Недостатъчно познаване и неспазване от страна на търговците с ВМП, собствениците на животновъдни обекти и практикуващите ветеринарни лекари на нормативната база, с която се регламентира търговията и употребата на ВМП.

Не винаги съставяните актове за установяване на административни нарушения са последвани от наказателни постановления за налагане на имуществени санкции, с което се гарантира че предприетите от БАБХ мерки са адекватни на извършеното нарушение.

Броят, честотата и последователността на извършваните проверки в обектите не винаги се основава на предварителна оценка на риска за всеки обект, което намалява ефективността от проверките.

III.2.10. Биологично земеделие

III.2.10.1. Честота и вид несъответствие

С последното изменение и допълнение, влязло в сила от 28.06.2016 г. на Наредба 1 от 2013 г., Компетентното звено е въвело списък от мерки при нередности и нарушения констатирани от Контролиращите лица при извършване на контрол върху дейността на операторите. За 2016 г. при осъществяване на контрол върху биологичното производство контролиращите лица са наложени 1 024 санкции в това число и предписания. На основание чл. 33, ал. 3 от Наредба № 4 от 24 февруари 2015 г. за прилагане на мярка 11 “Биологично земеделие“ от програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г. е информиран ДФ „Земеделие“-Разплащателна агенция за наложени от контролиращите лица на 39 оператора мярка 5.4 от Списъка от мерки при нередности и нарушения (Приложение №3) от Наредба 1 от 2013 г. В по-голямата част от случаите, свързани с установените несъответствия операторите са предприели необходимите корективни действия в определеният им от контролиращите лица срок.

Кодов номер на контролния орган	Брой регистрирани оператори	Брой регистрирани оператори						Сескостопански производители (*)
		Сескостопански производители (*)	Производствени единици за аквакултурни животни	Преработвателни (**)	Вносителни	Износителни	Други оператори (***)	
BG-BIO-02	1483	1383	0	59	0	4	37	20
BG-BIO-03	747	738	0	9	0	0	0	18
BG-BIO-04	442	402	2	23	2	1	12	0
BG-BIO-05	1998	1973	0	21	0	4	0	6
BG-BIO-06	1	0	0	0	0	0	1	1
BG-BIO-07	71	64	0	3	1	0	3	1
BG-BIO-10	248	236	0	2	0	2	8	0
BG-BIO-12	303	298	0	3	1	1	0	1
BG-BIO-13	426	423	0	3	0	0	0	14
BG-BIO-14	51	38	0	4	0	0	9	5
BG-BIO-15	40	40	0	0	0	0	0	0
BG-BIO-16	535	458	1	41	10	0	25	1
BG-BIO-17	275	275	0	0	0	0	0	26

BG-BIO-18	199	195	0	2	1	1	0	
BG-BIO-19	377	377	0	0	0	0	0	
BG-BIO-20****	66	66	0	0	0	0	0	
ОБЩО	7262	6966	3	170	15	13	95	99

(*) В графата „селскостопански производители“ се включват само селскостопански производители, производители, които са също преработватели, производители, които са също вносители, и други смесени производители, които не са класифицирани другаде. (**) В графата „преработватели“ се включват само преработватели, преработватели, които са също вносители, и други смесени преработватели, които не са класифицирани другаде. (***) В графата „други оператори“ се включват търговци (на едро и дребно) и други оператори, които не са класифицирани другаде. (1) Включват се само нередности и нарушения, които засягат биологичното състояние на продуктите и/или са довели до прилагане на мярка. (2) Когато бъде установена нередност по отношение на съответствие с изискванията, постановени в настоящия регламент, надзорният или контролният орган гарантира, че при етикетирането и рекламата на цялата партида или продукция, засегната от тази нередност, не се прави позоваване на биологичния метод на производство, когато такава мярка е пропорционална на важността на нарушеното изискване и на естеството и особените обстоятелства на нередовните дейности (съгласно член 30, параграф 1, първа алинея от Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета). (3) Когато бъде установено тежко нарушение или нарушение с траен ефект, надзорният или контролният орган забранява на съответния оператор да извършва търговия на продукти с позоваване в етикетирането и рекламата на биологичния метод на производство за период, който се съгласува с компетентния орган на държавата членка (съгласно член 30, параграф 1, втора алинея от Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета). (****)Разрешителното на КЛ и договорите с операторите са от края на годината. Проверките ще бъдат направени през 2017 г.

2.2.2. Естество на риска, който се поражда от несъответствието

При анализ на резултатите, посочени и обобщени в табл. 2 е установено, че естеството на риска се определя като несъществен.

2.2.3. Първопричина (и) за несъответствието

По данни на Контролиращите лица посочените несъответствия са характерни за новите оператори и са съсредоточени в период на включване контрол. Като основна причина се посочва не познаване на изискванията на законодателството от операторите желаещи да включат стопанствата си в система на контрол за биологично производство и липсата на подходящи обучения.

Почти 85% от оператори в система на контрол у нас в края на 2015 г. ,са в период на преход, което не е наложило мярка промяна на статута на партидата. Като съществени несъответствия Контролиращите лица са определили 43 случая които са довели до налагане на мярка за промяна на партидата от „биологична“ на „не биологична“. От анализа на резултатите на взетите проби става ясно, че най-често срещаното нарушение е „наличие на неразрешени вещества“ за което липсват доказателства за използване на неразрешени вещества и продукти от операторите, а по-скоро става въпрос за случайно замърсяване, поради което е предприето наложената мярка да е промяна на статуса на партидата. Два са случаите през 2015 г., когато е установено тежко нарушение или нарушение с траен ефект, за които контролният орган е забранил на съответния оператор да извършва търговия на продукти с позоваване в етикетирането и рекламата на биологичния метод на производство.

Единични са случаите на регистриране на следните нарушения категоризирани от Контролиращите лица като сериозни:

- използване на пестициди за растителна защита по неподходящ начин;
- нарушение за използване на забранени субстрати за производство на гъби;
- нарушение за недостатъчна ротация на културите на открито;
- нарушение за етикетиране, което не отговаря на изискванията;
- използване на конвенционални семена без разрешение от Контролиращото лице;
- сеитбооборот, който не е одобрен от Контролиращото лице;
- липса на инструкции за търговия с био продукти и процедури в случай на съмнение за биологичното качество на суровините и други процедури;
- натрупване на несъответствия през годините на сертификация.
- основание на положителни проби за анализ.

III.3. Одити

III. 3.1. Българска агенция по безопасност на храните

III. 3.1.1. Одити, съгласно чл.4 (6) на Регламент (ЕО) № 882/2004

Одитите на официалния контрол, съгласно чл. 4 п. 6 на Регламент (ЕО) № 882/2004, се организират и провеждат от отдел „Одит на официалния контрол“. С промяната на Устройствения правилник на БАБХ (публ. в ДВ бр. 29 от 21.04.2015г.) задълженията, свързани със системата на вътрешни одити в БАБХ, са вменени на главна дирекция „Верификация на официалния контрол“, като отдел „Одит на официалния контрол“ е част от дирекцията.

За 2016 г. бяха планирани 18 одита на официалния контрол, като всичките са изпълнени - (100%).

Целите на извършените одити са както следва:

Оценка на системата на официалния контрол в областта на здравеопазването и хуманното отношение на животните:

- програмата за надзор на ТСЕ“;
- изпълнение на НПБЛЖЗ по отношение заболяването Туберкулоза;
- изпълнение на НПБЛЖЗ по отношение заболяването Бруцелоза“;
- регистрация на животновъдните обекти, идентификация на животните и въвеждане на данните в информационната система ВЕТ ИС;
- производство и предлагане на пазара на фуражи.

Оценка на системата на официалния контрол в областта на храните, както следва:

- производство и предлагане на храни от неживотински произход и композитни храни;
- производство и предлагане на месо от копитни, месо от дивеч, птиче месо и продукти от тях;
- производство и предлагане на пазара на риба и рибни продукти, живи двучерупчести мекотели;
- производство и употреба на добавки в храните, ароматизанти и ензими;
- търговия на дребно с храни и заведения за обществено хранене;
- производство и предлагане на хранителни добавки; етикетиране на храните.

Извършени одити през 2016 г. по видове съгласно обхвата

- Оценка на системата на официалния контрол в областта на здравеопазването и хуманното отношение на животните – 6 бр. – 33%
- Оценка на системата на официалния контрол в областта на храните – 12бр. – 67%.

III.3.2. Дирекция „Политики по агрохранителната верига“, МЗХГ

Съгласно чл. 40, т.29 и т. 30 от Устройствения правилник на Министерството на земеделието, храните и горите (приет с ПМС № 188 от 29.08.2013 г., обн. ДВ. бр.77 от Септември 2013г., изм. ДВ. бр.71 от Септември 2016г.)), дирекция „Политики по агрохранителната верига” (ПАВ) извършва одит и верификация на официалния контрол, осъществяван от Българска агенция по безопасност на храните и одит на звената за контакт по Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

Целта на одита е да се извърши проверка, на принципа на съответствието, за установяване степента на изпълнение на изискванията на законодателството, доколко официалният контрол се организира и провежда в съответствие с приложимите разпоредби на Регламент (ЕО) № 882/2004, Единния многогодишен национален план за контрол на Република България януари 2015г. - декември 2017 г. и законодателството – европейско и национално в съответната сфера на контрол.

С одита се цели да се докаже, че официалните дейности, свързани със законодателството се прилагат ефективно и са подходящи за постигане на целите на законодателството.

През 2016 г. е изготвена Програма за одити на компетентните органи към Министерство на земеделието, храните и горите извършващи официален контрол, съгласно чл. 4, параграф 6 от Регламент (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно официалния контрол, провеждан с цел осигуряване на проверка на съответствието със законодателството в областта на фуражите и храните и правилата за опазване здравето на животните.

В програмата за одит за 2016 са планирани 5 (пет) броя одити, обхващащи различни дейности на официалния контрол за оценка на съответствието с изискванията на Регламент (ЕО) № 882/2004. Програмата за извършване на одити е одобрена от министъра на земеделието, храните и горите. Изпълнението на програмата се извършва съгласно Процедурата за извършване на одит, изготвена от експерти на дирекция ПАВ и одобрена от директора на дирекцията.

През 2016 г. са извършени 4 (четири) броя одити от общо планираните 5 (пет) броя заложи в програмата. Неизпълнението на 1 (един) одит беше предвид на възникнали обективни обстоятелства.

- Извършените одити бяха в 4 (четири) Областни дирекции по безопасност на храните, а именно: Областна дирекция по безопасност на храните - София град, отдел „Лабораторна дейност“;
- Областна дирекция по безопасност на храните – Пловдив;
- Областна дирекция по безопасност на храните - Варна;
- Областна дирекция по безопасност на храните – Кърджали;
- Одитирани са следните области на дейност:
- контрол на храни;
- контрол на фуражи;
- граничен контрол;
- лабораторна дейност;
- системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

Не извършеният планираният одит в 1 (една) Областна дирекция по безопасност на храните е с планиран обхват: здравеопазване на животните, контрол на храните и система за бързо предупреждение.

Към одитираните организации са направени общо 10 (десет) броя препоръки, от тях са закрити 7 (седем) броя, останалите 3 (три) са в процес на изпълнение.

III. 3.3. Министерство на здравеопазването

За посочения период не е извършен одит на системата на официалния контрол от страна на Министерство на здравеопазването.

Проведени са вътрешни одити от страна на компетентните регионални структури, на територията на която има обекти за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води.

III.3.1.4 Биологично земеделие

3. Одити, проведени съгласно член 4, параграф 6 от Регламент (ЕО) №882/2004

Във връзка с разпоредбите на чл. 27, параграф 8 от Регламент (ЕО) № 834/2007 и чл. 5, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и на Съвета, през отчетния период, са извършени годишни надзорни проверки на единадесет контролиращи лица, които са получили разрешение от министъра на земеделието и храните да осъществяват контрол за спазване правилата на биологичното производство.

Информация относно надзора и одитите

Кодов номер на контролния орган	Брой регистрирани оператори	Брой регистрирани оператори						Селскостопански производители(*)	Пр
		Селскостопански производители(*)	Производствени единици на аквакултури	Преработватели(**)	Вносите	Износите	Други оператори(***)		
BG-BIO-02	1483	1383	0	59	0	4	37	3	
BG-BIO-03	747	738	0	9	0	0	0	3	
BG-BIO-04	442	402	2	23	2	1	12	2	
BG-BIO-05	1998	1973	0	21	0	4	0	5	
BG-BIO-06	1	0	0	0	0	0	1	2	
BG-BIO-07	71	64	0	3	1	0	3	2	
BG-BIO-10	248	236	0	2	0	2	8	1	
BG-BIO-12	303	298	0	3	1	1	0	3	
BG-BIO-13	426	423	0	3	0	0	0	0	
BG-BIO-14	51	38	0	4	0	0	9	2	
BG-BIO-15	40	40	0	0	0	0	0	2	
BG-BIO-16	535	458	1	41	10	0	25	2	
BG-BIO-17	275	275	0	0	0	0	0	4	
BG-BIO-18	199	195	0	2	0	0	2	1	

BG-BIO-19****	377	377	0	0	0	0	0	0
BG-BIO-20****	66	66	0	0	0	0	0	0
Общо	7262	6966	3	170	14	12	97	32

(*) В графата „селскостопански производители“ се включват само селскостопански производители, производители, които са също преработватели, производители, които са също вносители, и други смесени производители, които не са класифицирани другаде. (**) В графата „преработватели“ се включват само преработватели, преработватели, които са също вносители, и други смесени преработватели, които не са класифицирани другаде. (***) В графата „други оператори“ се включват търговци (на едро и дребно) и други оператори, които не са класифицирани другаде. (1) Преглед на документацията на съответните общи документи, описващи структурата, функционирането и управлението на качеството на контролния орган. Административен одит на контролния орган, в т.ч. проверка на архива на оператора и проверка на действията по несъответствия и жалби, включително минимална честота на проверките, използване на основан на риска подход, употреба на необявени и последващи посещения, политика за вземане на проби и обмен на информация с други контролни и надзорни органи. (2) Преглед на одита: инспекция на оператора от страна на компетентните органи за проверка на съответствието с оперативните процедури на контролния орган и проверка на тяхната ефективност. (3) Одит чрез директни наблюдения: наблюдение от страна на компетентния орган на инспекция от инспектор на контролния орган. (****)Разрешителните на КЛ и договорите с операторите са от последното тримесечие на годината. Надзорните проверки ще бъдат извършени през 2017 г.

Заклучения относно системата за контрол на биологичното производство

Кодов номер на контролния орган	Оттегляне на одобрението		Действия, предприети за гарантиране на системата за контрол на биологичното производство (правоприлагане)	
	Да/Не	От (дата)	От (дата)	
BG-BIO-02	не			Дадени предписания и определени мерки за отстраняване на констатираните несъответствия.
BG-BIO-03	не			
BG-BIO-04	не			
BG-BIO-05	не			
BG-BIO-06	да			
BG-BIO-07	не			
BG-BIO-10	не			
BG-BIO-12	не			
BG-BIO-13	не			
BG-BIO-14	не			

BG-BIO-15	не		
BG-BIO-16	не		
BG-BIO-17	не		
BG-BIO-18	не		
BG-BIO-19	не		
BG-BIO-20	не		

Със Заповед № РД 09-601 от 18.08.2016 г. на министъра на земеделието и храните, се отнема Разрешение № BG-BIO-06 на Контролиращо лице “КИВА БЦС ЕКО-ГАРАНТИ” ЕООД. Заповедта е обжалвана пред Върховния административен съд. Разрешението е валидно до произнасяне на съда с окончателно решение.

III.3.5 Здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях

През изминалата 2016 г. беше проведен одит за оценка на контрола по отношение на идентификацията и проследимостта на конете - Ref. Ares(2017)2087028 - 24/04/2017.

I. Увод

Одита беше проведен от 3 до 7 октомври 2016 г., като част от планираната от службите на Комисията програма за одити. Одиторският екип се включва двама одитора от ГД „Здраве и безопасност на храните.“ През цялото времетраене на одита, одиторският екип беше придружаван от представител на Централния компетентен орган (ЦКО). Освен това, по време на провеждане на одита се осигури присъствие на представители на всички органи, ангажирани в контрола на обхванатите от одита сфери на дейност.

II. Предистория

РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2015/262 НА КОМИСИЯТА от 17 февруари 2015 година за определяне на правила в съответствие с директиви 90/427/ЕИО и 2009/156/ЕО на Съвета по отношение на методите за идентификация на еднокопитни животни (Регламент за паспорт на еднокопитните животни) (текст от значение за ЕИП), приложим от 2016 г. преразглежда методите за идентификация на еквидите, за да осигури условията за това, същата да е не само безопасна, но и лесна за използване. Използваната в ЕС система за идентификация на еквидите включва един идентификационен документ, метод за проверка на идентичността, чрез който идентификационният документ се свързва с конкретното животно от семейство еквиди, за което същият е издаден, а също и с базата данни. Тази система поддържа както нуждите на здравеопазването на животните, така и тези на общественото здраве. Установените през 2013 г. в ЕС измами, свързани с идентификацията на конското месо, подчертаха значението на проследимостта на този вид суровина.

III. Цели, обхват и критерии на одита

Целите на одита ще бъдат да оцени, до каква степен действащите националните мерки и контролни действия осигуряват ефективната идентификация на проследимостта на живите еквиди и на еквидното месо в страната като подкрепа на здравеопазването на животните и на общественото здраве.

Обхватът на одита включва:

- Идентификация на еквидите, родени в ЕС и вносни такива;
- Действието на инструментите, поддържащи идентификацията и проследимостта на еквидите;
- Правоприлагане и използване за целите на контрола на заболяванията;
- Проследимост на конското месо, произвеждано в кланиците.

IV. Сфери на дейност, които ще бяха одитирани

Екипът на одита ще насочи специално внимание на способността на КО да отговори на изискваните стандарти в следните области:

Компетентен орган:

- Законови правомощия;
- Организация на компетентните органи и ползвани от тях ресурси;
- Взаимодействие между отделните и в рамките на отделните компетентни органи;
- Изпълнение и документно отразяване на дейностите на официалния контрол;
- Верификация и преглед на официалния контрол;
- Санкции и правоприлагателни мерки.

Органи, издаващи идентификационни документи

- Определяне на органите, издаващи паспорти (еквиди за разплод и производство, регистрирани еквиди);
- Дейности на официалния контрол.

Идентификация на животните

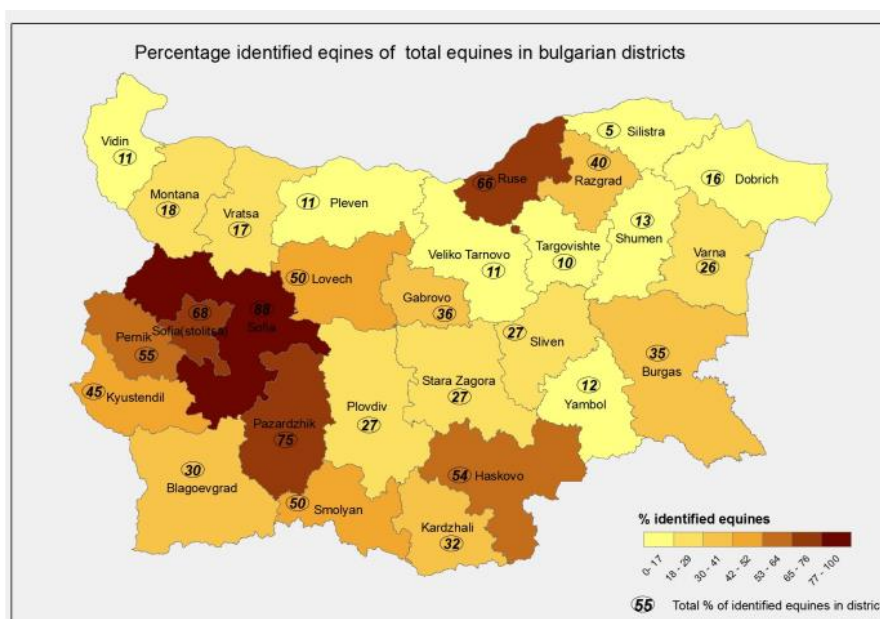
- Формат и съдържание на идентификационните документи;
- Правила за осигуряване на уникалността на кодовете, които излъчват транспондерите;
- Верификации /проверки/ и издаване на идентификационни документи за еквиди, родени в ЕС;
- Връзка между идентификационния документ и животното, включително и електронни транспондери и техния контрол;
- Идентификация на вносните еквиди;
- Процедури за издаване на дупликат /замяна на идентификационен документ/;
- Управление на идентификационен документ и на транспондера в случай на клане или смърт.
- Бази данни
- Структура, достъп и взаимна оперативност на базите данни;
- Функциониране и контроли на качеството на въвежданите данни;
- Ползвателски интерфейси.
- Контролни дейности по идентификация и придвижвания
- Контролни мерки по идентификация, изпълнявани в животновъдни обекти и в кланици;
- Общ контрол на придвижванията на национално ниво;
- Ограничаване на придвижванията по причина на ветеринарно здравни събития;
- Контрол на еквидите, влизащи в страната по линия на вътрешно-Общностната търговия или от внос;
- Проследимост на придвижванията за други държави-членки на ЕС;
- • Информационен поток след смъртта на животните.
- Проследимост на пряното конско месо
- Пред-кланични проверки, включително и годност на човешка консумация;
- След-кланична проследимост в кланиците.

V. Констатации

1. Законът за ветеринарномедицинската дейност (член 51) определя Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) като компетентен орган за официалната идентификация на животните, в това число еднокопитните. В този член от БАБХ се изисква също така да поддържа база данни с информация за идентифицираните животни.
2. С влязло в сила на 19 февруари 2016 г. изменение на Закона за ветеринарномедицинската дейност (Държавен вестник, бр. 14 от 2016 г.) се предвижда

изпълнението на Регламент (ЕС) 2015/262 на Комисията.

3. В България има 28 областни дирекции по безопасност на храните, като във всяка функционира областен отдел по здравеопазване на животните. На оперативно ниво областите са подразделени на общини, за които отговарят ОВЛ (официални ветеринарни лекари). БАБХ сключва договори с регистрирани ветеринарни лекари във връзка с осъществяването от тях мерки за официален контрол, например по държавните програми за контрол на болести и идентификацията на животни. ОВЛ отговарят за осъществяване на надзор върху работата на регистрираните ветеринарни лекари.
4. Пълната информация относно компетентните органи се съдържа в профила на държавата на адрес http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/country_profiles/details.cfm?co_id=BG
5. КО потвърди, че общата численост на популацията на еднокопитните животни е 81 686, от които понастоящем са идентифицирани 28 262. Данните за общата популация се получават от месечни справки, представяни от регистрираните ветеринарни лекари. Разпределението на идентифицираните еднокопитни животни по области, предоставено от КО, е показано по-долу:

6. Компетентният орган издава идентификационните документи за еднокопитни животни за разплод и доотглеждане. Четири издаващи органа са одобрени за издаване на идентификационни документи за регистрирани еднокопитни животни (породисти животни) в България.
7. Член 132, алинея 3 от Закона за ветеринарномедицинската дейност дава на компетентния орган законови правомощия, считано от 19 февруари 2016 г., да упражнява надзор над издаващите органи. Той дава на изпълнителния директор на БАБХ правото да предоставя и прекратява временно/отнема правомощията за издаване на паспорт на издаващите органи. Преди тази дата Министерството на земеделието и храните е отговаряло за това.
8. КО посочи, че Законът за ветеринарномедицинската дейност (член 51) изисква всички животновъдни обекти за еднокопитни животни да бъдат регистрирани и да притежават номер на животновъден обект, преди наличните в тях еднокопитни животни да могат да бъдат идентифицирани. Собственикът на животновъдния обект трябва да подаде молба за регистрацията му до съответната областна дирекция по безопасност на храните. Щом молбата бъде одобрена, животновъдният обект получава номер и се регистрира във ВетИС.
9. Процедурата по идентификация на еднокопитни животни за разплод и доотглеждане включва:
 - подаване на писмено заявление;

- посещение от регистриран ветеринарен лекар за идентифициране на еднокопитното животно с микрочип/транспондер (за осигуряване на недвусмислена връзка между животното и идентификационния документ) и за попълване на контурната схема;
- въвеждане на данните, в това число сканирано копие на контурната схема, от регистрирания ветеринарен лекар директно в националната база данни (ВетИС) и генериране на универсален доживотен номер на еднокопитното животно (UELН)/номер на паспорт;
- отпечатване на паспортите в специализирана печатница, връщане на паспортите обратно до общинския официален ветеринарен лекар, който трябва да ги завери, преди да бъдат предадени на собствениците/ползвателите.

10. Процедурата за идентификация на регистрираните еднокопитни животни е сходна с тази за животните за разплод и доотглеждане със следните разлики:

- Двама издаващи органа, които бяха посетени, разполагаха със собствени бази данни, които генерират UELN/номер на паспорт/номер в племенна книга.
- При посещенията издаващи органи паспортите са отпечатвани от централното им управление.

VI. Заключение относно идентификацията:

1. КО има добро равнище на осведоменост относно местоположението на еднокопитните животни на територията на страната и е разработил система за тяхната идентификация, която до голяма степен съответства на нормите на ЕС. Въпреки това тази система не се прилага в особено значима степен. КО не предвижда решение за преодоляване на установената причина (финансови затруднения), а предприетите принудителни мерки нямат възпиращ ефект.
2. Налице са някои слабости в системата за издаване на идентификационни документи на еднокопитни животни, които често не съдържат цялата изисквана информация. В случаите в които еднокопитните животни са били идентифицирани, това най-често е ставало, след като е изтекъл задължителният срок за идентификация. Въпреки това на тези животни не е бил издаден правилният идентификационен документ, с който те да бъдат изключени от влизане в хранителната верига. По този начин животни, които не отговарят на изискванията, влизат в хранителната верига и не се допринасят за възпиране на неспазването на изискванията.
3. Наличният на уебсайта на КО списък на издаващите органи е непълен, поради което за държавите членки и обществеността става трудно да определят дали идентификационните документи са издадени от признат издаващ орган.
4. Нито един от форматите на идентификационни документи не е актуализиран спрямо промените, въведени с Регламент (ЕС) № 2015/262, но КО е предприел действия за коригиране на тези несъответствия.
5. Националната база данни за животните (ВетИС), която включва функции, надвишаващи изискванията на ЕС, сигурява много добра подкрепа за ветеринарно-санитарния контрол при еднокопитните животни, но използването е ограничено поради малкия брой идентифицирани еднокопитни животни и слабостите във връзка с актуализирането ѝ.

VII. Заключителна среща

На 7 октомври 2016 г. бе проведена заключителна среща с централните компетентни органи. На нея одитният екип представи констатациите и предварителните заключения от одита. Компетентните органи не изразиха несъгласие с предварителните заключения на заключителната среща. На тази среща компетентните органи предоставиха копие от Заповед РД 11 – 1856/06.10.2016 г. (от 6 октомври 2016 г.), в която се описват изискванията и необходимото наблюдение във връзка с издаването на дубликати на паспорти и заместващи паспорти от БАБХ.

VIII. Препоръки

1. Компетентният орган следва да гарантира, че срокът за идентификация на еднокопитни животни се съблюдава съгласно изискването в член 12 от Регламент (ЕС) 2015/262.
2. Компетентният орган следва да гарантира, че за еднокопитните животни, които не са идентифицирани в определения срок, се издават идентификационни документи, заместващи оригинала, както и че в раздел II, част II от тези документи се отбелязва „непредназначено за клане с цел консумация от човека“, както се изисква в член 32, параграф 2, буква в) от Регламент (ЕС) 2015/262.
3. Компетентният орган следва да гарантира, че когато на еднокопитни животни се издават дубликати на идентификационни документи, в раздел II, част II от тези документи се отбелязва „непредназначено за клане с цел консумация от човека“ или в раздел II, част III се отбелязва шестмесечното временно преустановяване на статута на еднокопитното животно като животно за клане за консумация от човека, както се изисква съответно в член 29, параграф 2, буква в) и член 31, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2015/262.
4. Компетентният орган следва да гарантира, че идентификационните документи на еднокопитните животни са с правилен формат и съдържание. Член 7, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС) 2015/262.
5. Компетентният орган следва да гарантира, че издаващите органи имат необходимите системи за удостоверяване дали идентификационен документ, за който е декларирано, че е издаден от тях, е уникален, истински и автентичен, както се изисква в член 8, буква б) от Регламент (ЕС) 2015/262.
6. Компетентният орган следва да гарантира, че списъкът на издаващите органи, предоставен на останалите държави членки, на останалите издаващи органи и на обществеността, се поддържа в актуално състояние, както се изисква в член 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2015/262.

IX. Предприети действия съгласно препоръките

1. Във връзка с осигуряване на изпълнение на Регламент (ЕО) 2015/262, в БАБХ са издадени две стандартни оперативни процедури (СОП), които са задължителни за прилагане, както от служителите на компетентния орган, така и от ветеринарните лекари, имащи отношение към процеса на идентификация на еднокопитните животни, както и във връзка с тяхното отглеждане:
 - Стандартна оперативна процедура „За определяне на реда и начина за идентификация на еднокопитните животни, издаването на идентификационен документ (паспорт), тяхното движение и придвижване, търговия, до предприятия за добив на месо в страната и от/до държавите членки на Европейския съюз и трети страни и въвеждане на данните в системата ИИС на БАБХ - ВетИС“;
 - Стандартна оперативна процедура „Отпечатване на паспорт на еднокопитни животни“ за паспорти за животни за разплод и доотглеждане, чиито издаващ орган е БАБХ.

Всеки един от останалите органи-издатели, който има разрешение от компетентния орган за издаване на паспорти на еднокопитни животни има разработени собствени процедури по осигуряване на изпълнението на Регламент 2015/262, и за чието изпълнение компетентния орган извършва проверки.

За осигуряване на изпълнението на Регламента е издадена и заповед с № РД11-1865/06.10.2016г. на изпълнителния директор на БАБХ с цел извършване на задължителни проверки от служители на ОДБХ и ЦУ на БАБХ преди издаване на паспорт от страна на компетентния орган.

До фирмата, поддържаща софтуера на ИИС на БАБХ - ВетИС е изпратено писмо за предприемане на действия, свързани с подобряване на софтуера на базата-данни във връзка с осигуряване на по-добър контрол при процеса на издаване на идентификационни документи от страна на компетентния орган (писмо с изх. № 7350-ИТИС).

От страна на дирекция ЗХОЖКФ при ЦУ на БАБХ е инициран вътрешен одит във връзка с изпълнение на изискванията на Регламент 2015/262, който се извършва от дирекция “Вътрешен

одит” при ЦУ на БАБХ (документ ВД – 1832/23.11.2016 г.)

През 2017 година в годишния план за обучения на служители на компетентния орган е предвидено обучение във връзка с идентификацията на еднокопитните животни в Р България.

През 2017 година в одобрената програма за извършване на одит на официалния контрол, съгл. чл. 4, параграф 6 от Регламент (ЕО) №882/2004 е предвиден одит в една Областна дирекция по безопасност на храните на тема ”Оценка на системата на официалния контрол при идентификация и транспорт на еднокопитни животни”.

Към настоящия момент Асоциация ”Български спортен кон” е с възстановени права на издаващ орган (писмо с изх. № 7053/25.11.2016 г. от директора на ОДБХ – гр. Ст. Загора), като с посочената асоциация е сключено и ново споразумение между нея и БАБХ (№96/24.11.2016 г.) с разписани конкретни задължения по осигуряване изпълнението на Регламент (ЕО) 2016/262 БАБХ.

Асоциация „Източно български кон” също има сключено с компетентния орган ново споразумение с № 97/24.11.2016 г.;

Сдружение „Асоциация за развъждане на местни и автохтонни породи коне” е с възстановени права на издаващ орган (писмо с изх. № 142/19.01.2017 г. от директора на ОДБХ – гр. Пловдив), като с посочената организация е сключено ново споразумение между нея и БАБХ (№4/12.01.2017 г.).

„Национална асоциация по коневъдство” е с възстановени права на издаващ орган (писмо с изх. № 122/19.01.2017 г. на директора на ОДБХ – София град), като с посочената организация е сключено ново споразумение между нея и БАБХ (№5/17.01.2017 г.).

От страна на компетентния орган в бъдеще се предвиждат регулярни проверки на всичките четири организации, които издават и са издавали идентификационни документи на еднокопитни животни, както и организиране на поне веднъж годишно среща между компетентния орган и тези организации.

2. В посочените по-горе стандартни оперативни процедури, както и в заповед с № РД11-1865/06.10.2016 г. на изпълнителния директор на БАБХ са подробно разписани реда и начина, при които се издават идентификационен документ, заместващ оригинала, съответно дубликат на паспорт, както и начина за осъществяване на контрол при издаването на същите. Изискванията за обявяване на еднокопитно животни, като непредназначено за консумация от човека в ИИС на БАБХ – ВетИС и в паспорта на животното са регламентирани в посочените оперативни процедури и заповед.

Всяка една от издаващите организации има разработени такива вътрешни инструкции и правила при издаване на заместващ документ или дубликат, които са предоставени на компетентния орган и са публично достъпни на интернет страниците на тези асоциации и контролът им е от страна на компетентния орган. Също така, за всеки паспорт, издаден от съответните организации следва да бъде заверен от служител на компетентния орган, при което се осъществява контрол на съответствие на документа с Регламент 2015/262 и съответно дали еднокопитното животно е предназначено или не за консумация от човека.

От страна на компетентния орган се предвиждат произволни проверки в бъдеще на дейността на тези асоциации - органи-издатели на идентификационни документи, както и обучение на служители на компетентния орган за извършване включително и на такъв тип проверки.

Както е посочено в отговора по препоръка № 1, през настоящата година се предвижда и одит в една ОДБХ на тема ”Оценка на системата на официалния контрол при идентификация и транспорт на еднокопитни животни”.

3. Посоченото в отговора по препоръка №2, важи и в случаите, в които се издават дубликати на идентификационни документи.

Също така, компетентния орган е изпратил методически указания, утвърдени със Заповед № РД 11-295/29.02.2016 г. за утвърждаване на образци на документи „Образец КВМП - 64 Инструкция за прилагане на ветеринарномедицински продукти (ВМП) на каскаден принцип”, както и „Образец КВМП - 65 Заявление за издаване на сертификат съгласно сертификатната

система на Световната здравна организация”, които се прилагат и в случаите на временно преустановяване на статута на еднокопитното животно като животно за клане за консумация от човека в следствие на използвани ВМП при еднокопитни.

4. Към настоящия момент, компетентния орган има издаден нов образец на идентификационен документ (Утвърден със Заповед № РД 11-2210/14.11.2016 г. на изпълнителния директор на БАБХ), отговарящ на формата и съдържанието на Регламент 2015/262, както и организациите Асоциация “Български спортен кон”, Асоциация „Източно български кон”, Сдружение „Асоциация за развъждане на местни и автохтонни породи коне” и „Национална асоциация по коневъдство”, които са предоставили заверени копия/мостри на идентификационни документи, издавани от тях, също съгласно изискванията на Регламента. Асоциациите са предоставили и копия на своите вътрешни процедури/правилници за издаване на идентификационни документи.

<http://www.babh.government.bg/userfiles/files/ZHOJKF/obrazci/2016/%20%D0%97%D0%A5%D0%9E%D0%96%20-%20151%D0%90%20%D0%9F%D0%B0%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%20%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%BD%D0%BE%20%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%82%D0%BD%D0%BE.pdf>

Публикувания на интернет страницата на БАБХ, и публично достъпен списък с органите издатели на идентификационни документи за еднокопитни, съдържа информация за UELN, издаващ-орган, лице за контакт и детайли за контакт, цветове за паспортите, данни за наложени ограничения за издаване на паспорти от съответния орган-издател. При необходимост същия се актуализира от компетентния орган.

<http://www.babh.government.bg/userfiles/files/ZHOJKF/Associacii.xlsx>

5. Както е посочено в отговор по препоръка № 4 БАБХ/ОДБХ извършват проверка на съответна организация – орган-издател на паспорти за еднокопитни животни във връзка с дейността на тази организация.

БАБХ/ОДБХ могат да извършват проверка по всяко време на данните в базата данни за проверявано еднокопитно животно и/или животновъден обект, в което съответното животно е намерено при проверка.

Всички органи издатели са предоставили мостри от своите идентификационни документи (паспорти) на компетентния орган, които по всяко едно време могат да бъдат сравнени с намерените във всеки животновъден обект паспорти за идентичност и автентичност, по време на транспорт или при други проверки.

6. Към настоящия момент списъка на издаващите-органи е актуализиран, и публично достъпен и на следния линк:

<http://www.babh.government.bg/userfiles/files/ZHOJKF/Associacii.xlsx>

III.3.6. Здраве на растенията – фитосанитарен контрол

III.3.2. Одити и инспекции на контролните органи

Цялостният напредък при постигането на стратегическите и специфичните цели в контролна система „Растително здраве” се оценява като положителен, въпреки сериозния недостиг на административен, технически и финансов ресурс.

При извършване на самооценка, са изведени няколко индикатора.

➤ Анализ по изпълнението на заложените показатели

Достигнат е планирания брой проби по мониторингови програми независимо от липсата на финансов ресурс и административен ресурс.

- Финансова рестрикция над 50 %;
- Увеличен брой производители;
- Намален брой на персонала - драстично е намален персонала, което ще доведе до отпадане на дейности, свързани с контрола;
- Лаборатории - намаление на брой и персонал.

➤ **Оценяване на риска**

Анализът на резултатите от официалния контрол не откроява груби нарушения и несъответствия, но показва, че при липсата на системен контрол по прилагане на процедурите, недостатъчно обучение на персонала и възлагането на допълнителни, неприсъщи за дейността задачи, свързани с проверки с ДФЗ, водят до допускане на несъответствия. Установените несъответствия по прилагане на законодателството са своевременно отстранени.

➤ **Координация**

Отчита се добра координация между компетентните органи в контролна система. Основната координация е с ЦЛКР по отношение на планиране на обследвания за вредители и план за проби, изменение на законодателство, касаещо списъци на вредители и обучение на инспектори по фитосанитарен контрол.

Затруднена е комуникацията с дирекция ГК, за което няма разписани ясни правила за движение на информация и статистически данни.

Обучение на персонала, който извършва официален контрол

През 2016 г. в съответствие с изискванията на чл. 6 на Регламент (ЕС) 882/2004 за официалния контрол, инспекторите от ОДБХ и експертите от БАБХ преминаха обучения за повишаване на професионалната квалификация и ефективно провеждане на официалния контрол. През 2016 г. трима фитосанитарни инспектори са взели участие в обучения по BTSF и един по TRACES.

В рамките на БАБХ през 2016 г. дирекция РЗККППЗ предлага необходимите обучения на дирекция "Обучение и квалификация". За подпомагане на фитосанитарните инспектори за подобряване качеството и надеждността на извършвания от тях контрол, Централната лаборатория по карантина на растенията е оказала методическа помощ чрез изготвяне на програми за мониторинг, информационни материали за карантинни вредители и диагностични протоколи. Провеждани са работни групи и обучения по мониторинги и законодателство на над 50 инспектори по фитосанитарен контрол, включително новоназначени и с възложени нови функции, повечето от които не са били обучавани в това направление.

БАБХ залага в Годишния план за обучение на експертите и инспекторите планови и извънпланови, вътрешни и външни обучения за повишаване на тяхната компетентност по отношение на измененията и допълненията в правната уредба на Република България и на ЕС, във връзка с контролната дейност, както и на езиковата и компютърна подготовка.

На базата на планираните от БАБХ годишни обучения, директорът на ОДБХ прави предложения и утвърждава регионален план за организиране и провеждане на тематични обучения за инспекторите, свързани с предмета на контролната дейност, в зависимост от необходимостта, определена на базата на установени пропуски, констатирани в процеса на осъществяване на инспекциите.

Всяко обучение се документира, като се записва предмета и нивото на обучението, броя на дните за обучение, броя на участниците. Всички обучения се удостоверяват със сертификат, като копие от сертификата се поставя в досието на инспектора.

Обучения се провеждат в следните случаи:

- при постъпване на работа;
- при новости в националното и европейско законодателство;
- за повишаване на езиковата и компютърна подготовка;
- при идентифицирани слабости в изпълнението на задълженията;
- по искане от инспекторите;

- след анализи на доклади от одити;
- съобразно предвидени обучения, залегнали в плана на БАБХ.

Всички настъпили промени в нормативни актове са достояние на инспекторите от БАБХ. На централно ниво се изготвят указания за инспекторите и се предоставят по съответните ОДБХ, за сведение и изпълнение. При възникване на въпроси от страна на инспекторите, своевременно се търси отговор, включително и чрез контакти и запитвания на експерти от други държави-членки или ЕК.

Съгласно Закона за държавния служител два пъти в годината се провеждат срещи между инспекторите и преките им ръководители, за атестация на тяхната дейност, като се анализират степента на изпълнение на заложените в контролния план цели, както и компетентността на инспектора по изпълнение на неговите задължения.

III.3.7. Качество и безопасност на храните

III.3.1. Одити, съгласно чл.4 (6) на Регламент (ЕС) 882/2004.

Дирекция “КХ” не извършва одити на официалния контрол, съгласно чл.4 (6) на Регламент (ЕС) 882/2004.

III.3.2. Одити и инспекции на контролните органи съгласно чл.5, пар.3 на Регламент (ЕС) 882/2004

Дирекция “КХ” не е извършвала одити през годината.

III.3.8 ВМП

III.3.1 Одити, съгласно чл.4 (6) на Регламент (ЕО) № 882/2004

През 2016 г. е извършен един вътрешен одит на системата по качество в дирекция КВМП. Определени са зоните за подобрене и са предприети корективни мерки.

III.3.2. Одити и инспекции на контролните органи съгласно чл.5, пар.3 на Регламент (ЕО) № 882/2004

През 2016 г. дирекция “Контрол на ВМП” при ЦУ на БАБХ е извършила верификации на дейността на 2 ОДБХ по отношение ефективността на официалния контрол на ВМП .

III.4. Действия за гарантиране на ефективността

III.4.1.1. Здраве на растенията – фитосанитарен контрол

Цел на одитите е да се провери степента на съответствие на документацията по отношение на контролните дейности осъществявани от ОДБХ, степента на изпълняване на изискванията на законодателството и нивото на компетентност на инспекторите.

През 2016 г.със заповед РД 11- 1075/16.06.2016 г. на изпълнителният директор на БАБХ бе създадена работна група за изготвяне на единна Стандартна оперативна процедура за проверка на ефективността на официалния контрол, която е утвърдена и действаща. В нея е включен и раздел за фитосанитарен контрол.

Експерти по РЗ от ОДБХ са включвани при одити на дирекция ВОК в други ОДБХ - Плевен, Пазарджик, Смолян.

Избора на един експерт за различните видове контрол (с цел икономия на средства) не винаги е подходящ, тъй като не всички имат компетентност по различните направления на РЗ. Така, направените заключения от одитора не винаги отразяват точната ситуация и в резултат не може да се постигне целта на одита за справедлива оценка на състоянието на системите.

Постигнато е добро съответствие с планираните мерки за контрол, като са набелязани определени критерии, за които е необходимо провеждане на допълнителни обучения на инспекторите.

Въведена е система за проверка/одит на системата за фитосанитарен контрол. Одитите на местните звена се извършват от служители на дирекция РЗККППЗ. Работата на инспекторите се оценява като се съпоставя с установените процедури и насоки. В обхвата на одитите влизат съответствието на водената документация, постигането на целите и задачите на съответните

звена, както и начинът, по който тези цели и задачи са постигнати. През 2016 година дирекция РЗКППЗ не е извършвала контрол по чл.19, т.1 от Устройствения правилник на БАБХ, поради ограничен експертен състав и закриването на длъжността началник отдел, което сериозно затрудни дейността в дирекцията.

Процедура:

1. главен експерт по фитосанитарен контрол в дирекция РЗКППЗ изготвя проект на план за вътрешна проверка, който има за цел:

- Да определи честотата на провежданите проверки;
- Да определи и съгласува датата на проверка с директора на дирекция РЗКППЗ и с началника на отдел „Растителна защита” към ОДБХ;
- Да се уточнят лицата, които ще присъстват на проверката;
- Да се уточнят критериите, целта и обхвата на проверката.

2. Процедури на проверката:

• Подготовка: Формулират се критериите; Изготвят се бланки за провеждане на проверката; Изготвя се план за проверка;

• Провеждане - провежда се съгласно утвърдения план, попълват се бланките за проверка по съответните направления, отразява се съответната степен на изпълнение, съгласно определените критерии: несъответствие; частично несъответствие (констатации); съответствие.

• Заключение - след приключване на проверката се прави заключение, което се изготвя от проверяващия и се представя на началник отдела и лицата, които се одитират.

3. Корективни мерки – дават се под форма на:

- Фиш за несъответствие.
- Фиш за забележка.

Определя се срок за отстраняване на несъответствието.

Посочва се отговорно лице за отстраняване на несъответствието.

Доказателство за предприети корективни мерки се получават чрез провеждане на повторна проверка или чрез доклад от лицето, отговорно за отстраняване на несъответствието.

III.4.1.2. Контрол на пазара и употребата на продукти за растителна защита

Действия за гарантиране на ефективността

III. 4.1. Действия за гарантиране на съответствието от операторите с храни и фуражи и другите съответни производители и оператори

При осъществяване на официалния контрол върху продуктите за растителна защита през 2016 г. са извършени:

Контрол на пазара на ПРЗ:

- **1 660 бр.** инспекции на обекти - селскостопански аптеки, складове, цехове и нерегламентирани обекти;
- **1 661 бр.** съставени констативни протоколи;
- **321 бр.** направени предписания;
- **29 бр.** съставени акта за нарушение;
- **29 бр.** Наказателни поктавления, съгласно ЗАНН.

Контрол върху употребата на ПРЗ:

- **7 165 бр.** инспекции на земеделски производители
- **1 245 бр.** направени предписания
- **13 бр.** съставени акта за нарушение

Проведените обучения на земеделските производители през 2016 година

Проведени са обучения на 371 бр. земеделските стопани през 2016 година на територията на ОДБХ Благоевград, Варна, Кюстендил, Разград, Плевен, Перник, София-област по следните теми: Интегрирано управление на вредителите при земеделските култури, интегрирано производство, Добрите РЗ практики, Работни срещи с пчелари, Нови акценти в нормативната база при употреба на продукти за растителна защита и торове.

Съгласно чл. 83 от Закона за защита на растенията (обн. ДВ бр. 61 от 25 юли 2014 г.), дистрибуторите, консултантите и професионалните потребители на продукти за растителна защита от професионална категория на употреба трябва да притежават сертификат за използване на ПРЗ от професионална категория на употреба. Сертификатът се издава от директора на ОДБХ. Лицата, които не притежават висше агрономическо образование в областта на аграрните науки, получават сертификат след преминато обучение във висше училище или институция в системата на професионалното образование. Към момента са одобрени от изпълнителния директор на БАБХ, програми на **41 бр.** висши училища и ЦПО.

В ОДБХ общо са издадени **3 030 бр.** сертификата за употреба на ПРЗ от професионална категория на употреба (**безсрочни** - на лица с висше агрономическо образование и **срочни** - на лица, преминали обучение по чл. 84, ал. 2 от Закона за защита на растенията).

Взаимодействие с други контролни органи при проверки по сигнал

Подкрепа и съдействие на инспекторите от ОДБХ оказват органите на МВР по места при проверките на нерегламентирани обекти - най-вече пазари и тържища, където има условия за продажба на нелегално внесени продукти.

Доброто взаимодействие между Агенция „Митници” и ОДБХ повишава ефективността на граничния контрол по отношение вноса на ПРЗ. Инспекторите от Фитосанитарен контрол на ГКПП спират от внос и конфискуват неразрешени ПРЗ, ПРЗ в опаковки с етикети на небългарски език, ПРЗ превозвани в лични автомобили и бусове и предназначени за директна употреба от земеделски производители.

Много добро взаимодействие БАБХ има и с Комисията за защита на потребителите, която е контактна точка за Р България по получени по системата RAPEX нотификации, за установени на територията на ЕС опасни ПРЗ. При такива уведомления, БАБХ незабавно предприема мерки за провеждане на инспекции на регламентирани и нерегламентирани обекти за търговия с ПРЗ на територията на цялата страна, както и на земеделски производители.

БАБХ продължава и доброто взаимодействие с Асоциация Растителнозащитна индустрия България (АРИБ) в борбата с нелегалните ПРЗ.

III.4.1.3. Качество и безопасност на храни и материали в контакт с храните

III.4.1. Действия за гарантиране на съответствието от операторите с храни и фуражи и другите съответни производители и оператори.

Действията, предприемани от ОВЛ и инспекторите от ОДБХ за гарантиране на съответствието на операторите за производство и търговия с храни с изискванията на действащото законодателство, включват издаване на предписания, актове за административни нарушения, актове за експертиза на суровини и храни от животински произход, странични животински продукти и продукти получени от тях, актове за забрана на суровини и храни от животински произход, разпореждания за насочване за унищожаване на суровини и храни от животински произход, предписания за спиране на реализацията на храни, разпореждания за спиране на част или цялата дейност на обектите по чл. 221 от ЗВД, извършване на одити на предприятия за производство на храни.

Многократно са извършвани съвместни проверки с представители на НАП, ОД МВР и ИАРА, с оглед преустановяване на случаи на нелегална търговия с храни. Преди започване на активния летен туристически сезон се организират срещи със собственици на хотели и концесионери на плажове в региона, с цел предпазване на консуматорите от хранителни инциденти и предотвратяване на нелегалната търговия с храни на плажната ивица. В зимните курорти също се извършват засилени проверки през целия сезон.

За гарантиране съответствието на операторите с храни от ОДБХ се извършват одити.

Директорите на ОДБХ определят със заповед комисии, които да извършват одити на системата НАССР въведена в предприятията на територията на съответния регион. Честотата за извършване на одити е минимум един път годишно на предприятия, произвеждащи храни от животински произход и един път на две години на предприятия, произвеждащи храни от неживотински произход. В инспекционните екипи извършващи одита трябва да се включат служители с необходимия професионален опит, преминали обучения по НАССР, познаващи добре конкретните обекти, способни да се справят с отговорната задача. Одитите се извършват при спазване на всички принципи за извършване на одити: (уведомяване на фирмата, съгласуване на датата и програмата за извършване на одит, встъпителна среща, попълване на чек-лист с критериите, които се одитират, заключителна среща с обсъждане на несъответствията, предписване на несъответствията с краен срок за отстраняването им, доклад от извършения одит, проверка на предприетите корективни действия и в зависимост от резултата предприемане на съответните законови мерки).

При установяване на сериозни несъответствия свързани с безопасността на храните честотата на извършвания официален контрол се увеличава.

През годината са отчетени случаи на нова оценка на риска за някои обекти. Причините за направената нова оценка е констатиране на несъответствия по отношение на действащото законодателство. В по-голямата си част това са обекти от търговска мрежа и обществено хранене. Има случаи на увеличена честота при обекти, които увеличават произвежданите и предлагани асортименти и по преценка на инспектора, се завишава и честотата на контрол.

III.4.1.1. Взаимодействие с държавни органи и неправителствени (браншови) организации по въпроси, свързани с дейността им:

- Друга важна част от дейността на дирекция КХ е осъществяването на взаимодействие чрез провеждане на срещи и други мероприятия с различните браншови организации по въпроси, касаещи безопасността на храните. През изминалия период неколккратно са проведени срещи с Асоциация на месопреработвателите в България, Асоциация на преработвателите на пресни плодове и зеленчуци, Асоциация на производителите на растителни масла и маслопродукти в България, Асоциация на хотелиерите и ресторантьорите, Асоциация на хлебопроизводителите и мелничарите, Асоциация на млекопреработвателите в България, Национална асоциация на млекопреработвателите, Асоциация на търговците в тържища и пазари на производители, Съюз на производителите на безалкохолни напитки, Асоциация на хотелиерите, ресторантьорите и кафетерии, Асоциация на производители и търговци на хранителни добавки, Национален браншови съюз на хлебарите и сладкарите в България, Съюз на пивоварите в България, представители на веригите за търговия с храни - супер и хипермаркети и др. На проведените срещи с представителите на асоциациите са обсъждани актуални въпроси и констатирани несъответствия при извършване на официалния контрол в страната;

- И през 2016 г. дирекция “Контрол на храните” участва активно в разяснителна кампания, свързана с прилагане изискванията на Регламент (ЕС) № 1169/ 2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година за предоставянето на информация за храните на потребителите. Съвместно с различните браншови организации бяха организирани обучителни сесии за членове на съответните браншови организации и инспектори от отдели “Контрол на храните” при ОДБХ;

- БАБХ работи активно за развитие на система за използване на излишъци от годни и безопасни хранителни продукти, чрез системата на хранително банкиране. В партньорство с Българска хранителна банка (БХБ), БАБХ (с участието и на експерти от дирекция КХ) се ангажира да организира и провежда обучения на екип сътрудници на БХБ по отношение безопасността на храните, да осигурява контрол върху осъществяваните дейности относно спазване изискванията за безопасност на храните по цялата верига, да осигурява експертно съдействие, както и всяка друга помощ, възникнала в процеса на работата на Хранителната банка, при стриктно спазване на законодателството в областта на безопасността на храните;

- Важен момент е и взаимодействието на агенцията с представители на Агенция Митници, НАП, МВР, ДАНС и ДФЗ при осъществяване на официалния контрол върху безопасността на храните.

Не на последно място са провежданите семинари, обучения и разяснителни кампании с цел ефективно информиране на операторите на храни за въведено ново законодателство.

III.4.1.4. Фуражи и хранене на животните

III.4.1. Действия за гарантиране на съответствието от страна на стопанските субекти в областта на фуражите.

Действия за гарантиране изпълнението на законодателството от страна на операторите от фуражния сектор, съгласно член 31, параграф 2, буква д), член 54, параграф 2 и член 55 от Регламент (ЕО) № 882/2004:

- Поддържат се актуални списъци и регистри на регистрирани и одобрени оператори от фуражния сектор на интернет страницата на Българска агенция по безопасност на храните както следва:
 - Регистър на регистрираните оператори по чл. 9 от Регламент (ЕО) № 183/2005 за хигиена на фуражите;
 - Регистър на одобрените оператори по чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005 за хигиена на фуражите;
 - Регистър на одобрените представители за внос на фуражи от трети държави;
 - Списък на регистрираните представители за внос на фуражи от трети държави;
 - Списък на регистрираните първични производители на фуражи по чл. 5, пар. 1 от Регламент (ЕО) № 183/2005 за хигиена на фуражите;
- Направени предписания при констатирани несъответствия със съответни срокове за отстраняване - 1951 бр.;
- Наложени забрани - 97 бр.;
- Съставени актове за установяване на административни нарушения - 34 бр.;
- Отнети одобрения - 11 бр. - по искане на оператора и прилагане на чл. 15 от Регламент (ЕО) № 183/2005;
- Преустановени регистрации - 264 бр. - по искане на оператора и прилагане на чл. 15 от Регламент (ЕО) № 183/2005.

III.4.2. Одити на оператори от фуражния сектор

През 2016 г. са планирани 251 броя одити на регистрирани и одобрени оператори от фуражния сектор, извършващи дейности, попадащи в обхвата на чл. 9 и чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005.

Съгласно изискванията на чл. 6 и чл. 7 от Регламент (ЕО) № 183/2005 и във връзка с чл. 26, ал. 2 от Закона за фуражите операторите във фуражния сектор, които извършват дейности, различни от тези на ниво първично производство на фуражи (посочени в член 5, параграф 1) са задължени да имат разработени, въведени и да прилагат процедури, основани на принципите на НАССР.

От планираните 251 броя одити на НАССР системи на оператори от фуражния сектор за 2016 г. са извършени 204 до края на 2016 г., както следва:

- 1 (един) броя одити на одобрени по чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005 производители на премикси, изготвени на основата на фуражни добавки;
- 1 (един) брой одит на одобрен по чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005 производител на фуражни добавки;
- 24 (дванадесет) броя одити на одобрени по чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005 производители на комбинирани фуражи;
- 2 (два) броя одити на одобрени по чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005 производители на фуражни суровини;
- 19 (деветнадесет) броя одити на одобрени по чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005 търговци на фуражни добавки и премикси на основата на фуражни добавки;
- 1 (един) брой одит на регистриран по чл. 9 от Регламент (ЕО) № 183/2005 производител на премикси на основата на фуражни добавки;

- 74 (седемдесет и четири) броя одити на регистрирани по чл. 9 от Регламент (ЕО) № 183/2005 производители на комбинирани фуражи;
- 94 (деведесет и четири) броя одити на регистрирани по чл. 9 от Регламент (ЕО) № 183/2005 производители на фуражни суровини.

Съгласно изискванията на чл. 6а от Регламент (ЕО) № 882/2004 компетентният орган гарантира, че всички членове на персонала, който извършва официален контрол получават за своята сфера на компетентност подходящо обучение, което им дава възможност да изпълняват задълженията си компетентно и последователно да извършват официалния контрол.

С цел спазване на изискванията на чл. 6, буква а) от Регламент (ЕО) № 882/2004 от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г. експертите/инспекторите отговорни за официалния контрол на фуражите са участвали в обучения, организирани от Европейската комисия по програмата „По-добро обучение за по-безопасни храни“. Общо 14 експерти/инспектори, отговорни за официалния контрол на фуражите са преминали обучения по 6 теми.

Таблица № 17. Участие на инспектори/експерти отговорни за официалния контрол на фуражи в обучения организирани от Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ) и Европейската комисия по програма „По-добро обучение за по-безопасни храни“ (BTSF) в периода от 1.01.2013 г. до 31.12.2016 г.

№ по ред	Тема на обучението	Организатор	2013 г.		2014 г.		2015 г.		2016 г.	
			Общ брой служители	В т.ч. от ОДБХ	Общ брой служители	В т.ч. от ОДБХ	Общ брой служители	В т.ч. от ОДБХ	Общ брой служители	В т.ч. от ОДБХ
1.	Хигиенни правила на Европейския съюз и одитиране на НАССР системи	BTSF	5	3	5	3	3	2		
2.	НАССР принципи и техники на одит	BTSF	7	4						
3.	Одитиране на НАССР системи в сектор фуражи	БАБХ	2	2	30	28				
4.	Одитна система и извършване на одит, курс А – Изграждане и прилагане на одитна система						1			
5.	Одитна система и извършване на одит, курс Б – Провеждане на одит						1			
6.	Странични животински продукти	BTSF							1	
7.	Превенция, контрол и ерадикация на трансмисивните спонгиформни енцефалопатии	BTSF							4	3
8.	Въпроси свързани с безопасността на фуражите	BTSF							1	
9.	Законодателство в областта на фуражите	BTSF							2	2
10.	Хигиенни правила и	BTSF							5	5

	одитиране на НАССР									
11.	Контрол на замърсители във фуражи и храни	BTSF							1	
12.	Хигиенни правила на ЕС и одитиране на НАССР в сектор "Фуражи"	БАБХ							32	30
	ОБЩ БРОЙ		14	9	35	31	5	2	46	40

При извършването на одити на НАССР системи на оператори от сектор „Фуражи“ е използвана „Процедура за извършване на одит на обекти за производство, преработка, съхранение и търговия с фуражи в съответствие с чл. 10 от Регламент (ЕО) № 882/2004“, СОП - ЗХОЖКФ - 6, Версия 02. Същата е актуализирана със Заповед № РД 11-1187/07.07.2015 г. на изпълнителния директор на БАБХ. Процедурата е изготвена от отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ в изпълнение на чл. 8, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 882/2004 и с цел унифициране на извършването на одити на оператори във фуражния сектор от служителите в ОДБХ. Процедурата, заедно с прилежащите документи към нея са предоставени по електронната поща до всички 28 ОДБХ.

Неразделна част от процедурата са следните унифицирани документи:

1. Въпросник за одит на НАССР система на оператор във фуражния сектор (примерен);
2. Доклад от извършен одит;
3. План за предприети действия от операторите във фуражния сектор;
4. Декларация по чл. 7 от Регламент (ЕО) № 882/2004;
5. Декларация за липса на конфликт на интереси на членове на одитен екип и технически експерти.

Определени са:

- целта на одита - оценка на системата за управление на безопасността на фуражите (съответствие с принципите на НАССР), за да установи дали дейностите и свързаните с тях резултати отговарят на планираните, дали се прилагат ефективно и дали са подходящи за постигане на целите;
- обхвата на одита;
- критериите на одита.

За всеки един одит има издадена заповед на директора на областната дирекция по безопасност на храните, с която е определена датата за одита и одитния екип. Планираните одити са извършени при спазване изискванията на чл. 3, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 882/2004 - стопанските субекти в областта на фуражите са предварително уведомени (дата на извършване, цел и обхват на одитиране, разпространение на доклада и срок за изпълнение на препоръки).

Одитите са извършени на съгласуваната с оператора дата. Проведена е откриваща среща, на която са потвърдени целите, обхвата и критериите на одити. По време на одита е извършен преглед на процедурите и документите на НАССР системата, с цел да се установи дали дейностите и свързаните с тях резултати отговарят на планираните, дали се прилагат ефективно и дали са подходящи за постигане на целите. Проведени са заключителни срещи при приключването на одита, на които са съобщени направените констатации и заключения.

Всеки един одит е приключен с изготвен Доклад от одита, който е предоставен на оператора. Спазени са основните изисквания за провеждане на одити на оператори във фуражния сектор.

Изготвените доклади от извършените одити са в унифицирана форма, която се използва от всички областни дирекции по безопасност на храните.

От извършените 204 одита през 2016 г. на оператори във фуражния сектор може да се направи заключение, че същите са разработили, въвели и прилагат процедури, основани на принципите на НАССР, с което са изпълнени изискванията на чл. 6 и чл. 7 от Регламент (ЕО) №

183/2005. При някои оператори е установено, че същите не са актуални към момента, за което са дадени съответните препоръки.

За всички установени несъответствия са дадени препоръки, по които операторите са предприели корективни действия. Същите са проверени за изпълнението им и са закрити.

При изготвянето на Рамковите планове за контрол на оператори във фуражния сектор за 2017 г., в критерии за оценка на риска се взема предвид и оценката на резултатите от извършените през 2016 г. одити.

III.4.3. Действия за гарантиране изпълнението на ефективното функциониране на официалния контрол в сектор Фуражи съгласно член 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004:

Съгласно одобрената със Заповед № РД 11-1925/29.12.2015 г. „Програма за извършване на проверки на ефективността на официалния контрол на фуражите, извършван от ОДБХ“, експерти от отдел „Контрол на фуражите“ към дирекция ЗХОЖКФ, ЦУ на БАБХ в периода януари - март 2016 г. се извършиха планираните 3 (три) проверки за оценка на ефективността на извършвания контрол от Областна дирекция по безопасност на храните Перник, Благоевград и Кюстендил, съгласно чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004.

С изменението и допълнението на Устройствения правилник на Българската агенция по безопасност на храните (обн. ДВ бр. 26/2016 г.) на основание чл. 18, ал. 2, т. 10 от него, и на основание Заповед № РД - 523/06.04.2016 г. на изпълнителния директор на БАБХ бяха отменени:

1. Заповед № 11-1925/29.12.2015 г. и утвърдената с нея “Програма за извършване на проверки на ефективността на официалния контрол на фуражите, извършван от областните дирекции по безопасност на храните през 2016 г.” и

2. Заповед № 11-62/15.01.2016 г. и утвърдената с нея “Програма за извършване на проверки на ефективността на официалния контрол за здравеопазване и хуманно отношение към животните, извършван от областните дирекции по безопасност на храните през 2016 г.” съгласно, които дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните и контрол на фуражите“ извършваше проверки на ефективността на официалния контрол за здравеопазване и хуманно отношение към животните и на фуражите, извършван от областните дирекции по безопасност на храните през 2016 г. в съответствие с разпоредбите на чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004.

III.4.1.5. Ветеринарномедицински продукти (ВМП)

III.4. Действия за гарантиране на ефективността

Основните критерии, с които се определя ефективността на контрола на ВМП са:

- Броя, вида и тежестта на нарушенията, констатирани при проверките;
- Броя, вида и тежестта на нарушенията, констатирани при последващите проверки;
- Изпълнение на издадени предписания;
- Брой получени сигнали и жалби във връзка с производство, търговия, съхранение и употреба на ВМП;
- Резултати от лабораторните изпитвания на проби от ВМП или суровини, сравнени с резултати от предходни проверки/изпитвания.

При всяка проверка на обекти за търговия с ВМП, ветеринарномедицинско заведение или животновъден обект, при която са установени несъответствия с изискванията на ЗВД и подзаконовите нормативни акти, инспекторите и експертите от БАБХ издават предписания за отстраняване на констатираните несъответствия. При повторно констатиране на несъответствието и при всяко установяване на значително несъответствие, инспектиращият орган съставя акт за установяване на административно нарушение.

III.4.1. Действия за гарантиране на съответствието от операторите с храни и фуражи и другите съответни производители и оператори

През 2016 г. е организирана и проведена една работна среща с представители на Сдружението на производителите и търговците с ВМП за дискутиране на проблемите свързани с търговията и употребата на ВМП и разглеждане на възможности за изменение на нормативната база. Като критични моменти бяха определени:

- Спазване на изискванията на Закона за ветеринарномедицинската дейност и подзаконовите нормативни актове, регламентиращи търговията и употребата на ВМП;
- Спазване на системите за качество, вътрешните правила и инструкциите, въведени във всеки обект;
- Коректно водене на документацията относно изискванията за търговия, отпускане, проследимост и прилагане на ВМП в различните обекти.
- Да се предприемат действия за обезпечаване на последващ контрол по изпълнение на предписаните коригиращи действия, като при неизпълнение на предписанията да се налагат предвидените в ЗВД санкции;
- Годишните инспекционни планове за официален контрол на ВМП, които се изготвят от всяка ОДБХ на базата на инспекционната програма, да се базират на критериите за оценка на риска, посочени в програмата за всеки обект, включен в плана.
- Тримесечните доклади за изпълнение на инспекционната програма да не бъдат само статистическа справка за извършените инспекции, а да съдържат анализ на констатациите и предприетите мерки, както и тенденциите в съответната ОДБХ с оглед оценка на ефективността от извършения контрол.

III.4.1.6. Биологично земеделие

4.1. Действия за гарантиране на съответствието от страна на стопанските субекти в областта на храните и фуражите и на други съответни производители и стопански субекти

Контролиращите лица са длъжни да предприемат действия за гарантиране на съответствието от страна на стопанските субекти в областта на биологичното производство като изпълняват разпоредбите на чл. 23 от Закон за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС), а именно: спазват Регламент (ЕО) № 834/2007, Регламент (ЕС) № 1151/2012 и процедурите, определени в чл. 19, ал. 3, т. 1 и 3 и в чл. 20, ал. 4, т. 1 и 3; оказват съдействие и да предоставят исканата информация на надзорния орган по чл. 18, ал. 2 в определените от него срокове; осигуряват на надзорния орган по чл. 18, ал. 2 достъп до своите офиси и други помещения за проверки; представят ежегодно до 31 януари на министъра на земеделието и храните подробен годишен отчет за предходната година и списък на лицата, върху които са упражнили контрол; уведомяват министъра на земеделието и храните за всяка промяна в обстоятелствата по чл. 19 и 20 в 7-дневен срок от настъпването ѝ; не разгласяват информацията, която са получили при упражняване на контрола; данните от проверките могат да се предоставят само на контролираното лице и на компетентните държавни органи; уведомяват министъра на земеделието и храните или оправомощеното от него лице по чл. 18, ал. 2 за сключването, измененията и прекратяването на всеки договор за контрол и сертификация; спазват предписанията на надзорния орган по чл. 18, ал. 2; подават заявление за ново разрешение не по-късно от два месеца преди изтичането на действащото разрешение; извършват незабавно проверки, предприемат необходимите действия и предоставят информация на надзорния орган по чл. 18, ал. 2 в определените от него срокове за нарушения от оператори, с които имат сключен договор за контрол и сертификация; уведомяват писмено операторите, с които имат сключен договор за контрол и сертификация, за изтичане на срока на разрешението по чл. 18, ал. 1 в срок до 30 дни преди датата на неговото изтичане; копия на уведомителните писма се изпращат и в Министерството на земеделието и храните.

Когато в Министерството на земеделието и храните не бъдат получени копия от уведомителните писма от контролиращите лица за изтичане на срока на разрешението по чл. 18, ал. 1 от ЗОПЗПЕС в срок до 30 дни преди датата на неговото изтичане, компетентното звено предприема необходимите мерки и действия за информиране на операторите, с които контролиращото лице има сключен договор за контрол и сертификация, за изтичането на срока

на действащото разрешение в срок, не по-кратък от 15 дни преди датата на неговото изтичане.

При отнемане, ограничаване или прекратяване на разрешението по чл. 18, ал. 1 и чл. 21а, ал. 2 от ЗООПЗПЕС компетентното звено предприема незабавно необходимите мерки и действия за информиране на операторите, с които контролиращото лице има сключен договор за контрол и сертификация.

III.4.2. Действия за гарантиране на ефективно функциониране на службите за официален контрол

III.4.2.1. Внос на животни и храни

III.4.2. Действия за гарантиране изпълнението на ефективното функциониране на официалния контрол съгласно член 4, параграф 2 и член 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004:

- Актуализирани са някои от стандартните оперативни процедури разработени за нуждите на дирекция „Граничен контрол“
- Актуализирани са всички образци на документи съгласно заповед № РД 11-2030/21.10.2016 г. на изпълнителния директор на БАБХ.
- Участие в обучения и работни групи към ЕК.

С цел повишаване на капацитета и опита на служителите на граничните инспекционни пунктове се организират обучения. Съгласно чл.6 на Регламент (ЕО) № 882/2004 компетентните органи гарантират, че всички инспектори, които извършват официален контрол са получили подходящо обучение, което им дава възможност да изпълняват задълженията си компетентно. Информирани са за новостите в своята сфера на компетентност и при необходимост получават допълнително обучение.

Служителите от дирекция „Граничен контрол“ регулярно вземат участие в обучения организирани от ЕК по програма „По-добро обучение за по-безопасна храна“ BTSF, както и в работни групи към ЕК и такива в рамките на БАБХ. През изминалата година са

Съгласно Закона за държавния служител два пъти в годината се провеждат срещи между инспекторите и преките им ръководители, за атестация на тяхната дейност, като и се анализират степента на изпълнение на заложените в контролния план цели, както и компетентността на инспектора по изпълнение на разписаните задължения.

III.4.2.4. Контрол на пазара и употребата на продукти за растителна защита

Действия за гарантиране на ефективно функциониране на службите за официален контрол

Отдел „Контрол на ПРЗ и торове“ към Дирекция „Продукти за растителна защита, торове и контрол“ извършва вътрешни проверки/верификация на ефективността на официалния контрол по смисъла на чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 882/2004. Проверките се извършват върху дейността на отделите „Растителна защита“ към ОДБХ, съгласно утвърден план от директора на дирекцията, най-малко веднъж на три години.

Вътрешните проверки/верификация се провеждат с цел оценка на степента на съответствие на документацията, която се води и доколко и как се изпълняват поставените цели и задачи, заложи в Националните планове за контрол на пазара и контрол върху употребата на ПРЗ, във връзка с прилагане на разпоредбите на Закона за защита на растенията и подзаконовата нормативна уредба. Проверката обхваща контролната дейност на инспекторите от ОДБХ, която осъществяват върху предлагането на пазара и употребата на ПРЗ и торове на територията на съответната ОДБХ и се извършва съгласно разработена стандартна оперативна процедура за верификация на официалния контрол, утвърдена от изпълнителния директор на БАБХ. Процедурата за проверка съдържа критериите, по които се прави оценката за съответствие. При констатирани несъответствия се попълва фиш за забележка или фиш за несъответствие, като се посочват корективни мерки и срок за изпълнението им, както и отговорно лице. След приключване на проверката се прави заключение, което се изготвя от проверяващия и се

представя на началник отдела и лицата, които са одитирани. Процедурата приключва с изготвяне на доклад от проведената проверка. В случаите на установени несъответствия, може да бъде проведена повторна проверка, след изтичане на срока на предписаните корективни мерки, като се оценява резултата от предприетите действия. Резултатът може да бъде оценен на базата на представен доклад от началник отдела „Растителна защита” на съответната ОДБХ, в който са описани предприетите действия, като в този случай не се извършва повторна проверка.

Извършени са 12 бр. планови проверки на дейността на ОДБХ през 2016 г., организирани от отдел "ВАКДОДБ" в ГД "ВОК" при ЦУ на БАБХ в направление РЗ, в които участваха 10 инспектора от ОДБХ, представители на растителна защита в комисиите.

През 2016 г. е проведено **едно обучение** на инспекторите, осъществяващи контрол върху ПРЗ и торове от ОДБХ за актуализиране на знанията на инспекторите, осъществяващи контрол върху ПРЗ и торовете, относно новостите в европейското и национално законодателство, с цел компетентно провеждане на контролните дейности и служебните задължения, в съответствие с изискванията на чл. 51 от Регламент (ЕО) № 882/2004 на ЕП и на Съвета

III.4.2.5. Качество и безопасност на храни и материали в контакт с храните

III.4.2. Действия за гарантиране на ефективно функциониране на службите за официален контрол

С цел подобряване качеството и ефективността на официалния контрол, осъществяван от инспекторите от отделите «Контрол на храните» при ОДБХ, както и усъвършенстване на дейностите по методическото ръководство и координиране на дейностите по контрола от страна на експертите при дирекция «Контрол на храните», през 2016 г. бяха проведени дискусии, работни срещи, семинари и обучения, както следва:

III.4.2.1. Проведено обучение на всички началник отдели „Контрол на храните“ и „Здравеопазване и хуманно отношение към животните и контрол на фуражите“ за прилагане на СОП за вземане, приемане, изпитване и получаване на резултати от проби сурово мляко;

III.4.2.2. Проведено обучение на инспектори от отдел „Контрол на храните“ при 13 ОДБХ по въпроса за отразяване на информация в паспортите на еднокопитните животни, предназначени за клане, както и проверка на еднокопитните животни и техники при използването на четци;

III.4.2.3. Проведено обучение със служители от отдел „Контрол на храните“ при 26 ОДБХ/две от ОДБХ не са изпратили представители, поради финансови причини/, представители от МЗХГ и дирекция „Контрол на храните“ при ЦУ на БАБХ, във връзка с предстоящата мисия за оценка на контролните системи по отношение на ЗГУ, ЗНП и ХТСХ за селскостопански продукти и храни на тема „Схемите за качеството на земеделски продукти и храни и официалния контрол върху употребата им на пазара“;

III.4.2.4. Проведени са две национални съвещания с началник отделите „Контрол на храните“ при ОДБХ, като първото се проведе през месец април и включваше анализ на резултатите от извършения официален контрол през 2015 г. и първото тримесечие на 2016 г.; запознаване с промените в структурата и дейността на дирекция „Контрол на храните“, произтичащи от измененията в Устройствения правилник на БАБХ и др. Второто съвещание се проведе през месец ноември и в дневния ред бяха включени въпроси относно мерките прилагани от КХ във връзка със заболяването заразен нодуларен дерматит и обсъждане на решенията на ЕК по ЗНД, прилагане на програмите по лабораторен мониторинг (в съвещанието взеха участие и ръководителите на лаборатории в системата на БАБХ), анализ, актуализация и оптимизация на справките и обсъждане на процедурите по прилагане на различните видове стандарти за храни и други текущи въпроси свързани с контрола;

III.4.2.5. Участие на експерти от дирекцията в Конференция на тема „Година на географските означения в България – Да защитим българския вкус“;

III.4.2.6. Участие на експерт от дирекцията в заседание на работна група в Брюксел относно законодателството на ЕС в областта на интернет продажбите на храни;

III.4.2.7. Участие на експерт от дирекцията в семинар на тема „Перспективи за развитие на биологичното земеделие в страните от Югоизточна Европа“;

III.4.2.8. Участие на експерт от дирекцията в заседание на работна група в Брюксел на тема „Загуби на храни и хранителни отпадъци“. ЕС и държавите членки са поели ангажимент за постигане подкрепа на целите за устойчивото развитие. В първата среща на членовете на Платформата за загуба на храни и хранителни отпадъци, на която участва експерт от дирекция Контрол на храните бе представен проекта за работа на новосформираната платформа. Тя ще има за цел да подпомага всички участници в определянето на мерки, необходими да защитят загубата на храни, да насърчи междусекторното взаимодействие и да е място за споделянето на най-добрите практики за превенция и борба с изхвърлянето на храни. Освен това чрез активна работа ще подпомогне и за ускоряване на напредъка на SDG. Платформата ще има регулярни работни срещи и през 2017-та;

III.4.2.9. Среща инициирана от Асоциацията на пчеларите и медопроизводителите за фалшификации, наличие на изкуствени подсладители и остатъци от ВМП в български мед;

III.4.2.10. Участие на експерти от дирекцията в работна група по промяна на Утвърдените стандарти „Стара планина“ във връзка с прилагането на изискванията за етикетането на храните, влезли в сила от 13.12.2014 г. – обявяване на енергийната стойност за храни съгласно Регламент (ЕС) № 1169/2011;

III.4.2.11. Работни срещи с представители на Агенция за обществени поръчки, Държавен фонд Земеделие по актуални въпроси свързани с осъществяване на официалния контрол върху храните;

III.4.2.12. Участие в провеждането на IFS Конференция за безопасност на храните, проведена в Интер Експо Център, гр. София;

III.4.2.13. Активно медийно участие на експерти и ръководни кадри от дирекцията в редица предавания, интервюта и изготвяне на писмени отговори на запитвания от различни медии по актуални въпроси и проблеми с храните;

III.4.2.14. Национален двудневен практически семинар-дискусия на тема „Хранителни добавки и добавки в храни, етикетане, енергийна стойност на храните. Опаковки за хранителни продукти. Официален контрол-най-нови изисквания“;

III.4.2.15. Национална младежка научно практическа конференция с международно участие на тема „Хранителни добавки и добавки в храни, етикетане, енергийна стойност на храните. Нови продукти в хранителната индустрия“;

III.4.2.16. Национална конференция „Промоция на реформулирането на храните с цел намаляване съдържанието на сол, мазнини, наситени мастни киселини, транс мастни киселини, добавена захар и повишаване наличността им на пазара“;

III.4.2.17. Заседанията на Комисията по определяне принадлежността на продуктите към ИАЛ;

III.4.2.18. Заседанията на междудомствена комисия за оценка съответствието на храни за кърмачета и преходни храни с Наредбата за изискванията към състава, характеристиките и наименованията на храните за кърмачета и преходни храни;

III.4.2.19. Семинар, организиран от „Лидл“, относно сертифицирането на доставчиците на плодове и зеленчуци по GLOBAL G.A.P;

III.4.2.20. Работна среща, организирана от БАБХ с представители на Столична община, НЦОЗА, МЗ, СРЗИ във връзка с изискванията на законодателството при осигуряване на диетични храни за деца със специфични потребности;

III.4.2.21. Работна среща с ОДБХ София град по поставени въпроси по прилагане на Наредба № 9;

III.4.2.22. Работна среща на експерти от дирекция „КХ“ към ЦУ на БАБХ с представители на КЗП относно подобряване координацията в съвместната работа по обработката на сигнали и жалби от потребителите;

III.4.2.23. Участие в две заседания на работната група по Заповед № РД 11-2377/30.11.2016 г. за преразглеждане и определяне на ново разположение на информацията на закритата дирекция „Лабораторни дейности и стандарти“ (ЛДС) и промяна на стандартна оперативна процедура (СОП) „Процедура за избор на външни лаборатории, съгласно чл. 12 от Регламент

(ЕО) № 882/2004“, утвърдена със Заповед № РД 11-2007/13.12.2014 г. Работната група завърши своята дейност, като изпълни заложените задачи, за което е изготвен доклад до изпълнителния директор на БАБХ и нова СОП - Процедура за избор на външни лаборатории утвърдена със заповед РД11-2517/19.12.2016 г.

III.4.2.24. Извършени са промените по структурата на сайта на БАБХ.

III.4.2.25. Разработени и утвърдени със заповед РД11-2630/28.12.2016 г. справки в EXSEL за „Официален лабораторен контрол на храни“:

1. „Официален лабораторен контрол на храни - микробиология“, /обр. КХ 2016-07/;

2. „Официален лабораторен контрол на храни - физикохимия“ /обр. КХ 2016-08/.

III.4.2.26. Изготвен списък на Акредитирани лаборатории, които извършват изпитвания на проби за наличие на Трихинела за целите на официалния контрол, съгласно чл. 2 параграф 1 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1375 на Комисията от 10 август 2015 година относно установяване на специфични правила за официалния контрол на трихинели (*Trichinella*) в месо;

III.4.2.27. Изготвени "Указание за вземане на проби от повърхности и оборудване в обекти за производство и търговия с храни за откриване на *Listeria Monocytogenes*";

III.4.2.28. Участие на експерти от дирекцията в работните срещи по изпълнение на възложение за разработване на надграждане на системата ВетИС – модул „Мляко“ в изпълнение на Стратегията на Р България за гарантиране на качеството на суровото мляко, както и привеждане на оборудването на лабораториите, извършващи изпитвания на сурово мляко по инструментални методи (ИЛ Хасково и Отдел „Безопасност и качество на храни“ при ОДБХ - София-град) в съответствие с нуждите на новата електронна система.

III.4.2.29. Активно съдействие при документалната и физическа подготовка на ИЛ при ОДБХ – Шумен за включване, като трета лаборатория за изпитвания на сурово мляко по инструментални методи и в модул „Мляко“ в изпълнение на Стратегията на Р България за гарантиране на качеството на суровото мляко;

III.4.2.30. Участие на ръководни кадри и експерти от дирекцията в международна конференция на високо ниво, във връзка с мерките по ограничаване и ликвидиране на заболяването ЗНД, които след това бяха включени в Решение на ЕК;

III.4.2.31. Участие на ръководни кадри и експерти от дирекцията в Международна конференция по зоология и зоонози, по време на която беше представен опита на БАБХ във връзка със случая на заразяване с антракс на човек и разпространение на антракс в месо и месни продукти на територията на ОДБХ – Варна и Добрич през 2015 година;

III.4.2.32. Продължават участията на експерти от дирекцията в обучения организирани от BTSF “По-добро обучение за по-безопасни храни “на различни актуални теми свързани с официалния контрол върху храните.

След завръщане от тези обучения, обучените експерти/инспектори извършиха последващо обучение на каскаден принцип на другите експерти от дирекцията /отдела/.

III.4.2.6. Бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

През 2016 г. са направени предложения за промени в националното законодателство в областта на безопасността на храните.

Направени са промени с цел актуализация на съдържанието на прилаганите процедури при извършване на инспекции, одит и вземане на проби за целите на официалния контрол, вследствие на настъпили промени в националното законодателство, след направени анализи на резултатите от извършения официален контрол, както и от направени препоръки при извършените специфични одити от страна на DG SANTE.

Проведено е практическо обучение в периода 02-04.11.2016 г. на 28-те регионални здравни инспекции и националните центрове по въпросите на безопасност на продуктите попадащи в обхвата на Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), работа в реално време с уеб-базираните приложения на RASFF, чрез изготвяне на нотификации в съответствие със стандартните оперативни процедури на RASFF и обмен на информация.

Проведени са обучения на регионално ниво на инспекторите, извършващи официален контрол на обекти за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни

води, както и на предлаганите в търговската мрежа бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, съгласно изискванията на действащото законодателство.

Не са инициирани предложения за изменения в ЕМНКП.

III.4.2.7. Фуражи и хранене на животните

III.4.2. Действия за гарантиране изпълнението на ефективното функциониране на официалния контрол съгласно член 4, параграф 2 и член 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004:

- Актуализирани са всички образци на документи съгласно заповед № РД 11-2030/21.10.2016 г. на изпълнителния директор на БАБХ. Същите са публикувани на интернет страницата на БАБХ;
- Актуализиран е Оперативният план за действие при извънредни ситуации, които произтичат от фуражи;
- Актуализирани са критериите за оценка на риска за целите на официалния контрол;
- Изготвен Рамков план за контрол на фуражи по контролна система „Фуражи и хранене на животните“ 2016 г.;
- Изготвен Рамков план за контрол на фуражи по контролна система „Трансмисивни спонгиформни енцефалопatii и странични животински продукти“ 2016 г.;
- Изготвен Рамков план за контрол на фуражи по контролна система „Ветеринарномедицински продукти (ВМП) и остатъци от ВМП“ 2016 г.;
- Изготвени Указания за работа по изпълнение на Рамков план за контрол на фуражи по трите контролни системи за 2016 г.;
- Извършена е ревизия на Рамковите планове по контрол на фуражи за 2016 г. в средата на годината;
- Актуализирани са следните стандартни оперативни процедури:
 - Процедура за вземане на проби от фуражи във вътрешността на страната за целите на официалния контрол на фуражите - СОП-ЗХОЖКФ-2, Версия 02. Утвърдена е със Заповед № РД 11-352/09.03.2016 г. на изпълнителния директор на БАБХ. Прилага се от 14.03.2016 г. Претърпяла е 1 ревизия;
 - Процедура за осъществяване на комуникация в сектор „Фуражи“ при Българска агенция по безопасност на храните - СОП - ЗХОЖКФ - 13, версия 02. Утвърдена със Заповед № РД 11-5/06.01.2016 г. Прилага се от 11.01.2016 г. Претърпяла е 2 ревизии.;
 - Процедура за извършване на инспекция/проверка на животновъдни обекти (ферми) - СОП ЗХОЖКФ - 9, Версия 05. Утвърдена със Заповед № РД 11-1452/05.08.2016 г. Прилага се от 10.08.2016 г. Претърпяла е 5 ревизии.;
 - Експерт от отдел „Контрол на фуражите“ участва в две работни групи за изготвянето на единни за БАБХ стандартно оперативни процедури, съответно „Процедура за определяне на външни лаборатории съгласно чл. 12 от Регламент (ЕО) № 882/2004 – СОП 05 – КХ – 19, версия: 01“. Утвърдена със Заповед № РД 11-2517/19.12.2016 г. Процедурата влиза в сила от 01.01.2017 г. и „Процедура за извършване на проверка на ефективността на официалния контрол осъществяван от БАБХ – СОП, версия 01“. Утвърдена със Заповед № РД 11-1609/02.09.2016 г. Процедурата влиза в сила от 01.01.2017 г.
- Проведени обучения на инспекторите, отговорни за официалния контрол на фуражи.

Планирането и изпълнението на целите за обучение на инспекторите, отговорни за официалния контрол на фуражите, е в три направления:

- обучения организирани от ЦУ на БАБХ по теми, които се включват в Годишен план за задължително и специализирано обучение на служителите на Българската агенция по безопасност на храните;
- обучения организирани от Института по публична администрация;
- обучения организирани от Европейската комисия, по програмата “По-добро обучение за по-безопасни храни“. Обученията обхващат теми свързани със законодателството по фуражите.

На основание на чл. 6, буква а) от Регламент (ЕО) № 882/2004 е проведено специализирано обучение на служителите отговорни за официалния контрол на фуражите на тема “Хигиенни правила на ЕС и одитиране на НАССР в сектор “Фуражи”. Обучението се проведе в гр. Стара Загора, в периода 01.11-04.11.2016 г. на 2016 г. Лектори в обучението бяха служители от отдел “Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ и служители от ОДБХ, които са участвали в обучение на тема “Хигиенни правила на ЕС и одитиране на НАССР в сектор “Фуражи”, организирано по програма за обучение “По-добро обучение за по-безопасни храни” на ЕК, тъй като една от основните цели на програмата е “да се създадат” обучители, които чрез обучение “каскаден тип” да разпространят получените знания в собствените си държави, с цел хармонизиране в прилагането на правото на Европейския съюз в държавите членки.

С цел изпълнение на изискванията на чл. 6, буква а) от Регламент (ЕО) № 882/2004 от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г. има 53 (петдесет и три) участия в обучения на служители на БАБХ, отговорни за официалния контрол на фуражите, които са преминали обучения по 10 (десет) различни теми.

За участието на служителите от отдел “Контрол на фуражите“, в обучения, организирани от Европейската комисия по програмата “По-добро обучение за по-безопасни храни“ се прави подбор от отдел „Контрол на фуражите“, като се предлагат служители, които притежават необходимата езикова подготовка по английски, немски или френски език, каквито са изискванията на организаторите, в зависимост на какъв език ще се провежда обучението. В отдел “Контрол на фуражите“ се поддържа актуална информация за владенето на чужд език – английски и френски за служителите в сектор “Фуражи” при БАБХ.

За участието на инспектори, отговорни за официалния контрол на фуражите в ОДБХ, в обучения организирани от Европейската комисия по програмата “По-добро обучение за по-безопасни храни“, се прави подбор от Главна дирекция “Верификация на официалния контрол”, съвместно с отдел “Контрол на фуражите“.

След всяко обучение по програмата “По-добро обучение за по-безопасни храни”, служителите участвали в същото изготвят подробен доклад. Докладите, след одобрението им се предоставят чрез електронна поща до всички служители на БАБХ, отговорни за официалния контрол на фуражите, същите се запознават с тях и ги ползват като практически ръководства по съответните теми. По този начин в сектор “Фуражи” се осъществяват обучения “каскаден тип”.

Други възможности, които се прилагат в сектор “Фуражи” към БАБХ, за повишаване квалификацията на служителите в сектора, е участието в обучения организирани от Института по публична администрация, в семинари и конференции.

През месец септември 2016 г. стартира програмата за обучение на държавните служители определени за членове на Екипа на Република България за Българското председателство на Съвета на ЕС през 2018 година. Подготовката на Екипа на Република България за Българското председателство на Съвета на ЕС през 2018 г. ще бъде проведена чрез серия от обучения, организирани от Института по публична администрация и Дипломатическия институт, които ще се проведат в периода септември 2016 г. – 2017 г. През 2016 г. се проведе първото обучение от програмата, на тема “Практически аспекти на Председателството на Съвета на ЕС”.

Във връзка с подготовката на Екипа на Република България за Българското председателство на Съвета на ЕС през 2018 г., експерт от отдел „Контрол на фуражите“ при ЦУ на БАБХ участва в практическо обучение – семинар на тема „Ролята на Председателството на ЕС в областта на земеделието и храните“, организирано от Посолство на Кралство Нидерландия в Република България.

В информацията от Приложение IV към настоящия доклад е предоставен пълен списък на темите на обучения, в които са участвали служителите на БАБХ, отговорни за официалния контрол на фуражите в периода 01.01. – 31.12.2016 г.

**Обучения преминати от служители на БАБХ, сектор “Фуражи”
на международно и национално ниво в периода 01.04.2011 г. – 31.12.2016 г.**

Обучения	Теми/бр.	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Общо участници
БАБХ	19	53	42	71	128	61	32	387

Европейска комисия	24 ¹	4	5	25	18	59 ²	14	125
Институт по публична администрация	6						7	7
Други институции	1						1	1
Общ брой участници по години		57	47	96	146	120	54	520

- Участие в работни групи по изменение на законодателството и разработване на документи по прилагане на законодателството – Българска агенция по безопасност на храните, чрез отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ е участвала в:
 - Българската агенция по безопасност на храните чрез отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ инициира създаването на електронна работна група за изготвяне на Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за фуражите. Към 31.12.2016 г. изготвеният Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за фуражите е преминал външноведомствено съгласуване в съответствие с чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет. С изменението и допълнението на Закона за нормативните актове проектът на ЗИД на Закона за фуражите трябва да се приведе в съответствие с новите разпоредби;
 - Българската агенция по безопасност на храните чрез отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ иницира и изготви Проекти за отмяна на три Наредби, по Закона за фуражите. Необходимостта от отмяна на тези Наредби произтича от това, че се прилагат съответни Регламенти на Европейския съюз. В ДВ., бр. 85 от 28 октомври 2016 г. са публикувани следните Наредби:
 - Наредба за отменяне на Наредба № 4 от 2001 за обращение на фуражните суровини;
 - Наредба за отменяне на Наредба № 44 от 2001 г. за търговия с комбинирани фуражи;
 - Наредба за отменяне на Наредба № 44 от 2002 г. за вземане на проби и методи за анализ при контрол на фуражите.
- Изготвени са информационни материали в помощ на операторите от фуражния сектор. Същите са публикувани на интернет страницата на БАБХ;
- Поддържане в актуално състояние законодателството в областта на “Фуражи и хранене на животните” на интернет страницата на БАБХ;
- Проверка на ефективността на официалния контрол на фуражи в съответствие с член 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004

Съгласно одобрената със Заповед № РД 11-1925/29.12.2015 г. „Програма за извършване на проверки на ефективността на официалния контрол на фуражите, извършван от ОДБХ“, експерти от отдел „Контрол на фуражите“ към дирекция ЗХОЖКФ, ЦУ на БАБХ в периода януари – март 2016 г. се извършиха планираните 3 (три) проверки за оценка на ефективността на извършвания контрол от Областна дирекция по безопасност на храните Перник, Благоевград и Кюстендил, съгласно чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004.

Програмата е изпратена до всички ОДБХ и е публикувана на интернет страницата на БАБХ: <http://www.babh.government.bg/bg/Page/181/index/181/Проверка%20н>◆

Целта на проверките е да се:

- извърши оценка на извършвания официален контрол на фуражи по контролна система „Фуражи и хранене на животните“, контролна система „Трансмисивни спонгиформни

¹ Тези обучения са присъствени или организирани по електронен път – нова форма на обучение по програмата „По-добро обучение за по-безопасни храни“

² Три от темите, по които е преминало обучение са електронни обучения

енцефалопатии и странични животински продукти“ и контролна система „Ветеринарномедицински продукти (ВМП) и остатъци от ВМП”;

- докаже, че официалният контрол в сектор „Фуражи” по отношение на изискванията на пряко приложимото право на Европейския съюз, Закона за фуражите и подзаконовите нормативни актове по прилагането им се прилагат ефективно и са подходящи за постигане на целите на съответното законодателство, включително в съответствие с Единния многогодишен национален контролен план за храни, фуражи, здравеопазване на животните, хуманно отношение към тях и защита на растенията 2015 - 2017 г. (ЕМНКП), както и с Рамковия план за контрол на фуражите и Указанията за работа по прилагането му и с изготвените процедури за работа;
- провери степента на изпълнение на незаkritите препоръки от предишни проверки на ефективността, съгласно чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004.

Проверките са извършени на основание заповеди, издадени от изпълнителния директор на БАБХ и при спазване на Стандартна оперативна процедура: “Процедура за извършване на проверка на ефективността на извършвания официален контрол на фуражи от областните дирекции по безопасност на храните в съответствие с чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004” – СОП – ЗХОЖКФ – 01, версия: 04.

На базата на интервюта, проверка на записи и извадки на документи, избрани на случаен принцип и проверки на оператори на място се извършва оценка на планирането и ефективността на извършвания официален контрол в областта на фуражите, както и дали контролът е в съответствие със изискванията на законодателството. На основание направените констатации при проверките, екипът от експерти от отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ към ЦУ на БАБХ прави препоръки към ОДБХ, с цел подобряване на организацията за планирането и извършването на официалния на контрол фуражите, който да е ефективен и да е в съответствие със заложените цели. При извършените 3 проверки за ефективността на извършвания официален контрол на фуражите са дадени общо 16 (шестнадесет) препоръки на ОДБХ с цел подобряване на ефективността на извършвания официален контрол на фуражите.

За резултатите от извършените проверки на ефективността на извършвания официален контрол на фуражите в ОДБХ Перник, ОДБХ Кюстендил и ОДБХ Благоевград са изготвени подробни доклади. Същите са одобрени от изпълнителния директор на БАБХ и са изпратени до съответната областна дирекция по безопасност на храните за предоставяне на информация за предприетите корективни действие по направените препоръки.

В отчетния период е извършена една извън планова проверка на ефективността на официалния контрол от ОДБХ София област. Проверката е съвместна с сектор „Хуманно отношение към животните“.

С изменението и допълнението на Устройствения правилник на Българската агенция по безопасност на храните (обн. ДВ бр. 26/2016 г.) на основание чл. 18 , ал. 2, т. 10 от него, и на основание Заповед № РД - 523/06.04.2016 г. на изпълнителния директор на БАБХ бяха отменени:

1. Заповед № 11-1925/29.12.2015 г. и утвърдената с нея “Програма за извършване на проверки на ефективността на официалния контрол на фуражите, извършван от областните дирекции по безопасност на храните през 2016 г.” и

2. Заповед № 11-62/15.01.2016 г. и утвърдената с нея “Програма за извършване на проверки на ефективността на официалния контрол за здравеопазване и хуманно отношение към животните, извършван от областните дирекции по безопасност на храните през 2016 г.” съгласно, които дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните и контрол на фуражите“ извършваше проверки на ефективността на официалния контрол за здравеопазване и хуманно отношение към животните, и на фуражите, извършван от областните дирекции по безопасност на храните през 2016 г. в съответствие с разпоредбите на чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004.

Постигнатите добри резултати в сектор “Фуражи” се потвърждават от направените оценки при извършените проверки на извършвания официален контрол на фуражитеот Главна дирекция „Верификация на официалния контрол“, ЦУ на БАБХ. Установени са несъществени несъответствия, за които са направени препоръки.

III.4.2.9. Биологично земеделие

Действия за гарантиране на ефективното функциониране на службите за официален контрол

Предприети мерки за подобряване

1. През отчетения период е изменен Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз в частта отнасяща се до контрола и надзора в биологичното производство.

Въведените промени засягат:

- въвеждане на допълнителни изисквания към заявителите за издаване на Разрешения, с цел гаранции за ефективен и безпристрастен контрол;

- въвеждане на задължения към контролиращите лица за: актуализиране на информацията за оператори в система на контрол; незабавно предприемане на проверки, необходими действия и предоставяне на информация в определените от компетентния орган срокове във връзка с нарушения от страна на оператори, с които имат сключен договор за контрол и сертификация; писмено уведомление на операторите, с които имат сключен договор за изтичане на срока на разрешението в срок до 30 дни преди датата на неговото изтичане;

- въвеждане на ограничение за кандидатстване и издаване на ново Разрешение за период от 3 години на контролиращи лица, за които е установено системно неспазване правилата при извършвания контрол;

- въвеждане на възможност за ограничаване обхвата на издадените Разрешения на контролиращите лица, при неефективно изпълнение на делегираните контролни задачи, в допълнение към съществуващата до сега санкция отнемане на разрешение;

- въвеждане на имуществена санкция за контролиращи лица, които не спазват посочените в закона изисквания.

Изменението е публикувано в ДВ бр. 19 от 11 март 2016 и е в сила от 01.04.2016. Контролиращите лица са уведомени относно изменените изисквания в ЗПООПЗПЕС на проведена на 09.03.2016 г. работна среща между с Компетентното звено.

1. В отчетния период е изготвена и одобрена заповед № РД 09-297 от 17.05.2016 г. за оправомощаване на длъжностни лица за съставяне на актове за установяване на административни нарушения по ЗПООПЗПЕС, съгласно разпоредбите на чл. 74, ал. 1 от същия закон.

2. От 28.06.2016 г. са в сила измененията и допълненията на Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. На 06.07.2016 г. се проведе работна среща между Компетентното звено и Контролиращите лица за представяне на измененията в Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г.

III.5. Отчет на цялостното изпълнение

III.5.2. Внос на животни и храни

Наблюдава се цялостен напредък при постигането на стратегическите и специфичните цели, които са заложили от Българска агенция по безопасност на храните в сектор граничен контрол.

III.5.3. Здраве на растенията – фитосанитарен контрол

Целите и задачите, които се изпълняват от Българската агенция по безопасност на храните са част от цялостната политика на Министерство на земеделието, храните и горите по отношение на контрола върху опазване територията на страната и другите държави-членки на ЕС от внасяне и разпространение на карантинни вредители по растенията и растителните продукти.

По отношение на политиката “Земеделие и селски райони”, изпълнявана от БАБХ, относно фитосанитарния контрол и растителната защита, здравеопазването на животните и безопасността по хранителната верига, целите са постигнати.

В тясно сътрудничество се работи с Областните дирекции ”Земеделие”, кметове на общини и населени места, дирекциите към Министерството на земеделието и храните, ДФ ”Земеделие” и областните му служби, МВР, Главна дирекция “Гранична полиция”, Агенция “Митници”, прокуратура, природозащитни организации и други държавни и неправителствени институции.

III.5.4. Контрол на пазара и употребата на продукти за растителна защита

Отчет на цялостното изпълнение

При анализ на резултатите от 2016 г. от проведения контрол върху предлагането на пазара и употребата на ПРЗ, могат да се направят следните основни изводи:

- Постигнат е напредък при изпълнение на стратегическите и специфичните цели в контролната дейност на БАБХ, като извършените проверки са ефективни и официалният контрол върху спазването на изискванията в законодателството имат освен оперативен и превантивен ефект;
- Съставените актове при извършените инспекции са основно за продажба на ПРЗ от лица без удостоверение за дейността, предлагане на неразрешени продукти;
- С рисков характер продължават да бъдат общинските пазари и зеленчуковите борси, където се създават условия за нерегламентираната търговия с ПРЗ, както и търговия и разпространение на неразрешени или фалшиви ПРЗ, което налага да се акцентира върху този контрол и през следващите години. За по-добър резултат, инспекциите се осъществяват съвместно с органите на реда (служителите на МВР);
- Важна част са резултатите от контрола върху нерегламентираната търговия с ПРЗ, както и търговията и разпространението на неразрешени продукти за растителна защита;
- Засилване на контрола за установяване на случаи на неизпълнение на задължението за водене на Дневници за проведените химични обработки от земеделските производители, съгласно Наредба № 104 за контрол върху предлагането на пазара и употребата на ПРЗ и вземане на контролни растителни проби;
- Установяване на несъответствия при приложение на ПРЗ: употреба на неразрешени ПРЗ или неразрешена употреба на разрешен ПРЗ; неспазени - карантинен срок, доза, концентрация и срок на годност на ПРЗ, фенология на вредителите или фенофаза при културите;
- Засилване на контрола върху съхранението на празните опаковки от използваните ПРЗ от земеделските производители;
- Усъвършенстване знанията на експертите от БАБХ и инспекторите от ОДБХ, в областта на контрола върху предлагането на пазара и употребата на ПРЗ, чрез участия в регионални, национални и международни обучения и семинари;
- Осигуряване на обучения на земеделските производители за работа с ПРЗ от професионална категория за употреба;
- Осигуряване от страна на БАБХ и ОДБХ на достъпна информация за всички заинтересовани лица, по отношение на разрешените за употреба продукти за растителна защита и правилното им прилагане, както и за опасността за здравето на фермерите, потребителите на растениевъдна продукция и за околната среда от използването на неразрешени или фалшиви ПРЗ.

За осъществяване на по-ефективен контрол върху нерегламентираната търговия с ПРЗ, както и търговията и разпространението на неразрешени ПРЗ, се осъществяват съвместни проверки с представители на МВР и други контролни органи на регламентирани и нерегламентирани обекти за търговия с ПРЗ, на ГКПП, както и редица съвместни инициативи с браншови организации.

В по-голяма степен се акцентира на контрола, който се осъществява върху употребата на ПРЗ от земеделските производители, в процеса на отглеждане на културите, за да се гарантира безопасността на храните от растителен произход, като се ограничава употребата на пестициди, носещи определен риск за здравето на хората, животните, биоразнообразието и околната среда. Задължението на земеделските производители да предлагат на европейския пазар продукция без замърсители и остатъци от пестициди и с висока конкурентност, ще бъде мотив за коректното прилагане на разрешените за употреба ПРЗ и спазване изискванията на Добрата

растителнозащитна практика (доза на приложение, карантинни срокове, използването им само за цели, за които са разрешени).

През 2016 година усилията на експертите от отдел “Контрол на ПРЗ и торове” бяха насочени изключително към работата по изпълнение на **Националния план за действие за устойчива употреба на пестициди**, който беше изготвен и приет от Министерски съвет на Република България на 21.11.2012 г., в изпълнение на чл. 4 от Директива 2009/128/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година за създаване на рамка за действие на Общността за постигане на устойчива употреба на пестициди, а именно:

- Въвеждане на системата за първоначално и допълнително обучение и сертифициране на лицата, които боравят с пестициди в рамките на професионалната си дейност - професионални потребители на пестициди, дистрибутори и консултанти;
- Боравене с пестициди, съхранение на пестициди и управление на техните празни опаковки и остатъчни количества;
- Въздушно пръскане;
- Интегрирано управление на вредителите;
- Намалване на нивата на остатъци от пестициди в храни от растителен произход (българско производство);
- Отчитане, събиране и обобщаване на информацията по изпълнение на мерките, както и координиране на действията между отговорните институции БАБХ, МЗХГ, МОСВ, МЗ и др.

Приоритетно през 2016 г. беше проведено обучение на инспектори от ОДБХ за работа с електронните регистри и стартирано регулярно попълване на тези регистри. Беше взето участие в работни групи за изменение на подзаконовата нормативна уредба, изготвяне на нови наредби и процедури.

III.5.5. Качество и безопасност на храни и материали в контакт с храните

Компетентните органи в направление „Контрол на храните” през 2016 г. със своите дейности изпълниха изцяло основните си приоритети, а именно:

- Опазване здравето на потребителите при консумация на храни;
- Засилване на доверието на консуматорите към предлаганите на пазара храни;
- Поддържане на системата за осъществяване на контрол за спазване изискванията на законодателството от страна на производителите и търговците на суровини и храни;
- Осигуряване на оптимална ефективност на системата за официален контрол, като по този начин се гарантира безопасността при производството, съхранението и предлагането на суровини и храни; поддържане на контролна система по цялата хранителна верига, която да защитава здравето и интересите на консуматорите;
- Поддържане на актуални национални регистри на обектите за производство и търговия с храни от животински и неживотински произход, материали и предмети в контакт с храните;
- Засилен контрол в курортите по време на туристическия сезон;
- Участие в работни групи за промяна на нормативни актове, касаещи храните.

Важна част от дейността на дирекцията е осъществяването на срещи с различните браншови организации по въпроси, касаещи безопасността на храните. През изминалия период неколkokратно са проведени срещи с Асоциация на месопреработвателите в България, Асоциация на преработвателите на пресни плодове и зеленчуци, Асоциация на производителите на растителни масла и маслопродукти в България, Асоциация на хотелиерите и ресторантьорите, Асоциации на хлебопроизводителите и мелничарите, Асоциация на млекопреработвателите в България, Национална асоциация на млекопреработвателите, Асоциация на търговците в тържища и пазари на производители, Съюз на производителите на безалкохолни напитки, Асоциация на хотелиерите, ресторантьорите и кафетериите, Асоциация на производители и

търговци на хранителни добавки, Национален браншови съюз на хлебарите и сладкарите в България, Съюз на пивоварите в България и др. Проведени са срещи с представители на веригите за търговия с храни - супер и хипермаркети. На проведените срещи с представителите на асоциациите са обсъждани актуални въпроси и констатирани несъответствия при извършване на официалния контрол в страната.

- И през 2016 г. дирекция “Контрол на храните” участва активно в разяснителна кампания, свързана с прилагане изискванията на Регламент (ЕС) № 1169/ 2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година за предоставянето на информация за храните на потребителите. Съвместно с различните браншови организации бяха организирани обучителни сесии за членове на съответните браншови организации и инспектори от отдели “Контрол на храните” при ОДБХ. БАБХ работи активно за развитие на система за използване на излишъци от годни и безопасни хранителни продукти, чрез системата на хранително банкиране. В партньорство с Българска хранителна банка (БХБ), БАБХ (с участието и на експерти от дирекция КХ) се ангажира да организира и провежда обучения на екип сътрудници на БХБ по отношение безопасността на храните, да осигурява контрол върху осъществяваните дейности относно за спазване изискванията за безопасност на храните по цялата верига, да осигурява експертно съдействие, както и всяка друга помощ, възникнала в процеса на работата на Хранителната банка, при стриктно спазване на законодателството в областта на безопасността на храните.

- Важен момент е и взаимодействието на агенцията с представители на Агенция Митници, НАП, МВР и ДФЗ при осъществяване на официалния контрол върху безопасността на храните.

Един от основните акценти от дейността на дирекция “Контрол на храните” през 2016 г. е подготовката и участието в **три одитни мисии на DG SANTE**, както следва:

III.5.5.1. Извършен Генерален одит на системата за контрол в Р България през месец март 2016г. по време, на който е отразен напредъка на официалния контрол в страната и в областта на контрол на храните е закрыта препоръка от одит проведен през 2010г., свързана с официалния контрол при първично производство на рибни продукти, в частност осъществяване на официален контрол на местата за първа продажба на риба.

III.5.5.2. Извършен одит с реф. № DG(SANTE)/2016-8747 в Р България в периода 30 май - 3 юни 2016 г. за оценка на системите за контрол на защитени наименования за произход, защитени географски указания и храни с традиционно специфичен характер.

Целите на одита бяха извършването на оценка на въведените системи за официален контрол за прилагане на законодателството на Европейския съюз (ЕС) в областта на схемите за качество на ЕС за защитени наименования за произход, защитени географски указания и храни с традиционно специфичен характер за селскостопанските продукти и храни, проследяването и етикетирването.

В доклада се заключава, че като цяло е въведена система за официален контрол в областта на защитените наименования за произход, защитените географски указания и храните с традиционно специфичен характер за селскостопанските продукти и храни. Официалният контрол на производители и преработватели е делегиран на акредитирани контролиращи лица, които са под надзора на централния компетентен орган. Инспекторите на контролиращите лица като цяло бяха компетентни, но някои елементи от спецификациите на продуктите невинаги бяха редовно проверявани. На одитния екип бяха показани примери за прилагане на мерки за изпълнение в случай на несъответствия, установени на пазарно равнище, които бяха счестени за удовлетворителни.

Отправена е **една препоръка** към компетентните органи - Да се гарантира, че всички регистрирани наименования подлежат на официален контрол, включващ проверката, че продуктът отговаря на съответната продуктова спецификация, както е установено в член 36, параграф 3, буква а) от Регламент (ЕС) № 1151/2012.

БАБХ предложи следните действия по препоръката от доклада:

- Промяна на Наредба № 6 от 05.05.2011г. за специфичните изисквания при осъществяване на официалния контрол върху употребата на защитени географски

означения и храни с традиционно специфичен характер – включване на изискване производителите и търговците на едро, които пускат на пазара на Р България храни със защитени географски означения и храни с традиционно специфичен характер, регистрирани в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 1151/2012 относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни да осигуряват писмени доказателства за проследимост, че същите съответстват на продуктовата спецификация.

- Актуализация на Процедура за осъществяване на официален контрол на храни със защитени географски указания, защитени наименования за произход и храни с традиционно специфичен характер в търговската мрежа, утвърдена със Заповед № 11-136/04.02.2014г. от Изпълнителния директор на БАБХ.
- Оборудване на инспекторите с технически средства /телефони или таблети/, осигуряващи извършване на проверка в Интернет по време на инспекция на място в търговския обект.

III.5.5.3. Одит на DG SANTE 2016-8754 с цел оценяване на изпълняваните контролни мерки по здравеопазване на животните, свързани с идентификация и проследимост на еднокопитни животни

Във връзка с проведен в периода 03.10.2016 - 07.10.2016 г. одит на DG SANTE 2016-8754 с цел оценяване на изпълняваните контролни мерки по здравеопазване на животните, свързани с идентификация и проследимост на еднокопитни животни бе посетена област ОДБХ - Пловдив. Акцент при наблюденията бяха мерките прилагани от страна на официалния контрол в областта на храните, както на регионално ниво, така и в посетеното месодобивно предприятие.

Представени бяха документи, разработени и използвани при извършването на официалния контрол. По време на проверката в месодобивното предприятие бе представена и дейността на ОВЛ във връзка със специфичните задачи при отчитане на идентификацията на еднокопитните и действията, които се предприемат както с идентификаторите, така и със съпровождащите документи. ОВЛ адекватно демонстрираха и показаха необходимите знания и умения

Одитният екип даде много добра оценка на осъществявания официален контрол, касаещ отдел „Контрол на храните“. Оцени познанията и действията на ОВЛ в клиниката като адекватни и осигуряващи надлежност при идентификация на еднокопитните в месодобивните предприятия. В резултат на това в проектодоклада изпратен от DG SANTE 2016-8754 забежки, касаещи пряката дейност на дирекция КХ не са отразени.

III.5.5.4. Осъществени дейности по СБСХФ /RASFF/

Осигуряване предприемане на необходимите действия по компетентност по Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF):

За периода 1 януари - 31 декември 2016 година от звеното за контакт към дирекция “Контрол на храните” при ЦУ на БАБХ са предприети действия по 49 бр. входящи нотификации (вкл. 3 бр. уведомителни нотификации - News) и 1 бр. запитване. Изготвени са 5 бр. изходящи нотификации, в които България съобщава за несъответствия.

От тези нотификации **40 бр.** засягат храни от животински произход, **12 бр.** - храни от неживотински произход и **3 бр.** за материали и предмети, предназначени за контакт с храните. Чрез сайта на БАБХ потребителите бяха своевременно информирани за налацието на пазара на храни, които са обект на нотификация и се разпространяват на българския пазар.

Във връзка с горепосочените нотификации са предприети съответните действия по разследване, проследяване, изтегляне на налични количества и евентуално уведомяване на консуматорите.

Всички получени и изпратени нотификации са архивирани в папки и съхранени в електронен вид. За нотификациите, по които извършваме проучване и предприемаме съответните действие са изготвени електронни досиета, позволяващи пълно проследяване на действията по нотификацията. Досиета, съдържащи цялата информация по предприетите действия вече се съхранява и на хартиен носител. Във връзка с изпълнение на това изискване, за съхраняване на информацията на хартиен носител, звеното за контакт по RASFF при дирекция “Контрол на

храните” среща затруднения, поради недостатъчното физическо пространство за съхраняване на голям по обем архив.

Поради големия обем от информация, която непрекъснато постъпва по системата RASFF и, която се налага да бъде надеждно архивирана, а капацитетът на компютрите на служителите, отговорни за системата не позволява това, е наложително да има отделен компютър само за системата.

III.5.6. Бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

През 2016 г. дейността на Министерство на здравеопазването, чрез 28 - те регионални здравни инспекции (РЗИ) е свързана с изпълнение на разписаните в законодателството дейности, с методическо ръководство, организация и координация при осъществяването на ефективен контрол на храните и в съответствие с Указание за планиране на дейността на РЗИ в областта на официалния контрол на обекти за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

Отбелязано е цялостно изпълнение на поставените приоритети.

III.5.7. Фуражи и хранене на животните

Наблюдава се цялостен напредък при постигането на стратегическите и специфичните цели, които са заложили от Българска агенция по безопасност на храните по изпълнението на Рамковите планове за контрол на фуражите по трите контролни системи в сектора на фуражите.

По отношение на предоставяните административни услуги на гражданите в отдел „Контрол на фуражите“ няма просрочени преписки, жалби по АПК и жалби по повод лошо администриране, извън хипотезите на АПК.

III.5.8. Ветеринарномедицински продукти (ВМП)

Отчет за цялостното изпълнение

Представените данни показват, че извършените проверки в обектите, подлежащи на контрол от ОДБХ надвишават минимално заложените, съгласно Инспекционната програма на БАБХ за 2016 г. Това се дължи на допълнително извършени проверки във връзка с подадени сигнали и жалби и на база оценката на риска за всеки отделен обект, въз основа на която са били планирани допълнителни проверки.

Във връзка със създаването на Главна дирекция „Верификация на официалния контрол на храни, фуражи, здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях”, с правомощия да извършва проверки на ефективността на официалния контрол на ВМП в съответствие с чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004, през 2016 г. дирекция “Контрол на ВМП” е участвала в проверките на 3 ОДБХ. Акцент при тези проверки е извършването на съвместни инспекции в обектите, които подлежат на контрол, с отговорните за контрола на ВМП служители от ОДБХ, което води до повишаване на уменията на инспекторите да установяват несъответствия и предприемат законоустановените мерки.

III.5.9. Биологично земеделие

Отчет за цялостното изпълнение

Основна задача на българските власти е да се установи и поддържа надеждна, ефективна и компетентна система на контрол, както в производствения процес, така и в процеса преработка, дистрибуция, търговия и внос.

1. Издаване на разрешение на контролиращи лица:

За гарантиране на контрола над операторите в областта на биологичното земеделие министър на земеделието и храните издава разрешение на контролиращи лица за извършване на контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 от Закона за

прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС).

На интернет страницата на министерството се поддържа актуална база данни на лицата, получили разрешение да осъществяват контрол за съответствие на биологичното производство от министъра на земеделието и храните на основа на чл. 16, ал. 3, т. 4 от ЗПООПЗПЕС.

Провеждат се административни проверки за съответствие на представената от заявителя документация по чл. 19 и чл. 20 от ЗПООПЗПЕС с фактическите условия за извършване на контролна дейност. След проверка на документите със заповед на министъра на земеделието и храните се извършват проверки в офиса на заявителя за установяване на фактическото съответствие на представените данни.

Досието, заедно с изготвен доклад от административната проверка и извършена проверка в офиса на заявителя, се представя за становище на Постоянната междуведомствена консултативна комисия по биологично земеделие. След разглеждане на досието Постоянната междуведомствена консултативна комисия по биологично земеделие предлага на министъра на земеделието и храните становище за издаване на разрешение. Министърът на земеделието и храните разрешава със заповед извършването на контролна дейност по смисъла на чл. 18, ал. 1 от ЗПООПЗПЕС.

През 2016 г. са издадени пет нови разрешения за контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 от Закона за прилагане на Общите организации на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС). Две от издадените разрешения са на контролиращи лица, които вече осъществяват дейност по контрол и надзор на биологичното производство у нас и на три нови контролиращи лица. В края на 2016 г. беше издадено със заповед на министъра на земеделието и храните временно разрешение на контролиращо лице за контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 от ЗПООПЗПЕС.

Разрешение № BG-BIO-10 - „Институт за контрол на биологични продукти акционерно дружество с фирма БИО ЕЛЛАС“ - чрез ТП „Институт за контрол на биологични продукти акционерно дружество с фирма БИО ЕЛЛАС”
Издадено на 06.01.2016 г.

Разрешение № BG-BIO-13 - „БИОАГРИЧЕРТ ИТАЛИЯ БЪЛГАРИЯ” ЕООД
Издадено на 20.01.2016 г.

Разрешение № BG-BIO-18 - „КОСМОСЕРТ услуги за сертифициране” АД, Гърция, чрез „КОСМОСЕРТ услуги за сертифициране клон”
Издадено на 17.03.2016 г.

Разрешение № BG-BIO-19 - "МАКОМ СЕРТИФИЦИРАНЕ" ООД
Издадено на 26.09.2016 г.

Разрешение № BG-BIO-20 - „АГРО ОРГАНИК КОНТРОЛ“ ЕООД
Издадено на 21.12.2016 г.

Временно разрешение BG-BIO-14 - “СЖС БЪЛГАРИЯ” ЕООД
от 21.12.2016 г. със срок на валидност съгласно чл. 21а, ал. 3 от ЗПООПЗПЕС

Във връзка с разпоредбите на чл. 27, параграф 8 от Регламент (ЕО) № 834/2007, компетентният орган, делегиращ контролни задачи на контролните органи, получили разрешение да осъществяват контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 от ЗПООПЗПЕС, осъществява годишни надзорни проверки съгласно чл. 18, ал. 2 от ЗПООПЗПЕС. Съгласно разпоредбите на чл. 46, ал. 1 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г., отдел „Биологично растениевъдство и животновъдство“ планира извършването на годишни надзорни проверки на контролиращите лица. Графикът на годишните надзорни проверки се изготвя на основа на годишните планове на контролиращите лица за извършване на инспекции на оператори, с които имат сключен договор за контрол и сертификация.

Обхватът на годишните надзорни проверки, съгласно чл. 47, ал. 2 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г., следва да включва административна проверка и проверка на място, придружаваща инспекторска проверка на оператор.

Административната проверка включва проверка на:

- фактическото съответствие с представените документи от контролиращото лице до компетентното звено;

- до един процент от досиетата, заведени в картотеката на контролиращото лице, но не по-малко от две досиета. Всяко разгледано досие се описва в контролен лист от всяко от длъжностните лица, оправомощено да извърши проверката.

Физическа проверка на място по време на инспекция, извършена от инспектор/и на контролиращото лице, на оператор, сключил договор с контролиращо лице за контрол и сертификация цели да установи:

- обективността, независимостта и ефективността на извършвания контрол;
- състоянието на основните критерии, които контролният орган е изпълнил при получаване на разрешението за извършване на дейност по контрол и сертификация;

- съпоставимост между предварително подадените за получаване на разрешение документи, структурата, функционирането и управлението на системата за качеството на контролния орган;

- състоянието на документите на операторите, с които контролиращото лице има сключени договор, минимална честота на извършвания контрол, употреба на подход, основан на анализ на риска, извършване на внезапни и допълнителни проверки;

- оценка на опита и квалификацията на персонала по отношение на прилаганото в областта на биологичното земеделие законодателство.

При откриване на нередности и/или нарушения, се предписват коригиращи мерки за отстраняването им.

Годишните надзорни проверки се извършват със Заповед на Министъра на земеделието и храните, като при осъществяване им се извършва административна проверка в офиса на контролиращите лица за установяване на съответствието на процедурите за извършване на контрол и сертификация, каталог на санкциите, които контролиращото лице прилага при установяване на нарушения при биологично производство, техническо оборудване на контролиращото лице, досиета на персонала на контролиращото лице. Извършва се проверка на досиетата на операторите, с които контролиращото лице има сключени договори за контрол и сертификация. Вторият етап на надзорна проверка е наблюдение на физически инспекции, извършвани от инспектор на контролиращото лице, на оператори, включени в система на контрол на контролиращото лице.

Годишната надзорна проверка завършва със заключение и доклад до министъра на земеделието и храните за резултатите от нея.

В периода са извършени годишни надзорни проверки на четиринадесет контролиращи лица, които са получили разрешение от министъра на земеделието и храните да осъществяват контрол за спазване правилата на биологичното производство. За констатираните по време на надзорните проверки нарушения и несъответствия на Контролиращите лица са направени предписания и поставени срокове за отстраняване.

В рамките на отчетния период е изготвена процедура за издаване, отказ, ограничаване или отнемане на разрешения за извършване на контрол за спазване правилата на биологично

производство съгласно разпоредбите на чл. 18, ал. 1 от Закон за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС). Процедурата е Приложение към Вътрешните правила на дирекция „Биологично земеделие и растениевъдство“.

Официалният контрол на биологично произведени земеделски продукти и храни в търговската мрежа, осъществен от Българска агенция по безопасност на храните през 2016 г., съгласно разпоредбите на Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС) и Наредба №1 от 7 февруари 2013г. за прилагане на правилата на биологичното производство на растения, животни и аквакултури, растителни, животински продукти, продукти от аквакултури и храни, тяхното етикетиране и контрола върху производството и етикетирането.

Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ) извършва официален контрол в търговската мрежа за съответствието на употребата на термини и означения за биологичен метод на производство с изискванията на Регламент (ЕО) № 834/2007 относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти, съгласно чл. 1, ал. 1, т. 7 на Наредба № 1 от 7.02.2013 г. за прилагане на правилата на биологично производство на растения, животни и аквакултури, растителни, животински продукти, продукти от аквакултури и храни, тяхното етикетиране и контрола върху производството и етикетирането и чл. 25, ал. 3 – 6 и чл. 25а, ал. 1 от Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС).

През 2016 г. длъжностни лица от БАБХ са извършили 632 инспекции за съответствието на употребата на термини и означения за биологичен метод на производство в 456 обекта за търговия на едро и дребно /в т.ч. и общински пазари/ с изискванията на Регламент (ЕО) № 834/2007, ЗПООПЗПЕС и Наредба № 1. Резултатите са представени в Таблица 1.

Таблица 1: Извършени инспекции в търговска мрежа за 2016г.

Вид на обектите за търговия	Брой проверени обекти	Брой извършени инспекции	Брой издадени предписания	Брой съставени АУАН
Обекти за търговия на едро	31	70	1	
Обекти за търговия на дребно	424	560	15	3
Други	1	2	2	
ОБЩО	456	632	18	3

Констатираните несъответствия са:

В обекти за търговия на биохрана не са отделени и/или обозначени на място;
 Преетикетиране на място в търговския обект или непълно етикетиране на биохрана;
 Подвеждащо потребителите използване на термина „био“ за конвенционални храни;
 Неизпълнение на предписание за обозначаване на биохрана в обект за търговия на дребно;
 Продажба на храни, в т.ч. и биохрана в нерегистриран по Закона за храните обект;
 Наличие на пестициди в био храни. Храните са изследвани по собствен мониторинг от оператора, който е уведомил БАБХ своевременно. В единият случай установеното количество е под максимално допустимите граници на остатъчни вещества от пестициди, съгласно Регламент (ЕО) № 396/2005 и храната е пусната на пазара като конвенционална след преетикетиране. В другият случай установеното количество е над максимално допустимите граници на остатъчни вещества от пестицидите, съгласно Регламент (ЕО) № 396/2005 и храната е насочена за унищожаване.

При изпълнение на национална мониторингова програма за контрол на съдържание на замърсители в храни, за контрол на ГМО и за контрол на остатъци от пестициди са изследвани 19 броя биохрани. Няма несъответстващи резултати.

Внос на биологично произведени продукти и храни:

Внос на биологични продукти и храни през ГИП в периода за 2016 г. е осъществен от страните:

Индия, Канада, Шри Ланка, Перу, Китай, Турция, Швейцария, Н. Зеландия, Македония, Тунис, Боливия, Парагвай, Сърбия, Индия, САЩ.

Внесени продукти:

джинджър, стевия, куркума, кленов сироп, кокосово олио, какао на прах, какаово масло, мака, лукума, кокосови стърготинихлорела на прах, спинулина, оризов протеин, годжи бери, кокосово мляко, какао на зърна, нахут, зелена леща, конопен протеин на прах, черен пипер, био смокини и др.

Дейности свързани с намаляване на прехода съгласно разпоредбите на чл. 36, параграф. 2, т. 6 от глава 5 на Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета.

През 2016 г. членовете на Постоянната междуетатствена консултативна комисия по биологично земеделие е разгледала 7 броя заявления от контролиращи лица по искане на производители, за намаляване продължителността на преходния период към биологично производство съгласно разпоредбите на чл. 24, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1 от 2013 г. Със Заповед РД 09-768/11.10.2016 г., Заповед РД 09-969/06.12.2016 г., Заповед РД 09-970/06.12.2016 г., Заповед РД 09-971/06.12.2016 г., Заповед РД 09-972/06.12.2016 г., Заповед РД 09-973/06.12.2016 г. и Заповед РД 09-974/06.12.2016 г. на министъра на земеделието и храните беше разрешено на заявителите намаляване на периода на преход на парцели с насаждения.

Дейности свързани със създаването и поддържането на информационни бази данни съгласно разпоредбите на чл. 7, чл. 37 и чл. 39 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г.

1. На интернет страницата на Министерството на земеделието и храните са публикувани формуляри за обявяване на дейност в областта на биологичното производство съгласно чл. 16, ал. 3, т. 1 от ЗПОПЗПЕС. Формулярите се изпращат в Министерство на земеделието и храните в едномесечен срок от сключването на договор за контрол и сертификация с контролиращо лице, съгласно чл. 18, ал. 3 от ЗПОПЗПЕС и компетентното звено въвежда информацията в базата данни. След регистрацията на основа на подадените формуляри, лицата получават служебна бележка.

През първото полугодие на 2016 г. са изготвени Правила за поддържане, достъп и попълване на Електронна база данни на производители, преработватели и търговци на земеделски продукти и храни, произведени по правилата за биологично производство, в съответствие с чл. 92б от Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията и чл. 37 от Наредба №1 от 7 февруари 2013 г.

Правилата са одобрени със Заповед № РД 09-47/29.01.2016 г. на министъра на земеделието и храните.

В изпълнение на поетите ангажменти във връзка с направените в одитния доклад препоръки е и разработването на допълнителни функционалности и допълнителен модул, включващ електронно досие на операторите в система на контрол към Електронната база данни

на производители, преработватели и търговци на земеделски продукти и храни, произведени по правилата за биологично производство.

Модулът е изграден съгласно изготвено техническо задание за създаване на допълнителните функционалности на електронната база данни, като към момента в Информационната база данни на производители, преработватели и търговци на земеделски биологични продукти и храни е (<http://bioregister.mzh.government.bg/dashboard/>)

2. Своевременно актуализиране на базата данни на лица, които осъществяват контрол за спазване на правилата за биологично производство на земеделски продукти и храни и означаването им съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 834/2007;

3. В изпълнение на разпоредбите на чл. 48, параграф 1 и 2 от Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията от 5 септември 2008 г. за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 834/2007 всяка държава-членка гарантира създаването на компютризирана база данни, съдържаща всички сортове, за които на нейната територия има произведени по метода на биологичното производство семена или семена от картофи. Базата данни се управлява от компетентния орган на държавата-членка или от специално посочен за тази цел орган или структура.

Съгласно разпоредбата на чл. 7 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г., тази функция е възложена на отдел „Биологично растениевъдство и животновъдство“, дирекция „Биологично земеделие и растениевъдство“ при МЗХ.

Базата данни на сортовете посевен, посадъчен материал и семена от картофи, произведени по правилата на биологичното производство е публикувана на официалната страница на МЗХ.

За 2016 г. в Министерство на земеделието и храните са постъпили 28 заявления.

Други дейности осъществени във връзка с осъществяване на контрола и надзора на биологичната дейност.

- Участие с презентация в конференция организирана от Българска асоциация биопродукти, проведена в рамките на селскостопанското изложение „Агра“ 2016, проведено в гр. Пловдив;
- Проведена е среща със заинтересованите страни на 07.06.2016 г. за обсъждане на направените предложения за изменения и допълнения на Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г.;
- Проведена е среща между Компетентното звено, Контролиращите лица и представители на заинтересованите страни (представители на Българска Асоциация Биопродукти) на 21 юли 2016 г. за представяне на измененията и допълненията на Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г.;
- Проведена е среща на 9 март 2016 г. с одобрените от министъра на земеделието и храните контролиращите лица на биологично производство за запознаване с резултатите от проведен одит DG(SANTE)/2015-7357 от „Службата по храните и ветеринарните въпроси“ (FVO) към ГД САНТЕ в България за оценка на системите за контрол на биологичното производство и етикетирането на биологични продукти, проведен в периода 16 до 27 ноември 2015 г.;
- Проведена среща с контролиращите лица, относно проблеми при редакция на въведени данни в системата за въвеждане на данни от външни институции (СВДВИ) за контролиращите лица получили разрешение от министъра на земеделието и храните да осъществяват контрол за съответствие на биологичното производство, проведена на 12.05.2016 г.;
- Участие в проведена техническа среща на 18 май 2016 г. в гр. Брюксел, Белгия с представители на Европейската комисия, във връзка с проведен одит в Република България, в периода от 16 до 27 ноември 2015 г. от FVO DG(SANTE)/2015-7357, с цел оценка на системите за контрол на биологичното производство и етикетирането на биологични продукти;

- На 28.10.2016 г. по покана на Аграрен университет Пловдив дирекция „БЗР“ участва в научно-прастическа конференция по биологично земеделие с презентация на тема „Състояние на биологичното производство в България“;
- На 15.11.2016 г. по покана на БСК дирекция „БЗР“ участва в среща семинар на тема „Развитие на биологичното земеделие в България“.

Дейности свързани с осъществяване на комуникация с Европейската комисия, другите държави членки, браншовите организации.

-Участие в Комитет по биологично производство. Проведени са 5 заседания за отчетния период.

Комитетът по биологично производство се провежда регулярно и се състои от представители на държавите-членки и представители на Комисията. Комитетът е създаден с цел да осигури тясно сътрудничество с властите, отговарящи за биологичния сектор и да гарантира еднакво прилагане на законодателството на ЕС за биологичното производство във всички държави-членки. В рамките на заседанията се обсъждат въпроси, свързани с промени в законодателството в областта на биологичното земеделие, докладване на нотификации, установени нередности, доклади от Експертните групи за технически консултации в областта на биологичното производство и други важни въпроси свързани с контрола и надзора в биологичното производство.

-Преразглеждането на законодателството в областта на биологичното производство е част от Програмата на Комисията за пригодност и резултатност на регулаторната рамка и привеждане в съответствие с договора от Лисабон.

Работната група по качество на храни – Биологично земеделие провежда регулярни заседания с цел техническо обсъждане на новото предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за изменение на Регламент (ЕС) № XXX / XXX на Европейския парламент и на Съвета [Регламент относно официалния контрол] и за отмяна на Регламент (ЕО) № 834/2007 под Председателството на съответната държава-членка.

В рамките на всяко от трите заседания, проведени през 2016 г., на работната група, България е участвала в дискусиите и е представяла своята позиция на техническо ниво по текстовете на Предложението за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти, за изменение на Регламент (ЕС) № XXX/XXX на Европейския парламент и на Съвета [регламент относно официалния контрол] и за отмяна на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета съгласно изготвени, съгласувани в рамките на Работна група 7 „Земеделие” и Работна група 8 „Рибарство” и утвърдени указания.

-Извършване на разследване, изготвяне на отговори и докладване във връзка с постъпили уведомления за нередности при биологично произведени продукти и храни в системата OFIS към ЕК.

III.5.10. Храни с традиционно специфичен характер, защитени географски указания и защитени наименования за произход.

Отчет за цялостното изпълнение

Като резултат от одита, проведен през 2016 г. от ЕК на контролните системи в България на ЗНП, ЗГУ и ХТСХ, е отправена препоръка да се осигури ефективен контрол на изискванията за проследяване по време на контрола на пазара и като част от проверката на съответствието на продукта със съответната спецификация, съгласно изискванията на чл. 18 от Регламент (ЕО) № 178/2002. Ангажиментите, поети от българска страна в отговор на препоръката, са като цяло

изпълнени. Министерство на земеделието, храните и горите направи изменение и допълнение на Наредба № 6 от 5 май 2011 г. за специфичните изисквания при осъществяване на официален контрол върху употребата на защитени географски означения и храни с традиционно специфичен характер. Разписано е изискване за предоставяне на сертификат или на други писмени доказателства за съответствие на продукта с продуктовата спецификация на защитеното географско означение или ХТСХ от търговците при проверките на БАБХ в търговската мрежа. Наредбата беше обнародвана в Държавен вестник на 07.04.2017 г.

В БАБХ беше изготвена стандартна оперативна процедура за мониторинг на използването на регистрирани наименования на пазара, утвърдена със заповед № РД 11-330/15.02.2017 г. на изпълнителния директор на БАБХ. В процедурата са разписани критерии за оценка на риска на обектите и честотата на извършване на проверките. Въз основа на извършената оценка се изготвят Регионални годишни планове за контрол, като част от Единния многогодишен национален контролен план. Като приложение към процедурата е разработен Чек-лист за проверка на използването на регистрирани наименования на пазара.

В отговор на отправената препоръка за оборудване на инспекторите на БАБХ с технически средства, на този етап е изготвена докладна до изпълнителния директор на БАБХ през м. септември 2016 г. Предвид липсата на технически средства, когато е необходимо допълнително проучване и не е възможно приключването на проверката на място в обекта, тя ще продължава в сградата на съответната областна дирекция по безопасност на храните. В тези случаи е предвидено докладът да се изготвя в срок от 14 дни от датата на приключване на проверката.

Контролиращото лице, от своя страна, ревизира контролните си листове за ЗГУ и ХТСХ и приложенията към тях в установения срок до 31.03.2017 г., като беше добавено приложение „Проверка за проследяемост“.

По отношение на регулярните официални проверки на употребата на защитени наименования на пазара, през 2016 г. БАБХ е извършила общо 2 022 инспекции за съответствието на употребата на наименования и символи на храни със ЗГУ, ЗНП и ХТСХ в обекти за търговия на едро и дребно и в обекти за производство, от които: 1351 са извършени планово в обекти за търговия на едро и дребно в рамките на проверките по безопасност на храните, 662 са тематични проверки в обекти за търговия на едро и дребно и 9 са проверките по сигнали за проследяване на несъответствия в обекти за производство. В резултат на проверките, на обекти за търговия на дребно и на производствени обекти са издадени 14 предписания за преустановяване на използването на защитени наименования, за подвеждащо потребителите етикетирание и за пускане на пазара на несъответстващ на спецификацията продукт. Съставен е и един Акт за установяване на административно нарушение за производство на продукт, защитен като ХТСХ, в обект, който не е регистриран по Закона за храните за производство на трайни сурово-сушени месни продукти.

По отношение на контрола за съответствие със спецификацията, през 2016 г. контролиращото лице „Биоагричерт Италия България“ ЕООД беше одобрено да осъществява контрол за съответствие със спецификацията на ЗГУ „Българско розово масло“ и ХТСХ „Кайсерован врат Тракия“.

Контролиращите лица „Биоагричерт Италия България“ ЕООД и „Кю Чертификациони“ ООД са извършили проверки на място и са взели проби за лабораторен анализ при всички производители, вписани в базата данни на производителите на ЗГУ „Горнооряховски суджук“, ЗГУ „Българско розово масло“, ХТСХ „Филе Елена“, ХТСХ „Луканка Панагюрска“, ХТСХ „Роле Трапезица“ и ХТСХ „Кайсерован врат Тракия“. При проведените допълнителни проверки е установено, че констатираните несъответствия са отстранени.

Компетентният орган – дирекция „Пазарни мерки и организации на производители“ при МЗХГ, проведе 4 надзорни проверки на контролиращото лице по време на проверки при производители. Установено беше, че контролиращото лице изпълнява функциите си в съответствие с изискванията на европейското и националното законодателство. Проведени бяха също така 3 проверки за съответствие с продуктовата спецификация преди пускането на продукта на пазара при производители, подали заявление за регистрация на нов продукт като ЗНП, както и 3 проверки за съответствие с продуктовата спецификация при производители, кандидатстващи за вписване в базата данни на производителите на вече регистрирани ХТСХ.

III.6. Изменения в националния план за контрол.

III.6.1. Контрол на фуражите

На база разработените от отдел „Контрол на фуражите” критерии за оценка на риска за определяне на броя проверки, одити и проби през месец август 2016 г. са актуализирани утвърдените рамкови планове за контрол на фуражите за 2016 г. по контролни системи „Фуражи и хранене на животните” и „Трансмисивни спонгиформни енцефалопатии и странични животински продукти”, както и Указанията за работа по изпълнението им.

ПРИЛОЖЕНИЯ

ФИТОСАНИТАРЕН КОНТРОЛ

ПРИЛОЖЕНИЕ I

НАЦИОНАЛНИ МОНИТОРИНГОВИ ПРОГРАМИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА КАРАНТИННИ ВРЕДИТЕЛИ - 2016 г.

ПРОГРАМА ЗА МОНИТОРИНГ НА КАРАНТИННИ ВРЕДИТЕЛИ ПО КАРТОФИТЕ

Програмата за мониторинг на картофи се базира на предварително изготвен план в съответствие с Европейските Директиви за контрол. Отчетени са факторите, които могат да повлияят на риска от въвеждане, установяване и разпространение на карантинните вредители. Планът за наблюдение е съставен съобразно статистическите данни за очакваното производство, статуса на карантинните вредители в районите за наблюдение, резултати от предишни обследвания, както и капацитета на лабораториите.

ФИТОСАНИТАРЕН КОНТРОЛ ПРИ ВНОС

На граничните контролно-пропускателни пунктове фитосанитарните инспектори извършват задължителни проверки и пробовземане на всички партии картофи, предназначени за посев (от Швейцария) и за консумация и преработка с изключение на партидите, внасяни съгласно изискванията на Наредба № 68 от 16 май 2006 година за фитосанитарни проверки на внасяните от трети страни, растения, растителни и други продукти, осъществявани на места, различни от определените за въвеждане на територията на ЕС.

1. Внос на посевен материал

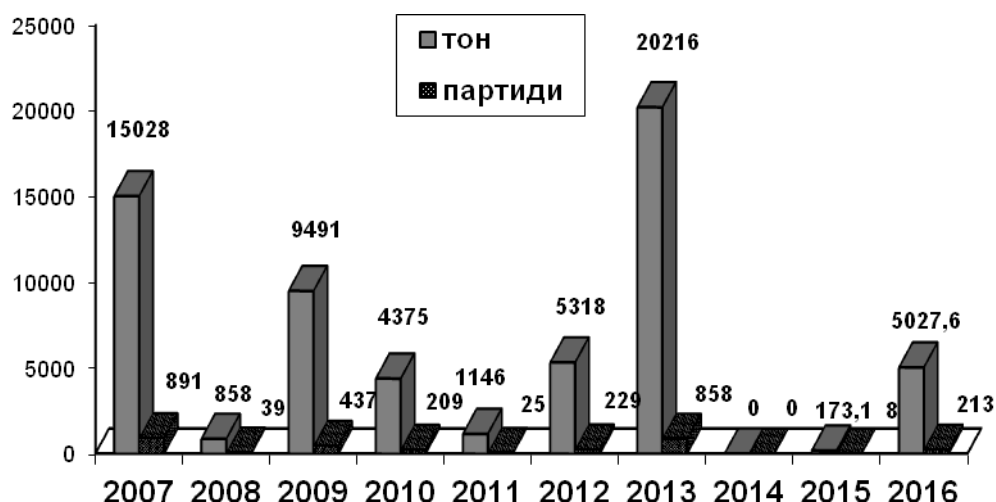
През 2016 година не е осъществен внос на семена картофи (от Швейцария)

2. Внос на картофи за консумация и преработка

Съгласно предварително изготвен план за фитосанитарен контрол при внос на картофи за консумация и преработка, е заложено в ЦЛКР да бъдат анализирани проби, покриващи 15 % от носа.

От внесените 174 партии предназначени за България в ЦЛКР са постъпили за анализ 67 проби, което представлява 39 % от вноса.

Наблюдава се значително завишаване вноса на картофи за консумация в сравнение с предходните две години

С произход Сърбия – 264,6 тона (13 партии). Вносът е осъществен през ГКПП Калотина и е предназначен за България. Извършен визуален преглед на 4 проби за откриване симптоми на *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus*, *Ralstonia solanacearum* и *Synchytrium endobioticum*. Зараза от карантинни вредители не е установена.

С произход Турция – 4763 тона (209 партии). Вносът е осъществен през ГКПП Капитан Андреево като: 1060 тона (48 партии) са предназначени за ЕО и 3703 тона (161 партии) за България.

На ГКПП Капитан Андреево е извършен визуален преглед на 209 проби за откриване симптоми на *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus*, *Ralstonia solanacearum* и *Synchytrium endobioticum*.

Зараза от карантинен вредител е установена в 3 проби с произход Турция. *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus* – 48 тона (2 партии).

Заразените партии са задържани на граничния пункт и в следствие са върнати на страната износител. Издадени са две нотификации.

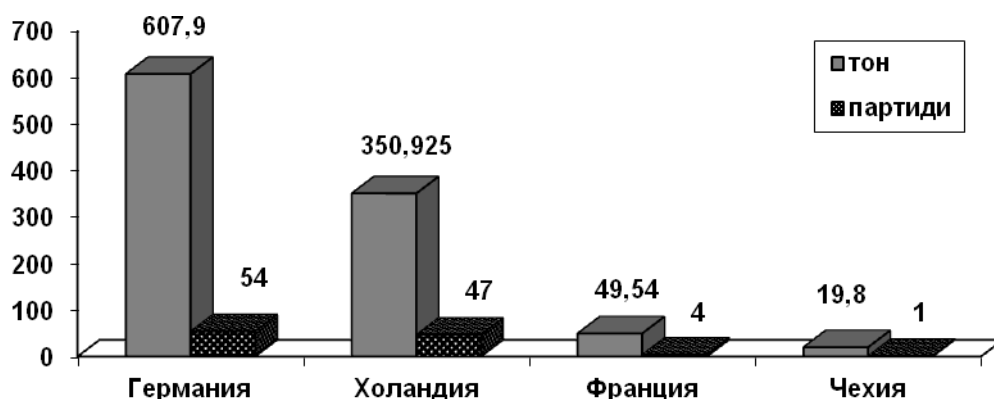
ФИТОСАНИТАРЕН КОНТРОЛ ПРИ ДВИЖЕНИЕ НА КАРТОФИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ЕС

Прилага се програма за контрол на вредителите, които са посочени в списъците на нормативните документи, с цел да се провери фитосанитарното състояние на въведения материал на територията на страната.

1. Картофи за семена

Съгласно програмата за контрол приоритет се дава при контрола на картофи, особено когато семената произхождат от страни с доказан риск. Пробите от картофи се вземат от партии намиращи се в официално регистрирани складове за продажба в момента на проверките или от производители закупили такива семена.

През 2016 година фитосанитарен контрол е осъществен на 1028,165 тона картофи за семена (123 партии).

Общо в ОДБХ – на 123 проби е извършен визуален преглед за откриване симптоми на *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus*, *Ralstonia solanacearum* и *Synchytrium endobioticum* и повреди от *Epitrix* sp.

За лабораторен анализ са взети 101 броя клубенови проби, на които в ЦЛКР са извършени 202 бактериологични, 101 микологични, 303 нематологични анализа.

Зараза от карантинни вредители не е установена.

2. Картофи за консумация и преработка

Съгласно програмата за контрол проби се вземат при фитосанитарните проверки на борси, разпределителни центрове, тържища и пазари.

През 2016 година е осъществен фитосанитарен контрол на 1283,813 тона на картофи с произход България.

КОНТРОЛ НА ПРОИЗВОДСТВОТО

1. Мониторинг на картофени семепроизводни площи

Програмата за контрол включва 6 райони за наблюдение.

Фитосанитарен контрол на картофени семепроизводни площи - през 2016 година са контролирани 35 производители, които реколтират 27 сорта на обща площ от 1827,5 дка (116 партиди), извършени са 121 инспекции през вегетацията.

При реколтирането, за откриване симптоми на карантинни вредители е извършен визуален контрол на 126 клубенови проби.

От ОДБХ за лабораторен анализ в ЦЛКР са изпратени 1 растителна и 1 проба насекоми от жълта уловки за *Epitrix* sp. (Смолян) и 126 клубенови проби (1 от реколта 2015 и 125 от реколта 2016 година).

В ЦЛКР са извършени 260 бактериологични, 4 вирусологични, 163 микологични, 282 нематологични анализи. Наличие на карантинен вредител е установено в ОДБХ - Смолян *Globodera* sp. - в 6 клубенови проби, 6 партиди (28,8 тона) в т.ч.:

- сорт Агата* СА - 2 партиди (17,8 тона);
- сорт Агата* СБ - 1 партида (6 тона);
- Ривиера* СА - 1 партида (3 тона) и сорт Арнова*СА - 1 партида (2 тона).

Заразата е установена при двама производители на територията на Смолян. Заразените партиди са бракувани. Предстои повторно вземане на почвени проби от площите на които са произведени заразените семена *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus* - в 1 клубенова проба, сорт Агата, реколта 2015 година.

Съгласно нормативната уредба, при установяване на зараза от карантинен вредител, на производителите са връчени предписания за прилагане на мерки за борба.

2. Мониторинг на картофи за консумация и преработка.

Извършва се по предварително зададен план за наблюдение, който през 2016 година включва 18400 дка (15 %) от общо реколтираните за страната 122 484 дка през 2015 година. Планът за наблюдение включва официални прегледи на 6160 дка (5 %) от площите, засадени с картофи за консумация, с цел определяне разпространението на картофените цистообразуващи

нематоди, предотвратяване на по-нататъшното им разпространение и прилагане на мерки за контрол в заразените площи.

В ОДБХ са анализирани 253 почвени проби за *Globodera* spp.. Установена е зараза от:

- *Globodera* spp.- в 20 почвени проби (4 Благоевград; 1 Кърджали;
- 4 Кюстендил – контрол на огнища;
- 5 Пазарджик в т.ч. 3 от контрол на огнища; 6 Пловдив)

Пробите са изпратени за потвърждение в ЦЛКР.

Извършени са 437 инспекции по време на вегетацията и визуален контрол е осъществен на 452 клубенови проби, реколта 2016 г. и на 21 клубенови проби, реколта 2015 година.

В ЦЛКР са анализирани 330 почвени, 12 растителни и 467 клубенови проби в т.ч:

- 21 клубенови проби, реколта 2015 година
- 446 клубенови проби, реколта 2016 година

Наличие на карантинен вредител е установено на територията на 9 района, както следва:

- *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus* – 8 клубенови проби (6 Перник, 1 Сливен и 1 Самоков).
- *Synchytrium endobioticum* - 1 почвена проба (Смолян) – Заразата се отнася за площ (дворно място - 0,150 дка) в с. Градът, картотекирана през 2014 година. Повторно е взета проба през 2016 година поради внесена жалба от страна на стопанина;
- *Globodera pallida* – 67 почвени проби (4 Благоевград; 1 (2016) и 1 (2015) Пазарджик; 5 Пловдив; 9 Смолян; 38 Самоков; 6 (2016) и 3 (2015) София-област);
- *Globodera pallida* - (нежизнени цисти) – 4 почвени проби (1 Кърджали; 1 (2016) и 2 (2015) Пазарджик);
- *Globodera rostochiensis* – 65 почвени проби (23 Самоков; 27 (2016) и 15 (2015) София-област);
- *Globodera rostochiensis* - (нежизнени цисти) – 1 (Пловдив);
- *Globodera rostochiensis* + *Globodera pallida* – 1 (София-област);
- *Globodera* spp.- 35 клубенови проби (10 Пазарджик; 5 Пловдив; 8 Смолян; 12 София област)

Съгласно нормативната уредба, при установяване зараза от карантинен вредител, на производителите са връчени предписания за прилагане на мерки за борба.

Картотекирани са 1729,263 дка (144 площи) в т.ч.:

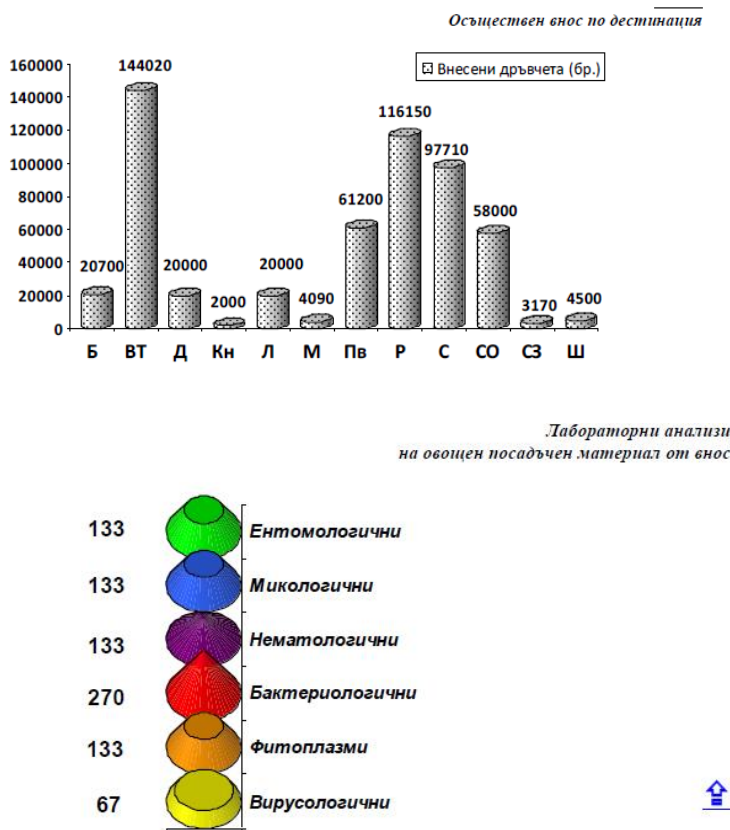
- *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus* – 480,226 дка (6 площи) в т.ч.: 459,7 дка (4 площи) в Перник; 7,532 дка (1 площ) в Сливен; 12,994 дка (1 площ) в Благоевград. Заразата в Благоевград е отчетена през 2015 година, а площта е картотекирана през 2016 година;
- *Globodera pallida* – 626,207 дка (67 площи) в т.ч.: 452,8 дка (38 площи) в Самоков; 68,401 дка (9 площи) в София-област; 6,512 дка (9 площи) в Смолян; 28,3 дка (5 площи) в Пловдив; 10,194 дка (4 площи) в Благоевград; 60 дка (2 площи) в Пазарджик;
- *Globodera pallida* (нежизнени цисти) - 113,1 дка (4 площи) т.ч: 1 дка (1 площ) в Кърджали; 112,1 дка (3 площи) в Пазарджик;
- *Globodera rostochiensis* – 499,53 дка (65 площи) в т.ч.: 236,7 дка (23 площи) в Самоков; 262,83 дка (42 площи) в София-област;
- *Globodera rostochiensis* (нежизнени цисти) – 4,2 дка (1 площ) в Пловдив;
- *Globodera rostochiensis*+*Globodera pallida* – 6 дка (1 площ) в София-област

ПРОГРАМА ЗА МОНИТОРИНГ НА КАРАНТИННИ ВРЕДИТЕЛИ ПО ОВОЩНИТЕ

ФИТОСАНИТАРЕН КОНТРОЛ НА ОВОЩЕН ПОСАДЪЧЕН МАТЕРИАЛ, ВНОС ОТ ТРЕТИ СТРАНИ

1.1 КОНТРОЛ НА ГКПП

През 2016 година е осъществен внос на овощен посадъчен материал през три гранични пункта – Калотина, Капитан Андреево и Брегово. Общо са внесени 405870 броя овощни дръвчета и 244280 броя орехови фиданки с произход Сърбия и Турция (фиг.1). Посадъчният материал е насочен за 12 областни дирекции, в които е извършен последващ контрол и са издадени необходимите растителни паспорти. Допълнително в района на ОДБХ Русе са внесени 116150 овощни дръвчета от Молдова, за които растително-здравния контрол и издаването на растителни паспорти е извършено на граничен пункт Албица, Румъния.

II. ФИТОСАНИТАРЕН КОНТРОЛ ПРИ ПРОИЗВОДСТВО НА ОВОЩЕН ПОСАДЪЧЕН МАТЕРИАЛ ОБЕМ НА КОНТРОЛИРАНОТО ПРОИЗВОДСТВО

През 2016 година на територията на страната са контролирани 264 овощни разсадника на обща площ от 221,047 дка. Регистрирани са 12 нови производители, а 16 са отписани от регистъра за фитосанитарен контрол поради декларирано прекратяване на дейността или обединяване с други производители.

Контролът на производство на изходен материал – калемки - обхваща 4609 маточни дървета от семкови и 8944 от костилкови видове. Вегетативни и семенни подложки се добиват от площ над 220 дка. В два овощни разсадника са регистрирани 7 дка и 220000 броя сертифицирани подложки. В питомник II-ра година са отгледани общо 714392 броя семкови и 1882477 броя фиданки от костилкови видове. За доотглеждане в питомник III-та година са съхранени 65510 дръвчета от семкови видове и 52700 дръвчета от костилкови видове.

Общо произведените и готови за реализация през сезон 2016-2017 година са 2715079 броя облагородени овощни дръвчета, което е с 10% по-малко от предходната година. Най-интензивно е производството в района на ОДБХ Пловдив (778839 бр.), ОДБХ Стара Загора (296464 бр.), ОДБХ Бургас (244750 бр.) и ОДБХ Сливен (244347 бр.)

През 2016 година в страната са извършени 511 документирани фитосанитарни инспекции на производство на овощен посадъчен материал, при които са взети 170 почвени и 1656 растителни проби.

ЦЛКР - София - на получените 634 проби са извършени общо 1105 анализа, от които 96 вирусологични, 320 анализи за фитоплазми, 575 бактериологични, 6 микологични и 108 ентомологични анализи.

В 13 проби са установени вредители, наблюдавани по мониторинговата програма:

- 4 проби с шарка по костилковите (PPV),
- 2 проби с Pear decline phytoplasma (MLO),
- 5 проби с ESFY /Apricot Chlorotic Leaf Roll Phytoplasma (MLO) и
- 2 проби с *Erwinia amylovora*.

В 7 проби са открити листни бълхи, вектори на фитоплазми.

ОДЛРЗ Пловдив - анализирани са 467 растителни проби, на които са извършени 640 вирусологични и 148 ентомологични анализа. В 17 проби е доказана инфекция от PPV.

ОДЛРЗ Велико Търново – в лабораторията са постъпили 385 растителни проби, на които са извършени 798 вирусологични и 114 ентомологични анализа. В 4 проби е установена инфекция от PPV, в 1 проба ACLSV и в 1 проба PRNSV.

В останалите областни диагностични лаборатории са постъпили общо 170 растителни проби за ентомологичен анализ, както следва:

- ОДЛРЗ Благоевград – 20 растителни проби – 20 ентомологични анализа;
- ОДЛРЗ Бургас – 51 растителни проби – 51 ентомологични анализа. В една проба е идентифицирана калифорнийска щитоносна въшка *Quadraspidiotus perniciosus*;
- ОДЛРЗ Варна – 60 растителни проби – 60 ентомологични анализа;
- ОДЛРЗ Русе – 39 растителни проби – 39 ентомологични анализа.

УСТАНОВЕНА ЗАРАЗА В ОВОЩНИ РАЗСАДНИЦИ ОТ НАБЛЮДАВАНИ ПО МОНИТОРИНГОВАТА ПРОГРАМА ВРЕДИТЕЛИ

PPV – Инфекция от шарка по костилковите е установена в 16 проби, получени от разсадниците на 9 областни дирекции – Благоевград (3), Бургас (1), Велико Търново (1), Кюстендил (1), Монтана (2), Пазарджик (3), Плевен (1), Пловдив (1) и Сливен (3). С цел ограничаване разпространението на заразата са унищожени чрез изкореняване и изгаряне 8 маточни дървета – 6 праскови, 1 кайсия и 1 слива. В питомник II-ра година са унищожени общо 520 фиданки, от които 271 праскови, 222 сливи и 15 кайсии. Унищожаването е извършено чрез изкореняване и изгаряне на заразените посадъчен материал, за което са съставени съответните протоколи. От ОДБХ Монтана са изготвени и два доклада за вредител (Приложение 21 от Методическо ръководство и документация за фитосанитарния контрол).

Pear decline phytoplasma (MLO) – през 2016 година в две проби от от маточни дървета е установена инфекция от Pear decline, поради което са унищожени 2 маточни дървета и 450 дръвчета от питомник I-ва година.

ОДБХ Пазарджик - Инфекцията е установена в маточно дърво круша, сорт Виямова масловка. Пробовземането е целенасочено, за изясняване източника на зараза от PD, установена в питомник II-ра година в края на 2015 г. Проби са взети от 4 маточни дървета, от които производителят добива калеми. Три от пробите са дали отрицателен резултат за наличие на фитоплазма, а една – положителен.

На собственика е връчено предписание за изкореняване и изгаряне на заразеното дърво; химични третираня за борба с векторите, обеззаразяване на инвентара за резитба с подходящи средства; да не се набират калеми от маточни дървета при съмнение за зараза. Унищожено е 1 маточно дърво и е съставен е протокол. 12

ОДБХ Стара Загора - Фитоплазмата е установена в едно маточно дърво круша, сорт Паскрасан. Връчено е предписание за унищожаване, химично третиране срещу векторите, обеззаразяване на наличния инвентар. Унищожени 1 маточно дърво и 450 фиданки от питомник I-ва година. Съставен е протокол.

Apricot chlorotic leaf roll phytoplasma или ESFY (MLO) – фитоплазмата е установена в разсадници в района на ОДБХ Благоевград, Силистра и Стара Загора. Унищожени са 2 маточни дървета, 85 дръвч дръвчета от питомник втора година и 250 фиданки от питомник първа година.

ОДБХ Благоевград – зараза е установена в 2 проби праскови от питомник втора година при един производител. Връчено е предписание, в резултат на което са унищожени 62 дръвчета от сорт Хале и 23 дръвчета от сорт Редхейвън. Съставен е констативен протокол.

ОДБХ Силистра – фитоплазмата е открита в проба от едно маточно дърво кайсия, сорт Мъркулеши. На производителя е връчено предписание за изкореняване и изгаряне на дървото. След изпълнение на мерките е съставен протокол. За установената зараза е изготвен доклад за вредител (Приложение 21 от Методическо ръководство и документация за фитосанитарния контрол).

ОДБХ Стара Загора – една проба от маточно дърво слива, сорт Блек стар, е дала положителен резултат за ESFY. Връчено е предписание за унищожаване на заразените растения, химично третиране срещу векторите, обеззаразяване на наличния инвентар. Унищожени са 1 маточно дърво и 250 фиданки от питомник първа година, за което е съставен протокол.

Ergwinia amylovora – инфекция от огнен пригор е установена в една проба от ябълки М9 на територията на ОДБХ Монтана. Площта на вегетативния маточник е 0,65 дка, а симптомите са открити по единични главини. След лабораторно доказване на заразата са предприети мерки за нейното унищожаване. Връчено е предписание на производителя за поставяне на овощния разсадник под карантина, отстраняване на болните растения, извеждане на борба с листните въшки при необходимост и третиране на растенията в края на вегетацията с бордолезов разтвор. Унищожени са 33 симптоматични растения, за което е съставен протокол. Изготвен е и доклад за вредител (Приложение 21 от Методическо ръководство и документация за фитосанитарния контрол).

Quadrospidiotus perniciosus Comnst. – неприятелят е установен в 1 проба от слива - маточно дърво на територията на ОДБХ Стара Загора. На производителя е връчено предписание за провеждане на химични третираня.

Растителни нематоди важни за овощните видове

Ptatylenchus spp. – нематоди от този род са установени в 24 почвени проби от 7 областни дирекции – Велико Търново (10), Добрич (1), Кюстендил (2), Монтана (3), Разград (1), Русе (6) и Силистра (1).

Наблюденията на овощни градини през 2016 година обхващат 328 насаждения, стопанисвани от 219 собственици. През 2016 година са извършени 283 документиранни проверки, при които са взети 39 почвени и 58 растителни проби. Трябва да се отбележи, че има ръст в обхванатите площи и отчетените инспекции в сравнение с предходната година. Но пробовземането е чувствително занижено

УСТАНОВЕНА ЗАРАЗА В ПЛОДОДАВАЩИ НАСАЖДЕНИЯ

PPV - вируса е установен в 2 сливови градини.

Една проба от сливова градина в района на ОДБХ Бургас е показала симптоми на завирусяване и лабораторно е доказано наличието на шарка. Насаждението е създадено през 2014 година с местен материал – 33,5 дка. Връчено е предписание за унищожаване на заразеното дърво.

В района на ОДБХ Сливен инфекцията е установена в 8 проби от сливова градина, 196,302 дка, създадена през 2014 година с посадъчен материал от Сърбия. Дръвчетата са придружени от всички необходими документи. На собственика на насаждението е връчено предписание за унищожаване на заразените дървета, борба с вектора с разрешени ПРЗ и забрана за набиране на калемки от дърветата. Връчена е Заповед за унищожаване на 8 дървета, а след изпълнението ѝ е съставен протокол. През 2015 година в същото насаждение е установена зараза от шарка по костилковите при две дървета, които са били унищожени чрез изкореняване и изгаряне. Apricot chlorotic leaf roll phytoplasma или ESFY (MLO) – инфекция е установена в 1 проба от сливово насаждение на територията на ОДБХ Бургас. Градината е с обща площ от 16 дка и е създадена през 2016 година с местен посадъчен материал. За проба е изпратено цялото растение, поради

което при установяване на инфекцията не е съставен протокол за унищожаване. На собственика е връчено предписание за обеззаразяване на наличния инвентар с подходящи средства; мониторинг на вектора *Sacopsylla pruni* и химично третиране при висока плътност; визуално обследване за симптоми рано на пролет /за преждевременно развите на цветовете/. 19 *Erwinia amylovora* - лабораторно е доказана инфекция от огнен пригор в една ябълкова градина в района на ОДБХ Благоевград. Създадена е през 2009 година с местен посадъчен материал и заема площ от 220 дка. На собственика е връчено предписание за прилагане на растително-защитни мерки - дълбока резитба, изгаряне на изрязаните части, химично третиране с мед-съдържащи препарати.

Инспекторите от ОДБХ Благоевград отчитат значително по-нисък процент на зараза от огнен пригор през 2016 година.

Растителни нематоди важни за овощните видове

Pratylenchus spp. – този род нематоди са открити в 15 проби от овощни насаждения в района на ОДБХ Враца (2), ОДБХ Видин (4), ОДБХ Габрово (4), ОДБХ Ловеч (5).

За 2016 година бе заложен план от 2043 проби за анализ в ЦЛКР и ОДЛРЗ, който е изпълнен на 107%

ПРОГРАМА ЗА МОНИТОРИНГ ПО ГОРСКИ ВИДОВЕ

Програмата за контрол през 2016 г. е утвърдена през м. май от министъра на земеделието, храните и горите, с цел разширяване на правомощията и улесняване на координацията между фитосанитарните инспектори, служителите от горите и операторите. Наблюденията се организират и провеждат от фитосанитарните инспектори на всички 28 ОДБХ на БАБХ. Обхващат територията на цялата страна, при координация с лесозащитата и горските власти, относно държавните и общинските гори (частните гори не са включени в настоящите наблюдения), службите по земеделие за съдействие при установяване на собствеността на горите, общинска администрация при обследване на зелени площи и паркове, собственици на разсадници, градински центрове и търговски обекти.

ФИТОСАНИТАРЕН КОНТРОЛ ЗА ВРЕДИТЕЛИ ПО ГОРСКИ ВИДОВЕ - 2016 г.				
	Обследвани места - бр.	Визуални проверки-брой	Брой проби	Бр. проби с установена зараза
БЛАГОЕВГРАД	22	24	20	16
БУРГАС	20	34	2	0
ВАРНА	41	74	29	28
ВИДИН	45	60	5	6
ВРАЦА	16	20	11	8
В.ТЪРНОВО	18	31	3	
ГАБРОВО	8	15	8	4
ДОБРИЧ	20	40	2	1
КЪРДЖАЛИ	30	55	19	12
КЮСТЕНДИЛ	50	63	35	32
ЛОВЕЧ	22	25	4	0
МОНТАНА	19	25	8	5

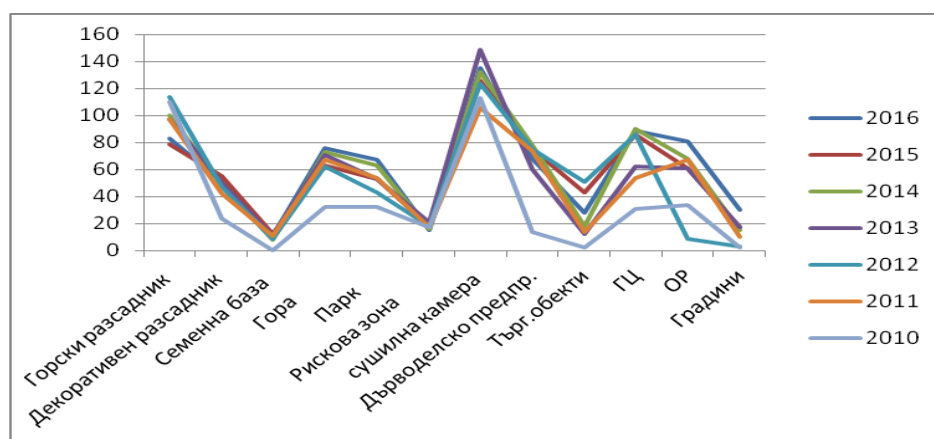
ПЛЕВЕН	10	13	0	0
ПЕРНИК	43	59	14	6
ПЛОВДИВ	41	66	12	4
ПАЗАРДЖИК	97	105	11	3
РУСЕ	21	27	6	0
РАЗГРАД	19	20	3	0
СТАРА ЗАГОРА	23	29	7	1
СЛИВЕН	19	28	14	7
СОФИЯ ГРАД	30	16	13	0
СОФИЯ ОБЛ.	30	28	20	4
СИЛИСТРА	6	9	0	0
СМОЛЯН	49	94	57	41
ТЪРГОВИЩЕ	15	21	2	0
ХАСКОВО	7	7	0	0
ШУМЕН	9	9	0	0
ЯМБОЛ	4	9	4	0
БАБХ	734	1006	314	178

През 2016 г. обема на мониторинга е увеличен като от наблюдаваните 734 обекти са взети 309 проби, с 81 повече от 2015 г. Голяма част от които от района на Смолян - 57 бр., където състоянието на горите е сериозно влошено. Увеличено е пробовземането в Кюстендил, намалено е в Благоевград.

Характеристиките на обектите на контрол (виж Приложение 2) са различни по вид, според особеностите на производство в съответните райони, като в някои ОДБХ контролът и инспекциите включват значителен брой овощни разсадници - Кюстендил, Пазарджик, в други - декоративни и градински центрове, в трети - дърводелски предприятия и сушилни камери – Смолян, Пазарджик, Ст.Загора. Като главна причина за вземането на малък брой проби се посочва липсата на симптоматика. За да бъдем сигурни в достоверността на официалния контрол е важно да се планират навремени и с подходяща честота наблюдения, извършвани от достатъчен брой подготвени инспектори, които да обхванат необходимата територия.

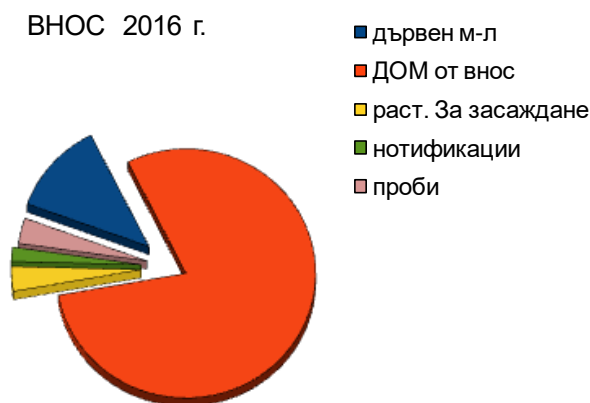
В противен случай статистическите данни макар и достатъчни, няма да съответстват на действителното фитосанитарно състояние в страната.

Все по-трудно става планирането на наблюдения и провеждане на обучения, което е ключов момент в програмата с толкова много вредители, гостоприемници и обекти на контрола.

Пробите за анализ и потвърждение, взети при наблюденията са общо 116, като в 90 от тях са установени вредители - насекоми като *Ips sexdentatus*, *Ips acuminatus*, *Ips typographus*, *Ips duplicatus*, *Monochamus galloprovincialis*, *Monochamus sartor*, (вредители които са разпространени в определени зони на ЕС); в 8 бр. проби са тествани телата на уловените бръмбари от р. *Monochamus*; зараза от *B. xylophilus* не е установена; установени са нематоди от *Bursaphelenchus mucronatus* - 1 проба, *Bursaphelenchus borealis* - 2 проби.

КОНТРОЛ НА ВНОС

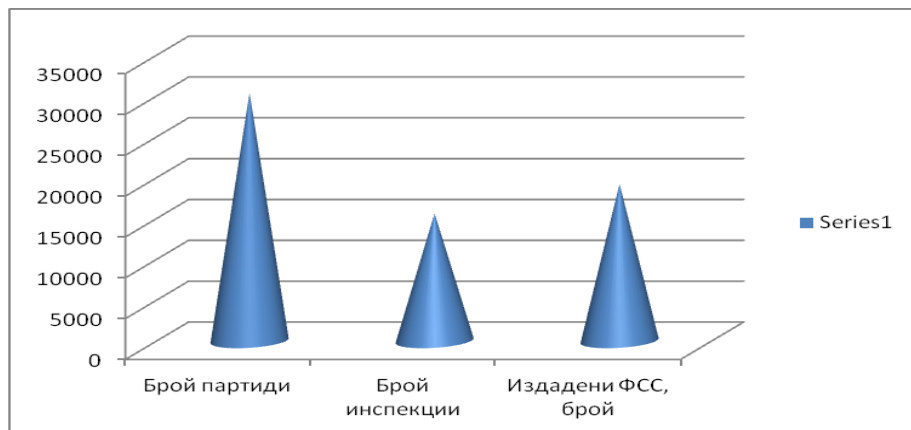
При повеждането и отчитането на наблюденията по този мониторинг при внос, в последните години се установяват сериозни проблеми.

1. Не се взимат проби от внесения дървен материал и растения за засаждане на открито, и ДОМ от рискови произходи. Контролът на ГКПП е несъответстващ на законодателството.
2. Не се уведомяват вътрешните офиси за дестинацията на партии с вносни растения за засаждане за последващ контрол при отглеждането.

Фитосанитарните инспектори на ГКПП не са преминавали никакви обучения от 2010 г.

КОНТРОЛ ПРИ ИЗНОС

За издаването на общо 19209 бр. фитосанитарни сертификата са извършени 15596 инспекции (предимно на дървен материал за Турция и Македония), взети са 113 проби за анализ, нотифицирани за несъответствие са 10 партии.

Основно износът е на дървен материал за Турция, Македония, Йордания, Сърбия, Израел, Катар, Корея, Китай, ОАЕ, Судан.

Главните проблеми при износа са, че физическите проверки на изнасяния материал в натоварени коли е с много висок риск за инспекторите и често се пренебрегва при освидетелстването на материала.

МОНИТОРИНГ НА ВРЕДИТЕЛИ ПО ДЕКОРАТИВНИ ВИДОВЕ

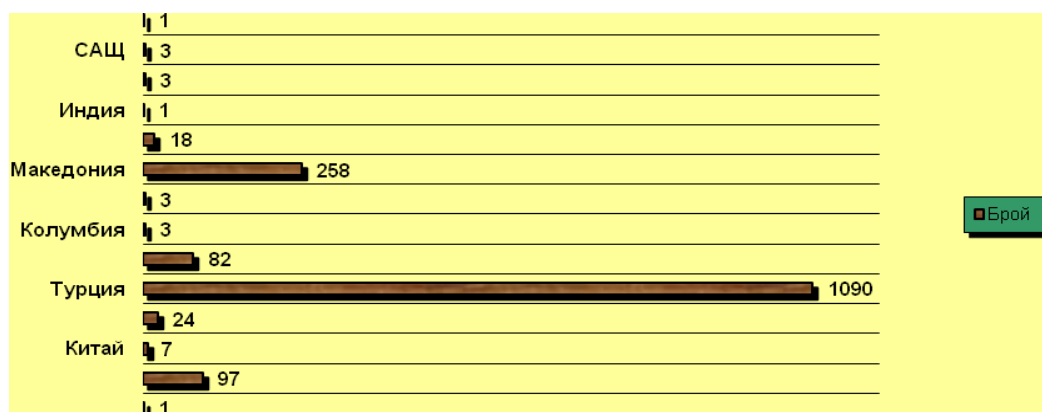
Мониторингът се извършва в оранжерии и разсадници за цветя и други декоративни и украсни растения, цветни борси, градински центрове в цялата страна. Задължително се инспектират оранжерии и разсадници за цветя и други декоративни и украсни растения, в които има вносен посадъчен материал, материал с произход от ЕС, както и местен посадъчен материал, отглеждан с цел търговия в страната, ЕС или предназначен за износ. Извършва се преглед на прилежащите площи, които са в непосредствена близост до обектите, плевелната растителност и дивите гостоприемници на вредителите.

Наблюдения се осъществяват и на граничните пунктове при внос на рязан цвят, посевен и посадъчен материал, в съответствие с изискванията на Директива 2000/29 и нормативната уредба на Република България.

Извършват се най-малко три прегледа в производствени площи и регулярни проверки на търговските обекти.

През 2016 година на територията на страната е осъществен внос на декоративни видове растения, щеклинги, резници и рязан цвят общо на 1703 партии, от които 132 951 622 бр. растения рязан цвят и 451 644 бр. растения за засаждане, 169 хоби опаковки. Извършени са 1345 лабораторни анализа в ОДБХ и 22 лабораторни анализа в ЦЛКР. Издадени 9 РЗД и 36 растителни паспорта.

Осъществен внос на регулирани декоративни растения, щеклинги и рязан цвят през 2016 година

Контролът на територията на страната обхваща оранжерии, разсадници, градински центрове, търговски обекти, обществени площи. През 2016 година са извършени фитосанитарни проверки на 584 регистрирани производители, оранжерии, разсадници, градински центрове, борси на обща площ от 6622 дка, от които декоративни разсадници 2540,380, оранжерии – 276,4 градински центрове – 795. Обследвани са и 3 010 дка паркове, градини и обществени площи,

Анализирани проби при контрол на района

При извършените инспекции са взети общо 394 бр. проби за откриване и/или идентификация на вредители. От които:

- 217 бр. проби са анализирани в ОДЛРЗ;
- 175 бр. проби и извършени 347 лабораторни анализи в ЦЛКР.

Потвърдени със зараза са както следва: (*Cydalima perspectalis* (Walker). – Добрич Пловдив и *Bemisia tabaci* 20 – в района на Бургас, Пловдив, София.

За 2016г., в страната са издадени 76 бр. растителни паспорта за движение на 230 29 броя цветни и декоративни видове на територията на страната, както и за движение към страни -

членки от Европейската Общност - Гърция. Данните за видовете растения и разпределението на паспортите е отразено в Приложение 4. Издадени 35 ФС износ трети страни.

МОНИТОРИНГ ЛОЗЯ

През 2016 г. в България е осъществен „внос“ на 25 партии лозов посадъчен материал на територията на следните ОДБХ:

- ОДБХ Пловдив - 2 партии /42 000 броя/ – с произход Франция 1 партида от 12 000 броя и 1 партида от 30 000 броя, с произход Италия;
- ОДБХ Варна - 8 партии /55 119 броя/ - с произход Италия 5 партии от 47 442 броя, с произход България 1 партида от 3 900 броя и 2 партии от 3 777 броя, с произход Германия;
- ОДБХ Видин – 15 партии /91 750 броя/, с произход Италия.

От ГИП Капитан Андреево, ГИП Брегово, ГИП Златарево и Логодаж, ГИП Гюешево, ГИП Аерогара и ГИП Калотина, които са външни граници на ЕО няма постъпила информация за нарушения на Приложение №3, Част А, т.15 от Наредба №8 за ФСК. На ГИП Връшка Чука има конфискуван и унищожен 5 броя ЛПМ от Сърбия. Нотификация не е издадена.

Контролираните площи през 2016г. включват цялата маточна база на страната за производство на лозов посадъчен материал:

- 465 дка лозови маточници;
- 746 дка маточни лозя за калеми;
- 181 дка вкоренилища

Наблюдава се намаляване на площите за производство на посадъчен материал в страната. Броят на регистрираните производители на лозов посадъчен материал е непроменен.

Някои производители разширяват маточните си насаждения в страната и имат регистрирани площи в различни Областни дирекции, други преустановяват дейността си, има и новорегистрирани. Това е продиктувано основно от стремежа за разширяване на сортовото разнообразие, което налагат характерните климатични условия, райони и микрорайони, в които се отглеждат традиционни сортове лози.

Осъществен контрол на производството на ЛПМ:

- 143 броя инспекции на терен;
- 300 броя проби за лабораторни анализи;
- Установени вредители - *Scaphoideus titanus*, *Zygina* spp, *Reptalus* spp., *Empoasca* spp., *Macrosteles* spp., *Elymana* spp., *Eryophyes vitis*, *Dorylaimus* sp., *Helicotylenchus* sp., *Tylenchorhynchus* sp.

От 2013г. насам се забелязва значително намаление в броя на инспекциите, взетите проби и извършените лабораторни анализи. Една от причините е редуцираният състав на фитосанитарните инспектори във всички ОДБХ. Площите, върху които се осъществява фитосанитарен контрол също са по-малко - 31 503 дка през 2013г., спрямо 26 815 дка през 2016г. Данни за новосъздадени лозови насаждения има от ОДБХ Враца, Пловдив, Сливен и Шумен. Част от ОДБХ, които по план трябва да изпращат ЖЛУ за анализ в ЦЛКР, ги пренасочват в ОДЛРЗ, поради което е завишен броят на ентомологичните анализи в областните диагностични лаборатории, за сметка на ЦЛКР, а липсата на симптоми и невземането на растителни проби също води до спад в броя на пробите.

През 2016г. е извършена пълна фитосанитарна сертификация на 4 069 366 броя ЛПМ, издадени са 179 броя РАСТИТЕЛНИ ПАСПОРТИ и 3 броя ФСС за износ, както следва :

- За трети страни – 2 партии /30 000 бр./ за Сърбия и 1 партида /20 бр./ за Китай;
- За други страни от ЕО – 25 партии /879 900 бр./;
- За движение на територията на страната – 171 партии /3 159 446 бр./;

- Общо експортиран ЛПМ – 199 партиди /4 069 366 бр./.
- Издадени РП – 179 броя /25 за други страни от ЕО/;
- Издадени ФСС – 3 броя.

През 2016г. в търговската мрежа за продажба на ЛПМ са осъществени 91 броя инспекции на 272 броя партиди /20 153 броя/. Установени нарушения – липса на растителни паспорти са установени на територията на ОДБХ Бургас, за което са съставени констативни протоколи. Всички останали партиди са били придружени с необходимите документи. Произходът на материала е само български.

МОНИТОРИНГ НА ЗЕЛЕНЧУКОВИ ВИДОВЕ

През годината, през входните гранични пунктове на Р. България е осъществен внос на 4 броя партиди с 10096 броя растения от Solanaceae, предназначени за засаждане. Партидите са с направление за други страни членки на ЕС. Семена от *Solanum lycopersicum*

На входните гранични пунктове на Р. България, през 2016 година са проведени 28 броя инспекции на 36 броя партиди семена от домати /*Solanum lycopersicum*/ от внос, с общо количество 37,658 кг. Анализирани са 36 броя проби. Лабораторните анализи, на пробите със семена от домати, не са установили наличие на зараза. Семената са предназначени за употреба в България. Издадени са 36 броя растителни паспорти за движение.

Извършен е контрол и на 12 броя партиди семена от други зеленчукови видове от които са взети и анализирани 27 броя проби. Лабораторните анализи, не са установили наличие на зараза. Плодове от *Capsicum*, *Solanum melongena* и *Momordica* и листни зеленчуци от *Apium graveolens*, *Ocimum*, *Limnophila* и *Eryngium*

На ГКПП на България, през 2016 година, е контролиран вноса на 96162 тона зеленчуци от 11956 броя партиди, предназначени за преработка и консумация. От тях 23122 т зеленчуци от 2653 броя партиди са предназначени за България, а 9303 броя партиди със 73040 тона, са с направление за други страни членки на ЕС.

При проведения контрол на ГКПП на Република България, не е установена зараза от карантинни вредители по внасяните растения и растителни материали. На ГКПП Гюешево са спрени три партиди със зеленчуци за преработка и консумация, с произход Албания, поради установени несъответствия с фитосанитарното законодателство на Р. България. След отстраняване на несъответствията, партидите са пропуснати за движение по предназначение.

Данните за контролирания внос през летище София са от докладите на ОДБХ София град и ОДБХ Пловдив. Информация от ГКПП Летище София не е предоставена.

При обследванията на площите за производство на растения от зеленчукови видове, предназначени за засаждане, са проведени 122 броя инспекции на 353 броя партиди, на площ над 51 дка. От разсадопроизводните посеви са взети и анализирани 90 броя проби. В две проби от района на ОДБХ Кюстендил са установени ларви от листоминиращи мухи от род *Liriomyza*, а в една проба *Xanthomonas campestris* pv. *vesicatoria*. Всички растения - 1000 броя от трите партиди разсад, с установена зараза са унищожени под контрола на фитосанитарен инспектор.

Издадени са 29 броя растителни /фитосанитарни/ паспорти на общо 75050 бр. растения за засаждане.

Извършени са 9 броя фитосанитарни инспекции на насаждения за семеипроизводство на семена от домати. Контрола е проведен на 26 броя партиди семена домати, на площ от 26,5 дка. От семеипроизводните посеви са взети и анализирани 20 броя проби. Лабораторните анализи не са установили наличие на карантинни вредители. Издадени са 21 броя растителни паспорти на 21 броя партиди с 516 кг семена от домати, категория „стандартни”.

Извършени са 9 броя фитосанитарни инспекции на търговски обекти и места за преупаковане на семена от зеленчукови видове.

При проверка в търговски обекти на предлаганите посевен и посадъчен материал от зеленчукови видове е установено, че растения от зеленчукови видове, предназначени за засаждане, се търгуват предимно от производителите им, които предлагат разсадите си на местните пазари и са предназначени за потребители, които не са професионално заети с производство на зеленчукова продукция. При проведените инспекции не са открити симптоми за

наличие на вредители в предлаганите растения за засаждане. Търгуваните семена на дребно, са в “ЕО” опаковки за търговия на «стандартни» зеленчукови семена.

Контролирани вредители, включени в програмата за мониторинг на зеленчукови видове, са открити в 16 броя от тях, както следва:

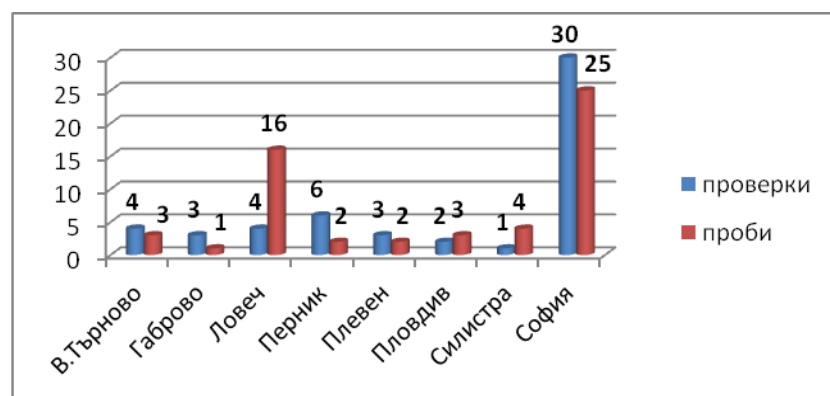
- *Xanthomonas campestris* pv. *vesicatoria* – в област Кюстендил в насаждение с домати на площ от 0,2 дка, за производство на растения за засаждане. В област Добрич на площ от 170 дка за полско производство на пипер за преработка и консумация.
- *Liriomyza* spp. - установен в област Кюстендил в насаждение с домати на площ от 0,2 дка, за производство на растения за засаждане. В ОДБХ Ямбол вредителя е установен в насаждение с краставици, а в района на ОДБХ София град в оранжерия с домати, за производство на продукция за преработка и консумация.
- *Clavibacter michiganensis* subsp. *michiganensis* – установен в районите на Варна, Видин, Добрич, Пазарджик и Перник. Всички огнища на зараза са в насаждения с домати за производство на продукция за преработка и консумация.

МОНИТОРИНГ НА ЯГОДИ И МАЛИНИ

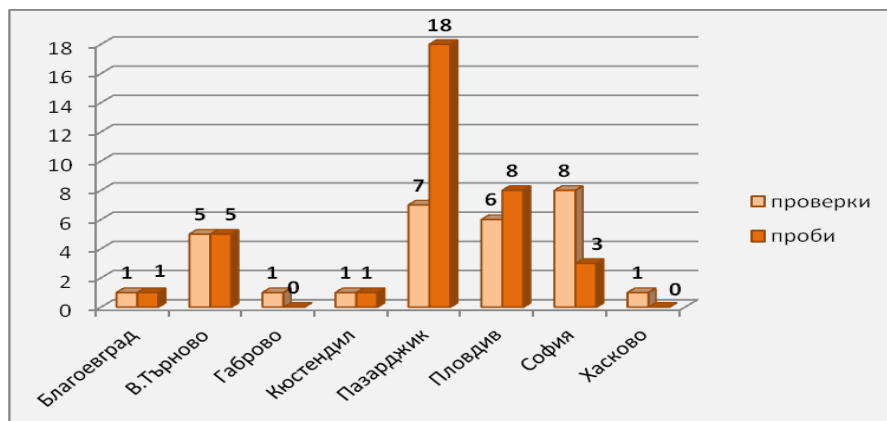
За периода е отчетен внос на посадъчен материал на територията на страната през ГКПП Брегово – 2 партии от 25000 броя малини, сорт Херетич и Мекер от Швейцария. Едната партида от 10 000 броя сорт Херетич е за ОДБХ Ловеч. От нея са взети са 3 растителни проби за ОДЛРЗ В.Търново, няма открита зараза. Другата партида от сорт Мекер е с направление ОДБХ Разград. Взета е проба за ОДЛРЗ Велико Търново. Също няма открита зараза. В ОДБХ Велико Търново са внесени 2 партии малини сорт Red и Yellow от Холандия, общо 740 броя, от фирма „Екзотика” ЕООД гр.Бяла Черква. Не са взети проби. Издаден е растителен паспорт и са насочени за търговската мрежа.

Като цяло, площите заети с посадъчен материал от ягоди и малини се увеличават в сравнение с 2014 година, от 291.50 дка на 371,65 дка.. Това увеличение идва от площите заети с посадъчен материал малини, а също включване в програмата на площи заети с къпини и касис. Наблюдава значително намаляване на площите за производство на посадъчен материал от ягоди.

Контрол при маточни малинови насаждения

Контрол на маточни ягоди

През изминалата 2016 година са издадени общо 34 растителни паспорта на 9 регистрирани производители на посадъчен материал от ягоди, малини и къпини в 5 Областни дирекции – Велико Търново, Ловеч, Пазарджик, Пловдив и София област. Подробна информация в приложението

Наблюдава се увеличаване на площите с плододавачи насаждения, включени програмата през последните три години. Увеличението отново е при площите с малини и други ягодоплодни. При площите заети с плододавачи ягоди тенденцията е към спад.

Извършени са 201 проверки на 5657,249 дка и са взети 42 броя проби за анализиране в ЦЛКР и ОДЛРЗ. Наблюдава се увеличаване на броя на проверките и взетите проби през изминалата година.

МОНИТОРИНГ НА ПЕТНИСТА ДРОЗОФИЛА - *Drosophila suzukii*

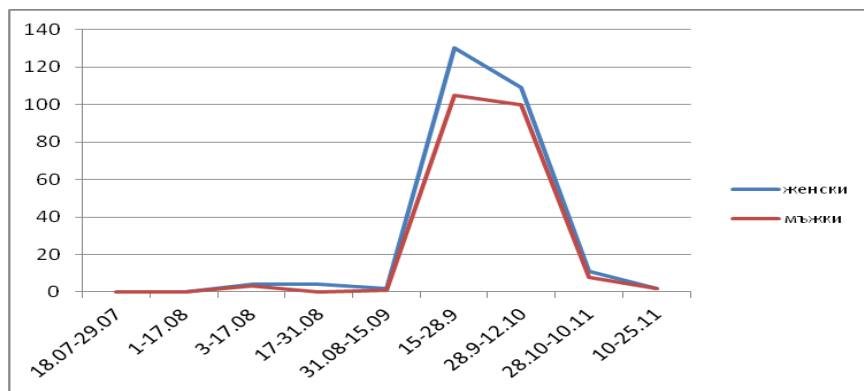
Основно растенията, които се нападат от *Drosophila suzukii* могат да се разделят на:

- Растения с висок риск от нападение – малини, къпини, ягоди, боровинки, череши, нектарини;
- Растения с умерен риск от нападение – праскови, кайсии, ябълки, круши, грозде, смокини, киви, райска ябълка;
- Алтернативни растения – бъз, бял маргарит, американски винобой, дрян, орлови нокти, годжи бери и др.

Обследвани са 3741,12 дка ягодоплодни култури и 6627,2 дка овощни култури. Най-голям дял от обследваните култури заемат 3193,5 дка череши и 3043,78 дка малини.

Наблюденията се извършиха в 177 точки за наблюдение - 55 точки за наблюдение при ягодоплодни култури, 73 точки за наблюдение при овощни култури и 49 точки за наблюдение при тържища, борси, пазари при планирани 95 точки за контрол /32 точки за наблюдение при ягодоплодни култури, 47 точки за контрол при овощни култури и 16 точки за контрол на пазари, борси и тържища/.

Динамика на летеж на *Drosophila suzukii* при ягодоплодни култури

През 2016 година вредителят е установен в 12 области на страната, от които 8 са нови местообитания за вида.

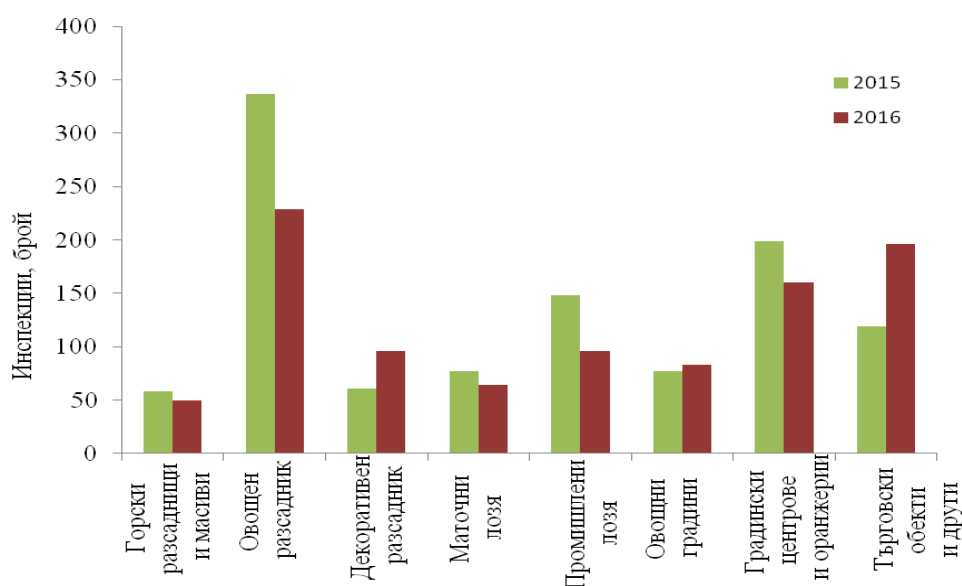
Възрастни индивиди се улавят в заложените уловки в периода от юни до декември. Появата на възрастните в заложените уловки съвпада със зазряването на плодовете при отделните култури.

Културите, при които е установено улавяне на възрастни индивиди са череши, сливи, ябълки, праскови, лозя, малини, ягоди, касис, арония. Констатирано е разширяване на ареала в сравнение с периода 2012-2015 година. Увеличава се броя на гостоприемниците, при които са уловени възрастни индивиди на вредителя.

МОНИТОРИНГ ЗА *XYLELLA FASTIDIOSA* В БЪЛГАРИЯ

За периода от януари до декември 2016 година включително на територията на страната са извършени 1026 броя инспекции, взети са 290 броя проби, на които са извършени 290 броя лабораторни анализи (ОДЛРЗ – 84, ЦЛКР - 206).

Проведени инспекции през 2015 и 2016 година, разпределени по пунктовете за наблюдение.

След извършените 1026 визуални инспекции и анализиране на изпратените в ЦЛКР и ОДЛРЗ Варна и Бургас общо 290 броя растителни проби от растения гостоприемници на *Xylella fastidiosa* за периода от 01.01 до 30.12.2016 година, зараза от бактерията на територията на страната не е установена.

През 2016 година по предварителния план са извършени 219 броя по – малко инспекции и броят на пробите е по-малък със 103 броя. Не са изпращани проби от следните ОДБХ: Кюстендил, Кърджали, Плевен, Ловеч и Ямбол.

ФИТОСАНИТАРЕН МОНИТОРИНГ ЗА *PHYTOPHTHORA RAMORUM*

Извършени са 397 броя инспекции на разсадници и градински центрове, при които поради съмнение за наличие на вредителя са тествани 42 партии с растения. Изпратените проби за анализ в ЦЛКР са 42 броя и в ОДБХ са направени 39 бр. Poked test.

Обследвани растителни видове - *Quercus* spp., *Aesculus hippocastanum*, *Photinia* spp., *Magnolia* spp., *Viburnum* spp., *Taxus* spp., *Salix* spp., *Acer* spp., *Lonicera* spp., *Rosa*, *Camelia* spp., *Nerium oleander*, *Pseudotsuga menziesii*, *Pieris* spp., *Rosa* spp., *Syringa* spp., *Vaccinium* spp., *Rhododendron* spp., *Nothofagus obliqua*, *Osmanthus heterophyllus*, *Arbutus memziesii*, *Arbutus unedo*, *Calluna vulgaris*, *Castanea sativa*, *Laurus nobilis*, *Fagus sylvatica*, *Fraxinus* spp.

За периода 01.11.15г.- 31.10.16г. са извършени 93 броя визуални инспекции на обществени зелени площи и паркове на територията на страната за установяване присъствието на вредителя. Взети и изпратени за анализ в ЦЛКР - 4 бр. проби и са направени 18 бр. Poked test в ОДБХ.

Обследвани растителни видове - *Aesculus hippocastanum*, *Quercus* spp., *Acer*, *Magnolia* spp., *Lonicera* spp., *Fraxinus* spp., *Rosa* spp., *Castanea sativa*, *Vaccinium* sp., *Camelia* sp., *Rhododendron*, *Viburnum* spp., *Taxus*, *Salix*, *Syringa*.

За периода 01.11.15г.- 31.10.16г. са извършени 56 броя визуални инспекции на горски площи за установяване присъствието на вредителя. Взета и изпратена за анализ в ЦЛКР - 1 бр. проба и са направени 5 бр. Poked test в ОДБХ.

Обследвани растителни видове - *Quercus* spp., *Castanea sativa*, *Fagus* spp., *Salix* spp., *Viburnum* spp., *Vaccinium* spp.

Обследванията не са установили наличие на вредителя.

МОНИТОРИНГ ЗА *PSEUDOMONAS SYRINGAE* PV. *ACTINIDIAE*

В разсадници, вкоренилища и плододаващи насаждения са проведени 18 инспекции, взети са за анализ седем броя проби, от които три са от симптоматични растения. След тестирането им в ЦЛКР в трите проби е установена зараза от *Pseudomonas syringae* pv. *syringae* (Pssy).

В търговски обекти и вериги, зеленчукови борси и агроцентрове на териториите съответно на ОДБХ Видин, Враца, Пловдив, Смолян, София град и Стара Загора (табл. 3) са проведени 48 фитосанитарни проверки на растения за засаждане и на плодове от киви. Не се докладва за наблюдение на симптоми на бактериален рак.

След извършените 72 визуални инспекции и анализиране на изпратените в ЦЛКР общо 9 броя растителни проби и плодове от киви по Мониторинг на *Pseudomonas syringae* pv. *actinidiae*”, за периода м. Януари - Декември 2016 година зараза от бактерията *Pseudomonas syringae* pv. *actinidiae* на територията на страната не е установена.

ПРИЛОЖЕНИЕ II - УСТАНОВЕНИ ВРЕДИТЕЛИ – 2016 г.

ВРЕДИТЕЛИ ПО КАРТОФИ

Огнища от карантинните вредители на територията на Република България

Clavibacter michiganensis subsp. *sepedonicus* ★

Ralstonia solanacearum ★

Synchytrium endobioticum ★

Globodera sp. ★

Картотекирани са 1729,263 дка (144 площи) в т.ч.:

- *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus* - 480,226 дка (6 площи) в т.ч.: 459,7 дка (4 площи) Перник; 7,532 дка (1 площ) Сливен; 12,994 дка (1 площ) Благоевград. Заразата в Благоевград е отчетена през 2015 година, а площта е картотекирана през 2016 година;

- *Globodera pallida* - 626,207 дка (67 площи) в т.ч.: 452,8 дка (38 площи) Самоков; 68,401 дка (9 площи) София-област; 6,512 дка (9 площи) Смолян; 28,3 дка (5 площи) Пловдив; 10,194 дка (4 площи) Благоевград; 60 дка (2 площи) Пазарджик;
- *Globodera pallida* (нежизнени цисти) - 113,1 дка (4 площи) т.ч: 1 дка (1 площ) Кърджали; 112,1 дка (3 площи) Пазарджик;
- *Globodera rostochiensis* - 499,53 дка (65 площи) в т.ч.: 236,7 дка (23 площи) Самоков; 262,83 дка (42 площи) София-област;
- *Globodera rostochiensis* (нежизнени цисти) - 4,2 дка (1 площ) Пловдив;
- *Globodera rostochiensis*+*Globodera pallida* - 6 дка (1 площ) София-област.

ВРЕДИТЕЛИ ПО ОВОЩНИ ВИДОВЕ

ЦЛКР - в 13 проби са установени вредители, наблюдавани по мониторинговата програма:

- 4 проби с шарка по костилковите (PPV),
- 2 проби с Pear decline phytoplasma (MLO),
- 5 проби с ESFY (Apricot Chlorotic Leaf Roll Phytoplasma (MLO) и
- 2 проби с *Erwinia amylovora*.

В 7 проби са открити листни бълхи, вектори на фитоплазми.

ОДЛРЗ Пловдив - анализирани са 467 растителни проби, на които са извършени 640 вирусологични и 148 ентомологични анализа. В 17 проби е доказана инфекция от PPV.

ОДЛРЗ Велико Търново - в лабораторията са постъпили 385 растителни проби, на които са извършени 798 вирусологични и 114 ентомологични анализи.

PPV - Инфекция от шарка по костилковите е установена в 16 проби, получени от разсадниците на 9 областни дирекции - Благоевград (3), Бургас (1), Велико Търново (1), Кюстендил (1), Монтана (2), Пазарджик (3), Плевен (1), Пловдив (1) и Сливен (3). С цел ограничаване разпространението на заразата са унищожени чрез изкореняване и изгаряне 8 маточни дървета - 6 праскови, 1 кайсия и 1 слива. В питомник II-ра година са унищожени общо 520 фиданки, от които 271 праскови, 222 сливи и 15 кайсии. Унищожаването е извършено чрез изкореняване и изгаряне на заразения посадъчен материал, за което са съставени съответните протоколи. От ОДБХ Монтана са изготвени и два доклада за вредител (Приложение 21 от Методическо ръководство и документация за фитосанитарния контрол).

Pear decline phytoplasma (MLO) – през 2016 година в две проби от маточни дървета е установена инфекция от Pear decline, поради което са унищожени 2 маточни дървета и 450 дръвчета от питомник I-ва година.

ОДБХ Пазарджик - Инфекцията е установена в маточно дърво круша, сорт Виямова масловка. Пробовземането е целенасочено, за изясняване източника на зараза от PD, установена в питомник II-ра година в края на 2015 г. Проби са взети от 4 маточни дървета, от които производителят добива калемки. Три от пробите са дали отрицателен резултат за наличие на фитоплазма, а една – положителен.

На собственика е връчено предписание за изкореняване и изгаряне на заразения дърво; химични третириания за борба с векторите, обеззаразяване на инвентара за резитба с подходящи средства; да не се набират калемки от маточни дървета при съмнение за зараза. Унищожено е 1 маточно дърво и е съставен е протокол.

ОДБХ Стара Загора - Фитоплазмата е установена в едно маточно дърво круша, сорт Паскрасан. Връчено е предписание за унищожаване, химично третиране срещу векторите, обеззаразяване на наличния инвентар. Унищожени 1 маточно дърво и 450 фиданки от питомник I-ва година. Съставен е протокол.

Apricot chlorotic leaf roll phytoplasma или ESFY (MLO) – фитоплазмата е установена в разсадници в района на ОДБХ Благоевград, Силистра и Стара Загора. Унищожени са 2 маточни дървета, 85 дръвчета от питомник втора година и 250 фиданки от питомник първа година.

ОДБХ Благоевград – зараза е установена в 2 проби праскови от питомник втора година при един производител. Връчено е предписание, в резултат на което са унищожени 62 дръвчета от сорт Хале и 23 дръвчета от сорт Редхейвън. Съставен е констативен протокол.

ОДБХ Силистра – фитоплазмата е открита в проба от едно маточно дърво кайсия, сорт Мъркулеши. На производителя е връчено предписание за изкореняване и изгаряне на дървото. След изпълнение на мерките е съставен протокол. За установената зараза е изготвен доклад за вредител (Приложение 21 от Методическо ръководство и документация за фитосанитарния контрол).

ОДБХ Стара Загора – една проба от маточно дърво слива, сорт Блек стар, е дала положителен резултат за ESFY. Връчено е предписание за унищожаване на заразените растения, химично третиране срещу векторите, обеззаразяване на наличния инвентар. Унищожени са 1 маточно дърво и 250 фиданки от питомник първа година, за което е съставен протокол.

Erwinia amylovora – инфекция от огнен пригор е установена в една проба от ябълки М9 на територията на ОДБХ Монтана. Площта на вегетативния маточник е 0,65 дка, а симптомите са открити по единични главини. След лабораторно доказване на заразата са предприети мерки за нейното унищожаване. Връчено е предписание на производителя за поставяне на овощния разсадник под карантина, отстраняване на болните растения, извеждане на борба с листните въшки при необходимост и третиране на растенията в края на вегетацията с бордолезов разтвор. Унищожени са 33 симптоматични растения, за което е съставен протокол. Изготвен е и доклад за вредител (Приложение 21 от Методическо ръководство и документация за фитосанитарния контрол).

Quadrospidiotus perniciosus Comnst. – неприятелят е установен в 1 проба от слива - маточно дърво на територията на ОДБХ Стара Загора. На производителя е връчено предписание за провеждане на химични третираня.

Растителни нематоди важни за овощните видове

Ptatylenchus spp. – нематоди от този род са установени в 24 почвени проби от 7 областни дирекции – Велико Търново (10), Добрич (1), Кюстендил (2), Монтана (3), Разград (1), Русе (6) и Силистра (1).

ВРЕДИТЕЛИ ПО ЗЕЛЕНЧУКОВИ ВИДОВЕ

Контролирани вредители, включени в програмата за мониторинг на зеленчукови видове са открити , както следва:

- *Xanthomonas campestris* pv. *vesicatoria* – установен в 2 броя проби – в партида домати предназначени за засаждане и в насаждение от пипер за производство на плодове за преработка и консумация.
- *Clavibacter michiganensis* subsp. *michiganensis* – установен в 10 броя проби от насаждения с домати за производство на плодове за преработка и консумация
- *Liriomyza* sp. - в 5 броя проби. В 2 броя проби от площи за производство на разсад от домати, са установени ларви от листоминиращи мухи, а в 3 броя проби - какавиди от листоминиращи мухи в оранжерии за производство на зеленчуци за преработка и консумация.
- *Meloidogyne arenaria*, *M. incognita* и *M. hapla* в 12 броя проби,

ВРЕДИТЕЛИ ПО ГОРСКИ ВИДОВЕ

Благоевград	СК	Coniferales	1-Bursaphelenchus borealis,6-Ips sexdentatus, Ips acuminatus,	ФУ, дървесни проби
РЗ	местност Катарино, отдел 169, подотдел Ж		1- Ips sexdentatus	ФУ
Варна	ГУ	Pinus spp.	3 Monochamus sp.	ФУ
	РЗ ГУ Джанавара	Pinus spp.	Monochamus galloprovincialis,	

			Monochamus surtor, ips sexdentatus	
Враца	ГУ	Pinus spp.	Ips sexdentatus; Ips typographus,	ФУ
ВИДИН	ГУ	Pinus, Picea, Abies	Ips sexdentatus;	ФУ
Кюстендил	ДП	Pinus spp.	Ips acuminatus; Ips sexdentatus, Ips typographus,	ФУ
	Г		4Ips acuminatus,Ips sexdentatus, Aphelenchoides sp.,	ФУ, дървесни проби
Кърджали	ДП – м-л от ГУ Ардино, земл.Светулка- отдел 242 с подотели Ф,С,Х,О- площ на сечището 21,3ха.	Pinus spp.	Monochamus galoprovincialis.- 2 бр. Monochamus sartor - 1 бр. 1 Ips sexdentatus, 1- Ips sexdentatus, Ips typographus	ФУ
	М-л от земл.Срънско, отдел 301 „е”- площ на сечището 0,6 ха		M.galoprovincialis и M.sartor	ФУ
	Г -ДГС Кирково- отдел 356”а”- 18,2 ха		1- Monoch. sutor 2- Ips sexdentatus, 1-Ips sxdentatus	ФУ
Ловеч	Г	Picea spp.	Ips sexdentatus	
Монтана	СК	Pinus spp	Ips sexdentatus;	
Пловдив	Рента груп Еко хотел Здравец ЕООД Пловдив НТ PDV 0289		Ips sexdentatus Ips typographus, Monochamus sutor,	ФУ
Сливен	Г-Сливен,парк "Карандила"	Pinus spp.	Ips sexdentatus,Ips acuminatus	ФУ
	СК	Pinus spp	Ips.sexdentatus,Ips.acuminatus	ФУ
Ст.Загора	СК	Pinus spp	Ips.sexdentatus	ФУ
Смолян	РЗ-ДП- Никитон- Чепеларе	Pinus spp.; Picea spp	Monochamus galloprovincialis	ФУ
	РЗ-ДП-СК - Фагос - Смилян	Pinus spp.; Picea spp	Monochamus galloprovincialis/1 бр.	ФУ
	РЗ-СК-	Pinus spp.;	Monochamus	ФУ

	Булпалет-Смолян	Picea spp	galloprovincialis/2 бр.	
	РЗ-Чечосан - Смолян	Pinus spp.; Picea spp	1 бр. Monochamus galloprovincialis; 1 бр. Monochamus sutor; / .	ФУ
	РЗ-37/ Г-м. Печинско	Pinus spp.; Picea spp		ФУ
	СК	Pinus spp.	Bursaphelenchus mucronatus	дървесни проби
	ДП	Pinus spp	Monochamus galloprovincialis; Ips sexdentatus; Ips acuminatus; Ips typographus; Ips mannsfeld	ФУ
София обл.	СК	Pinus spp.	Ips acuminatu, Ips typographus	

ВРЕДИТЕЛИ В ЛОЗЯ

Scaphoideus titanus

- Маточни насаждения – цикадата е установена в маточни лозя (111,1 дка) на територията на ОДБХ Русе. Площите са поставени под наблюдение.
- Промислени насаждения – установена е на територията на ОДБХ Видин, Враца, Варна, Монтана и Търговище на площ от 1 425 дка. Площите са поставени под наблюдение.

Bois Noir Phytoplasma

- Маточни насаждения - фитоплазмата не е установена.
- Промислени насаждения – установена е на територията на ОДБХ Видин, ОДБХ Враца, ОДБХ Пловдив и ОДБХ Стара Загора. На собствениците на лозовите масиви са връчени уведомителни писма с информация за фитоплазмата и предписания за борба.

Hyalestes obsoletus

Вредителят е установен на територията на ОДБХ Бургас, ОДБХ Видин, ОДБХ Сливен и ОДБХ Ямбол. На собствениците на насажденията са връчени предписания за извършване на растително-карантинни мероприятия.

ВРЕДИТЕЛИ ПРИ ЯГОДИ И МАЛИНИ

Открита е зараза от арабисова мозайка /ArMV/ при плододаващи ягоди на територията на ОДБХ Бургас, други карантини вредители, включени в програмата не са открити.

ПЕТНИСТА ДРОЗОФИЛА Drosophila suzukii

През 2016 година вредителят е установен в 12 области на страната, от които 8 са нови местообитания за вида.

ПРИЛОЖЕНИЯ ЗА КОНТОЛ НА ФУРАЖИТЕ

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ОТЧЕТ НА ДАННИТЕ ПО КОНТРОЛА НА ФУРАЖИТЕ

Таблица №1. Брой извършени проверки на всеки един от етапите по фуражната верига: производство (вкл. първичното), преработка, съхранение, разпространение и употребата на фуражи

Вид на оператора	Планирани проверки брой	01.01.2016 до 31.12.2016 г.				
		Изпълнени планови/извъ	Последващ и	Разследван е	По сигнал	% изпълнени

		нпланови				е
Регистрирани производители на комбинирани фуражи	160	221	57	35		138,13
Одобрени производители на комбинирани фуражи съдържащи фуражни добавки и премикси	43	55	26	26		127,91
Регистрирани производители на фуражни суровини	207	227	54	27	2	109,66
Одобрени производители на фуражни суровини	8	6	4			75
Регистрирани производители на добавки и премикси на основата на добавки	2	3				150
Одобрени производители на добавки и премикси от добавки	7	14	8	6		200
Одобрени производители на медикаментозни фуражи	11	10	1	1		90,91
Регистрирани търговци на добавки и премикси на основата на добавки	4	5				125
Одобрени търговци на добавки и премикси на основата на добавки	28	46	9		1	164,29
Оператор деконтаминиращ фуражи			2			0
Регистрирани търговци на фуражи	1 147	1 142	128	17	17	99,56
Регистрирани транспортни фирми и складове под наем	310	271	4			87,42
Регистрирани оператори пакетиращи, препакетиращи и етикетиращи фуражи	42	42	9	4		100
Ферми по приложение I и III	1 731	1 873	215	46	10	108,20
Одити на оператори от фуражния сектор	251	204	52			81,27
ОБЩО	3 951	4 119	569	162	30	104,25

Таблица №2. Брой анализирани показатели за хранителен състав и % несъответствия

	Брой планирани съгласно Рамков план за контрол на фуражите 2016 г.	Брой извършени анализи до 31.12.2016 г.	Брой несъответствия	% Несъответствие
Суров протеин	150	132	4	3,03
Сурови мазнини	96	87	7	8,05
Сурови влакнини	131	114	10	8,77
Сурова пепел	27	27	1	3,70
Макроеlementи	101	91	3	3,30
Пепел неразтворима в солна киселина	6	7	1	14,29
Други*	2	2		0
Общо	513	460	26	5,65

*Други – включва се уреазна активност и влага

Таблица №3. Брой анализи за съдържание на фуражни добавки, с фиксирано максимално съдържание, в това число разрешени кокцидиостатици и % несъответствия

	Брой планирани съгласно Рамков план за контрол на фуражите 2016 г.	Брой извършени анализи до 31.12.2016 г.	Брой несъответствия	% Несъответствие
Микроелементи	302	278	22	7,91
Урея	1			0
Каротеноиди и ксантофили	1	1	1	100
Витамини	47	30	7	23,33
Кокцидио- хистомоностатици и	16	17	3	17,65
Общо	367	326	33	10,12

Таблица №4. Брой анализирани показатели за съдържание на нежелани вещества и % несъответствия

	Брой планирани съгласно Рамков план за контрол на фуражите 2016 г.	Брой извършени анализи до 31.12.2016 г.	Брой несъответствия	% Несъответствие
Тежки метали	429	422		0
Микотоксини	1290	1350	6	0,44
Пестициди	196	182	21	11,53
Диоксини	26	23		0
Амброзия	7	6		0
Общо	1948	1983	27	1,36

Таблица №5. Брой извършени анализи за съдържание на забранени за влагане лекарствени субстанции, като фуражни добавки и неизбежен пренос в нецелеви фуражи и % несъответствия

	Брой планирани съгласно Рамков план за контрол на фуражите	Брой извършени анализи до 31.12.2016 г.	Брой несъответствия	% Несъответствие
--	---	---	------------------------	---------------------

	2016 г.			
Скрининг за забранени за влагане медикаментозни субстанции и неизбежен пренос в нецелеви фуражи с разрешени кокцидиостатици	99	91	12	13,19
Общо	99	91	12*	13,19

** три от пробите са потвърдителни*

Таблица №6. Брой извършени микробиологични изследвания и % несъответствия

	Брой планирани съгласно Рамков план за контрол на фуражите 2016 г.	Брой извършени анализи до 31.12.2016 г.	Брой несъответствия	% Несъответствие
Салмонела	205	207	2	0,97
Общо	205	207	2	0,97

Таблица №7. Брой извършени анализи за наличие на ГМ фуражи и % несъответствия

	Брой планирани съгласно Рамков план за контрол на фуражите 2016 г.	Брой извършени анализи до 31.12.2016 г.	Брой несъответствия	% Несъответствие
ГМО	29	29	1	3,45
Общо	29	29	1	3,45

Таблица № 8. Брой извършени анализи за нуждите на официалния контрол на фуражите

Показател	брой анализи
Суров протеин	132
Сурови мазнини	87
Сурови влакнини	114
Сузова пепел	27
Макроеlementи	91
Пепел неразтворима в солна киселина	7
Други*	2
Микроelementи	278
Каротеноиди и ксантофили	1
Витамини	30
Кокцидио-хистомоноостатици и	17
Тежки метали	422
Микотоксини	1350
Пестициди	182
Диоксини	23
Амброзия	6

Скрининг за забранени за влагане медикаментозни субстанции и неизбежен пренос в нецелеви фуражи с разрешени кокцидиостатици	91
Салмонела	207
ГМО	29
Общ брой анализи	3096

*Други – включва се уреазна активност и влага

Таблица № 9. Брой анализи за 2016 г. за официалния контрол на фуражи

Вид анализ	Брой планирани анализи съгласно Рамков план за контрол на фуражите 2016 г.	Брой извършени анализи до 31.12.2016 г.	Брой несъответствия	% изпълнение
Влага	354	297		83,90
Суров протеин	150	132	4	88
Сурови мазнини	96	87	7	90, 63
Сурови влакнини	131	114	10	87,02
Сурова пепел	27	27	1	100
Уреазна активност	2	2		100
Калций	35	33	2	94,29
Фосфор	31	29		93,55
Натрий	35	29	1	82,86
Пепел неразтворима в солна киселина	6	7	1	116,67
Магнезий	20	17		85,00
Мед	178	159	11	89,33
Цинк	61	62	7	101,64
Желязо	23	21	2	91,30
Манган	7	7		100,00
Витамин А	33	23	5	69,70
Селен	7	5	1	71,43
Кобалт	6	7	1	116,67
Урея	1			0,00
Каротиноиди и ксантофили(брой проби)	1	1	1	100,00
Витамин Д	14	7	2	50,00
Количествено определяне на кокцидиостатици	16	17	3	106,25
Скрининг за неразрешени/забранени добавки и неизбежен пренос на кокцидиостатици в нецелеви фуражи (брой проби)	99	91	12	91,92
Арсен	105	101		96,19
Кадмий	109	111		101,83
Олово	109	106		97,25
Живак	105	100		95,24
Флуор	1	4		400,00

Пестициди (брой проби)	196	182	21	92,86
Афлатоксин В1	215	225	1	104,65
Охратоксин А	215	225	1	104,65
Зеараленон	215	225	1	104,65
ДОН	215	225	1	104,65
Фуминизини	215	225	1	104,65
Т-2 и НТ-2 токсини	215	225	1	104,65
Диоксини (брой проби)	26	23		88,46
Салмонела	205	207	2	100,98
Амброзия	7	6		85,71
ГМО (брой проби)	29	29	1	100,00
ОБЩО	3516	3393	101	96,50

Таблица №10. Брой проверки на одобрени производители на комбинирани фуражи по класифицирани приложими изисквания

Класификация на приложимите изисквания	Извършени проверки	Брой несъответствия
Хигиенни изисквания	147	18
Самоконтрол		13
Проследяемост		6
Етикетиране		9

Таблица №11. Брой проверки на регистрирани производители на комбинирани фуражи по класифицирани приложими изисквания

Класификация на приложимите изисквания	Извършени проверки	Брой несъответствия
Хигиенни изисквания	313	27
Самоконтрол		32
Проследяемост		11
Етикетиране		15

Таблица №12. Брой проверки на регистрирани и одобрени производители на добавки и премикси на основата на добавки по класифицирани приложими изисквания

Класификация на приложимите изисквания	Извършени проверки	Брой несъответствия
Хигиенни изисквания	31	0
Самоконтрол		5
Проследяемост		1
Етикетиране		4

Таблица №13. Брой проверки на производители на фуражни суровини по класифицирани приложими изисквания

Класификация на приложимите изисквания	Извършени проверки	Брой несъответствия
Хигиенни изисквания	318	7

Самоконтрол		43
Проследяемост		13
Етикетиране		21

Таблица №14. Брой проверки на регистрирани и одобрени търговци на фуражни добавки и премикси на основата на добавки по класифицирани приложими изисквания

Класификация на приложимите изисквания	Извършени проверки	Брой несъответствия
Хигиенни изисквания	60	2
Самоконтрол		0
Проследяемост		3
Етикетиране		4

Таблица №15. Брой проверки на регистрирани търговци на комбинирани фуражи и фуражни суровини по класифицирани приложими изисквания

Класификация на приложимите изисквания	Извършени проверки	брой несъответствия
Хигиенни изисквания	1287	29
Самоконтрол		80
Проследяемост		100
Етикетиране		34

Таблица №16. Брой проверки на складове под наем и транспортни фирми по класифицирани приложими изисквания

Класификация на приложимите изисквания	Извършени проверки	Брой несъответствия
Хигиенни изисквания	275	0
Самоконтрол		0
Проследяемост		4

Таблица №17. Брой проверки на регистрирани оператори пакетиращи, препакетиращи и етикетиращи фуражи по класифицирани приложими изисквания

Класификация на приложимите изисквания	Извършени проверки	брой несъответствия
Хигиенни изисквания	55	3
Самоконтрол		7
Проследяемост		10
Етикетиране		3

Таблица №18. Брой проверки на оператори деконтаминиращи фуражи, чрез сепариране по класифицирани приложими изисквания

Класификация на приложимите изисквания	Извършени проверки	брой несъответствия
Хигиенни изисквания	2	2
Проследяемост		2

Таблица №19. Брой проверки на ферми, смесващи фуражи само за нуждите на собствените си животновъдни стопанства, без да използват добавки и премикси и/или изхранващи продуктивни животни и отговарящи на изискванията на чл. 5, параграф 1, буква в), Приложение № I и/или Приложение № III към Регламент (ЕО) № 183/2005 по класифицирани приложими изисквания

Класификация на приложимите изисквания	Извършени проверки	брой несъответствия
Хигиенни изисквания	2134	98
Самоконтрол		358
Проследяемост		311
Етикетиране		6